

סֵפֶר

לְקוּטֵי הַלְכוֹת

שֶׁלַחַן עָרוּף

אֲרַח חַיִּים

חֵלֶק ז'

מוסד מוסד על התגלות נפלאות חדושי תורתו של אדמו"ר רבנו נחמן אור האורות, זכר צדיק וקדוש לברכה. עליהם יסדתי אמרותי על פי פקדתי ו"ל, לבאר ולחדש בכל הלכה והלכה מכל ארבעה חלקי השלחן ערוף, למצא סמך וענין וטעם בכל הלכה והלכה בדרך חכמת האמת, בדרך חכמה ומוסר השפל ועצות נפלאות ונוראות והתחזקות עצום ונשגב עד אין סוף ואין תכלית, שיתחזק כל אדם להתקרב להשם יתברך בכל דרגה ודרגה מכל מקום שהוא, יהיה מי שיהיה, וכלם מיסדים על אדני פז, על פי ההקדמות שקבלתי ממנו ו"ל, מפיו ומפי כתביו הקדושים, הלא המה כתובים בספריו הקדושים אשר כבר נתפשטו בישראל, אשרי שיאחז בהם לעולם לא ימט עדי יבנה חרבות אריאל. כעת יאמר ליצקב ולישראל מה פעל אל:

חברו הרב הגאון הצדיק בוצינא קדישא איש חי רב פעלים, מורנו ורבנו ר' נתן זכר צדיק וקדוש לברכה.

הובא לדפוס על ידי
חסידי ברסלב
עיה"ק ירושלים תובכ"א

הכתובת להשיג את הספר הקדוש הזה
וכל ספרי אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
וספרי תלמידיו הקדושים

בארץ ישראל
יבנאל עיר ברסלב
גליל

בארצות הברית
מתיבתא היכל הקודש – חסידי ברסלב

Mesifta Heichal Hakodesh
1129-42nd street
Brooklyn N.Y. 11219

מוסדות "היכל הקודש" חסידי ברסלב בארץ ובחו"ל
שע"י עמותת "ישמח צדיק – קהילת ברסלב בגליל"
בנשיאות כ"ק מוהרא"ש שליט"א – הצדיק מיבנאל
רח' רבי נחמן מברסלב 1, ת.ד. 421 יבנאל, 15225
טלפון רב קווי: 04-6708356 – פקס: 04-6708359

Web site: www.moharosh.org E-Mail: breslevcity@gmail.com

מַפְתַּח הַהֲלָכוֹת

הַלְכוֹת רֵאשׁ חֹדֶשׁ

יג	הַלְכָה א'
יד	הַלְכָה ב'
כב	הַלְכָה ג'
פה	הַלְכָה ד'
צג	הַלְכָה ה'
קפ	הַלְכָה ו'
רמ	הַלְכָה ז'

הַלְכוֹת פְּסַח

שמה	הַלְכָה א'
שנא	הַלְכָה ב'
שנט	הַלְכָה ג'
שצז	הַלְכָה ד'
תכא	הַלְכָה ה'

הַלְכָה ו' תמו
הַלְכָה ז' תסז
הַלְכָה ח' תקכד
הַלְכָה ט' תקלח

הַלְכוֹת סְפִירָה

הַלְכָה א' תרז
הַלְכָה ב' תריח

הקדמה מבעל המִחְבֵּר, זְכַר צְדִיק וְקְדוֹשׁ לְבָרָכָה, אֲשֶׁר כָּתְבָהּ בְּעֶצְמוֹ

הפעם אוֹדָה אֶת ה' אֲשֶׁר עַד כֹּה עֲזָרְנִי. מֵה אֲדַבֵּר וְהוּא אָמַר וְעָשָׂה. מִי כֹה אֱלֹקֵינוּ וְכוּ', מִקִּים מַעֲפָר דָּל מְאֻשְׁפוֹת יָרִים אָבִיוֹן כְּמוֹנִי, לְקִרְבְּנִי לְאוֹר צַח וּמְצַחֲצַח כְּזֶה, אוֹר הָאוֹרוֹת צַח הַצַּחֲצָחוֹת. מִי יִסְפֵּר שְׁבָחוֹ, מִי יִסְפֵּר תְּהִלָּתוֹ. וְגַם כִּי יְדוּעַ שְׁכַל הַלְּשׁוֹנוֹת שֶׁל שְׁבַח וְתִהְיֶה כְּבֹר הַרְגְּלוֹ הָעוֹלָם לְכַתְּבָם עַל מָאֵן דָּהוּ, אֲדָּהּ הַמְּעִין בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשִׁים בְּעֵין הָאֱמֶת, וְנִבּוֹן יוֹסִיף לְקַח לְשׁוּם עֵין עֵיוֹנוֹ בְּדַבְרֵי אֱלֹהִים, אֲשֶׁר חֲנִנִי ה' בְּכַחוֹ, הַמְּבַאֲרִים בְּסִפְרֵים הָאֱלֹהִים, יָבִין וְיִשְׁפִּיל וְיִדַע כִּי כָּל הַשְּׁבַחִים וְהַתְּהִלּוֹת וְהַגְּדִלוֹת שֶׁכָּתַבְתִּי עֲלָיו, זְכָרוֹנוֹ לְבָרָכָה, עֲדִין לֹא הִגַּעְתִּי לְקִרְסְלֵי שְׁבַחֵי תְּהִלָּתוֹ, כִּי שָׁגַבְהָ מַעֲלָתוֹ וְגִדְלָתוֹ וְתִקְפוֹ עַד אֵין סוֹף וְאֵין תְּכֵלֶת, מֵה שְׁאִין הִפָּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְהֵלֵב לְחֹשֵׁב. וּבּוֹחֵן לְבוֹת הוּא יוֹדֵעַ, שְׁאֵנִי יוֹדֵעַ בְּעֶצְמִי מַעוּט עֲרַכִּי עָלַי, כִּי מִי אֲנֹכִי כִּי בְּאֵתִי עַד הַלוֹם, לְחִבֵּר סִפְרִים, וּבִפְרֵט דְּבָרִים כְּאֵלוֹ הָעוֹמְדִים בְּרוּם רוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַפּוֹתְחִים שְׁעַר לְכָל דּוֹפְקֵי בְּתִשׁוּבָה, הַחֲפִצִּים לְצֵאת מִחֻשָּׁד לְאוֹר, לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים. וְאִם אֲמַנֵּם עֲתָה בְּדוֹרוֹת הַלְלוֹ חַבּוּרֵי סִפְרִים אֵינּוּ בְּכֻלָּל גְּדֻלָּה וְחֻשְׁבִּיבוּת, וְהַלּוֹאֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה לְבִזְיוֹן לְלַעַג וּלְקַלְס, כְּאֲשֶׁר רַבּוֹ עֲתָה הַמְּתַלּוֹצְצִים מִסִּפְרֵים חֲדָשִׁים, וּבְטָרָם יִתְקַרְבוּ אֲלֵיהֶם לְהַבִּיט בָּהֶם אִם טוֹב וְאִם רַע, וְיִתְנַכְּלוּ אֲלֵיהֶם מִקֶּדֶם בְּנִכְלֵי עֲרֻמוּמִיּוֹת וְחַבִּילוֹת חַבִּילוֹת שֶׁל לִיצְנוּת, וּמְכַנְּיִם לָהֶם שֵׁם לְגִנְאֵי נְוִימָה הַמְּכַנְּיָה שֵׁם לְחִבְרוֹ אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא (בְּבֹא מְצִיעָא נח.), הַמְּכַנְּיָה שֵׁם לְסִפְרֵי שְׁמִדְבַּר דְּבָרֵי תוֹרָה, דְּבָרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וְכוּ', עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה! וְאֵין לְהַאֲרִיךְ בְּזֶה

כָּאֵן]. עַל-כָּל-פָּנִים אֵין חֲבוּר סְפָרִים בְּכֹלל גְּדֻלָּה וְחֲשִׁיבוֹת
 בְּעֵתִים הַלְלוּ, אֵדךְ אֶף-עַל-פִּי-כֵן נִמְצְאִים כְּשָׂרִים וְתַמִּימִים
 בְּכֹל דֹּר וְדֹר, עֵתָה גַם עֵתָה, אֲשֶׁר הוֹלְכִים בָּתֶּם בְּטַח,
 וּבְמוֹשֵׁב לְצִים לֹא יֵשְׁבוּ, אֲשֶׁר עָלֵיהֶם תִּטֹּף אִמְרֵי אֱמֶת, כְּמִים
 קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֵיפָה, יִבְקָשׁוּ כְּכֹסֶף וּכְמִטְמוֹנִים יִחְפְּשׁוּ דְבָרֵי
 אֱמֶת וְצִדֵּק הַמֵּיִסְדִּים עַל אֲדֹנָי פֹּז, עַל דְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים, זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה.

וְאֵנִי בְּעֵנָי יִדְעֵתִי כִּי לֹא הִגַּעְתִּי לְמִדָּה זֹו, לֹא מִיִּנְיָה וְלֹא
 מִקְצָתִיָּה, לַחֲוֹת דְּעִי אֶפְלוּ לִפְנֵי קַל שְׁבִיבָלִים וְהַפְּחוֹת
 שְׁבִיבָחוֹתִים, אֵדךְ זֹאת אוֹדָה וְלֹא אַבוֹשׁ וְהַאֲמַת אֲגִיד וְלֹא
 אֲכַחַד, וּבְרֵאשׁ הוֹמִיּוֹת אֲקַרָּא בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים בְּעִיר אִמְרֵי
 אִמֵּר, וְאֲדַבְּרָה בְּעֵדוּתֶיךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אַבוֹשׁ, שְׁכֶשֶׁם שְׁאֵנִי
 קָטָן בְּעֵינָי מִצַּד עֲצָמִי, כְּאֲשֶׁר בּוֹחֵן לְבוֹת הוּא יוֹדֵעַ, כֵּן יִקְרָה
 נֶפְשִׁי מִצַּד מַעְלַת הַדְּרַת קִדְשֵׁת הַמְּשַׁפִּיעַ עָלַי חֲכָמָה וּבִינָה
 וְדַעַת, **הוּא כְבוֹד אֲדוֹנָי, מוֹרֵי וְרַבִּי, הָרַב הַקְּדוֹשׁ**
וְהַנוֹרָא, הָרַב הָאֱמֶת, זְכוֹר צְדִיק וְקְדוֹשׁ לְבִרְכָה.
 וְאִם אִמְרֵתִי אֶסְפְּרָה כְּמוֹ אֶפֶס קִצָּה מֵאֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה
 לְנַפְשִׁי, לֹא תִסְפִּיק הָאֶרֶץ לְהַכִּיל אֶת כָּל דְּבָרֵי. בְּמָה אֲקִדֵּם
 ה' אֶפֶף לְאֱלֹהֵי מְרוֹם. רַבּוֹת עֲשִׂיתָ אֶתָּה ה' אֱלֹהֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ
 וּמַחְשְׁבוֹתֶיךָ אֵלֵינוּ. אֵין עֶרֶךְ אֵלֶיךָ אֲגִידָה וְאֲדַבְּרָה עֲצָמוּ
 מִסְפָּר:

וְהִנֵּה מֵהוֹת הַסֵּפֶר וּמַעֲשֵׂהוּ יִרְאֶה הַרוֹאֶה בְּעֵינָיו, שְׁכָלוּ מֵיִסָּד
 וּמִסְדָּר עַל כָּל הַהֲלָכוֹת שְׁבִאֲרַבְעָה חֻלְקֵי שְׁלֹחַן עָרוּךְ,
 כִּי כֵן צְוִיתִי מִפְּיו הַקְּדוֹשׁ, לְחַשֵּׁב וּלְעֵין בְּכֹל הַלְכָתָא וְהַלְכָתָא
 עַד שְׁיֵאִיר ה' עֵינָי לְחַדֵּשׁ בְּהֶם אֵיזָה חֲדוּשׁ. וְכֹל מָה שְׁזַפְנִי ה' י
 יִתְבָּרֵךְ לְחַדֵּשׁ בְּהֶם, הַכֹּל מֵיִסָּד עַל-פִּי הַהַקְּדָמוֹת וְהִיסוּדוֹת
 שְׁקִבְלַתִּי מִרַבְּנֵי הַקְּדוֹשׁ וְהַנוֹרָא, זְכוֹר צְדִיק וְקְדוֹשׁ לְבִרְכָה,

המבארים בספריו הקדושים, שהם: לקוטי-מוהר"ן א' וב'. ולפעמים הוצאתי איזה הקדמות נוראות מהמעשיות הנוראות שספר, המבארים בספר "ספורי מעשיות". כי אם אמנם רמזי המעשיות שגבו מדעתנו, כי גאו המים נחל אשר לא נוכל לעבר, אף-על-פי-כן ה' יתברך חונן לאדם דעת, והאיר עיני למצא בהם לפעמים איזה דברים נפלאים, כאשר יראה המעיין בעיניו בהלכות תפלין (הלכה ה'), ובהלכות ברכות השחר (הלכה ג'), ובהלכות תפלה (הלכה ד') ובשאר מקומות. ולפעמים לקטתי איזה הקדמות מספר הא"ב. וכל ההקדמות שהוצאתי מספרי רבנו ז"ל, וכל מה שעזרני ה' יתברך לחדש בהם, בכלם האיר ה' עיני למצא אותם באר היטב בפסוקי תנ"ך ובמאמרי רז"ל, בגמרא ומדרשים וספרי הזהר הקדוש וכתבי האריז"ל, עד שהאיר ה' עיני להכניס אותם בדרך פרד"ס לתוך דיני המצוות על-פי סדר הלכותיהם המבארים בארבעה חלקי שלחן ערוך. וקויתי לה' אשר עיניך תראינה נפלאות ברב המקומות. מה גדלו מעשי ה' מאד עמקו מחשבותיו, כי על-פי דברים האלה המבארים בספרים האלה, יוכל כל אדם להבין ולהשכיל מרחוק גדלות נוראות ונפלאות כל מצוה ומצוה וכל דין ודין מפרטי המצוה: ואפלו הדינים שבין אדם לחברו, המבארים בחשן משפט, אשר אין איש שם על לב להבין מהם רמזים ודרכים לעבודת ה' יתברך. ובחסדי ה' באלו הספרים ירוה את נפשו הצמא לשמע דברי ה'.

כי זה ידוע שכל התורה וכל הדינים וההלכות שבכל חלקי התורה, מכלם צריכים להוציא עצות ודרכים ורמזים להתקרב אליו יתברך באמת. וכמבאר בדברי רבנו ז"ל בהתורה "חדי רבי שמעון", בסימן סא (לקוטי א'), שמכל

הלמוּדִים שֶׁהָאָדָם לוֹמֵד צְרִיכִים לְהוֹצִיא מִשְׁפָּטֵי הַנְּהֻגוֹת יִשְׁרוֹת וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. אֲבָל לֹא כָּל אָדָם זוֹכֵה לָזֶה, בְּעֻזְרַת ה' וְיִשׁוּעָתוֹ הַנִּפְלְאָה, בְּאֵלוֹ הַסְּפָרִים פְּתַחְתִּי שַׁעַר קִצֵּת לְמִצָּא דְרָכִים אֲמִתִּיִּים בְּכָל לְמוּדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וּבְרַב הַמְּקוֹמוֹת אֵינִם בְּדַרְךְ רָמְזוּ וּדְרוֹשׁ לְבַד, כִּי אִם כַּף הוּא אֲמִתַּת הָעֵנָן עַל־פִּי סוּד כּוֹנֵת הַמְּצוּה. וּבְאֹר דְּבָרֵי אֱלֹהֵי לֹא יִסְפִּיקוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת לְבָאָרִם, אֲךָ הַמְּשָׁכִיל בְּאֲמֵת, יִבִּין מְעַט דְּבָרֵי אֱלֹהֵי כְּשִׂישִׁים עַל לְבוֹ הַיֵּטֵב לְהַדְּבָרִים הַנֶּאֱמָרִים בְּסְפָרִים אֱלֹהֵי וּבְסְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל.

וְהִנֵּה אִם אֲמַנֵּם יְדָמָה לְהַקּוֹרָא לְפּוֹם רִיחָטָא בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, אֲשֶׁר הֶאֱרַכְתִּי לְמַעֲנִיתִי וְכַפַּלְתִּי וְשַׁלְּשַׁתִּי הַדְּבָרִים בְּכַמָּה וּכְמָה מְקוֹמוֹת. דַּע, יְדִידִי, הַמַּעֲיֵן, כִּי גַם זֹאת מַעַם ה' צְבָאוֹת יִצְאָה, אֲשֶׁר הַפְּלִיא עֲצָה, הַגְּדִיל תּוֹשָׁיָה, כִּי הַמְּשִׁים לֵב לְעֵינֵי בְּאֲמֵת בְּדְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, הַעֲמָקִים מִכָּל מִינֵי עֲמָקוֹת שֶׁבְּעוֹלָם וּרְחֻבָּהּ מִנֵּי יָם, אֲשֶׁר אֵין עָרוֹךְ אֲלֵיהֶם. וְאַחֲרֵי־כֵן יָשִׁים לֵב הַיֵּטֵב לְדְבָרֵי אֱלֹהֵי אֲשֶׁר חֲנָנִי ה' לְחַדֵּשׁ וּלְבָאָר בָּהֶם, יִבִּין הַיֵּטֵב כִּי לְפִי עֲצָם הַעֲמָקוֹת אֲשֶׁר בְּדְבָרִים הָאֵלֶּה, עֲדִין לֹא יִצְאָתִי יְדֵי חוֹבַת הַבְּאֹר, אֲפִלּוּ בְּמְקוֹמוֹת שֶׁהֶאֱרַכְתִּי מְאֹד, מִכָּל שֶׁכֵּן בְּשָׂאָר מְקוֹמוֹת שֶׁהֵייתִי מְקַצֵּר וְעוֹלָה. כִּי דַע, שֶׁכָּל הַדְּבָרִים שֶׁגָּלָה רַבְּנוּ ז"ל, הֵם הַקְּדָמוֹת חֲדָשׁוֹת לְגַמְרֵי [אִם אֲמַנֵּם כָּלֵם בְּנוֹיִים וּמִיִּסְדִּים עַל כָּל מְצוּוֹת הַתּוֹרָה הַמְּקַבְּלוֹת בְּיַדֵּינוּ מִכְּבָר, עִם כָּל זֹאת הֵם הַקְּדָמוֹת חֲדָשׁוֹת לְגַמְרֵי]. וְכָלֵם הֵם יַעֲזוֹת וּדְרָכִים נִפְלְאִים לְהַתְּקַרֵּב עַל יָדָם לְהַשִּׁים יְתִבְרָךְ, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִמְּקוֹם שֶׁהוּא. וְעַקֵּר הַכּוֹנֵה לְקִיָּמָם בְּפִשְׁיטוֹת כְּפִי מֵה שֶׁיִּצְאֻ מִפִּיו בְּתַמִּימוֹת וּפִשְׁיטוֹת. אֲבָל מַעֲצָם גְּשָׁמִיּוֹת גּוֹפְנוּ וְעֵכִירַת שֶׁכָּלְנוּ קֶשֶׁה וְכָבֵד מְאֹד לְהַכְּנִיס בְּלֵב הָאָדָם תַּמִּימוֹת וּפִשְׁיטוֹת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה,

כי דעת כל אדם נוטה אחרי חכמות של העולם, שרבו מעקמין את הלב מנקדת האמת לאמתו בפשיטות ובתמימות, בפרט כי באמת לאמתו התמימות ופשיטות של דברי רבנו ז"ל, עמק עמק מאד, עמק עמק מי ימצאנו. ויש בכל דבר ודבר שגלה הוא ז"ל, תלי תלין של הלכות, מעינות ותהומות יוצאים בבקעה ובהר; כי כל דבריו הם כמען הנובע, כאשר יראה הרואה מעט דמעט במקומות אשר חנני ה' למצא דברים נפלאים ונוראים וכונות כמה מצוות בדבור אחד שגלה רבנו ז"ל, כגון בהתורה "ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה" (בסימן כג, בלקוטי תניינא), שהוא דבור אחד, לחטף היגון ואנחה לתוך השמחה, כמבאר שם. והשם יתברך עזרני והאיר עיני למצא על-פי הקדמה זאת דברים נפלאים הרבה הרבה, כאשר יראה הרואה באבן העזר בתחלתו וכן בכמה מקומות. ואף-על-פי-כן עקר הכוונה בפשוטו, להתגבר לחטף היגון ואנחה לתוך השמחה, דהינו להפך כל מיני עצבות לשמחה, כמבאר שם במקומו, אבל זה הענין בפשיטות להשתדל להתגבר על כל מיני עצבות ולהפך הכל לשמחה, קשה וכבד מאד להכניס בלב האדם. וה' יתברך עזרני להרחיב הדבור בזה, ולהראות ולגלות שבזה תלוי קיום כל התורה; כי שמחה היא הנקדה של כל התורה והמצוות וכו', ועל-ידי הרחבת הדרוש בזה, יכולין לראות מרחוק עצם מעלת השמחה וכמה וכמה צריכין להתחזק להפך העצבות לשמחה. ותכן הכוונה הוא לזכות לקיים עצה זו בפשיטות, ולבקש מהשם יתברך לזכות לזה.

וכן בשארי עצות ודרכים נפלאים, שגלה הוא ז"ל, כמו התורה "ואיה השנה לעולה" (בלקוטי תניינא, סימן יב), שהעצה המבארת שם עמק מאד, הינו שהפשיטות והתמימות של

העצה והדרך הזה עמק מאד. וצריכין להרחיב הדבור בזה הרבה, ולדבר מזה בכמה לשונות. ובחסדי ה' האיר עיני, ומצאתי שדרך עצה זו מרמז במקומות הרבה בתורה, כמבאר בהלכות "גבית חוב מהיתומים" (הלכה ג.), אשר המשפיל יכול להבין מדעתו דבר מתוך דבר, שכל התורה מלאה מדרך ועצה זאת. וכן בהתורה "אזמרה לאלקי בעודי", בסימן רפב, המובא בהלכות השכמת הבקר, הלכה א'. וכן בענין הרצון וההשתוקקות להשם יתברך שמו, שבכל הדברים האלה צריכים לדבר הרבה, עד שנוזפה להכניס אותם בלב האדם, לקימם בפשיטות ובתמימות, כי זה העקר, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה, הן על כל אלה ההכרח להאריך ברב המקומות, כדי להסביר העצה בפשיטות, כדי שייבא תלמוד זה לידי מעשה. וגם מצד החדושים בעצמם, כי דברי רבנו ז"ל, הם עמקים ורחבים מאד, ובכל תורה ותורה יש כמה וכמה הקדמות ועניינים וחדושים נפלאים בכל החדושים שהשם יתברך פקח עיני לחדש בהם, כלם קשורים ומהדקים בקשרים הרבה בדבריו הנוראים והקדושים. ובכל מקום שמתרחב הדרוש והחדוש שחדשתי, בעזרת ה' יתברך, בכלם צריכין לחזר בכל פעם לכל חלקי התורה שגלה רבנו ז"ל, שכלולה מחלקים ופרטים הרבה מאד. וכאשר שמעתי מפיו הקדוש ז"ל, שאמר על החדושים שלי, שאין מי שייבנים היטב. מחמת שצריכין לזכר היטב מאד את דברי תורתו הקדושה, ולהיות בקי בכל חדריו ופרטיו ודקדוקיו. ועל-כן הכרחתי בכמה מקומות להאריך ולהרחיב הדבור ולחזר ענין אחד כמה פעמים, אולי יכנס בלב המעיין תכן הכוונה האמתית, לידע החדוש על בריו. והעקר שייבוא על-ידי-זה לידי מעשה, להתעורר על-ידי-זה לקיים דברי רבנו ז"ל, בפשיטות לקיים ההקדמה שהוצאתי

מדברי רבנו ז"ל, אשר עליה בניתי הבנין ההוא, כי מאד
עמקו מחשבותיו:

וְזֶה ברור וידוע לכל משכיל, שבכל המקומות שנמצא
בספרים קדושים חדושים וביאורים באריכות גדול, הן
בגמפ"ת הן בספרי קבלה ופרד"ס, כמו בספרי הש"ך על
החשן משפט או בספרי שאלות ותשובות הבאים בדרך
ארכה מאד, או בספרי האריז"ל, שכל דרוש ודרוש מתרחב
והולך מאד, ועל-פי-רב הדרוש שבסוף מקשר מאד להדרוש
שלפני כמה וכמה דפיו. ומי שבקי היטב בכתבי האריז"ל,
מבין שכמעט כל הספר "עץ חיים" ו"פרי עץ חיים" הם דרוש
אחד גדול, כמו-כן בכל מקום הבאים בארכה כאלה, חלילה
להמעין להתבהל ולפחד איך אפשר לתפס במח ושכל דרוש
ארוך מאד כזה, כי על זה נאמר (משלי יז, כד): "ועיני כסיל
בקצה הארץ", כמו שפרש רש"י שם, עין שם. אבל החכם
אומר: היום אלמד מעט ומחר מעט וכו', כמבאר שם בפרוש
רש"י, עין שם; וזה הענין צריכין בני הנעורים לידע מאד,
וחובה על מוריהם ורביהם להודיעם זאת לבל יתבהלו
ויפחדו כלל מדרוש או חדוש ארוך, רק ישימו עיניהם ולבם
עליו כסדר מעט מעט, ויקשרו בתחלה ענין אחד עד שיבינו
אותו קצת, ואחר-כך ילכו להלן כסדר בהדרגה מחדוש
לחדוש ומענין לענין, עד שיגמרו עמוד או דף אחד, וכן ילכו
כסדר בכל פעם מענין לענין בלי בהלה ובלבול, ואז יבואו על
מקומם בשלום, ויוכלו להבין אפלו דרוש ארוך מאד, אפלו
מי שאינו מפלג ביותר. והכרחי להזכיר זאת כאן, מחמת
שבספרינו תהלה לאל, האריכות מצוי בהם מאד בכמה
מקומות, על-כן באתי להזכיר את המעין לבל יבהלוהו
רעיונותיו, רק ילך כסדר בהדרגה מענין לענין, ואז ילך לבטח

דַּרְכוֹ, וְאִזּוֹ אִם יָשִׁים לְבוֹ הַיֵּטֵב יָבִין, שֶׁכֵּל מֶה שֶׁנִּרְאָה לְאֲרִיכוֹת דְּבָרִים, הַכֵּל נִצְרָךְ אֶל בְּאוֹר הָעֵנָן מְאֹד; כִּי בְּאֵמֶת בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת מֶה שֶׁנִּדְמָה לְאֲרִיכוֹת הוּא רַק בְּהִשְׁקָפָה רִאשׁוֹנָה קֹדֶם שֶׁמְשִׁימִין יָב לְהַבִּין הָעֵנָן הַיֵּטֵב לְאֲשׁוּרוֹ, אֲבָל אַחֲר־כֵּן כְּשֶׁמִּסְתַּכְּלִין לְהֵלֵן יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּמְשִׁימִין עֵינָיו וְלְבוֹ אֶל הַדְּבָרִים הַנֶּאֱמָרִים שָׁם, עַד שֶׁמְבִינִים אוֹתָם הַיֵּטֵב, אִזּוֹ רואים שֶׁכֵּל הַדְּבָרִים שֶׁחֲזַרְתִּי כְּמָה פְּעָמִים, חֲסַר עֲדִין הַרְבֵּה מֶה שֶׁהָיוּ צָרִיכִין עוֹד לְבָאֵר יוֹתֵר, כִּי, בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ, יֵשׁ בְּסִפְרִים אֵלּוּ בְּרַב הַמְּקוֹמוֹת הַדְּבָרִים עֲמָקִים הַרְבֵּה, כִּי יִסְדַּתְּם בְּהַרְרֵי קֹדֶשׁ עַל־פִּי הַהִקְדָּמוֹת הַנּוֹרְאוֹת שֶׁגָּלָה רַבְּנוּ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁיִּצָּא מִפִּיו הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, זָכַר צְדִיק לְבִרְכָה, אֵין שְׁעוֹר וְאֵין קָץ לְהַעֲמִקוֹת שֵׁישׁ בּוֹ עַד אֵין סוּף וְתַכְלִית, כְּאֲשֶׁר יָבִין כָּל חַד כְּפּוֹם מֶה דְּמִשְׁעַר בְּלִבִּיהַ, מִי שֶׁחָפֵץ בְּהֶאֱמֶת לְאֵמֶתוֹ [וְאֵין כָּאֵין מְקוֹמוֹ לְהֶאֱרִיךְ בְּזֶה, וּמַעַט מְבָאֵר בְּמְקוֹמוֹת אַחֲרִים [רְאֵה חֲזִי־מוֹהַר"ו, עֲרֵךְ מַעֲלַת תּוֹרָתוֹ וּסְפָרָיו, סִימָן שֵׁם, שִׁמְעָא; שִׁיחוֹת־הַר"ן קְצוֹ רִיא], עֵין שָׁם]. וְעַל־כֵּן גַּם אֵלּוּ הַחֲדוּשִׁים שֶׁחֲנַנִּי ה', שֶׁהֵם כָּלֵם בְּנוֹיִים עַל דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים, בְּכָלֵם יֵשׁ בָּהֶם עֲמָקוֹת, מַחֲמַת שֶׁכָּלֵם הֵם כְּמוֹ פְּרוּשׁ וּבְאוֹר עַל דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים ז"ל. אֲבָל בְּאֵמֶת יִדְעַתִּי בְּנַפְשִׁי שֶׁעֲדִין לֹא נִגְעַתִּי בְּדְבָרָיו אֲפִלּוּ פְּחוֹת מִטְּפָה מִן הַיָּם:

וה' אֵלְקִים אֵמֶת יִנְחֵנִי בְּדַרְךְ הָאֵמֶת כְּאֲשֶׁר בּוֹחֵן לְבוֹת יוֹדַע צָפוֹן לְבִי וּמַחֲשַׁבְתִּי, שֶׁכֵּל תִּשְׁוֹקְתִי הוּא רַק לְנִקְדַּת הָאֵמֶת. בְּרוּךְ אֵלְקֵינוּ אֲשֶׁר טוֹב גְּמָלָנוּ וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֵמֶת. אֵלֶּה וְכֵאלֶּה יוֹסֵף עִמָּנוּ, וְיִזְכֹּר חֲסִדֵי אֲבוֹת, וְיִתֵּן לִיעֲקֹב אֵמֶת. וַיִּקְרָא מִהֲרָה (תְּהִלִּים פֶּה, יב): "אֵמֶת מֵאֲרָץ תִּצְמַח", עַד יוֹכֵן בְּחֶסֶד כְּסֵא דָּוִד, וְיֵשֵׁב עָלָיו בְּאֵמֶת בְּמִהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יִהִי רָצוֹן:

לקוטי הלכות שלחן ערוך ארח חיים חלק ז'

הלכות ראש חודש

הלכה א

מה שקורין פְּרֻשֵׁת הַתְּמִיד בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ.

על-פי מה שפיתב רבנו גרו יאיר (עין לקוטי מוהר"ן חלק א סימנים מד, רט), שפחינת תמיד הוא תקון התפלה, בחינת (ברכות כו:) 'תפלות פנגד תמידין תקנום', עין שם.

והנה פגם התפלה הוא על-ידי פגם הלבנה, שהיא בחינת מלכות (זהר חלק א טז: חלק ג יב), בחינת תפלה (עין בתקוני זהר דף כט:). ועל-כן בראש חודש שאמר הקדוש ברוך הוא (שבועות ט): 'הביאו עלי פפחה', אז מתחיל התקון של הלבנה, פי אז מתחלת להתמלאות, על-כן קורין אז פְּרֻשֵׁת הַתְּמִיד, שהיא בחינת תקון התפלה כנ"ל, פי אז בראש חודש מתחיל תקון הלבנה, שהיא תקון התפלה כנ"ל:

הלכה ב

ענין ראש חודש

על-פי המאמר "תקעו בחדש שופר", עין שם (בלקוטי תנינא סימן א) כל המאמר היטב עד סופו.

א) וקצור הדברים, שיש שלש מדות שהם מפסידין היראה, שהיא בחינת ירושלים. והם: תאות אכילה ומשגל וממון. והם בחינת שלש משמרות הוי הלילה (ברכות ג.). ותקונם על-ידי ימים טובים שהם שלש רגלים. ואז זוכין לנבואה על-ידי המלאך הנעשה על-ידי יראה. ועל-ידי נבואה זוכין לתפלה. ואזי אין צריכין לרפואות, כי נתרפאין על-ידי דבר השם, שהוא המלוה הגדול. פי כל פוכביא לוין דא מן דא סהרא לוי מן שמשא וכו' (תקוני זהר דף עט:). ומשם מקבלין כח כל העשבים, אבל פשאוחזין בבחינת תפלה, בחינת דבר השם, שהוא המלוה הגדול, אז נתרפאין על-ידי "דבר ה'" (תהלים לג, ד) ואין צריכים לעשבים, פי נמשך כח הרפואה בלחם ומים, פי כל העשבים חוזרים כחם לשרשם שהוא דבר השם ואז נמשך כח הרפואה ללחם ומים וכו'. וזה בחינת התנוצצות משיח וכו'. ואז יכולין לעשות ראש השנה,

לקוטי הלכות ראש חדש ב' ארבע-חיים טו

כי ראש השנה הוא חסד גדול שנתן לנו ראש השנה יום הדין בראש חודש שאז השם יתברך בעצמו, כביכול, מתחרט ואומר: 'הביאו עלי כפרה על שמעטתי את הירח'. ועל-ידי זה יש לנו פתחון פה להתחרט ולבקש כפרה וכו', עיין שם כל זה היטב:

ב) והנראה שכלו קשור זה בזה ונעוץ סופו בתחלתו, כי כל זה הוא בחינת ראש חודש, בבחינת מעוט הירח ומלואה, כי אלו השלש מדות, שהם מפסידי היראה, שהיא בחינת ירושלים, הם בבחינת מעוט הירח שמשם יניקת הסטרא אחרא, שממנה כל התאוות רעות בפרט אלו השלש תאוות הנ"ל, שהם כלם מבחינת מעוט הלבנה, כי תאוות משגל נמשכת מהקלפה הידועה שהיא באה מחסרון המאורות, כמו שכתוב (בראשית א, יד): "יהי מארת", חסר, דא לילית (תקוני זהר דף עט:): ש'יניקתה ממארת חסר, דהינו מעוט הירח. וגם תאוות ממון תלוי בתאוות משגל ויניקתו גם כן משם, כמבאר בדברי רבנו במאמר "צוית צדק" (סימן כ"ג), עיין מה שהביא שם מאמר התקונים (בה"א תקונים אחרונים תקון ג) שקרא תאוות העשירות 'אסכרא לרביי מחייבת בהו בעותרא בהאי עלמא' וכו'. וזה בא ממארת חסר פידוע (ירושלמי תענית ד, ג). וכן תאוות אכילה. עקר התאוה היא בבחינת (משלי יג, כה) "ובטן רשעים

תחסר", כי מה שהוא מכרח לקיום הגוף אין זה נקרא תאוה. רק מה שהוא מותרות בחינת "בטן ושעים תחסר", שזהו בחינת מארת חסר הפך "צדיק אכל לשבע נפשו" (שם), שהוא בחינת אור מלא, (כמבאר במאמר "ויהי מקץ" סימן נ"ד). נמצא, שכל אלו השלש תאות הם בבחינת חסרון הלבנה, בחינת מארת חסר. ועל-כן הם גרמזין בדברי רבותינו זכרונם לברכה בשלש משמרות של הלילה, כי משם יניקתם מבחינת חסרון הלבנה, שהיא "המאור הקטן לממשלת הלילה" (בראשית א, טז). ועל-כן הם מפסידים את היראה שהיא ירושלים, כי ירושלים היא בחינת מלכות, בחינת מאור הקטן, וכן יראה היא גם כן בחינת מלכות, כמובא (תקוני זהר דף ו.).

ועל-כן אלו השלש מדות, שהם יונקים מחסרון הלבנה, שהיא בחינת מעוט המלכות, על-כן הם מפסידי היראה, שהיא בחינת ירושלים, בחינת מלכות (זהר חלק א צד. וחלק ג קעג:), כי כל מה שמתגברים חס ושלום, אלו היונקים ממעוט הלבנה, נתמעט הלבנה ביותר ותקונה על-ידי יום טוב, כי יום טוב הוא בחינת תקון למעוט הירח, בחינת מלוי הלבנה, כי הימים טובים מונין ללבנה והם תקונה, כמובא. ועל-כן כל השלש רגלים הם בעת מלוי הלבנה, כי הם בחינת

תקונה ומלוואה ועל-פן נקרא יום טוב בחינת "וירא
אלקים את האור כי טוב" (עין בראשית א, יח), שהוא בחינת
אור מלא הפך מארת חסר. ועל-פן אלו השלשה יום
טוב, שהם בחינת מלוי הלבנה, הם מתקנים שלש
תאות הנ"ל, שהם בחינת חסרון הלבנה. ועל-ידי זה
זוכין לנבואה ועל-ידי נבואה זוכים לתפלה, כי כל זה
נעשה על-ידי תקון ומלוי הלבנה, שהיא בחינת שלמות
המלכות, פידוע (זהר חלק ב רמה).

ומשם בא נבואה, כי נבואה נמשכת מן המלאך הנעשה
על-ידי היראה. והמלאך הוא בחינת השכינה
(זהר חלק א קיג, קסו, רכח, רלב), בחינת "הנני שולח לפניך
מלאך" (עין שמות כג, כ), כמו שבאר רבנו גרו יאיר, והיא
משפיע נבואה בעת שעולה למעלה ממקום הנבואה,
דהינו למעלה מנצח הוד יסוד (עין זהר חלק א קפג, חלק ג לה)
וזה נעשה ביום טוב פידוע (עין פרי עץ חיים שער מקראי קדש
פ"ג) והבן, עין במאמר הנ"ל בסוף. ואזי זוכים לתפלה,
שהיא בחינת מלכות גם כן. ואזי אין צריכים לרפואות,
כי יכולין להתרפאות על-ידי דבר השם שמשם מקבלין
ולוין כלם, כי כל כוכביא לוין דא מן דא, סהרא
לויה מן שמשא.

והנה נדקדק למה תפס מכל הלואת הכוכבים מה
שסהרא לוי מן שמשא, הלא כלם לוין זה מן

זה. ולמה פירט סהרא לוי וכו'?

אף לפי הנראה, כי כל הלואת הכוכבים שלווים זה מזה ועל-פי זה מתנהג סדר מערכת השמים, כל זה תלוי בהלואת סהרא מן שמשא, דהינו מעוט הירח, שהיא בחינת מעוט המלכות וכשאין נתגלה מלכותו יתברך בחינת דבר השם, אז שיך ההלואה, שכלם לוויין זה מזה, כי מתנהג הכל כסדר שזה מקבל מזה וזה מזה וכו', אבל כשנתגלה בחינת דבר השם אז נתבטלין כל ההלואות, כי אז נתגלה שאין שום סדר חיוב הטבע ומערכת השמים כלל. רק הכל באשר לכל כלם כאחד מקבלין מהמלוה הגדול, דהינו דבר השם, כי "מלכותו בכל משלה" (תהלים קג, יט) וכמו שהגלגל העליון מקבל מדבר השם, כן העשב הפחות מקבל מדבר השם. כי זה הבעל תפלה ממשיך ומגלה בחינת מלכות בחינת דבר השם למטה בעולם השפל הזה וממשיך אלקותו יתברך למטה. נמצא, שעל-ידי שנתגלה דבר השם, שהוא בחינת מלכות, שזה בחינת תקון הלבנה ומלואה, אז נתבטל כל ההלואות מה שלווין זה מזה, כי כלם לוויין רק מהמלוה הגדול שהוא דבר השם. נמצא, שכל ההלואות של הכוכבים הם רק על-ידי מעוט הירח, דהינו בחינת מעוט המלכות. ועל-פני דקדק כל כוכביא לוויין דא מן דא,

לקוטי הלכות ראש חדש ב' ארח-חיים יט

סְהַרָא מִן שְׁמַשָּׁא, כִּי הַכֹּל תְּלוּי בְּזֶה כַּנֵּ"ל:

וְאִז כָּל הָעֲשָׂבִים חוֹזְרִין כַּחַם לְשָׁרְשָׁם, שֶׁהוּא דְבַר הַשֵּׁם. וְזֶהוּ שְׁלֵמוֹת בְּחִינַת מְלוּי הַלְבָנָה כְּשִׁחְזוֹרִין אֶל הַמַּלְכוּת דְקִדְשָׁה כָּל הַנִּיצוּצוֹת הַמְּלַבְּשִׁין בְּכָל הַדְּבָרִים שְׁבַע עוֹלָם שֶׁהֵם בָּאִים מִמַּעוֹט הַיָּרַח, שֶׁהוּא מַעוֹט הַמַּלְכוּת שְׁמַשָּׁם בָּאִין כָּל הַנִּיצוּצוֹת שֶׁהֵם הַכַּחוֹת הַמְּלַבְּשִׁין בְּכָל הָעֲשָׂבִים. וְעַתָּה עַל-יְדֵי בְּחִינַת תְּקוּנָה מְלוּי הַלְבָנָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת מַלְכוּת, חוֹזְרִים כָּל הַכַּחוֹת וְהַנִּיצוּצוֹת לְשָׁרְשָׁם וְזֶהוּ בְּעֲצֻמוֹ מְלוּי הַלְבָנָה וְתִקּוּנָהּ כַּנֵּ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת הַתְּנוּצָצוֹת מְשִׁיחַ, כִּי מְלוּי הַלְבָנָה הִיא בְּחִינַת מַלְכוּת מְשִׁיחַ שְׂאֵז עֲתִידִים יִשְׂרָאֵל לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ (סְנֵהֲדִין מ.ב.). וְאִז יִתְקַיֵּם (יִשְׁעִיָּה ל, כו): "וְהָיָה אֹר הַלְבָנָה כְּאֹר הַחֲמָה" וְלֹא יִהְיֶה בָּהּ שׁוֹם מַעוֹט:

א) וְעַל-כֵּן אִז יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ. וְזֶהוּ חֹסֵד גָּדוֹל מֵאֲתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אָמַר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: 'הִבִּיאוּ עָלַי כְּפָרָה', וְעַל-כֵּן יֵשׁ לָנוּ פֶתַח חוֹן פֶּה לְבִקֵּשׁ כְּפָרָה. נִמְצָא, שֶׁעֵקֶר רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת מְלוּי הַלְבָנָה וְתִקּוּנָהּ, כִּי זֶה שֶׁאָמַר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הִבִּיאוּ עָלַי כְּפָרָה עַל שְׁמַעֲטָתִי אֶת הַיָּרַח, זֶהוּ בְּעֲצֻמוֹ תִקּוּנָהּ וּמְלוּאוּתָּהּ, כִּי אֲזִי מִתְחַלֵּת לְהִתְמַלְאוֹת מֵאַחַר שֶׁהַשֵּׁם

יתברך מתחרט על מעוטה. ועל-כן על-ידי כל הבחינות הנ"ל, שהם בחינת מלוי הלבנה, על-ידי זה יכולים לעשות ראש השנה, שהוא בראש חודש דיקא שאז מתחיל תקון הלבנה ומלואה, בחינת הביאו עלי כפרה כנ"ל:

ד) וזה שאומרים הלל בראש חודש, כי הלל הפך הקלפה, שהיא בחינת יללה, כמובא בדברי רבנו גרו יאיר (לקוטי מוה"ר"ן חלק א סימן רה). כי יניקתה ממארת חסר כנ"ל ובראש חודש מתחיל התקון, על-כן אומרים אז הלל שהוא ההפך ממנה. ואין אומרים רק חצי הלל, כי אז הוא רק התחלת המלוי והתקון. ועקר שלמות התקון הוא ביום טוב ואז אומרים הלל שלם:

גם ראש חודש הוא בחינת התחלת התשובה, כי אז אמר השם יתברך: 'הביאו עלי כפרה'. ומזה נשתלשלה תשובה בכל הנבראים, שלכלם בא הרהור תשובה בראש חודש, כמו שכתב רבנו גרו יאיר, ועל זה מרמז מה שאומרים חצי הלל, דהינו הלל בדלוג, כי כן הבעל תשובה שאין יכול לילך פסדר מדרגא לדרגא רק בדלוג, כי צריך לדלג ולקפץ על כמה מדרגות, כמובא על פסוק: (תהלים סח, יג) "מלכי צבאות ידון ידון". וכמובא בזהר הקדוש (חלק א קכט).

גם בקריאת התורה בראש חודש אי אפשר לקרות פסדר

לקוטי הלכות ראש חודש ב' ארח-חיים כא

וְצָרִיךְ לְדַלֵּג לְמַפְרָע. וְאִפְשָׁר לְרַמֵּז גַּם כֵּן עַל בְּחִינַת תְּשׁוּבָה שֶׁהִיא בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ, כִּי הַבְּעַל תְּשׁוּבָה אֵין הַלוֹכוֹ כְּסֹדֵר וְדֶרֶךְ הַבְּעַל תְּשׁוּבָה שֶׁצָּרִיךְ לְחַזֵּר לְפַעְמִים לְמַפְרָע, כְּמוֹבֵא בְּשֵׁם הַבְּעַל שֵׁם (צְפֻנְת־פְּעֻנַח נֹא: קְדוּשַׁת־לוֹי שְׁמוֹת) עַל פְּסוּק (תְּהִלִּים מַח, טו) "הוּא יִנְהַגְנוּ עַל מוֹת" שֶׁבְּתַחֲלָה מְסִיעֵין אוֹתוֹ מִלְמַעְלָה לֵילֵךְ וְלָרוֹץ בְּדַרְכֵי הַשֵּׁם וְאַחַר כֵּן מְנִיחִין אוֹתוֹ. וְאֵז חוֹזֵר לְאַחֹר וְחוֹזֵר לֵילֵךְ כְּסֹדֵר (וְעֵין בְּסֵפֶר בְּעַל־שֵׁם־טוֹב עַל הַתּוֹרָה נֹח):

גַּם בְּהִלָּל מְרָמֵז מַלְכוּת דָּוִד וּמְשִׁיחַ כְּמוֹבֵא (עֵין שׁוּחַר־טוֹב תְּהִלִּים קִיח וּבְסֵפֶר לְקוּטֵי תּוֹרָה דָּף קַלֵּג:). גַּם מְרָמֵז בְּהִלָּל בְּחִינַת הַנ"ל, דִּהְיִינוּ מֵה שְׁמִבְּאָר לְעֵיל שְׁיִישׁ לָנוּ פְּתֻחוֹן פֶּה לְבוֹא וּלְהִתְחַרֵּט וּלְעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה מֵאַחַר שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ בְּעֲצָמוֹ מִתְחַרֵּט וְאוֹמֵר: הִבִּיאוּ עָלַי כִּפְרָה. וְזֵהוּ: (תְּהִלִּים קִיח, כב, כג) "אֲבָן מְאֲסוֹ הַבּוֹנִים הִיְתָה לְרֵאשׁ פְּנֵה מֵאֵת ה' הִיְתָה זֹאת". הִיְנוּ כִּי אִם יִפְּלֵא עַל הַבְּעַל תְּשׁוּבָה אֵיךְ זָכָה שִׁיתְקַבֵּל. וְזֵהוּ 'אֲבָן מְאֲסוֹ הַבּוֹנִים הִיְתָה' וְכוּ', הִיְנוּ הַבְּעַל תְּשׁוּבָה שְׁפָגַם בְּמֵה שְׁפָגַם. וְזֵהוּ 'אֲבָן מְאֲסוֹ הַבּוֹנִים', שְׁמֵאֲסוֹ אוֹתוֹ עַל־יְדֵי פְּגָמֵי הַמְרַבִּים וְעַכְשָׁו זָכָה לְהִיּוֹת לְרֵאשׁ פְּנֵה. וְהַדְּבָר תְּמוּהָ לְכַאוּרָה! אֵךְ בְּאֵמַת 'מֵאֵת ה' הִיְתָה זֹאת', הִיְנוּ שְׁמֵאֵת הַשֵּׁם בְּעֲצָמוֹ, כְּבִיכּוֹל, הִיְתָה זֹאת שְׁיִוְעִיל תְּשׁוּבָה, כִּי זֶה נִשְׁתַּלְשֵׁל מֵאֵתוֹ יִתְבָּרֵךְ מֵאַחַר שֶׁהוּא בְּעֲצָמוֹ יִתְבָּרֵךְ

אמר: 'הביאו עלי כפרה', על-כן גם אנו יש לנו פתחון פה להתחרט ולעשות תשובה. וזהו 'מאת ה' היתה זאת', שמאת השם בעצמו, כביכול, נתנה זאת שיועיל תשובה מאחר שהוא בעצמו מתחרט כנ"ל, אבל באמת היא נפלאה בעינינו, כי אצלנו היא פלא באמת איך יועיל תשובה ואיך יהיה לנו פתחון פה לבוא לפניו בחטאינו ולהתחרט, אך מאת השם היתה זאת כנ"ל:

הלכה ג

עין מאמר "וביום הבכורים. "להאריך ימים על ממלכתו" וכו'", עין שם כל המאמר (בסימן נו).

(א) והכלל, שצריכין להמשיך חיות אל המלכות. וזה נעשה על-ידי עסק התורה שהיא שמא דקדשא בריך הוא (תקוני זמר דף כה:), שעל-ידי קורין את חי החיים וממשיכין חיות ואריכות ימים ממנו יתברך. ועקר הוא שממשיכין החיות לתוך הכלים והמדות על-ידי התורה שהיא בחינת (תהלים לט, ה) "ומדת ימי מה הוא", שזה בחינת שמא דקדשא בריך הוא, בחינת שם שהוא כלי אל החיות להגביל החיות שלא יהיה רבוי השמן גורם כבוי הנר חס ושלום (חובת הלבבות שער אהבת ה' פרק ז), ואזי כשממשיכין חיות מחי החיים, דהינו דעת וחכמה, כי "החכמה תחיה" (קהלת ז, יב), אז יודעין

שְׁאֵפְלוּ בְּתוֹךְ הַהִסְתַּרְהָ שְׁבִתוֹךְ הַסְתַּרְהָ גַּם שֵׁם מְלַבֵּשׁ
הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ וְעַל-יְדֵי שְׂיֻדְעִין זֹאת, עַל-יְדֵי זֶה בְּעֲצֻמוֹ
נִתְהַפְּכָה הַהִסְתַּרְהָ לְדַעַת מֵאַחַר שְׂיֻדְעִין שֵׁשׁ שֵׁם הַשֵּׁם
יִתְבַּרְךָ.

וְאֲזִי כְּשֵׁנֶת־הַפְּכָה הַהִסְתַּרְהָ לְדַעַת, דְּהֵינּוּ תוֹרָה, אֲזִי
אוֹרֵיתָא מְכֻרָזַת קְמִיהוּ: (זוהר חלק ג לו, נח, קכו) "עַד
מְתֵי פְתִים" וְכוּ' (משלי א, כב) וְאֲזִי כָּל הַרְשָׁעִים מִתְעוֹרְרִין
בְּתִשׁוּבָה וּבְזֶה מִמְּשִׁיכִין חַיִּית אֶל הַמְּלָכוֹת, עֵינ שֵׁם
הַיֵּטֵב. וְכִשְׁמַגְלִין הַתּוֹרָה וְהַדַּעַת הַמְּלַבֵּשׁ בְּתַכְלִית
הַהִסְתַּרְהָ, מְגַלִּין תּוֹרָה גְבוּהַ מְאֹד, כִּי שֵׁם דִּיקָא מְלַבֵּשׁ
תּוֹרָה גְבוּהַ מְאֹד דִּיקָא, דְּהֵינּוּ סְתָרֵי תּוֹרָה שְׁהִיא,
כְּבִיכּוֹל, הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּעֲצֻמוֹ בְּלִי לְבוּשׁ בְּבַחֲיִנַת (שְׁמוֹת
יב, יב) "וְעִבְרַתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם" אֲנִי וְלֹא מְלֶאךְ אֲנִי וְלֹא
וְכוּ' (עֵינ מְכִילְתָא שֵׁם). שְׁבָאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁהִיָּה שֵׁם הַתְּגַבְרוּת
הַסְטֵרָא אַחֲרָא הִיָּה שֵׁם דִּיקָא מְלַבֵּשׁ הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ
בְּעֲצֻמוֹ, כְּבִיכּוֹל, וְכוּ', עֵינ שֵׁם. וְזֶה בְּחִינַת הַכְּנַעַת
מְלָכוֹת הַרְשָׁעָה, מְלָכוֹת עֲמֶלֶק, שְׁהוּא כְּנַגְד מְלָכוֹת
דְּקִדְשָׁה שְׂרוּדְף אֶת מַחְנֵה דָן, עֵינ שֵׁם. וְהַדַּעַת שְׁנַעֲשֶׂה
כַּנ"ל הוּא בְּחִינַת מ"ן (עֵינ שְׁעַר מֵאֲמַרִי רִשְׁב"י דף יב: וְזוהר חלק
ב סב:), בְּחִינַת מְקַנְהָ שֶׁל שְׁבוּעוֹת (עֵינ פְּרִיעֵץ-חַיִּים שְׁעַר
הַשְּׁבוּעוֹת), בְּחִינַת מְצָה (עֵינ פְּרִיעֵץ-חַיִּים שְׁעַר חַג הַמִּצּוֹת פ"ו),
בְּחִינַת מְשָׁה, עֵינ שֵׁם. וְשְׁלָמוֹת הַדַּעַת בְּבַחֲיִנַת מְצָה,

שהיא בחינת מחלקת לשם שמים, נעשה על-ידי אנחה, שהוא מתקן הכבודות הנעשה על-ידי זהמת הנחש, דהינו ל"ט מלאכות (עין תקו"ז מח), עין שם. וזה בחינת "מקרא קדש יהיה לכם" (ויקרא כג, ז) שצריך לקרות את הקדש (עין זהר חלק ג צג, צד, רנד), דהינו החכמה שהוא החיות, אל בחינת המלכות. ואזי (ויקרא שם) — "כל מלאכת עבודה לא תעשו" בחינת בטול הל"ט מלאכות כנ"ל, עין שם כל זה היטב:

ב) וזה בחינת ראש חדש שהוא בחינת התגלות ההסתרה שמגלין ההסתרה על-ידי שיודעין שגם שם מלבש דעת, כי דיקא אז כשמגיעין לתכלית ההסתרה והירידה חס ושלום, בבחינת הסתרה שבתוך הסתרה אזי דיקא מגלין ההסתרה ונעשה ממנה דעת גדול כנ"ל, כי כשמגיעין לתכלית הירידה וההסתרה חס ושלום, אזי דיקא מקרבין להשם יתברך בתכלית הקרוב, כביכול, כי שם בתכלית ההסתרה והירידה חס ושלום, שם מלבש השם יתברך בעצמו, כביכול, בלי לבוש כנ"ל. נמצא שאז דיקא יכולין להתקרב אליו יתברך, כי אזי דיקא סמוכין אליו מאד מאד. וזהו בעצמו ההסתרה והפגם, כי ההסתרה, שהיא בחינת התגברות הסטרא אחרא, יניקתה רק מבחינת שבירת כלים שנעשין על-ידי רבוי אור, כי רבוי השמן גורם

כבוי הנר חס ושלום, עד שנסתר לגמרי ואין יכולין לראות ולהשיג אלקותו כָּלֵל מַחֲמַת בְּחִינַת רַבּוּי אֹר. נמצא, שְׁבוּדָאֵי הַהִסְתָּרָה אֵף שֶׁהִיא יְרִידָה גְדוֹלָה מֵאַחַר שֶׁנִּסְתָּר אֱלֹקוֹתוֹ לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם, עִם כָּל זֶה מֵאַחַר שֶׁכָּל זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי בְּחִינַת רַבּוּי אֹר. נמצא, שְׁבִאָמַת מְלַבֵּשׁ שֵׁם דִּיקָא אֹר גְּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד, וְאֲדַרְבָּה, כְּשֶׁמְגִיעִין לְתַכְלִית הַיְרִידָה שְׁאִין יְרִידָה לְמִטָּה מִמֶּנָּה חַס וְשָׁלוֹם, אֲזִי דִיקָא סְמוּכִין אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתַכְלִית הַקְּרוֹב, כִּי בְּתַכְלִית הַיְרִידָה וְהַסְתָּרָה חַס וְשָׁלוֹם, שֵׁם מְלַבֵּשׁ הוּא יִתְבָּרַךְ בְּעֶצְמוֹ כַּנ"ל.

ועל-כֵּן אֲזִי דִיקָא יְכוּלִין לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּלְחַזֵּר בְּתַשׁוּבָה, אֵךְ צָרִיף לָזֶה דַּעַת גְּדוֹל לִידַע זֹאת וּלְכוּן הַשָּׁעָה שְׁמַגִּיעִין לְתַכְלִית הַהִסְתָּרָה וְלִדַּעַת שְׁאִין דִּיקָא מְקַרְבִּין אֵלָיו מְאֹד, שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְהַפְּכִין הַהִסְתָּרָה לִדַּעַת כַּנ"ל, כִּי כְּשֶׁאִין יוֹדְעִין זֹאת תּוֹכֵל לְהִתְגַּבֵּר הַהִסְתָּרָה חַס וְשָׁלוֹם, וַיַּעֲבֹר הַשָּׁעָה שֶׁהָיוּ יְכוּלִין לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל-כֵּן צָרִיכִין חֲכָם גְּדוֹל בְּמַעֲלָה גְדוֹלָה מְאֹד שְׁיִזְכָּה לִדַּעַת הַנ"ל עַד שְׁיִוָּכַל לְגַלּוֹת הַהִסְתָּרָה שְׁבִתּוֹף הַסְתָּרָה לְהַפְּכָה לִדַּעַת, וְדִיקָא אֲזִי יִקְרַב אֶת יִשְׂרָאֵל לְאֲבֵיהֶם שְׁבַשְׁמִים וַיַּחֲזִירָם בְּתַשׁוּבָה כַּנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁהִיא עַל-יְדֵי מִשֶּׁה רַבָּנוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, כִּי יִשְׂרָאֵל הִגִּיעוּ אֲזִי לְתַכְלִית הַיְרִידָה

עַד שֶׁלֹּא הָיוּ יְכוּלִים לְהִתְמַהֵמֶה שָׁם אֲפֹלוּ רָגַע אַחַת כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב: (שְׁמוֹת יב, לט) "וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהֵמֶה". וְאִם הָיוּ מִשְׁהִינְ שָׁם עוֹד שְׁעָה קְלָה הָיוּ כְּמַעַט נִשְׁאַרִין שָׁם חֵס וְשָׁלוֹם (עֵינִי אֲוֶרֶחֶי-חַיִּים שְׁמוֹת ג' בַּד"ה 'עוֹד יִרְצֶה לֹמַר' וְעֵינִי פְרִיעֵץ-חַיִּים שְׁעַר חַג הַמִּצּוֹת פ"א), אֲךָ מִלְּשָׁה רַבְּנוּ הָיָה מְכוּן אֶת הַשְּׁעָה וְהִמְתִּין עַד אֲשֶׁר הִגִּיעוּ לְתַכְלִית הַיְרִידָה וְאֲזֵי דִיְקָא הָיָה מְגַלָּה הַהִסְתַּרָּה וְנִמְשָׁךְ דַּעַת וְאוֹר גְּדוֹל וְנִגְאָלִים אֲזֵי דִיְקָא כַּנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת "רְדוּ שְׁמָה" (בְּרֵאשִׁית מ"ב, ב). 'רְדוּ' דִיְקָא שְׁרִמְז לָהֶם שְׁיֵהִיוּ בַּגְלוּת כְּמִסְפָּר 'רְדוּ', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה (בְּרֵאשִׁית רַבָּה צ"א, ב). הֵינּוּ כְּשִׁיגִיעוּ לְבְּחִינַת רְדוּ הֵינּוּ לְתַכְלִית הַיְרִידָה, אֲזֵי דִיְקָא יֵהִיוּ נִגְאָלִין כַּנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁפְּתַב רַבְּנוּ גְרוֹ יְאִיר, עַל פְּסוּק: (תְּהִלִּים קיט, קעו) "תַּעֲיִתִי כְּשֶׁה אֹבֵד". וְכוּ' (בְּסִימָן ר"ו) שֶׁכְּשֶׁאָדָם נְכוּף וְתוֹעָה מְאֹד מְאֹד בַּדַּרְכִּים הַמְקַלְקָלִים חֵס וְשָׁלוֹם, לְפַעְמִים הוּא תוֹעָה כָּל כָּף עַד שֶׁמִּקְרַב מְאֹד אֶל הַקִּדְשָׁה וְעַל-יְדֵי נְסִיּוֹן קָל יְכוּל לְחַזֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲךָ מִחֲמַת שְׁנִתְרַחַק מְאֹד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ זְמַן רַב, עַל-כֵּן אֵינּוּ שׁוֹמֵעַ קוֹל הַכְּרוֹז, עֵינִי שָׁם. אֲבָל כְּשִׁישׁ חָכָם גְּדוֹל כַּנ"ל שִׁיּוּדַע וּמְשִׁיג דַּעַת הַנ"ל וְיֻכַל לְכַוֵּן אֶת הַשְּׁעָה, הוּא יֻכַל לְקַרֵּב אוֹתָם אֲזֵי דִיְקָא כְּשִׁמְגִיעִין לְתַכְלִית הַיְרִידָה כַּנ"ל, כִּי אֲזֵי סְמוּכִין מְאֹד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ רַק

לקוטי הלכות ראש חדש ג' ארח-חיים כז

שאִינוֹ שׁוֹמְעֵ קוֹל הַפְּרוֹז, אֲבָל עַל-יַדֵּי דַעַת הַחֶכֶם הַנִּ"ל
הוּא מְגַלֵּה הַהִסְתָּרָה כַּנִּ"ל, וְאִזִּי שׁוֹמְעֵ קוֹל הַפְּרוֹז
בְּבַחֲיִנַת אֲוִרִיתָא מְכַרְזַת קַמִּיהוּ כַּנִּ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת קְדוּשַׁת הַחֹדֶשׁ שֶׁהִיוּ יוֹשְׁבֵינָּה וְעוֹסְקֵינָּה בְּזֶה
חֲכָמִים גְּדוֹלִים וְנוֹרְאִים מְאֹד שֶׁהִיוּ בְּקִיָּאִין בְּסוּד
הָעֵבוֹר, כִּי צָרִיף לָזֶה חֲכָמָה גְּדוֹלָה וּבְקִיאוֹת גְּדוֹל מְאֹד
בְּבַחֲיִנַת הַדַּעַת שֶׁל מֹשֶׁה כַּנִּ"ל, כִּי קְדוּשַׁת הַחֹדֶשׁ הוּא
בְּחִינַת הַתְּגִלוֹת הַהִסְתָּרָה בְּעַת שֶׁהִיא בְּתַכְלִית הַפְּגָם
כַּנִּ"ל. כִּי הַלְּבָנָה הִיא בְּחִינַת מְלָכוּת, וּפְגִימַת הַלְּבָנָה
הִיא בְּחִינַת הַסְתָּרָה שֶׁמֶשֶׁם יְנִיקַת הַסְטָרָא אַחֲרָא כִּידוּעַ
(עֵין זֵהר חֶלֶק ב' רה. וְחֶלֶק ג' רפא: רמח:). וְהִיא מִתְמַעֵטֶת וְהוֹלְכַת
עַד הַמּוֹלָד שֶׁאִזִּי הִיא בְּתַכְלִית הַהִסְתָּרָה וְהַמְעוּט,
וּבְאַמַּת אִזִּי הִיא בְּתַכְלִית הַהִתְקַרְבוֹת אֶל הַשֶּׁמֶשׁ, כִּי
בְעַת הַמּוֹלָד הִיא סְמוּכָה לְהַשֶּׁמֶשׁ בְּתַכְלִית הַהִתְקַרְבוֹת
וְהַשֶּׁמֶשׁ הוּא בְּחִינַת דַּעַת הַנְּמֻשָּׁן מַחֵי הַחַיִּים, בְּבַחֲיִנַת
"שֶׁמֶשׁ וּמַגֵּן ה' אֱלֹקִים" (תְּהִלִּים פד, יב). וְזֶהוּ בְּעֶצְמָהּ
פְּגִימַתָּהּ וּמְעוּטָהּ בְּתַכְלִית הַמְעוּט וְהַחֲשָׁךְ מַחֲמַת
שֶׁסְמוּכָה מְאֹד אֶל הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁעַל-יַדֵּי זֶה רַבּוּי אֹר
הַשֶּׁמֶשׁ מְכַהֵה אוֹתָהּ וְאִינָּה יְכוּלָה לְהֵאִיר כִּידוּעַ. וּבְאַמַּת
אִזִּי תִכְף בְּעַת שֶׁהִגִּיעָה לְתַכְלִית הַמְעוּט, שֶׁאִזִּי סְמוּכָה
מְאֹד לְהַשֶּׁמֶשׁ, אִזִּי תִכְף מִתְחִילָה לְהִתְמַלְאוֹת וְהִיא
בְּחִינַת הַמּוֹלָד, כַּמּוּבָא. עַל-כֵּן הִיוּ צָרִיכִין לָזֶה חֲכָמִים

גדולים הבקיאין בסוד העבור שיהיו יכולין לבנות השעה שמגיעה לתכלית המעוט שאזי דיקא הוא שעת המולד שמתחיל תקונה ומלואה פנ"ל.

פי למטה בעולם הזה צריכין לזה דעת גדול כדי לידע זאת פנ"ל. פי אם לא תוכל להתגבר ההסתרה חס ושלוש, שהוא בחינת פגימת הלבנה פנ"ל. ועל-כן היו יושבין חכמים גדולים שהיו מחשבין ומכוננין אותה השעה בכיוון גדול מאד ובחכמה גדולה בבחינת דעת הנ"ל, שיודעין שבתכלית ההסתרה מלבש דעת ואור גדול פנ"ל, שעל-ידי זה היו מקדשין החדש והיו ממשיכים קדשה בחינת חכמה ודעת והיו מגלין ההסתרה, שהיא בחינת תקון הלבנה ומלואה פנ"ל.

וזה שהיו אומרים 'מקדש מקדש' (ראש השנה כד.), שזה בחינת "מקרא קדש" שהיו קורין את הקדש, שהוא בחינת חכמה, בחינת חיות להחיות המלכות, שזה בחינת מלוי הלבנה ותקונה, בחינת ראש חדש, שהוא נעשה על-ידי בחינת תקון הלבנה ומלואה. וזה שכתב רבנו גרו יאיר (לקוטי-מוהר"ן חלק א סימן י), ששרש התשובה בראש חדש, פי ראש חדש, שהוא בחינת התגלות ההסתרה פנ"ל, אזי אורייתא מכרזת קמיהו. ועל-כן אז הוא התעוררות התשובה לכל באי עולם ואפלו לפושעי ישראל שהם בתכלית ההסתרה, פי אזי

לקוטי הלכות ראש חודש ג' ארבע-חיים כט

נתגלה ההסתרה, שזה הוא בחינת ראש חודש, בחינת מלוי הלבנה ותקונה בעת שהגיעה לתכלית הפגם כנ"ל.

ועל-כן נוהגין להתעורר בתשובה בערב ראש חודש ועושין יום-כפור קטן (עין פרי-חודש סימן תיז), כי אזי הוא תכלית הפגם של הלבנה בחינת מלכות ועל-כן אזי דיקא הוא זמן ההתקרבות כנ"ל. ועל-כן עושין אז תשובה וחוזרין אליו יתברך:

א) ועל-כן קדוש החודש היא מצוה ראשונה שנצטוו ישראל במצרים (עין גלקוט שמעוני בא רמז קפז ורש"י ריש בראשית) ושם באותה פרשה של "החודש הזה לכם" (שמות יב, ב) נאמר יציאת מצרים וגאלתם, כי בזה היה תלוי גאלתם, כי יציאת מצרים היא בבחינת קדוש החודש כנ"ל וכל מצות קדשת ראש חודש הוא בשביל יום טוב כדי לידע אימת יהיה יום טוב. כי עקר הארת התשובה בשלמות הוא ביום טוב, כי כל הימים טובים הם ימי תשובה, כמו שכתב רבנו גרו יאיר (לקוטי מוהר"ן חלק א סימן קלה), כי אז עולה המלכות עליה גדולה ביותר (עין פרי-עץ-חיים שער מקראי-קדש פ"ב פ"ג), ועקר עליות המלכות על-ידי תשובה כנ"ל (עין זהר חלק ג קכב, רפא, ותקוני-זהר דף צד). וכמוכא במקום אחר (לקוטי מוהר"ן חלק א סימן מט), כי ביום טוב הוא הכנעת מלכות הרשעה, מלכות עמלק,

ל לקוטי הלכות ראש חדש ג' ארח-חיים

שְׁהוּא בְּחֵינַת אַרְבַּע מַלְכוּתוֹת. וּמַלְכוּת דְּקַדְשָׁה עוֹלָה
עַל-יְדֵי שְׁמִקְבֻלַת חַיּוֹת מְאוּר הַפְּנִיּוֹת בְּחֵינַת חֲכָמָה וְדַעַת,
כַּמּוּבָא בַּמֵּאמָר 'מִישְׂרָא דְסַכְיָנָא' עַיִן שָׁם (בְּסִימָן ל).

נִמְצָא, שְׁעַקֵּר הַתְּשׁוּבָה וְעַלִּית הַמַּלְכוּת הוּא בְּיוֹם טוֹב.
וְכָל זֶה תְּלוּי בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ שְׁמִמְנוּ מוֹנִין וְיוֹדְעִין
מִתִּי לַעֲשׂוֹת יוֹם טוֹב, הֵינּוּ שְׁעַל-יְדֵי הַתְּגַלוֹת הַהִסְתַּרְתָּה,
שְׁזָה בְּחֵינַת רֵאשׁ חֹדֶשׁ, שְׁזָה בְּחֵינַת הַתְּעוֹרְרוֹת
הַתְּשׁוּבָה, עַל-יְדֵי שְׁנִשְׁמַע קוֹל הַכְּרוֹז כַּנ"ל, עַל-יְדֵי זֶה
זוֹכִין אַחַר כֶּף לַתְּשׁוּבָה שְׁלִמָה כְּרֵאוּי בְּבְחֵינַת דַּעַת
גְּדוֹל, שְׁזָה בְּחֵינַת יוֹם טוֹב כַּנ"ל.

זֶה בְּחֵינַת קַדְשַׁת רֵאשׁ חֹדֶשׁ וְיוֹם טוֹב וּבִינְתִים יָמֵי
הַחַל, כִּי כֶּף הוּא דְרַכָּה שֶׁל תְּשׁוּבָה בְּבְחֵינַת פְּסַח
שְׁהוּא יְצִיאַת מִצְרַיִם. וְאִזִּי הוּא יוֹם טוֹב וְאַחַר כֶּף הוּא
יוֹם טוֹב שֶׁל שְׁבוּעוֹת וּבִינְתִים סְפִירַת הָעֹמֵר, כִּי בְּתַחֲלָה
בָּא הַתְּעוֹרְרוֹת הַתְּשׁוּבָה מִלְּמַעְלָה עַל-יְדֵי הַתְּגַלוֹת
הַהִסְתַּרְתָּה, שְׁעַל-יְדֵי זֶה שׁוֹמְעִין קוֹל הַכְּרוֹז וּמִתְעוֹרְרִין
בְּתְשׁוּבָה וְאַחַר כֶּף מְנִיחִין אוֹתוֹ לֵילֶךְ מֵעֲצָמוֹ, שְׁצָרִיךְ
לְחַזֵּר וְלָשׁוּב וְלֵילֶךְ מִדְּרָגָא לְדְרָגָא לְטַהַר וּלְקַדְשׁ עֲצָמוֹ
מִיוֹם אֶל יוֹם, שְׁזָה בְּחֵינַת סְפִירַת הָעֹמֵר, שְׁהִיא תַכְּף
אַחַר יְצִיאַת מִצְרַיִם, שְׁאִז הִיא הַתְּעוֹרְרוֹת הַתְּשׁוּבָה
מִלְּמַעְלָה עַל-יְדֵי קוֹל הַכְּרוֹז שֶׁל הַתְּגַלוֹת הַהִסְתַּרְתָּה
כַּנ"ל, וְאַחַר כֶּף צָרִיכִין לְסַפֵּר שְׁבַעַת שְׁבוּעוֹת כְּמוֹ

לקוטי הלכות ראש חודש ג' ארחיחים לא

ספירת נקיים של הנדה (זהר חלק ג דף צז) כדי לקדש ולטהר עצמו מיום אל יום מדרגא לדרגא ואחר כך זוכין לשבועות, שהוא דעת גדול ועליון וגבה מאד בחינת מקנה של שבועות שכתב שם במאמר הנ"ל, שאז הוא עקר התקון של התשובה בשלמות פראוי ובבחינה זו של פסח ושבועות ובאמצע ספירה, דהינו שיש קדשה של יום טוב בתחלה ובסוף, דהינו שבתחלה היא הקדשה של התעוררות התשובה והוא יום טוב של פסח ואחר כך הוא שבועות, שהוא בחינת דעת גדול מאד, שהוא בחינת מקנה, בחינת תקון התשובה בשלמות. ובאמצע ספירה, שהם ימי החל שבהם מטהרין ומקדשין עצמן כדי לזכות לשבועות פנ"ל.

וזאת הבחינה הוא בכלל ובפרטיות בכל אדם ובכל זמן פמובא. וזהו בחינת ראש חודש ויום טוב ובאמצע ימי החל, כי ראש חודש הוא בחינת התעוררות התשובה, בבחינת יציאת מצרים פנ"ל. ויום טוב הוא בחינת הארה גדולה כנגד ראש חודש, בחינת דעת גדול, בחינת שבועות, בחינת מקנה, כי 'חייב אדם לטהר עצמו ברגל' (ראש השנה טז:). ובאמצע הם ימי החל, כי אחר התעוררות התשובה צריכין לחזור לבחינת ימי החל, בבחינת ספירה כדי לילך מדרגא לדרגא לעשות

תשובת המשקל מיום אל יום, כי צריכין לשוב ולילך דרך כל אלו הדרךים שהיה בהם קדם, שהם בחינת חל כדי שיעשה תשובת המשקל ואחר כך זוכה לתקון התשובה כראוי, שזה בחינת יום טוב, בחינת שבועות כנ"ל:

(ד) וכן בכל החדשים שאין בהם יום טוב. על כל פנים יש קדוש הלבנה, שהוא גם כן בבחינה זו. כי קדוש הלבנה הוא אחר שבועה ימים מן המולד. שהוא כנגד שבועה ימים נקיים כאשה המטהרת לבעלה, כמו שכתוב בשלחן ערוך (סימן תכו סעיף ד, ועין שם ברמ"א בסעיף ב), הינו בבחינה הנ"ל שאחר ראש חדש שאז קדשו הבית דין את החדש ואז היה בחינת התעוררות התשובה כנ"ל. אחר כך צריכין לספור שבועה נקיים בבחינת ספירה. ואזי הלבנה כבר במלואה קצת ואזי הוא בחינת התגלות דעת גדול ואזי כל ישראל מקדשין הלבנה ומקבלין פני אביהם שבשמים (סנהדרין מב.), הינו שנמשך להם אז דעת גדול, שזהו בחינת קדוש הלבנה שנקרא הקבלת פנים כנ"ל. ואזי נמשך דעת גדול, שהוא החיות אל בחינת המלכות בבחינת דוד מלך ישראל חי וקיים (ראש השנה כה, ועין רש"י שם ד"ה: 'דוד' וכו') שאומרים בשעת קדוש הלבנה ועל שם זה נקרא 'קדוש הלבנה' שממשיכין בחינת קדש, בחינת דעת גדול

לקוטי הלכות ראש חדש ג' ארחימים לג

לבחינת המלכות פנ"ל. ואז הוא בחינת הכנעת מלכות הרשעה בבחינת (שמות טו, טז) "תפל עליהם אימתה ופחד", בחינת כך לא יוכלו כל אויבי לנגע בי לרעה (עין מסכת סופרים פרק ב' טור סימן תכו). וזהו בחינת תשובה על-ידי הדעת הגדול פנ"ל.

וזהו שאומרים 'כשם שאני רוקד פנגדף ואני יכול לנגע בך וכו', כי עקר התקון הוא בבחינת התרחקות פדי שיוכל לקבל האור שלא יהיה רבוי השמן וכו' פנ"ל, שזה בחינת מלוי הלבנה ותקונה, שהוא דיקא על-ידי שנתרחקה מן החמה פנ"ל. וזהו שאומרים בשעת קדוש הלבנה: 'כשם שאני רוקד פנגדף ואני יכול לנגע בך', שזה בחינת התרחקות, על-ידי זה לא יוכלו כל אויבי לנגע וכו', כי אז אין להם שום פח, כי יניקתם רק מבחינת רבוי אור, שעל-ידי זה נעשה השבירה חס ושלום, שמשם יניקתם פנ"ל. וכשיכולין לקבל האור על-ידי בחינת התרחקות, אזי הקדשה בשלמות והם נכנעין פנ"ל וכמובא.

וזה בחינת הרקודין שעושין בשעת קדוש הלבנה, כמו שכתוב בשלחן ערוך (סימן תכו סעיף ב), שהם בבחינת תשובה, (כמו שכתב רבנו גרוי יאיר בסימן מ"ט במאמר "והוא כחתן יוצא מחפתו ישיש כגבור לרוץ ארח"). שזה בחינת רקודין, בחינת תשובה, שאחר ששבין אל

השם אַזי צריכין לרוץ ארח, לרוץ ולילך במהירות גדול
 אותו הארח שהיו יכולין לילך בזמן שהיו נזופין, שזה
 בחינת רקודין שמרקדין ומדלגין המדרגות שהיו יכולין
 לילך באותו הזמן שהיו רחוקים ממנו יתברך, שזה
 בחינת פסח, בחינת דלוג ופסיחה, כמובא שזה בחינת
 יציאת מצרים:

ה) וזה בחינת חצות, שהוא בחינת התגלות תכלית
 ההסתרה לדעת, פי בחינת המלכות שהיא
 בחינת לילה, היא הולכת ומתמעטת ונסתרת עד חצות
 שאזי היא בתכלית ההסתרה והמעוט. ואזי תכף
 מתחלת להתמלאות ולהתתקן בחינת פגימת הלבנה
 שבתכלית הפגם מתחלת להתמלאות פנ"ל. והצדיקים
 והחכמים יודעין זאת שדיקא בחצות הלילה שאזי היא
 בחינת תכלית ההסתרה והמעוט, שם דיקא מלבש אור
 גדול ודעת גדול מאד. ובזה הם מגלין ההסתרה
 ומהפכין אותה לדעת. ואזי אורייתא מכרזת ומעוררת
 לעבודתו יתברך פנ"ל.

וזהו בחינת קול הפרוז הגדול (זהר חלק ג קכא:) הנשמע
 בכל העולמות בחצות הלילה, עד שאפלו בעולם
 הזה בתכלית ההסתרה נשמע קול הפרוז הזה, שזה
 בחינת קול התרנגול (זהר חלק א י, ריח:) שמעורר ישנים
 מתרדמתם בבחינת "עד מתי עצל תשכב" (משלי ו, ט), "עד

לקוטי הלכות ראש חדש ג' ארח-חיים לה

מתי פתים" וכו' (שם א, כב), מתי תקום משנתך — משנת הזמן להתעורר לעבודתו, כי קול התרנגול זהו בחינת קול הכרוז שנעשה מתכלית ההסתרה דיקא על-ידי הדעת כנ"ל, כי התרנגול, שהוא בחינת גבר (עין יומא כא.), הוא בחינת גבורות, פמוכא (עין זכר חלק ג כג.). והוא בחינת הסתרה, שהוא בחינת דינים וגבורות. ובחצות הלילה, שהיא בחינת תכלית ההסתרה כנ"ל, אזי דיקא מגלין הצדיקים ההסתרה על-ידי הדעת, ואזי נתהפכה ההסתרה בעצמה לדעת ותורה, ואזי משם דיקא מבחינת הסתרה בא קול הכרוז הגדול, בחינת קול התרנגול שהוא קול הכרוז הנמשך מבחינת גבורות, מבחינת הסתרה על-ידי שנתהפכה ההסתרה לדעת שעל-ידי זה היא בעצמה מכרזת, כי עתה נעשה מן ההסתרה דעת ותורה ואזי אורייתא מכרזת קמיהו (זכר חלק ג לו, נח, קכו) כנ"ל.

וזה בחינת קריאת שמע שעל המטה שקורין לפני השנה, שהוא בחינת הכנה לחצות, פמוכא בספרים, הינו שכדי לזכות להתעורר בחצות לגלות ההסתרה לדעת כדי לשמע קול הכרוז כנ"ל, לזה צריכין לקרות את חי החיים להמשיך ממנו דעת, שהוא החיות. שזה נעשה על-ידי עסק התורה כנ"ל, שעל-ידי זה זוכין לדעת הנ"ל, לידע שגם בתוך תכלית ההסתרה

מִלְבָּשׁ אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ כַּנ"ל, שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְגַלִּין
הַהֶסְתֵּרָה כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן קִדְּם הַשְּׁנָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת סֵטְרָא
דְּמוּתָא (עֵין בְּרֻכּוֹת נו: זֶהר חֶלֶק א קסט, חֶלֶק ג קכ, רלד), בְּחִינַת
הֶסְתֵּרַת פְּנִים, כַּמּוּבָא, קוּרִין קְרִיאַת שְׁמַע (בְּרֻכּוֹת ד:),
שֶׁהִיא תוֹרָה (עֵין מְנַחוֹת צט, נְדָרִים ח. וּבְשִׁאֲגַת אַרְיָה סִימָן כד) וְהִיא
מְסֻגֶּלֶת בְּיוֹתֵר לְקֵרוֹת עַל יְדֵהָ אֶת חַי הַחַיִּים. וְעַל שֵׁם
זֶה נִקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע 'קְרִיאָה' דִּיקָא בְּחִינַת "וְקָרָא' בּוֹ
כָּל יְמֵי חַיָּו, לְמַעַן יֵאָרִיךְ יָמָיו עַל מַמְלַכְתּוֹ" (דְּבָרִים יז,
יט, כ) כַּנ"ל, הֵינּוּ שְׁעַל-יְדֵי קְרִיאַת שְׁמַע קוּרִין אֶת חַי
הַחַיִּים וּמְשִׁיכִין חַיּוֹת וְאַרְיֵכוֹת יָמָיו אֶל הַמְּלָכוֹת, שְׁנֵה
עֵקֶר הַקְּרִיאַת שְׁמַע לְהַמְשִׁיךְ הַמּוֹחִין וְהַדְּעַת, כַּמּוּבָא
(פְּרִיעֵץ-חַיִּים שְׁעַר הַקְּרִיאַת-שְׁמַע). וְכֵמוֹ שֶׁאִיתָא בַּזֶּהר הַקְּדוּשׁ
(חֶלֶק ג רעג): וְצָרִיךְ לְאַרְכָּא בְּד' דְּאֶחָד, דְּכָתִיב: "לְמַעַן
יֵאָרִיךְ יָמָיו עַל מַמְלַכְתּוֹ". נִמְצָא, שֶׁקְרִיאַת שְׁמַע הוּא
בְּחִינַת הַמְשַׁכֵּת אַרְיֵכוֹת יָמָיו אֶל הַמְּלָכוֹת שֶׁהִיא בְּחִינַת
ד' דְּאֶחָד כַּנ"ל.

וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמְּטָה שֶׁקִּדְּם הַשְּׁנָה
מְשִׁיכִין בְּחִינַת חַיּוֹת, בְּחִינַת דְּעַת, שְׁעַל-יְדֵי
זֶה יְכוּלִין לְגַלוֹת הַהֶסְתֵּרָה כַּנ"ל, שְׁעַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין
לְחֻצוֹת כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן מִתְפַּלְּלִין בְּקְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל
הַמְּטָה: 'וְהַעֲמִידֵנוּ מִלְּכַנּוֹ לְחַיִּים' שְׁנֵהוּ תְּפִלָּה לְקוּם
בְּחֻצוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת חַיִּים וְדְעַת, כַּמּוּבָא. כִּי עַל-יְדֵי

לקויטי הלכות ראש חדש ג' ארח-חיים לז

קריאת שמע זוכין לזה פנ"ל ואזי בחצות עומדים ומתגברים בתורה להמשיך הדעת לגלות ההסתרה יותר ויותר, כי זה צריכין תמיד להמשיך חיות אל המלכות, כמו שמבאר שם.

וחצות מסגל ומוכן לזה יותר. כי אזי נתגלה דעת גדול על-ידי התגלות ההסתרה פנ"ל ועל-כן אז הוא עסק התורה לקרות את חי החיים, כי אזי מסגל ביותר לקרותו יתברך. ועל-כן מתחננין אז על בנין בית-המקדש ועל ביאת הגואל, כי אזי נתגלה מלכות דקדשה, שהיא בחינת שרש מלכות משיח, שהיא עקר בחינת שלמות המלכות פידוע.

וזהו בחינת בנין בית-המקדש, שהוא בחינת דעת, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: (ברכות לג.) 'כל מי שיש בו דעה כאילו נבנה בית-המקדש בימיו' כמו שכתב רבנו גרו יאיר (לקויטי-מוהר"ן חלק א סימנים יג, פא. חלק ב עב, עז), ואזי בחצות הוא התגלות הדעת ועלית בחינת המלכות פנ"ל ועל-כן צריכין לזה צדיק וחקם גדול מפלג מאד שיהיה יודע לכונן חצות אימת. כמו שהפליגו רבותינו זכרונם לברכה בזה, עד שעלה על דעתם שאפלו משה לא הוה ידע, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בברכות: (שם ג:) 'ודוד מי הוה ידע חצות אימת, מכדי משה לא הוה ידע', דכתיב: (שמות יא, ה)

"כחצת הלילה אני יוצא בתוך מצרים וכו'". ומסקו שם, שמשה היה ידע אלא כדי שלא יטעו וכו', כי חצות הוא בחינת התגלות ההסתרה בעת שהיא בתכלית המעוט דיקא פנ"ל, לזה צריכין בקיאות גדול מאד, שזה בחינת בקיאות סוד העבור, בחינת קדוש החדש פנ"ל.

ועל-כן אין מי שיודע מזה כי אם מי שהוא בבחינת משה ואפלו משה רבנו, עליו השלום, בעצמו נתקשה בקדוש החדש שהוא בחינת חצות פנ"ל, כי צריך לזה בקיאות גדול פנ"ל. ועל-כן היתה גאלת מצרים בחצות, כמו שכתוב: "כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים". כי חצות היא בבחינת יציאת מצרים פנ"ל. וזה שנסמך חצות לקדוש החדש (מנחות כט), כי פסוק "החדש הזה וכו' סמוך לפסוק כחצות וכו' הנ"ל, כי הם בבחינה אחת פנ"ל:

וזה שמסקו שם בגמרא. 'אלא דוד כנור הנה תלוי למעלה ממטתו וכיון שהגיע חצות לילה רוח צפונית מנשבת בו והנה מנגן מאליו ועל-ידי זה הנה יודע חצות אימת', כי הנגונים היוצאים מן הכנור של דוד, זה בחינת מה שנתקבץ ונתגלה הנקדות הטובות והקדושות המלבשות בתוך הרוח רעה, שעל-ידי זה נעשין נגונים, כמובא בדברי רבנו זכרוננו לברכה,

לקוטי הלכות ראש חדש ג' ארח-חיים לט

בְּאַרְיִכוֹת (בְּסִימָן נד וּרְפכ). וְזֶהוּ בְּחִינַת הַתְּגָלוֹת
הַהֶסְתֵּרָה, דְּהֵינּוּ שְׁמַגְלִין הַטּוֹב וְהַקְדָּשָׁה הַמְּלַבֵּשׁ בְּתוֹךְ
עֵמֶק הָרַע, חֵס וְשְׁלוֹם, כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן הֵם יּוֹצְאִין מִכַּנּוֹר
שֶׁל דָּוִד, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַתּוֹרָה, כִּי חֲמֹשֶׁה נִימִין אֵיט לֵה
לְכַנּוֹר, דָּא כְּנֻגַד חֲמֹשֶׁה חֲמִשֵּׁי תּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁאֵיטָא בְּזִהַר
הַקְדוּשׁ וְכַמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ, גֵּרוּ יְאִיר. וְכַמוֹ שֶׁאֵיטָא
בְּזִהַר הַקְדוּשׁ (חֶלֶק ג ל.ב.): "וְתַפְשִׁי הַתּוֹרָה" (יְרֵמְיָה ב, ח),
'אֵלֶיךָ דְתַפְשִׁין בְּכַנּוֹרָא', הֵינּוּ שְׁעַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא
בְּחִינַת כַּנּוֹר שֶׁל דָּוִד כַּנ"ל, עַל-יְדֵי זֶה מְגַלִּין הַהֶסְתֵּרָה
כַּנ"ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַנְּגוּנִים הַיּוֹצְאִין מִן הַכַּנּוֹר כַּנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת הָרוּחַ צְפוּנִית הַמְּנַשְּׁבֶת בְּחִצּוֹת, שְׁעַל-יְדֵי
נְעֻשִׁין הַנְּגוּנִים כַּנ"ל, כִּי צְפוּן הוּא בְּחִינַת הַהֶסְתֵּרָה
סֵטְרָא דְדִינָא (עֵינ זִהַר חֶלֶק א כו חֶלֶק קג קעא), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב:
(יְרֵמְיָה א, יד) "מִצְפוּן תִּפְתַּח וְכו'". וְעַל שֵׁם זֶה נִקְרָא צְפוּן
לְשׁוֹן הַצְּפֹנָה וְהַהֶסְתֵּרָה. וּבְאַמַּת שֵׁם דִּיקָא מְלַבֵּשׁ טוֹב
גְּדוֹל כַּנ"ל, בְּחִינַת (תְּהִלִּים לא, כ) "מָה רַב טוֹבֶךָ אֲשֶׁר
צִפְנָתָ לִירְאִיךָ" וְכו'. וְזֶהוּ בְּחִינַת רוּחַ צְפוּנִית, שֶׁהוּא
רוּחַ טוֹבָה מְאֹד (עֵינ בְּבֵא-בְתָרָא כה), בְּחִינַת דַּעַת וְחֶסֶד,
כְּמוֹבָא. וּמְנַשְּׁבֶת מִצְפוּן דִּיקָא, הֵינּוּ בְּחִינַת הַטּוֹב הַגְּדוֹל
הַמְּלַבֵּשׁ בְּתוֹךְ תְּכֵלִית הַהֶסְתֵּרָה כַּנ"ל, וְעַל-כֵּן נִתְגַּלָּה
הָרוּחַ צְפוּנִית בְּחִצּוֹת דִּיקָא, כִּי אַזִּי נִתְגַּלָּה הַהֶסְתֵּרָה
וְאַזִּי נִתְגַּלָּה הַטּוֹב הַמְּלַבֵּשׁ בְּתוֹךְ הַהֶסְתֵּרָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת

רוח צפונית כנ"ל. וזה הרוח צפונית מנשבת בכנור של דוד ונתגלין על-ידי זה הנגונים, שהם בחינת התגלות הטוב מתוך ההסתרה כנ"ל. ועל-ידי זה היה יודע דוד חצות אימת, כי על-ידי זה נתגלה התעוררות והפרוץ של בחינת חצות כנ"ל:

ז) וקימת חצות הוא מסגל להמשכת חסד גדול ביום (זהר חלק ב נו, נז, מז), שהוא בחינת דעת גדול ומחין להתפלל בשלמות, כמובן בספרים. כי בחצות הוא בחינת התגלות ההסתרה ונמשך דעת ואזי הוא התעוררות התשובה התעוררות גדול מאד, אבל עקר התגלות הדעת בתכלית, שעל-ידי זה התשובה בשלמות כתקונו הוא באור היום, שאז נמשך אור גדול ונתגלה חסד ודעת גדול מאד באור היום, כמובא. ואזי זוכין לתקוני התפלה, שהיא בחינת תשובה בשלמות ובתקון גדול, בבחינת מקוה הנ"ל כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על תקוני התפלה: (ברכות טו.) 'כל הנפנה ונוטל ידיו ומניח תפלין וקורא קריאת שמע ומתפלל כאלו' וכו'. ומסקו 'כאלו טבל', הינו שתקוני התפלה של אור היום, שהם בחינת מחין ודעת גדול מאד, הם בבחינת מקוה שהוא דעת גדול כנ"ל.

וכל זה נעשה על-ידי קימת חצות, שעל-ידי הדעת והתעוררות התשובה שבחצות זוכין אחר כך

לקוטי הלכות ראש חדש ג' ארח-חיים מא

לאור היום לבחינת דעת גדול מאד לתקוני התשובה בשלמות פנ"ל. בבחינת ראש חדש ויום טוב פנ"ל שבאמצע הם ימי החל, פנ"ל. פי גם בחצות עקר התגלות הדעת הוא לפי שעה בשעת חצות לילה. ונמשך עד שתי שעות עד סוף האשמורה שניה. ואחר כך אף-על-פי שכבר נמתק בחינת הלילה והחשך וגם שהוא סמוך לאור היום ויש אז גם פן בחינת התגלות הדעת, אף-על-פי-כן אינו דומה להתגלות הדעת שבשעת המשכת בחינת חצות לילה פנ"ל, (כמוכן בדברי רבנו גרו יאיר, בסימן קמ"ט) שעקר חצות הוא שתי שעות הנ"ל. נמצא, שהתעוררות התשובה והתגלות הדעת הוא בחצות. ואחר כך נמשך אור גדול ביותר בחינת דעת וחסד גדול מאד באור היום. ובינתים היא בחינת לילה, כל זה הוא בחינת ראש חדש ויום טוב ובינתים ימי החל פנ"ל, בחינת פסח ושבעות ובאמצע ספירה פנ"ל:

ח) וזה בחינת קריאת התורה בראש חדש, שאז קורין ד' גברי (מגילה כא.). כנגד עלית המלכות שהיא בחינת ד' (זהר חלק ג צב, רנז, רעג) שעולה מבחינת מלכות הרשעה, שהיא בחינת ד' מלכיות פנ"ל. פי קריאת התורה היא בחינת שקורין את חי החיים פנ"ל, פי על-ידי התורה שהיא שמא דקדשא בריך הוא, קורין

מב לקוטי הלכות ראש חדש ג' ארח-חיים

אותו כנ"ל. וביותר מסגל לזה קריאת התורה שקורין בתורה כשרה, שנכתבה כדת בקדשת ספר תורה, מן 'בראשית' עד 'לעיני כל ישראל' כמו שנמסרה למשה בסניני. שהיא עקר בחינת שמא דקדשא בריך הוא (תקוני-זוהר כו. זוהר חלק ג לה, רסה). ועל-כן קריאת ספר תורה מסגל ביותר לקרות את חי החיים כנ"ל, ועל שם זה נקרא קריאת התורה 'קריאה' דיקא, כנ"ל לענין קריאת שמע.

וזהו בחינת קריאת התורה של כל הימים שנתקן בהם קריאה בצבור בעת התפלה, הכל כדי לקרות החיות, להחיות המלכות. וכמו שמבאר לעיל מזה בהלכות קריאת התורה. ועל-כן בחל שקורין שלשה גברי (מגילה כא.), כי אז בחל יש עשיית מלאכה ואזי שולטין הל"ט מלאכות שהם זהמת הנפש בחינת מלכות הרשעה, ואחיזת מלכות הרשעה היא מבחינת הרגלין של הקדשה שנאחזין שם בימות החל (עין זוהר חלק ב מח, ועין פרי-עץ-חיים שער השבת פרק א), בבחינת (משלי ה, ה) "רגליה ירדות מות" וכו' (ועין פרדס שער כג פרק ב), שזה בחינת מחנה דן שהיא מחנה הרביעי של מלכות דקדשה, שהוא בחינת (במדבר י, כה) "מאסף לכל המחנות" (ועין זוהר חלק ג קצו. ועין קהילת יעקב ערך 'דן'), בחינת מדרגה האחרונה של המלכות, בחינת 'רגלין'. ועל-כן

בחל אין קורין רק שלשה, כי אין כח לגלות ההסתרה לגמרי, כי זה ידוע שבמקום ובזמן שיש להם יניקה צריך דוקא להניח להם לינק, שזהו הכנעתם פשוטנין להם יניקתם בצמצום פדוע, כי הירידה היא תכלית העליה פנ"ל וכמובא. ועל-כן בחל אין קורין כי אם שלשה כדי לקרות החיות אל המלכות בבחינת שלשה מחנות שבה, כי יותר מזה אין יכולין להמשיך חיות פנ"ל רק שממשיכין חיות שלא יתגברו יותר רק שתהיה יניקתם בצמצום גדול פנ"ל.

אבל בראש חדש, שאזי הוא התגלות ההסתרה ועקר התגלות ההסתרה, הוא שנתגלה בבחינת מחנה דן מתוך ההסתרה, שהיא מחנה הרביעי, (כמו שמבאר שם במאמר הנ"ל). על-כן קורין בראש חדש ד' גברי שאז מתחלת המלכות לעלות, בבחינת תחלת שלמותה שאזי היא בבחינת ד', כמובא וכנ"ל. וביום טוב שיש אז בטול מלאכה, בטול הל"ט מלאכות, על-כן עולה המלכות יותר וכן בכל יום שקדוש יותר בעשית מלאכה, דהינו יום הפפורים ושבת עולה בבחינת המלכות יותר ויותר. ועל-כן קורין בו יותר גברי (מגילה שם), כי יכולין להמשיך חיות ודעת יותר ויותר, כי התגלות הדעת ועלית המלכות הוא כשנכנע ונתבטל עשית מלאכה שהם הל"ט מלאכות וזהמת הנחש פנ"ל, בבחינת (ויקרא

כג, ג) "מקרא קדש כל מלאכת עבודה לא תעשו" פנ"ל. הינו שבכל יום שנכנע בו יותר ונתבטל הל"ט מלאכות, כולין ביותר לקרות את הקדש שהוא החכמה פנ"ל:

וזהו בחינת קריאת התורה שעל ידה קורין את החיות בבחינת מקרא קדש פנ"ל. וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: (מגילה כב:) הטעם על מספר גברי של ימי החל וראש חדש ויום טוב וכו' משום בטול מלאכה. פי זה תלוי בזה פנ"ל. בראש חדש, שהוא תחלת התעוררות התשובה, תחלת עליית המלכות פנ"ל, על-כן עדין עושין בו מלאכה, כי עדין לא נתבטלין הל"ט מלאכות לגמרי, כי אין המלאכות נתבטלין עד יום טוב שאז הוא בחינת התקון, שאז זוכין לתשובה שלמה ונתתקנין אז ואזי עליית המלכות בשלמות ואזי נתבטלין המלאכות פנ"ל ואזי קורין יותר גברי פנ"ל. וכן ביום הכפורים ושבת שנתבטלין המלאכות יותר לגמרי, קורין יותר אנשים. עד שבשבת, שאז תכלית בטול הל"ט מלאכות, ועל-כן ענשו חמור לענין מלאכה אפלו מיום הכפורים, על-כן קורין בו יותר ואזי קורין שבעה גברי, שזה בחינת תכלית עליית המלכות שהוא בשבת פמוכא. כי שבעה גברי זה בחינת שקורין החיות לכל שבעת הימים, בבחינת (תהלים לט, ה) "ומדת ימי מה היא", (כמו שמבאר שם במאמר הנ"ל). ועל-כן

לקוטי הלכות ראש חדש ג' ארח-חיים מה

בשבת נמשך החיות לכל השבעה ימים על-ידי שבעה שקורין בתורה שזה בחינת תכלית עלית המלכות בשלמות פנ"ל.

וזהו גם כן מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לענין קריאת התורה ששעם מספר גברי הוא משום מוספין כמו שאמרו שם (מגילה כא.) 'כל יום שיש בו בטול מלאכה וכל יום שיש בו מוסף וכו', פי הקרבנות כלם שבכל יום הם בחינת התגלות ההסתרה, פי זה עקר בחינת הקרבנות להעלות לגלות הקדשה והטוב המלבש בתוך עמק הקלפות, בתוך בחינת בהמיות, ולהפך בהמה להעלותה לבחינת אדם, פמובא. (עין במגלה-עמוקות ריש ויקרא אופן נד ועין זלקוט ראובני שם. ועין ספר הגלגולים פרק לח, ועין אור-חיים ויקרא ט, ח) בבחינת "אדם פי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה", שעל-ידי הקרבן עולה מבחינת בהמה לבחינת אדם, שזה בחינת התגלות ההסתרה שנתהפכה לדעת פנ"ל.

ועל-כן בכל יום שיש בו קדשה יתרה ונתגלה הדעת ביותר ונתגלה התשובה ביותר, כגון ראש חדש ויום טוב ויום הכפורים ושבת, שכלם הם בחינת התגלות התשובה על-ידי התגלות הדעת פנ"ל. על-כן יש בהם קרבנות מוספין על-ידי שנתוסף בהם קדשה ודעת, שעל-ידי זה מעלין טוב יותר מתוך ההסתרה

וְעַל-כֵּן נִתְּוֹסְפִין בָּהֶם קַרְבָּנוֹת שֶׁהֵם הַמוֹסְפִין, כִּי כָּל
הַקְּרָבָנוֹת הֵם לְכַפֵּרָה בְּחֵינַת תְּשׁוּבָה וְעַל-כֵּן בַּיּוֹם שֵׁישׁ
בוּ מוֹסֵף קוֹרִין יוֹתֵר אֲנָשִׁים, כִּי אַזֵּי מְגַלִּין הַדַּעַת יוֹתֵר
מִתּוֹךְ בְּחֵינַת הַהִסְתָּרָה, שֶׁזֶה בְּחֵינַת קַרְבָּנוֹת מוֹסְפִין
כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן קוֹרִין בוּ יוֹתֵר, כִּי עַל-יְדֵי הַקְּרִיאָה קוֹרִין
הַחַיּוֹת כַּנ"ל, וְזֶה שֶׁקוֹרִין בַּתּוֹרָה קֹדֶם מוֹסֵף כַּנ"ל. כִּי
עַקֵּר קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּשָׁבִיל תּוֹסֶפֶת קִדְשָׁה שֵׁישׁ בְּאוֹתוֹ
הַיּוֹם שֶׁאַזֵּי קוֹרִין אֶת חַי הַחַיִּים בְּבְחֵינַת שֵׁם הָעֶצֶם,
כְּבִיכּוֹל, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁנִּכְתְּבָה בְּקִדְשׁ סֵפֶר
תּוֹרָה כַּנ"ל. וְזֶה שֶׁאוֹמְרִים 'כְּתָר' בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּמוֹסֵף
וְכֵן בְּכָל יוֹם שֵׁישׁ בוּ מוֹסֵף, כִּי אַזֵּי בְּחֵינַת הַתְּשׁוּבָה,
שֶׁהִיא בְּחֵינַת כְּתָר, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ, גֵּרוֹ יֵאִיר (לקוטי
מוֹהַר"ן חֶלֶק א סִימָן ו):

(שִׁיר לְעִיל)

ד' גְּבֵרֵי שֶׁקוֹרִין בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּחֵינַת ד' מַחֲנוֹת דְּקִדְשָׁה
(עֵין זִהָר חֶלֶק ג קנ"ד, קנ"ה), שֶׁהֵם בְּחֵינַת ד' דְּגָלִים שֶׁכָּל
מַחֲנֵה כָּלוּל מִשְׁלָשָׁה שְׁבָטִים, וְכֵן כָּל אֶחָד מִן הַקוֹרִין
צָרִיךְ לְקָרוֹת לְפָחוֹת שְׁלָשָׁה פְּסוּקִים וְזֶהוּ שְׁעוֹר
הַקְּרִיאָה. נִמְצָא, שֶׁאַרְבָּעָה גְּבֵרֵי הֵם בְּחֵינַת אַרְבָּעָה
מַחֲנוֹת, שֶׁכָּל אֶחָד כָּלוּל מִשְׁלָשָׁה כַּנ"ל, שֶׁכָּלֶם הֵם
שְׁנַיִם עָשָׂר בְּחֵינַת שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבָטֵי יִה, בְּחֵינַת שְׁנַיִם
עָשָׂר בְּקָר שְׁמֵלְכוֹת דְּקִדְשָׁה עוֹמְדֵת עֲלֵיהֶם (עֵין זִהָר חֶלֶק

לקוטי הלכות

ראש חדש ג'

ארח-חיים

מז

א קנה, קנח, קנט, רמ, רמא וחלק ב קסד), שְׁזָה בְּחִינַת שְׁנִים עָשָׂר
חֲדָשִׁים (עין טור סימן תיו ובתקוני-זהר נט. וספר היצירה פרק ה)
שְׁנַחֲלָקִים לְאַרְבַּע תְּקוּפוֹת, כִּי הַחֲדָשִׁים הֵם בְּחִינַת
הַמַּלְכוּת כַּנ"ל:

וְזֶה שֶׁמְבָרְכִין הַחֹדֶשׁ בְּשַׁבַּת שְׁלֹפְנָיו (מגן אברהם ריש סימן
תיו), שֶׁהוּא בְּמָקוֹם קְדוּשׁ הַחֹדֶשׁ, כִּי עֲכָשׁוּ בַגְּלוּת
אֵין בָּנוּ כַח לְקַדֵּשׁ הַחֹדֶשׁ עַל-פִּי בֵּית דִּין כְּרְאוּי, כִּי
הַגְּלוּת הוּא בְּחִינַת הַסְּתָרָה, בְּחִינַת "וְאַנְכִי הַסְּתַר
אֶסְתִּיר" וְכו' (דברים לא, יח), עַל-כֵּן מְקַדְּשִׁין הַחֹדֶשׁ
בְּשַׁבַּת, כִּי שַׁבַּת הוּא בְּחִינַת דַּעַת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (במדבר
יא, ח) "שָׁטוּ הָעַם וְלָקְטוּ" — 'בְּשִׁטוּתָא' (זהר חלק ב סג).
בֵּימֵי הַחֵל, אֲבָל בְּשַׁבַּת הוּא שְׁלֵמוֹת הַדַּעַת בְּתַכְלִית,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּשַׁבַּת: (שמות לא, יג) "לְדַעַת כִּי אֲנִי ה'
מְקַדְּשְׁכֶם". וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי הַדַּעַת שְׁנַתְּגַלֶּה בְּשַׁבַּת
יְכוּלִין לְקַדֵּשׁ הַחֹדֶשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּגַלוּת הַהַסְּתָרָה
כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן מְבָרְכִין הַחֹדֶשׁ וּמְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ בְּשַׁבַּת.
וְעַל-כֵּן מְבָרְכִין הַחֹדֶשׁ אַחַר קְרִיאַת הַתּוֹרָה, כִּי עַל-יְדֵי
קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּשַׁבַּת נִמְשָׁךְ דַּעַת גָּדוֹל כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן
נוֹהֲגִין לִידַע מְתִי יִהְיֶה הַמוֹלָד בְּשַׁעַה שֶׁמְבָרְכִין הַחֹדֶשׁ,
שְׁזָה בְּחִינַת לִידַע בְּחִינַת תַּכְלִית הַמַּעוּט וְהַהַסְּתָרָה
כַּנ"ל, וְעַל-יְדֵי שֶׁמְבָרְכִין הַחֹדֶשׁ, שְׁזָה בְּחִינַת קְדוּשׁ
הַחֹדֶשׁ, מְגַלִּין הַהַסְּתָרָה לְדַעַת כַּנ"ל:

כי כל הראשי חדשים והימים טובים שתלויים בקביעות ראש חודש, כלם תלויים בשבת שממשם מקבלים קדשתם. וזה שנקרא שבת "תחלה למקראי קדש", 'תחלה' דיקא, הינו ששבת הוא בחינת התחלה לכל הימים טובים, שהם בחינת מקראי קדש שצריכין לקרות הקדשה לתוכם ושבת הוא בחינת התחלה להיום טוב, שממשם, מבחינת שבת, קורין הקדשה לכל הימים טובים וראש חודש, כי 'שבת קביעא וקיימא' (פסחים קיז:), אבל יום טוב תלוי בישראל, כי 'ישראל הוא דמקדשי לה' (שם), כי יום טוב, שהוא תלוי בקביעות ראש חודש, הוא בבחינת התגלות ההסתרה, שעל-ידי זה זוכין אחר כך לבחינת קדשת יום טוב כנ"ל, זה תלוי בישראל.

כי התגלות ההסתרה זה תלוי בישראל שהם צריכים לעסק בעבודת השם ובתורה כדי להעלות המלכות מבחינת הסתרה, אבל שבת קדוש מעצמו ואין פגם מגיע בו, כמו שכתוב: (ישעיה א, יד) "חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי". ואלו שבת לא קאמר (זהר חלק ב פח:), כי 'שבת הוא שמא דקדשא בריך הוא שמא דאיהו שלים מכל סטרוי' (שם) וכביכול בשבת, נתגלה חיות מחי החיים שאין ההסתרה מגעת לשם, כי בעצם הקדשה, כביכול, אין פגם מגיע לשם פידוע, כי איהו לא

לקוטי הלכות ראש חודש ג' ארבע-חיים מט

אִישׁ תִּנִּי בְּכָל אֶתֶר (תְּקוּנֵי-זֶהַר קכג.). וְזֶה בְּחִינַת קִדְשַׁת שַׁבַּת שְׁקִיבֵעָא וְקִימָא, כִּי הִיא קְדוּשָׁה מִמְּנוּ יִתְבָּרַךְ בְּעֶצְמוֹ כַּנִּ"ל. וְאִפְלוּ בְּתוֹךְ הַגְּלוּת אֵין בְּחִינַת קִדְשַׁת שַׁבַּת שְׁקִיבֵעָא נִפְגָּם, כִּי 'שַׁבַּת לֹא קֹאמֵר'; וְעַל-כֵּן, אֲדַרְבָּא! מִשַּׁבַּת קוֹרִין אֶת הַחַיּוֹת וְהַדְּעַת לְתוֹךְ הַיָּמִים טוֹבִים וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ, כִּי עַל-יְדֵי הַדְּעַת שְׁנַמְשָׁךְ מִשַּׁבַּת מְגַלִּין הַהִסְתָּרָה כַּנִּ"ל.

וְזֶה שְׁכָתוֹב: "אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קִדְשׁ שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֶאכֶה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת" (ויקרא כג, ב, ג). וְאַחַר כֵּן מְפָרֵשׁ שָׂאֵר הַמוֹעֲדִים, הֵינּוּ שְׁכָל הַמוֹעֲדִים מִקְבָּלִים קִדְשָׁתָם מִשַּׁבַּת כַּנִּ"ל. וְזֶהוּ 'אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם', וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה: אֵל תִּקְרִי "אוֹתָם" אֶלֶּא "אֹתָם" (ראש-הַשָּׁנָה כד.) הֵינּוּ שְׁהַיָּמִים טוֹבִים תְּלוּיִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי קְדוּשַׁת הַחֹדֶשׁ. וְזֶהוּ בְּחִינַת מִקְרָאֵי קִדְשׁ שְׁצַרִּיךְ לְקָרוֹת אֶת הַקִּדְשׁ, דְּהֵינּוּ הַחַיּוֹת וְהַדְּעַת לְתוֹכָם לְגַלוּת הַהִסְתָּרָה כַּנִּ"ל. וְכָל זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי "שְׁשֶׁת יָמִים וְכוּ' וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת", כִּי מִשַּׁבַּת קוֹרִין הַקִּדְשָׁה לְתוֹכָם כַּנִּ"ל. וְזֶהוּ שְׁקוֹרִין בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ: "וּבַיּוֹם הַשַּׁבַּת", כִּי עַל-יְדֵי שַׁבַּת נַעֲשֶׂה קִדְשַׁת רֹאשׁ חֹדֶשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּגַלוּת הַהִסְתָּרָה כַּנִּ"ל.

וְזֶה שְׁמִקְדָּשֵׁין הַלְּבָנָה בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת (שְׁלַחן עָרוֹךְ סִימָן תכו

סעיף ב), כי על-ידי שבת נמשך הקדשה ודעת, שהוא בחינת קדוש הלבנה פנ"ל. ועל-כן הגאולה תלויה בשמירת שבת, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: (שבת קיח:) 'אלמלא שמרו ישראל שבת ראשונה אין כל אמה וכו'. וכן: 'אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות מיד נגאלין' (שם). כי כל הגליות של מלכות האמות, זהו בחינת הסתרה פנ"ל ועל-ידי שבת נתגלה ההסתרה ונגאלין:

וזה בחינת 'אין בן דוד בא אלא בדור שכלו זכאי או כלו חייב' (סנהדרין צח.). כי כשכלו זכאי יהיו ראויים לגאולה. ואם לאו יבוא בדור שכלו חייב, שזה בחינת תכלית ההסתרה ואזי דיקא יגלה ההסתרה פנ"ל ואזי יגאלם, כי הגאולה היא בחינת התגלות ההסתרה שאזי נתבטל מלכות הרשעה מלכות האמות וישראל מקבלין המלכות, שזה בחינת מלכות דקדשה, מלכות משיח שיבוא במהרה בימינו, אמן:

הלכות פסח

וזה בחינת שבת הגדול שהוא שבת שלפני פסח (שלחן ערוך סימן תל סעיף א).

א) כי יציאת מצרים, שהוא בחינת התגלות ההסתרה

לקוטי הלכות ראש חודש ג' ארח-חיים נא

תלוי בשבת כנ"ל, כי פסח מצרים מקחו מבעשור (עין שמות יב, ובמכילתא שם) והיה טעון ארבעה ימים בקור כדי שיהיו ישראל עוסקין במצות ארבעה ימים (פסחים צו.). 'ארבעה ימים' דיקא כדי שיוכלו לגלות ההסתרה להעלות המלכות, שהיא בחינת ארבעה מחנות כנ"ל. ועל-כן בשעת פסח הראשון כשיצאו ממצרים היה ההתחלה בשבת (עין בשבת פז: ובתוספות ד"ה: 'ואתו יום' וכו'), כי בשבת דיקא מתחיל גאלת מצרים, כי משם מקבלין הדעת לגלות המלכות, שהיא בחינת ד' מתוך ההסתרה כנ"ל, ועל-כן נקבע לדורות רק שבת שלפני פסח ולא בעשור לחודש, כי עקר הנס תלוי בשבת שקדם פסח כנ"ל וזה שקורין אותו שבת 'הגדול', הינו ששבת הוא 'גדול' מכל הימים והזמנים שכלם מקבלים קדשתם ממנו כנ"ל. ומחמת שזה השבת מגלה זאת על-ידי שראינו גאלת מצרים שהיתה על ידו, על-כן קורין אותו שבת הגדול כנ"ל.

ועל-כן בניסן שבו היתה גאלת מצרים, שזהו בחינת קדוש החודש, בחינת ראש חודש, על-כן נקרא ראש חודשים, כמו שכתוב: "החודש הזה (יהיה) לכם ראש חודשים" (שמות יב, ב). הינו שניסן כל החודש כלו הוא בבחינת ראש חודש, כי בו היה גאלת מצרים, שזהו בחינת ראש חודש כנ"ל. ועל-כן הקריבו בו שנים עשר

נשיאים של שנים עשר שבטי יה, שהם כנגד שנים עשר
 חדשי השנה, שהם בחינת שלמות מלכות דקדושה
 שעומדת על שנים עשר בקר פנ"ל. כי ניסן כלול מכלם,
 כי בו נתגלה מלכות דקדושה בבחינת יציאת מצרים,
 שזה בחינת קדשת ראש חודש ועל-כן כלם תלויים בו
 וכלול מכלם. ועל-כן נוהגין בו יום טוב בכלו ואין
 אומרים בו תחנון (שלחן ערוך סימן תכט סעיף ב), כי כל
 החדש פלו הוא בבחינת ראש חודש, כי בו נתגלה
 בחינת קדשת ראש חודש פנ"ל:

ב) וזה כשיצאו ישראל ממצרים ונתגלה ההסתרה פנ"ל,
 זכו למצה שהיא בחינת דעת גדול מאד בבחינת
 מחלקת לשם שמים, (כמובא שם במאמר "וביום
 הבכורים" הנ"ל). שעל-ידי שנתגלה ההסתרה נמשך
 דעת גדול מאד בבחינת מצה, שהיא בחינת מחלקת
 לשם שמים פנ"ל. וזה בחינת התהפכות מחמץ למצה
 שיצאו מבחינת חמץ וזכו למצה כי אין בין חמץ למצה
 אלא משהו (טעמי המצות לר"מ הבבלי), דהינו בין חי"ת
 לה"א, כדאיתא בזהר הקדוש: 'קנה חי"ת תשבר
 ותעשה ממנה ה"א'. על פסוק: (תהלים סח, לא) "גער חית
 קנה", הינו לשבר קנה החי"ת של חמץ ואז נעשה
 מחמץ מצה, עין שם.

וזהו בחינת שבירת ההסתרה שמשברין את ההסתרה

לקוטי הלכות ראש חדש ג' ארבע-חיים נג

ופותחין בה פתח ומגלין הדעת ואזי נעשה מן ההסתרה דעת מחמץ מצה, כי חמץ הוא תקפא דדינא (עין זהר חלק א רכו חלק ב מ, ועין פרי-עץ-חיים שער חג המצות פרק ד), בחינת הסתרת פנים, בחינת 'פרעה' שהוא 'הערף' (עין שם פרק א), בחינת מלכות הרשעה, שהוא קנה החי"ת של חמץ, בבחינת חית קנה עדת אבירים שמרמוז על חי"ת של חמץ כנ"ל. וצריך לשבר קנה של חי"ת הנ"ל בבחינת שבירת ההסתרה ולפתח בה פתח לגלות ולהראות הדעת המלבש שם, שכביכול גם שם נמצא אלקותו יתברך ומלכותו בכל משלה ואזי נתהפך חמץ למצה, כי נעשה מן ההסתרה דעת כנ"ל:

ג) וזה שלוקחין שלש מצות ומשברין האמצעית לשנים (שלחן ערוך סימן תעג, סעיף ד, ו) ואזי נעשים ד' (עין פרי-עץ-חיים שם פרק ג), הינו שגם בהמצה בעצמה שהיא סטרא דקדושה מרמזין בחינת שבירת ההסתרה, כי עקר יניקת בחינת ההסתרה היא מבחינת רגלין, מבחינת מחנה הרביעי, שהוא מחנה דן כנ"ל. ועל-כן מתחלה היא רק בחינת שלש מצות, זה בחינת קדם התגלות ההסתרה שאזי היא רק בבחינת שלש מחנות כנ"ל. ואחר כך משברין האמצעית לשנים, שזה בחינת רמז על שבירת ההסתרה ואז נעשין מג' ד', כי עתה נשלמה בחינת המלכות בבחינת ד' מחנות כנ"ל.

וְעַל-כֵּן מְשַׁבְּרִין הָאֲמָצְעִית, שֶׁהוּא הַלְוִי (שָׁם פ"ו) דְּמִנְהַ
 דִּינִין מִתְּעָרִין כְּיָדוּעַ (עֵינן שָׁם וְעֵינן זֶהר חֶלֶק ג' לט, סה, צט, רצב).
 וּמִשָּׁם מְשַׁתְּלֵשֵׁל וַיּוֹרֵד יְנִיקַת הַהֶסְתֵּרָה. וְצָרִיף לְהַמְתִּיק
 הַדִּין בְּשֶׁרְשׁוֹ (פְּרִי-עֵץ-חַיִּים שֶׁעַר הַשּׁוֹפָר פָּרָק א). וְאִז מִמִּילָא הֵם
 נִשְׁבְּרִין וְנוֹפְלִים לְמַטָּה. וְזֶה בְּחִינַת שְׁבִירַת מִצָּה
 הָאֲמָצְעִית, שֶׁהוּא הַלְוִי, לְשִׁבְרָה וְלְהַמְתִּיק כַּח הַדִּינִים
 שֶׁבְּקִדְשָׁה, שֶׁזֶה בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם מִצְרַיִם הָעֲלִיּוֹנָה
 מִצַּר הַגְּרוֹן, שֶׁזֶהוּ סֵטְרָא דְלְוִי כְּיָדוּעַ (עֵינן ע"ח שֶׁעַר הָעִיבּוּרִים
 פָּרָק ה' וְעֵינן שֶׁעַר הַפְּסוּקִים יַחְזֻקָא ל' מו). וְעַל-יְדֵי זֶה מִמִּילָא נִשְׁבְּרָה
 הַהֶסְתֵּרָה וְהַסֵּטְרָא אֲחֵרָא לְמַטָּה וְאִז נִתְגַּלָּה הַדַּעַת וְאִז
 נִשְׁלַם הַמְּלָכוֹת בְּבְחִינַת ד' מַחְנוֹת. וְעַל-כֵּן עֲכָשׁוּ נַעֲשִׂין
 מִג' מִצּוֹת ד' כַּנ"ל:

ד) וְעַל-כֵּן עֲקָר מִצּוֹת מִצָּה הִיא רַק בְּזוֹ שְׁנֵי שְׁבִירָה שְׁבָה
 מְקַיְמִין אֲכִילַת מִצָּה וְאַפִּיקוֹמָן (עֵינן טוֹר שְׁלֶחַן
 עָרוּף סִימָן תעה). וְהִיא הַנִּקְרָאת (בְּרִכוֹת לט:) "לֶחֶם עֲנִי" (הַבְּרִים
 טז, ג) שֶׁהִיא עֲקָר הַמִּצָּה, כַּמּוּבָא. כִּי דִיקָא עַל-יְדֵי בְּחִינַת
 שְׁבִירַת הַמִּצָּה הָאֲמָצְעִית נַעֲשֶׂה בְּחִינַת מִצָּה, כִּי הִיא
 בְּעֶצְמָהּ בְּחִינַת שְׁבִירַת חֲמִץ לְמִצָּה, דְּהֵינּוּ בְּחִינַת
 הַתְּגַלוֹת הַהֶסְתֵּרָה שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל-יְדֵי שְׁבִירַת בְּחִינַת הַלְוִי
 כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן נִקְרָא יַחַץ בְּבְחִינַת חֲצוֹת, בְּחִינַת (שְׁמוֹת יא,
 ד) כַּחֲצַת הַלֵּילָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם", בְּחִינַת
 הַתְּגַלוֹת הַהֶסְתֵּרָה כַּנ"ל. וְזֶה עוֹשִׂין אַחַר הַקְּדוּשָׁה, כִּי

לקויטי הַלְכוֹת ראש חֲדָשׁ ג' אֲרַח־חַיִּים נה

הַקְדוּשׁ הוּא בְּחִינַת מְקַרָּא קֹדֶשׁ, דְּהִינּוּ שְׁקוּרִין אֶת הַקֹּדֶשׁ (עֵין זֹהר חֶלֶק ג' צג וּבְהִגָּהוֹת מְהַרְחֵ"ו וְעֵין שָׁם רַנַּד), דְּהִינּוּ חֲכָמָה וְדַעַת שֶׁהוּא הַחַיּוֹת כַּנ"ל. וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְקַדֵּשׁ הַיּוֹם וְעַל-כֵּן אֲזַי עַל-יְדֵי זֶה הַדַּעַת יְכוּלִין לְגַלוֹת הַהִסְתָּרָה כַּנ"ל, שֶׁזֶה בְּחִינַת יַחַץ כַּנ"ל:

(ה) 'וְכַאֵן הֵבֵן שׁוֹאֵל' (פְּסָחִים קטו.) אַחַר שֶׁשָּׁבְרוּ הָאֲמָצְעִית, דְּהִינּוּ הַלּוּי וְנִתְגַּלְגַּלָּה הַדַּעַת מִן הַהִסְתָּרָה שְׁמִזְזָה בְּעֲצָמָה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת מִצָּה כַּנ"ל, עַל-כֵּן אֲזַי הֵבֵן שׁוֹאֵל שְׁאֵלוֹת וְקִשְׁיוֹת: 'מָה נִשְׁתַּנָּה' וְכו', הִינּוּ בְּחִינַת מַחְלָקַת שֶׁהוּא שְׁאֵלוֹת וְקִשְׁיוֹת שְׁמַתְעוֹרְרִין בְּחִינַת מַחְלָקַת לְשֵׁם שָׁמַיִם, שֶׁהוּא שְׁלֵמוֹת הַדַּעַת מְאֹד, בְּחִינַת מִצָּה, שֶׁהוּא לְשׁוֹן מִצָּה וּמְרִיבָה (זֹהר חֶלֶק ג' רנא:), כְּמוֹ שְׁמִבְאָר שָׁם. וְעַל-כֵּן כָּאֵן הֵבֵן שׁוֹאֵל, 'הֵבֵן שׁוֹאֵל' דִּיקָא, דְּהִינּוּ שְׁאֵלוֹת וְקִשְׁיוֹת בְּחִינַת מַחְלָקַת שְׁנַתְעוֹרֵר בֵּין הֵבֵן וְהָאֵב שֶׁהוּא בְּחִינַת מַחְלָקַת שְׁבִקְדָּשָׁה, מַחְלָקַת שְׁמַאי וְהַלֵּל, שֶׁהוּא דַּעַת גְּדוֹל מְאֹד וְקִיּוּם הָעוֹלָם. כִּי עַקֵּר בְּרִיאַת הָעוֹלָם וְקִיּוּמוֹ הוּא בְּבְחִינַת מַחְלָקַת שְׁבִקְדָּשָׁה, דְּהִינּוּ בְּחִינַת תְּחִלַּת הַצְּמִצּוּם, שְׁכַבְכִּיכּוֹל, נִתְצַמְצַם וְנִחְלַק הָאוֹר לְצַדִּדִין. שְׁבִלָּא זֶה לֹא הָיָה מְקוּם לְבְרִיאַת כְּנוֹדַע (עֵץ-חַיִּים בְּתַחֲלִיתוֹ). וְהַבְּרִיאָה וְקֹדֶם הַבְּרִיאָה הֵם בְּחִינַת אָב וּבֵן, (כְּמוֹ שְׁפָתַב רַבְנּוּ, גֵּרוֹ יְאִיר) (לְקוֹיטֵי-מֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן כב) וּבְהַכְרַח

שִׁיְהִיָּה בִּינִיָּהֶם מִחֲלָקֶת כְּבִיכּוֹל, שִׁיְהִיָּה אַחַר הַבְּרִיאָה נִחְלָק קֶצֶת מִקֹּדֶם הַבְּרִיאָה כִּי אִם לֹא כֵּן יִתְבַטֵּל הַבְּרִיאָה כַּנ"ל. וְאֶךְ-עַל-פִּי-כֵן בְּאֵמֶת שֵׁם הוּא תְּכִלִּית הָאֲחֵדוּת. וּבְחִינַת הַמִּחְלָקֶת הַזֹּאת שְׂבָאֵמֶת הוּא תְּכִלִּית הַשְּׁלוֹם, זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג, כִּי שֵׁם בְּתַחֲלַת הַצְּמֻצוֹם אֵין שׁוֹם הַשְּׂגָה וְאֶסוּר לְעֵיִן שֵׁם, כִּי הוּא דְרָכֵי הַשֵּׁם וּבַמְּפֹלָא מִמָּדָּךְ אֵל תְּדַרְשׁ (חֲגִיגָה יג.).

וְזֶהוּ בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת הַמִּחְלָקֶת לְשֵׁם שָׁמַיִם (אָבוֹת ה', כ) שְׁבִיִן הַצְּדִיקִים וְהַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים, דְּהֵינּוּ בְּחִינַת מִחְלָקֶת שְׁמַאי וְהֵלֵל, שֶׁהוּא קִיּוֹם הָעוֹלָם, דְּהֵינּוּ כְּדֵי שִׁיְהִיָּה מְקוֹם לְבְרִיאָה, הֵינּוּ שְׂמִחְלָקָתָם הוּא בְּבְחִינַת הַתְּחִלּוֹת הָאוֹר לְצַדִּיקֵי כְּדֵי שִׁיְהִיָּה בְּחִינַת חֲלָל הַפְּנוּי שִׁיְהִיָּה מְקוֹם לְבְרִיאָה, (כְּמוֹ שְׂכַתְּב רַבְּנוּ גֵרוֹ יְאִיר בַּמֶּאֱמָר "בֵּא אֶל פְּרָעָה" סִימָן ס"ד עַל מִשְׁנֵה 'כָּל יְמֵי גְדֻלָּתִי בֵּין הַחֲכָמִים', עֵיִן שֵׁם הֵיטֵב). וְזֶהוּ בְּחִינַת מִחְלָקֶת וְשִׂאֵלַת הַבֶּן לְאָב, בְּחִינַת מִחְלָקֶת שְׁמַאי וְהֵלֵל שֶׁהוּא קִיּוֹם הָעוֹלָם כַּנ"ל. וְזֶה צְרִיכִין עֲתָה בְּלִיל פְּסַח שְׂאֵז הוּא בְּחִינַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם, כְּמוֹכָא. הֵינּוּ כִּי עֶקֶר בְּחִינַת הַהִסְתַּרְהָ, שֶׁהוּא יְנִיקַת הַסְּטָרָא אֲחֵרָא, הוּא מִבְּחִינַת שְׂבִירַת כְּלָיִם שְׁנַעֲשִׂין מִרְבּוּי אוֹר (עֵיִן שְׂעַר הַהִקְדָּמוֹת שְׂעַר א הַקְּדָמָה קֶטְנָה) כַּנ"ל, וְאֵזִי בְּמִצְרִים הִגִּיעוּ לְתַכְלִית הַיְרִידָה שְׂכַמְעַט חֲזוֹר הָעוֹלָם חֵס וְשְׁלוֹם, לְתַהוּ

לקוטי הלכות ראש חדש ג' ארח-חיים נז

ובהו ועל-פני הצרכו לחזור ולתקן העולם מחדש על-ידי
בחינת מחלקת לשם שמים, שהוא בחינת תחלת
הצמצום שבקדשה להמשיך האור במדה שזהו עקר
קיום העולם כנ"ל.

וזה עקר שלמות הקדשה והתגלות מלכות בגין
דישתמודעין לה' (זהר בא מב:) כי אין מלך בלא
עם (פד-הקמח ר"ה ע.). וכשאין מחלקת שבקדשה, שהוא
בחינת תחלת הצמצום, אין מקום לבריאה ואין מי
שידע ממלכותו יתברך כפיכול, ועל-פני עקר שלמות
מלכות שבקדשה היא על-ידי בחינת מחלקת שבקדשה
כנ"ל.

ועל-פני עושין שנוי בליל פסח כדי שישאל הבן מה
נשתנה לעורר מחלקת שבקדשה כנ"ל. ואזי
מספרין ההגדה, כי לזכות למחלקת לשם שמים הוא
על-ידי אנחה, שעל-ידי זה נכנע עצבות רוח, וזהמת
הנחש, עין שם. הינו שצריכין לתשובה ואנחה אחר כף
לתקן ולהכניע הסטרא אחרא וזהמת הנחש שלא
יתאחזו בבחינת המחלקת שבקדשה הנ"ל, שזה בחינת
מה שכתב רבנו גרו יאיר שם שצריך לזכר ולטהר
השמים דהינו המחלקת שבקדשה שהיא אש ומים
שלא יהיה בבחינת "לבשו שמים קדרות" (ישעיה נ, ג),
הינו שהם לא יתאחזו שם חס ושלום, כי המחלקת אף

שְׁהִיא בְּקִדְשָׁהּ וְהִיא דַעַת עֲלִיוֹן מְאֹד וּשְׁלֵמוֹת הַקִּדְשָׁה, עִם כָּל זֶה מִשָּׁם מִשְׁתַּלְשֵׁל וַיּוֹרֵד עַד שְׁמַגִיעַ לָהֶם אַחִיזָה מִשָּׁם כִּידוּעַ. כִּי הַסְטָרָא אֲחָרָא הִיא בְּחִינַת מַחְלָקָת (עֵין זֵהר חֵלֶק א יז, לו וּתְקוּנַי זֵהר קמז). וַיִּנְיֶקְתָּהּ מִבְּחִינַת מַחְלָקָת שְׁבִקְדֻשָּׁה, עַל-כֵּן צָרִיךְ לְשָׁמֵר לְזִכְרָךְ הַשָּׁמַיִם, דְּהֵינּוּ בְּחִינַת הַמַּחְלָקָת שְׁבִקְדֻשָּׁה וְזֶה עַל-יְדֵי אֲנָחָה וּתְשׁוּבָה כַּנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת סְפוּר הַהֲגָדָה שְׁמוֹזְכִירִין הָאֲנָחוֹת וְהַצְעָקוֹת שְׁהִיָּה לָנוּ אָז, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "וַנִּצְעַק אֶל ה'" (דְּבָרִים כו, ז) "וַיֵּאָנְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל" וְכוּ' (שְׁמוֹת ב, כג). וְכֵן זֶה נַעֲשֶׂה בְּכָל דּוֹר וָדוֹר כִּידוּעַ. וְעַל-יְדֵי זֶה נִזְדַּכְכִּין הַשָּׁמַיִם דְּהֵינּוּ הַיְדִים וְאִזֵּי זוֹכִין לְקַבֵּל דְּבוּרִים מִן הַיְדִים, שְׁהִיא בְּחִינַת מַחְלָקָת לְשֵׁם שָׁמַיִם, כְּמוֹ שְׁמִבְּאָר עֵינַי שָׁם הֵיטֵב. וְזֵהוּ בְּחִינַת פְּסַח מִצָּה וּמְרוֹר שְׁאוּכְלִין אַחַר כֶּךָ מִצָּה וּמְרוֹר, זֶה בְּחִינַת (עֵין פְּרִיעֵץ-חַיִּים שְׁעַר הַמִּצּוֹת פָּרָק ג) אֵשׁ וַיִּמִּים (תְּקוּנַי-זֵהר קד:), חֲסֵד וּגְבוּרָה, יָד יְמִין וְיָד שְׂמָאל (זֵהר חֵלֶק ג קמב.), הַלֵּל וְשִׂמְאֵי (שָׁם רמה), בְּחִינַת מַחְלָקָת לְשֵׁם שָׁמַיִם כַּנ"ל. וְאַחַר כֶּךָ הָיוּ אוֹכְלִין אֶת הַפְּסַח, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: (בְּמִדְבָר ט, יא) "עַל מִצּוֹת וּמְרוֹרִים יֹאכְלֵהוּ". פְּסַח הוּא בְּחִינַת 'פְּה־סַח' (פְּרִיעֵץ-חַיִּים שָׁם פָּרָק ו), בְּחִינַת הַדְּבוּרִים שְׁמִקְבְּלִים מִן הַיְדִים הַנ"ל, בְּבְחִינַת מַחְלָקָת לְשֵׁם שָׁמַיִם כַּנ"ל.

ועל-כן הלל היה כורכן ביחד, להורות שבאמת אלו ואלו דברי אלהים חיים (ערובין יג:) והוא מחלקת שבקדשה שהוא שלום גדול ודעת גדול כנ"ל. ועל-כן הלל דיקא היה עושה זאת, כי הוא בעל המחלקת שבקדשה בחינת מחלקת שמאי והלל כנ"ל. ובאמת שלום גדול ביניהם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: (יבמות יד:) 'לא נמנעו זה מזה' וכו' להודיע שאהבה ואחווה היה ביניהם. ועל-כן זאת המחלקת שבקדשה יש לה הכרעה פידוע וההכרעה מצד הלל מסטרא דחסד כנודע. ועל-כן הלל דיקא היה כורכן כנ"ל. ועל-כן עושין הכריכה עם הישראל שהיא מצה השלישית, כי שם ההכרעה פידוע (עין שער ההקדמות דרוש הדעת):

ו) ואחר כך אוכלין האפיקומן. והוא נקרא 'צפון' בסדר ההגדה, הינו בחינת עגה שהוציאו ממצרים טעמו בה טעם מן (קדושין לח.), 'שהוציאו' דיקא. כי אחר שיצאו ונתגלה הדעת שהוא בחינת מצה. אז טעמו בה טעם מן, הינו בחינת מחלקת לשם שמים שבאמת הוא שלום ודעת גדול בחינת מן, כמו שמבאר שם, עין שם היטב. וזהו בחינת אפיקומן. אפיקו מן (עין פסחים קיט:) בחינת מצה שהוציאו מצרים טעמו בה טעם מן כנ"ל. כי עתה אחר כל הנ"ל כבר זכו לבחינת מחלקת לשם שמים כנ"ל ועתה המצה כתקונו בשלמות בבחינת מן.

וזהו אפיקו מן פנ"ל, ועל-כן עד עתה היה טמון וצפון
ונסתר בבחינת הסתרה, כי אף שכבר נתעורר התגלות
ההסתרה בתחלה עם כל זה עדין היו צריכים להצפינו
ולהטמינו. שלא יתאחזו חס ושלום בבחינת המחלקת
דקדושה פנ"ל, כי עדין לא נתגלה הדעת בשלמות פנ"ל.
ועתה שנשלם ונתגלה בחינת המחלקת לשם שמים
פנ"ל. אזי מוציאין האפיקומן, שהוא בחינת עגה
שהוציאו ממצרים וכו' פנ"ל:

וזהו בחינת הרחיצות שרוחצין ידיהם שתי פעמים.
כי מחלקת שבקדושה שמקבלין מן הידים צריך
לטהר את הידים שהם בחינת שמים. וזהו בחינת נטילת
ידים שנוטלין קדם אכילת לחם דיקא, כדי לטהר הידים
כדי לזכות שיהיה הלחם בבחינת (שמות טו, ד) "לחם מן
השמים", שהוא בחינת מחלקת לשם שמים כמו
שמבאר שם עין שם. (ועין כל זה בהלכות נטילת
ידים).

וזהו בחינת נטילת ידים אחר ההגדה שהיא בחינת
צעקה ואנחה שעל-ידי זה מטהרין הידים כמו
שמבאר שם, ועל-כן אזי תכף רחצה' שנוטלין
ומטהרין הידים ואזי זוכין לבחינת מצה ומרור
ואפיקומן בחינת מחלקת לשם שמים פנ"ל. ועל-כן גם
בתחלה קדם ששוברין האמצעית שאזי הוא תחלת

התגלות בחינת מצה בחינת מחלקת לשם שמים כנ"ל, רוחצין ידיהם גם כן בבחינת טהרת הידים כנ"ל ושת"י הרחיצות הם בחינת שני מיני טהרות, בחינת שני מיני מקואות אחת בתחלת התגלות הדעת שהוא תחלת התשובה, ואחת כשזוכין להתגלות הדעת בשלמות והתשובה בשלמות ונתתקנין שהם בבחינת פסח ושבעות כנ"ל.

כי בתחלה כשיצאו ישראל ממצרים זכו למקנה דהינו דעת כי כלם טבלו אז. ואחר כך על-ידי הספירה שהם ימי תשובה שחוזרים ומתקנים כל הפגמים אחר כך זוכין לתקון גדול בשלמות שזה בחינת שבעות בחינת מקנה של שבעות כנ"ל. וזה בחינת שת"י הרחיצות הנ"ל. כי נטילת ידים הוא בבחינת טהרה בחינת מקנה. הינו הנטילה והטהרה בתחלת התגלות הדעת בחינת מחלקת בחינת מצה. ואחר כך בעת שזוכין להדעת כנ"ל. ועקר הטהרה בידי כדי לזכך בחינת השמים כנ"ל. ועל-כך אין מברכין על נטילה הראשונה כי היא עדין אינה בשלמות רק תחלת הטהרה תחלת התשובה על-ידי ההתעוררות כנ"ל עד אחר כך שאז הטהרה והנטילה כראוי בברכה כנ"ל:

(ח) וזה בחינת כרפס שהוא מחין דקטנות (פרי-עץ-חיים שם) שמשם יניקת הדינים (עין שער ההקדמות דף עד.) שהם

בְּחִינַת הַסְתַּרְת פָּנִים, וְעַל-יְדֵי הַקְדוּשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת
 "מִקְרָא קֹדֶשׁ" שְׁקוֹרִין הַקֹּדֶשׁ, דְּהֵינּוּ הַחַיּוֹת וְהַדַּעַת
 כַּנ"ל יְכוּלִין לְהַמְשִׁיךְ חֶסֶד וְדַעַת לְהַמְתִּיק בְּחִינַת
 הַהֶסְתֵּרָה וְלַגְלוּתָהּ. וְזֶהוּ בְּחִינַת הַטְּבוּל שְׁמַטְבִּילִין
 הַכֶּרֶפֶס בְּמֵי מֶלַח, (עֵין בֵּית-יוֹסֵף סִימָן תַּעֲג) שֶׁהוּא בְּחִינַת
 הַמְתָּקָה (עֵין בְּשַׁעַר הַמְצוּוֹת פֶּרֶשֶׁת עֶקֶב) שְׁמַמְתִּיקִין בְּחִינַת
 הַהֶסְתֵּרָה כַּנ"ל, וְעַל-כֵּן נוּטְלִין מִיַּן יַרְקוֹת לְכַרְפֵּס
 בְּבְחִינַת (עֵין בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א סִימָן יב) 'אֶסְתֵּר יַרְקֶרֶת
 הַיְתָה וְחוּט שֶׁל חֶסֶד מְשׁוּךְ עָלֶיהָ' (מַגִּילָה יג.). כִּי אֶסְתֵּר
 הִיא בְּחִינַת הַמְלָכוֹת (עֵין תְּקוּנֵי זֹהַר נו: נח. זֹהַר חֵלֶק א רכא, חֵלֶק
 ג קז) כְּשֶׁהִיא בְּהֶסְתֵּרָה בְּבְחִינַת "הַסְתֵּר אֶסְתִּיר" (דְּבָרִים לא,
 יח וְעֵין חֵלִין קלט:) כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבְּנוּ גְּרוֹ יָאִיר שָׁם. וְעַל זֶה
 מְרַמֵּז הַטְּבוּל שֶׁל הַיָּרֵק בְּבְחִינַת 'חוּט שֶׁל חֶסֶד'
 שְׁמַמְשִׁיכִין לְתוֹךְ בְּחִינַת הַהֶסְתֵּרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת אֶסְתֵּר
 יַרְקֶרֶת וְכוּ' כַּנ"ל וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה הַהֶסְתֵּרָה וְנַעֲשֶׂה
 מִמֶּנָּה דַּעַת בְּחִינַת מִצָּה כַּנ"ל, וְזֶה בְּחִינַת כֶּרֶפֶס יַחַץ
 שְׁעַל-יְדֵי הַטְּבוּל וְהַהֶמְתָּקָה שֶׁל הַכֶּרֶפֶס כַּנ"ל. עַל-יְדֵי
 זֶה מְגַלִּין הַהֶסְתֵּרָה וְנִתְגַּלָּה בְּחִינַת מִצָּה שְׁזֶה בְּחִינַת
 יַחַץ כַּנ"ל. וְכַשְׁנִתְגַּלָּה הַהֶסְתֵּרָה וְנִתְהַפְּכָה לְדַעַת אֲזִי (זֹהַר
 חֵלֶק ג לו, נח, קכו) 'אוֹרֵיתָא מְכַרְזַת קַמְיְהוּ' וְחוּזְרִין
 בְּתִשְׁבָּה.

נמצא שמן ההסתרה בעצמה נעשה התעוררות

התשובה כנ"ל. ועל זה מרמז הירק שנוטלין מכרפס שמרמז לתשובה כמו שכתב רבנו גרוי יאיר (במאמר 'אני ה' הוא שמי' סימן י"א). על המדרש (עין מנחות פה) ששאלו יוחני וממרא למשה 'תבן אתה מכניס לעפרים'? והשיב משה: 'למתא ירקא ירקא שקול' עין שם במאמר הנ"ל. שהירקא מרמז לתשובה בבחינת (בראשית יד, יד) "וירק את חניכיו" שהוריקן בתשובה כמובא במדרש וכו' עין שם. ולרמז תשובת משה הנ"ל נוטלין ירק לכרפס. כי על-ידי התגלות ההסתרה נעשה ממנה התעוררות התשובה בחינת "וירק את חניכיו" כנ"ל. כי על-ידי הכרפס דהינו הטבול של הירק נעשה מזה דעת גדול בחינת מחלקת לשם שמים'. כי הטבול הוא כדי שיראו התינקת וישאלו 'מה נשתנה' כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (פסחים קיד:) ושאלת הבן היא בחינת מחלקת לשם שמים שהוא בחינת דעת גדול כנ"ל.

נמצא, שעל-ידי הכרפס דהינו הירק נתגלה דעת גדול בחינת מחלקת לשם שמים בחינת מצה כנ"ל שזה בחינת תשובה שנעשה על-ידי התגלות הדעת כנ"ל. והיא בחינת תשובת המשקל. כי בחינת המחלקת לשם שמים הוא דעת גדול ועליון מאד והוא נתגלה מתוך תכלית ההסתרה דיקא, כי שם דיקא מלבש דעת

גָּדוֹל מְאֹד כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁמְגַלִּין הַהִסְתָּרָה נַעֲשֶׂה מִזֶּה דִּיקָא דַּעַת גָּדוֹל וְהוּא בְּחִינַת מַחְלָקַת לְשֵׁם שָׁמַיִם כַּנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת תְּשׁוּבַת מֹשֶׁה הַנ"ל, כִּי הֵם שָׁאַלוּ אוֹתוֹ תָּבֵן אֶתָּה מַכְנִיס לְעַפְרַיִם כִּי יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁהֵם בְּמַדְרָגָה פְּחוּתָה נִמְשָׁלִין לְעַפְרַיִם (עֵינֵי מַגִּילָה טו.), וְשָׁאַלוּ אוֹתוֹ עַל שְׂמִיכָתוֹ תְּבוּנוֹת הַתּוֹרָה לְתוֹף יִשְׂרָאֵל בְּמַדְרָגָה פְּחוּתָה בְּבְחִינַת עַפְרַיִם. וְהִשִּׁיב לָהֶם מֹשֶׁה אָמְרִי אֵינִישֵׁי הֵינּוּ עַל-יַדֵּי שְׂמִדְבָרִין דְּבוּרֵי הַתּוֹרָה בְּפֶה עַל-יַדֵּי זֶה מֵאִיר לָהֶם לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבַת הַמִּשְׁקָל. וְזֶהוּ 'לְמַתָּא יִרְקָא יִרְקָא שְׂקוּל', בְּחִינַת תְּשׁוּבַת הַמִּשְׁקָל עֵינֵי שָׁם (כֹּל זֶה פִּרְשׁ רַבְנֵי נְרוֹ יֵאִיר עֵינֵי שָׁם).

הֵינּוּ כִּי הֵם שָׁאַלוּ אוֹתוֹ כִּי מֵאַחַר שֶׁהֵם בְּמַדְרָגָה פְּחוּתָה כְּמוֹ בְּתַכְלִית הִירִידָה וְהַהִסְתָּרָה שְׁהִיָּה אֲזַ בְּמִצְרַיִם דֵּי לְהַעֲלוֹתָם מִיִּרְדָּתָם לְהַרְיָמָם מֵעַפְרַיִם. אֲבָל אֵינִי רָאוּי לְהַבִּיאֵם לְתְּבוּנוֹת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא מֵהַפֶּךְ אֶל הַפֶּךְ. וְהִשִּׁיב לָהֶם כִּי עַל-יַדֵּי הַתּוֹרָה זוֹכִין לְתְּשׁוּבַת הַמִּשְׁקָל. וְעַל-כֵּן אֲדַרְבָּא! הֵם צְרִיכִים דִּיקָא לְבוֹא לְתְּבוּנוֹת הַתּוֹרָה לְעִמְקָא לְזִכּוֹת לְדַעַת גָּדוֹל מְאֹד. כִּדֵּי שְׁהִיָּה תְּשׁוּבַתָם תְּשׁוּבַת הַמִּשְׁקָל מִמֶּשׁ. וּבְמֵה שְׂפָגְמוּ יִתְקַנּוּ. כִּי כְּשֶׁהֵיוּ בְּתַכְלִית הִירִידָה הָיָה שָׁם דִּיקָא מְלַבֵּשׁ דַּעַת גָּדוֹל מְאֹד כַּנ"ל. עַל-כֵּן צְרִיכִין דִּיקָא לְהַעֲלוֹת וּלְגַלוֹת הַדַּעַת הַזֶּה. עַל-כֵּן צְרִיכִין דִּיקָא לְבוֹא לְדַעַת

גדול מאד שזה בחינת תשובת המשקל ובמה שפגמו
יתקנו כנ"ל:

ט) גם כרפס הוא לשון כלי מילת כמו שכתוב (אסתר א,
ו) "חור כרפס ותכלת" והוא רמז לכתנת פסים
שעשה יעקב ליוסף שעל-ידי זה נתגלגל וירדו אבותינו
למצרים (שבת י:) (וכמדמה שמוכא בספרים), הינו פי
כתנת פסים הוא בחינת 'חלוקא דרבנן' (זהר חלק א סו.)
בחינת תורה שבכל פה שהיא בחינת מחלקת לשם
שמים. ועל שם זה נקרא חלוקא לשון חלוקי דעות.
ועל-כן על-ידי הכתנת והחלקה הזאת נתעורר מזה
מחלקת יוסף ואחיו כי על-ידי זה "וישנאו אותו"
(בראשית לז, ד) וחקו עליו. וזה המחלקת שבין יוסף ואחיו
היה ראוי שיהיה בבחינת מחלקת שבקדשה מחלקת
לשם שמים שהוא קיום העולם. ובודאי פונתם כך היה
כי בודאי פונת מחלקתם היה לשם שמים. אך אף-על-
פי-כן לא נמלטו מפגם ונפגם אותו המחלקת שבקדשה
עד שינקו מזה הסטרא אחרא כי עקר יניקתם ממחלקת
שבקדשה כנ"ל ועל-ידי זה נתגלגל וירדו אבותינו
למצרים. ועל-כן עתה בפסח בעת יציאת מצרים נוטלין
כרפס רמז לכתנת פסים כנ"ל. שעל-ידי זה התינוק
שואל מה נשתנה שזה בחינת מחלקת לשם שמים
מחלקת שבקדשה. ומתקנין מה שנפגם המחלקת

שְׁבַקְדָּשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּתַנְתַּת פְּסִים עַל-יְדֵי אַחֵי יוֹסֵף כַּנ"ל. (ועיין במאמר 'תהלה לדוד' סימן י"ב מה שמבאר על פסוק "וירק את חניכיו" בחינת קו הירק המקיף את העולם) (עיין חגיגה יב.).

י) וְזֶה בְּחִינַת 'אוֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹדְקִין אֶת הַחֲמֵץ לְאוֹר הַנֵּר' (פסחים ב.). אוֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר שְׁאֵזִי הוּא בְּחִינַת הַתְּגִלוֹת הַדַּעַת, מֵאַחַר שֶׁכָּבַר נִמְשַׁךְ הָאֶרֶת הַשְּׁלֵשָׁה עָשָׂר יָמִים מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ עַד עֵתָה שֶׁהֵם בְּחִינַת דַּעַת גָּדוֹל וְרַחֲמִים גָּדוֹלִים, בְּבְחִינַת זְקֵן בְּיָשׁוּב הַדַּעַת, הֵינּוּ בְּחִינַת שְׁלֵשָׁה עָשָׂר תְּקוּנָא דִּיקְנָא (עיין זֵהר חֶלֶק ג קלא.) וְעַל-יְדֵי זֶה הַדַּעַת יְכוּלִין לְגַלוֹת הַהֶסְתֵּרָה כַּנ"ל שֶׁזֶה בְּחִינַת בַּעוֹר חֲמֵץ לְבַעַר הַחֲמֵץ וְהַהֶסְתֵּרָה וְלְגַלוֹת הַדַּעַת בְּבְחִינַת מִצָּה כַּנ"ל, עַל-כֵּן 'אוֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר' דִּיקָא 'בוֹדְקִין אֶת הַחֲמֵץ', כִּי עַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת הַדַּעַת שֶׁל בְּחִינַת שְׁלֹשׁ עָשָׂר כַּנ"ל יְכוּלִין לְבַדֵּק הַחֲמֵץ וְלְבַעַר וְלְגַלוֹת הַהֶסְתֵּרָה כַּנ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת 'אוֹר הַנֵּר'. וְלָמְדוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה (פסחים ז:) שֶׁאוֹר הַנֵּר יָפָה לְבְדִיקָה (שם ד.) מִפְּסוּק (מְשָׁלִי כ, כו) "נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם חִפְשׁ כָּל חֲדָרֵי בֵּטֵן". הֵינּוּ שְׁעַל-יְדֵי אוֹר הַנֵּר דֵּהֵינּוּ הַדַּעַת שֶׁהוּא בְּחִינַת "נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם" כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (איוב לב, ח) "וְנִשְׁמַת שְׂדֵי תְּבִינִם". עַל-יְדֵי זֶה יָפָה לְבַדֵּק הַחֲמֵץ לְגַלוֹת הַהֶסְתֵּרָה וְלְבַעַר הַרְשָׁעוֹת וְהַסְטָרָא אַחֲרָא

להחזיר רשעים בתשובה כנ"ל.

וזהו בחינת בדיקת החמץ בחורין ובסדקין (פסחים ח.)
 ובכל המקומות שאין נראין יפה לעין, ועל-ידי
 אור הנר נבדקין, כי על-ידי בחינת אור הנר דהינו הדעת
 יכולין להוכיח ולהזהיר ולהחזיר בתשובה אפלו מי
 שכבר נשקע החמץ והרשעות אצלו עד שאין נראה
 כלל בבחינת (יומא פו:) 'עבר ושנה נעשה לו כהתר'.
 ויותר מזה חס ושלום בבחינת הסתרה שבתוך הסתרה
 כמבאר שם במאמר 'וביום הבפורים' הנ"ל. ועל-ידי
 הדעת שהוא בחינת אור הנר יכולין לבדק ולבער
 הרשעות אפלו ממקומות אלו. כי יכולין להחזיר
 בתשובה אפלו מי שהוא בבחינת הסתרה שבתוך
 הסתרה על-ידי הדעת כנ"ל.

ועל-כן נקרא 'אור לארבעה עשר' ואמרו רבותינו
 זכרונם לברכה (פסחים ג.) שהלילה נקרא אור
 על שם (תהלים קמח, ג) "הללוהו כל כוכבי אור" (פסחים ב.)
 ועין צ"ח שם). הינו בחינת (דניאל יב, ג) "ומצדיקי הרבים
 ככוכבים" שהם המחזירים בני אדם בתשובה שהם
 נקראים 'מצדיקי הרבים'. ומחמת שהם מאירים
 בבחינת לילה דיקא. פי בתוך החשך והלילה בחינת
 ההסתרה. שם דיקא הם מאירים אור דעתם כנ"ל כדי
 להאיר את הלילה לגלות את ההסתרה כנ"ל, כי שם

דיקא מלכש אור גדול פנ"ל ועל שם זה נקרא הלילה אור בחינת 'אור לארבעה עשר בודקין' וכו' בחינת התגלות ההסתרה להחזיר הרשעים בתשובה בחינת מצדיקי הרבים פכוכבים בחינת כוכבי אור. ועל שם זה קראו זאת הלילה דיקא אור פנ"ל:

ועל-כן בודקין את החמץ בלילה דיקא פי דיקא בבחינת לילה בבחינת חשך ההסתרה ביותר. אז דיקא מגלין אותה על-ידי אור הדעת שהוא בחינת אור הנר:

(יא) וזה בחינת ספירת העמר. שהמזונה לספר הימים כדי לטהרנו מטמאתנו (זהר חלק ג דף צו) לספר דיקא. כדי שיהיו הימים מנויים וספורים שיהיו חלוקים ומדודים כל אחד לעצמו כדי שיהיה בחינת כלים ימים ומדות לקבל האור במדה בבחינת (תהלים לט, ה) "ומדת ימי מה היא" שלא יהיה רבוי אור גורם וכו' פמוכן שם במאמר 'וביום הבפורים' שזה עקר בחינת התורה, שהיא שמא דקדשא בריף הוא (תקוני-זהר כה:), שהיא בחינת כלים ומדות לקבל האור שלא יהיה רבוי השמן גורם כבוי הנר (חובת-הלכות שער אהבת ה' פרק ז). ועל-ידי זה דיקא מגלין ההסתרה, פי ההסתרה היא בחינת אחיזת מלכות הרשעה שיניקתם משבירת כלים, שהם באים על-ידי רבוי אור פנ"ל, נמצא שעקר התקון הוא

לַעֲשׂוֹת פְּלִים וּמְדוֹת לְקַבֵּל הָאוֹר בְּמִדָּה שְׁזָהוּ מְעַלֵּת
הַתּוֹרָה כַּנִּל שֶׁהִיא בְּחִינַת "וּמְדַת יָמֵי מָה הִיא" כַּנִּל.
וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְסַפֵּר סְפִירַת הָעֶמֶר לְסַפֵּר הַיָּמִים דִּיקָא
כְּדֵי שְׁיִהְיוּ מְנוּיִים וּמְדוּדִים בְּחִינַת "וּמְדַת יָמֵי" וְכוּ'
כַּנִּל כְּדֵי לְקַבֵּל הָאוֹר בְּמִדָּה שְׁזָהוּ עֶקֶר הַתְּקוּן. וְעַל-כֵּן
הַסְּפִירָה מְטַהֶרֶת אוֹתָנוּ מִטְּמָאתָנוּ. כִּי עֶקֶר אַחִיזַת
הַטְּמָאָה הִיא מִבְּחִינַת שְׁבִירַת פְּלִים שְׁבָא עַל-יְדֵי רַבּוּי
אוֹר כַּנִּל.

וְעַל-כֵּן עֶקֶר הַטְּהָרָה וְהַתְּקוּן הוּא עַל-יְדֵי הַפְּלִים
וְהַמְדוֹת שְׁזָהוּ בְּחִינַת הַסְּפִירָה בְּחִינַת "וּמְדַת
יָמֵי" שְׁסוּפְרִים הַיָּמִים שְׁיִהְיוּ סְפוּרִים וּמְדוּדִים, שְׁלֹא
יִכְנַס אֶחָד בְּגִבּוֹל חֲבֵרוֹ, שְׁלֹא יִתְעַרְבֵב שְׁלֹא יִהְיֶה
בְּבְחִינַת שְׁבִירַת פְּלִים שֶׁהוּא שְׁבִירַת הַיָּמִים, וְאֲזִי הֵם
מְעַרְבִים יַחַד רַק יִהְיוּ בְּבְחִינַת הַתְּקוּן שְׁכָל אֶחָד וְאֶחָד
כְּלֵי וּמְדָה בְּפָנָי עֲצָמוֹ וְכָל אֶחָד נִמְנָה לְעֲצָמוֹ כְּדֵי לְקַבֵּל
הָאוֹר בְּמִדָּה. וְזֶהוּ בְּחִינַת הַסְּפִירָה כַּנִּל.

כִּי הַסְּפִירָה הוּא בְּשִׁבִיל קַבְּלַת הַתּוֹרָה. כִּי יִצְיֵאת מִצָּרִים
בְּפֶסֶח אֶף-עַל-פִּי שְׁהִיָּה בְּחִינַת הַתְּגִלוֹת הַהִסְתָּרָה
כַּנִּל. עִם כָּל זֶה עֲדִין לֹא הָיָה בְּשִׁלְמוֹת גָּמוּר. מִחֲמַת
שְׁעֲדִין לֹא קָבְלוּ הַתּוֹרָה כַּמּוּבָא. כִּי עֶקֶר הַתְּגִלוֹת
הַהִסְתָּרָה עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה כַּנִּל. וְעֶקֶר שְׁלְמוֹת הַתְּגִלוֹת
מְלָכוֹת דְּקֻדְשָׁה הוּא בְּשִׁבּוּעוֹת עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה. וְעַל-כֵּן

הצרכו קדם לספירה שהוא הכנה לקבלת התורה (עין זהר חלק ב צו ועין ר"ן סוף פסחים). הינו שסופרים ומודדים הימים בבחינת "ומדת ימי מה הוא" כדי לקבל האור במדה שזהו עקר מעלת התורה שמקבלין בשבועות שהיא בחינת 'שמא דקדשא בריך הוא' בחינת ימים ומדות בחינת "ומדת ימי מה היא" פנ"ל. ועל-כן סופרין שבועה שבועות פנגד שבועת הימים כדי לתקן כל שבועת הימים שיהיה בבחינת פלים ומדות פנ"ל.

פי גם בתחלת הבריאה, עקר תקון הבריאה על-ידי בחינה זו שנמדד ונמנה כל יום לעצמו, וזה שפתוב במעשה בראשית (בראשית א, ה) "ויהי ערב ויהי בקר יום אחד" וכן בכל יום ויום וזה בחינת ספירה שנמנה כל יום לעצמו כדי שיהיה בבחינת מדות וכלים פנ"ל וכל הבריאה היתה תלויה עד יום מתן תורה שהוא ששי בסיון כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת פח.). על-כן קדם מתן תורה צריכין גם כן לספור הימים שזהו תקון הבריאה פנ"ל. וצריכין לספור שבועה שבועות דיקא פי יש בהם שבע שבתות ועקר תקון הספירה שהיא בחינת תקון התגלות ההסתרה היא על-ידי שבת שהוא הדעת פנ"ל. על-כן צריכין שבע שבתות כדי לתקן כל שבועת הימים על-ידי שבע שבתים וזה שפתוב: (ויקרא כג, טו) "שבע שבתות תהינה".

לקוטי הלכות ראש חדש ג' ארח-חיים עא

כי עקר התקון על-ידי שבע שבתים כנ"ל.

וזה שכתוב "וספרתם לכם ממחרת השבת" (שם) ואמרו רבותינו זכרונם לברכה שיום טוב גם כן נקרא

שבת (עיין מנחות סה: ועיין דרכי-משה סימן תפח אות א, באר-היטב סימן נא אות י'). כי יום טוב נקרא שבת מחמת שכל קדשת יום טוב נמשך על-ידי שבת כנ"ל. ומחמת זה בעצמו נזכר השבת אצל ספירה כי גם תקון הספירה דהינו כדי לגלות ההסתרה נמשך משבת כנ"ל. שזהו בעצמו מה שמקבל יום טוב משבת שהיא התגלות ההסתרה גם כן כנ"ל:

(שיך לעיל)

גם ארבעה כוסות של יין (פסחים צט:) הם גם כן בחינת עלית המלכות דקדשה מתוך בחינת ההסתרה. כמו

שכתב רבנו גרו יאיר (לקוטי-מוהר"ן חלק א סימנים ל, קלה) שארבע כוסות הם בחינת ארבע מצות הנוהגות בכל יום טוב, כנגד בחינת המלכות שהיא ד' שעולה ביום טוב מד' מלכיות (זהר חלק ג צב, רנז, רעג), ועל-כן הם ד' כוסות של יין בחינת נכנס יין יצא סוד' (עירובין סה.) דהינו שנתגלה ההסתרה שהיה שם הקדשה מלבשת בסוד ובהעלם גדול כנ"ל. גם כי שם בתוך ההסתרות מלבש קדשה גבה דיקא בחינת סודות התורה כנ"ל. ועל-ידי היין נתגלה זאת בחינת נכנס יין יצא סוד

ועל-ידי זה עולה המלכות שהוא בחינת ד' פנ"ל. וזהו
בחינת ד' כוסות של זין:

(שיף לספירה)

וזה שמובא בכתבי האר"י ז"ל: לעמ"ר בגימטריא ש"ם'.
כי על-ידי בחינת ספירת העמר שסופרין: 'היום
יום אחד לעמר' וכו' על-ידי זה עושין בחינת שם
שהוא בחינת מדות וימים פנ"ל, שהוא עקר התקון של
הקדשה פנ"ל, ועל-פן מדותיו של השם יתברך כביכול
נקראין ספירות, כי זה עקר התקון מה שהם בבחינת
ספירות, דהינו בחינת מדות, דהינו שהם כביכול מנויים
וספורים ומדודים בבחינת כלים, בחינת מדה ומשקל
ומנין, שזה עקר התקון פנ"ל וכמובא. וזה בחינת עמר
שעורים שמשם מתחילין לספור ימי הספירה. עמר הוא
מדה בחינת מדות וכלים פנ"ל.

וזהו עמר שעורים, בחינת שעורים, בחינת המדות שהם
בחינת שעורין דלבא שעל ידם משיגין אותו
יתברך כביכול בבחינת (משלי לא, כג) "נודע בשערים
בעלה" — 'כל חד לפום מה דמשער בלבה' (זהר חלק א
קג), שהם בחינת המדות והספירות שהם נכללין בלב
פנודע, כי הלב הוא הציר של המדות כמו שכתב רבנו
גרו יאיר (לקוטי מוהר"ן חלק א סימן מט). והם בחינת שעורין
דלבא שעקר שלמות הדעת על ידם דיקא פי על-ידי-זה

משיגין אותו יתברך בפְּכוּל. וְזֶהוּ בְּחִינַת עֹמֵר שְׁעוּרִים בְּחִינַת "נוֹדַע בַּשְּׁעָרִים בַּעֲלָה" כַּנ"ל שְׁזֵה עֶקֶר הַתְּקוּן בְּבְחִינַת שְׁעוּרִים וְכָלִים וּמַדוּת וְעַל-כֵּן אֵז מִתְחִיל הַסְּפִירָה שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּקוּן הַכָּלִים וְהַמַּדוּת כַּנ"ל.

וְכָל זֶה הוּא תְּקוּן הַדַּעַת כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם בַּמָּאמָר 'וביום הבכורים' הַנ"ל שְׁעַל-יַדֵּי הַתּוֹרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ דְּהֵינּוּ בְּחִינַת כָּלִים וּמַדוּת עַל-יַדֵּי זֶה קוּרִין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וּמִמְשִׁיכִין חַיּוֹת מַחֵי הַחַיִּים דְּהֵינּוּ דַעַת. וְזֶה בְּחִינַת "נוֹדַע בַּשְּׁעָרִים בַּעֲלָה" הַנ"ל שְׁזוֹכִין לַדַּעַת אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל-יַדֵּי שְׁעוּרִין דְּלִבָּא שֶׁהוּא בְּחִינַת עֹמֵר שְׁעוּרִים בְּחִינַת כָּלִים וּמַדוּת בְּחִינַת שָׁם בְּחִינַת סְפִירַת הָעֹמֵר כַּנ"ל. וְזֶה שְׁנוּהֶגִין לְהַנִּיחַ לְגַדְלַת הַשְּׁעָרוֹת בִּימֵי הַסְּפִירָה (שְׁלַח־עֲרוּךְ סִימָן תַּצַּג סַעִיף ב, ג וְעֵינן פְּרִי-עֵץ-חַיִּים שֶׁעַר סְפִירַת הָעֹמֵר פ"ז) כִּי הַשְּׁעָרוֹת הֵם בְּחִינַת צְמֻצוּמִים וְשְׁעוּרִים שְׁנַתְּצֻמְצֻם בְּהֵן אֹר הַמּוֹחַ וְהַדַּעַת כְּדֵי שְׁיִהְיֶה אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיגוֹ יִתְבָּרַךְ (כְּמוֹבָא בַּמָּאמָר מִיִּשְׂרָא דְסַכְּנָא סִימָן ל). וְעַל-כֵּן בִּימֵי הַסְּפִירָה מְגַדְלִין הַשְּׁעָרוֹת כִּי אֵז הַתְּקוּן הוּא בְּבְחִינַת שְׁעָרוֹת בְּבְחִינַת עֹמֵר שְׁעוּרִים כַּנ"ל.

וְעַל-כֵּן בְּיוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁל הַסְּפִירָה דְּהֵינּוּ בְּיוֹם הַקְּרֵבַת הָעֹמֵר שְׁעוּרִים. הִזְהוּ מִפְּלֵת הָמָן (עֵינן אֶסְתֵּר-רַבָּה ו', וְעֵינן רַש"י מַגִּילָה טו. ד"ה: 'יו"ט רֵאשׁוֹן' וְכו', טז. ד"ה: 'וּלְתַעֲנִיתוּ'). כִּי

עד לקוטי הלכות ראש חדש ג' ארז-חיים

על-ידי בחינת השם בחינת תקון הכלים והמדות שהוא תקון הדעת כנ"ל, על-ידי זה מגלין ההסתרה ונתגלה מלכות דקדושה בחינת אסתר שהיתה מתחלה בהסתרה, בחינת "הסתר אסתר" וזה נעשה על-ידי בחינת מרדכי שהוא בחינת תקון מלכות דקדושה (עין פרי-עץ-חיים שער הפורים פרק ה). שזה בחינת עמר שעורים שהוא בחינת מרדכי ואסתר (כמו שכתב רבנו גרו' יאיר במאמר 'ואלה המשפטים' בלועזי דקרח עין שם סימן יוד). ועל-כן אז הוא הכנעת מלכות הרשעה שהוא מפלת הקמן עמלק שנכנע על-ידי בחינת תקון השם על-ידי בחינת עמר שעורים כנ"ל. וכמו שמבאר שם במאמר 'וביום הבכורים' עין שם. כי מפלת עמלק הוא תלוי בבחינת תקון ושלמות שמו יתברך כמו שכתוב (תנחומא סוף כ"תצא) 'אין שמו שלם וכו' עד שימחה זכרו' כי זה תלוי בזה כנ"ל. ועל-כן אז ביום הנפת העמר היה גם מפלת כמה אמות גדולות שהם כלם בחינת מלכות הרשעה שנכנע על-ידי תקון מלכות דקדושה על-ידי בחינת עמר שעורים כנ"ל:

וזה שהעמר מתיר חדש (עין ויקרא כג ובספרא שם). כי אז זוכין לאכל לחם בחינת מ"ן בחינת (שמות טז, ד) "לחם מן השמים" שזוכין על-ידי התגלות הדעת על-ידי התגלות ההסתרה על-ידי הכנעת מלכות הקמן

לקוטי הלכות ראש חדש ג' ארח-חיים עה

עמלק שזה נעשה על-ידי תקון העמר שעורים שהוא
בחינת כלליות התורה בחינת 'שמא דקדשא בריך הוא'
כנ"ל ועין כל זה במאמר 'וביום הבכורים' הנ"ל:

פי אכילת ישראל קדש ובפרט הלחם דהינו חמשת מיני
דגן שהם עקר המזון והשביעה והם עקר החיות פי
בהם מלבש הדעת שהוא החיות. ועל-כן הם ה' בחינת
ה' הדעת (לקוטי מוהר"ן חלק א סימן נג) וכמובא כל זה לעיל
בהלכות נטילת ידים. ועל-כן צריכין תקון פי בכל
מקום שיש חיות וקדשה יתרה, יש קלפה הקודמת
לפרי ועל-כן הלחם מחמשת מיני דגן צריך פמה
תקונים שהם עשר מצות הנאמרים בפת (ירושלמי סוף פרק א'
דחלה). ועל-כן צריכין לתקן התבואה החדשה על-ידי
העמר כי על-ידי תקון עמר שעורים כנ"ל, נתגלה
הדעת ואזי זוכין לבחינת מ"ן בחינת "לחם מן השמים"
הינו שלחם ותבואה של ישראל נעשה בבחינת מן וכו'
פי נתגלה הדעת והחיות פי נכנע מלכות הרשעה קלפה
הקודמת לפרי על-ידי תקון העמר שעורים כנ"ל. ואזי
ראויין לקבלת התורה פי לא נתנה התורה אלא לאוכלי
המן. ועל-כן צריך לתקן לחם ישראל בבחינת מן
על-ידי העמר כנ"ל, ואזי זוכין לקבלת התורה בשבועות,
כי כל תקון העמר והספירה הוא בשביל קבלת התורה,
פי מזה בעצמו נעשה התורה.

הינו, כי מבאר שם במאמר וביום הבכורים הנ"ל, שעל-ידי שמגלין ההסתרה שבתוך הסתרה על-ידי זה נתגלה תורה גבה מאד כי שם דיקא היה מלבש תורה גבה מאד סתרי תורה, וזה בחינת (איוב כ, טו) "חיל בלע ויקאנו" (ועין פרי-עין-חיים שער העמידה פרק יט) שמוציאין ממלכות הרשעה שהוא מלכות עמלק כל הניצוצות ועושין מזה תורה שהיא בחינת "אשת חיל" וכו' (משלי לא, י ועין שוחר-טוב שם) עין שם. וזהו בחינת התורה שמקבלין בשבועות שהוא יום החמשים לעמר. הינו שעל-ידי העמר והספירה שעל ידם נכנע מלכות עמלק כנ"ל. אזי נתגלה התורה שהיתה מסתרת שם בבחינת הסתרה שבתוך הסתרה, וזוכין להשיג אותה בשבועות, שזהו בחינת מנחה החדשה שתי הלחם של חטים שמקריבין בשבועות מנחה חדשה, זה בחינת תורה החדשה שנעשה על-ידי התגלות ההסתרה וכו' כנ"ל. וכמו שפרש רבנו נרו יאיר שם בפסוק (במדבר כח, כו) "וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבעתיכם" עין שם. וכן איתא ברעיא מהימנא (זהר חלק ג צח) שהעמר הוא בחינת תורה שבנגלה ושתי הלחם הם בחינת סתרי תורה, הינו שהעמר הוא בחינת תורה שבנגלה שעל ידה מגלין ההסתרה וכו', ואזי נתגלה תורה גבה מאד סתרי תורה בחינת מנחה חדשה, בחינת התורה שמקבלין בשבועות שהוא יום החמשים בחינת

לקוטי הלכות ראש חדש ג' ארחיחים עז

שער העליון שהוא שער הנון כמו שמבאר שם (עין שם בזהר צ"ז). ועל-כן הִיָּה מְלַחֶמֶת עִמָּלֵק קֹדֶם מִתֵּן תּוֹרָה. וְכֵן נִסְמְכָה פָּרַשְׁת עִמָּלֵק לְפָרַשְׁת יִתְרוֹ שֶׁהוּא קִבְּלַת הַתּוֹרָה. כִּי עָקַר הַתּוֹרָה נִתְגַּלָּה עַל-יַדִּי מִפְּלֵת עִמָּלֵק כַּנִּלְיָא:

וְזֶה בְּחִינַת שְׁבַעַה שְׁבֻעוֹת שְׁסוּפְרִין. כִּי יֵשׁ שְׁתֵּי הַסְּתָרוֹת: הַסְּתָרָה, וְהַסְּתָרָה בְּתוֹךְ הַסְּתָרָה כַּמְבָּאָר שָׁם. וְהֵם כְּנֻגָד שְׁתֵּי בְּחִינּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁהֵם נִגְלָה וְנִסְתָּר רְזִין וְרִזִין דְּרִזִין, כִּי בְּתוֹךְ הַהַסְּתָרָה שְׁבַתּוֹךְ הַסְּתָרָה שָׁם דִּיקָא מְלַבֵּשׁ סְתָרֵי תּוֹרָה כַּנִּלְיָא. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְתַקֵּן וּלְגַלּוֹת שְׁתֵּי הַהַסְּתָרוֹת לְגַלּוֹת שְׁתֵּי בְּחִינּוֹת הַתּוֹרָה וְתַקְוָנָם עַל-יַדִּי תַקְוֵן הַיָּמִים וְהַמְּדוּת כַּנִּלְיָא שֶׁהֵם שְׁבַעַה יָמִים כְּפִדּוּעַ. וְיִדּוּעַ שְׁיֵשׁ שְׁבַעַה יָמִים עֲלִיוֹנִים שֶׁהֵם שְׁבַע שְׁבַתּוֹת כְּמוֹ שְׁאִיתָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (שָׁם) וְהֵם בְּבִינָה שֶׁהִיא בְּחִינַת סְתָרֵי תּוֹרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת שְׁבֻעוֹת שֶׁהוּא יוֹם הַחֲמִשִּׁים שֶׁהוּא בְּחִינַת נוֹן שְׁעָרֵי בִינָה, וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְסַפֵּר שְׁבַע שְׁבַתּוֹת כְּדִי לְתַקֵּן שְׁבַעַה יָמִים הָעֲלִיוֹנִים כְּדִי לְגַלּוֹת הַהַסְּתָרָה שְׁבַתּוֹךְ הַסְּתָרָה שְׁעַל-יַדִּי זֶה זוֹכִין לְסְתָרֵי תּוֹרָה בְּחִינַת חֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי בִינָה, בְּחִינַת שְׁבֻעוֹת בְּחִינַת מָ"ן כַּנִּלְיָא, וְכַמְבָּאָר שָׁם עֵין שָׁם הֵיטֵב כָּל הַמְּאָמֵר 'וּבִיּוֹם הַבְּכוֹרִים' הַנִּלְיָא:

וְזֶה שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבָרְכָה שְׁאָמַר הָמֵן (מְגִלָּה

(זו). 'אתי עמר דידכו ונצח עשרת אלפים כפר כסף'.
 כסף דיקא. כי עקר התגברות המן היה על-ידי עשרת
 אלפים כפר כסף. והינו שלקט וקבץ עשירות גדול
 ששם כל הניצוצות דקדושה כמו שמבאר שם. וזה
 שכתוב (אסתר ג, ט) "ועשרת אלפים כפר כסף אשקול וגו'
 אל גנזי המלך, ביהודים" וגו' הינו שרצה לתן כח
 במלכות הרשעה על-ידי הכסף שקבץ כנ"ל, אבל
 על-ידי העמר שהיא בחינת התורה בחינת 'שמא
 דקדשא בריך הוא' (תקוני-זהר כה:): שעל-ידי זה מגלין
 ההסתרה על-ידי זה נכנע מלכות הרשעה ואזי נכנע כח
 העשירות כי מוציאין כל הניצוצות ממנו בבחינת "חיל
 בלע ויקאנו" כנ"ל, וזה שאמר שהעמר נצח עשרת
 אלפים כפר כסף. הינו כח העשירות כנ"ל. וזה
 שמקריבין העמר בי"ו בניסן שהוא בגימטריא השם
 היוצא מראשי תבות של הפסוק הנ"ל ח'יל ב'לע
 ו'יקאנו כנ"ל. וכמו שכתוב ברעיא מהימנא (זהר חלק ג'
 ז). 'ובקרבנא דעמר ערקא הסטרא אחרא מאשת חיל',
 כי על-ידי העמר מוציאין ניצוצות הקדושה של מלכות
 הרשעה, שהיא המן עמלק, בבחינת חיל בלע ויקאנו,
 ועושין מזה תורה שהוא אשת חיל כנ"ל, שהיא התורה
 שמקבלין בשבועות, בחינת מנחה חדשה כנ"ל. ועין
 ברעיא מהימנא שם.

לקוטי הלכות ראש חדש ג' ארחה-חיים עט

וכן בקריעת ים-סוף שבזזו ישראל את המצרים הון גדול (עין במדבר רבה יג, יט). איתא שזכו אז ישראל להשגה גדולה מאד. פי הא בהא תליא. שעל-ידי שהוציאו העשירות ממלכות הרשעה על-ידי זה זכו לתורה גבה כי אזי נעשה מזה בחינת אשת חיל כנ"ל. וכן בגאולה אחרונה נאמר (ישעיה כג, יח) "והיה סחרה ואתננה קדש לה' וכו' כי לישבים לפני ה' יהיה סחרה, ולמכסה עתיק" — 'אלו דברים שפסם וכו'. הינו שעל-ידי העשירות של מלכות הרשעה שישוב לישראל על-ידי זה בעצמו יזכו לסתרי תורה כנ"ל שהוא בחינת מכסה עתיק אלו דברים שפסם וכו' בחינת אורייתא דעתיקא שיתגלה לעתיד לבוא במהרה בימינו אמן:

הפוסקים נתנו סימן פל"ג שביום שחל פורים חל ל"ג בעומר כמו שכתוב בשלחן ערוך (סימן תכח סעיף א), כי פורים וספירת העומר הם בחינה אחת. והשגת התורה שביום החמשים שהוא שבועות הוא על-ידי בחינת פורים דהינו על-ידי מפלת המן עמלק כנ"ל, ול"ג בעומר היא גם כן יום השגת התורה של ימי הספירה כי הוא יום הלולא רבא דרבי שמעון בר יוחאי שהשיג אז מה שהשיג (עין זהר חלק ג רצו: ועין פרי-עץ-חיים שער ספירת העומר פ"ז). ועל-כן הוא חל ביום שחל פורים, כי השגת הספירה הוא על-ידי בחינת פורים כנ"ל. וזה

ל"ג בעומר בחינת (תהלים קיט, יח) "גל עיני ואביטה
 נפלאות מתורתך", בחינת השגה שמשיגין אז פנ"ל
 ועל-כן הָמָן מְרָמֵז בְּפָרְשַׁת הָמָן כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (שמות טז,
 לה) "את הָמָן אָכְלוּ" הֵינּוּ כִּי הָמָן נֶעֱשֶׂה מִבְּחִינַת הַכְּנַעַת
 מַלְכוּת הָמָן עֲמַלְק כְּפִנ"ל. וְעַל-כֵּן אֲתוֹן דְּדִין כְּאֲתוֹן דְּדִין
 כִּי נֶעֱשֶׂה מֵהָמָן הָמָן כְּפִנ"ל:

שִׁיר לְהִלְכוֹת רֹאשׁ חֹדֶשׁ הַנִּי"ל.

"וּמִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִשְׁשַׁכַּר יוֹדְעֵי בִּינָה לְעֵתִים לְדַעַת מֶה יַעֲשֶׂה
 יִשְׂרָאֵל" (דברי-הימים א יב, לג) שֶׁהֵם הָיוּ בְּקִיָּאִים
 בְּסוּד הָעֵבוֹר כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה
 (בְּרֵאשִׁית רַבָּה עב.) עַל זֶה הַפְּסוּק. וְזֶהוּ "יוֹדְעֵי בִּינָה
 לְעֵתִים". — שֶׁהָיוּ יוֹדְעִין לְהַמְשִׁיךְ הַבִּינָה וְהַחֲכָמָה
 לְתוֹךְ בְּחִינַת הָעֵתִים דִּהְיֵנוּ הַיָּמִים וְהַמְּדוּת כְּפִנ"ל. וְזֶהוּ
 "לְדַעַת מֶה יַעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל" שֶׁהָיוּ יוֹדְעִין לַעֲשׂוֹת מֶה
 דִּהְיֵנוּ תוֹרָה בְּבִחִינַת "וּמֶה יַעֲשֶׂה בָּהּ" כְּפִנ"ל. וְכַמְבָּאֵר
 בַּמֶּאֱמָר הַנִּי"ל. דִּהְיֵנוּ לְגִלוֹת הַדַּעַת וְהַתּוֹרָה שֶׁבְּתוֹךְ
 הַהֶסְתֵּרָה לַעֲשׂוֹת מִן הַהֶסְתֵּרָה תּוֹרָה שֶׁהוּא בְּחִינַת מֶה.
 וְכֹל זֶה עַל-יְדֵי בְּחִינַת "יוֹדְעֵי בִּינָה לְעֵתִים", דִּהְיֵנוּ
 עַל-יְדֵי הַמְּשַׁכֵּת הַחֲכָמָה מִחֵי הַחַיִּים לְתוֹךְ הָעֵתִים
 וְהַיָּמִים שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מְגַלִּין הַהֶסְתֵּרָה כְּפִנ"ל. וְעַל-כֵּן
 דִּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה מְזֶה שֶׁהָיוּ בְּקִיָּאִים בְּסוּד
 הָעֵבוֹר. כִּי קְדוֹשׁ הַחֹדֶשׁ נֶעֱשֶׂה עַל-יְדֵי בְּחִינָה זוֹ דִּהְיֵנוּ

על-ידי התגלות ההסתרה פנ"ל:

הלכות ראש חדש

הלכה ד

על-פי המאמר (תהלים יט, ה) "לשמש שם אהל בהם, והוא פחתן יוצא מחפתו" וכו' (סימן מט). עין שם כל המאמר.

א) והכלל כי קדם הבריאה היה אור הקדוש ברוך הוא אין סוף וצמצם האור לצדדין כדי שיהיה מקום להבריאה ובריאת העולמות הן הן מדותיו יתברך שעל-ידי זה נתגלה מלכותו והלב הוא צור העולמים וכו'. כי לפי אור להביות הלב של איש הישראלי שהוא מתלהב ומשתוקק ונכסף להשם יתברך אי אפשר להתגלות מהמדות, כי אור להביותו הוא בחינת אין סוף, כי אין סוף ואין תכלית לתשוקתו. וצריך לצמצם ההתלהבות כדי שיהיה בחינת חלל הפנוי (עין בתחילת עין-חיים) שהוא בחינת (תהלים קט, כב) "ולבי חלל בקרבי". כדי שיוכלו להתגלות מדותיו ומעשיו הטובים ועל-ידי זה יתגלה שהוא מקבל על מלכות שמים שלמה.

ואית יצירה לטב ויצירה לביש (עין ברכות סא.) והן תרין

יצרין שהם המחשבות שבלב (עין רש"י שם ד"ה: 'אוי לי מיוצרי' ועין תקוני-זהר צט), פי עקר הבריאה על-ידי חכמה שבלב וכו' וכשמכניס חס ושלוש, טפשות בלב הוא קלקול הבריאה, בחינת (עין דברים י, טז) "ערלת לב", שפירגומו 'טפשות לב' וכו', וכשמקדש מחשבתו זה בחינת יצירה לטב, בחינת תקון הבריאה, שהיא בתוך בחינת החלל שבלב, שהיא על-ידי חכמה שבלב וכו', עין שם כל זה והבן מאד.

וזה בחינת ה"א, פי ה' דלת הנה (עין בתקוני-זהר מז. וכוזהר חלק ג קפ:). וזה בחינת ניסן, בחינת אביב, אלף עם בית, יוד עם בית, ביתא עלאה וביתא תתאה, בחינת (שיר-השירים ח, ה) "מי זאת עלה" — 'מי עם זאת עולה' (הקדמת הזהר י ותקונים תקון כא, ל, לח, סט) שיש לשני בתים עליה וכו', עין שם כל זה היטב היטב:

ב) וזה בחינת סוד קדוש החדש שהוא סוד גדול, בחינת סוד העבור שאפלו משה רבנו נתקשה בסוד זה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מנחות כט.) על פסוק: (שמות יב, ב) "החדש הזה לכם" (עין במכילתא בא), שנתקשה משה בסוד קדוש החדש באיזה שעור תהיה ראויה לקדש עד שגלה לו הקדוש ברוך הוא: 'כזה ראה וקדש'!

ג) פי קדוש החדש, הוא למלאות פגימת הלבנה ולא

לקויטי הַלְכוֹת ראש חֲדָשׁ ד' אַרְח־חַיִּים פג

יְהִיָּה בָּה שׁוּם מְעוּט (נוסח קדוש לְבָנָה) וְיִהְיֶה אֹר הַלְבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה וְכוּ', בְּחִינַת "שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים" (בְּרֵאשִׁית א, טז), כִּי מְעוּט הִירַח זֶה בְּחִינָה הַנִּל, בְּחִינַת צְמֻצוּם הַנִּל שְׁצָרִיף לְצְמֻצָם הַהִתְלַהְבוּת שֶׁהוּא בְּבְחִינַת אֵין סוּף וְכוּ' כַּנִּל, כְּדִי שְׂיֻכַּל לְהִתְגַּלּוֹת מִהַמְּדוּת, כְּדִי שְׂיִתְגַּלֶּה שֶׁהוּא מְקַבֵּל עַל מַלְכוּת שְׁמַיִם שְׁלֵמָה, כִּי בְּלֹא הַצְמֻצוּם הָיָה הַכֹּל אֵין סוּף וְלֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְגַלּוֹת הַמְּדוּת שְׁעַל יָדָם הַתְּגַלּוֹת הַמַּלְכוּת. נִמְצָא, שְׁבְחִינַת הַתְּגַלּוֹת הַמַּלְכוּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת לְבָנָה כְּפִדּוּעַ, אֵי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל-יַדֵּי צְמֻצוּם הָאוֹר. וְזֶה בְּחִינַת קְטָרוּג הִירַח: אֵי אֶפְשָׁר לְשְׁנֵי מַלְכִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֶתֶר אֶחָד (חֲלִין ס:). כִּי בּוֹדֵאֵי אֵי אֶפְשָׁר שְׂיִשְׁתַּמְּשׁוּ שְׁנֵי מַלְכִים בְּכֶתֶר אֶחָד, דְּהֵינּוּ שְׂיִהְיֶה בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת הַמַּלְכוּת גַּם כֵּן בְּבְחִינַת אֵין סוּף כִּי אִם כֵּן יְהִיָּה הַכֹּל אֵין סוּף. וְלֹא יְהִיָּה בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת מַלְכוּתוֹ כָּלֵל, עַל-כֵּן אָמַר לָהּ: (שם) 'לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עֲצֻמְךָ'. כִּי עַקֵּר הַתְּגַלּוֹת הִיא רַק עַל-יַדֵּי בְּחִינַת הַמְּעוּט וְהַצְמֻצוּם כַּנִּל.

אַבְל צְרִיכִין לְמַלְאוֹת פְּגִימוֹת הַלְבָנָה וְלֹא יְהִיָּה בָּה שׁוּם מְעוּט, כִּי עַל-יַדֵּי הַמְּעוּט וְהַצְמֻצוּם, מִשָּׁם נִשְׁתַּלְּשַׁל אַחִיזַת הַסְטָרָא אַחְרָא מַלְכוּת הַרְשָׁעָה, שְׂאַחִיזְתָּם מִבְּחִינַת צְמֻצוּם וְדִין כְּפִדּוּעַ (עֵין זֹהַר חֲדָשׁ תְּרוּמָה נד: וְזֹהַר חֶלֶק ב רעו. וְעֵין לְמוֹדֵי אֲצִילוֹת דָּף יא-טו, מְבוֹא שְׁעָרִים שְׁעַר א

פ"א), על-כן אנו צריכין שאחר הצמצום שנתצמצם האור ונעשה בחינת חלל הפנוי וכו' פנ"ל, צריכין לראות ולמלאות החלל להמשיך לשם אלקותו יתברך שיהיה כל החלל ממלא מאלקותו יתברך שמו. בבחינת "מלא כל הארץ כבודו" (ישעיה ו, ג), כי הארץ זה בחינת תכלית העשיה, תכלית הצמצום. וצריכין שיהיה הצמצום מלא מאלקותו יתברך שזהו בחינת יצירה לטב על-ידי חכמה שבלב שנתגלה בתוך החלל שבלב, שהוא בחינת חלל הפנוי פנ"ל, שעל-ידי זה נתגלה מלכותו יתברך.

ואזי כשנתגלה אלקותו יתברך בתוך החלל פנ"ל ונתמלא כל הבריאה שבתוך החלל מהתגלות כבוד אלקותו יתברך בבחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת "הלא את השמים והארץ אני מלא" (ירמיה כג, כד), זה עקר שלמות המלכות ואז הוא בחינת "אור הלבנה כאור החמה" (ישעיה ל, כו) כמו שיהיה לעתיד בעת שיתגלה מלכותו יתברך, בחינת "והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד" (זכריה יד, ט):

ד) וזה בחינת סוד קדוש החדש שאנו צריכין בכל חדש לקדש החדש, להמשיך הבחינה שתהיה לעתיד, שהוא מלוי פגימת הלבנה ממעוטה. וזה הדבר הוא

לקוטי הלכות ראש חודש ד' ארז-חיים פה

בַּאֲמַת סוּד גָּדוֹל שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַשְׁיִיגוּ. וְאֶפְלוּ מִשֶּׁה רַבְּנוּ
נִתְקַשָּׁה בְּזֶה כַּנִּל, כִּי תִכְרַךְ כְּשֶׁמְמַלְאִין פְּגִימַת הַלְּבָנָה,
דְּהֵינּוּ שְׁנִתְגַּלָּה מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל כָּל בְּאֵי עוֹלָם וַיִּמְלֵא
כְּבוֹד הַשֵּׁם אֶת כָּל הָאָרֶץ, אִזִּי אֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל אוֹר
הַהִתְלַהֲבוּת הַזֶּה כִּי אִם בֵּן הַכֹּל אֵין סוּף וְאֵי אֶפְשָׁר
לְהִתְגַּלּוֹת מִהַמְדוּת בְּחִינַת 'אֵי אֶפְשָׁר לְשִׁנֵּי מְלָכִים
לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֶתֶר אֶחָד' כַּנִּל, וְעַל-כֵּן בְּהִכָּרַח שִׁיְהִי
הַצְּמֻצוּם וּמַעוֹט כַּנִּל. וְתִכְרַךְ כְּשֵׁישׁ צְמֻצוּם יוֹכֵל חֵס
וְשָׁלוֹם לְהַשְׁתַּלְשֵׁל אַחֲזִיזָה לְהַסְטֵרָא אַחְרָא מְצֻמְצוּם
הָאוֹר, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַסְתַּלְקוּת הָאוֹר שְׁמִשָּׁם אַחֲזִיזְתָּם.
וְעַל-כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְהַשְׁיִיג סוּד הַזֶּה עַכְשָׁו, שֶׁהוּא סוּד
קַדוּשׁ הַחֹדֶשׁ, דְּהֵינּוּ לְמַלְאוּת פְּגִימַת הַלְּבָנָה, דְּהֵינּוּ
שֶׁהִתְגַּלּוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ יִהְיֶה מְלֵא כָּל הָאָרֶץ וְכוּ'
כַּנִּל, שֶׁזֶה בְּחִינַת אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה, שְׁאוֹר
הַלְּבָנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, מֵאִיר עַד
אֵין סוּף כְּאוֹר הַחֲמָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר הָאֵין סוּף,
בְּחִינַת "וְאֵין נִסְתָּר מִחֲמַתּוֹ", (תְּהִלִּים יט, ז). וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן
יֻכָּלוּ לְקַבֵּל הַתְּגַלּוֹת מַלְכוּתוֹ, דְּהֵינּוּ שְׁאֶף-עַל-פִּי-כֵן
יִהְיֶה בְּחִינַת צְמֻצוּם, כִּי בְּלֹא הַצְּמֻצוּם אֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל
עַל מַלְכוּתוֹ כַּנִּל.

וְזֶה הַסוּד אֵי אֶפְשָׁר לְהַשְׁיִיג וְגַם מִשֶּׁה רַבְּנוּ נִתְקַשָּׁה בּוֹ
עַד שֶׁהִרְאָהוּ הַקַּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: כְּזֶה רְאֵה וְקַדְשׁ;

שְׁלֵמֵדוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּאֵיזָה שְׁעוֹר תִּרְאֶה שְׁתִּהְיֶה רְאוּיָה לְקִדְשׁ, דְּהֵינּוּ בְּאֵיזָה מְעוֹט וְצִמְצוּם אָנוּ יְכוּלִין לְמַלְאוֹתָהּ מִפְּגִימָתָהּ, לְגַלוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הָעוֹלָם. וְאַף-עַל-פִּי-כֵן לֹא יִחְזֹר הַכֹּל אֵין סוּף רַק שְׁיִהְיֶה לָנוּ כַח לְקַבֵּל מַלְכוּתוֹ תָּמִיד בְּבַחֲיִנַת "רְצוּא וְשׁוֹב" (יחזקאל א, יד), בְּבַחֲיִנַת מְטִי וְלֹא מְטִי וְכוּ' (זהר חלק א סה.). וְזֶה הַסּוּד אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג עֲכָשׁוּ עַד לְעֵתִיד שְׁיִהְיֶה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה וְתִתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל כָּל בְּאֵי עוֹלָם, אֲבָל עֲכָשׁוּ הַדְּבָר הַזֶּה בְּסוּד, שֶׁהוּא בְּחִינַת סוּד הָעֵבוֹר, סוּד קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ שְׁנַמְסֵר רַק לְגִדּוּלֵי הַדּוֹר בְּקַבְּלָהּ אִישׁ מִפִּי אִישׁ עַד מִשֶּׁה רַבְּנוּ, עָלְיוֹ הַשְּׁלוֹם:

ה) וְזֶה בְּחִינַת 'סוּד הָעֵבוֹר' — "סוּד" דִּיקָא, בְּחִינַת סוּדוֹת הַתּוֹרָה, כִּי עֲכָשׁוּ צְרִיכִין לְהַחֲזִיק הַדְּבָר הַזֶּה בְּסוּד. כִּי אִם יִתְגַּלֶּה הַסּוּד הַזֶּה, דְּהֵינּוּ סוּד קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ, סוּד מְלוּי הַלְּבָנָה מִפְּגִימָתָהּ שְׁאֵז עוֹלָה הַלְּבָנָה, בְּחִינַת מַלְכוּת, עַד אֵין סוּף (זהר חלק ג יב, רפז). אִם כֵּן יִתְבַטֵּל הָעוֹלָם לְגַמְרֵי, כִּי עֲכָשׁוּ עֲדִין אֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל וּלְהַשִּׁיג אוֹר הַשֶּׁכֶל הַזֶּה וְעַל-כֵּן הֶהָכֵרַח שְׁיִהְיֶה בְּסוּד. וְהַסּוּד, זֶה בְּעִצְמוֹ בְּחִינַת הַצְּמִצּוּם, שְׁעַל-יָדֵי שֶׁהַדְּבָר בְּסוּד, עַל-יָדֵי זֶה הוּא בְּחִינַת צִמְצוּם הָאוֹר, שְׁעַל-יָדֵי זֶה דִּיקָא יְכוּלִין לְגַלוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא בְּחִינַת

קדוש החדש פנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת צְנִיעוּת שֶׁהִיא מְדָה טוֹבָה מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה (תַּנְחוּמָא תְּשָׂא לֵא.): 'אֵין לְךָ יָפָה מִן הַצְּנִיעוּת'. בְּחִינַת "וְהִצַּנֵּעַ לְכַת עִם אֱלֹקֶיךָ" (מִיכָה ו, ח), כִּי צְרִיכִין עֲכָשׁוּ בְּהִכָּרַח לְהִתְנַהֵג בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם בְּהִצַּנֵּעַ וּבְסוּד כְּדִי שְׁלֵא יִהְיֶה, חֶסֶם וְשְׁלוֹם, בְּחִינַת רַבּוּי הָאוֹר וַיִּחְזַר הַכֹּל אֵין סוּף וְלֹא תוּכַל לְהִתְגַּלּוֹת בְּחִינַת הַמְּלָכוּת כָּלֵל.

וְזֶה בְּחִינַת תְּפִלָּה בְּלַחֵשׁ (בְּרִכוֹת לֵא), כִּי עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה, עַל-יְדֵי זֶה עֶקֶר עֲלִיוֹתָהּ (עֵין תַּקוּנֵי-זֶהר מִזֶּהר חֲדָשׁ קִנְחָה. וְזֶהר ח"א כו. וּפְרִי-עֵץ-חַיִּים שְׁעַר הַתְּפִלָּה, שְׁעַר הַעֲמִידָה) וְאִז עוֹלָה הַמְּלָכוּת עַד אֵין סוּף, עַל-בֵּן צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת תַּקוּנֵי זֶה בְּלַחֵשׁ וּבְסוּד. בְּבְחִינַת סוּד קְדוּשׁ הַחֲדָשׁ 'סוּד' וַיִּקְא. כְּדִי שְׁלֵא יִחְזַר הַכֹּל אֵין סוּף, כִּי עֲכָשׁוּ עֲדִין לֹא נִתְגַּלָּה זֶה הַשֵּׁכֶל שֶׁל קְדוּשׁ הַחֲדָשׁ שֶׁתוּכַל לְהִתְגַּלּוֹת הַמְּלָכוּת עַד אֵין סוּף וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן נוּכַל לְקַבֵּל מְלָכוּתוֹ עָלֵינוּ, כִּי זֶה הַשֵּׁכֶל לֹא יִתְגַּלָּה עַד לְעֵתִיד שְׁיִהְיֶה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה, שְׁאִז יִתְקַיֵּם: "וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ" וְכוּ'. אָבֵל עֲכָשׁוּ אֶפְלוּ בְּעֵת שְׁרוּצִין לְהַמְשִׁיךְ אֵיזָה הָאָרֶה מִבְּחִינָה זו, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲלִיוֹת הַמְּלָכוּת, בְּחִינַת קְדוּשׁ הַחֲדָשׁ בְּחִינַת "מִי זֹאת עוֹלָה" — 'מִי עִם זֹאת עוֹלָה' וְכוּ', שֶׁהוּא בְּחִינָה הַנִּל, צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת זֹאת

פח לקוטי הלכות ראש חדש ד' ארח-חיים

בסוד בבחינת סוד העבור, בחינת תפלה בלחש פנ"ל.
וזה מרמז בדברי רבנו זכרוננו לברכה במאמר הנ"ל
במה שכתב שם על מאמר רבותינו זכרונם
לברכה: (בפא מציעא נט.) 'אתתך גוצא גחין ולחוש לה'
וכו', דהינו שצריכין להעלות המלכות מבחינת 'אתתך
גוצא', מבחינת המאור הקטן וכו'. וזה 'ולחיש לה'
בחינת תפלה 'בלחש', עיין שם. תפלה בלחש דיקא, פי
כשצריכין להעלות המלכות מבחינת המאור הקטן
שיהיה בבחינת "שני המאורות הגדולים", שזהו בחינת
"מי עם זאת עולה" וכו' פנ"ל, שזה נעשה על-ידי
התפלה, כמבאר שם במאמר הנ"ל. על-כן צריכין
לעשות זאת בלחש בבחינת סוד, שזהו בחינת סוד
קדוש החדש וכו' פנ"ל.

וזה בחינת צניעות של הזיווג שצריך להיות בצניעות
גדול (עיין נדרים כ ומקוניזתר כה.), פי זיווג דקדשה היא
בבחינה הנ"ל להעלות (משלי לא, ל) "אשה יראת ה'" (ועיין
זכר חלק ג פא, נו, ומקוניזתר ה, עז.) מבחינת המאור הקטן
לבחינת "שני המאורות הגדולים" וכו', וצריך שיהיה
בצניעות גדול בבחינת סוד וכו' פנ"ל:

(ו) ועל-כן סוד העבור לא נמסר רק לישראל, כמו
שכתוב (דברים ה, ו): "כי היא חכמתכם
ובינתכם לעיני העמים" וכו'. ואמרו רבותינו זכרונם

לְבָרְכָהּ (שַׁבַּת עה.): 'זֶה סוּד הָעֵבֹר, כִּי אוֹמֵין דְּעֵלְמָא שְׂיִנְיָקְתָם מִמְלָכוֹת הָרְשָׁעָה, עָקֵר יְנִיקְתָם הוּא רַק מִבְּחִינַת צְמֻצוּם הָאוֹר כַּנ"ל, כִּי הֵם בְּבְחִינַת יְצִירָה לְבִישׁ, בְּחִינַת טְפָשׁוֹת לֵב, בְּחִינַת עָרְלַת לֵב. וְעַל-כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְגַלוֹת לָהֶם סוּד הַזֶּה שֶׁל קְדוּשַׁת הַחֹדֶשׁ, כִּי הֵם אֵינָם יְכוּלִים לְקַבֵּל אוֹר הַזֶּה, כִּי אֲנַחְנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל זָכִינוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת כָּלִים וּמַדּוֹת, לְקַבֵּל עַל יָדָם הַשְּׂגָת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּבְחִינַת 'מְטִי וְלֹא מְטִי' בְּאִפְסָן שֶׁנִּקְבַּל מִלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עָלֵינוּ תָּמִיד. וְאִף-עַל-פִּי-כֵן יִהְיֶה לָנוּ קִיּוּם וְלֹא נִתְבַטַּל לְגַמְרֵי עַד שֶׁיִּגִיעַ הַעֵת לְהַשִּׁיב הַפְּקָדוֹן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲבָל הָאֲמוֹת לֹא זָכוּ לַתּוֹרָה וְאֵין לָהֶם כָּלִים לְקַבֵּל הָאוֹר, עַל-כֵּן נִתְצַמְצַם אוֹר אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מֵהֵם לְגַמְרֵי וְאֵי אֶפְשָׁר לְגַלוֹת לָהֶם, כִּי תִכְף כְּשֶׁמִּתְחִילִין לְגַלוֹת לָהֶם אוֹר אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא אֶצְלָם בְּחִינַת רַבּוּי אוֹר, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְבַטַּל הָאוֹר לְגַמְרֵי כְּפִדּוּעַ. וְעַל-כֵּן הֵם רְחוּקִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵינָם זוֹכִים לְזֶה הַשִּׁכּוֹל וְהַשְּׂגָה הַנ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת סוּד הָעֵבֹר כַּנ"ל:

ז) אֲבָל אֲנַחְנוּ זוֹכִים לְקַבֵּל סוּד קְדוּשַׁת הַחֹדֶשׁ עַל-יְדֵי צְדִיקֵי הַדּוֹר, שֶׁהֵם בְּחִינַת מַשָּׁה, אֲשֶׁר לָהֶם לְבַד נִמְסַר הַסּוּד הַזֶּה, וְהֵם מוֹרִים אוֹתָנוּ אֶת הַדֶּרֶךְ גִּלְף בְּהַ זְכוּ, בְּאִפְסָן שֶׁנוֹכַל לְקַבֵּל עָלֵינוּ עַל מְלָכוּתוֹ וְאִף-עַל-פִּי-

כן יהיה קיום העולם. ועל-כן מצות קדוש החדש היא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל, כי זה הוא בחינת כלל כל התורה כלה שיהיה לנו כח לגלות מלכותו על כל העולם. ואף-על-פי-כן יהיה קיום העולם כמו שיהיה לעתיד וכו' כנ"ל.

ועל-כן עקר יציאת מצרים תלוי בזה, כמבאר שם בפרשת החדש שתכף פשרצה השם יתברך להוציאם ממצרים אזי גלה למשה רבנו סוד קדוש החדש ושם נאמר ענין יציאת מצרים. כי עקר כל הגליות שהם כלולים בגלות מצרים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (בראשית-רבה טז, ד), הוא רק על-ידי בחינה הנ"ל על-ידי שלא נתגלה עדין מלכותו יתברך ואמין דעלמא, שהם בחינת מלכות הרשעה שלטין על ישראל, שאחזתם מבחינת הצמצום והמעוט כנ"ל. שזה בחינת גלות מצרים לשון מצר וצמצום.

ועל-כן עקר הגאולה הוא על-ידי בחינת סוד קדוש החדש, דהינו על-ידי שזוכין על-ידי צדיק הדור בחינת משה, להשיג סוד הנ"ל איך לגלות אור אלקותו יתברך בהדרגה ובמדה, שעל-ידי זה נתגלה מלכותו יתברך על כל באי עולם וכו' כנ"ל. כי אחיזת האמות שאחזתם מהסטרא אחרא הוא רק מבחינת רבוי האור ומעוט האור, כי רבוי האור הוא המעוט, כי

לקוטי הלכות ראש חודש ד' ארץ-חיים צא

אי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל רַבּוּי הָאוֹר וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְמַעַט וְנִסְתַּלַּק לְגַמְרִי, אֲבָל אֲנַחְנוּ זֹכִים לְקַבֵּל הָאוֹר בְּהִדְרָגָה וּבְמִדָּה עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁעַל-יְדֵי זֶה זֹכִין לְגִלוֹת אֱלֹקוֹתוֹ עַל כָּל הָעוֹלָם וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן יִהְיֶה קִיּוּם הָעוֹלָם, שְׂזֵהוּ בְּחִינַת סוּד קְדוּשׁ הַחֹדֶשׁ.

וְאִזִּי כְּשֶׁנִּתְגַּלָּה הָאוֹר בְּהִדְרָגָה וּבְמִדָּה בְּסוּד קְדוּשׁ הַחֹדֶשׁ אִזִּי אֵין לְהֶאֱמוֹת שׁוּם יְנִיקָה כָּלֵל וְאִזִּי הוּא מִפְּלֶתֶם, כִּי יְנִיקְתֶּם הוּא רַק עַל-יְדֵי שְׂנִיתְצַמְצָם הָאוֹר בְּיוֹתֵר בְּבְחִינַת מְצָרִים. וְאֵין זֹכִים לְגִלוֹת אוֹר אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתוֹךְ הַצְּמִצּוּם, אִזִּי יֵשׁ לָהֶם יְנִיקָה. וּבְאֵמַת בּוֹדָאֵי אֵי אֶפְשָׁר לְגִלוֹת לָהֶם אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אִזִּי יִתְבַטְּלוּ לְגַמְרִי, כִּי אֵין לָהֶם כְּלִים לְקַבֵּל. אֲבָל כְּשֶׁאֲנוּ זֹכִים לְגִלוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת, שְׂזֵהוּ בְּחִינַת קְדוּשׁ הַחֹדֶשׁ, עַל-יְדֵי זֶה נִתְבַטְּל כָּל יְנִיקְתֶּם. וְאִזִּי יוֹצְאֵין מְגִלוֹת מְצָרִים שְׂכוּלֵל כָּל הַגְּלִיּוֹת, כִּי מִמְּשִׁיכֵין אוֹר שֶׁל לְעֵתִיד שְׂיִתְגַּלָּה מַלְכוּתוֹ עַל כָּל הָעוֹלָם וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן יִהְיֶה קִיּוּם הָעוֹלָם, שְׂזֵהוּ בְּחִינַת קְדוּשׁ הַחֹדֶשׁ וְכוּ' כַּנ"ל:

ח) וְזֶה בְּחִינַת נִסְן שֶׁהוּא רֵאשׁ חֲדָשִׁים, כִּי נִסְן הוּא אָבִיב אֶל"ף עִם בֵּי"ת יו"ד עִם בֵּי"ת שְׁיֵשׁ לְשָׁנֵי בְּתִים עֲלֶיהָ, בְּחִינַת "מִי עִם זֹאת עוֹלָה" וְכוּ', בְּחִינַת 'שָׁנֵי מְלָכִים מִשְׁתַּמְשִׁים בְּכֶתֶר אֶחָד', בְּחִינַת "שָׁנֵי

המארת הגדולים", שזהו בחינת ראש חדש וכו' כנ"ל, כי יש שנים עשר ראשי חדשים כנגד שנים עשר שבטים (טור סימן תיז). וכל שבט ושבת יש לו נשיא. וכל נשיא ונשיא בחינת צדיק הדור הוא בחינת משה, שהוא לבד זוכה לבחינת סוד קדוש החדש כנ"ל, כי הצדיק לבד, שהוא מנהיג הדור, בחינת משה, בחינת הנשיא, הוא יכול להמשיך הארה זו באנשיו להודיעם הדרך אשר ילכו בה (משמות יח, כ) לקבל על מלכותו בהדרגה ובמדה וכו' כנ"ל:

ט) וזה בחינת: "באר חפרוה שרים פרוה נדיבי עם במחקק במשענתם" (במדבר כא, יח), ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (במדבר רבה יט, י) שכל נשיא ונשיא היה ממשיך במקלו מימי הבאר לשבטו, כי באר מים חיים זה בחינת התגלות אור אין סוף שהוא מקור חיים, כמו שכתוב (ירמיה ב, יג): "העוזבי מקור מים חיים" וכו'. ואי אפשר להמשיך מימי הבאר, שהם התגלות אלקותו יתברך כי אם על-ידי צדיקי הדור, שהם בחינת שנים עשר נשיאים שכל אחד ממשיך האור הזה לשבטו בהדרגה ובמדה בבחינת "במחקק במשענתם", דהינו על-ידי המטה, שהוא בחינת מחוקק, בחינת חקיקה ורשימה, בחינת צמצום שהנשיאים יודעים איך לצמצם האור כראוי להמשיך

לקויטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים צג

בחינת מימי הבאר לשבטו, שהוא בחינת התגלות מלכותו יתברך בהדרגה ובמדה וכו' כנ"ל. ועל-פן הם שנים עשר נשיאים כנגד שנים עשר חדשים, כי זה בעצמו הוא בחינת סוד קדוש החדש וכו' כנ"ל.

ועל-פן בניסן, שהוא ראש חדשים, אז מאירין כל השנים עשר נשיאים בשנים עשר ימים הראשונים, כי בכל יום ויום הקריב נשיא אחד בחנכת המשכן, כי ניסן הוא ראש חדשים ובו כלולים כל השנים עשר חדשים, שהם בחינת שנים עשר נשיאים שכל אחד ואחד מאיר לישראל בחינת סוד קדוש החדש, שהוא בחינת התגלות מלכותו יתברך שיתמלא פגימת הלבנה וכו' ואף-על-פי-כן יהיה קיום העולם כמו שיהיה לעתיד וכו' כנ"ל. וזה בחינת חנכת המשכן שאז הקריבו הנשיאים, כי במשכן היו כלים לקבל על ידם השגת אלקותו יתברך בבחינה הנ"ל, בבחינת (שמות מ, לד) "וכבוד ה' מלא את המשכן", בחינת (ישעיה ו, ג) "מלא כל הארץ כבודו" וכו', הינו כנ"ל:

הלכה ה

על-פי התורה "תהלים מסגל לתשובה" בסימן עג בלקויטי תנינא:

ועל-פי ההנהגה הכללית שהזהיר רבנו זכרוננו לברכה

צד לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארז-חיים

לְכֹל אֶחָד וְאֶחָד כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים (לקוטי מוהר"ן חלק א סימנים נב, קנו, רנט, וחלק ב סימנים כה, צג, צה, קא, ושחות הר"ן סימנים ז, מז, סח, סט, ע, צח, רכז, רל, רלב, רלה, ערה, שב) לְהִרְבּוֹת בְּהַתְּבוּדָּוֹת בְּכֹל יוֹם וְיוֹם, דְּהֵינּוּ לְפָרֵשׁ שִׁיחָתוּ לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ בְּלִשׁוֹן לַע"ז, לְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו יִתְבַּרַךְ שִׁיקְרָבָהוּ לְעִבּוּדָתוֹ וְיִחְזְרֵהוּ לְשׁוּב בְּתִשְׁבָּה שְׁלֵמָה לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ וְהִזְהִיר לְעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, דְּהֵינּוּ כָּל הַדְּבָרִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁגָּלָה בְּכֹל תּוֹרָה וְתוֹרָה לְעֲשׂוֹת מִזֶּה תְּפִלָּה לְבַקֵּשׁ וְלִהְתַּחַנֵּן מִהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ שִׁיזָכֶה לְבוֹא לְכֹל זֶה כְּפִי סֵדֶר חֲדוּשֵׁי הַתּוֹרָה שֶׁגָּלָה, כְּפִי בְּנֵי הַנוֹרָא שֶׁבָּנָה בְּכֹל תּוֹרָה וְתוֹרָה שֶׁגָּלָה בְּדַרְכּוֹ הַנִּפְלָא וְאָמַר שְׁנַעֲשֶׂה מִזֶּה שְׁעֲשׂוּעִים גְּדוּלִים לְמַעַלָּה. וְאָמַר שְׁנַעֲשֶׂה מִזֶּה שְׁעֲשׂוּעִים שְׁלֵא עָלוּ עֲדִין שְׁעֲשׂוּעִים כְּאֵלָה לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ מֵעוֹלָם:

זֶה בְּחִינַת רֵאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכַּפּוּרִים וְסוּפּוֹת וְאַרְבָּעָה מִיָּנִים וְהוֹשַׁעְנָא רַבָּא וְשְׁמִינֵי עֲצָרַת וְכו' :

א) כִּי כָּל עִבּוּדָתֵנוּ בְּיָמֵי הָאֵלָה לְנִסֵּר אֶת הַמְּלָכוֹת מְזַעֵיר אֲנַפִּין וְלִבְנוֹתָהּ פְּרָצוּף שָׁלֵם וְלִיחְדָּה עִם זַעִיר אֲנַפִּין, כְּמַבְאָר כָּל זֶה בְּכּוּנּוֹת הָאֲר"י ז"ל (פְּרִי-עֵץ-חַיִּים שַׁעַר רֵאשׁ-הַשָּׁנָה פ"א). הֵינּוּ שְׁכָל כְּוִנָּתֵנוּ בְּיָמֵי הָאֵלָה לְבָנוֹת אֶת הַתְּפִלָּה לְהַקִּים אֶת הַתְּפִלָּה מְנַפִּילָתָהּ, לְהַקִּימָה וְלַגְדֹּלָה וְלִבְנוֹתָהּ בְּשִׁלְמוֹת, כִּי הַתְּפִלָּה הוּא

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים צה

בְּחִינַת מַלְכוּת (זהר חלק א כד, רנג), בְּחִינַת מַלְכוּת דְּיָוָד,
בְּחִינַת (תהלים קט, ד) "וַאֲנִי תִפְּלָה", כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבְּנוּ
(בְּסִימָן פ"ד בְּלִקוּטֵי תַנְיָנָא). וְזֶה כָּל עֲבוּדַתְנוּ בְּרֹאשׁ
הַשָּׁנָה וְכוּ' לְהַקִּים וְלִבְנוֹת אֶת הַתִּפְּלָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת
מַלְכוּת כַּנ"ל, כִּי חֻכְמַת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְהַתִּפְּלָה הֵם
בְּחִינַת מִשֶּׁה וְדוֹד. תּוֹרָה הִיא בְּחִינַת מִשֶּׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
(מלאכי ג, כב): "זְכֹרוּ תּוֹרַת מִשֶּׁה". וְכָתִיב (דְּבָרִים לג, ד):
"תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מִשֶּׁה". כִּי מִשֶּׁה נָתַן לָנוּ הַתּוֹרָה וְהוּא
בְּעֶצְמוֹ הַתּוֹרָה כִּידוּעַ (עין זהר חלק ג רלח, רפ, ועין תפארת אדם
פאר ו' עמוד קעח) וְהַתִּפְּלָה הִיא בְּחִינַת מַלְכוּת דְּיָוָד, בְּחִינַת
"וַאֲנִי תִפְּלָה", שֶׁאָמַר דְּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם,
וּבְעֻנּוּתֵינוּ הָרַבִּים נִפְּלָה בְּחִינַת מַלְכוּת הַקְּדוּשָׁה מְאֹד,
וַיִּשְׂרָאֵל בַּגָּלוּת וְנִפְּלָה הַמַּלְכוּת אֲלֵיהֶם. וְעַקֵּר נְפִילַת
הַמַּלְכוּת הִיא מִחֻמַּת נְפִילַת הַתִּפְּלָה שֶׁנִּפְּלָה מְאֹד, כִּי
הַתִּפְּלָה הוּא בְּחִינַת מַלְכוּת כַּנ"ל וּבְעֻנּוּתֵינוּ הָרַבִּים
נִפְּלָה הַתִּפְּלָה מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם
לְבִרְכָה (בְּרֻכּוֹת ו:): עַל פְּסוּק (תהלים יב, ט) "כָּרַם זָלַת"
וְכוּ', 'אֵלּוּ דְּבָרִים הָעוֹמְדִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם וּבְנֵי אָדָם
מְזַלְזְלִין בָּהֶם. וּמֵאֵי נִיְהוּ? תִּפְּלָה'. וְזֶה עַקֵּר עֲבוּדַתְנוּ
בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּבְכָל הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים הָאֵלּוּ לְהַקִּים אֶת
הַתִּפְּלָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת מַלְכוּת כַּנ"ל:

(ב) וְזֶה בְּחִינַת הַנְּסִיָּרָה הַמְּבָאָר בַּפְּנוּנוֹת. וְכֻלָּל הָעֲנִין

צו לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים

בקצור הוא, שבראש השנה בתחלת הבריאה אז המלכות בבחינת אהור באהור, ואדם הראשון אם לא היה חוטא בעץ הדעת והיה ממתין בזווגו עד שבת, היה יכול להחזירה תכף פנים בפנים על-ידי תפלתו שהיה צריך להתפלל אז (עין ספר הגלגולים פרק יז ועין שם הקדמה כט דף כט), אך על-ידי פגמיו, על-ידי זה אנו צריכין בכל שנה לעסק בתקון זה מעט מעט עד ביאת הגואל. וגם מעט שמתקנים בכל שנה אינו נגמר ביום אחד כי אם מראש השנה עד שמיני עצרת.

ועקר התקון הוא שצריכין לנסר את המלכות שלא תהיה בבחינת אהור באהור דבוקים בכתל אחד לשניהם, רק לנסר את המלכות מזעיר אנפין שתהיה המלכות בחינת פרצוף בפני עצמו. וזה נעשה על-ידי הדורמיטא והשנה דאפיל על זעיר אנפין (זהר חלק ג קמב:) שהיא הסתלקות המחין שנסתלקין ממנו ועולים למעלה בסוד מין נוקבין ואז מקבלת המלכות המחין שלא על-ידי זעיר אנפין כי אם מלמעלה מבינה בעצמה. ואחר כך על-ידי השופר חוזרים המחין לזעיר אנפין. ואז ממתיק דיני המלכות. וממשיך לה גבורות מתקנות. ועל-ידי זה ננסרת המלכות ונבנית קומה בפני עצמה בכל עשרת ימי תשובה וכו', עד שבשמיני עצרת אז הוא בחינת היחוד שמתיוחדת המלכות עם

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים צז

זעיר אנפין וכו', עין כל זה בפונות:

ג) ואם אמנם אין לנו עסק בנסתרות, אך אף-על-פי-כן כל מה שאנו יכולין להבין מהם רמזים לעבודת השם יתברך מה טוב ומה נעים, בפרט על-פי ההקדמות של רבנו זכרוננו לברכה שבכלל דבריו כל דברי קבלת האר"י ז"ל והזהר הקדוש וכו', כפאשר נשמע מפיו הקדוש (עין חיי-מוהר"ן מעלת-תורתו וספריו אות כג), על-כן כל מה שנפרש דברי הפונות על-פי ההקדמות, הכל אמת וצדק, פי דבריו זכרוננו לברכה הם כלליות גדול וכו' ואין פאן מקומו להאריך בזה פאן.

ונשוב אל הענין, פי מלכות הוא בחינת התפלה, שהיא בחינת מלכות דוד שכל עסקנו לנסרה ולבנותה קומה שלמה בפני עצמה וליחדה עם זעיר אנפין, פי בחינת זעיר אנפין הוא התורה הקדושה (תקוני-זהר דף ו.ו.), כמובן בפונות קריאת התורה ובשאר מקומות (פרי-עץ-חיים שער קריאת התורה פרק א). והתפלה היא בחינת מלכות דוד שדבוקה עם זעיר אנפין אחר באחר ועקר דביקותא אחר באחר, היא בעת שיש שליטת החיצונים שאז מתיראין שלא יתדבקו באחוריהם, על-כן הם דבוקים אחר באחר, כמבאר בכתבים בכמה מקומות (עין שם שער ראש-השנה פרק ד). וזה עבודתנו בראש השנה וכו' להמתיק הדינים ולבטל אחיזת

צח לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים

החיצונים שיניקתם מתקף הדינים חס ושלום, כדי לנסר את המלכות שתהיה פרוץ שלם בפעל ותתיחד בבחינת פנים בפנים, הינו כי יש שני בחינות תפלות, יש תפלה שהוא למטה מהתורה והיא טפלה להתורה, ויש תפלה שהיא בחינה אחת עם התורה ממש. וגם היא גבה מהתורה, כי יש תפלה שמתפללין על צרכיו, דהינו פרנסה ובנים וחיים ורפואה וכו'. וזאת התפלה נקראת 'חיי שעה'. והיא למטה מהתורה וטפלה להתורה, כי בודאי מי שמתפלל על צרכי גופו ואינו מתפונ כלל בשביל התורה, רק הוא מתפלל שיתן לו השם יתברך בני, חיי ומזוני וכו' להנאתו ולצורך גופו, זאת התפלה בודאי אינה חשובה לפני השם יתברך. והיא בחינת תפלות רעות שכתב רבנו זכרוננו לברכה (לקוטי מוהר"ן חלק א סימן רט) שיש לכל אדם תפלות רעות והיא בחינת 'גנבא אמחתרתא רחמנא קרה' (ברכות סג. בעין יעקב).

פי זה ידוע ונראה בחוש שכל ימי חיינו הבל וריק וימינו כצל עובר (תהלים קמד, ד) "וימה יתרון לאדם בכל עמלו" (קהלת א, ג). "ואם יצבר כעפר כסף" וכו' (איוב כז, טז) "לא במותו יקח הכל" (תהלים מח, יט), 'ואין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובים ומרגליות' וכו' (אבות ו). ועל-כן מי שאינו מסתפל על התכלית

לקויטי הַלכות ראש חדש ה' אַרְח־חַיִּים צט

הַאֲחֵרוֹן הָאֲמֵתִי, לָמָּה לוֹ חַיִּים. וּמָה הַנַּחַת רוּחַ לַהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ מִתְּפִלָּתוֹ שְׁמֵת־פִּלְל שִׁיתֵן לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ פְּרִנְסָה וּמְמוֹן וְכוּ' לְמִלְאוֹת תְּאוֹת בְּטָנוֹ. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יוֹדֵעַ וּמַבִּין שְׁכָל מַה שְׁמַבְקֵשׁ אֵינוֹ טוֹבָה לְפָנָיו כָּלֵל, כִּי מֵאַחַר שְׁאֵינוֹ מְסַתְּכַל עַל הַתְּכִלִּית בְּוֹדָאֵי הַפְּרִנְסָה וְהַעֲשִׂירוֹת שְׁלוֹ הוּא בְּחִינַת (קִהְלַת ה', יב) "עֲשֹׂר שְׁמוֹר לְבַעֲלָיו לְרַעְתּוֹ", רַחֲמָנָא לְצִלָּן.

נְמָצָא, שֶׁהַתְּפִלָּה שֶׁהִיא לְצַרְךָ הַגּוֹף לְבַד בְּלִי כְּוִנַּת קִיּוּם הַתּוֹרָה הִיא בְּוֹדָאֵי אֵינָה טוֹבָה כָּלֵל. וְעַל תְּפִלוֹת כְּאֵלוֹ קוֹרָא תְּגַר בְּזֵהָר הַקְּדוֹשׁ (עֵינ בְּתַקּוּנִים דְּרַף כ.ב.): 'צְוֹוּחִין כְּכֻלְבִּין הַב הַב, הַב לֵן חַיִּי, הַב לֵן מְזוֹנָא' וְכוּ'. וְאֵין לַהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ נַחַת מִתְּפִלָּה כְּזֹאת שֶׁהִיא לְצַרְכֵי הַגּוֹף כִּי אִם כְּשֶׁזֶּה הַמְּתַפְּלֵל מִתְּכוּן בְּתְּפִלָּתוֹ בְּשִׁבְלֵי קִיּוּם הַתּוֹרָה, דְּהֵינּוּ שְׁמֵת־פִּלְל עַל בְּנֵי חַיִּי וּמְזוֹנָא, וְכָל כְּוִנַּתוֹ כְּדִי שְׁיִזְכֶּה לְעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ וְלִקְיָם תּוֹרָתוֹ וּמְצוֹתָיו בְּאַמֶּת. וְאִם כְּוִנַּתוֹ בְּאַמֶּת בְּשִׁבְלֵי זֶה בְּוֹדָאֵי יֵשׁ לַהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ נַחַת רוּחַ מִתְּפִלָּה כְּזֹאת, אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן תְּפִלָּה כְּזֹאת הִיא בְּוֹדָאֵי לְמַטָּה מִהַתּוֹרָה וְטְפִלָּה לְהַתּוֹרָה, כִּי מֵאַחַר שֶׁהַתְּפִלָּה בְּשִׁבְלֵי צַרְכֵי הַגּוֹף.

נְמָצָא, שֶׁהַתְּפִלָּה זֹאת בְּפָנֵי עֲצָמָה אֵינָה כְּלוּם כְּנ"ל, כִּי לָמָּה לוֹ הַגּוֹף וְצַרְכָּיו? וְהֵיכָן בְּכָאֵן וּמְחָר בְּקָבֵר וְכוּ'! (בְּרִכּוֹת כח:) כְּנ"ל וְאֵין לַהֲתְפַלֵּה הַזֹּאת שׁוּם חֵיוֹת

וקיום כי אם על-ידי התורה, דהינו מה שמתפונ בתפלתו על צרכי הגוף בשביל קיום התורה. נמצא, שתפלה כזאת בודאי טפלה להתורה, כי העקר הוא התורה, רק הוא מתפלל על צרכי הגוף כדי שיוכל לקיים את התורה ועל-כן בודאי תפלה כזאת היא טפלה להתורה ולמטה מהתורה:

ועל תפלה כזאת הקפידו רבותינו זכרונם לברכה שלא להאריך בה ביותר, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת י:): 'מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה'. כי העקר הוא חיי עולם, שהוא התורה, אבל התפלה כזאת בשביל צרכי הגוף היא חיי שעה, רק שצריכין אותה בשביל חיי עולם בשביל התורה. ועל-כן בודאי אין להניח העקר, שהוא חיי עולם, ולהאריך בהטפל, שהוא חיי שעה. ותפלה כזאת צריך שמירה גדולה שלא יתאחזו בה החיצונים, שלא תהיה בבחינת (משלי ה, ה) "רגליה ירדות מות" חס ושלום, כי מאחר שמתפלל על צרכים הגשמיים של הגוף רק שפונתו בשביל התורה, בקל תוכל הסטרא אחרא להתאחז בו להטות פונתו בשביל צרכי הגוף בעצמו, שאז תפלתו פסולה כנ"ל.

ועל-כן כשהתפלה, שהיא בחינת מלכות, הוא בבחינה זו, אזי היא בבחינת אחר באחר, שהיא

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארזה-חיים קא

דבוקה להתורה וטפלה אליה, כי אין לה פרצוף בפני עצמה, כי בלא התורה אין לה ענין כלל כנ"ל. וצריכה להיות בבחינת אחר באחר שלא יתאחזו החיצונים כנ"ל, כי תפלה כזו צריכה שמירה מהחיצונים מאד. מאחר שכל התפלה בשביל צרכי הגוף, רק שמכונן בשביל קיום התורה כנ"ל:

ד) אבל עקר התפלה השלמה היא כשאדם מתפלל רק על צרכי נשמתו בעצמו, דהינו שכל תפלותיו לזכות ליראת השם ועבודתו יתברך. כמו שאמר דוד המלך, עליו השלום (תהלים כז, ד): "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית השם כל ימי חיי" וכו'. וכמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה (בסימן יד) על מאמר רבה בר בר חנה: (בבא בתרא עד.) 'ושקלית לסלתאי ואנחיה בכותא דרקיע', עין שם. ותפלה כזאת אינה טפלה לתורה, אדרבא! תפלה כזאת היא עקר קיום התורה, מאחר שמבקש רק לקיים את התורה, שזה עקר שלמות התורה, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה' (אבות א, יז). וזה בבחינת (משלי לא, ל) "אשה יראת ה' היא תתהלל", הינו התפלה, שהיא בבחינת (שם י) "אשת חיל" (ועין זכר חלק ג מט, קיג, קעח, וכו'), כשהוא בשביל יראת השם לזכות ליראתו יתברך, היא תתהלל, כי זה עקר שלמות התפלה.

וזאת התפלה היא שוה עם התורה וגבה ממנה, כי עקר הכונה בלמוד התורה הוא לקיים את התורה, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה. וזהו כוננתו בתפלתו שמבקש ליראה את השם ולקיים את התורה. נמצא, שהתורה והתפלה שניהם שוים בקומתם. ואף גם התפלה גבה יותר, בבחינת (משלי יב, ד) "אשת חיל עטרת בעלה", בבחינת "ראשית חכמה יראת ה'" (תהלים קיא, י), דהינו התפלה, שהיא בבחינת אשה יראת ה', דהינו מה שמתפלל על היראה היא ראשית חכמה, כי הוא למעלה מהחכמה, שהיא התורה. כי תפלה כזאת היא עקר קיום התורה, כי עקר התורה היא המעשה שזוכין על-ידי תפלה זאת, כי לא המדרש הוא העקר וכו' כנ"ל.

כי הכל בידי שמים' (ברכות לג:), שהיא התורה בבחינת זעיר אנפין שנקרא שמים כידוע (והר חלק ג קלג:), 'חוץ מיראת שמים', אבל על-ידי תפלה יכולין לזכות ליראת שמים, שזהו בבחינת כל ספר תהלים שיסוד דוד המלך, עליו השלום (בבא בתרא יד), שכלו תפלות לזכות ליראת שמים ולעבודתו יתברך כאשר יבאר לפנינו בעזרת השם:

וזה בבחינת ראש השנה שאז עוסקין להקים ולבנות את התפלה, שהיא בבחינת מלכות, לנסרה מזעיר אנפין, מבחינת אחר באחר, ולבנותה בבחינת פרצוף

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארז-חיים קג

בפני עצמו וליחדא עם זעיר אנפין פנים בפנים, הינו שאז עסקנו להמשיך תקון התפלה הנ"ל בעולם, הינו להמשיך את הדרך הקדוש בעולם שכל אחד ואחד יהיה עקר תפלתו רק על היראה ליראה את השם הנכבד והנורא הזה. ועל-כן מתחילין בראש השנה: "ובכן תן פחדך ה' אלקינו על כל מעשיך ואימתך וכו' וייראוך כל המעשים וכו' ויעשו כלם אגדה אחת לעשות רצונך בלבב שלם" וכו'. כי זה עקר עסקנו בראש השנה לבנות קומת התפלה. שתהיה קומה שלמה בחינת פרצוף בפני עצמו וכו', דהינו שתהיה התפלה בבחינה הנ"ל רק על יראת השם ועבודתו, שאז אין התפלה טפלה להתורה בבחינת אהור באהור, רק היא קומה שלמה בפני עצמה, כי היא "אשת חיל עטרת בעלה", כי היא עקר קיום התורה ואין להתורה שלמות כי אם על-ידי תפלה כזאת וכנ"ל:

ו) וזה בחינת השנה והדורמיטא דאפיל על זעיר אנפין שהוא התורה ואחר כך נתעורר על-ידי השופר, שעל-ידי-זה ננסרת ונבנית קומת המלכות כנ"ל בפגנות, כי כשרוצין להמשיך זה הדרך בעולם לעשות מהתורות תפלות, צריכין לזה להמשיך חדושי אורייתא גבוהים מאד הנמשכין מבחינת אורייתא דעתיקא סתימאה, שעל-ידי חדושיין אלו נתגלין כל הדרכים והנתיבות של

התורה איך כל המצות והמדות קשורים ונאחזים זה בזה וזה בזה.

כמו הרופא הממחה כפשוטה לרפאות איזה חולאת שבאדם אי אפשר לידע מהות החולאת ורפואתו, כי אם כשכפי בחכמות הנתוח, דהינו שידע כל פרטי קומת האדם ותכונת כל איבריו וגידיו ועורקיו וכו' בשלמות, שידע היטב איך כל האיברים הפנימיים והחיצוניים ערוכים ומסודרים זה אצל זה. ותכונת פרקיהם וקשריהם וחבוריהם איך כל איבר ועצם וכו' מקשר ומחבר ומסדר זה בזה וזה בזה על-ידי קשרי הגידים והעורקים וכו'. ואיך הדמים רצים בהם ושאר כל תכונת הגוף ומרחקי פרקיו וכו', הפלולים בחכמת הנתוח. ואז דיקא כשהרופא בקי בכל זה היטב אז יכול לפנס להבין מהות החולאת ולעסק ברפואתו.

כמו כן צדיקי הדור האמתיים העוסקים ברפואת חלי נפשות ישראל אי אפשר להם לעסק ברפואתם כי אם כשיודעין מהות חלי הנפש. וזה על-ידי שיודעין בחינת תכונת קומת האדם העליון שהוא בחינת "צלם אלקים" (בראשית א, כז), שהוא בחינת תכונת קומת התורה שנקראת אדם, כמו שכתוב (במדבר יט, יד): "זאת התורה אדם". כי התורה היא בחינת קומת אדם, כי היא כלולה מרמ"ח אברים ושס"ה גידים, שהם בחינת רמ"ח מצות

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קה

עֲשֵׂה וּשְׁסֵ"ה לֹא תַעֲשֶׂה כִּידוּעַ (מפנות כג. זהר חלק א קע:).
וּכְמוֹ שֶׁהֲרַמְ"ח אֵיבָרִים וְהַשְׁסֵ"ה גִידִים שְׁבָאָדָם עֲרוּכִים
וְקִשּׁוּרִים וּמְסָדְרִים זֶה בְּזֶה וְזֶה אֶצֶל זֶה וְכוּ' וְצָרִיף
הַרוּפָא לְהִיּוֹת בְּקִי בְּסִדְרָם וְחֲבוּרֵיהֶם הֵיטֵב כַּנִּ"ל, כְּמוֹ
כֵּן צָרִיכִין לִידַע בְּבַחֲיַנַּת קוֹמַת הַתּוֹרָה סֵדֵר הַקֶּשֶׁר
וְהַחֲבוּר שֶׁל כָּל רַמְ"ח מִצּוֹת עֲשֵׂה וּשְׁסֵ"ה לֹא תַעֲשֶׂה
וְכָל הַמִּדּוֹת וּמִצּוֹת דִּרְבָּנִן הַכְּלוּלִים בָּהֶם לִידַע הֵיטֵב
אִיךָ הֵם עֲרוּכִים וּמְסָדְרִים וּמְחַבְּרִים וּמְקַשְּׂרִים זֶה בְּזֶה
וְזֶה בְּזֶה. וְאִזּוֹ יְכוּלִים לִידַע סִגְלַת כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה וּמִדָּה
וּמִדָּה לְאִיזֶה רְפוּאָה הִיא מְסַגְּלַת בְּיוֹתֵר וְאִיךָ לְרַפְּאוֹת
חֲלֵי הַנֶּפֶשׁ.

וְעֵינֵי רִמְזוֹ מִזֶּה בְּהַקְדָּמָה שְׁנֵייה לְסֵפֶר הָא"ב (סֵפֶר הַמִּדּוֹת)
וְתַבִּינֵן מַעַט מִזֶּה. וְאִזּוֹ דִּיקָא כְּשֶׁמְמַשְׂיכִין חֲדוּשֵׁי
תּוֹרָה כְּאֵלוֹ שְׂיֻדְעִין עַל יָדָם בְּחִינַת תְּכוּנַת קוֹמַת
הַתּוֹרָה כַּנִּ"ל, אִזּוֹ יְכוּלִין לְהַמְשִׁיךְ זֶה הַדֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹת
מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא מְגַלִּין סֵדֵר תְּפִלָּה
אִיךָ נִזְכָּה לְפִתּוּחַ אֶת לִבְנוֹ וְלִשְׁפּוֹף לִבְנוֹ כַּמִּים נִכַּח פְּנֵי
הַשֶּׁם (מ'אִיכָה' ב, יט) וְלַרְצוֹת אֶת בּוֹרְאָנוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיַּעֲמִד
בְּעֲזָרָנוּ וַיִּשְׂיבֵנו אֵלָיו בְּאַמֶּת. כִּי עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה
נִמְשַׁכֶּת מִבְּחִינַת שְׁלֵשׁ עֲשָׂרָה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים, כִּי עֵקֶר
הַתְּפִלָּה הוּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים וְעַל-כֵּן עֵקֶר שְׁלֵמוֹתָהּ
נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת שְׁלֵשׁ עֲשָׂרָה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים. וְשֵׁשׁ

עֲשֶׂה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים הֵם בְּחִינַת שְׁלֹשׁ עֲשָׂרֵה מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶן (עין זֵהר חֶלֶק ג' סב.), שֶׁעַל יָדָם נִמְשָׁכִין כָּל חַדוּשֵׁי אֲוִרֵיתָא שְׁדוֹרְשִׁין אֶת הַתּוֹרָה וּמְחַבְּרִין אוֹתָהּ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וּמַעֲנִין לְעִנְיָן בְּכָל־וּבִפְרֹט וּבְקָל וְחֹמֶר וּגְזֵרָה שְׁוֵה וְכוּ'. וְאֵלוּ הֵשֶׁלֶשׁ עֲשָׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשׁ עֲשָׂרֵה מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶן, כֻּלָּם נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת עֲתִיק, מִבְּחִינַת שְׁלֹשׁ עֲשָׂרֵה תְּקוּנֵי דִיקְנָא, שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּקוּנֵי עֲתִיק כְּפִדּוּעַ (עין שֵׁם קִלְא.). וְהַצְּדִיקֵי אִמַּת כְּפִי מַה שְׁזוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ חַדוּשֵׁי דְאֲוִרֵיתָא מִשָּׁם עַל-יְדֵי שְׁלֹשׁ עֲשָׂרֵה מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶן, כְּמוֹ כֵּן זוֹכִין לְפִתּוּחַ וּלְגִלּוֹת וּלְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת שְׁלֹשׁ עֲשָׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים. וְכֵמוֹ כֵּן הֵם מְגַלִּין לָנוּ סֵדֵר תְּפִלָּה שְׁפִלוּלָה בְּשֵׁלֶשׁ עֲשָׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים.

זֶה עֵקֶר בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה שְׁעוֹשִׁין מִתּוֹרָה, דְּהֵינּוּ שְׁמִשְׁלֹשׁ עֲשָׂרֵה מִדּוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁהֵם כָּל־ל הַתּוֹרָה, עוֹשִׁין שְׁלֹשׁ עֲשָׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים, שֶׁהֵם כָּל־ל הַתְּפִלָּה כַּנִּל, אֲבָל כָּל זֶה נַעֲשֶׂה רַק עַל-יְדֵי הַצְּדִיקִים שִׁיּוֹדְעִין שָׂרֵשׁ שֶׁל כָּל הַשְּׁלֹשׁ עֲשָׂרֵה מִדּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁהֵם כָּל־ל הַתּוֹרָה אִיךָ הֵם עֲרוּכִים וְסִדּוּרִים בְּשָׂרָשׁ, אִיךָ כָּל עִנְיָנֵי הַתּוֹרָה וּמְצוּתֶיהָ וּמִדּוּתֶיהָ וּפְרָטֶיהָ וְדִקְדוּקֶיהָ עֲרוּכִים וְסִדּוּרִים וְקְשׁוּרִים וּמְחַבְּרִים וְדְבוּקִים זֶה בְּזֶה

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קז

בְּקִשְׁרִים נִפְלְאִים וּבִתְבוּנָה נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה כְּמוֹ בְּקוֹמַת
הָאָדָם שְׂרוּאִים נִפְלְאוֹת הַבוֹרָא בְּתְכוּנַת קוֹמָתוֹ וְעִרְכוֹת
אִיבָרָיו. וְאִיךָ הוֹלְכִים גִּידִים וְדַרְכִים מִהֲרֹאֵשׁ עַד עֵקֶב
הַרְגֵל בְּדַרְכִים נִפְלְאִים וְכוּ', כְּמוֹ כֵן הוּא מִמָּשׁ בְּקוֹמַת
הַתּוֹרָה וְכַנ"ל וְהַצְדִּיקִים הַיּוֹדְעִים הַתּוֹרָה בְּשִׁרְשָׁהּ
יּוֹדְעִים כָּל זֶה הֵיטֵב. וְאִזְ וַיִּקָּא יוֹדְעִים לְדַרְשׁ אֶת
הַתּוֹרָה בְּשֵׁלשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת, שֶׁהֵם כָּלל הַתּוֹרָה, וְאִז
יּוֹדְעִים לְהַמְשִׁיךְ הַדֶּרֶךְ הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת
תְּפִלוֹת, לְהַמְשִׁיךְ מִשֵּׁלשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁהֵם כָּלל
הַתּוֹרָה. בְּחִינַת שֵׁלשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים, שֶׁהֵם
כָּלל הַתְּפִלָּה שְׁנַעֲשִׂין מִזֶּה שֶׁעֲשׂוּעִים גְּדוּלִים לְמַעְלָה:

ז) וְזֶה בְּחִינַת שׁוֹפָר, כִּי בְּתַחֲלָה מְסַלֵּק הַמַּחֲזִין, שֶׁהֵם
בְּחִינַת הַפֶּלֶת הַדּוֹרְמִיטָא כַּנ"ל, כִּי זֶה יְדוּעַ
כְּשֶׁרוֹצִין לַעֲלוֹת מִדְּרָגָא לְדְרָגָא צְרִיכִין לְסַלֵּק הַמַּחֲזִין
שְׁמַקְדָם, כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ בַּגְּמָרָא: (בְּבֵא-מְצִיעָא פּה.) כִּד הָרִי
סְלִיק לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, הָיָה מִתְעַנֶּה כְּדִי לְשַׁכַּח הַתּוֹרָה שֶׁל
חוּץ-לְאַרְץ, כִּי הָיָה צָרִיךְ לְקַבֵּל מַחֲזִין שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל.
עַל-כֵּן הָיָה צָרִיךְ לְסַלֵּק הַמַּחֲזִין שְׁמַקְדָם, שֶׁהֵם מַחֲזִין שֶׁל
חוּץ-לְאַרְץ. עַל-כֵּן בְּרֹאֵשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא יוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁל
עֲשָׂרַת יְמֵי תְּשׁוּבָה. וְצְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ הַדֶּרֶךְ שֶׁל תְּשׁוּבָה
בְּעוֹלָם, לְתַקֵּן הַפְּגָם שֶׁל חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן שְׁפָגַם בְּזֶה
הַיּוֹם שְׁנִבְרָא אִז. וְכֵן לְתַקֵּן הַפְּגָמִים וְהַחֲטָאִים שֶׁל כָּל

אָחַד וְאַחַד בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, עַל-פֶּן צָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ מַחִין גְּבוּהִים כְּאֵלוֹ כְּדֵי שְׁנֹזְכָה עַל יָדָם לְהַמְשִׁיךְ דְּרָכֵי הַתְּשׁוּבָה לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל-פֶּן צָרִיכִין לְסַלֵּק הַמַּחִין שְׁמַקְדָּם, שְׂגָה בְּחִינַת הַפְּלֵת דּוֹרְמִיטָא וְשָׂגָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַסְּתַלְקוֹת הַמַּחִין כְּדֵי לְזַכּוֹת לְמַחִין גְּבוּהִים.

וְעַקֵּר הַמַּחִין חֲדָשִׁים שְׁצָרִיכִים לְקַבֵּל אֶז בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה הוּא שְׁנֹזְכָה לְהַמְשִׁיךְ מַחִין כְּאֵלוֹ שְׁנֹזְכָה עַל יָדָם לְבָנוֹת קוֹמַת הַתְּפִלָּה בְּשִׁלְמוֹת, דְּהֵינּוּ לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה, שְׂגָה עַקֵּר שִׁלְמוֹת הַתְּפִלָּה שְׁעַל-יְדֵי-זֶה עַקֵּר הַמְּשַׁכֵּת הַתְּעוֹרְרוֹת הַתְּשׁוּבָה שְׁאָנוּ צָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עִתָּה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא יוֹם רֵאשׁוֹן לַתְּשׁוּבָה כַּנִּל, כִּי עַקֵּר הַתְּעוֹרְרוֹת הַתְּשׁוּבָה זוֹכִין עַל-יְדֵי שְׁעוֹשִׁין מַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, כִּי לְזַכּוֹת לַתְּשׁוּבָה לָאוּ כָּל אָדָם זוֹכֵה מֵרַבּוּי הַמְּנִיעוֹת שֵׁישׁ עַל זֶה. וְעַל-פֶּן עַקֵּר הַמְּשַׁכֵּת דְּרָךְ הַתְּשׁוּבָה בְּעוֹלָם הוּא עַל-יְדֵי שְׁעוֹשִׁין מַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת.

כִּי לָשׁוּב בְּתְשׁוּבָה קָשָׁה מְאֹד, כִּי מֵה בְּתַחֲלָה קָדָם שְׁחָטָא, שְׁעַדִּין לֹא נִמְשָׁךְ אַחַר יִצְרוֹ הָרַע הַתְּגַבֵּר עָלָיו הַיִּצָּר הָרַע עַד שֶׁהִתְחַטֵּיאוּ! מִכָּל שְׁפָן עִתָּה שְׁכָבֵר נִמְשָׁךְ אַחֲרָיו וְנִתְפָּס בְּמַצּוֹדְתּוֹ אֵיךְ אֶפְשָׁר לָשׁוּב? אֵיךְ עַקֵּר הַתְּשׁוּבָה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינָה הַנִּל עַל-יְדֵי שְׁעוֹשִׁין מַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, כִּי עַל-יְדֵי תְּפִלָּה יְכוּלִין לְפַעַל הַכֹּל, כִּי

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארז-חיים קט

אף-על-פי שהוא כמו שהוא, וכבר נתפס בתאוותיו הרעות, שנדמה לו שאי אפשר לצאת משם, אף-על-פי-כן על כל פנים הדבור בידו. ואם ירבה לדבר דבורי תפלה ותחנונים ויתפלל הרבה להשם יתברך שיזכה לשוב ולקיים את כל דברי התורה, בודאי יעורר רחמי השם יתברך עליו עד שיפתח לו השם יתברך שערי התשובה ויזכה סוף כל סוף לשוב אל השם יתברך וירחמהו:

וזה בחינת מה שכתב רבנו זכרוננו לברכה בלקוטי תנינא (בסימן ע"ג הנ"ל) שעקר התשובה על-ידי אמירת תהלים, כי כל ספר תהלים הם תחנונות ובקשות של דוד המלך עליו השלום, שבקש מהשם יתברך לזכות להתקרב אליו ולקיים תורתו ומצותיו, כמו שכתוב (תהלים כז, ד): "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי" וכו'. וכתוב (שם פו, יא): "הורני ה' דרכך אהלך באמתך" וכו' עזרנו לעשות רצונך וכו'. וכן הרבה. וכל מה שמבקש להנצל מאויביו ושונאיו כל פונתו להנצל משונאי הנפש, שהם הסטרא אחרא וחילותיו וגם כל השונאים בגשמיות שבקש להנצל מהם, הכל היה בשביל שיזכה לקיים את התורה והמצוות, כי כל השונאים של דוד המלך, עליו השלום, ושל כלל ישראל הוא מחמת שאנו אווזין

בתורת השם ומצותיו שבשביל זה הם מתגרים בנו. נמצא, שכל שונאינו ואויבינו בגשמיות כלם הם שונאי השם, שונאי הנפש, שונאי התורה. וכל בקשתנו להנצל מהם הוא להנצל משונאי הנפש והתורה כדי שנוזכה לקיים את התורה.

הכלל, שכל פונת דוד המלך, עליו השלום, בספר תהלים הוא לבקש מהשם יתברך שנוזכה לקיים את התורה והמצוות ולהנצל מכל השונאים והמונעים והמעכבים לעבד את השם יתברך בגשמיות וברוחניות. וכמו שאמר רבנו זכרוננו לברכה שדוד המלך יסד כל ספר תהלים מהתבודדות שלו וכו' (כמו שמבאר בסימן קנו), עין שם. ועל-כן הם חמשה ספרים תהלים פנגד חמשה חמשי תורה (עין שוחר טוב א, ב), שהם כלל התורה, הינו בחינה הנ"ל שעושין מתורות תפלות, כי דוד המלך עשה מחמשה חמשי תורה חמשה ספרי תהלים, שהם תפלות ובקשות, הינו שעשה מתורות תפלות, שזה עקר שלמות התפלה כנ"ל. ועל-כן עקר התעוררות התשובה הוא על-ידי תהלים כנ"ל, כי עקר התשובה זוכין על-ידי שעושין מתורות תפלות, שזהו בחינת תהלים כנ"ל:

נמצא, שעקר התשובה זוכין על-ידי שעושין מתורות תפלות, שזה עקר שלמות התפלה. וזה כל

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארז-חיים קיא

עסקנו בראש השנה, שהוא יום הראשון לעשרת ימי תשובה, שאז צריכין להמשיך הדרך של תשובה בעולם שיזכו כל באי עולם לשוב להשם יתברך, כמו שאומרים (בתפילת ראש-השנה): 'ויעשו כלם אגדה אחת לעשות רצונך וכו'. וזה ממשיכין על-ידי שעוסקין לבנות קומת התפלה בשלמות, דהינו שנוזקה להרבות בהתבודדות להתפלל תמיד להשם יתברך לקיים את התורה ולעשות מהתורות תפלות, שזהו בחינת תהלים, שכל ישראל עוסקין אז באמירת תהלים הרבה, כי דיקא על-ידי-זה זוכין לתשובה כנ"ל. אבל דרך זה צריכין להמשיך ממקום גבה מאד מבחינת חדושי תורה הנמשכין מאוריתא דעתיקא סתימאה (עין זכר חלק ג, קנב) כנ"ל. וזה בחינת הדורמיטא שהוא הסתלקות המחין כדי לזכות למחין גבוהים על-ידי השופר, דהינו להמשיך חדושי תורה הנ"ל שנוזקה על ידם לבנות קומת התפלה, לעשות מהתורות תפלות, שזה עקר שלמות התפלה כנ"ל:

ח) וזה בחינת השופר, שהוא בחינת קבלת התורה שנתנה בקול שופר, הינו שממשיכין חדושי תורה פאלו שנוזקה על ידם להקים את התפלה, לעשות מהתורה תפלה, שעל-ידי-זה עקר התשובה שנוזקה לשוב אליו יתברך ולקיים את כל התורה, כי שופר הוא

קיב לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים

בְּחִינַת יְרָאָה, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (עמוס א, ו): "הִיִּתְקַע שׁוֹפָר בְּעִיר וְעַם לֹא יִחְרְדוּ". וְיְרָאָה הוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (מְשָׁלִי לֹא, ל): "יְרֹאֵת ה' הִיא תִתְהַלֵּל". וּבְשִׁבִיל זֶה נִתְּנָה הַתּוֹרָה בְּקוֹל שׁוֹפָר לְהוֹרֹת שְׂעָקָר שְׁלֵמוֹת הַתּוֹרָה הוּא כְּשׁוֹכֵין לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה, שֶׁהִיא בְּחִינַת יְרָאָה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכֵין לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה, שְׁזֵהוּ הָעָקָר, כִּי 'לֹא הַמְדָרְשׁ הוּא הָעָקָר אֲלֵא הַמַּעֲשֵׂה' (אָבוֹת .א)

וְזֵהוּ בְּחִינַת "וּלְבַעֲבוֹר תִּהְיֶה יְרֹאֵתוֹ עַל פְּנֵיכֶם לְבַלְתִּי תַחֲטְאוּ" (שְׁמוֹת כ, יז) הַנֶּאֱמָר לְעַנְיֵן הַקּוֹלוֹת וְהַבְּרָקִים וְקוֹל שׁוֹפָר שְׂבָהֶם נִתְּנָה הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא "לְבַעֲבוֹר תִּהְיֶה יְרֹאֵתוֹ" וְכוּ', הֵינּוּ כְּדִי שְׁנִזְכָּה לְתְּפִלָּה, שֶׁהִיא בְּחִינַת קוֹלוֹת, בְּחִינַת "קוֹלִי אֶל ה' אֲזַעַק קוֹלִי אֶל ה' אֶתְחַנֵּן" (תְּהִלִּים קמב, ב), בְּחִינַת יְרָאָה כְּפִי"ל, הֵינּוּ שְׁנִזְכָּה לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִצּוּלִין מִחַטָּאִים וְזוֹכֵין לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה. וְזֵהוּ: "וּלְבַעֲבוֹר תִּהְיֶה יְרֹאֵתוֹ עַל פְּנֵיכֶם לְבַלְתִּי תַחֲטְאוּ". 'לְבַלְתִּי תַחֲטְאוּ' דִּיקָא, כִּי לְזָכוֹת לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה לְבָלִי לְחַטָּא, זֶה זוֹכֵין עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַקּוֹלוֹת, בְּחִינַת קוֹל שׁוֹפָר, שֶׁהִיא בְּחִינַת יְרָאָה, הֵינּוּ עַל-יְדֵי הַתְּפִלוֹת שְׁעוֹשִׂין מִהַתּוֹרוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת יְרָאָה, בְּחִינַת קוֹל שׁוֹפָר, עַל יָדָם זוֹכִים לְבָלִי לְחַטָּא רַק לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה כְּפִי"ל:

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארז-חיים קיג

ט) ובשביל זה תוקעין שופר בראש השנה כדי להמשיך התורה בבחינת יראה, בבחינת תפלה, הינו לעשות מהתורה תפלה, שעל-ידי-זה זוכין לתשובה לקיים את התורה כנ"ל, כי לוחות הראשונות נשתברו על-ידי חטא העגל. ואז עלה משה לרצות את השם יתברך ואז גלה לו השם יתברך שלש עשרה מדות של רחמים, כמו שכתוב שם בענין בפרשת כי תשא (שמות לג, ט): "ולאמר אני אעביר כל טובי וכו' ויעבר ה' על פניו וכו'". הינו מחמת שראה משה שנתן את התורה לישראל בהתגלות אלקות כזה ואף-על-פי-כן עברו על התורה ועשו מה שעשו, על-כן שאל לו יתברך דרכיו שיזכה לידע באיזה דרך יכניס בישראל קיום התורה שיזכו לקיים את התורה. ואז גלה לו השם יתברך שלש עשרה מדות של רחמים, שהם בחינת שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהם שנמשכין מתליסר תקוני דיקנא, הינו בחינת שעושין מהתורות תפלות כנ"ל, הינו שגלה לו השם יתברך שעל-ידי שלש עשרה מדות של רחמים, שממשיכין משלש עשרה מדות התורה, דהינו שעושין מהתורות תפלות, על-ידי-זה זוכין להכניס בישראל קיום התורה להשיכם כלם להשם יתברך בתשובה שלמה כנ"ל.

ועל-כן בראש השנה, שהוא יום ראשון לעשרת ימי

תשובה שנגמרין ביום הכפורים, שהם עשרה ימים האחרונים מארבעים ימים האחרונים שבהם נתרצה השם יתברך למשה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (פרקי דרבי אליעזר מו; סדר-עולם ו), על-פן ממשיכין אז התקון הזה, דהינו שבנין אז קומת התפלה, דהינו שעוסקין להמשיך הדרך לעשות מתורות תפלות, שעל-ידי זה עקר התקון כנ"ל. שזהו בחינת קול שופר שחוזרין וממשיכין קבלת התורה שנתנה בקול שופר, הינו שנמשכין אז מחין מבחינת עתיק, כמו שאיתא בפגנות (שער השופר פ"א פ"ב), הינו שממשיכין חדושי תורה כאלו שעל ידם נזכה להקים את התפלה שיהיה כל תפלותינו על היראה לזכות לעשות רצונו יתברך ולעשות מהתורות תפלות, שעל-ידי-זה זוכין לתשובה ונתתקן הכל וכנ"ל:

(י) וזה בחינת מלכיות וזכרונות ושופרות (ראש השנה לב). שאומרים הרבה פסוקי תורה נביאים פתובים בהתפלה, הינו שעושין מתורה תפלה כנ"ל:

ועל-פן תוקעין שופר ומתפללין מלכיות וכו', הכל בתפלת מוסף, כי תפלת מוסף מתפללין רק על הקרבנות שהיינו צריכין להקריב בבית-המקדש. ובעונותינו חרב בית-המקדש ואין אנו יכולין להקריב קרבן וכו', על-פן אנו מתפללין להשם יתברך על בנין

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קטו

בית-המקדש שנזכה להקריב הקרבנות, כמו שאומרים: "ומפני חטאינו וכו' ושם נעשה ונקריב לפניך וכו' ואת מוסף יום" וכו'. נמצא שתפלת מוסף הוא בחינת שעושין מתורה תפלה, דהינו מהמצות של הקרבת הקרבן מוסף עושין מזה תפלה ובזה אנו ממשיכין הדרך לעשות מתורות תפלות, דהינו מהמצוה של הקרבת הקרבן מוסף עושין מזה תפלה, ובזה אנו ממשיכין הדרך לעשות מתורות תפלות, שהוא גם כן בבחינה זו של תפלת מוסף שכל אחד ואחד כפי מה שהוא רחוק מקיום איזה מצוה הן מצות עשה, או לא תעשה, צריך להתפלל להשם יתברך שיזכה לקימה, שזהו ממש תפלת מוסף שמתפללין שנזכה לקיים מה שאין אנו יכולין לקיים עתה בעונותינו בעת החרבן. וזאת התפלה נחשבת במקום קרבן. וגם על-ידי-זה נזכה סוף כל סוף לשוב לארצנו ולהקריב שם קרבנות חובותינו.

כמו כן הוא ממש התפלות שעושין מתורות, שצריכין לבקש מהשם יתברך הרבה שנזכה לקיים מה שקשה לנו לקיים עתה בעונותינו בתקף גלות הנפש. ועל-ידי תפלות אלו נזכה לבסוף לשוב להשם יתברך. וגם כל זמן שאין אנו זוכין עדין לגאלת הנפש בשלמות, יהיה נחשב לנו על-ידי התפלה כאלו קימנו

ועשינו מה שמטל עלינו. נמצא, שתפלת מוסף הוא בבחינת תפלות שעושין מתורות, על-כן אז תוקעין בשופר ומתפללין מלכיות וכו', כי שופר ומלכיות וזכרונות וכו', הם בשביל בחינה זאת, לזכות להקים את התפלה לעשות מתורות תפלות כנ"ל, שזהו בחינת תפלת מוסף כנ"ל:

(יא) ועל-כן בכל יום שיש בו תוספות קדשה מתפללין תפלת מוסף, דהינו בשבת ויום טוב וראש חודש, כי כל הימים קדושים האלו הם בחינת ימי תשובה, כי שבת הוא בחינת פלו תשובה, בחינת "ושבת עד ה' אלקיך" (דברים ל, ב), בחינת עולם הבא (עי' סוף תמיד), (כמו שכתב רבנו זכרנו לברכה בסימן ו). וכן כל הימים טובים הם ימי תשובה, (כמו שמבאר בסימן ל') וראש השנה ויום פורים הם בודאי ימי תשובה. וראש חודש הוא שרש התשובה (כמו שמבאר בסימן י', עין שם). נמצא שכל הימים קדושים הנ"ל הם בחינת תשובה על-כן מתפללים בהם מוסף, שזהו בחינת שעושין מתורה תפילה, שזה עקר דרך התשובה כנ"ל. כי בימים קדושים הנ"ל שצריכין להמשיך בהם הדרך של תשובה בעולם כנ"ל. על-כן מתפללים בהם מוסף, שהוא בחינת שעושין מתורה תפלה, שעל-ידי זה עקר המשכת דרך התשובה בעולם כנ"ל:

לקוטי הלכות ראש חודש ה' ארח"חיים קיז

יב) וְזֶה בְּחִינַת רֹאשׁ חֹדֶשׁ, כִּי עֶקֶר תְּקוּנָה שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ
הוּא לְמַלְאוֹת פְּגִימַת הַלְבָנָה שֶׁיְהִי שְׁנֵיהֶם שְׁוִים
בְּקוֹמָתָן בְּבְחִינַת "וְהָיָה אֹר הַלְבָנָה כְּאֹר הַחֲמָה" (ישעיה
ל, כו), שְׁזָה זֹכֵיךְ עַל-יְדֵי שְׁעוֹשִׁין מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת,
שְׁעַל-יְדֵי-זֶה בְּחִינַת מְלָכוּת וְתַפְאֶרֶת, שֶׁהֵם בְּחִינַת מִשָּׁה
וְדוֹד (עִין זֶהר חֶלֶק ג' פד, קפא, רפז), בְּחִינַת חֲמָה וְלְבָנָה,
שְׁנֵיהֶם שְׁוִין בְּקוֹמָתָן וְשְׁנֵיהֶם מִשְׁתַּמְּשִׁים בְּכֶתֶר אֶחָד,
כִּי תְּכֵלִית שְׁנֵיהֶם אֶחָד, כִּי תְּכֵלִית הַתּוֹרָה הוּא תְּשׁוּבָה
וּמַעֲשִׂים טוֹבִים (פְּרָכוֹת יז). וְזֶה וְזֶה תְּכֵלִית הַתְּפִלָּה מֵאַחַר
שְׁכַל תְּפִלָּתוֹ וְתַחֲנֻתוֹ וּבִקְשָׁתוֹ הוּא לְזָכוֹת לְקַיֵּם אֶת
הַתּוֹרָה, כִּי עוֹשֶׂה מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה שֶׁיִּזְכֶּה שֶׁתְּבוֹא הַתּוֹרָה
לְיָדֵי מַעֲשֶׂה, שְׁזָהוּ הָעֶקֶר וְהַתְּכֵלִית וְכַנ"ל.

וְזָהוּ בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁנִּקְבַּע בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, שֶׁהוּא
חֹסֵד גָּדוֹל (כְּמַבְאָר בְּהַתּוֹרָה "תִּקְעוּ א'" בְּלִקּוּטֵי
תַנְיִנָא, עֵיךְ שֶׁם כָּל הַתּוֹרָה) כִּי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא בְּרֹאשׁ
חֹדֶשׁ, זֶהוּ בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת חֲמָה וְלְבָנָה בְּיַחַד, כִּי הַשָּׁנִים
נִמְנִיךְ לְחֲמָה וְהַחֲדָשִׁים לְלְבָנָה, כְּמוֹבָא (עִין רַמְב"ם ריש
הַלְכוֹת קָדוֹשׁ הַחֹדֶשׁ). וְעַל-כֵּן רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא בְּרֹאשׁ
חֹדֶשׁ, זֶהוּ בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת חֲמָה וְלְבָנָה בְּיַחַד, כִּי אִז
בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא רֹאשׁוֹן לְעֶשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה שְׁאֵנוּ
מִתְּחִילִין אִז לְעֶסֶק בְּהַתְּעוֹרְרוֹת הַתְּשׁוּבָה עַל-יְדֵי
שְׁעוֹסְקִין לְהַקִּים קוֹמַת הַתְּפִלָּה לְעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה

קִיחַ לְקוּטֵי הַלְכוֹת רֵאשׁ חֲדָשׁ ה' אֲרוּחֵי חַיִּים

כַּנ"ל. עַל-כֵּן אֶז נִכְלָל חֲמָה וּלְבָנָה יַחַד בְּחִינַת אֹר
הַלְבָּנָה כְּאוֹר הַחֲמָה, כִּי שְׁנֵיהֶם שְׂוִים, כִּי כָּל זֶה זוֹכִין
עַל-יְדֵי שְׁעוֹשִׁין מֵהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת כַּנ"ל:

(ג) וְזֶה בְּחִינַת שְׁנַיִם עֶשֶׂר רֵאשֵׁי חֲדָשִׁים שֶׁהֵם כְּנֶגֶד
שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבֻטֵי י"ה (טוֹר סִימָן תִּיז), כִּי כְּבָר
מִבְּאֵר שְׁלֵעֲשׂוֹת מֵהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת זֶה בְּחִינַת תְּהִלִּים
שֶׁהֵם חֲמֵשֶׁה סְפָרִים כְּנֶגֶד חֲמֵשֶׁה חֲמֵשֵׁי תוֹרָה כַּנ"ל,
שְׁעָקֵר הַתְּעוֹרְרוֹת הַתְּשׁוּבָה הוּא עַל-יְדֵי-זֶה. כִּי תְהִלִּים
מִסְגָּל לַתְּשׁוּבָה כַּנ"ל וּמִבְּאֵר שֵׁם בְּהַתּוֹרָה תְּהִלִּים וְכוּ'
הַנ"ל (בְּסִימָן ע"ג בְּלִקוּטֵי תַנְיָנָא), כִּי יֵשׁ חֲמֵשִׁים שְׁעָרֵי
תְּשׁוּבָה (עֵינ זֶה֩ר חֶלֶק ג רַנֵּג) וְאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרִים יְכוּל
כָּל אָדָם לְכַנֵּס בָּהֶם וּלְהַשְׁיֵגֵם, אִךְ שְׁעַר הַחֲמֵשִׁים הוּא
בְּחִינַת הַתְּשׁוּבָה שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֶצְמוֹ, כְּכִיכּוֹל, כִּי
גַם אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מְצִינּוֹ בְּחִינַת תְּשׁוּבָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב:
"שׁוּבוּ אֵלַי וְאֶשׁוּבָה אֵלֵיכֶם". וְאֵלוֹ הָאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה
שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה הֵם בְּחִינַת אַרְבָּעִים וְתִשְׁעַת אוֹתִיּוֹת שֵׁישׁ
בְּשֵׁמוֹת שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבֻטֵי י"ה וְכוּ' (זֶה֩ר חֶלֶק ב טו:).

וְהַכֹּלֵל, שְׁתִּהְלִים כָּלוּל מִכָּל שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה, שֶׁהֵם
בְּחִינַת כָּלֵל הָאוֹתִיּוֹת שְׁבַשְׁמוֹת הַשְּׁבֻטִים.
וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים זוֹכִין לַתְּשׁוּבָה, כִּי זוֹכִין
עַל-יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים לְעוֹרֵר הָאוֹת שֶׁל הַשְּׁבֻט, שֶׁהוּא
הַשְּׁעַר שֶׁל תְּשׁוּבָה הַשֵּׁיף לְשָׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ. וְעַל-יְדֵי-זֶה

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארץ-חיים קיט

זוכה לתשובה, עין שם.

ועתה מבאר היטב מה ששנים עשר ראשי חודשים הם
מכונים כנגד שנים עשר שבטים, כי הכל אחד,
כי שרש התשובה הוא ראש חדש שאז אמר השם
יתברך: (חלין ס.) 'הביאו עלי כפרה על שמעטתי את
הירח', כמבאר (בסימן יוד עין שם), כי ראש חדש הוא
בחינת מלכות דוד (עין זהר חלק ג' רמח, שב) כנ"ל, הינו
בחינת תהלים שיסד דוד שהוא "נעים זמירות ישראל".
ועל-כן הם שנים עשר ראשי חודשים כנגד שנים עשר
שבטים שיש בהם ארבעים ותשע אותיות שהם בחינת
ארבעים ותשעה שערי תשובה שזוכין לבוא אליהם
על-ידי תהלים, שהוא בחינת דוד, שכל זה הוא בחינת
ראש חדש כנ"ל. ועתה מה מאד צדקו יחדו שנים עשר
ראשי חודשים כנגד שנים עשר שבטים, כי שניהם אחד
כנ"ל:

וזהו: "שבטי י"ה עדות לישראל להדות לשם ה'"
(תהלים קכב, ד). 'להודות' דיקא. בחינת תהלים,
שהוא בחינת הודות והלל להשם יתברך, כי שבטי י"ה
הם בחינת תהלים, שכל זה הוא בחינת ראש חדש
כנ"ל. ועקר זה לתקון של ראש חדש בחינת תהלים,
בחינת אותיות שבטי י"ה, נעשה בראש השנה שנקבע
בראש חדש כנ"ל. וזהו שמסמין שם: "כי שמה ישובו

קב לקויטי הלכות ראש חדש ה' ארז-חיים

כסאות למשפט", הינו בחינת ראש השנה שאז יושבים כסאות למשפט, כי הוא יום משפט ודין שאז צריכין לעסק בתקון זה לעורר שמות שבטי י"ה על-ידי תהלים כדי לזכות לתשובה ששרשה ראש חדש וכו' כנ"ל. וזהו "כסאות למשפט כסאות לבית דוד". כי עקר התקון של ראש השנה, שהוא בחינת כסאות למשפט, נתתקן על-ידי בחינת מלכות דוד, בחינת כסאות לבית דוד, הינו על-ידי תהלים, שהוא בחינת מלכות דוד כנ"ל:

ועל-כן באמת אז בראש השנה ועשרת ימי תשובה עוסקין כל ישראל באמירת תהלים, כי עקר התקון של ראש השנה ועשרת ימי תשובה, שהוא להקים את התפלה, שהיא בחינת מלכות (והר חלק א' כד, רנג) ולזכות לתשובה, זה זוכין על-ידי תהלים כנ"ל. שהוא בחינת התבודדות ולעשות מהתורות תפלות כנ"ל. (וכמבאר שם במקומו בסוף סימן ע"ג הנ"ל) שבשביל זה עוסקין כל ישראל בראש השנה ויום הכפורים וכו' באמירת תהלים, כי תהלים מסגל לתשובה, עיין שם, הינו כנ"ל:

(יד) וזה בחינת יום הכפורים שאז נכנס הכהן הגדול לפני ולפנים למקום הארון והלוחות שהם כלל התורה בשרשה. ושם עקר מקום עליית התפלה. פי'דוע

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קכא

(עין פרקי רבי אליעזר פרק לה, ועין רש"י, ורמב"ן בראשית כח, יז), שכל התפלות עולין דרך ארץ-ישראל וירושלים ובית-המקדש וכו' עד שבאין לבית קדשי קדשים לנקדת האבן שתיה שדרך שם עולין כל התפלות למעלה, כמו שכתוב (מלכים-א ח, מח): "והתפללו אליך דרך ארצם ובבית אשר בניתי לשמך וכו'". וכמו שכתוב (ישעיה נו, ח): "כי ביתי בית תפלה". ועקר נקדת קדשת הבית-המקדש הוא במקום הארון והלוחות שעמדו על נקדת האבן שתיה (יומא נג:): ששם מקדש מן הכל. נמצא, שעקר תכלית קדשה העליונה הוא שם במקום הארון, הינו כנ"ל. שעקר שלמות הקדשה הוא כשנכללין תורה ותפלה יחד, שזה זוכין על-ידי שעושין מתורות תפלות כנ"ל.

וזהו בחינת נקדת קדשי קדשים ששם עקר שלמות התפלה ועלייתה. ושם דיקא הארון והלוחות, שהם כלל התורה. להורות שעקר שלמות התפלה, שלמות הקדשה, הוא כשעושין מהתורה תפלה וכוללין תורה ותפלה יחד כנ"ל. ועל-כן שם במקום הארון שם הוא תכלית היחוד פידוע, כי שם נתיחדין ביחוד שלם תורה ותפלה כנ"ל. ועל-כן לשם נכנס הכהן הגדול ביום הכפורים וממשיך משם זה השכל העליון לעשות מהתורה תפלה, שעל-ידי-זה עקר התשובה ועקר

קכב לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארחה חיים

הסליחה והמחילה. ועל-כן אז ביום הפורים נתנו לוחות האחרונות ואז נתרצה השם יתברך למשה ואמר לו: (במדבר יד, כ) "סלחתי כדברך" (פרקי רבי אליעזר מו), שנתקבלה תפלתו, כי אז נכלל ונתחבר ונתיחד התורה והתפלה יחד, כי זוכין להמשיך התקון לעשות מהתורות תפלות, שעל-ידי-זה נתתקן הכל כנ"ל:

ועל-כן אומרים בסוף נעילה: (דברים ה, לה) "ה' הוא האלקים" שבע פעמים (עין ברכות לד. בתוספות ד"ה: 'אמר פסוקא וכו'). כי ה' הוא האלקים, הינו שהשם ואלקים, שהם בחינת תורה ותפלה זעיר אנפין ומלכות כידוע (עין בתקונים ו. כט: צד: קכג; וזהו חלק א יב. וחלק ב קסא:) כלא חד, כי זוכין לעשות מתורות תפלות, שעל-ידי-זה נכללין תורה ותפלה בתכלית היחוד כנ"ל. ועל-כן אומרים "ה' הוא האלקים" שבע פעמים. זה בחינת התפלה, בחינת (תהלים קיט, קסד) "שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך". וכן התורה הוא בחינת שבועה, כמו שכתוב: (משלי ט, א) "חצבה עמודיה שבועה" (ועין שבת קטז).

וזהו: "שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך", שהוא התורה, כי כלא חד, כי התפלה בחינת שבע ביום וכו' נעשה מהתורה שהיא בחינת משפטי צדקך וכנ"ל. וזה בחינת "מזקק שבועתים" (תהלים יב, ז; ועין בילקוט

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארבע-חיים קכג

ושחר טוב שם). שבע פעמים שבע, שעל-ידי-זה נכלל שבע משבע ומאירין ארבעים ותשעה שערי התשובה ארבעים ותשע אותיות השבטים, שהם בחינת תהלים שהוא בחינת תפלות הנעשין מתורות. ואז נתקיים: "והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים" וכו' :

וכל זה זוכין ביום הכפורים, שהוא בחינת סוד יובל הגדול שער הנו"ן (עין זהר חלק ג' טו, סט, קח, רעז. ועין פרדס שכ"ג פ"י), ששם הוא בחינת "שופר גדול" (ועין זהר חלק ג' ו, רסו), שהוא בחינת שער העליון מנו"ן שערי בינה שישגי אותו משיח, שישגי אורייתא דעתיקא סתימאה שמשם נמשך זה השכל האמת לעשות מהתורות תפלות, שעל-ידי-זה ישובו כל ישראל להשם יתברך לעולם ועד :

ואז נבנה פרצוף המלכות, שהיא התפלה, בשלמות בפרצוף שלם שנה כמוהו, כי כמו שיש בפרצוף זעיר אנפין, שהוא התורה רמ"ח איברים ושס"ה גידים, שהם מצות עשה ולא תעשה (מכות כג: זהר חלק א' קע:), כמו כן יש בפרצוף התפלה, כי מכל הרמ"ח מצות עשה ולא תעשה עושין קומת התפלה מאחר שעושין מהתורה תפלה. ומתפללין בפרטיות על קיום כל מצות עשה, ולבלי לעבור חס ושלום על שום לא תעשה, אבל

קכד לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים

צריכין לזה חדושי אורייתא דעתיקא סתימאה, לידע קשור וחיבור המצות והמדות הקדושות של כל פרטי התורה כנ"ל. למשל בזאת התורה מבאר הקשר של שלש רגלים שמשברין שלש מדות רעות וכו', שעל-ידי זה נעשה יראה ותפלה והרחקות שלש מדות, שהם: גלוי עריות ושפיכות דמים ועבודה זרה ולעשות ראש השנה וכו', (כמו שמבאר בלקוטי תנינא סימן א). ובסימן אחר מבאר מענין ציצית ואמונה ותפלה וארץ-ישראל ונסים ועצות ותקון הברית וכו', (כמו שמבאר בסימן ז). וכיוצא בזה בשארי התורות וכל זה הוא בחינת קשורי המדות וכמו כן צריכין לכוון לעשות מהם תפלות. ואז שניהם שוים בקומתם. וזה עקר תקון הלבנה, בחינת תקון של ראש חדש שזוכין בראש השנה ביותר כנ"ל:

טו) וזה בחינת סכה. 'צא מדירת קבע ושב בדירת ארעי' (סכה ב.), בחינת 'אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים' (אבות ב, יג). ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות כט:): 'זה שיודע לחדש בה דבר'. וזה זוכין דיקא כשעושין מתורות תפלות שאז זוכין בודאי לחדש דבר בתפלתו בכל פעם, אבל בלא זה בתפלות הפשוטות על צרכי הגוף בודאי קשה לחדש דבר בכל פעם בתפלתו, כי סכה הוא בחינת 'להקים סכת דוד

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קכה

הנופלת לזכות לסכת שלם. וכל זה על-ידי בחינת תהלים שיסוד דוד, שהוא בחינת כשעושין מתורות תפלות כנ"ל. שעל-ידי-זה עקר הקמת התפלה מנפילתה, שהיא בחינת סכת דוד שנפלה בעונותינו הרבים בבחינת (תהלים יב, ט) "כרם זלת" אלו דברים העומדים ברומו וכו', מאי ניהו תפלה וכו' (ברכות ו:). כי תפלות אלו שעושין מתורות עומדין ברומו של עולם, כי נעשו מהם שעשועים שלא עלו עדין שעשועים כאלה לפניו יתברך מימות עולם, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה.

וזה בחינת סכת שלום, דהינו לעשות שלום ויחוד גמור בין תורה לתפלה, שהם בחינת זעיר אנפין ומלכות, ששם עקר היחוד והשלום, שזה נעשה כשעושין מתורה תפלה כנ"ל. ושם בספה נכנסין כל השבעה רועים (זהר חלק ג קג:), שהם שרש השנים עשר שבטי י"ה, כי השנים עשר שבטים הם בחינת שנים עשר גבולי אלכסון (שם עח. ועין ספר הגלגולים פרק ע), בחינת שנים עשר פשוטות שנמשכין משבע כפולות מבחינת שבעת ימי הבנין כידוע. ועל-כן יש בשמות שנים עשר שבטים ארבעים ותשע אותיות. שבע פעמים שבע, כי שרשם שבע, בחינת שבעה רועים, שהם בחינת שבע כפולות. ועל-כן נכלל שבע בשבע, שהם ארבעים ותשע, בחינת

קבו לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארְח־חיים

אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה יְמֵי הַסְּפִירָה, שֶׁהֵם כְּנֻגַד אַרְבָּעִים וְתִשְׁעַת אֲוֵתִיּוֹת הַשְּׁבָטִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּהִלִּים כַּנ"ל.

כִּי הַתְּקוּן שֶׁל אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה יְמֵי הַסְּפִירָה, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה קִבְּלוּ הַתּוֹרָה בְּיוֹם הַחֲמִשִּׁים בְּשָׁבוּעוֹת, רָצוּ הָעָרֵב רַב לְקַלְקַל עַל-יְדֵי חֲטָא הָעֶגְלָה, וְאֵזִי חֲזוֹר וְנִמְשָׁךְ זְהֵמַת הַנְּחָשׁ שֶׁפָּסְקָה בְּשַׁעַת מַתָּן תּוֹרָה. וְעַתָּה צְרִיכִין לְחֲזוֹר וּלְתַקֵּן זֹאת, שֶׁזֶהוּ תְּקוּן חֲטָא אָדָם הָרִאשׁוֹן, וְהַתְּקוּן נְשָׁלֵם בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, שָׁאֵז הוּא גָּמַר אַרְבָּעִים יָמִים הָאֲחֵרוֹנִים וְכוּ', אֲבָל עַקֵּר הַתְּקוּן מִתְּחִיל בְּרִאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא יוֹם שֶׁנִּבְרָא בּוֹ אָדָם הָרִאשׁוֹן (זֶהוּ שֵׁם ק:), שָׁאֵז מִתְּחִילִין בְּתְּקוּן זֶה וְעוֹסְקִין בּוֹ עַד שְׁמִינֵי עֶצְרַת, כַּמְבָּאָר בַּפְּנּוֹת הָאֲר"י ז"ל. וְעַל-כֵּן בְּסִכּוֹת בְּשָׁבָעָה יָמִים חוֹזְרִים וּמְמַשִּׁיכִין הַתְּקוּן שֶׁל שְׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימוֹת, שֶׁהֵם אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה יְמֵי הַסְּפִירָה. וְאַחַר כֵּן זוֹכִין לְשְׁמִינֵי עֶצְרַת. וְעַל-כֵּן נִקְרָא בְּשֵׁם אֶחָד עִם שָׁבוּעוֹת, שֶׁנִּקְרָא גַם כֵּן עֶצְרַת וְגַם אֵז מְסִימִין הַתּוֹרָה, כִּי אֵז נִגְמַר הַתְּקוּן שֶׁהַתְּחִלָּנוּ בְּשָׁבוּעוֹת.

"וְטוֹב אַחֲרֵית דְּבַר מִרְאשִׁיתוֹ" (קְהֵלֵת ז, ח), כִּי הַתְּקוּן שֶׁל שָׁבוּעוֹת רָצוּ לְקַלְקַל מִחֲמַת שְׁלֵא קִבְּלָנוּ רַק הַתּוֹרָה וְלֹא נִתְּגַלָּה עֲדִין הַתְּקוּן שֶׁל שְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים, שֶׁנִּמְשָׁכוּ מִשְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה,

לקוּטֵי הַלְכוֹת ראש חֹדֶשׁ ה' אַרְח־חַיִּים קכז

שְׁהוּא בְּחִינַת לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, אֲבָל עֲתָה
מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעֲשֶׂרֶת יָמֵי תְּשׁוּבָה וְיוֹם־כְּפוּר עַד עֲתָה,
כָּל עֲסָקְנוּ לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, שְׁנֵה עֵקֶר הַתְּקוּן
כַּנ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת הַפְּנוּת שֶׁל הַשְּׂמוּנָה עֲשֶׂרָה נְעוּנֵעִים, כִּי
הֵם שְׂמוּנָה עֲשֶׂרָה נְעוּנֵעִים כְּנֶגֶד שְׂמוּנָה עֲשֶׂרָה
בְּרַפְאֵן דְּצִלוֹתָא, כִּי כְּפֻנְתָנוּ לְהַמְשִׁיךְ הַמַּחֲזִין שֶׁל זְעִיר
אַנְפִּין עַל־יְדֵי הַנְּעוּנֵעִים לְתוֹךְ הַמְּלָכוֹת, כְּמוֹ שְׂאִיתָא
בַּפְּנוּת (עֵין פְּרִי־עֵץ־חַיִּים שְׁעַר הַלּוֹבֵב פ"ב פ"ג) שְׁעַל־יְדֵי
הַנְּעוּנֵעִים מִמְּשִׁיכֵן הַמַּחֲזִין שֶׁל הַשֵּׁשֶׁה קְצוּוֹת לְתוֹךְ
הַמְּלָכוֹת. וּבְשִׁבִיל זֶה מְנַעֲנְעִים כְּדֵי לְעוֹרֵר הַמַּחֲ
שְׁבָרָאשׁ, לְהַמְשִׁיךְ הָאָרֶז מִהַמַּחֲשָׁבָרָאשׁ לְתוֹךְ הַמַּחֲזִין
שְׁבִשְׁשֵׁה קְצוּוֹת כְּדֵי שְׂיִהְיֶה כַּח לְהַמַּחֲזִין שְׁבִשְׁשֵׁה
קְצוּוֹת, לְהַאִיר לְתוֹךְ הַמְּלָכוֹת, שֶׁהוּא הָאֶתְרוּג (תְּקוּנַיִיזְהַר
נו: וְזֶה חֶלֶק ג' רנז), שֶׁהוּא "פְּרִי עֵץ הַדָּר" (וַיִּקְרָא כג, מ), שְׁכַל
הַהֲדוּר שֶׁלוֹ נִמְשָׁךְ מִמַּחֲזִין אֱלוֹ, כְּמַבְאָר כָּל זֶה בַּפְּנוּת
הָאֶר"י ז"ל, הֵינּוּ כִּי כָּל עֲסָקְנוּ מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעַד שְׂמִינֵי
עֲצֶרֶת לְהַקִּים וּלְבַנּוֹת אֶת הַמְּלָכוֹת, שֶׁהוּא הַתְּפִלָּה כַּנ"ל,
שְׁעַקֵר בְּנִינָה וְשִׁלְמוּתָהּ הוּא כְּשֶׁעוֹשִׂין מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת
כַּנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת הַנְּעוּנֵעִים עַל־פִּי הַפְּנוּת הַנ"ל, כִּי הַמַּחֲזִין
שְׁבִשְׁשֵׁה קְצוּוֹת שֶׁל זְעִיר אַנְפִּין זֶה בְּחִינַת הַתּוֹרָה

קכח לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים

שְׁבַנְגְלָה, שֶׁהִיא בְּבַחֲיַנַת שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה, בְּחִינַת שֵׁשֶׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה (עֵינן בְּתַקוּנֵי זֶהַר לַד. יד.), שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שֵׁשֶׁה קְצוֹת דְּזַעִיר אֲנָפִין (עֵינן פְּרִיעֵן-חַיִּים, שֶׁעַר הַנְּהַגַת הַלְמוּד) שֶׁהוּא הַתּוֹרָה כַּנ"ל, וְהַמְחִין שֶׁבְּרֵאשׁ זַעִיר אֲנָפִין, זֶה בְּחִינַת סְתְרֵי תּוֹרָה, בְּחִינַת חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה שֶׁל הַצְּדִיקִים אֲמִתִּיִּים שֶׁבְּכָל דּוֹר שֶׁנִּמְשָׁכִין מֵאוֹרֵיתָא דְּעֵתִיקָא סְתִימָאָה (עֵינן זֶהַר חֶלֶק ג' קנב) דְּעֵתִידָא לְאַתְגְּלִיא בִּימּוֹת הַמְּשִׁיחַ וְלַעֲתִיד לָבוֹא. וְאִזּוּ יִתְגַּלֶּה זֶה הַדְּרֹךְ בְּשִׁלְמוֹת לַעֲשׂוֹת מֵהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, אֲבָל גַּם עֵתָה עֶקֶר הַתְּקַרְבוֹת הַגְּאֻלָּה הוּא עַל-יְדֵי-זֶה כַּנ"ל, אֲבָל כְּשֶׁרוֹצִין לַעֲשׂוֹת מֵהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת צְרִיכִין לָזֶה לְהַמְשִׁיךְ חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה אֲמִתִּיִּים הַנִּמְשָׁכִין מֵאוֹרֵיתָא דְּעֵתִיקָא סְתִימָאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת סְתְרֵי תּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַחִין שֶׁבְּרֵאשׁ הַנ"ל.

וְזֶה שֶׁמְנַעֲנֵעִין בַּלּוּלָב כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ הָאָרָה מִמַּחִין שֶׁבְּרֵאשׁ מִבְּחִינַת סְתְרֵי תּוֹרָה לְתוֹךְ הַשֵּׁשֶׁה קְצוֹת, לְתוֹךְ פְּשְׁטֵי אוֹרֵיתָא כְּדֵי שִׁיְהִיָּה לָהֶם כַּח לְהַאִיר לְתוֹךְ הַמְּלָכוֹת, הֵינּוּ לְתוֹךְ הַתְּפִלָּה, הֵינּוּ שֶׁכָּל מַחֵי הַתּוֹרָה יִמְשָׁכוּ לְתוֹךְ הַתְּפִלָּה, דְּהֵינּוּ לַעֲשׂוֹת מֵהַתּוֹרָה תְּפִלָּה כַּנ"ל. וְלָזֶה צְרִיכִין דְּוָקָא לְהַמְשִׁיךְ הָאָרָה מִבְּחִינַת מַחִין שֶׁבְּרֵאשׁ שֶׁהֵם בְּחִינַת חֲדוּשֵׁין דְּאוֹרֵיתָא הַנִּמְשָׁכִין מֵאוֹרֵיתָא דְּעֵתִיקָא סְתִימָאָה כַּנ"ל.

כִּי אֵי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת מֵהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת כִּי אִם עַל-יְדֵי

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קכט

שְׂיֹדְעִין קְשׁוּרֵי וְחֲבוּרֵי הַמְצוֹת וְהַמְדוֹת כַּנ"ל, כְּפִי
קְשׁוּרֵי הַסְּפִירוֹת וּמְדוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת, שְׂאֵז יְכוּלִין לְעוֹרֵר
שֶׁלֶשׁ עֶשְׂרֵה מְדוֹת שֶׁל רַחֲמִים עַל-יְדֵי תְּפִלוֹת אֱלוֹ
שְׁנַעֲשִׂין מִהַתּוֹרוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת שֶׁלֶשׁ עֶשְׂרֵה מְדוֹת
שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶן, שְׁמִשָּׁם כָּל חֲדוּשֵׁין דְּאוּרִיתָא, כִּי
לְמַשָּׁל כְּשֶׁאֶחָד רוֹצֵה לְבַקֵּשׁ מִהַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ שְׂיִזְכֶּה לְקַיֵּם
מְצוֹת צִיצִית בְּשִׁלְמוֹת, אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ סִּגְלַת הַצִּיצִית
אֵיזָה מְדָה יִזְכֶּה לְשַׁבֵּר עַל-יְדֵי צִיצִית וְלֵאֵיזָה מְעַלָּה
יִגִּיעַ עַל יְדֵהּ וְכוּ', אֲזַי בְּוֹדָאֵי אֵינוֹ יְכוּל לְהֶאֱרִיךְ בַּתְּפִלָּה
עַד שְׂיִשְׁבֵּר לְבוֹ עַד שְׂיַעֲוֹרֵר רַחֲמֵי הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי אֵינוֹ
יְכוּל לְבַקֵּשׁ רַק — רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם זְכַנֵּי לְקַיֵּם מְצוֹת
צִיצִית בְּשִׁלְמוֹת. אַף-עַל-פִּי שְׁבֻדָּאֵי גַם זֶה טוֹב מְאֹד,
אֲשֶׁרֵי שְׂיֵאֱחֹז בְּזֶה לְבַקֵּשׁ עַל כָּל מְצוּה מִהַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ,
אַף-עַל-פִּי-כֵן עֲדִין אֵינוֹ זוֹכֵה לַעֲשׂוֹת תְּפִלָּתוֹ רַחֲמִים
וְתַחֲנוּנִים, שֶׁהוּא זֶה שְׂזוֹכֵה לְחֲדָשׁ בֵּה דְבָר. אֲבָל עֵקֶר
הַתְּפִלָּה הַשְּׁלֵמָה שְׂעוֹשִׂין מִתּוֹרוֹת הוּא מִחֲדוּשֵׁי אוּרִיתָא
שְׂזוֹכִין לִידַע עַל יָדָם סִּגְלַת הַמְצוֹת, כְּמוֹ בְּמִשָּׁל הַצִּיצִית
שֶׁהַתְּחִלָּנוֹ. כְּשִׂיּוֹדֵעַ הָאָדָם שְׂמְצוֹת צִיצִית מְסַגֵּל לְשַׁבֵּר
תְּאֵוֹת נְאוּף וְלִזְכוֹת עַל-יְדֵי-זֶה לַעֲצַת הַצַּדִּיקִים וְלֵאֲמוּנָה
שְׁלֵמָה וְלַתְּפִלָּה וְלֵאֲרִיץ-יִשְׂרָאֵל וְלַעֲשׂוֹת נְסִים וְכוּ' (לְקוּטֵי
מִוֵּהר"ן חֵלֶק א סִימָן ז). הִנֵּה עַל-פִּי דְרָךְ זֶה בְּוֹדָאֵי יְכוּל לְסַדֵּר
תְּפִלוֹת רַבּוֹת בְּאֲרִיכוֹת נְפִלָא עַל מְצוֹת צִיצִית.

כי כל אחד כפי מה שיודע בנפשו כמה הוא רחוק מתקון הברית, ואיך תאות נאוף מתגבר עליו בכל פעם, שזה עקר המלחמה של כל אדם, וכל מה שעובר עליו בענין זה בכל פעם, כמה וכמה הוא צריך להפציר להשם יתברך שיושיעו לקיים מצות ציצית כתקונה, כדי להנצל מנאוף, שהוא התאוה העומדת עליו בכל יום לכלותו, חס ושלום, להרחיקו מחי החיים. וכן כשיזכר כמה הוא רחוק מאמונה שלמה, שהוא יסוד כל התורה כלה וכו', וכן כמה הוא רחוק מתפלה וכו'. וכן כמה וכמה עצות רעות של המהפכים האמת וכו' מתגברין עליו. וכמה ישועה ורחמים הוא צריך לזכות לעצות אמתיות, שהם עצות צדיקים. הן על כל אלה בודאי יוכל לשפך שיחו בתפלתו, שיעשה מתורה זאת, לפרש את כל אשר עם לבבו, על-ידי תורה זאת.

וכן מתורה אחרת (שבלקוטי מזהר"ן, חלק א', סימן כג), שמדברת ממצות מזוזה, שמשברת תאות ממון ומבטלת טרדת מרירת הפרנסה, וזוכה לשמח בחלקו וכו', אשר ידוע שמרירת טרדת הפרנסה מכלה חיי האדם, ומרחקת אותו מעבודת השם יתברך וכו', כמה וכמה תחנות ובקשות מעמק הלב יכול לעשות על-ידי-זה, עד שישפך לבו פנים נכח פני השם. וכן בשאר הענינים המבארים בתורה זאת וכן בשארי תורות. נמצא, שעקר

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קלא

שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה שֶׁהוּא כְּשֶׁעוֹשִׁין מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת עֶקֶר
שְׁלֵמוֹתָהּ הוּא עַל-יְדֵי חֲדוּשֵׁי תוֹרַת הַנֵּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת הַנְּעוּנָעִים עַל-פִּי הַכְּפוּנוֹת כַּנֵּ"ל שֶׁכָּל כְּפוּנָתָנוּ
לְהַמְשִׁיךְ כָּל הַמַּחֲזִין לְתוֹךְ הַמְּלָכוֹת, דְּהֵינּוּ לְהַמְשִׁיךְ
הַמַּחֲזִין שֶׁל הַתּוֹרָה לְתוֹךְ הַתְּפִלָּה לְעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה,
אַבָּל לְזֶה צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ חֲדוּשֵׁי תוֹרַת הַנֵּ"ל, שֶׁהוּא
בְּחִינַת שְׂמֵמֵשִׁיכִין הַמַּחֲזִין שֶׁבְּרֹאשׁ לְתוֹךְ הַשָּׂשׂוֹת קְצוּוֹת
כְּדֵי שְׂיֵאִירוּ הַמַּחֲזִין שֶׁבְּשָׂשׂוֹת קְצוּוֹת יוֹתֵר כְּדֵי שְׂיִהְיֶה
לָהֶם כַּח לְהַאִיר לְהַמְּלָכוֹת שֶׁהוּא הַתְּפִלָּה, הֵינּוּ כַּנֵּ"ל:

(יז) וְעַל-כֵּן בְּהוֹשָׁעֲנָא רַבָּא שְׂאֵז נִגְמַר הַתְּקוּן אוֹמְרִים אֲז
כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים, כִּי זֶה עֶקֶר הַתְּקוּן שְׂאֵנוּ
עוֹסְקִין מִרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד עֵתָה לְהַמְשִׁיךְ אֲמִירַת תְּהִלִּים
בְּעוֹלָם וְלַעֲסֹק בְּהַתְּבוּדוֹת וְלַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת
שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת תְּהִלִּים כַּנֵּ"ל:

(וְזֶה בְּחִינַת חוֹתֶם וְחוֹתֶם בְּתוֹךְ חוֹתֶם שֶׁעוֹשִׁין בְּיוֹם
הַכְּפוּרִים וְהוֹשָׁעֲנָא רַבָּא (עֵין פְּרִיעֵץ-חַיִּים, שְׁעַר יוֹם כְּפוּר,
פְּרָק א', שְׁעַר הַלּוּלָב, פְּרָק ד'). חוֹתֶם הַמְּלָכוֹת, דְּהֵינּוּ חוֹתֶם הַתְּפִלָּה
שֶׁלֹּא יִגַּע בָּהּ זָר זֶה בְּחִינַת כְּשׂוֹכִין לְהַתְּפַלֵּל רַק עַל
יְרֵאת שָׂמִים, שְׂזֶה עֶקֶר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה, בְּחִינַת (מְשַׁלֵּי לֹא,
ל) יְרֵאת ה' הִיא תְּתַהַלֵּל וְכוּ' כַּנֵּ"ל. וְזֶה נִגְמַר בְּיוֹם
הַכְּפוּרִים, כִּי מִרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹם-כְּפוּר מִתְּפַלְּלִין עַל

קלב לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים

היראה, בחינת 'ובכן תן פחדך וכו', אבל עוד צריכין לתקן את התפלה יותר בבחינת חותם על חותם. וזה זוכין בפעושין מהתורות תפלות, וזה עוסקין בסכות על-ידי הארבעה מינים כנ"ל שמנענעים בהם וממשיכין המחין מהראש לתוף הששה קצוות וכו'. וזה נגמר בהושענא רבא בחינת חותם בתוף חותם וכו'. (וזה צריך עיון ובאור); כי למעלה אמרנו שגם בראש השנה ויום הפפורים ממשיכין זה תקון לעשות מהתורות תפלות ולכאורה הוא סתירה לדברים אלה, אך זה יש לישיב בנקל, כי בודאי כל תקון התפלה הוא בראש השנה. וכל תקוני המלכות, שהוא בחינת תפלה שנגמרים אחר כך עד שמיני עצרת, הכל התחיל בראש השנה, רק שגמר תקון של כל בחינה ובחינה נגמר בזמנו ועל-פי זה יהיה מישיב סתירה הנ"ל, אך אף-על-פי-כן עדין דברים אלו צריכים עיון).

יח) וזה בחינת ההקפות של שמחת תורה שמקיפין עם התורה. ואומרים אז תחנון ובקשות "אנא ה' הושיעה נא" (תהלים קיח, כה); להורות שהתורה עדין בבחינת מקיפים אצלנו. וכל עסקנו לבקש ולהתחנן מהשם יתברך להכניס המקיף לפנינו, דהינו פעושין מהתורות תפלות שקיום התורה והמצוות שלא זכינו עדין בשלמות, שהוא בבחינת מקיף אצלנו נזכה לזה,

לקויטי הלכות ראש חדש ה' ארז-חיים קלג

לקימם הכל בשלמות וזה כל בקשתנו ועסקנו ועל-כן שמחים אז מאד, כי כשזוכין לתפלות שלמות כאלו שנעשין מהתורות משם עקר השמחה, בחינת "וגילו ברעדה" (תהלים ב, יא), בחינת (ישעיה לה, י) "ושמחת עולם על ראשם" (כמוכן בהתורה "חותם בתוך חותם" בסימן כ"ב, עין שם). כי גם זה שיהי לזכרון שם היטב. ועין לקמן מבאר קצת שמה שכתב שם מענין הנעשה ונשמע, שהם תורה ותפלה, שצריכין לזכות לעשות מהתפלה תורה, זהו בעצמו בחינת לעשות מתורה תפלה. אף-על-פי שלפום רהטא נראה הפכים, אבל באמת הכל אחד למבין. וכבר מבאר מזה במקום אחר (בהלכות ספר תורה), עין שם:

(ט) וזה בחינת "ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עשיהם תהלתו עמדת לעד" (תהלים קיא, י) — 'ראשית חכמה יראת ה' וכו', הינו שצריכין להקדים יראת חטאו לתכמתו, כי 'תכלית תורה תשובה ומעשים טובים', כמו שלמדו רבותינו זכרונם לברכה ממקרא זה בברכות (יז) דאיתא שם 'מרגלא בפומא דרבא וכו' "ללומדיהם" לא נאמר אלא "לעשייהם". וזהו שסים "תהלתו עומדת לעד", הינו איה זוכין לזה הוא על-ידי בחינת תהלתו וכו', זה בחינת תהלים, שהוא בחינת שעושין מתורות תפלות כנ"ל.

קלד לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים

וְזֶהוּ 'שְׁכַל טוֹב לְכָל עֲשִׂיהֶם', כִּי זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת שְׁכַל הָעֲלִיּוֹן מִבְּחִינַת אֲוִרִיתָא דְעֵתִיקָא סְתִימָאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁכַל טוֹב, כִּי בְּיָדָיו הוּא שְׁכַל טוֹב וְנִפְלָא לְזִכּוֹת אֶת הָעוֹלָם לְהַבִּיא הַתּוֹרָה לְיַדֵי מַעֲשֵׂה עַל-יַדֵי בְּחִינַת "תְּהִלְתּוֹ עוֹמֶדֶת לְעַד", שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּהִלִּים, בְּחִינַת שְׁעוֹשֵׁין מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת כַּנ"ל. וְזֶהוּ "תְּהִלְתּוֹ עוֹמֶדֶת לְעַד", כִּי בְּחִינַת תְּהִלִּים, דְּהֵינּוּ שְׁעוֹשֵׁין מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת זֹאת הַבְּחִינָה עוֹמֶדֶת לְעַד, כִּי עַל-יַדֵי זֶה תְּהִיָּה הַגְּאֻלָּה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁתְּהִיָּה גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה לְעַד וְלִנְצַח, כִּי זֹאת הַבְּחִינָה שֶׁל תְּהִלִּים וְכוּ' עוֹמֶדֶת לְעַד, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְקַלְקֵל זֹאת לְעוֹלָם בְּחִינַת (יְרֻמָּה לֵא, ל) "וְכִרְתִּי לָהֶם וְכוּ' לֹא כְּבָרִית" וְכוּ' :

כ) וְזֶה בְּחִינַת מֹשֶׁה יוֹסֵף דָּוִד, שְׁכָלָם בְּחִינָה אַחַת, כִּי שְׁלֵשֶׁתָן נִסְתַּלְקוּ בְּשַׁבַּת בְּמִנְחָה בְּעֵת רַעְוָא דְרַעְוִין, (כְּמוֹ שְׁאִיתָא בְּזִהַר הַקְּדוֹשׁ תְּרוּמָה קְנוֹ), שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה, בְּחִינַת (תְּהִלִּים סט, יד) "וְאֲנִי תְּפִלְתִּי לָךְ ה' עֵת רְצוֹן" וְכוּ'. כִּי מֹשֶׁה הוּא הַתּוֹרָה כַּנ"ל. וְדָוִד הוּא הַתְּפִלָּה כַּנ"ל וְיוֹסֵף הוּא בְּחִינַת (מִשְׁלֵי י, כה) הַ"צְדִיק יְסוּד עוֹלָם" (עֵינ זִהַר חֶלֶק א' נט, קנח, קפט, קצד, רמו), בְּחִינַת צְדִיק ח"י עֲלָמִין (עֵינ שֵׁם קצג:), ח"י בְּרַפְאֵן דְּצִלוֹתָא (עֵינ זִהַר חֶלֶק ג' רכז), שֶׁהוּא הַבְּחִינָה הַמְּחַבֵּר שְׁנֵיהֶם מֹשֶׁה וְדָוִד, תּוֹרָה וְתְּפִלָּה, דְּהֵינּוּ שְׁיוּסָף הוּא

לקויטי הלכות ראש חדש ה' ארחה-חיים קלה

הבחינה הממשכת התורה לתוך התפלה שמביא את התורה מבחינת משה לבחינת דוד לעשות ממנו תפלה.

ועל-כן משה, יוסף, דוד בגימטריא תפלה. כי דיקא שלשתן הם בחינת שלמות התפלה. כי עקר

שלמות התפלה בתכלית הוא כפשוטין מתורה תפלה, שזה נעשה על-ידי שלשה הצדיקים האלה כנ"ל.

ועל-כן נסתלקו בשעת תכלית שלמות עלית התפלה שהוא בשבת במנחה בבחינת "ואני תפלתי לך ה'

עת רצון" שאומרים אז. וזהו "ענני באמת ישעך" אמת זה בחינת התורה, בחינת "תורת אמת", הינו על-ידי

האמת שאזכה לעשות מתורה תפלה, על-ידי-זה בודאי תענני ויהיה לי ישועה, בחינת "ענני באמת ישעך":

וזהו "עזי וזמרת יה" (שמות טו, ב). 'עזי' זה בחינת התורה, בחינת (תהלים כט, יא) "ה' עז לעמו יתן"

(עין זבחים קטז). 'וזמרת יה' זה בחינת תפלה, הינו כשאזכה לחבר תורה ותפלה, דהינו לעשות מהתורה

תפלה אז בודאי ויהי לי לישועה, כי בודאי יהיה לי ישועה שלמה כנ"ל:

וזה בחינת השבעה רועים הנכנסין בספה מאברהם עד דוד, הכל בשביל בחינה זאת, כי ההתחלה מתפלה

והסוף הוא תפלה, כי עבודת האבות התחילה מתפלה, כי עדין לא היה שום תורה. ועל-כן אברהם תגן

קלו לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים

שחרית וכו', אבל עדין לא היה בתכלית השלמות מחמת שעדין לא נתנה תורה לעשות ממנה תפלה. ומשה ואהרן הם התורה ויוסף הוא המביא התורה לבחינת דוד לעשות ממנה תפלה להוליד מעשים טובים, כי 'עקר תולדותיהן של צדיקים מעשים טובים' (פסיקתא זוטא ריש גמ) ואז נשלם פונת הבריאה בשלמות. ועל-כן כל אלה השבעה רועים נכנסין בספה, כי בסכות עוסקים בזה וכו' כנ"ל:

א) וזה בחינת 'צלתה מרבה מחמתה' (ספה כב.), כי בהספה מערב הצל והחמה, שהם בחינת תורה ותפלה, אבל הצל צריך שיהיה מרבה, כי עקר היא התפלה, שהוא בחינת יראה, בחינת (תהלים קיא, י) "ראשית חכמה יראת ה'" וכו', בחינת 'מעשיו מרבין מחכמתו' (אבות ג, יז), כי תפלה כזאת היא בחינת מעשה וכו'. וזה בחינת "והיה יום אחד יודע לה" לא יום ולא לילה" וכו' (זכריה יד, ז), כי תפלה כזאת היא למעלה מהזמן כי הוא לא יום שהוא תורה. ולא לילה, שהוא תפלה, כי הוא כלולה משניהם, ואז יתקיים מה שכתוב אחריו (שם ט) "והיה ה' למלך וכו' ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד":

ב) וזה בחינת מה שאיתא בזהר הקדוש שבסכות הוא בחינת (ירמיה לא, כא) "נקבה תסובב גבר", בחינת

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארזה-חיים קלז

"וְהַחֲזִיקוּ שִׁבְעַת נָשִׁים בְּאִישׁ אֶחָד" וְכוּ' (ישעיה ד, א), כִּי אִז עוֹלָה הַתְּפִלָּה עַל-יְדֵי שְׁעוֹסְקִין לְהַמְשִׁיךְ הַדְּרֹךְ לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת. וְאִז הִיא בְּחִינַת "נִקְבָּה תְּסוּבָב גָּבֵר", שֶׁהָ"אִשָּׁה יֵרָאֵת ה'" בְּחִינַת תְּפִלָּה, רוֹדֶפֶת אַחֵר הַתּוֹרָה, כִּי מֵה שְׁעַכְשׁוֹ יִדְרֹכוּ שֶׁל אִישׁ לַחֲזוֹר אַחֵר אִשָּׁה, זֶהוּ מַחְמַת קַטְנוּתָהּ בְּמַעֲלָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַעוֹט הַיָּרֵחַ. וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָּהּ (קדושין ב:): 'מִשָּׁל לְמִי שֶׁנֶּאֱבָדָה לוֹ אֲבָדָה וְכוּ' בְּעַל אֲבָדָה מִחֲזוֹר אַחֵר אֲבָדְתוֹ' וְכוּ', כִּי עַכְשׁוֹ הַתְּפִלָּה בְּקַטְנוּת וְרַב הַתְּפִלוֹת הֵם צְרִכֵי הַגּוֹף. וְאִז אֵין לְהַתְּפִלָּה פְּתִחוֹן פֶּה לְרֹדֵף אַחֵר הַתּוֹרָה וְלִתְבַע אוֹתָהּ, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא לְצִרְכֵי הַגּוֹף אֵין לָהּ שְׁלֵמוֹת כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה וְכוּ' כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן בּוֹדָאֵי אֵין זֶה דֶּרֶךְ הַטּוֹב וְהָאֵמֶת לֹאמֹר אֶלְמַד תּוֹרָה כְּדֵי שְׂאוּכַל לְהַתְּפַלֵּל עַל צְרִכֵי הַגּוֹף, כִּי זֶה הוּא בְּחִינַת (אבות ד, ה) 'אַל תַּעֲשֶׂה קָרְדִים לַחֲפֹר בָּהֶ', כִּי עַקֵּר כּוֹנְנָתוֹ עַל צְרִכֵי הַגּוֹף רַק מַחְמַת שְׂמֵת־בִּישׁ לְשֶׁאֵל עַל צְרִכֵיו, עַל-כֵּן הוּא לֹאמֵד כְּדֵי שִׁישְׂאֵל צְרִכֵיו. וְזֶה בּוֹדָאֵי מְגַנֵּה מְאֹד, עַל-כֵּן אֵין נֶאֱדָה בְּתְפִלָּה כּוֹז שֶׁהַתְּפִלָּה תְּבַקֵּשׁ אֶת הַתּוֹרָה כַּנ"ל.

אַבֵּל הַתְּפִלָּה שְׁעוֹשִׁין מִתּוֹרוֹת, שֶׁהוּא לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה, אִז הַתְּפִלָּה נְבִינִית בְּשְׁלֵמוֹת גְּדוֹל, בְּבְחִינַת מְלוֹי הַיָּרֵחַ וְכוּ', וְאִז בּוֹדָאֵי אֵינָה מִתְּבַיֶּשֶׁת הַתְּפִלָּה בְּחִינַת

קלח לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים

אשה לרדף אחר בעלה, שהוא התורה, בבחינת "נקבה מסובב גבר", בחינת "והחזיקו" וכו', כי תפלה שלמה כזאת בודאי תוכל לרדף אחר התורה, ולבקש אותה למד ועסק בתורה בשבילי, כדי שאוכל לעשות תפלות מתורות אלו, כי כל פונתי לעשות רצון בוראי.

וזהו: "והחזיקו שבע נשים" בחינת תפלה, שהוא יראת השם, בחינת (תהלים קיט, קסד) "שבע ביום הללתיך" וכו'. וזהו (ישעיה ד, א) "לחמנו נאכל ושמלתנו נלבש", כי הלחם והשמלה, שהוא הפרנסה הנמשך על ידי תפלות פשוטות של צרכי הגוף עקר הפרנסה נמשך מהתורה, כי תפלה כזאת אין לה שום כח להשפיע כי אם מה שמקבלת מהתורה שמשם כל ההשפעות וכו', אבל תפלה שעושים מתורה שכל פונתה לקיים את התורה זאת התפלה היא בעצמה תורה ואצלה כל ההשפעות מאחר שכל עסקה לקיים את התורה שמשם כל ההשפעות. וזהו 'לחמנו נאכל ושמלתנו נלבש', כי אין אנו צריכין שאתה על ידי למודך תמשך לנו שפע הפרנסה, רק אנחנו בעצמנו נמשיך השפע לחם ושמלה מאחר שכל עסקנו להמשיך קיום התורה במעשה, שזה העקר, שמשם כל ההשפעות.

וזהו: "רק יקרא שמך עלינו אסף חרפתנו", דהינו

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קלט

לעלות התפלה מחרפות ובזיונות, מזילותא דגלותא מבחינת (תהלים יב, ט) "פרם זלת" וכו', 'אלו דברים' וכו' (ברכות ו:). ותפלה כזאת היא בחינת (משלי יב, ד) "אשת חיל עטרת בעלה" וכו'. ועל תפלה כזאת נאמר (שם לא, כט): "רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה", בחינת "בטח בה לב בעלה" (שם יא), כי יש אשה שבעלה צריך לפרנסה וכו', כי בעלה צריך להביא לה כל צרכי הפרנסה והיא רק מתקנת המאכל בבשול ואפייה לפרנס את בני ביתה וכו'. וזה בחינת התפלה הפשוטה של צרכי הגוף שכל השפע של התפלה מביא לה בעלה שהוא התורה, רק שעקר גמר בשול השפע צריך שיהיה על-ידי התפלה כדי שתוכל לירד להעולם לפרנס את העולם, אבל יש 'אשת חיל' שכל עצירות של בעלה וחיותו ממנה, בחינת "בטח בה לב בעלה". וזה בחינת התפלה שעושין מתורות לקיים את התורה שכל חיות התורה שהוא קיום התורה, הוא על ידה דהינו על-ידי התפלה וכנ"ל:

כג) וזה בחינת שמחת בית השואבה. בחינת (ישעיה יב, ג) "ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה" ויתקבלון אולפן חדת' (בתרגום שם), הינו חדושי תורה הנ"ל הנמשכין מבחינת 'עתיקא סתימאה', שעל-ידי-זה יכולין לעשות מתורות תפלות, שעל-ידי-זה יכולין

לשפף לבו כמים נכח פני השם, שזהו בחינת נסוף המים בקח, בחינת "וישאבו מים וישפכו לפני השם" הנאמר בשמואל (-א, ז, ו) ופרש רש"י: 'שפכו לכם כמים', כי דיקא על-ידי חדושי תורה הנ"ל בחינת 'אולפן חדת', שעל-ידי-זה זוכין לעשות מתורות תפלות, דיקא על-ידי-זה זוכין לשפף לבו כמים לפני השם כל אחד ואחד כפי אשר יודע נגעי לבבו ומכאוביו, איך הוא רחוק מהשם יתברך, ולאיזה מדות רעות ותאות רעות ובלבולים רעים נפל בעוונותיו, וכל מה שעובר עליו בכל יום ובכל עת, שהכל יוכל למצא בתוך תפלות אלו שעושה מתורות ולפרש שיחתו לפניו יתברך ברחמים ותחנונים על כלם כבן המתחטא לפני אביו (תענית יט.) עד שיוכל לשפף לבו כמים וכו'.

וזהו 'ממעניי הישועה', כי דרך זה הוא בחינת מעניי הישועה, שהישועה נובעת ממענות שאינם פוסקים שנמשכין מהנחל נובע וכו' (משלי יח, ד), שהם ישועות בלי גבול וקץ וסוף ותכלית שיכולים להושיע לכל יהיה מי שיהיה, אפלו אם הוא כמו שהוא, כי הוא נחל נובע וכו' בחינת (בראשית כו, יט) "באר מים חיים" - מענות שאינם פוסקים להושיע לכל, בחינת מעניי הישועה. וזהו בחינת גדל השמחה, כי כשזוכין להמשיך דרך זה הוא ודאי שמחה שאין לה קץ, בחינת

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארז-חיים קמא

"וגילו ברעדה", בחינת "ושמחת עולם" וכו' פנ"ל:

כד) וזה בחינת ההקפות עם הלולב סביב הספר תורה, בחינת "נקבה תסובב גבר" שאומרים תפלות והושענות סביב התורה, כי כל פונתנו להמשיך התורה לתוך התפלה לעשות מהתורה תפלה פנ"ל. וזהו בחינת אדם, דבור, מעשה, המבארים בפונות (פרי-עץ-חיים שער הלולב פ"ז). 'אדם' הוא בחינת התורה (לקוטי מוהר"ן חלק א סימן רמה), בחינת (במדבר יט, יד) "זאת התורה אדם" (עין ברכות מג:), 'דבור' הוא התפלה שעושין מהתורה, בחינת (תהלים נא, יז) "אדני שפתי תפתח" וכו'. 'מעשה' הינו שכל פונתנו בתפלתנו לזכות למעשה, דהינו לקיים את כל דברי התורה, שזהו בחינה הנ"ל שעושין מהתורה תפלה פנ"ל:

כה) ('ירמיה ג) "ביתים ההמה לא יאמרו עוד ארון ברית ה' וכו' בעת ההוא יקראו לירושלים פסא ה' וכו' ולא ילכו עוד אחרי שרירות לבם הרע". ירושלים — 'יראה שלם' (בראשית רבה נו, י) בחינת תפלה (עין זמר חלק ג מט, פא, קיג, קעג), כי שם הבית-המקדש "ביתי בית תפלה" (ישעיה נו, ז), שעקר שלמות התורה יהיה כשתבוא לתוך בחינת ירושלים, דהינו לתוך התפלה, שעל-ידי-זה זוכין לשמור ולעשות ולקיים. 'לא המדרש הוא העקר אלא המעשה' (אבות א, יז), "קחו עמכם דברים

ושובו אל ה'", 'דברים' דיקא (עין שמות רבה לח, ד).

פי בודאי התשובה קשה מאד, לזכות לתשובה, פי מאחר שגם קדם שחטא ונתלכלך בעונות ונלכד במצודות היצר הרע לא היה לו כח לעמד כנגדו, מפל שפן איך יכול לעמד כנגדו, אחר כך שפכר נתפס במה שנתפס, על-כן עקר התשובה על-ידי אמירת תהלים שהוא בחינת התבודדות והעקר בפעושין מהתורות תפלות כנ"ל, שאז יכול לדבר בפיו על כל פנים ולבקש מה' יתברך על כל דברי התורה, על כל מצוה ומצוה שיזכה לקימה ולשוב אליו, ובפרט על הדברים שפכר עבר עליהם. ועל-ידי-זה יזכה לתשובה בחינת "קחו עמכם דברים ושובו".

וזה בחינת הודוי של יום-כפור שפורטין בהודוי כל החטאים ומתחרטין עליהם ומבקשין מה' יתברך: 'יהי רצון מלפניך שלא אחטא'. נמצא, שעושין מהתורה תפלה, דהינו מפל מצות התורה שמזכיר שעבר עליהם, הוא מתפלל עליהם לשם יתברך שיצילו להבא וימחל לו על העבר עד שיהיה נחשב כאלו קיים כל התורה שכל זה הוא בחינת תפלה שעושין מתורה. נמצא, שבכל היום של יום הכפורים עוסקין לעשות מהתורה תפלה על-ידי רבוי הודוים שאומרים אז, פי אז צריכין לכך, פי אז יום האחרון של ארבעים ימים

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קמג

האחרונים (פרקי דרבי אליעזר מו סדר-עולם, ו'), שאז עקר גמר התקון של חטא העגל שעברו על התורה, שעקר התקון על-ידי שעושין מהתורות תפלות, שזהו בחינת שלש עשרה מדות של רחמים שנתגלו למשה אז בשביל התקון כנ"ל:

שיך לעיל

(כו) וזהו (ירמיה לא) "עד מתי תתחמקין הבת השובבה כי ברא ה' חדשה בארץ נקבה תסובב גבר". ופרש רש"י הפסוק לענין תשובה וזה לשון רש"י: 'תתחמקין', תסתרי ממני שאת בוששה לשוב אלי מפני דרכך. הנה חדשה נבראת בארץ, שהנקבה תחזור אחר הזכר לבקשו שישאנה, לשון (עין שיר-השירים ג, ב) 'אסבבה בעיר, אבקשה וגו', עד כאן לשון רש"י. ולכאורה מה ענין "נקבה תסובב גבר", שהנקבה תחזור אחר הזכר וכו' לענין תשובה? אך על-פי הנ"ל מבאר היטב, כי איש ואשה זכר ונקבה שרשם למעלה למעלה במקום גבה מאד, שכל היחודים העליונים תלויים בהם. וכמוכן בכל ספרי הזהר הקדוש וכתבי האר"י ז"ל. והם בחינת הקדוש ברוך הוא וקנסת ישראל (זהר חלק ב קיח:), והם בחינת תורה שבכתב ותורה שבעל פה (שם קסא:), שהם בחינת תורה ותפלה, כי תפלה היא בחינת תורה שבעל פה, כי עקר שלמות התפלה היא כשעושין

מהתורה תפלה, שזהו בחינת תורה שבעל פה, כי אי אפשר לעשות בשלמות מהתורה תפלה כי אם על-ידי בחינת תורה שבעל פה, שהוא בחינת פלגיות כל החדושים דאורייתא שמחדשין כל אחד ואחד, שכלם נמשכין מבחינת רוחו של משיח, שזוכה להתחדשות התורה בתכלית השלמות, שהוא בחינת אורייתא דעתיקא סתימאה ועל-ידי חדושים אלו יהיה נמשך זה הדרך בשלמות בעולם לעשות מהתורות תפלות וכנ"ל. ואז לא נתבייש לשוב להשם יתברך, אפלו אם עשינו מה שעשינו, ואפלו אם אנחנו עכשו כמו שאנו יודעין בעצמנו כל אחד ואחד, אף-על-פי-כן על-פי הדרך הזה לעשות מהתורות תפלות, הנמשך עתה מבחינת התנוצצות משיח, שמתנוצץ לבוא במהרה בימינו, כי בודאי לא יתמהמה עוד, חס ושלום, כמו שהתמהמה עד הנה. על-פי הדרך הזה אנו יכולים כלנו איך שהוא לשוב להשם יתברך, מאחר שכל תשובתנו ותקונתנו ותוחלתנו להשם יתברך הוא רק על-ידי תפלה, שאנו מצפים ומבקשים ומתחננים מהשם יתברך, שישב אותנו אליו, ויעזרנו ויושיענו בגבורתו הגדולה ובחסדיו הנפלאים לקיים את כל התורה מעתה, על-כן עתה בודאי אין לנו לפל בדעתנו מלהתפלל לשוב לה' יתברך, מחמת שמעשינו אינם כהגון. כי הלא, אדרבה, זהו בעצמו בקשתנו מה' יתברך שהוא יעזרנו לתקן מעשינו.

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארבע-חיים קמה

ובזה אנו יכולים לעסק תמיד, עד שירחם עלינו מן השמים למלאות בקשתנו. ובאמת מי שהוא חזק בדרך הזה להרבות בהתבודדות, ולעשות מהתורות תפלות, ולהרבות בתפלות כאלו תמיד, יהיה אף שיהיה בודאי יהיה אחריתו טוב. וסוף כל סוף סוף בודאי ישוב לה' יתברך באמת, כאשר הבנו מפיו הקדוש כמה פעמים, וכמבאר מזה בספריו הקדושים:

(ז) וזה שצוּעק הפסוק: "עד מתי תתחמקין הבת השובבה". ופרש רש"י לענין תשובה כנ"ל.

הינו שהפסוק קורא תגר וצוּעק וקורא בקול גדול אים ונורא על מה שאנו נופלין בדעתנו בכל פעם מלשוב מחמת רבוי מעשינו הרעים שהינו שונים באולתנו פעמים אין מספר. וכאשר ידוע שרב המתרחקים מה' יתברך הוא מחמת נפילות כאלו, מחמת שרואים שזה כמה שחפצים לשוב. ובכל פעם נופלים יותר ויותר, כי כל מה שיהם רוצים לצאת מן הרפש והטיט, מתגרה ומתגבר עליהם הבעל דבר יותר ויותר. ומחמת זה נתרשלו ידיהם מלשוב עוד כאלו חס ושלום, אפס תקנה, חס ושלום. ועל זה קורא הפסוק: 'עד מתי תתחמקין' — עד מתי תסתרי ממני שאת בושח לשוב אלי מפני דרכך. "הנה חדשה נבראת בארץ", שהנקבה תחזור אחר הזכרים וכו', הינו בחינת "נקבה תסובב

גבר", שהוא בחינת שעושין מהתורות תפלות, כמבאר לעיל, שזהו בחינת סכות, בחינת "והחזיקו" וכו' פנ"ל, שמכל דברי התורה והמצוות בין מצוות עשה בין מצוות לא תעשה עושין מהם תפלות פנ"ל. ועל-ידי דרך זה אין לה להתבייש לשוב אלי תמיד יהיה איך שיהיה, כי רחמי לא פלים. ובכל פעם תוכל לבוא בתפלה ותחנונים לבקשני שאקרבך מעתה. ובנדאי יועילו דבריך סוף כל סוף.

כי דרך זה נמשך מבחינת גאולה האחרונה שאין לה הפסק (תנחומא, שופטים ט) שהיא בחינת מעיני הישועה, שדרך ישועה זאת אינו נפסק לעולם פנ"ל, כי הוא דרך שדרכו בו אבותינו מעולם אברהם יצחק ויעקב ומשה ואהרן ויוסף ודוד. וכל הצדיקים הקדמונים שעסקו בתפלה והתבודדות הרבה להתקרב להשם יתברך, אך בתחלה לא היו יכולים עדין לזכות לזה בשלמות לעשות מתורה תפלה, מחמת שעדין לא היה תורה בעולם והכרחו לעסק בתפלה הרבה כל האבות עד משה עד שזכה משה ברבוי תפלותיו בחינת (תהלים ז, א) "תפלה למשה" — להמשיך תורה, אבל עדין לא הגיע העת לחזור ולהכניס התורה לתוך התפלה ולכבש דרך זה בעולם לעשות מהתורות תפלות. ועל-כן הנה מה דהוה שקלקלו הערב רב והחטיאו גם

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קמז

את ישראל וכו', עד שבא דוד המלך, עליו השלום, שהוא משלים את השבועה רועים. והוא היה שרש נשמת משיח, והוא התחיל לעורר זה הדרך לעשות מהתורות תפלות, שזהו בחינת תהלים וכו' פנ"ל, אבל עקר הגמר יהיה בימי משיח פנ"ל. ועל-כן על-ידי דרך זה לא נבוש ולא נכלם לעולם, כי אין שהוא נשוב לה' יתברך פנ"ל.

וזה בחינת "תחת אהבתי ישטנוני ואני תפלה" (תהלים קט, ד). אהבה זה בחינת התורה, בחינת "תורת חסד" (משלי לא, כו). וכמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לג) על פסוק: (תהלים מב, ט) "יומם יצוה ה' חסדו". שכל מצות התורה הם בחינת אהבה וחסד וכו'. וזהו: "תחת אהבתי ישטנוני", שכל מה שאני זוכה לבחינת אהבה שהוא בחינת מצות התורה, כל מה שאני רוצה להתחיל לעסק באיזה תורה ומצוה שהם בחינת אהבה וחסד. 'ישטנוני', שהם מתגרים ומשטינים בי ורוצים להפילי, חס ושלום, ואני איני יודע מה לעשות לנגדם, כי הם מתגרים בי מאד, על-כן כל עסקי תפלה, בחינת "ואני תפלה" דהינו שאני עושה מה'תורה' שהיא בחינת 'אהבה' אני עושה ממנה 'תפלה' ועל-ידי-זה אני מצפה לישועה עדין שאזכה לשוב להשם יתברך באמת וכנ"ל:

קמח לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים

(כח) וְזֶה שְׁנֵסְמָךְ שָׁם בְּיַרְמְיָה אַחַר פְּסוּק: "עַד מָתַי תִּתְחַמְּקִין" וְכוּ' — "הֲנֵה יָמִים בָּאִים נְאֻם ה' וְזָרַעְתִּי אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְגו' זָרַע אָדָם וְזָרַע בְּהֵמָה".
וּפְרַשׁ רַש"י: 'הַטּוֹבִים וְהַסְּכָלִים שֶׁבָּהֶם אֲנִי אֹזְרַעם כְּלָם לַהֲיֹת זָרַע שְׁלִי', "זָרַע אָדָם וְזָרַע בְּהֵמָה". תְּרַגּוּם יוֹנָתָן: 'אֲקִימִינוּן כְּבָנֵי אֲנָשָׁא וְאֲצַלְחִינוּן כְּבַעֲיָרָא, שְׂאִין עֲוֹנוֹתָיו נִפְקָדִין עָלָיו, עַד כָּאֵן לְשׁוֹן רַש"י. אָדָם זֶה בְּחִינַת תּוֹרָה, בְּחִינַת "זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם". בְּהֵמָה זֶה בְּחִינַת תְּפִלָּה, כִּי בְּהֵמָה בְּגִימָטְרִיא שֵׁם ב"ן, שֶׁהִיא בְּחִינַת מַלְכוּת, כַּמּוּבָא בְּכֶתְבִים (עֵין זֶהר חֶלֶק א' יח: וּבַמְּפָרְשִׁים שָׁם, וְעֵין עַץ-חַיִּים, שְׁעַר תְּקוּן הַנוֹקְבָא, פ"ב; וְשְׁעַר הַקְּלִיפּוֹת פ"ד). כִּי עַקֵּר הַתְּפִלָּה שִׁישִׁים עֲצָמוֹ כְּבְהֵמָה (עֵין חֶלֶן ה:). כְּמוֹ שְׂאִין בּוֹ שׁוּם דַּעַת, רַק יִבְקֹשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים מֵב, ב) "כְּאֵיל תִּעְרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם" וְכוּ'. וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כְּבְהֵמוֹת שְׂדֵי אֲעֲרַג אֵלֶיךָ וְכוּ'". בְּחִינַת "כֶּסֶס עֲגוּר כֵּן אֲצַפְצֵף אֶהְגֶּה כִּיּוֹנָה" וְכוּ' (יִשְׁעִיָּה לח, יד), וְעַל-יַדֵּי בְּחִינָה זֹאת שִׁיעֲשֶׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שִׁיזְרַע אֶת יִשְׂרָאֵל זָרַע אָדָם וְזָרַע בְּהֵמָה יַחַד שִׁיעֲשׂוּ מֵהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת כַּנ"ל, עַל-יַדֵּי-זֶה תִּהְיֶה יְשׁוּעָה לְכָל־ם, בְּחִינַת 'אֲקִימִינוּן כְּאֲנָשָׁא וְאֲצַלְחִינוּן כְּבַעֲיָרָא' שְׂאִין עֲוֹנוֹתָיו נִפְקָדִין עָלָיו, כִּי עַל-יַדֵּי-זֶה עַקֵּר הַתְּשׁוּבָה וְסְלִיחוֹת כָּל הָעֲוֹנוֹת, כִּי הוּא בְּחִינַת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים, שְׁעַל-יַדֵּי-זֶה עַקֵּר הַסְּלִיחָה וְהַתְּקוּן וְכַנ"ל.

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קמט

וְזֶה שְׁנִסְמָךְ שָׁם: "הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְכָרְתִי אֶת בֵּית
יִשְׂרָאֵל" וְכוּ' (יְרֵמְיָהוּ לֵא, ל). הֵינּוּ כַּנִּל, כִּי עַל-יַדֵּי
דַּרְךְ זֶה נִזְכָּה לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה לְעוֹלָם בְּחִינַת "נָתַתִּי אֶת
תּוֹרָתִי בְּקֶרֶבְכֶם וְעַל לְבָבְכֶם אֶכְתָּבְנָה" (שָׁם לֵב). לֵב זֶה בְּחִינַת
תְּפִלָּה, כִּי עֲבוּדָה שְׂפִילָה זֶה תְּפִלָּה (תְּעֵנִית ב.), הֵינּוּ שְׂתֵהִיָּה
נִכְתָּבַת הַתּוֹרָה בְּתוֹךְ הַלֵּב שְׂיִכְתְּבוּ מֵהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת,
שֶׁהֵם בְּחִינַת לֵב. וְעַל-יַדֵּי-זֶה נָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּאֵמַת
וַיִּקְרַב אוֹתָנוּ בְּרַחֲמָיו בְּחִינַת (יְרֵמְיָהוּ שָׁם לֵב) "וְהֵייתִי לָהֶם
לְאֱלֹקִים וְהָמָּה יִהְיוּ לִי לְעָם":

(כט) וְזֶה בְּחִינַת יַעֲקֹב וְלֵאָה וְרַחֵל. רַחֵל זֶה בְּחִינַת תּוֹרָה
שְׂבִעֵל פָּה (עֵינַן תְּקוּנַיִי-זִהָר יִז. וְזִהָר חֵלֶק ב' כט:). (כְּמוֹ
שְׂפָתַי רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה, בְּסִימָן י"ב, בְּהַתּוֹרָה "תְּהִלָּה
לְדָוִד"). לֵאָה זֶה בְּחִינַת תְּפִלָּה, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כט, יז)
"וְעֵינַי לֵאָה רַכּוֹת", שְׂהִיָּתָה בּוֹכָה שְׂלֵא תִפֵּל בְּחֵלְקוֹ שֶׁל
יַעֲשׂוּ (כְּבֵא בְּתָרָא קַג.). בְּבְחִינַת "בְּבִכִי יָבֵאוּ וּבְתַחֲנוּנֵי
אוֹבִילִים" (יְרֵמְיָהוּ שָׁם ח.). יַעֲקֹב זֶה בְּחִינַת כָּלִלְיוֹת הַתּוֹרָה,
בְּחִינַת "תּוֹרָה צְוָה לָנוּ מִשֵּׁה מוֹרְשָׁה קְהֵלַת יַעֲקֹב"
(דְּבָרִים לֵג, ד), הֵינּוּ בְּחִינַת תּוֹרָה שְׂבִכְתָּב, כִּי תּוֹרָה שְׂבִכְתָּב
וְתּוֹרָה שְׂבִעֵל פָּה הֵם בְּחִינַת אִישׁ וְאִשָּׁה, בְּחִינַת יַעֲקֹב
וְרַחֵל כִּיְדוּעַ (עֵינַן זִהָר חֵלֶק ב' קסא.). וְכִבְרַב בְּאַרְנוֹ שְׂעֵקֶר
הַתְּפִלָּה שְׂעוֹשִׁין מִתּוֹרָה הוּא עַל-יַדֵּי תּוֹרָה שְׂבִעֵל פָּה,
שֶׁהִיא בְּחִינַת חֲדוּשִׁין דְּאוֹרֵיָתָא הַנִּמְשָׁכִין מִשְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה

מדות וכו', ששרשם שלשה עשר תקונא דיקנא קדישא (עין זמר חלק ג סב.), שעל-ידי-זה דיקא יודעין לעשות מהתורות תפלות, שהם בחינת שלש עשרה מדות של רחמים וכנ"ל.

ועל-כן לאה ורחל פחדא חשיבי. (וכמוכא בזוהר הקדוש (חלק ג' קח. ורמד:) ובכתבי האר"י (עין עין-חיים, שער או"א, פ"ח דף עג:) שלאה ורחל פחדא חשיבי). כי לפעמים נכללין בפרצוף אחד. ויעקב שהוא יסוד התורה, בחינת תורה שבכתב (עין תקוני-זוהר מ. קא.), ה"ה כל עבודתו ברחל, שהוא בחינת תורה שבעל פה. כי אין שלמות לתורה שבכתב בלא תורה שבעל פה. ואי אפשר להוליד שום עבודה ומצות ומעשים טובים מתורה שבכתב כי אם על-ידי תורה שבעל פה, כי מתורה שבכתב, אין יודעין שום מצוה בשלמות, כי כל מצות תפלין לא נאמרה כי אם בפסוק אחד (דברים ו, ח) "וקשרתם" וכו'. ואין אנו יודעין אם התפלין של עור או של כסף וזהב. והיכן מקום הנחתן וקשירתן. וכן שאר דיני תפלין המרבים כלם אין אנו יודעין כי אם על-ידי תורה שבעל פה וכן בשאר המצות (וכמבאר כל זה במקום אחר).

ועל-כן ה"ה כל עבודתו של יעקב ברחל, אבל באמת אי אפשר לזכות לקיום התורה והמצות

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קנא

בשלמות שיהם בחינת יעקב ורחל כי אם על-ידי תפלה ותחנונים וכנ"ל, שיהם בחינת לאה פנ"ל. ומחמת שתורה ותפלה הם תלויים זה בזה, שאי אפשר לזכות לתורה כי אם על-ידי תפלה. ואי אפשר לזכות לתפלה כי אם על-ידי תורה, כי צריכין לעשות מהתורה תפלה, ועל-כן צריכין ללמד תורה כדי לידע על מה להתפלל ולעשות מהתורה תפלה, אבל גם לזכות ללמד תורה צריכין תפלה. וכמו שאנו מתפללין בכל יום: 'והאר עינינו בתורתך וכו', ותן בלבנו בינה וכו', ללמד וללמד וכו'. ומחמת זה אין יודעין מהיכן ההתחלה (וכמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר) שיש כמה דברים שאין יודעין ההתחלה:

ועל-כן אפלו יעקב אבינו, עליו השלום, לא היה יכול לעמד על הדבר וסבר שבהכרח להתדבק תחלה ברחל, שהוא בחינת תורה שבעל פה, כי לכאורה נראה כף שצריכין להתחיל מעסק התורה וכנ"ל. וגם פי לאה היא בחינת עלמא דאתפסיא. ורחל היא בחינת עלמא דאתגליא (עין זמר חלק א קנח), הינו פי רחל, שהיא בחינת תורה שבעל פה, זה בחינת עלמא דאתגליא, כי מעלת חדושיין דאורייתא הכל רואין וחיביב בעיני כל בני עולם מחמת שיש בהם חכמה ושכל גדול הנגלה לעין כל. וחכמה ושכל זה חשוב וחיביב בעיני

קנב לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארץ-חיים

כל "כי התכמה תחיה" (קהלת ז, יב); והיא חשובה בעיני הכל וכמו שכתב רבנו בהתורה 'מי שיודע מארץ-ישראל' וכו' (בסימן מ' בלקוטי תנינא). אבל לאה, שהיא בחינת תפלה, היא בחינת עלמא דאתכסיא, כי חשיבות ומעלת התפלה סתום ונעלם מעין כל, כי תפלה היא רק בחינת אמונה ואי אפשר להבין ענין התפלה בשום שכל כלל:

ועל-כן נאמר על התפלה (תהלים יב, ט): "כרם זלת" וכו'. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ו): 'אלו דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בה. ומאי ניהו? תפלה'. וזה בחינת "ורחל היתה יפת תאר ויפת מראה ועיני לאה רכות" וכו' (בראשית כט, יז). כי לפי ההדור התורה שבעל פה הכל רואין וחשוב בעיני הכל, והכל רצין אל המשנה, אבל 'ועיני לאה רכות', שהיתה בוכה תמיד שלא תפל בחלקו של עשו, שזהו בחינת התפלות שמתפללין להשם יתברך להנצל מהיצר הרע וחילותיו, שהוא הסמ"ך-מ"ם, שהוא שרו של עשו. וזה בחינת שהיתה בוכה שלא תפל בחלקו של עשו. והיתה בוכה כל כך עד שהיה עיניה רכות. וזה רמז על כנסת ישראל על שכל אחד ואחד מישראל צריך לבכות כל כך כמו לאה שלא יפל בחלקו של הסמ"ך-מ"ם חס ושלום, שהיא בחינת עשו (וכמבאר מזה

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קנג

במקום אחר (עין לקוטי מוהר"ן חלק א סימן ח ועין זהר חלק א קמד)) אבל מעלות וחיובות ענין זה של תפלה אין הכל רואין, כי הוא בחינת עלמא דאתכסיא, כי סוד התפלה גבה וסתום ונעלם מאד. ועל-כן אין בני אדם אפלו הפשרים רצין אחר זה כל כף. ואדרבא, בני אדם מזלזלים בה, כי תפלה הוא בחינת דברים העומדים ברומו של עולם שגבה ונשגב מאד, אבל בני אדם מזלזלין בה. ואפלו יעקב לא היה יכל לעמד על הדבר הנ"ל ועבד ברחל דיקא וכנ"ל.

ולכן הארמי ברמאותו הגדולה רצה להטעות את יעקב ולהחליף לו לאה ברחל, כי לבן לא ידע כלל מעלת לאה בחינת מעלת התפלה, כי הוא בודאי זלזל בתפלה לגמרי ועל-כן סבר שאין בלאה שום חשיבות כלל וסבר שהטעה ורמה את יעקב מאד במה שהחליף לו לאה ברחל, אבל באמת הכל "מאת ה' היתה" (תהלים קיח, כג); כי (עין שם צב, ו) "מאד עמקו מחשבותיו" יתברך ובאמת הכל היה לטובה גדולה, כי רחל הצדקת מסרה סימנים לאחותה לאה שלא תתבייש (מגילה יג:), כי יעקב מסר הסימנים לרחל זה בחינת הסימנים של התורה, בחינת "הציבי לך צינים" (ירמיה לא, כ); ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (ערוכין נד:): 'עשו סימנים לתורה', כי צריכין לעשות סימנים בתורה שלא תשתכח

ולא תתחלף שלא לגלות פנים בתורה שלא בהלכה. וכל הסימנים הם בבחינת תורה שבעל פה, שהוא בחינת רחל ששם כל המסורה והסימנים, אבל רחל, שהוא בחינת תורה שבעל פה, מסרה כל הסימנים לאחותה לאה, שהיא בחינת התפלה ומלמדת אותה איך לדבר עם יעקב, שהוא כלל התורה. ואיך לעשות מהתורה תפלה. ואזי באמת נכללין רחל ולאה יחד, כי תורה שבעל פה ותפלה שניהם בחינה אחד. ושניהם מתחברים עם יעקב, שהוא יסוד כלל התורה והכל כדי להוליד שנים עשר שבטי יה, שיש בהם ארבעים ותשע אותיות כנגד ארבעים ותשעה שערי תשובה, שזהו בחינת תהלים, שכל זה הוא בחינת שעושין מהתורות תפלות כנ"ל.

כי באמת בכל אלו הדברים שאין יודעין מהיכן להתחלה, צריכין להתחיל משניהם ביחד, ולעסק בזה ובזה. כמו בענין זה של תורה ותפלה, שאין יודעין מהיכן להתחלה, צריכין להתחיל משניהם, דהינו לעסק בכל יום בשניהם, ללמד קצת היום ולעסק בתפלה קצת היום. ואזי אף-על-פי שבתחלה בודאי אינו יודע היטב סדר תפלה ואיך לעשות מתורה תפלה, אף-על-פי-כן השם יתברך מרחם עליו ומאיר עיניו ומוסר לו סימני ודרכי התורה, ומלמד אותו לפי בחינתו איך לעשות

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קנה

מתורה תפלה. ואחר כך על-ידי התפלה יודע להשיג את התורה יותר. ואז זוכה לידע סדר התפלה יותר, וכן בכל פעם שכל אחד מחזיק את חברו התפלה את התורה והתורה את התפלה.

זוה סוד מה שבתחלה רחל שהיא התורה שבעל פה מסרה את הסימנים של התורה ללאה שהיא התפלה, ועל-כן עקר ההולדה על-ידי לאה שילדה ששה שבטים, פי עקר תולדות של צדיקים שהם מעשים טובים, הם על-ידי התפלה, שהיא בחינת לאה עלמא דאתכסיא כנ"ל, וגם כל ההולדה של רחל היא רק בזכות שמסרה סימנים לאחותה. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מגילה יג:): "ויזכר אלהים את רחל" (בראשית ל, כב), שמסרה סימנים לאחותה, הינו שכל הולדת הצדיקים שמולידין מעשים טובים על-ידי התורה, שזהו העקר, פי "לא המדרש הוא העקר" וכו' (אבות א, יז). עקר ההולדה הוא רק על-ידי שמסרה הסימנים ללאה שהיא התפלה, הינו על-ידי שגם כל למוד התורה שבעל פה בחינת רחל, הכל בשביל לזכות לעשות מהתורה תפלה, שזהו בחינת שרחל מסרה סימני התורה ללאה, שהיא בחינת תפלה כנ"ל.

פי עקר זכות הצדיקים השלמים שזוכין למצות ומעשים טובים ולהנצל מהיצר הרע וחילותיו

העקר על-ידי תפלה שמתפללין להשם יתברך לזכות לקיים את התורה. וכמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן כה) שכל הצדיקים לא זכו למדרגתם כי אם על-ידי התבודדות ותפלות וכו', כמבאר בשיחותיו הקדושים (שם ועוד):

ל) ועל-בן זכה יעקב שגם השפחות נכללו בקדשה, כי שפחה בגימטריא משנה עם הכוללים, כמובא בכתבי האר"י ז"ל. וכשאינן לומדין פראוי, דהינו שאינן הלמוד לשמר ולעשות ולקיים, רק להתיהר ולקנטר, אזי נאמר (משלי ל, כג): "ושפחה כי תירש גבירתה", אבל על-ידי למוד ששה סדרי משנה פראוי מבררין הטוב מן הרע על-ידי שמבררין המפר מן האסור וכו', ואזי בחינת השפחה נכללת בקדשה תחת יד גבירתה, כמו שהיה בקריעת ים-סוף שראתה שפחה על הים וכו' (מכילתא בשלח ב'; זהר חלק א' כב:). ואי אפשר להוליד מן התורה הולדה דקדשה כי אם כשמכניעין את הסטרא אחרא, עד שנכללת השפחה בקדשה. וזה סוד האבות שנשאו שפחות.

אבל אברהם אף-על-פי שהכניע בחינת שפחה בישא על-ידי שמסרה לו שרה שפחתה וזכה אחר כך להוליד בקדשה את יצחק, אף-על-פי-כן עדין לא נתהפכה מרע לטוב לגמרי. ועל-בן גוף ההולדה של

לקויטי הַלכות ראש חדש ה' אַרְח־חיים קנז

הַשְּׁפָחָה הָיָה הוֹלְדָה דְּסִטְרָא אַחְרָא, שֶׁהוּא יִשְׁמַעְאֵל, אֲבָל יַעֲקֹב אָבִינוּ עַל-יַדֵּי שְׂזָכָה לְשִׁנְיָהֶם לְרַחֵל וּלְלֵאָה וּשְׁנֵיָהֶם נִכְלְלוּ יַחַד, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שְׁעוֹשֵׁין מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה, שֶׁעַל-יַדֵּי-זֶה עָקַר הַהִכְנָעָה שֶׁל הַשְּׁפָחָה בִּישָׂא לְגַמְרֵי עַד שְׁנַת־הַפְּכָה מֵרַע לְטוֹב גָּמוּר, כִּי עָקַר הַכְּנָעַת הַסִּטְרָא אַחְרָא בְּשִׁלְמוֹת הוּא עַל-יַדֵּי תְּפִלָּה שְׁעוֹשֵׁין מִתּוֹרָה, שֶׁעַל-יַדֵּי-זֶה זָכוּ כָּל הַצְּדִיקִים לְמַדְרַגְתָּן, עַל-כֵּן זָכָה יַעֲקֹב לִשְׂאֵאת הַשְּׁפָחוֹת בְּקִדְשָׁה גְּמוּרָה עַד שְׂזָכָה לְהוֹלִיד גַּם מֵהֶם הוֹלְדוֹת קְדוֹשׁוֹת וְנוֹרָאוֹת, שֶׁהֵם שְׁבִטֵי יָהּ:

כִּי מִתּוֹרָה בְּפָנֵי עֲצָמָה יֵשׁ לְפַעְמִים יְנִיקָה לְהַסִּטְרָא אַחְרָא, חֵס וְשְׁלוֹם, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁפָחָה בִּישָׂא (עֵין זֶהר חֶלֶק ג' סט, רל, ערב), שְׁמִכְנִיס בְּדַעְתּוֹ לְלַמַּד שְׁלֵא לְשָׁמָּה לְהַתִּיּהָר וּלְקַנְיֵט, וְאִזִּי הוּא בְּחִינַת "וְשְׁפָחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ", שֶׁהִיא בְּחִינַת 'מִשְׁנֵה' וְכַמְרָמֵז בְּתַקּוּנִים (עֵין תַּקּוּנֵי זֶהר דָּף יג.). וְכֵן מִתְּפִלָּה בְּפָנֵי עֲצָמָה תּוֹכֵל הַסִּטְרָא אַחְרָא לְהַתְּאַחֵז, שְׁמִכְנִיס בְּדַעְתּוֹ לְהַתְּפַלֵּל לְצַרְךָ גּוֹפּוֹ לְבַד זָכוּ וְכַנֵּ"ל, אֲבָל כְּשֶׁנִּכְלַל תּוֹרָה וְתְּפִלָּה יַחַד, וְכָל תְּפִלָּתוֹ שְׁיִקְיָם אֶת הַתּוֹרָה, וְכָל לְמוּדוֹ אֶת הַתּוֹרָה, כְּדֵי שְׂיִדַּע לַעֲשׂוֹת תְּפִלוֹת מִהַתּוֹרוֹת, כְּדֵי שְׂיִזְכֶּה לְשָׁמֵר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם, וְאִזּוֹ נִכְלַל תּוֹרָה וְתְּפִלָּה יַחַד בְּתַכְלִית הַיְחִוּד. וְאִזּוֹ "יִפְרְדּוּ כָּל פְּעֻלֵי אֲוֶן" (תְּהִלִּים צב, י), וְאִין

קנח לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארחה חיים

להסטר אַחרא שום יניקה, אדרבא! הרע נתהפך לטוב. והשפחות נכללין בקדשה, שזה בחינת יעקב, שעל-ידי-זה שזכה ללאה ולרחל, שהם בחינת תורה ותפלה ביחד וכנ"ל, על-ידי-זה זכה להוליד גם מהשפחות שבטי יה, כי הכל נכלל בקדשה, על-ידי שעושין מהתורות תפלות, שעל-ידי-זה עקר התשובה ועקר הסליחה של ראש השנה ויום הכפורים, שאז עונות נתהפכין לזכויות (יומא פו:) וכנ"ל:

לא) וזה "האזינו השמים ואדברה וכו'. יערף כמטר לקחי" וכו' (דברים לב, א). שבודאי יכנסו דברי באזניכם. וכעין שפרש רש"י שם לענינו, והטעם "כי שם ה' אקרא", כי אקרא ואתפלל בשם השם ואעשה מהתורות תפלות, ועל-ידי-זה בודאי "יערף כמטר לקחי תזל כטל", שיתקיימו ויכנסו דברי בלביכם כמטר וכטל. ותזכו לקיים את התורה, כי עקר קיום התורה הוא על-ידי-זה שעושין מתורות תפלות וכנ"ל.

כי כל שירת האזינו נאמרה כדי לזכות באחרית הימים לקיים את התורה, כמו שכתוב שם בענין (שם לא, יח, כא): "ואנכי הסתר אסתיר פני וכו', וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפיו זרעו". כי שירת האזינו זה בחינת תפלה, שהוא בחינת שירה וזמרה, בחינת עשרה מיני נגינה שבהם יסד דוד המלך, עליו השלום,

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קנט

ספר תהלים וכו"ל, הינו שעל-ידי השירה הזאת כלל משה רבנו, עליו השלום, את כל התורה בתוך בחינת שירה, שהיא בחינת תפלה. ועל-ידי-זה האיר בנו הארה הזאת לזכות ולעשות מהתורות תפלות, שעל-ידי-זה עקר קיום התורה באחרית הימים, בחינת "וענתה השירה הזאת" וכו', "כי לא תשכח מפי זרעו" וכו' וכו"ל:

לב) וזה בחינת מה שאיתא בדברי רבותינו זכרונם לברכה (איכה רבתי בפתיחתא), שרחל בעצמה שכבה תחת המטה, ודברה הסימנים עם יעקב בעת שנזדווג עם לאה. כדי שלא תתבייש לאה, ואיתא בכתבי האר"י ז"ל סוד גדול ונורא על זה, שכך הדבר בסוד היחודים העליונים שבעת שמזדווג האור, הנקרא יעקב, עם האור, הנקרא בחינת לאה, אז בחינת רחל תחת המטה וכו', עין שם בעץ חיים. ועל-פי דרכנו הנ"ל מכון היטב הסוד הזה לענין תפלה הנ"ל. (כי זה ידוע שעקר כל היחודים והזיוגים העליונים נעשין כפי עבודת התחתונים, ובפרט על-ידי תפלה, שהיא עקר שלמות היחוד, כידוע בכפונות); הינו כי בעת שאיש הישראלי נכנס להתפלל תפלתו ושיחתו לפני השם יתברך, שיזכה להתקרב אליו ולקיים תורתו ומצותיו ורוצה לעשות מהתורה תפלה, אבל עדין אין מלה בלשונו לדבר, כי עדין אינו יודע דרכי וסימני התורה, ואינו יודע איך להתפלל ולדבר

וְלָשִׁיחַ. אַזֵּי בְּחִינַת רַחֵל, שֶׁהִיא בְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבַעֲל פֶּה, בְּחִינַת חֲדוּשֵׁי דְאֹרֵיטָא שְׁמֵהֶם נִמְשָׁכִין הַדְרָכִים לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת כַּנ"ל. אַזֵּי הִיא בְּעֶצְמָה מְרַחֶמֶת עַל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי הַזֶּה הַמִּתְפַּלֵּל, שֶׁהוּא בְּבִחִינַת לֶאֱהַב כַּנ"ל. וּמוֹסְרֵת לוֹ הַסִּימָנִים וְהַדְרָכִים שֶׁל הַתּוֹרָה וּמְדַבֶּרֶת בְּעֶצְמָה עִם הַדּוּדָה, בְּחִינַת יַעֲקֹב, בְּחִינַת כָּלֵל שֶׁרֵשׁ הַתּוֹרָה, כְּדֵי שְׂיוּכַל לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה כְּדֵי שְׂיִזְדוּגוּ תּוֹרָה וּתְפִלָּה יַחַד, כְּדֵי שְׂיִוְלִידוּ מֵעֲשִׂים טוֹבִים. וְזֶה בְּחִינַת הַדְּבוּרִים הַנִּשְׁפָּעִים לְאָדָם בְּעֵת שֶׁנִּכְנָס לְהַתְּבוּרָה וּלְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁבִּתְחִלָּה אֵינוֹ יוֹדֵעַ שׁוֹם דְּבוּר לְדַבֵּר. וּכְשֶׁהוּא חֹזֵק בְּדַעְתּוֹ, וּמְכַרִּיחַ עֲצָמוֹ אֶף-עַל-פִּי-כֵן לְדַבֵּר, אַזֵּי עַל-פִּי רַב בָּאִים לוֹ דְּבוּרִים שֶׁלֹּא עָלָה עַל דַּעְתּוֹ שְׂיִדַּבֵּר אוֹתָם. וְאֵלוֹ הַדְּבוּרִים נִשְׁלָחִים לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם וְנִמְשָׁכִים מִבְּחִינָה הַנ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת יוֹם טוֹב שֶׁאֲסוּרִים בּוֹ כָּל הַמְּלָאכוֹת, כְּמוֹ בַשָּׁבֶת, לְבַד אֶכֶל נֶפֶשׁ שְׁמֵתָר בְּיוֹם טוֹב, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ בַּמִּשְׁנָה (בִּיצָה לו:): 'אֵין בֵּין יוֹם טוֹב לְשַׁבָּת אֶלָּא אֶכֶל נֶפֶשׁ בְּלִבָּד':

כִּי כָּל הַיָּמִים טוֹבִים הֵם זָכוֹר לִיצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁאֵז זָכִינוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, עַל-יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ג, יב): "בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קסא

תעבדון את האלקים על הָהָר הַזֶּה". כי עקר התכלית הוא תורה ותפלה שבשביל זה נברא כל אדם. וזה בחינת (קהלת יב, יג): "סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא ואת מצותיו שמר, כי זה כל האדם" — "את האלקים ירא" — זה תפלה, שהוא בחינת יראה (עין זכור חלק א ז, כד), בחינת (משלי לא, ל) "יראת ה' היא תהלה", כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה כמה פעמים (לקוטי מוהר"ן, חלק א, סימן יד, כב). "ואת מצותיו שמר" זה תורה. וסיים: "כי זה כל האדם", כי זה עקר הקיום והחיות והתכלית של כל אדם אשר בשבילו נבראו כל העולמות מראש ועד סוף והכל בשביל התכלית הזו, שיזכה לעסק כל ימיו בתורה ותפלה וילך מדרגא לדרגא עד מדרגה העליונה.

כי יש כמה וכמה בחינות ומדרגות בתורה ותפלה, כמבאר בהתורה "חותם בתוך חותם" (בסימן כ"ב), עין שם. ואם היה האדם זוכה לזה בשלמות היה מתבטלים כל היגיעות והטרחות של כל העסקים והמלאכות הכלולות בל"ט מלאכות, כי כל יגיעות הפרנסה שצריכין לעסק בעסקים ומלאכות הכל נהנה על-ידי חטא אדם הראשון שנגזר עליו: "בעצבון תאכלנה, בזעת אפך תאכל לחם" וכו' (בראשית ג, יז, יט), על-ידי שפגם בעץ הדעת טוב ורע, שאז פגם בתורה ותפלה, כי הוא היה צריך אז לקיים המצוה הזאת לבלי

קסב לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארז-חיים

לֶאֱכֹל מֵעֵץ הַדַּעַת; שְׁבֻזָּה הָיָה כָּלוּל כָּל הַתּוֹרָה כַּיְדוּעַ.
וְגַם הָיָה צָרִיךְ אֲזִי לְהַתְּפִלֵּל תְּפִלָּתוֹ לְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָם,
כַּמּוּבָא בְּפִתְּכֵי (סֵפֶר הַגְּלוּלִים פָּרָק יז). וְכַמְבָּאָר בְּפֶרוּשׁ
רַש"י עַל פְּסוּק (שָׁם ב, ה): "וְכָל שֵׁיחַ הַשָּׂדֶה טָרָם יִהְיֶה
בְּאֶרֶץ וְכוּ', וְאָדָם אֵינֶן לְעַבְדֹת אֶת הָאֲדָמָה". וּפֶרֶשׁ רַש"י:
"וּבְשִׁלְיֵשֵׁי שְׁפָתוֹב "וְהוֹצֵא הָאֶרֶץ", לֹא יֵצְאוּ, עַל פְּתַח
קֶרֶק עֲמָדוֹ עַד יוֹם שְׁשִׁי. וְלָמָּה? "כִּי לֹא הִמְטִיר" וְכוּ'
(שָׁם ח) וְכַשְּׁבָא אָדָם וְכוּ' הַתְּפִלָּל עֲלֵיהֶם, וְיִרְדּוּ וְצָמְחוּ
הָאֵילָנוֹת וְהַדְּשָׁאִים'. נִמְצָא, שְׁתַּקּוֹן כָּל הַדְּבָרִים לֹא הָיָה
אֲפָשֶׁר לְהִיּוֹת נִגְמָר כִּי אִם עַל-יְדֵי תְּפִלוֹת אָדָם הָרֵאשׁוֹן.
וְהוּא הָיָה צָרִיךְ עֲדִין לְהַתְּפִלֵּל עוֹד לְגַמֵּר תְּקוּן כָּל
הָעוֹלָמוֹת בְּשִׁלְמוֹת, כַּמְבָּאָר בְּפִתְּכֵי, אֲבָל הַסְּמֵךְ-מִם
הַתְּגַבֵּר עָלָיו בְּתַחֲבוּלוֹתָיו וְהִסִּיתוֹ, עַד שְׁאֲכַל מֵעֵץ
הַדַּעַת וְלֹא הָיָה יָכֹל עוֹד לְהַתְּפִלֵּל תְּפִלָּתוֹ, שֶׁהָיָה צָרִיךְ
לְהַתְּפִלֵּל לְתַקּוֹן הָעוֹלָמוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְקַלְקְלוּ כָּל
הָעוֹלָמוֹת, עַד אֲשֶׁר לֹא יִגְמָר תְּקוּנָם עַד בֵּיאת הַמָּשִׁיחַ,
כַּמּוּבָא (עֵינן סֵפֶר הַגְּלוּלִים, פָּרָק נז). וְעַל-יְדֵי-זֶה נִגְזַר יְגִיעַת
הַפְּרִנָּסָה, בְּחִינַת ל"ט מְלָאכוֹת, בְּחִינַת בְּעֶצְבוֹן תֵּאֱכֹלְנָה
וְכוּ'.

נִמְצָא, שְׁעָקָר פָּגַם הַל"ט מְלָאכוֹת נִמְשָׁכִין מִפָּגַם תּוֹרָה
וְתְּפִלָּה שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן. וְגַם עֲכָשׁוּ כָּל אָדָם
כְּפִי מַה שְׁזוּכָה לְעֶסֶק יוֹתֵר בְּתּוֹרָה וְתְּפִלָּה בְּשִׁלְמוֹת
יוֹתֵר, כְּמוֹ כֵּן דוּחָה וּמְבִטֵל מֵעֲצָמוֹ זְהֵמַת הַנְּחָשׁ, שֶׁהֵם

לקויטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קסג

טַרְדַת הַל"ט מְלֹאכוֹת (עֵין תְּקוּנֵי זִהַר, תְּקוּן מַח), כִּי זֹכָה שֶׁתְּהִיָּה מְלֹאכְתּוֹ נְעֻשִׁית עַל-יְדֵי אַחֲרִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָּה (בְּרֻכּוֹת לָה): 'בְּזִמְן שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם מְלֹאכְתָּן נְעֻשִׁית עַל-יְדֵי אַחֲרִים'. וְעַל-כֵּן לְעֵתִיד שֶׁיַּעֲסֻקוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה, עַל-כֵּן אַז יִתְקַיֵּם: "וְעָמְדוּ זָרִים וְרָעוּ צֵאֲנֹכֶם" וְכוּ' (יִשְׁעִיָּה סא, ה):

(לד) כִּי זֶה כָּלֵל גְּדוֹל, שֶׁכָּל קִיּוֹם הָעוֹלָם וְכָל הַהִשְׁפָּעוֹת אֵינָם נִמְשָׁכִים כִּי אִם עַל-יְדֵי תוֹרָה וּתְפִלָּה, כִּי עֵקֶר בְּרִיאַת הָעוֹלָם הָיָה עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְשֻׁלֵי ח, ל): "וְאֶהְיָ אֶצְלוֹ אֲמוֹן". אֵל תִּקְרִי "אֲמוֹן" אֲלֵא "אֲמֵן" וְכוּ'. וְכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָּה: (זִהַר חֶלֶק ב' קסא.) 'בְּאוֹרֵיתָא בְּרָא קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא'. וְגַם עֲכָשׁוּ כָּל קִיּוֹם הָעוֹלָם וְכָל חֲדוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית שֶׁבְּכָל יוֹם תְּמִיד, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁכִין כָּל הַהִשְׁפָּעוֹת וְהַחַיּוֹת לְקִיּוֹם הָעוֹלָם הַכֹּל הוּא רַק עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרִים: (בְּבִרְכַת יוֹצֵר) "וּבִטּוּבוֹ מְחַדָּשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית". 'אֵין טוֹב אֲלֵא תוֹרָה' (אָבוֹת ו, ג), כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זְכוֹרָנוּ לְבִרְכָּה בְּמְקוֹם אַחֵר.

אַבֵּל כָּל הַחַיּוֹת וְהַהִשְׁפָּעוֹת הַנִּמְשָׁכִין עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, אֵין נִגְמָר צִיּוּרָם בְּשִׁלְמוֹת, וְאֵין יוֹרְדִים לְעוֹלָם, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה עֵקֶר צִיּוּר הַשְּׁפָע

והחיות לטוב והמשכחה וירידתה לעולם, פי התפלה היא בחינת עקר הכלי שמצירת השפע לטוב. עד שנגמרת במלאה וטובה וממשכת אותה לעולם. וכמוכן כל זה בכמה מקומות וכמבאר בהתורה "אית לן בירא בדברא" (בסימן ל"א), עין שם היטב; ובפרט בהשמטות המבארים שם אחר כן בלשוני המתחיל: 'זויגן והצטרפותן של האותיות', וכו'. עין שם מה שמבאר שם, פי האותיות התורה הם פועלים וכו'. אבל עקר ציורם לטוב הוא כפי הכסופין וכו'. ומבאר שם שצריכין להוציא הכסופין בפה מלא, ועל זה נסדר סדר התפלות וכו'.

וזה (מועד-קטן יו.) "אם הרב דומה למלאך ה' צבאות וכו', תורה יבקשו מפיהו" וכו'; שאותיות התורה מבקשים שיצטו מפי, על-ידי שהוא ידבר בפיו ההשתוקקות והכסופין דקדשה שלו, שהם עקר שלמות התפלה, כמבאר לעיל; שעקר שלמות התפלה הוא כשעושין מתורה תפלה, שמתפללין להשם יתברך, שיזכה לקיים את כל דברי התורה וכו'. ואז בודאי מציר אותיות התורה לטוב, וזוכה לגמר ציור כל ההשפעות הנמשכין על-ידי התורה, לצירם לטוב ולהמשיכם ולהורידם לעולם, לקיים כל העולמות בתכלית השלמות.

ועל-כן כל אחד כפי מה שזוכה לעסק בזה ההיוו

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קסה

בתורה ותפלה, והעקר לעשות מהתורה תפלה כנ"ל, אז בודאי נצטיירים כל ההשפעות והחיות לטוב, ואז נדחה זהמת הנחש, ונדחים ונתבטלים כל יגיעות של הל"ט מלאכות, שצריכין להתנגע ביגיעה גדולה קדם שמצירין וממשיכין השפע והפרנסה; שכל זה נמשך מחטא אדם הראשון שפגם בתורה ותפלה וכו', שעל-ידי זה אי אפשר לצייר השפע ולהורידה לעולם, כי אם ביגיעה גדולה של הל"ט מלאכות וכן"ל. אבל מי שיזכה לעסק בתורה ותפלה כנ"ל כפי עסקו כן מתקן חטא אדם הראשון, וזוכה להמשיך כל ההשפעות והברכות על-ידי התורה, ולגמר ציור השפע ולהורידה לעולם בשלמות על-ידי התפלה. ועל-כן מתבטלים ממנו יגיעות וטרדות המלאכות כפי עסקו בקדושה בתורה ותפלה וכן"ל:

לה) וזהו בחינת החלוק שביין שבת ליום טוב. שבשבת אסורים כל המלאכות שבעולם וביום טוב מתר אכל נפש לבד, ושאר כל המלאכות אסורין כמו בשבת; כי שבת הוא בחינת גמר התקון בשלמות, שאין שלמות אחריו, כי שבת היא בחינת עלמא דאתי (סוף תמיד), שאז יהיה נגמר התקון בתכלית השלמות. ואז יתבטל הכל, ולא ישאר כי אם תורה ותפלה שיזכו הצדיקים לעתיד, כי אזי יתגלה אוריתא דעתיקא

קסו לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארז-חיים

סתימאָה (עין דבר חלק ג' קנב), שְׁהִיא בְּחִינַת סְתָרֵי תּוֹרָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּפִלָּה, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן טו; ועין סימנים לג, מט), כִּי אִזּוּ יִזְכּוּ לְהַתְּכָלִית, שֶׁהוּא לְדַעַת וְלְהַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וְלַהוֹדוֹת וְלְהִלָּל אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּהַתּוֹרָה "יְמֵי חַנּוּכָה וְכוּ'" (בְּלִקוּטֵי תַנְיָנָא סִימָן ב), שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת תּוֹרָה וְתְפִלָּה, כִּי לְדַעַת וְלְהַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ זֶה בְּחִינַת תּוֹרָה, שֶׁהוּא עֶקֶר הַדַּעַת אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וְלַהוֹדוֹת לְהִלָּל זֶה בְּחִינַת תְּפִלָּה.

וְעַל-כֵּן מִחֲמַת שְׁבִשְׁבַת נִמְשַׁכַת הַקְּדוּשָׁה שֶׁל לְעֵתִיד, עַל-כֵּן אִזּוּ הוּא תְּכָלִית הָעֲלִיָּה שֶׁל תּוֹרָה וְתְפִלָּה. וְעַל-כֵּן אִזּוּ מִתְבַּטְּלִין כָּל הַל"ט מְלָאכוֹת לְגַמְרֵי, כִּי אִזּוּ מִתְקַיִם הָעוֹלָם רַק עַל-יְדֵי תּוֹרָה וְתְפִלָּה שֶׁנִּשְׁלָמִין וְעוֹלִין אִזּוּ בְּתְכָלִית הָעֲלִיָּה וְהַשְּׁלֵמוֹת, כִּי כָּל הַל"ט מְלָאכוֹת נִתְהוּוּ רַק מִפְּגָם חֲטָא אָדָם הָרָאוּשׁוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּגָם תּוֹרָה וְתְפִלָּה כַּנ"ל, אֲבָל בְּשַׁבַּת, שְׂאִזּוּ הוּא עֲלִית הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה בְּתְכָלִית הַשְּׁלֵמוֹת, עַל-כֵּן כָּל הַמְּלָאכוֹת בְּטָלִין בּוֹ לְגַמְרֵי. כִּי שַׁבַּת הוּא עֶקֶר הַתְּקוּן שֶׁל חֲטָא אָדָם הָרָאוּשׁוֹן בְּבְחִינַת 'שַׁבַּת אֲגִין עֲלוּהִי' (דבר חלק ב' קלח), כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר.

אֲבָל יְמֵים טוֹבִים הֵם זְכוּר לִיצִיאַת מִצְרַיִם, שְׂאִזּוּ זְכוּנוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה כַּנ"ל. וּבִעֵת קַבְּלַת הַתּוֹרָה לֹא

לקויטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קסז

זכינו עדין לברר ולתקן, פי אם בחינת תורה שקבלנו אז בסיני על-ידי משה רבנו, אבל בחינת עליית התפלה בתכלית לא נתברר אז עדין עד שיבוא משיח. פי בכלליות העולם גאלה ראשונה וגאלה אחרונה הם בחינת תורה ותפלה, שהם בחינת משה ודוד כנ"ל; פי משה הוא התורה כנ"ל, ודוד הוא משיח, שהוא בחינת התפלה, שהוא תקן ויסד ספר תהלים, שהם חמשה ספרים כנגד חמשה חמשי תורה, שהוא בחינה הנ"ל שהתחיל להמשיך התקון ולעשות מהתורה תפלה כנ"ל, על-כן ביום טוב יש עדין קצת מלאכות, שהם מלאכות אכל נפש שמתר ביום טוב:

פי כבר מבאר, שעל-ידי התורה היא התהוות והמשכת כל הדברים שבעולם, אבל גמר ציורם וירידתם לעולם בשלמות הוא על-ידי התפלה כנ"ל. וזהו בחינת החלוק שבין שאר מלאכות למלאכת אכל נפש, פי "כל עמל האדם לפיהו" (קהלת ו, ז; ועין רש"י שם); פי כל היגיעות והמלאכות הם בשביל הפרנסה. ועקר הוא האכילה שהיא חיי נפש, כמו שכתוב: "כל עמל האדם לפיהו". וגם כל המלאכות לא נגזרו, פי אם בשביל פגם האכילה, דהינו מה שאכל מעץ הדעת וכו' כנ"ל. וכל המלאכות הרחוקים עדין מאכל נפש הם בבחינת התהוות והמשכת השפע, שזה נעשה על-ידי התורה,

אבל גמר המלאכות שעושין בשביל האכל נפש בעצמו, זה בחינת גמר ציור השפע בשלמות, להחיות נפש האדם ולקיימו, שזהו נעשה על-ידי התפלה כנ"ל. למשל כשאדם הולך בסחורה או עוסק איזה מלאכה כדי שירויח ממון, וכשזוכה להרויח, עדין אינו יכול לאכל את הממון, וצריך לקנות בעדו תבואה, וגם התבואה אינו יכול לאכל, עד שיטחן אותה, וגם הקמח אינו ראוי לאכילה, עד שיתקן אותו ויעשה ממנו פת או תבשיל. ואז דיקא ראוי לאכילה להחיות נפשו. וכל המלאכות שעסק בתחלה הרחוקים מאכילה, עדין הם בחינת המשכת השפע, שזאת הבחינה נמשכת על-ידי התורה כנ"ל. אבל מלאכת אכל נפש, שגומר המאכל לאכילה להחיות נפשו, זה נמשך על-ידי בחינת תפלה, שעל ידה הוא גמר ציור השפע בשלמות כנ"ל.

ועל-כן בשבת שאז הוא בחינת גמר התקון בשלמות שיהיה לעתיד, בחינת תקון תורה ותפלה כנ"ל, על-כן אז כל המלאכות בטלים לגמרי כנ"ל, אבל ביום טוב, שאז עקר התקון, הוא רק בבחינת תורה, אבל תקון התפלה צריכין אנו עדין לעסק גם ביום טוב, כי אף-על-פי שקבלנו את התורה בשעת יציאת מצרים, שאז נתקדשו כל הימים טובים, אף-על-פי-כן עדין לא נתבררה ונתעלה התפלה עדין בשלמות.

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קסט

ועל-כן בני אדם מזלזלין בָּהּ, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק "כָּרַם זֹלַת", 'אלו דברים העומדים בְּרומו של עולם ובני אדם מזלזלין בָּהּ ומאי ניהו? תפלה'. כי שלמות עלית התפלה יהיה רק לעתיד כשיבוא משיח בן דוד שהוא "נעים זמירות ישראל" (שמואל-ב כג, א); כי עקר כלי זינו של משיח יהיה רק התפלה. ועל-כן נקרא משיח בחינת חטם, כמו שכתוב: (איכה ד, כ) "רוח אפינו משיח ה'". בחינת (ישעיה מח, ט) "ותהלתי אחטם לך" וכו'. (כמו שכתב כל זה רבנו בסימן ב' בהתורה "אמר אל הכהנים" ובשאר מקומות).

ועכשו כל יגיעתנו לברר ולהעלות את התפלה. ובאמת מחמת שאין התפלה עדין בשלמות, על-כן גם התורה אינה בתכלית השלמות, והיא מלבשת בכתנות עור, שמשם משתלשל יניקת העץ הידעת. ומחמת זה יש בָּהּ שני בחינות: 'זכה' — נעשית לו סם חיים, לא זכה' וכו' (יומא עב:). ומחמת זה באמת רבים נכשלו ועברו על התורה. ועל-כן אנו צריכין להתנגע בכל דור ודור ובכל ית וזמן לברר את התורה והתפלה, כי תורה ותפלה שניהם אחד ותלויים זה בזה וכנ"ל. ועל-כן צריכין לעשות מהתורה תפלה וכנ"ל.

ועל-כן בימי החל, שאז יש אחיזה לחיצונים, וצריכין יגיעה גדולה לברר ולהעלות את התורה

והתפלה, על-כן יש אז גיעת כל הל"ט מלאכות ששולטין בימי החל מחמת שאז אין שלמות להתורה ותפלה. וצריכין גיעה לבררם לבטל מהם אחיזת החיצונים. וכל זמן שיש ברור צריכין מלאכות פידוע בכונות (עין ספר הגלגולים, פרק לח) ובדברי רבנו זכרוננו לברכה (עין לקויטי מוהר"ן, חלק א', סימן לה, רפ); אבל בשבת מחמת קדשת עצומו של יום נתבטלין אחיזת החיצונים, ועולין התורה והתפלה בשלמות, על-כן אז בטלין כל המלאכות פנ"ל, אבל ביום טוב אין נמשכת הקדשה מעצומו של יום, כי אם בבחינת עלית התורה שזכינו לקבל אז פנ"ל. אבל התפלה צריכין עדין להעלותה על ידנו, רק שיש לנו כח להעלותה בשלמות יותר ובעליה יתרה, מחמת תוספת קדשת יום טוב, אבל אין מתבררת ועולה בשלמות עצמה כמו בשבת, על-כן יש אז עדין מלאכת אכל נפש, שהם המלאכות של גמר ציור השפע, שהם בבחינת תפלה, כי בחינת תפלה צריכה עדין ברור על ידנו גם ביום טוב פנ"ל:

ועל-כן צריכין לומר הלל ביום טוב אבל לא בשבת, כי הלל זה בחינת כלליות תהלים, כמו שפרש רש"י על פסוק (תהלים כו, ז): "לשמע בקול תודה ולספר כל נפלאותיך", 'זה הלל שיש בו לשעבר ויש בו לגוג ויש בו לימות המשיח ויש בו לעתיד לבוא'. נמצא,

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארץ-חיים קעא

שְׁהִלּוּל הוּא כְּלָלִיּוֹת הַהוֹדָאָה וְהִלּוּל לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַנְּסִים לְשַׁעֲבַר וְלַעֲתִיד וְכוּ', שְׁזֵהוּ בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים שְׁנַתְתֵּקֵן עַל זֶה. וְעַל-כֵּן בְּיוֹם טוֹב אוֹמְרִים הִלּוּ, שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת סֵפֶר תְּהִלִּים, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲלִיַּת הַתְּפִלָּה שְׁעַסֵּק דָּוִד, שְׁזֵה צָרִיכִין אֲנַחְנוּ לַעֲסֹק בְּיוֹם טוֹב. כִּי מִחֲמַת קִדְשַׁת יוֹם טוֹב שְׁאֵז יִצְאָנוּ מִמִּצְרַיִם וְזָכִינוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה יֵשׁ אֵז עֲלֶיהָ גְדוּלָה לְהַתּוֹרָה, עַל-כֵּן אֵז גַּם הַתְּפִלָּה מְאִירָה בְּאוֹר גְּדוּל וַיֵּשׁ לָנוּ כַּח לְהַעֲלוֹתָהּ בְּעֲלִיּוֹת גְּדוּלוֹת, וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים אֵז הִלּוּ בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת תְּהִלִּים.

עַל-כֵּן יֵשׁ לָנוּ כַּח עֲתָה לְהַעֲלוֹת הַתְּפִלָּה בְּעֲלֶיהָ גְדוּלָה, כִּי תּוֹרָה וְתְּפִלָּה תְּלוּיִים זֶה בְּזֶה. וְגַם אֵז בְּשַׁעַת מִתֵּן תּוֹרָה שֶׁהַמְּשִׁיךְ מֵשֶׁה רַבְּנוּ הַתּוֹרָה בְּעוֹלָם, בְּוֹדָאֵי הַמְּשִׁיךְ גַּם תִּקּוּן הַתְּפִלָּה, רַק שְׁעַקֵּר עֲלִיַּת הַתְּפִלָּה הָיָה עַל-יְדֵי דָּוִד שְׁיָסַד סֵפֶר תְּהִלִּים וַיִּגְמַר בִּימֵי הַמְּשִׁיחַ. וְאֵז יִהְיֶה נִשְׁלָם גַּם הַתּוֹרָה בְּשִׁלְמוֹת יוֹתֵר, כִּי שְׁנִיָּהֶם תְּלוּיִים זֶה בְּזֶה כַּנִּ"ל, רַק שְׁבִכְלָלִיּוֹת הָעוֹלָם נִקְרָא גְּאֻלָּה הִרְאֵנוּהָ בְּבְחִינַת תּוֹרָה. וְגְאֻלָּה הָאֲחֵרוֹנָה בְּבְחִינַת תְּפִלָּה, שֶׁהֵם בְּחִינַת מֵשֶׁה וְדָוִד כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן בְּיוֹם טוֹב שְׁצָרִיכִין עֲדִין לְבָרַר וְלְהַעֲלוֹת אֶת הַתְּפִלָּה, עַל-כֵּן יֵשׁ בּוֹ מְלֶאכֶת אֲכָל נֶפֶשׁ וְכַנִּ"ל, אֲבָל בְּשַׁבַּת אֵין צָרִיכִין לֹאמַר הִלּוּ, כִּי אֵז עוֹלָה הַתְּפִלָּה מִעֲצָמָה מִחֲמַת קִדְשַׁת

קעב לקויטי הַלכות ראש חֲדָשׁ ה' אַרְח־חַיִּים

עצומו של יום, פי אַז נַתְתַּקֵּן הַכֵּל כַּנְּ"ל, עַל־כֵּן אַז כָּל
הַמְּלָאכֹת אַסוּרִים כַּנְּ"ל:

לו) וְזֶה שְׂאִיתָא בְּכַתְבֵּים (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, שְׁעַר מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ, פֶּרֶק א')
בְּהַחְלוּקֵין שְׁבִין שַׁבָּת לְיוֹם טוֹב, שְׁבַשְׁבַּת
מִקְבְּלִין תּוֹסֶפֶת אֹר גָּדוֹל בְּיוֹתֵר בְּתוֹךְ לְבוֹשִׁין, אֲבָל
בְּיוֹם טוֹב תּוֹסֶפֶת הָאֹר קָטָן מִשַּׁבָּת. אֲבָל הוּא בְּלֹא
לְבוֹשִׁין, עַיִן שָׁם. כִּי מִחֲמַת שְׁבַשְׁבַּת נִמְשָׁךְ מִלְמַעְלָה
תּוֹסֶפֶת אֹר תּוֹרָה וְתַפְּלָה כַּנְּ"ל, עַל־כֵּן נִמְשָׁךְ אֹר גָּדוֹל
מְאֹד בְּתוֹךְ לְבוֹשִׁין, אֲבָל בְּיוֹם טוֹב שְׁהָאֹר שְׁלִמְעָלָה
הוּא רַק בְּבַחֲיַנַּת תּוֹרָה, אֲבָל בְּחִינַת תַּפְּלָה עֲדִין אֲנַחְנוּ
צָרִיכִין לְהַעֲלוֹת עַל־יַדֵּי עֲבוּדָתֵנוּ כַּנְּ"ל, עַל־כֵּן הָאֹר
בְּלֹא לְבוֹשִׁין וְהוּא מְעַט מִשַּׁבָּת, כִּי עַל־יַדֵּי תַּפְּלָה,
יְכוּלִין לְקַבֵּל הָאֹרוֹת הַגְּדוֹלִים וְהַנּוֹרְאִים בְּתוֹךְ לְבוֹשִׁין
וְצִמְצוּמִים נִפְלְאִים.

כִּי עָקֵר הַלְבוּשִׁין נַעֲשִׂין וְנִגְמָרִין עַל־יַדֵּי תַּפְּלָה, שְׁהוּא
בְּחִינַת הַכְּלִי וְהַלְבוּשׁ, לְקַבֵּל עַל־יַדֵּי־זֶה כָּל הָאֹרוֹת
בְּבַחֲיַנַּת (אִיּוֹב כ"ט, יד) "צָדֵק לְבָשְׁתִּי וַיִּלְבַּשְׁנִי". צָדֵק —
מִלְכוּתָא קֳדִישָׁא (תִּיקוּנֵי זִהַר י"ז), שְׁהִיא בְּחִינַת תַּפְּלָה (זִהַר חֵלֶק
ג' מ"ט, קי"ג), בְּחִינַת "וְאֲנִי תַּפְּלָה" (תַּהֲלִים ק"ט, ד), שְׁאָמַר דָּוִד
הַמֶּלֶךְ וְכַנְּ"ל. כִּי תַּפְּלָה הִיא בְּחִינַת אֲמוּנָה, כְּמוֹ שְׁכַתְּבַ
רַבְּנֵי זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת (לְקוּיֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן
ז, ט). וְעַל־יַדֵּי אֲמוּנָה יְכוּלִין לְקַבֵּל כָּל הָאֹרוֹת, כִּי

לקויטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קעג

באמונה כלם יכולים להתלבש, כי בהדעת יש גבול כל אחד לפי דעתו שאסור לו לצאת חוץ מהגבול של דעתו, בחינת 'במפלא ממך אל תדרש' (תגינה יג). ואי אפשר לגלות לו מה שהוא למעלה מגבול דעתו שלא יתקלקל דעתו לגמרי, כי רבוי השמן גורם כבוי הנר כידוע (חובת-הלכות, שער אהבת השם, פרק ז), אבל אמונה היא כלי, שעל ידה יכולין לקבל כל האורות הגבוהים וכל הסתרי תורה בדרך אמונה, אף-על-פי שהוא למעלה מדעתו.

וכן מוכן בדברי רבנו זכרוננו לברכה בכמה מקומות שעל-ידי תפלה זוכין לקבל סתרי תורה. וכמו שמבאר בהתורה "חותם בתוך חותם" (סימן כ"ב), שתפלה הוא בחינת נשמע, בחינת נסתר, בחינת (תהלים א, ב) "תורת ה'". ומוכן שם שכל אחד צריך להתפלל הרבה להשם יתברך שיזכה להשיג ולהבין התורה הנסתרת ממנו. ועל-ידי-זה זוכה אחר כך להשיגה, שיהיה נעשית "תורתו" וכו' (שם, ועין עבודה זרה יט), עין שם.

וזהו בעצמו בחינת מה שעושים מהתורה תפלה, אף-על-פי שלכאורה נראה שם להפך, כי שם מבאר שצריכין לעשות מהתפלה תורה, וכאן אני מדברים שצריכין לעשות מהתורה תפלה, אך באמת

אינו סותר כלל, אדרבא! שם מבאר היטב זה הענין שצריכין לעשות מהתורה תפלה, ועל-ידי-זה בעצמו נעשה מהתפלה תורה. כי עקר מה שצריכין לעשות מהתורה תפלה כנ"ל, הוא שצריכין לעשות מבחינת נסתר, בחינת תורת השם, שהוא בעצמו בחינת תפלה, בחינת נשמע, כמבאר בהתורה "חותרם בתוך חותרם" הנ"ל, צריכין לעשות מזה תפלה להתפלל להשם יתברך, שיזכה להשיג הנסתר. נמצא, שעושה מתורה תפלה, דהינו מתורת השם מבחינת נסתר עושה מזה תפלה. ועל-ידי-זה בעצמו נעשה אחר כך מתפלה תורה, הינו שנעשה מזה תורתו, דהינו שזוכה להשיגה כנ"ל.

וזה בעצמו הענין לעשות מהתורה תפלה, שהזהיר רבנו זכרוננו לברכה הרבה כנ"ל, כי בודאי התורה והמצות שאדם זוכה כבר אליהם להשיגם ולקיימם בשלמות כראוי, ודאי אינו צריך להתפלל על זה, מאחר שפבר זכה לזה, אף עקר מה שצריך לעשות מהתורה תפלה, הוא להתפלל להשם יתברך על התורה והמצות שעדין לא זכה להשיגם ולקיימם, שיזכה להשיגם ולקיימם כראוי, שזהו בחינת סתרי תורה אצלו לפי בחינתו ומדרגתו, ואפלו איש פשוט לגמרי שרחוק עדין מקיום המצות כפשוטן. וצריך להתפלל על זה

לקויטי הלכות ראש חדש ה' ארז-חיים קעה

ולעשות מהתורה תפלה, גם זה נקרא אצלו סתרי תורה מאחר שרחוק עדין מקיומם נקרא נסתר אצלו, כי עקר התורה הוא הקיום, כי "לא המדרש הוא העקר אלא המעשה" (אבות א, יז).

למשל מי שלומד תורה שמדברת ממצות צדקה והוא רחוק מצדקה, ומתפלל להשם יתברך שיזכה לתן צדקה. וכל זמן שאינו זוכה עדין לפעל בקשתו לקיים מצות צדקה, אזי נקראת מצות צדקה אצלו בחינת נסתר, בחינת תורת השם, כי אין התורה נקראת תורתו כי אם כשזוכה לקימה, שזה עקר למוד התורה בשלמות, ללמד על מנת לקיים, וגם באמת מחמת שאינו מקיים המצוה אין לו בה שום השגה כלל. והוא בחינת נסתר ממנו. ואחר כך כשזוכה לקימה על-ידי התפלה שהתפלל על זה, זה בחינת שעשה מהתורה תפלה, הינו מבחינת סתרי תורה לפי בחינתו מחמת שלא זכה לקימה עשה מזה תפלה, כי סתרי תורה הם באמת בחינת תפלה כנ"ל. ועל-ידי-זה זכה אחר כך, שנעשה מזה תורתו כנ"ל.

וכן אפלו אחר כך כשזוכה לקיים מצות צדקה, אבל אינו מקיים אותה עדין בתכלית השלמות כראוי, אזי זאת הבחינה הרחוקה ממנו עדין הוא בחינת נסתר אצלו. וצריך לעשות מהתורה זאת תפלה, כי הוא בחינת

קעו לקויטי הַלכות ראש חדש ה' אַרְח־חַיִּים

תּוֹרַת הַשֵּׁם אָצְלוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה, עַל־כֵּן צָרִיף
לַעֲשׂוֹת מִזֶּה תְּפִלָּה שְׂיִתְפַּלֵּל הַרְבֵּה לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ
שְׂיִזְכֶּה לְקִיָּמָה בְּשִׁלְמוֹת, עַד שְׂזוּכָה לָזֶה לְקִיָּמָה
בְּשִׁלְמוֹת, וְאִזּוּ נַעֲשֶׂה מִהַתְּפִלָּה מִבְּחִינַת תּוֹרַת הַשֵּׁם,
בְּחִינַת נִסְתָּר, נַעֲשֶׂה מִזֶּה תּוֹרָתוֹ. נִמְצָא, מַה שְּׂמִבְּאָר שָׁם
לַעֲשׂוֹת מִהַתְּפִלָּה תּוֹרָה וּמַה שְּׂמִבְּאָר כָּאֵן לַעֲשׂוֹת
מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה, הַכֹּל אֶחָד וְכַנֵּ"ל.

עַל כָּל פָּנִים יוֹצֵא מִשָּׁם, שֶׁהִנְסָתָר, שֶׁהִיא בְּחִינַת תּוֹרַת
הַשֵּׁם, אָצְלוֹ בְּחִינַת אֹר אֵין סוּף הוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה,
שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּטוּל וּדְבָקוֹת לְאֵין סוּף, עֵינֵן שָׁם. עַל־כֵּן
צָרִיף לְהַתְּפַלֵּל הַרְבֵּה עַד שְׂיִזְכֶּה לְהַשְׂיִגוֹ עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה
וְכוּ'. נִמְצָא, שֶׁעַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה יְכוּלִין לְקַבֵּל וּלְהַשְׂיִג כָּל
הָאוֹרוֹת הַגְּבוּהִים גְּבוּהַ מַעַל גְּבוּהַ, עֵינֵן שָׁם בְּהַתּוֹרָה
חֻתָּם בְּתוֹךְ חֻתָּם הַנֵּ"ל וְתַבִּין.

וְעַל־כֵּן בְּשַׁבָּת, שֶׁתּוֹסֶפֶת הָאֹר עֲצוּמוֹ שֶׁל קְדֻשַׁת עֲצוּמוֹ
שֶׁל יוֹם, הוּא בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת תּוֹרָה וְתְּפִלָּה.
עַל־כֵּן מְקַבְּלִין אֹר גְּבוּהַ בְּיוֹתֵר עַל־יְדֵי לְבוּשִׁין, אֲבָל
בְּיוֹם טוֹב, שֶׁתּוֹסֶפֶת קְדֻשַׁת עֲצוּמוֹ שֶׁל יוֹם הוּא רַק
בְּבְחִינַת תּוֹרָה, עַל־כֵּן אֵין מְקַבְּלִין אֹר גְּבוּהַ כָּל כָּף וְהוּא
בְּלֹא לְבוּשִׁין, כִּי עַקֵּר הַלְּבוּשִׁין וְהַכְּלִים נִגְמָרִים עַל־יְדֵי
תְּפִלָּה כַּנֵּ"ל:

וְעַל־כֵּן שַׁבָּת בְּחִינַת אֲמוּנָה (עֵינֵן זֶהר חֶלֶק א' ה', רל, תג; וְחֶלֶק

לקוטי הלכות ראש חודש ה' ארח-חיים קעז

ב' צב, רד, רכג), בחינת תפלה, בחינת מלכות דקדושה נקרא כלה כידוע. וכמו שאומרים בשבת: 'בואי כלה' וכו' (עין בבא קמא לב: וזהר חלק ג ערב:), כי כלה על שם שכלולה מהכל, כמו שאיתא בזהר הקדוש ובכתבים (עין בזהר חלק א' רמג; חלק ב' קנח; וחלק ג' צו). כי אמונה תפלה, שהוא בחינת קדשת שבת, כלול מכל האורות שבעולם, כי כל האורות, שאי אפשר לקבל על-ידי שום דעת יכולין לקבל על-ידי אמונה, בחינת תפלה, שהיא בחינת שבת כנ"ל. השם יתברך יזכנו לבוא לזה לעסק כל ימינו בתורה ותפלה ולעשות מהתורה תפלה תמיד עד שנזכה להשיגה ולקיימה בשלמות שתהיה נעשית תורתנו, אמן ואמן:

לז) וזה בחינת קריאת התורה בצבור בכל יום שיש בו תוספת קדושה, שהם ראש חודש ויום טוב וחל המועד ויום הכפורים ושבת וכו'. וזה בחינת החלוקים של מספר הקרואים שיש בימים שקורין בהם, כמו שאמרו במשנה (מגלה כא.): 'בשני וחמישי קורין שלשה. בראש חודש וחל המועד ארבעה. ביום טוב חמשה ביום הכפורים ששה. בשבת שבעה' וכו'. כי בכל יום שיש בו תוספת קדושה עולה בו התפלה ביותר, כמבאר בפונות בכתבי האר"י ז"ל, שבכל ימים אלו עולה התפלה יותר כפי תוספת קדשת היום. ועל-כן קורין

בהם בתורה, כי עקר עלית התפלה הוא כשעושיין
מתורה תפלה.

ועל-כן קורין בתורה בשעת התפלה כדי להמשיך
התפלה מהתורה, שזהו עקר עלייתה כנ"ל.
ועקר שלמות עליית התפלה בתכלית הוא בשבת, שהוא
קדוש מכל הימים והזמנים. ועל-כן אז קורין בתורה
ביותר מכל הימים, כי אז קורין כל השבועה קרואים,
שהוא תכלית שלמות קריאת התורה, שעל-ידי-זה
עולה התפלה בתכלית העליה, כי שלמות התורה
והתפלה הוא על-ידי השבועה רועים אברהם, יצחק,
יעקב, משה, אהרן, יוסף, דוד, שהם בחינת השבועה
קרואים בשבת כידוע (עין זהר חלק ב' רנ; ובאור החמה שם; ועין
חלק ג' קסד; ועין פרי-עץ-חיים, שער השבת, פרק יט). וכך זמן שאין
זוכין להמשיך קדשת כל השבועה רועים הנ"ל, עדין
אין עלית התפלה בתכלית השלמות, כי דוד הוא בחינת
שלמות התפלה והוא השביעי מהשבועה רועים. ועל-כן
עקר שלמות עלית התפלה הוא בשבת, שקורין בו
שבועה קרואים וכן"ל. ועל-כן אז בשבת הוא בטול
מלאכה לגמרי, אבל ביום טוב וחל המועד וכו', שאין
קורין בו שבועה, על-כן אין עלית התפלה בשלמות כל
כך רק כפי תוספת הקדשה, שכמו כן הם המספר של
הקורין בתורה. וכמו כן זוכין להמשיך קדשת התפלה,

לקוטי הלכות ראש חדש ה' ארח-חיים קעט

דְּהִינוּ לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה, שְׁזַהוּ עֵקֶר עֲלִיתָה כַּנ"ל.
עַל-כֵּן אֵין כָּל הַמְּלָאכּוֹת נִתְּבַטְּלִין אַז מִחֲמַת שְׁעָדִין אֵין
עֲלִית הַתְּפִלָּה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת כַּנ"ל:

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ שָׁם (מְגִלָּה כב.) הַטַּעַם שֶׁל הַקּוּרִין בַּתּוֹרָה
מִשּׁוּם בְּטוֹל מְלָאכָה שְׁבִיוֹם שִׁישׁ בּוֹ אֲסוּר עֲשִׂית
מְלָאכָה בְּיוֹתֵר קוּרִין בַּתּוֹרָה מִסְפָּר גְּבָרֵי בְּיוֹתֵר, הִינוּ
כַּנ"ל, כִּי אֲסוּר מְלָאכָה בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב הוּא כָּפִי עֲלִית
הַתְּפִלָּה בְּשְׁלֵמוֹת, וְכִמוֹ כֵּן הֵם מִסְפָּר הָעוֹלָם לַתּוֹרָה
כַּנ"ל, כִּי תּוֹרָה וְתְּפִלָּה תְּלוּיִים זֶה בְּזֶה. וּבִיוֹם שְׁאֵין עֲלִית
הַתְּפִלָּה בְּשְׁלֵמוֹת גַּם הַתּוֹרָה אֵין לָהּ שְׁלֵמוֹת כָּל כָּף, רַק
שֶׁהֵעֵקֶר מֵה שְׁאֵנוּ צָרִיכִין עֲכָשׁוּ לְהַתְּיַגֵּעַ הוּא לְהַעֲלוֹת
הַתְּפִלָּה מִנְּפִילְתָּהּ וְזִלְזוּלָהּ, כִּי עֵקֶר הַפְּגָם נוֹגֵעַ בַּתְּפִלָּה,
שֶׁהוּא בְּחִינַת מְלָכוֹת, שֶׁשָּׁם מְגִיעִים כָּל הַפְּגָמִים וְשָׁם כָּל
הַתְּקוּנִים, עַל-כֵּן בְּנֵי אָדָם מְזַלְזָלִים בַּתְּפִלָּה דִּיקָא, כְּמוֹ
שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבָרְכָה (בְּרֻכּוֹת ו:): 'אֵלוֹ דְּבָרִים
הָעוֹמְדִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם וּבְנֵי אָדָם מְזַלְזָלִין בָּהּ. וּמֵאֵי
נִיהוּ? תְּפִלָּה'. וְזֶה שֶׁאָמְרָנוּ לְמַעְלָה, שְׁבִיוֹם טוֹב מִתָּר
מְלָאכָת אַכֵּל נֶפֶשׁ מִחֲמַת שְׁאֵז אֵין עֲלִית הַתְּפִלָּה
בְּשְׁלֵמוֹת כְּמוֹ בְּשַׁבָּת. וְעֵקֶר הַחֲסָרוֹן נִפְרַ בְּהַתְּפִלָּה, כִּי
בְּהַתּוֹרָה אֵין נוֹגֵעַ הַפְּגָם וְהַזְּלוּל כָּל כָּף, כִּי בְּנֵי אָדָם
מְזַלְזָלִין בַּתְּפִלָּה דִּיקָא כַּנ"ל.

וְעַל-כֵּן צָרִיכִין בְּיוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹת מְלָאכָת אַכֵּל נֶפֶשׁ,

שהוא כנגד בחינת התפלה שאנו צריכין לבררה ולהעלותה עדין על ידינו אפלו ביום טוב, כי כפי הברור שצריכין עדין על ידינו, כמו כן צריכין עדין איזה עשיית מלאכה כנ"ל. וזה שאמרנו למעלה שביום טוב עקר תוספת הקדשה הוא בבחינת תורה, אבל בחינת תפלה צריכין אנחנו עדין לברר ולהעלות, כי אף-על-פי שבאמת תורה ותפלה שניהם תלויים זה בזה כנ"ל, וכשאין התפלה עדין בשלמות הגמור, בודאי גם התורה עדין אינה בשלמות הגמור, אף מחמת שעקר החסרון והפגם נוגע ונפר בתפלה ביותר, על-כן ביום טוב שיש בו תוספת קדשה מרבה מאד רק שעדין אינו בתכלית השלמות כמו בשבת, על-כן בהתורה אין נוגע החסרון כי אם בתפלה, על-כן מתר בו מלאכת אכל נפש, אבל בימי החל אז נוגע החסרון גם בהתורה, וצריכין יגיעה גדולה לברר ולהעלות הקדשה של בחינת תורה ותפלה, על-כן אז יש בהם כל ה"ט מלאכות כנ"ל. ולהפך בשבת קדש, שאז עולה התורה והתפלה בתכלית השלמות, על-כן כל המלאכות בטלות בו לגמרי וכנ"ל:

הלכה ו

ובו ענין פסח ספירה ושבועות.

על-פי התורה "תקעו אמונה" בלקוטי תנינא סימן ה',

עין שם כל התורה.

והכלל, כי עקר הוא האמונה וכו', ולהעלות האמונה הנפולה צריכין לחתור הפנים שמהם גדלה האמונה, שהם העצות עמקות, פי צריכין לצעק מעמק הלב בבחינת (תהלים קל, א) "ממעמקים קראתיך ה'" בחינת (איכה ב, יח) "צעק לבם" וכו'. ועל-ידי-זה חותרין הפנים, שהם בחינת (משלי כ, ה) "מים עמקים עצה" וכו', שעל-ידי-זה גדלה האמונה בבחינת (ישעיה כה, א) "אודה שמך פי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אמן" וכו', ועל-ידי-זה נתתקן כל בחינת פלא וכו', עין שם, אבל צריכין לזה "איש תבונות" וכו'. וזה על-ידי שיש לו נשמה בחינת (איוב לב, ח) "ונשמת שדי תבינם". וצריך לצחצח הנשמה. וזה על-ידי המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים, שעל-ידי-זה נעשים ברואים ואז נמשך פרנסה, שעל-ידי-זה מצחצח הנשמה וכו', וכשמעלין האמונה נעשין גרים וכו'. וצריכין פח ה"מגני ארץ" (תהלים מז, י), שיעלו מבחינת (ויקרא טו, ג) "החתים בשרו" לבחינת (שמות כח, לו) "פתוחי חתם קדש לה'", בחינת תפלין התנוצצות המחין, שעל-ידי-זה נצולין ממקרה לילה, מחלום על-ידי שד (זהר חלק ג רלד). וזוכין לחלום על-ידי מלאך וכו', ועל-ידי-זה נעשין "אמרות טהורות" להחיות הנשמות שנפלו וכו', ב"שבעה משיבי טעם" וכו' (משלי כו, טז), שזהו בחינת "מזקק שבעתים" וכו'.

(תהלים יב, ז), אבל יש להמאכלים חלק בהחלום. ולזה צריכין חזוק המלאך על-ידי שמחה. וזה בחינת ניסן וכו', ואז היה ראוי שיתבטל טמאה הנ"ל של מקרה לילה, רחמנא לצלן, אבל יש שבא ענין זה, חס ושלום, על-ידי עוות המשפט וכו', שבא על-ידי שמעלין טפת עשו וישמעאל וכו'. ולזה צריכין קשר המרפבה בחינת "מרפבו ארגמן" וכו' (שיר-השירים ג, ועין תקוני-זהר קכו.). וזה בחינת ראש השנה וכו'. וזה בחינת ישיבה של הרב עם התלמידים, שעל-ידי-זה נתתקנים כל הבחינות הנ"ל עד תקון המשפט על-ידי בחינת שנה, דהינו על-ידי תמימות ופשיטות שמשליכין כל החכמות לא מבעיא חכמות העולם וכו', אלא אפלו חכמות גמורות צריכין להשליך כפשוטן לעשות איזה עבדא בעבודת השם, כי לא המדרש הוא עקר אלא המעשה' וכו' (אבות א, ז). וצריכין לגלגל עצמו בכל מיני רפש וטיט כדי לעשות איזה דבר שהוא רצונו יתברך וכו', ואז זוכין על-ידי-זה להשיג בחינת (ברכות ז.) 'צדיק וטוב לו' וכו', שהם בחינת "דרכי ה'" (הושע יד, י), שהיה נראה תחלה פעויות המשפט ועכשו על-ידי התמימות הנ"ל משיגין זאת, שזהו בחינת תקון המשפט וכו'. ועין שם מה שמבאר בסוף. ובאמת הוא דבר גדול להשליך מאתו כל החכמות וכו', שמעלין את המשפט מבחינת (תהלים לו, ז) "משפטיך תהום רבה". בבחינת (שם מב, ח) "תהום

לקויטי הַלכות ראש חֲדָשׁ ו' אַרְח־חַיִּים קפג

אֶל תְּהוּם קוֹרָא לְקוּל צְנוּרִיךְ, בְּחִינַת (עֲמוּס ה, כב) "וַיִּגַּל
בַּמַּיִם מִשְׁפָּט" וְכוּ', עֵינֵי שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב הֵיטֵב:

א) וְזֶה בְּחִינַת רֹאשׁ חֲדָשׁ, בְּחִינַת מְצוֹת קְדוּשׁ הַחֲדָשׁ,
שֶׁהוּא תְּקוּן פְּגִימַת הַלְבָנָה, כִּי כָּל הַתְּקוּנִים
הַנִּזְכָּרִים בְּכָל הַיּוֹם הֵם בְּבְחִינַת תְּקוּן וּמְלוּי פְּגִימַת הַלְבָנָה, כִּי
תְּקוּן הָאֱמוּנָה זֶה עֶקֶר בְּחִינַת תְּקוּן פְּגִימַת הַלְבָנָה שֶׁהִיא
"הַמְּאוּר הַקָּטָן לְמַמְשַׁלֵּת הַלְיָלָה" (בְּרֵאשִׁית א, טז), שְׂאֵז
עֶקֶר גְּדוּל הָאֱמוּנָה בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים צב, ג) "וַאֲמוֹנֶתְךָ
בְּלִילוֹת", כְּמוֹ שְׂמֵבֵאֵר שָׁם, כְּדֵי שְׂבִבְךָ תִּתְגַּדֵּל
בְּשִׁלְמוֹת בְּבְחִינַת (אֵיכָה ג, כג) "חֲדָשִׁים לְבָקָרִים" וְכוּ'. כִּי
אֱמוּנָה בְּחִינַת מְלָכוּת (זִכָּר חֶלֶק ג' טז, רל), הִיא בְּחִינַת לְבָנָה
(זִכָּר חֶלֶק א' טז), שֶׁהוּא אֶסְפֵּק לְרִיא דְלָא נִהְרָא מִגְּרָמָה,
שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת אֱמוּנָה, שֶׁהוּא דִּיקָא בְּמָה שְׂאִין הַשְּׂכָל
מִשִּׁיג רַק שְׂסוּמְכִין עַל אַבוּתֵינוּ וְצַדִּיקֵי אֱמֶת כְּמוֹ
שְׂקִבְלוֹנוּ מֵהֶם, שֶׁזֶה בְּחִינַת לְבָנָה שְׂאִין לָהּ אֹר מְעַצְמָה
כִּי אִם מֵה שְׂמֵקְבֵלַת מֵהַשְּׂמֶשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֹר
הַצַּדִּיק, כְּמוֹ שְׂכַתוּב (קֹהֶלֶת א, ה): "וְזָרַח הַשְּׂמֶשׁ וּבָא
הַשְּׂמֶשׁ". וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבָרְכָה (יוֹמָא לח:): 'עַד
שְׂלֵא שְׂקַעָה שְׂמֶשׁוּ שְׂל עֵלֵי, זָרַחָה שְׂמֶשׁוּ שְׂל שְׂמוּאֵל'
וְכוּ'.

וְעֶקֶר תְּקוּן הָאֱמוּנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּקוּן פְּגִימַת הַלְבָנָה,
הוּא עַל-יְדֵי צַעֲקַת הַלֵּב מִמְּעַמְקִים וְכוּ'. וְעַל-כֵּן

קפד לקויטי הלכות ראש חודש ו' ארחה חיים

נקבע ראש חודש לכפרה, כמו שאומרים: (במוסף לראש חודש) 'זמן כפרה לכל תולדותם' וכו'. פי אז הוא שרש התשובה, כמו שכתב אדוננו מורנו ורבינו זכרוננו לברכה במקום אחר (בהתורה משפטים בסימן יו"ד), ועקר התשובה על-ידי צעקת הלב להשם יתברך, ועל-פן נוהגין לעשות יום-כפור קטן בערב ראש חודש (עין ראשית חכמה, שער התשובה, פרק ד'; עין פרי-חודש, סימן תיז; ועין מגן אברהם שם), וצועקין מאד מעמק הלב להשם יתברך. וכן נוהגין לילך ולנסע על קברי צדיקים בערב ראש חודש ולהתפלל ולצעק שם מעמק הלב, פי עקר תקון ראש חודש, שהוא בחינת תקון פגימת הלבנה, נעשה על-ידי צעקת הלב כנ"ל. ועל-פן עקר קביעת החדשים היא על-ידי גדולי החכמים, שהם איש תבונות הנ"ל, שעל ידם דיקא יכולין לחתר המים עמקים הנ"ל, שעל-ידי זה גדלה האמונה, שהוא בחינת תקון פגימת הלבנה כנ"ל.

וזה בחינת (דברים ד, ו) "ושמרתם ועשיתם פי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים וכו'. ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה". ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת עה.): 'זה חשבון תקופות ומזלות, דהינו לקבע חדשים וכו', פי עקר קביעת ראש חודש, שהוא בחינת תקון פגימת הלבנה, הוא על-ידי איש

לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארח-חיים קפה

תבונות, בחינת "פי היא חכמתכם ובינתכם", בחינת "רק עם חכם ונבון", שעל-ידי-זה דיקא זוכין לחתור העצות עמקות הנ"ל. שמהם גדלה האמונה, שהיא תקון פגימת הלבנה פנ"ל, דהינו שיתמלא פגימת הלבנה ולא יהיה בה שום מעוט, ויהיה "אור הלבנה כאור החמה" וכו' (ישעיה ל, כו), דהינו שיתמלא ותשלם האמונה בשלמות בלי שום פגם ומעוט כלל, רק תהיה כאור החמה, דהינו שיהיה חזק באמונתו, שהיא בחינת לבנה, שהיא במה שאין השכל משיג ומבין יהיה חזק בו כל כך, ויאיר בשכלו כאלו הוא רואה ומבין בשכלו ממש, שזהו עקר שלמות האמונה שיהיה דומה לו כאלו רואה בעיניו ממש, שזהו בחינת אור הלבנה כאור החמה פנ"ל:

(ב) פי תחלת בריאתה היה באפן זה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (חלין ס:) על פסוק: (בראשית א, טז) "את שני המארת הגדולים". כי שוין נבראו, אך על-ידי הקטרוג הירח שאמרה: 'אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד', על-ידי-זה נתמעטה, הינו פי השם יתברך ברא את הלבנה שיהיה אורה גדול כמו השמש, שתהיה בחינת האמונה חזקה וגדולה ומאירה כל כך כמו החמה, שהוא השכל ממש, כי זה עקר שלמות האמונה האמתיות, שלא יהיה שום

קפו לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארז-חיים

הפרש כלל בין מה שמבין בשכלו. ובין מה שאינו מבין רק מאמין בו וכנ"ל, אך הלבנה קטרגה ואמרה: 'אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד', והינו שפגמה תכף בענין זה, כי אמרה שאי אפשר שתהיה האמונה שזה אל השכל.

וזהו בחינת הפגם של כל הפוגמים באמונה, כי אינם חפצים לצמצם את שכלם ומתאווים דוקא להבין הדבר בשכלם מיד, כי אינם רוצים לבטל את שכלם ולסמוך על אמונה כאלו רואים הדבר בעיניהם ממש, שאז האמונה שזה אל השכל, אבל אלו הפוגמים בזה זהו בחינת פגם קטרוג הירח שאמרה: 'אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד' וכנ"ל.

על-כן אמר לה השם יתברך: 'לכי ומעטי את עצמך', כי הלבנה בקטרוגה רצתה שתהיה גדולה מהחמה, כמובן מדבריה שאמרה: 'אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד', על-כן היא חפצה שתהיה גדולה מהחמה (וכמובן בדברי רבותינו זכרונם לברכה), הינו כי באמת על-ידי אמונה בשלמות יכולין לעלות למעלה למעלה מהשכל, כמובא בהרבה מקומות בדברי אדונינו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה, כנדפס מזה אצל הספר ספורי מעשיות (שיחות הר"ן), שעל-ידי אמונה זוכין לעלות למעלה מהשכל:

לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארח-חיים קפז

ג) ולבאר הדבר קצת, כי זה ידוע שיש עשר ספירות; שהם עשרה תקונים, שהם מפתר עד מלכות. ומלכות מדה אחרונה הוא בחינת אמונה, (כמו שמבאר בהתורה "אשרי העם זרקא" בסימן ל"ה). שהיא השער להשם (עין זהר חלק א' ז; חלק ב' קנח; חלק ג' רנו) שאי אפשר להתקרב להשם יתברך ולא לשום קדשה ועבודה כי אם על-ידי אמונה. ועקר האמונה היא במה שאין השכל מבין, כי מה שהשכל מבין אין זה אמונה, ושם במקום שאין השכל מבין שם עקר הנסיון. וכשזוכה להתחזק באמונה ולבטל שכלו המגשם ולסמוך על אבותינו ורבותינו הקדושים, על-ידי-זה יזכה אחר כך להבין הדבר בשכלו, שמה שלא היה מבין והיה צריך להתחזק באמונה מבין עתה בשכלו, רק שיש עוד דברים גבוהים ביותר שאינו מבינם וצריך להתחזק באמונה יותר ויותר. ואז מבין גם אלו הדברים בשכלו, רק שיש לו אמונה בידיעות הגבוהים עוד יותר ויותר שאינו משיגם. וכן מדרגא לדרגא, (כמוכן כל זה בדברי אדונו מורנו ורבנו זכרנו לברכה, בהתורה "ויהי ידיו אמונה עד בא השמש" סימן צ"א ובמקומות אחרים).

כי יש בחינת אמונה בכל דרגא ודרגא ובכל עולם ועולם, כי בכל עולם ובכל דרגא יש בחינת עשר ספירות כידוע (עין תקוני זהר, דף ג ופד).

מלכות, היא בחינת מדה האחרונה, שהיא הראשונה מלמטה למעלה באותו העולם והדרגא, אבל אחר כך כשזוכה על-ידי האמונה להשגת השכל שבאותו עולם, שזהו בחינת כלל שאר הספירות העליונות עד פתח. אחר כך צריך לחזור לאמונה, שהיא בחינת מדרגה האחרונה של עולם הגבה יותר, שהיא למעלה ממדרגה העליונה של עולם התחתון ממנו, כי מלכות דיצירה גבה הרבה מפתח דעשיה, כי היא בחינת עתיק דעשיה כידוע בכתבים (עין שער ההקדמות דרושי אבי"ע, דרוש ג, ד).

ועל-כן יש מדרגות רבות באמונה, כי כל מה שמתחזק יותר באמונה, על-ידי-זה זוכה להשיג השכל שבאותו דרגא, אם זוכה לעמד בנסיגת ימים ועתים כראוי לו לפי מעשיו, כי בודאי אי אפשר לדלג בפעם אחד, בפרט אם מעשיו אינם עולים יפה, ואחר כך כשזוכה להשיג השכל כפי אותו העולם והדרגא אזי זוכה לרצון, שהוא בחינת עתיק, בחינת שרש הפתח שנמשך מבחינת מלכות — אמונה שבעולם הגבה יותר. ואז צריך לעלות לבחינת אמונה הגבה יותר מזה השכל שבעולם הנמוך ממנו. ואחר כך כשזוכה על-ידי אמונה הגבה יותר להשיג גם השכל שבעולם הגבה יותר. אזי צריך לעלות לאמונה הגבה עוד יותר, שהיא אמונה שבעולם ודרגא הגבה עוד יותר, שהיא בחינת אמונה של עולם הבריאה. וכן מדרגא לדרגא ומעולם לעולם

לקויטי הַלְכוֹת ראש חֲדָשׁ ו' אַרְח־חַיִּים קפט

עד ראש הַאָמוֹנָה, כִּי תִכְלִית הַיְדִיעָה שְׁלֹא נִדַע וְשֵׁם עֶקֶר הַאָמוֹנָה. נִמְצָא, שְׁאָמוֹנָה הִיא לְמִטָּה מֵהַשְּׂכָל וּלְמַעְלָה מֵהַשְּׂכָל כַּנִּ"ל.

אַבְל אִי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לְהַשְׁגַּת הַשְּׂכָל שְׁבָכָל עוֹלָם וְדִרְגָא, עַד שְׁיַעֲלֶה לְמַעְלָה מֵהַשְּׂכָל, כִּי אִם כְּשֶׁעוֹמֵד תִּחְלָה בְּנִסְיוֹן, עַל-יְדֵי שְׁאִינוֹ מִבֵּין הַדְּבָר וְקִשָּׁה לוֹ קִשְׁיוֹת, וְהוּא מְבַטֵּל שְׂכָלוֹ וּמִתְחַזֵּק בְּאָמוֹנָה, עַל-יְדֵי זֶה זוֹכֶה לְעֵלוֹת אֶל הַשְּׂכָל, עַד שְׁעוֹלָה לְמַעְלָה מֵהַשְּׂכָל, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲתִיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֶרֶת הַרְצוֹן שְׁנִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת אָמוֹנָה שְׁבַע עוֹלָם הַגְּבוּהָ יוֹתֵר כַּנִּ"ל, אַבְל קְטָרוֹג הַיְרַח, זֶה בְּחִינַת מִי שְׁרוּצָה לְהַתְגַּדֵּל, שְׁרוּצָה לְהַשְׁיֵג מִיַּד הַדְּבָר שְׁצָרִיכִין לְהַאֲמִין בּוֹ, וְלְעֵלוֹת תְּכַף לְבְּחִינַת אָמוֹנָה הַגְּבוּהָ יוֹתֵר, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת מֵה שְׁאִמְרָה הַלְּבָנָה: 'אִי אֶפְשָׁר לְשְׁנֵי מְלָכִים לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֶתֶר אֶחָד'. וְרָצְתָה לְהַתְגַּדֵּל מִיַּד שְׁתַּהֲיֶה גְדוּלָה מֵהַחֲמָה כַּנִּ"ל, הֵינּוּ שְׁאִמְרָה שְׁאִי אֶפְשָׁר שְׁתֵּאִיר הַאָמוֹנָה כְּמוֹ הַשְּׂכָל, רַק רָצְתָה לְהַשְׁיֵג הַשְּׂכָל שְׁבָאוֹתוֹ דִּרְגָא מִיַּד וּלְהַתְגַּדֵּל לְעֵלוֹת אֶל בְּחִינַת הָאֶרֶת הַרְצוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת אָמוֹנָה שְׁבַמְדִּרְגָה הַגְּבוּהָ יוֹתֵר, עַל-כֵּן הַשִּׁיב לָהּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ 'לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עֲצָמְךָ', כִּי מֵאַחַר שְׁאִינְךָ רוּצָה לְהִיּוֹת שְׁוֶה אֶל הַחֲמָה רַק לְהַתְגַּדֵּל מִיַּד, עַל-כֵּן הֶהְכַרַח שְׁתַּמְעֲטִי עֲצָמְךָ שְׁתִּמְעֵט אֹר

הלבנה, שהוא בחינת מעוט וקטנות האמונה. וצריכים תקונים הרבה על-ידי גדולי הצדיקים שעוסקים בתקון פגימת הלבנה שהוא תקון האמונה. ועקר התקון על-ידי-זה בעצמו, שמי שמתחזק בעת המעוט באמונה חזקה, עד שדומה בעיניו כאלו רואה בעיניו כנ"ל, בזה ממלא פגימת הלבנה וזוכה גם לעלות למעלה מהשכל וכנ"ל, כי צריך לעמד בנסיון זה כנ"ל:

ד) נמצא, שתקון האמונה הוא בחינת תקון פגימת הלבנה. וכשמעלין ומתקנים האמונה צריכין כח המגני ארץ לעלות מבחינת החתים בשרו לבחינת חותם דקדושה כדי להנצל ממקרה לילה מחלום על-ידי שד, חס ושלום וכו' כמו שמבאר שם. וגם זה הוא בחינת תקון פגימת הלבנה, כי עקר פגם הברית בחינת מקרה נמשך מבחינת פגימת הלבנה, בחינת (בראשית א, יד) "יהי מארת" חסר דא לילית (תקוני זהר עט:) שמשם עקר פגם המקרה כידוע: (עין זהר חלק א' קמח; תקוני זהר עח; לקוטי מוהר"ן חלק א', סימן לו, קסט, רה)

ה) אבל יש גם להמאכלים חלק בחלום וכו', כמו שמבאר שם, עין שם. ולזה צריכין חזוק המלאך על-ידי שמחה וכו'. וזה בחינת קדשת ראש חודש ניסן וכו', עין שם. וזה גם כן בחינת תקון פגימת הלבנה שתהיה כאור החמה; כי עקר המאכלים גדלים

לקוטי הלכות ראש חודש ו' ארח-חיים קצא

על-ידי חמה ולבנה, כמו שכתוב: (דברים לג, יד) "וממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים" (עין ספרי שם ובבא-קמא פא::; יומא פג:). ועל-כן עקר תקון המאכלים הוא בניסן, שאז הוא זמן שמחתם וכו', כמו שמבאר שם. כי ניסן הוא ראש חודשים, הינו בחינת קדשת ראש חודש, שאז עקר תקון פגימת הלבנה. ועקר קדשת ראש חודש נמשך בניסן, שנקרא ראש חודשים שאז נצטווה על קדוש החדש, כמו שכתוב (שמות יב, ב): "החדש הזה לכם ראש חודשים" וכו'.

וזה בחינת מצות סעדת ראש חודש (שלחן-ערוך סימן תיט), כי ראש חודש הוא זמן שמחה כמו ביום טוב (עין טור סימן תיט, תכ), כמו שכתוב (במדבר י, י): "וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חודשיכם" וכו'. וכמו שאומרים בו גם כן (בהלל): "זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו" (תהלים קיח, כד). כי אז צריכין ביותר שמחה בשביל חזוק המלאך, שעל-ידי-זה הוא תקון המאכלים ואז האכילה בקדשה. ועל-כן חיבין בסעדה אז, כי זה הוא בחינת תקון להנצל ממקרה על-ידי המאכלים, חס ושלום, שכל זה הוא בחינת קדשת ראש חודש, בחינת תקון הלבנה כנ"ל. ועל-כן כשלא בא דוד אל שלחן המלך בסעדת ראש חודש, אמר שאול (שמואל-א כ, כו): "מקרה הוא בלתי טהור" וכו'. כי המקרה הוא הפך

סעדת ראש חדש כנ"ל. נמצא, שגם תקון המקרה בשתי בחינות הנ"ל הוא גם כן בחינת תקון הלבנה:

(ו) אבל יש שבא ענין זה, חס ושלום על-ידי פגם המשפט, כמו שמבאר שם ולזה צריכין קשר המרכבה לתקן בחינת (תהלים קכב, ה) "כסאות למשפט" וכו', עין שם. וזהו גם כן בחינת תקון המאורות חמה ולבנה למלאות פגימתה, שתהיה אור הלבנה כאור החמה. בבחינת (שם פט, לו, לח) "וכסאו כשמש נגדי, כירח כוון עולם ועד". שזה התקון ישלם בשלמות על-ידי משיח, שאז יהיה אור הלבנה כאור החמה ואז יהיה עקר תקון המשפט, כמו שכתוב (שם עב, א): "משפטיך למלך תן". וכתוב (שם ד): "ישפט עניי עם". וכתוב (ישעיה יא, ד): "ושפט בצדק דלים". כי אז יתקן כסא דוד בשלמות בבחינת "וכסאו כשמש נגדי כירח" וכו', שהוא בחינת "כסאות למשפט כסאות לבית דוד", כי דוד — משיח (עין זמר חלק א' פב; ועין סנהדרין צח:) הוא בחינת שלמות תקון פגימת הלבנה, כי ביומוי דדוד קימא סהרא באשלמותא. ועל-כן אומרים בקדוש לבנה: (רמ"א סימן תכו סעיף ב) דוד מלך ישראל חי וקיים כידוע (ועין ראש-השנה כה; וברש"י שם. ד"ה 'דוד' וכו'; ועין זמר חלק א' קצב.); כי עקר תקון המשפט ישלם אז על-ידי משיח. ואז יהיה גמר כל התקונים הנ"ל בשלמות, כי בניסן

לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארח-חיים קצג

הָיָה רָאוּי שְׂתִתְקַן, כְּמוֹ שְׂמִבְאָר בְּהַתּוֹרָה הַנִּלְ, אֲבָל
הַקְּלָקוּל שָׁבָא עַל-יַדֵּי פְּגָם הַמְּשַׁפֵּט לֹא נִתְתַקַּן אִזּוּ בְּעֵת
יִצְיָאת מִצְרַיִם בְּנִיסָן, כִּי עָקַר תְּקוּן הַמְּשַׁפֵּט לֹא יִהְיֶה
נִשְׁלָם עַד שְׂיָבֹוא מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ כַּנִּלְ. וְאִזּוּ יִתְקַיֵּם: (ישעיהו
א' כז) "צִיּוֹן בְּמִשְׁפֵּט תִּפְדָּה". וְכִתִּיב (יחזקאל לד, טז):
"אַרְעֶנָּה בְּמִשְׁפֵּט" וְכֵן הִרְבֵּה.

כִּי תְקוּן הַמְּשַׁפֵּט אֵי אֶפְשָׁר לְהַשְׁלִים קִדְם קְבֻלַּת
הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת "חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים" (דְּבָרִים ד,
ה). וְגַם אַחֵר כָּךְ אֵי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ תְּקוּן הַמְּשַׁפֵּט
בְּשִׁלְמוֹת כִּי אִם בְּאַרְץ-יִשְׂרָאֵל בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁשָּׁם
עָקַר מְקוֹם הַמְּשַׁפֵּט, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב: (שם יז, ח, יא) "כִּי יִפְּלֵא
מִמֶּךָ דָּבָר לְמִשְׁפָּט, וְקָמַת וְעָלִיתְ אֶל הַמְּקוֹם וְכוּ'
עַל-[פִּי] הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךְ וְעַל-פִּי הַמְּשַׁפֵּט אֲשֶׁר
יֹאמְרוּ לָךְ תַּעֲשֶׂה" וְכוּ'. אֲבָל בִּיצְיָאת מִצְרַיִם הָיוּ
רְחוּקִים מְכֹל זֶה. וְעַל-כֵּן הִכְרַחוּ לְצִאת בְּחַפְזוֹן מִחַמַּת
שָׁלֹא נִשְׁלְמוּ עֲדִין כָּל הַתְּקוּנִים בְּשִׁלְמוֹת, כְּמוֹכֵן בְּזִהַר
הַקְּדוּשׁ. וְגַם קָרַב הָעֵרֶב רַב, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַגֵּרִים
שְׂצָרִיכִים לְרַחֲקֵם בְּבְחִינַת טַפַּת עֲשׂוּ וַיִּשְׁמַעֲאֵל
שְׂכַשְׂמִקְרָבִין אוֹתָם הֵם בְּבְחִינַת קְלָקוּל הַמְּשַׁפֵּט, כְּמוֹ
שְׂמִבְאָר שָׁם. וְעַל-כֵּן גָּרְמוּ שְׂעֲשׂוּ אֶת הָעֵגֶל וְעִבְרוּ עַל
עֲבוּדָה זָרָה וְגִלּוּי עֲרִיּוֹת וּשְׂפִיכוֹת דָּמִים, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ
רְבוּתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבָרְכָה (שְׁמוֹת רַבָּה מַב, א) עַל פְּסוּק (שְׁמוֹת

לב, ו): "ויקמו לצחק":

פי כפר מבאר אצלנו בהלכות הפקר ונכסי הגר הלכה ד', שכל זמן שלא נתתקנו כל התקונים הנ"ל, כלם בשלמות. אז גם תקון האמונה אינה בשלמות. ועל-כן על-ידי פגם המשפט על-ידי הערב רב, שהוא בחינת פגם הברית, על-ידי-זה באו לפגם אמונה, שהיא בחינת עבודה זרה. וגם חטאו בגלוי עריות, שהוא בחינת פגם הברית שבא על-ידי פגם המשפט כנ"ל. וגם חטאו בשפיכת דמים, שהוא עקר בחינת פגם המשפט ששפכו דם נקי שלא במשפט. והתקון על-ידי מעשה המשפן, שהוא בחינת קשר המרכבה, בחינת (שיר-השירים ג, ט) "אפריון עשה לו וכו' מרכבו ארגמן", שנאמר על המשפן (שיר-השירים ובה שם). ועל-כן באחד בניסן דיקא הוקם המשפן כדי לכלל אז יחד כל התקונים, כי אז בניסן הוא תקון המאכלים כנ"ל. ומחמת שלא נשלם אז תקון המשפט הנה מה דהוה שעשו את העגל וקלקלו בכל הבחינות הנ"ל, על-כן צוה השם לתברך (שמות מ, ב) "באחד לחדש הראשון תקים את המשפן", שהוא קשר המרכבה, כדי לתקן אז גם פגם המשפט, ועל-כן הקריבו אז נשיאי ישראל, כי הנשיאים הם הממנים על המשפט לשפט צדק, על-כן עסקו הם בחנפת המשפן, שהוא קשר המרכבה תקון המשפט

לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארז-חיים קצה

כנ"ל. ועל-כן הם שנים עשר נשיאים כנגד שנים עשר ראשי חדשים שבשנה, כי הנשיאים הם בבחינת תקון המשפט קשר המרכבה, שזהו בחינת ראש חדש כנ"ל. ועל-כן השנים עשר נשיאים ממנים על הארבעה דגלים, שהם בחינת קשר המרכבה, שהיא בחינת הארבעה מלאכים שסימנם ארגמן, כמובא (תקוני זהר קכו, קכז), שהם בחינת "מרכבו ארגמן". וכנגד זה נחלקים גם השנים עשר ראשי חדשים לארבע תקופות השנה, כי הכל בחינה אחת, בחינת קשר המרכבה כנ"ל:

ז) וזה בחינת פסח וספירת העמר ושבעות, שאז כל התקרבות ישראל לאביהם שבשמים, שהוציאנו ממצרים בפסח כדי לקבל התורה בשבעות כדי להפיר אותו יתברך. והעקר הוא האמונה שהיא כלל ויסוד כל התורה כלה, כמו שכתוב: (תהלים קיט, פו) "כל מצותיך אמונה". אבל להעלות ולתקן האמונה שנפלה צריכין כל התקונים המבארים בהתורה הנ"ל, על-כן אנו צריכים באלו הימים להמשיך כל אלו התקונים.

וזה בחינת ספירת העמר שהוא הכנה לקבלת התורה, כי צריכין להמשיך עצות עמקות ממצמקים, כי הם המים שעל ידם גדלה האמונה בחינת (משלי כ, ה) "מים עמקים עצה בלב איש" כנ"ל. ולזה צריכין לצחצח

קצו לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארחהיים

הנשמה על-ידי המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים, שעל-ידי-זה נמשך פרנסה, שעל ידי מצחצחין הנשמה, שעל-ידי-זה יכולין להמשיך העצות העמקות, כמבאר כל זה בהתורה הנ"ל.

וזה בחינת הקרבת העמר שעורים וספירה, כי מבאר בפונות שעמר שעורים כלול מכל הצמצומים, הינו שעל-ידי הקרבת העמר שעורים ממשיכין רוחניות אלקות לתוך הצמצומים שמתקנים על-ידי העמר ועל-כן אז דיקא התרה אכילת ישראל, כי קדם העמר אסור לאכל מהתבואה החדשה, כי פרנסת ואכילת ישראל צריכין להמשיך על-ידי המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים, שעל-ידי אכילה זאת מצחצחין הנשמה, שזה נעשה על-ידי הקרבת העמר דיקא כנ"ל. (ועין מזה בהלכות תחומין, הלכה ד).

ועל-כן סופרין הימים לעמר וצריכין לספור שבע שבתות כנגד שבעת ימי בראשית שכל אחד כלול משבעה כידוע (עין פרי-עץ-חיים, שער ספירת העמר, פרק א), כי בשבעת ימי בראשית ברא השם יתברך את כל הבריאה כלה בששת ימי המעשה ובשביעי שבת, שעל-ידי-זה עקר קיום הבריאה. וכל הבריאה היא רק בשביל לגלות האמונה בעולם, כמו שכתוב (תהלים לג, א): "וכל מעשהו באמונה".

לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארח-חיים קצז

כי אמונה הוא שרש הבריאה כלה, כי בשבילה נברא הכל. כי כלל הבריאה הוא בחינת המשכת רוחניות אלקות לתוך צמזומים, שזהו עקר הבריאה של כל דבר שהמשיך רוחניות אלקותו, כביכול, לתוך צמזום כזה עד שנעשה על-ידי-זה דבר זה מהבריאה. וכן בכל פרטי הבריאה ובכל יום ויום היה בו בריאה מיחדת, שהוא בחינת המשכת רוחניות אלקותו לתוך צמזום כזה כפי אותו היום עד שברא דבר זה של הבריאה. וכן בכל יום ויום, והכל כדי שיהיה נמשך שפע לכל העולמות, כדי לצחצח שרשי הנשמות, כדי להמשיך העצות העמקות כדי לגדל האמונה על-ידי-זה, רק בששת ימי בראשית היו הכל על-ידי אתערוותא דלעלא לבוד. והעקר הוא כשבא האדם לעולם, שעקר גמר ותקון כל הבריאה על ידו, כי הוא צריך לעסק בזה לגמר תקון כל דבר, דהינו להמשיך רוחניות אלקות לכל דבר על-ידי אתערוותא דלתתא, שזה העקר פידוע, על-פני האדם השלם צריך לכוון בכל יום ויום כפי הבריאה שהיה באותו היום, פמובן בכתבים (עין בפרי-עין חיים, שער הנהגת הלמוד, בכונת השבוע, מהרמ"ע ז"ל) וכמו שהיו עוסקין אנשי המעמד בכל שבוע בפרשת בראשית וקראו בכל יום הבריאה שהיה באותו היום (מעניית כו.); כי צריכין להמשיך בכל יום המשכת רוחניות אלקותו לתוך צמזומים, כדי לחדש ולקיים הבריאה שבאותו

קצח לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארח-חיים

היום בבחינת אתערותא דלתתא, שבשביל זה נברא הכל. והעקר כדי שעל-ידי-זה ימשיך שפע ויצחצח הנשמה כדי שיוכל להמשיך עצות עמקות כפי אותו היום, כדי לגדל האמונה על-ידי-זה, שהוא עקר הכל ועקר כל העקרים, כי מי שרוצה לשים לבו על דרכיו להסתפל על תכליתו וסופו. וסוף כל סוף מה שיהיה נעשה עמו, הוא יודע ומבין שצריכין בכל יום ויום עצות עמקות הרבה להנצל ממה שצריך להנצל, כל אחד כפי ענינו, שיזכה לעבר היום בשלום; כי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ויום, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (קדושין ל:). וכמה סבות והרפתקאות שעוברים על כל האדם בכל יום ויום. וכמה וכמה עצות עמקות ותחבולות גדולות צריך בכל יום שיזכה להנצל מהרוצחים והאורבים האכזרים העומדים עליו בכל יום, שהם היצר הרע וחילותיו וצריכין בכל יום לצעק הרבה הרבה ממעמקים, מעמק הלב מאוד מאוד בבחינת (תהלים קל, א) "ממעמקים קראתיך ה'", בבחינת "צעק לבם אל ה'" (איכה ב, יח), עד שיזכה להמשיך עצות עמקות מהצדיק האמת, שהם בבחינת (משלי כ, ה) "מים עמקים עצה בלב איש" כדי שיזכה לידע לתת עצות לנפשו בכל דבר באופן שיצליח הצלחה האמתית והנצחית. ועל זה צעק דוד המלך, עליו השלום, הרבה (תהלים יג, ג) "עד אנה אשית עצות

לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארח-חיים קצט

בַּנְפִּשִׁי וְכוּ'. וּכְתִיב: (שם עג, כד) "בַּעֲצַתְךָ תִּנְחַנִּי וְכוּ'".
וּכְתִיב (שם טז, ז): "אֲבָרְךָ אֶת ה' אֲשֶׁר יַעֲצֵנִי וְכוּ'":

וְזֶה בַּחֲנִינַת סְפִירַת הָעֵמֶר שְׁסוּפְרִים "שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת" (ויקרא כג, טו), כְּנֶגֶד שֶׁבַע יָמֵי בְּרֵאשִׁית, כִּי עַל-יְדֵי הַסְפִירָה עָקַר גָּמַר תִּקּוּן הַצְמָצוּם, כִּי הָעָקָר הוּא תִקּוּן הַצְמָצוּם, כִּי רוּחָנִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ נִמְצָא תָמִיד, רַק עָקַר הָעֵבוּדָה לְתַקֵּן צְמָצוּמִים כָּרְאוּי שִׁיּוּכָל לְהַמְשִׁיךְ רוּחָנִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ לְתוֹכָם. וְעָקַר גָּמַר תִּקּוּן הַצְמָצוּם הוּא עַל-יְדֵי סְפִירָה. וְעַל-כֵּן סֵפֶר וּמְנָה אֶת כָּל יוֹם וְיוֹם בְּעֵת הַבְּרִיאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית א, ה): "וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד". וְכֵן בְּכָל יוֹם וְיוֹם, כִּי הַסְפִירָה וְהַמְנִיָּן הוּא עָקַר תְּכֵלִית הַצְמָצוּם, כִּי לִפְנֵי אֶחָד מָה אַתָּה סוֹפֵר (סֵפֶר יְצִירָה, פָּרָק א'), רַק כְּשֶׁנִּמְשָׁךְ רוּחָנִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ לְתוֹךְ צְמָצוּמִים אִז שֵׁךְ מְסֻפֵּר, עַל-כֵּן עָקַר גָּמַר הַצְמָצוּם שֶׁל כָּל יוֹם וְיוֹם הוּא כְּשֶׁבָּא לְתוֹךְ הַמְסֻפֵּר וְהַמְנִיָּן בַּחֲנִינַת וַיְהִי עֶרֶב וְכוּ' יוֹם אֶחָד וְכוּ' וְיוֹם שְׁנֵי וְכוּ' וְכוּ"ל. וְאִז כְּשֶׁנִּגְמַר בַּחֲנִינַת הַמְשַׁכֵּת רוּחָנִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ לְתוֹךְ הַצְמָצוּמִים שֶׁל כָּל יוֹם וְיוֹם, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁךְ שִׁפְעַ וּפְרִנְסָה שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מְצַחֵצְחִין הַנְּשָׁמָה כַּנְּ"ל. וְעַל-כֵּן עָקַר שְׁלֵמוֹת תִּקּוּן הַבְּרִיאָה הוּא בְּשַׁבַּת קָדֵשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, ב): "וַיִּכַּל אֱלֻקִּים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, אֶת כָּל מְלֵאכֶתוֹ" וְכוּ'. שְׂאֵז עַל-יְדֵי הַשְּׁבִיתָה דִּיקָא נִגְמַר

ונשלם תקון כל הבריאה, פי עקר המשכת השפע הוא בשבת דמנה מתברכין כל שיתא יומין, כמו שאיתא בזוהר הקדוש (חלק ב' פח:), כי אז עקר צחצחות הנשמה, כמו שכתוב (ישעיה נח, יא): "והשביע בצחצחות נפשך וכו' אם תשיב משבת רגליך" וכו'. כי זה עקר בחינת ענג שבת, בחינת (שם יד) "אז תתענג על ה'", שהם בחינת אורות הצחצחות, כידוע (עין פרדס שער כג, פרק יח; ועין שער הקדמות, שער א', הקדמה ו'). ועל-ידי-זה נמשכין העצות כנ"ל, כי עקר המשכת העצות הוא בשבת על-ידי הסכת שלום שנפרס אז שמשם כל העצות בבחינת ופרס עלינו סכת שלומך ותקננו בעצה טובה מלפניך, כי סכה הוא בחינת 'אמא דסכא על בנין' (זוהר חלק ג' רנה:), בחינת "אם לבינה" (משלי ב, ג), שעל-ידי-זה נעשה איש תבונות שדולה העצות ממעמקים בבחינת "ואיש תבונות ידלנה" כנ"ל, ועל-כן עקר שלמות האמונה הוא בשבת, שאז עקר הארת האמונה בשלמות, כמבאר בדבריו זכרוננו לברכה כמה פעמים (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לא; וחלק ב', סימן ב'), ששבת היא בחינת אמונה. ועל-כן סופרין שבע שבתות כדי שיהיה כל יום כלול משבעה כדי שיהיה נמשך קדשת שבת יום השביעי על כל ששת הימים כדי להמשיך העצות עמקות, על-ידי תקון הצמצומים, שהוא בחינת המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים שנעשה על-ידי ספירת

לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארח-חיים רא

העמר, דהינו על-ידי שסופרין הימים, שזה עקר תקון הצמצום כנ"ל. וגם שסופרין לעמר, שאז הוא בחינת תקון כל הצמצומים בכלל שכלולים בעמר שעורים כנ"ל:

וזה בחינת גדל הצעקה מעמק הלב, שנוהגין בני ישראל הפשרים לצעק בשעת הספירה, כי הוא בחינת צעקת הלב ממעמקים, כדי שנוזכה להמשיך יצות עמקות, כדי שנוזכה לטהר על ידם מזהמתנו ומטמאתנו. כדי שנוזכה לקבל התורה בשבועות, שהוא בחינת כלל כל העצות הקדושות, כי כלל התורה היא בחינת תרי"ג עטין דאורייתא (זהר חלק ב פב:) והעקר כדי שנוזכה על ידם לאמונה בשלמות, שהוא העקר כנ"ל:

ח) וכשמעלין האמונה הנפולה נעשין גרים וכו', והם מזיקין לישראל, שנעשין על-ידי-זה מפרסמים של שקר וכו', שהם מכניסין נאוף בעולם וכו', וצריכין פת המגני ארץ, שהם מעלין מ"החמים בשרו" (ויקרא טו, ג) לבחינת חותם דקדשה, שהוא בחינת תפלין וכו', בחינת שבועה רועים וכו'. ואז זוכין לבחינת חלום על-ידי מלאך וכו' (עין זהר חלק ג רלד), שזה בחינת (דניאל ז, ט) "ושער ראשה בעמר נקא" וכו', ועל-ידי-זה נעשין אמרות טהורות, להחיות כל הנפשות שנפלו, "בשבועה משיבי טעם" וכו' (משלי כו, טז), בבחינת (תהלים יב, ז) "אמרות ה' אמרות טהורות וכו'".

מזקק שבִּעְתִּים" וכו'

וְכַל זֶה גַם בֵּין בְּחִינַת סְפִירַת הָעֶמֶר, שָׂאז עוֹסְקִין לְטַהַר
עֲצָמֵנוּ מִזְהֵמַת מְצָרִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת פָּגַם הַבְּרִית
כִּידוּעַ (עֵין זֵהר חֶלֶק ג' צז), לְזָכוֹת לְהַמְשִׁיךְ הַמַּחִין קְדוּשִׁים,
שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּפִלִּין שְׁנַמְשָׁכִין הַמַּחִין, בְּבְחִינַת שְׁעָרוֹת,
בְּבְחִינַת "וּשְׁעַר רֵאשֵׁה כְּעֶמֶר נִקָּא", בְּחִינַת עֶמֶר
שְׁעוּרִים. וְעַל-כֵּן נִזְהָרִין אֶז מְלַגְלַח הַשְּׁעָרוֹת (עֵין שְׁלֹחַן
עָרוּף תצג, ב), וְעַל-כֵּן שְׁבוּעוֹת חָל תָּמִיד בְּהַשְּׁבוּעַ שֶׁל
פְּרִשְׁת נְשָׂא, שְׁכָתוּב בּוּ פְּרִשְׁת נֹזִיר שִׁשְׁעָרוֹ קֹדֶשׁ, שֶׁהַכֹּל
נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת וּשְׁעַר רֵאשֵׁה כְּעֶמֶר נִקָּא כִּידוּעַ. וְזֶה
בְּחִינַת אֲמָרוֹת טְהוּרוֹת הַנ"ל, בְּחִינַת מְזַקֵּק שְׁבִעְתִּים,
שֶׁהוּא שְׁבַע שְׁבָתוֹת שֶׁל יָמֵי הַסְּפִירָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת
שְׁבִעְתִּים, שְׁבַע פְּעָמִים שְׁבַע (עֵין רֵאשׁ הַשָּׁנָה כ"א:), שְׁבָהֶם
מִמְשִׁיכִין אֲמָרוֹת טְהוּרוֹת הַנ"ל, כְּדֵי לְהַחֲיוֹת וּלְהַקִּים
וּלְהַעֲלוֹת כָּל הַנְּפֹשׁוֹת הַנְּפּוּלוֹת, כְּדֵי לְקַרְבֵּם כָּלֵם אֶל
הַתּוֹרָה, שְׂאָנוּ צְרִיכִים לְקַבֵּל בְּשְׁבוּעוֹת.

ט) גַּם צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ תְּקוּן הַמְּאֻכָּלִים עַל-יָדֵי שְׂמֻחָה,
כְּמוֹ שְׂמֻבְאָר שָׁם. וְזֶה בְּחִינַת ל"ג בְּעֶמֶר, שָׂאז
נוֹהֲגִין בּוּ שְׂמֻחָה גְּדוּלָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּקוּן הַמְּלֻאָךְ,
שְׂנִקְרָא "עִיר וְקִדִּישׁ" (דְּנִיאל ד, י), שֶׁהוּא בְּחִינַת רַבִּי
שְׂמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, שְׁכָל שְׂמֻחַת ל"ג בְּעֶמֶר עַל יָדוֹ, כִּי
רַבִּי שְׂמַעוֹן הוּא בְּחִינַת עִיר וְקִדִּישׁ מִן שְׂמִיא נַחַת

(כמבאר בתחלת הספר לקוטי מוהר"ן, עין שם). וזה בחינת "ויאכלו שם על הגל" (בראשית לא, מו), כי הגל של יעקב אבינו מרמז על ל"ג בעמר, כמובא בכונות ל"ג בעמר (פרי-עץ-חיים שער ספירת העמר פרק ז) שמרמז בפסוק עד הגל הזה וכו', עין שם. וזהו "ויאכלו שם על הגל", "ויאכלו" דיקא, כי הגל בחינת ל"ג בעמר, שאז מחזקין המלאך על-ידי שמחה, שהוא תקון המאכלים כנ"ל. וזהו בחינת ג"ל, שהוא בחינת ל"ג בעמר, לשון גילה ושמחה, בחינת (משלי כג, כד) "גיל יגיל אבי צדיק", כי אז נמשך בחינת גילה ושמחה, שהוא תקון המאכלים כנ"ל:

י) נמצא, שבספירת העמר משיכין כל התקונים הנ"ל, אבל גם צריכין להמשיך בחינת תקון המשפט. וזהו העקר, שאנו צריכין להמשיך בימי הספירה בכל שנה ושנה, כי זה התקון של המשפט צריכין להמשיך בכל שנה ושנה עד שיבוא משיח צדקנו, שאז יהיה עקר תקון המשפט בשלמות, כמבאר לעיל, כי כל החרבנות והגליות ואריכת הגלות של עכשו העקר הוא מחמת פגם המשפט, כמו שכתוב: (עמוס ה, ז) "ההפכים ללענה משפט". וכתוב: (מיכה ג, יא) "ראשיה בשחד ישפטו". וכן הרבה, וכמוכן למשכיל בהתורה הנ"ל, שמבאר שם, שבניסן היה ראוי שיתבטל

טמאה הנ"ל, הינו טמאת המקרה, רחמנא לצלן, אבל יש שבא טמאה הזאת מפגם המשפט וכו', שלזה אין מועיל כי אם קשר המרפכה וכו' עין שם.

וזה ידוע שעקר אריכת הגלות הוא מחמת פגם הברית, שבזה תלויים כל הקלקולים, רחמנא לצלן, ופגם הברית היה ראוי שיתבטל בניסן, שבו יצאו ישראל ממצרים בפסח, שעקר הגאולה היתה בניסן, שאז נתתקנו פגם הניצוצי קרי של אדם הראשון, שבשביל זה היה כל גלות מצרים כידוע (עין פרי-עץ-חיים פריש חג המצות). ובניסן נתתקן זאת והיה ראוי שיהיה אז גאולה שלמה לנצח, אבל פגם הברית שנמשך על-ידי פגם המשפט זה לא נתתקן בניסן, ועל-ידי-זה נתגלגל הדבר, שהתגבר עליהם הבעל דבר עד שהחטיאם בעגל, שעקרו היה מחמת פגם הברית, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין סג:): 'לא עבדו ישראל את העגל' וכו'. כי כבר מבאר שכל התקונים האחד תלוי בחברו. וכל זמן שלא נשלמו כל התקונים בשלמות אזי גם תקון האמונה אינה בשלמות כנ"ל. ועל-כן באו לידי חטא עבודה זרה של העגל, שהוא פגם אמונה על-ידי פגם הברית, שבא על-ידי שלא נתתקן עדין בשלמות בחינת פגם המשפט. ועל-ידי-זה נתגלגלו אחר כך כל החרבנות והגליות, כי הכל נמשך

לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארח-חיים רה

מחטא העגל, כמו שכתוב (שמות לב, לד): "וביום פקדי ופקדתי". כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין קב): 'אין לך כל צרה וכו', על-כן צריכין עתה ביותר בחינת תקון המשפט, כדי להעלות האהבות הנפולין, כדי להנצל מפגם הברית, שעל-ידי-זה יתתקן הכל כנ"ל:

(יא) ובענין פגם המשפט צריכין לדבר הרבה, כי אדוננו, מורנו ורבינו, זכרוננו לברכה, דיבר בקדשו בדרך כלל, שפגם המשפט הוא על-ידי דינים, שמעוניתין המשפט, אבל בודאי גם כל אדם צריך לזהר שלא לפגם במשפט, אף-על-פי שאינו דין ושופט, כי מאד צריכין לזהר בתקון המשפט בכמה בחינות. האחד שלא לעות המשפט נגד חברו במשא ומתן, שלא יגע בממון חברו בעולה שלא במשפט, כי בודאי כשעושה איזה עולה והטעאה נגד חברו באיזה אופן שיהיה הוא פוגם במשפט, כי רוצה לקח ממון חברו שלא במשפט. בבחינת (ירמיה יז, יא) "עשה עשר ולא במשפט" וכו'. וכתוב (ויקרא יט, לה): "לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה". כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ספרא שם): 'מלמד, שכל המשקר במדות וכו', כאלו מקלקל את הדין ונקרא שקץ ותועבה וכו', על-כן צריך כל אדם לזהר מאד לעשות משא ומתן באמונה ולזהר שלא לגע בממון חברו חס ושלום, שלא

במשפט, כי כשפוגם במשפט מלבד גדל העון שנקרא משקץ ותועבה כנ"ל, כמובא בפרוש רש"י על פסוק: "לא תעשה עול" הנ"ל. גם על-ידי עון זה מתגבר תאות נאוף, חס ושלום, שבא על-ידי פגם המשפט כנ"ל, שבזה תלויים כל הקלוקלים, רחמנא לצלן.

וזוה שכתוב בדור המבול (בראשית ו, יב): "כי השחית כל בשר את דרכו וכו'". הינו פגם הברית (עין סנהדרין נו, קח.). וכתוב (בראשית שם יג): "כי מלאה הארץ חמס מפניהם" וכו'. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין שם): 'לא נגמר דינם אלא על הגזל', כי הא בהא תליא, על-ידי הגזל, שהוא בחינת פגם המשפט כנ"ל, על-ידי זה התגבר ביותר פגם הברית, ועל-ידי-זה נגמר דינם וכנ"ל.

גם צריכין לזהר שלא לשפט ולדון את חברו לכף חובה, שגם זה הוא בחינת פגם המשפט, כמובן בדבריו זכרוננו לברכה (בהתורה "תקעו ממשלה" בלקוטי תנינא סימן א), שפיושב לדבר בתברו כאלו רוצה לעשות יום הדין לשפט את חברו וכו', וצריך לזהר בזה מאד שלא לעות המשפט, "כי המשפט לאלהים הוא" (דברים א, יז), אבל האדם אסור לדון ולשפט את חברו, כי 'אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו' (אבות ב, ד) (כמו שמבאר שם, עין שם). ועקר

תקון המשפט בכל אדם, הוא לזהר מאד מאד שלא להרהר אחר משפטיו של הקדוש ברוך הוא, לידע ולהאמין תמיד כי "צדיק ה' וישר משפטיו". וכל מה שעובר עליו הכל לטובתו, כי מי שמרהר חס ושלום, איזה הרהור על משפטיו ודרכיו יתברך, זה עקר פגם המשפט, וכמוכן שם בסוף התורה הנ"ל בסוף אות ט"ו, בענין השגת דרכי השם הנעלמים, שהם בחינת 'צדיק וטוב לו' וכו', שמבאר שם שמי שזוכה להשיג זאת, זהו בחינת תקון המשפט וכו', עין שם. ואף-על-פי שאין זוכין להשגה הזאת, אף-על-פי-כן צריכין על כל פנים להתחזק באמונה, להאמין באמונה שלמה כי "צדיק ה' בכל דרכיו" וכו' (תהלים קמה, יז).

וזה עקר בחינת תקון המשפט, כי עקר הוא המשפט, כי הכל נבראו רק בשביל הבחירה כידוע, שהכל נברא בשביל האדם. ועקר מעלת האדם, שגבה מהכל אפלו ממלאכים ושרפים. הכל הוא מחמת שהאדם הוא בעל בחירה. ועקר הבחירה הוא בשביל המשפט, כדי שהאדם הפשוט יקבל שכרו במשפט ולא יאכל לעתיד בחנם נהמא דכסופא. ועל-כן יש כח גדול מאד להבעל בחירה, כמובא, אבל משפט השם יתברך עמק עמק מאד, כי הוא יתברך "אהב צדקה ומשפט" (תהלים לג, ה), כי על-פי דין ומשפט לבד לא היה אפשר להתקיים

העולם. על-פן הקדים מדת הרחמים, אבל אף-על-פי-כן בלא משפט כלל, אי אפשר להתקיים העולם שנברא בשביל הבחירה שכל העולמות תלויים בזה כנ"ל.

על-פן צריך האדם לידע, שכל מה שעובר עליו בכל יום ויום כל ימי חייו הכל בצדקה ובמשפט בחסד וברחמים, כי ישר משפטיו יתברך, כי בחירתו הוא דיקא באפן זה שמתנהג עמו בכל יום ויום, כי השם יתברך ברחמיו שקל בדעתו, שזה האדם עקר בחירתו, כשיהיה עשר מפלג, וזה האדם עקר בחירתו, על-ידי עניות ודחקות גדול, וכן בשארי ההרפתקאות וכו', כי הכל בשביל הבחירה, שהוא בחינת משפט כנ"ל.

ובזה טועים רב בני אדם, שכל אחד אומר אם היה לו פרנסה היה עובד השם. ואם פן לפי דבריו הקדוש ברוך הוא בא, חס ושלום, בטרוניא ועלילה עמו, שהוא רוצה שיעבד ויעסק בתורה, אף-על-פי שאינו יכול מחמת דחק הפרנסה, ואם פן הרי הוא מהרהר אחר משפטיו של השם יתברך, כאלו חס ושלום, הוא יתברך מענות המשפט נגדו. וזה הפגם גדול ביותר, כי כשהרהר אחר משפטיו של השם יתברך, זהו עקר בחינת פגם המשפט, שמשם באים כל הקלקולים הנ"ל.

על-בן צריך כל החפץ באמת, לחוס על עצמו, שיזהר
מאד מלומר כדברים האלה, רק ידע ויאמין
שבחירתו תלויה דיקא באפן זה, שהשם יתברך מתנהג
עמו. ויאמין שהכל לטובתו, ויהיה רגיל לומר כל מה
דעביד רחמנא לטב עביד' (ברכות ס:), ובנדאי יש דרך
שדיקא על-ידי-זה הדחקות והיסורים והבלבולים
יתקרב להשם יתברך. ואם קשה לו לקבל ולסבל
היסורים והדחקות, יצעק ויתפלל להשם יתברך
שיושיעו ויעזרהו, ובזה בעצמו יתקרב להשם יתברך
ויעבדהו, כי השם יתברך מתאוה לתפלתם של ישראל
(שמות רבה כא). וכמו שכתוב: "וקראני ביום צרה אחלצך
ותכבדני" (תהלים נ, טו). כי אין שום עצה ותחבולה, נגד
כל הצרות וההרפתקאות, ודחקות וטרדת הפרנסה,
העוברים על כל האדם בכל עת ועת, כי אם לצעק
ולזעק ולהתחנן לפני השם יתברך, ולבכות לפניו
כתינוק הבוכה לפני אביו שימלא מחסורו. וכשילך
בדרך זה ירויח תמיד הרבה רוח האמתי והנצחי, כי
על-פי רב יפעל בבקשתו הרבה, כי השם יתברך שומע
תפלת כל פה, וכמו שכתוב (תהלים קמה, יח): "קרוב ה'
לכל קראיו" וכו'. ואפלו אם לפעמים, חס ושלום, לא
יתקבל תפלתו, כי זימנין דשמע, זימנין דלא שמע (זהר
חלק א קה:), על כל פנים הרויח שקרב עצמו להשם
יתברך על-ידי-זה, כי אין שום דבר שיקרב וידבק את

הָאָדָם לַהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ הַתְּפִלָּה, שֶׁהִיא עֵקֶר הַתְּחִבּוּרֹת וְדַבְּקוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל לַהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ (כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר בְּלְקוּטֵי תַנְיָנָא סִימָן פ"ד, דַּע שֶׁעֵקֶר הַתְּחִבּוּרֹת וְכו'), אֲבָל זֶה שָׂאוּמֵר הָאָדָם אִם הָיָה כָּף הָיִיתִי עוֹסֵק בַּתּוֹרָה וְכו', אֵין זֶה עֵצָה כָּלֵל, וְהוּא פּוֹגֵם בְּזֶה הַרְבֵּה בְּחִינַת פָּגָם הַמְשֻׁפָּט כַּנ"ל, כִּי כָל אֶחָד צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ מִמָּקוֹם שֶׁהוּא שֶׁם אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ד, כט): "וּבִקְשֶׁתֶם מִשֵּׁם אֶת ה' אֱלֹהֵיךָ וּמִצֵּאתָ" וְכו', 'מִשֵּׁם' דִּיכָא מִמָּקוֹם שֶׁאַתָּה שֵׁם, מִכָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְכַמוֹכָא בְּשֵׁם הַבַּעַל שֵׁם טוֹב זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה (מְאוּר עֵינַיִם בְּלְקוּטִים דִּף צד. וְדַגְל־מַחְנֵה־אֶפְרַיִם חוֹקֵת):

(ב) **נְמִצָּא**, שֶׁעֵקֶר הוּא תְקוּנַת הַמְשֻׁפָּט. וּבְזֶה עוֹסְקִין בְּיוֹתֵר בְּכָל יְמֵי הַסְּפִירָה, כִּי בְּפִסְחָא בִּיציאת מצרים נַעֲשׂוּ כָּל הַתְּקוּנִים הַנ"ל עַד תְּקוּנַת הַמְשֻׁפָּט, כִּי עֵקֶר תְּקוּנַת הָאָמוּנָה הָיָה בְּשַׁעַת יְציאת מצרים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ד, לא): "וַיֹּאמֶן הָעָם", כִּי נִתְגַּלָּה אֱמוּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ לְעֵינַי כָּל, עַל־יְדֵי כָּל הָאוֹתוֹת וְהַמוֹפְתִים הַנּוֹרָאִים אֲשֶׁר עָשָׂה ה' בְּמִצְרַיִם וְכו', וְכָל זֶה הָיָה עַל־יְדֵי גְדֻלַּת הַצֵּעָקָה שֶׁצֵּעְקוֹ לַהֵשֶׁם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (דְּבָרִים כו, ז) "וַנִּצְעַק אֶל ה' אֱלֹהֵינוּ וְכו', וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקַתְּם" וְכו' (שְׁמוֹת ב, כד). כִּי עֵקֶר הָאָמוּנָה נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי צֵעַקַת הַלֵּב כַּנ"ל. וְעַל־יְדֵי תְקוּנַת הָאָמוּנָה שֶׁהָיָה אָז, נַעֲשׂוּ גֵרִים, שֶׁהֵם

הערב רב שנתגירו ועלו עמם, אבל אלו הגרים מזיקין לישראל מאד ומכניסין תאות נאוף, חס ושלום, וצריכין לזה כח המגני ארץ, שמעלין מ"החתים בשרו" לבחינת חותם דקדושה, שהוא בחינת תפלין וכו', וכל זה זכו ביציאת מצרים, שאז הרג בכורי מצרים ונתקדשו בכורי ישראל, שזה עקר בחינת תפלין שמדברים מיציאת מצרים, שפרשה הראשונה מתחלת "קדש לי כל בכור", כי אז ביציאת מצרים נמשכו עקר בחינת תקון התפלין, על-ידי שזכו לגדר עצמן מן העריות (עין ילקוט תהלים תתפ). והעלו מבחינת החתים בשרו לבחינת חותם דקדושה, שהוא בחינת תפלין, שעל-ידי-זה תקנו חטא אדם הראשון פגם ניצוצי קרי שלו וכנ"ל.

ועל-כן היתה הגאלה בלילה בחינת "ליל שמרים" (שמות יב, מב) שמשמר ובא מן המזיקין (ראש-השנה יא:), הינו שמשמר מחלום על-ידי שדים, שהם מזיקי עלמא (עין ברכות נ. וברש"י שם ד"ה 'לראות'), שמשם פגם המקרה, חס ושלום, וביציאת מצרים בליל שמורים נצולו מזה פנ"ל. נמצא, שגם תקון החותם וכו', נמשך ביציאת מצרים. וגם תקון המאכלים נתתקן אז, כי הגאלה היתה בניסן, שעל-ידי-זה עקר תקון זה, כמבאר היטב שם במקומו בהתורה הנ"ל. ועל-כן באמת בניסן היה ראוי שיתבטל לגמרי טמאה זאת, של

פגם הברית, מחמת שאז נתתקנו כל התקונים הנ"ל, אבל תקון המשפט עדין לא נתתקן אז בשלמות כנ"ל.

וזוה עקר עסקנו בימי הספירה לתקן ביותר בחינת תקון המשפט. ועל-כן צריכין להתחיל מתחלת התקון, שהוא תקון האמונה על-ידי צעקת הלב ממעמקים, כי כבר מבאר שכל זמן שלא נתתקן תקון האחרון, שהוא תקון המשפט בשלמות, אזי גם כל התקונים הראשונים אינם בשלמות. ונוגע הפגם בכלם כנ"ל, על-כן צריכין להתחיל בכל פעם מתחלת התקון, שהוא צעקת הלב ממעמקים, כדי לזכות לעצות עמקות, שמהם גדלה האמונה, כי לכל התקונים הנ"ל צריכין עצות הרבה עצות אמתיות עמקות מאד. והעקר על-ידי צעקת הלב מעמקי עמקים להשם יתברך, שירחם עליו ויושיעו מהרה וישפיע לו עצות אמתיות, שיוכל להציל נפשו מכל הפגמים הנ"ל, שהם פגם אמונה ופגם הברית בכמה בחינות, כי על הכל צריכין עצות עמקות מאד, שיזכה להנצל מכל זה בכל יום ויום, על-כן בימי הספירה, שהוא הכנה לקבלת התורה שכלולה מכל התקונים, על-כן אז אנו עוסקין בכל התקונים הנ"ל כנ"ל, והעקר הוא בחינת תקון המשפט כנ"ל.

וזוה בחינת הספירה שצריכין לספור הימים לעמר, כי עמר שעורים זה בחינת כלליות כל הדינים, שזהו

לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארח-חיים ריג

בחינת שְׁעָרָה, שְׁהוּא בְּגִימָטְרִיא שְׁתֵּי-פְעָמִים פָּר עִם
הַכְּלָלִיּוֹת, שֶׁהֵם כָּלֵל הַדִּינִים, כַּמּוּבָא בַּכּוֹנּוֹת (עין פְּרִיעֵץ-
חיים שְׁעַר סְפִירַת הָעֵמֶר פָּרָק ד'), הֵינּוּ שְׁעַל-יְדֵי מְצוֹת הַנִּפְתָּה
הָעֵמֶר שְׁעוּרִים מְרִימִים וּמְנַשְׂאִים כָּל הַדִּינִים
וְהַמְשַׁפְּטִים הָעוֹבְרִים עַל כָּל הָאָדָם מִיִּשְׂרָאֵל מְרִימִין
הַכֹּל לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ. לִידַע וְלַהוֹדִיעַ כִּי כָּל הַמְשַׁפְּטִים
וְהַדִּינִים כָּלָם מֵאֲתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּבּוֹדֵאי צְדִיק הַשֵּׁם וַיִּשָּׂר
מְשַׁפְּטֵיו. וְחֲלִילָה לְהַרְהֵר אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ וּבְזֶה בְּעֶצְמוֹ
מִמְתִּיקִין הַדִּינִים וְהַמְשַׁפְּטִים, וְזֶהוּ בְּחִינַת תְּקוּן הַמְשַׁפֵּט
וְכַנ"ל.

כִּי עֵקֶר בְּחִינַת תְּקוּן הַמְשַׁפֵּט הוּא עַל-יְדֵי תְּמִימוֹת,
כַּמּוּבָן הֵיטֵב בְּסוֹף הַתּוֹרָה הַנ"ל (בְּאוֹת ט"ו), כִּי כָּל
הַעֲקֻמִּיּוֹת שֵׁשׁ בָּלֵב הַרְבֵּה בְּנֵי אָדָם, שְׂאוּמְרִים
שְׂאִינָם יְכוּלִים לַעֲסֹק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם מַחֲמַת חֶסֶד
הַפְּרָנְסָה, וְשָׂאָר יְסוּרִים וּמְנִיעוֹת חַס וְשָׁלוֹם, כָּל זֶה
נִמְשָׁךְ מַחֲמַת שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּין דְּרַכֵּי הַשֵּׁם, שֶׁהֵם צְדִיק
וְטוֹב לוֹ, צְדִיק וְרַע לוֹ, שְׂזֹאת הַקְּשִׂיא וְהַמְּבֹכָה מְבַלְבֵּל
הַרְבֵּה בְּנֵי אָדָם. וְאֶפְלוּ מִי שְׂאִינוּ נִכְנָס בְּקִשְׂיָא זֹאת,
אַף-עַל-פִּי-כֵן כָּל הַדְּבוּרִים שְׂרַגְלִים אֶפְלוּ הַכְּשָׁרִים
קֶצֶת לוֹמַר כַּנ"ל, שְׂאִינָם יְכוּלִים לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וְלַהֲתַקְרַב
לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ מַחֲמַת חֶסֶד הַפְּרָנְסָה וְכוּ', הַכֹּל נִמְשָׁךְ
וְנִשְׁתַּלְשַׁל מִמְּבֹכָה זֹאת. וְעֵקֶר הַתְּקוּן לְזֶה הוּא רַק

תמימות ופשיטות להשליך כל החכמות, ולבלי להרהר
 אחריו יתברך כלל ולידע ולהאמין "כי ישירים דרכי ה'"
 וכו' (הושע יד, י). ולהתגבר בכל מה שעובר עליו לחטף
 בכל יום איזה טוב כל מה שיוכל, כי לית יום דלית
 בו טוב' וכו' (זכר חלק ג' דף קכג). (וכמוכן שם באות ט"ו
 הנ"ל), שהצדיק הגדול על-ידי גדל התמימות שלו,
 שמשליך כל החכמות כשמגיע לאיזה עבודה, אפלו
 חכמות גמורות וכו', על-ידי-זה זוכה להשיג דרכי
 השם, שהוא צדיק וטוב לו וכו' (עין ברכות ז.), שזהו עקר
 בחינת תקון המשפט, כמו שמבאר שם. אבל אפלו
 אנשים פשוטים, שאינם יכולים לזכות להשגה זאת, על
 כל פנים זוכין על-ידי התמימות, שיאמינו על כל פנים
 באמונה שלמה "כי ישירים דרכי ה'", ומשפטיו אמת
 ברחמים. כי זה עקר שלמות האמונה, שיאמין בהשם
 יתברך באמונה חזקה, ולא ירהר על משפטיו והנהגתו
 כלל.

וזה בחינת "דרך אמונה בחרתי משפטיך שויתי" (תהלים
 קיט, ל). שתגיע האמונה עם תקון המשפט, שהוא
 גמר תקון האמונה כנ"ל (והבן היטב). וזה ממשיכין
 על-ידי הנפת העמר שעורים, שמרימין כל המשפטים
 והדינים להשם יתברך, כי מניפין העמר ומעלה ומוריד,
 זה בחינת "כי אלקים שפט זה ישפיל וזה ירים" וכו'.

לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארח"חיים רטו

(שם עה, ח), שמודיעין ש'הכל מהשם יתברך ואין להרהר אחריו יתברך כלל כנ"ל. ובזה בעצמו ממתיקין הדינים כנ"ל. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מנחות סב.): 'מוליך ומביא כדי לעכב רוחות רעות, מעלה ומוריד כדי לעצר טללים רעים', שהם כלל כל הדינים והיסורים, שבאים מרוחות רעות וחסרון הפרנסה שבא בטללים רעים, שכלם נמתקין ונתבטלין על-ידי הנפת העמר, על-ידי שמאמינים כי צדיק השם, שהוא תקון המשפט כנ"ל.

וזה בחינת עמר, שהוא בחינת "ושער ראשה בעמר נקא" (דניאל ז, ט). ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (אסתר רבה א, ו): שאין לבריותיו עליו כלום, הינו כי ישרים משפטיו ואין לשום בריה עליו יתברך כלום. וזה בחינת 'שעורים', שהוא מאכל בהמה (עין סוטה יד.), הינו שצריכין להשים עצמו בבהמה, שאין בה דעת כלל, כמו שאמר דוד לענן זה (תהלים עג, כב): "ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך". כי באותו מזמור מדבר מענין קשיא זאת, של צדיק וטוב לו צדיק ורע לו וכו', כמו שכתוב שם: "כי קנאתי בהוללים" וכו', פמובא בספרים. והתרוץ על כל זה הוא: 'ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך', שצריכים לשום עצמו בבהמה, ולבלי להרהר אחריו יתברך כלל. וזהו בחינת עמר

שְׁעוֹרִים, שֶׁהוּא מֵאֲכַל בְּהֵמָה כַּנ"ל.

וְעַל-כֵּן סוֹפְרִין הַיָּמִים לְעֹמֶר, כִּי תִקּוּן הַמִּשְׁפָּט צָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ בְּכָל יוֹם, כִּי אָדָם נִדוּן בְּכָל יוֹם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנוֹם לְבִרְכָה (ראש-הַשָּׁנָה טז.) : "וַתִּפְקְדְנוּ לְבִקְרִים" וְכוּ' (איוב ז, יח). וְכֵמוֹ שֶׁרוֹאִין בְּחֹשׁ הַשְּׁנוּיִים הָעוֹבְרִין עַל הָאָדָם בְּכָל יוֹם, וּבִפְרָט בְּעֵנִין הַפְּרָנְסָה, כִּי אֵין יוֹם דּוֹמָה לַחֲבֵרוֹ, וְכֵמוֹ שֶׁשְּׂמַעְתִּי מִפִּי הַקְּדוֹשׁ זְכוֹרָנוֹ לְבִרְכָה, שֶׁכָּל יוֹם יֵשׁ לוֹ שִׁפְעַ שְׁלוֹ. וְהַכֹּל עַל-פִּי צְדָקָת מִשְׁפָּטֵיו יִתְבָּרַךְ, בְּבַחֲיַנַּת "לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט עֲבָדוֹ וּמִשְׁפָּט עֲמוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ" (מְלָכִים-א ח, ט), עַל-כֵּן בְּאֵלוֹ הַיָּמִים, שֶׁאֲנוּ מְכִינִים עֲצֵמֵנוּ לְקַבֵּלַת הַתּוֹרָה אָנוּ סוֹפְרִים כָּל יוֹם לְעֹמֶר, שֶׁתִּכְּף שְׂמַתְחִיל הַיּוֹם אָנוּ סוֹפְרִים אוֹתוֹ לְעֹמֶר, שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקּוּן הַמִּשְׁפָּט כַּנ"ל, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת תִּקּוּן הַמִּשְׁפָּט עַל כָּל יוֹם וַיּוֹם, שֶׁזֶּה עֵקֶר קִדְשַׁת יִשְׂרָאֵל — עֵקֶר הַכְּנִיסָה בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם, שֶׁיִּקְבַּל וַיִּמְשִׁיךְ עַל עֲצֵמוֹ הַקְּדוֹשָׁה מִבְּחִינַת תִּקּוּן הַמִּשְׁפָּט, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנִּפְתּ הָעֹמֶר שְׁעוֹרִים כַּנ"ל, עַל כָּל יוֹם וַיּוֹם, שֶׁכָּל מָה שֶׁיַּעֲבֹר עָלָיו בְּזֶה הַיּוֹם לֹא יִהְיֶה אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְקַיִתְקָרַב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ דִּיקָא, עַל-יְדֵי-זֶה שֶׁיַּעֲבֹר עָלָיו וְכַנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת (ויקרא כג, טו) "שִׁבְעַ שַׁבָּתוֹת תְּמַיְמוֹת תִּהְיֶינָה" דִּיקָא, שֶׁצָּרִיכִין אֲזַי לְהַמְשִׁיךְ עָלָיו דְּרַכֵּי הַתְּמַיְמוֹת,

כי עקר התקון על-ידי התמימות כנ"ל, כי על-ידי שאנו ממשיכין על עצמנו אלו התקונים באלו ימי הספירה, על-ידי-זה נמשך על עצמו תקונים אלו על כל השנה כלה. וזה בחינת מה שסופרים הימים, כי ספירה הוא בחינת משפט, שהוא על-פי מספר וחשבון, כי הכל במספר וחשבון, כי אז עוסקין בתקון המשפט, שהוא בחינת מספר וחשבון כנ"ל. ועל-כן באמת הימי הספירה הם ימי דין, כמובא (פרי-עץ-חיים שער ספירת העמר פרק ד, ו, ז), כי אז עוסקין בתקון הדין והמשפט. ועקר התקון וההמתקה על-ידי תמימות ופשיטות ואמונה שלמה כנ"ל:

(י) ועל-כן מתו אז תלמידי רבי עקיבא על-ידי שלא היה אהבה ביניהם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (יבמות סב:), כי רבי עקיבא היה לו ישיבה גדולה והמשיך כל התורה כלה, כי מבאר שם בהתורה הנ"ל, שכל התקונים הנ"ל נעשים על-ידי הישיבה של הצדיקי אמת, עין שם. ועקר גמר התקון בשלמות הוא תקון המשפט, שבשביל זה הוא עקר למוד הישיבה, שמבררין כל משפטי התורה, בפרט רבי עקיבא שהיה בן גרים (עין בהקדמות הרמב"ם), שהם צריכין תקון המשפט ביותר, כמבאר שם בענין "וירא את הקיני" (במדבר כד, כא) וכו', עין שם, אבל הם לא היו אוהבים זה את זה,

ריח לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארז-חיים

שְׁזָה בְּחִינַת פָּגֶם הַמְשַׁפֵּט, שֶׁהוּא בְּשִׁבִיל אֲהָבָה וְשְׁלוֹם וּלְבַטֵּל הָרִיב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (זכרְיָה ח, טז): "מְשַׁפֵּט שְׁלוֹם שְׁפָטוּ בְּשַׁעְרֵיכֶם". כִּי עֶקֶר תְּקוּן הַמְשַׁפֵּט נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת קֶשֶׁר הַמְרַכְּבָה, בְּחִינַת כְּסֻאוֹת לַמְשַׁפֵּט, שֵׁשׁ אֲהָבָה הַקְדוּשָׁה שׁוֹרָה. וְעַל-כֵּן אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא "וְאֲהַבְתָּ לְרַעְךָ כְּמוֹךָ" (ויקרא יט, יח), זֶה כָּלֵל גְּדוּל בַּתּוֹרָה (ירושלמי נדרים ט, ד). כִּי כָּל הַתּוֹרָה נִקְרְאת מְשַׁפֵּט, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים יט, י): "מְשַׁפֵּטֵי ה' אֱמֶת", שֵׁשׁ אֲהָבָה הַקְדוּשָׁה שׁוֹרָה. וְזֶה שֶׁהַזְהִירָה הַתּוֹרָה בְּפָרְטִיּוֹת עַל אֲהַבַת הַגֵּר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים י, יט): "וְאֲהַבְתֶּם אֶת הַגֵּר" (ויקרא יט, לד) "וְאֲהַבְתָּ לוֹ כְּמוֹךָ". כִּי הַגֵּר צָרִיךְ בְּיוֹתֵר לְבְּחִינַת תְּקוּן הַמְשַׁפֵּט, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲהָבָה דְקַדְשָׁה כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן תַּלְמִידֵי רַבִּי עֲקִיבָא שִׁפְּגָמוּ בְּאֲהָבָה, שֶׁהוּא פָּגֶם הַמְשַׁפֵּט, עַל-כֵּן מֵתוּ בְּיַמֵּי הַסְּפִירָה, שָׂאז עוֹסְקִין בְּתְקוּן הַמְשַׁפֵּט כַּנ"ל.

וְהַתְּקוּן, עַל-יְדֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּר יוֹחָאי וְחִבְרִיו, שֶׁאָמַר: 'אֲנִן בְּחִיבוֹתָא תַלְיָא' (זוּר חֶלֶק ג קכח). לְתַקֵּן הָאֲהָבָה הַנ"ל, כִּי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּר יוֹחָאי עָסַק בְּיוֹתֵר בְּמַעֲשֵׂה מְרַכְּבָה, שֶׁהֵם כָּל סוּדוֹת הַקְּבָלָה שֶׁגָּלָה, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת קֶשֶׁר הַמְרַכְּבָה, שֵׁשׁ אֲהָבָה הַקְדוּשָׁה שׁוֹרָה, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת תְּקוּן הַמְשַׁפֵּט כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן הַלּוּלָא דְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּר יוֹחָאי הוּא בְּיַמֵּי הַסְּפִירָה בְּל"ג בְּעֶמֶר (עֵין פְּרִיעֵץ-חַיִּים שֶׁעַר סְפִירַת הָעֶמֶר), כִּי עֶקֶר תְּקוּן הַסְּפִירָה הוּא,

לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארח-חיים ריט

על-ידי קשר המרכבה, ששם הוא תקון המשפט שרבי שמעון בר יוחאי עסק בזה כנ"ל.

זוה שקורין מעשה מרכבה בשבועות (מגילה לא.), הינו בחינת קשר המרכבה, שהוא עקר גמר התקון כנ"ל:

(יד) וזה בחינת אסור חמץ בפסח, פי כבר מבאר, שבפסח עדין לא זכינו לבחינת תקון המשפט. ועל-כן יצאו בחפזון, ועל-כן אסור החמץ, פי עקר החמץ הוא כשנותנין מים בעסה. מים הוא בחינת משפט, בחינת (עמוס ה, כד) "ויגל פמים משפט", (כמו שמבאר בהתורה הנ"ל). ואז לא נתתקן בחינת תקון המשפט עדין, ועל-כן אם ימתינו עד שיתחמץ, יתעורר פגם המשפט, שנפל עד התהום, בבחינת (תהלים לו, ז) "משפטיך תהום רבה". ועל-כן אסור החמץ בפסח באסור חמור מאד, פי על-ידי החמץ אז יתעורר חס ושלום, בחינת (שם עג, כא) "פי יתחמץ לבבי", שנאמר על פגם המשפט שמדבר שם במזמור זה בענין המבוכה של 'צדיק וטוב לו צדיק ורע לו רשע וטוב לו רשע ורע לו', כמו שכתוב שם: "ואני כמעט נטיו רגלי וכו', פי קנאתי בהוללים שלום רשעים אראה" וכו'. פי החמץ כל תקונו הוא דיקא כשזוכין לתקון המשפט, בבחינת (ישעיה א, יז) "דרשו משפט אשרו

חמוץ", שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין לה.):
 'אשרי לדין שמתמץ הדין והמשפט פדי לבררו
 לאמתו'.

ועל-כן אסור החמץ עד אחר שביעי של פסח, שאז
 נבקע הים (סדר-עולם פרק ה), ואז התחיל להמשך
 בחינת תקון המשפט, שזהו בחינת קריעת ים-סוף,
 שנבקעו התהומות והעלה המשפט מהתהום, מבחינת
 "משפטיך תהום רבה" ונתתקן המשפט, בבחינת "ויגל
 כמים משפט". ועל-כן באמת בשעת קריעת ים-סוף היו
 ישראל נתונים בדין ובמשפט, כמו שאמרו רבותינו
 זכרונם לברכה (שמות רבה), עד שהשם יתברך הוציא
 משפטנו לאור, בזכות אבותינו, ובזכות האמונה
 שהאמינו בו. ועל-כן זכו אז לבחינת תקון המשפט, כי
 בשעת יציאת מצרים, יצאו לפני הקץ שלא במשפט.
 ועל-כן באמת היה קשה למשה רבנו איך אפשר
 להוציאם. ובשביל זה סבב השם יתברך עם פרעה כל
 כן, שישלחם ברצונו דיקא. והלא היה יכול לשלח ברק
 אחד למצרים, לעקרם בפעם אחת, כמו שהקשו
 רבותינו זכרונם לברכה במדרשים, אף הכל היה מחמת
 שעדין לא נתמלאה סאתם לעקרם (עין עבודה זרה ד). ולא
 הגיע הקץ עדין, על-כן סבב השם יתברך, שישלחם
 פרעה ברצונו. כי הבעל בחירה יש לו כח גדול וכנ"ל,

לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארח-חיים רכא

וְעַל-כֵּן סָבַב הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַד שְׁיִהְיֶה מְכָרַח פְּרָעָה לְשִׁלְחָם בְּרָצוֹנוֹ, כִּי "עַם עֲקָשׁ תִּתְּפֹל" (תהלים יח, כז). וּפְרַשׁ רַש"י עַל פְּרָעָה, עֵינַי שָׁם. כִּי הוּא נִהַג עִם יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא בְּמִשְׁפָּט, עַל-כֵּן נִהַג עִמוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גַּם כֵּן כָּךְ, אֲבָל עַל כָּל פְּנִימִים עֲדִין לֹא זָכִינוּ אֶז לְבַחֲיַנַּת תְּקוּנַת הַמִּשְׁפָּט עַד אֲשֶׁר בָּאוּ אֶל הַיָּם, וּפְרָעָה וְחִילוֹ עָמְדוּ בְּמַרְדָּם וְרָדְפוּ אַחֲרֵיהֶם. וְיִשְׂרָאֵל עָמְדוּ בְּאַמוֹנָתָם "וַיִּצְעֲקוּ, אֶל ה'" (שמות יד, י), וְאַחַר כֵּן קִפֵּץ נִחְשׁוֹן לְתוֹךְ הַיָּם, וְעַל-יְדֵי-זֶה זָכוּ יִשְׂרָאֵל בְּדִין וּבְמִשְׁפָּט, וְנִתְחַיְבוּ הַמִּצְרִיִּים וְנִטְבְּעוּ בַיָּם. וְאֵז זָכוּ יִשְׂרָאֵל לְבַחֲיַנַּת תְּקוּנַת הַמִּשְׁפָּט.

כִּי כָּל הַמִּשְׁפָּטִים הָעוֹבְרִים עַל הָאָדָם הֵם בְּשָׂבִיל נְסִיוֹן. בְּבַחֲיַנַּת "שָׁם שָׁם לֹא חָק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ" (שמות טו, כה). וּמִי שְׁאִינוּ מְהַרְהֵר אַחַר מִשְׁפָּטֵינוּ יִתְבָּרַךְ, רַק יוֹדֵעַ וּמְאַמֵּין כִּי צָדִיק ה' וַיֵּשֶׁר מִשְׁפָּטֵינוּ, וְחוֹזֵר אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן וְצוֹעֵק לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֵׁיִקֵּל מֵעָלָיו מִשְׁפָּטֵינוּ, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְתָּק הַדִּין וְהַמִּשְׁפָּט מֵעָלָיו, וְנִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה וּלְהַפֵּךְ לְהַפֵּךְ, חַס וְשָׁלוֹם. וְזֶה בְּחִינַת "הַנּוֹתֵן בַּיָּם דָּרָךְ וּבַמַּיִם עֲזִים נְתִיבָה" (ישעיהו מג, טז), שְׁנֵאמַר עַל קְרִיעַת יַם-סוּף (שמות יב, טו, טו), בְּחִינַת "נְתִיבוֹת הַמִּשְׁפָּט" (משלי ח, כ), כִּי דָרְכֵי מִשְׁפָּטֵינוּ יִתְבָּרַךְ אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג, כָּמוֹ שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְפָנֵס לְתוֹךְ

רכב לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארץ-חיים

הים, כי יהיה נטבע שם, אבל על-ידי אמונה ותמימות זוכין שיהיה נבקע הים לפניו, שהוא בחינת "הנותן וכו'". ובמים עזים נתיבה", בחינת נתיבת המשפט, הינו שמאיר עליו בחינת תקון המשפט, שנמשך מהצדיק הגדול, שזוכה לזה בשלמות על-ידי גדל התמימות שלו, כמו שמבאר שם.

וזה בחינת שירת הים, בחינת "חסד ומשפט אשירה" (תהלים קא, א), בחינת "וישירו בדרכי ה'" וכו' (שם קלח, ה), שעקר השירה על-ידי שיודעין ומאמינים כי "ישרים דרכי ה'" (הושע יד, י), משפטיו והנהגותיו יתברך. וזה "חסד ומשפט אשירה וכו', אשפילה בדרך תמים, מתי תבוא אלי אתה לך בתם לבבי" וכו', כי תקון המשפט זוכין על-ידי תמימות דיקא כנ"ל, כי על-ידי תמימות באמת משיגין, כי "הצור תמים פעלו, כי כל דרכיו משפט, אל אמונה ואין עול, צדיק וישר הוא" (דברים לב, ד), שזהו בחינת תקון המשפט. ועל-כן אחר שביעי של פסח שנקרע הים, שהוא בחינת תקון המשפט. וגם כבר התחילו ימי העמר, שהם בחינת תקון המשפט כנ"ל, על-כן אחר כך התר החמץ, כי תקון החמץ, על-ידי תקון המשפט, בבחינת "דרשו משפט אשור חמוץ" וכנ"ל:

וְעַל-כֵּן בְּשָׁבוּעוֹת מְבִיאִין שְׁתֵּי הַלֶּחֶם מִחֻמֵּץ דִּיקָא,

לקויטי הלכות ראש חדש ו' ארח-חיים רכג

כי אז הוא יום החמשים, יום קבלת התורה, שאז עקר תקון המשפט, שהוא כלל התורה, שהוא חקים ומשפטים טובים. ואז מאיר הארת שער החמשים, ששם עקר השגת דרכי השם, שהוא צדיק וטוב לו וכו', שהוא עקר תקון המשפט. על-כן אז מקריבין שתי הלחם מחמץ דיקא, כי אז עקר תקון החמץ על-ידי גדל תקון המשפט שנמשך אז כנ"ל.

וזה שקורין רות בשבועות שמתחיל: "ויהי בימי שפט השפטים" (לקוט רות תתקצו; ועין רמ"א סימן תצ), שהוא פגם המשפט, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (בבא בתרא טו): ששפטו את שופטיהם. ומסימת בלדת דוד, שהוא משיח, שהוא עקר תקון המשפט בבחינת "משפטיך למלך תן" (וכמבאר לעיל). כי רות היתה גיורת צדקת, שהיא צריכה תקון המשפט ביותר כנ"ל. וזה בחינת מה שנתרחקה ערפה ושבה לביתה ורות דבקה בה, כי זה עקר התקון שנתרחקה מי שצריכין לרחקה, שהיא בחינת טפת עשו וישמעאל כדי שלא תקלקל את המשפט, כמבאר בהתורה הנ"ל, (עין שם היטב). ורות דבקה בה ונתגיירה באמת, וזכתה שיצא ממנה דוד משיח, שהוא עקר המשפט, שזה עקר תכלית שלמות תקון הגרים, כמובן שם בהתורה הנ"ל, (עין שם היטב). ועל-כן תקן יתרו דיקא פרשת

רכד לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארץ-חיים

המשפטים, כי תקון הגרים הוא על-ידי תקון המשפט כנ"ל. וכמו שמבאר על פסוק: "וירא את הקיני", שהוא יתרו וכו' (עין סנהדרין קו), עין שם:

טז) ועל-כן אומרים פרקי אבות בפסירה (עין שלחן ערוך רצב, ב ועין אבודרהם בסדר ימי-עמר וברמ"ע מאמר חיקור דין חלק א פי"ט) ומתחילין: 'משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וכו', שמדבר מכל הישיבות הקדושות שהיו בכל דור, שהם עקר תקון המשפט כנ"ל, שאנו צריכים בימים האלו כנ"ל. וזה שנשמך: 'הו מתונים בדין והעמידו תלמידים הרבה', כי העמדת תלמידים הרבה שהוא ישיבה גדולה. העקר הוא בשביל תקון המשפט, שהוא בחינת הו מתונים בדין וכנ"ל.

וזהו ועשו סיג לתורה, בחינת גדר ומחצה, שלא יתערב זר, שלא לקרב מי שאין צריכין לקרב, שהוא בחינת טפת עשו וישמעאל, שעל ידם עקר קלקול המשפט, חס ושלום, כנ"ל. גם ועשו: סיג לתורה, זה בחינת 'סיג לחכמה שתיקה' (אבות ג, יג), הינו לשתק ולבלי להרהר אחר משפטיו יתברך, אף-על-פי שאי אפשר להשיגו בחינת: 'שתק, כך עלה במחשבה' (מנחות כט:), שנאמר על הקשיא שרצה משה להקשות על משפטו של רבי עקיבא שסרקו את בשרו וכו', כי על כל זה צריכין לשתק ולהאמין כי ישר השם, שזה עקר

תקון המשפט כנ"ל:

(יז) וְזֶהוּ 'קָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם כְּקָרִיעַת יַם־סוּף' (פסחים קיח.), כִּי עֵקֶר רַב הָעֵקֶמִימִיּוֹת שֶׁבְּלֵב בְּנֵי אָדָם הוּא בְּעֵינֵי הַפְּרָנְסָה וְהַמְּזוֹנוֹת, שֶׁכָּל אֶחָד קָשָׁה בְּעֵינָיו עַל חֶסְרוֹן פְּרָנְסָתוֹ וְאוֹמְרִים שֶׁמִּחַמַּת זֶה אֵינָם יְכוּלִים לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וְעִבּוּדָה כַּנ"ל. אֲבָל בְּאַמַּת אֵין זֶה תְּרוּץ כָּלֵל, כִּי בַּחִירָתוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד הוֹלֶכֶת בְּדַרְךְ זֶה דִּיקָא, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְנַהֵיג עִמּוֹ כַּנ"ל. וְעֵקֶר הַתְּקוּן הוּא דִּיקָא עַל־יְדֵי שְׂיָסוּר הָעֵקֶמִימִיּוֹת מִלְּבוֹ, וְיֶאֱמִין "כִּי יֵשֶׁר ה'" (תהלים צב, טז), וְיָשׁוּב אֵלָיו וְיִתְחַנֵּן לוֹ שְׂיִיטִיב לוֹ בְּפְרָנְסָתוֹ וּבְכָל עֲנִיָּו וְכַנ"ל, כְּמוֹ שֶׁהִיָּה בַּשַּׁעַת קָרִיעַת יַם־סוּף, שֶׁהָיוּ אָז בְּצָרָה גְּדוּלָּה מְכַל צַד (עֵינֵי שְׁמוֹת רַבָּה כ"א), וְהֵם תְּפָסוּ אֲמָנוֹת אֲבוֹתָם וְצָעְקוּ אֶל הַשֵּׁם וְקָפְצוּ לְתוֹךְ הַיָּם. (כִּי מָה שֶׁכָּתוּב תְּלוֹנָתָם, שֶׁאָמְרוּ: (שְׁמוֹת י"ד, י"א) "הַמְּבַלִּי אֵין קְבָרִים בְּמִצְרַיִם" וְכוּ', זֶה הָיָה רַק קִצְתָּם שֶׁפָּגְמוּ בְּאַמַּת הַרַבָּה, אֲבָל הַרַבָּה הָאֲמִינוּ בַּהַשֵּׁם וְצָעְקוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה (עֵינֵי שְׁמוֹת־רַבָּה שָׁם; וּבִירוּשָׁלַיִם תַּעֲנִית ב, ה; וְעֵינֵי רַמְבַּ"ן שְׁמוֹת י"ד, י) שֶׁהִיָּה בָּהֶם כְּמָה כְּתוּב. וְעֵקֶר הַנֶּס בְּוַדָּאֵי הָיָה עַל־יְדֵי הַפֶּת הַכְּשָׁרָה, שֶׁהָאֲמִינוּ בּוֹ יִתְבָּרַךְ וּבַמַּשָּׁה וְלֹא הִרְהָרוּ אַחֲרֵיהֶם רַק הִתְחַנְּנוּ אֶל הַשֵּׁם).

ועל־כֵּן קָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם כְּקָרִיעַת יַם־סוּף מִמַּש,

רכו לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארז-חיים

שְׁעַקְר פֶּרַנְסָתוֹ נִמְשָׁךְ כְּמוֹ הַנֶּסֶם שֶׁל קְרִיעַת יַם־סוּף,
שְׁעַקְר הַנֶּסֶם זוֹכֵין דִּיקָא עַל־יְדֵי שְׁמַקְבֵּל הַכֹּל בְּאַהֲבָה,
וְקוֹפֵץ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, בְּתוֹךְ סַעֲרַת הַיָּם זוֹעֵף שֶׁל
טְרִדַת הָעוֹלָם הַזֶּה וְהַבְּלִיּוֹ, וְצוֹעֵק וּמִתְחַנֵּן לְהַשֵּׁם
יִתְבַּרֵּךְ כְּמוֹ בְקְרִיעַת יַם־סוּף, עַל־יְדֵי־זֶה דִּיקָא יִזְכֶּה
לְפֶרַנְסָה טוֹבָה, שְׂיִזְכֶּה עַל יְדֵה לְתַכְלִית הַנְּצָחִי. וְזֶהוּ
'קִשָּׁה זְווגוֹ שֶׁל אָדָם כְּקְרִיעַת יַם־סוּף' (סִנְהֶדְרִין כב. זֶהר חֲלָק
ב' קע:), כִּי בְקְרִיעַת יַם־סוּף, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּקוּן הַמְּשֻׁפֵּט
כַּנ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֵין לְזְווגוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּקוּן
הַבְּרִית, (כַּמְבָּאָר בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל).

יח) וְעַל־כֵּן בְּפֶסַח, שָׂאז עֲדִין לֹא זָכוּ לְתְּקוּן הַמְּשֻׁפֵּט
וְעַל־כֵּן אָסוּר הֶחֱמֵץ כַּנ"ל, עַל־כֵּן צְרִיכִים
לְאָכַל אֶז מִצָּה, כִּי מִצָּה זֶה בְּחִינַת אֲכִילַת מֶן, שֶׁהוּא
מֵאֲכַל הַמְּלֶאכִים, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה
(קִדְשִׁין לח.): 'עָגָה דְּהִינּוּ מִצָּה, שֶׁהוּצִיאָו יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם,
טָעְמוֹ בָּהֶם טַעַם מֶן, הִינּוּ שְׂאָנוּ נְזוּנִים אֶז בְּבְחִינַת
מְזוּנָא דְלַעֲלָא, שֶׁהוּא מְזוּן הַמְּלֶאכִים, בְּבְחִינַת "לְחֶם
אֲבִירִים אֲכַל אִישׁ" (תְּהִלִּים עח. וְעֵין יוֹמָא עה:), כִּי אָסוּר לָנוּ
לְאָכַל הֶחֱמֵץ, מִחֲמַת שְׁעַדִּין לֹא זָכִינוּ לְבְּחִינַת תְּקוּן
הַמְּשֻׁפֵּט כַּנ"ל. עַל־כֵּן כָּל אֲכִילַתָּנוּ, הוּא רַק מִצָּה, שֶׁהוּא
מֵאֲכַל הַמְּלֶאכִים, שְׂנְזוּנִים שְׂלֹא בְּמְשֻׁפֵּט רַק בְּחֶסֶד חֲנָם.
כִּי עַקֵּר בְּחִינַת הַמְּשֻׁפֵּט בְּשָׂרְשׁוֹ נִמְשָׁךְ רַק בְּשִׁבִיל הָאָדָם

לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארח-חיים רכז

הבעל בחירה, שהכל נברא בשבילו, בשביל המשפט
דיקא, דהינו כדי שלא יאכל בחנם, שהוא נהמא
דכסופא, רק ירד לזה העולם, ויהיה לו בחירה ונסיון
גדול, כדי שיזכה לאכל בשכרו במשפט וכנ"ל, אבל
המלאכים, שאין להם בחירה כל מאכלם ופרנסתם,
דהינו השפעת חיותם מקבלים בחסד חנם לבד. ועל-כן
בפסח, שהיתה הגאולה בבחינת אתערוותא דלעלא
כידוע, כי לא זכו עדין לבחינת תקון המשפט כנ"ל,
על-כן חמל השם יתברך, ואסר עלינו החמץ כדי שלא
יתחמץ לבבנו על ידו חס ושלום, כי החמץ אי אפשר
לאכלו, כי אם על-ידי תקון המשפט כנ"ל, רק צוה
עלינו לאכל מצה, שהוא בחינת מאכל העליון של
המלאכים, להורות שאנו נזונין עכשו בחסד לבד, כמו
המלאכים שאין להם בחירה, שהם נזונין שלא
במשפט, רק בחסד לבד כנ"ל. וזהו באמת נפלאות
חסדיו, שעושה עמנו לפני משורת הדין, שבעת שאין
לנו זכות לקבל הפרנסה במשפט, הוא זן אותנו בחסדו
ורחמיו יתברך לבד כמו המלאכים כנ"ל.

וזהו בחינת (בראשית-רבה יב, טו): 'בתחלה עלה במחשבה
לברא את העולם במדת הדין', מאחר שהכל נברא
בשביל הבחירה, שעקרה בשביל שיקבל שכרו בדין
ובמשפט כנ"ל. 'אך ראה שאין העולם מתקיים עמד

רכח לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארח-חיים

והקדים מידת הרחמים וכו' (עין זהר חלק א קפ:), הינו בעת שאין זוכים על-פי משפט. הוא זן ומפרנס אותנו ברחמים כמו המלאכים, שאין להם בחירה ונזונים ברחמים לבד, ועל-כן נקראת המצה "לחם עני" (זהר חדש אחרי ס:), בחינת עניות, בחינת נהמא דכסופא, שמקבלים הפרנסה עתה שלא במשפט, רק כמו עני דלית לה מגרמה כלום, רק נזון בחסד מה שמשפיעים לו בחנם, כמו המלאכים בחינת "לחם אבירים אכל איש" כנ"ל.

וזה שכתוב בזהר הקדוש (חלק ב קפג:) שמצה היא אסותא, וכשאוכלים אותה בשבעת ימי הפסח יכולים לאכל אחר כך מה שירצה, הינו כי בזה בעצמו, שאנו אוכלים מצה בפסח אנו מקבלים רפואת נפשנו, כי על-ידי אכילת מצה, אנו מתקנים הדעת, שגדע תמיד אפלו כשנאכל חמץ אחר הפסח, שהשם יתברך רב חסד ומרבה להטיב, ואין עול במשפטו חס ושלום, אף-על-פי שפרנסתנו דחוקה לפעמים, כי, אדרבה! מעט הפרנסה שנותן לנו, הכל הוא בחסד וברחמים לבד, כי קלקלנו את מעשינו, וקפחנו את פרנסתנו (קדושין פב). וכל פרנסתנו הוא רק בחסד חנם לבד. וזה עקר בחינת תקון המשפט, שלא להרהר אחר משפטיו יתברך כנ"ל.

וזה מקבלים על-ידי אכילת מצה שבעת ימי הפסח, שהוא בחינת מאכל המלאכים, בחינת מן, שעל-

לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארח-חיים רכט

ידי זה אנו מתקנים דעתנו, שאפלו כשנאכל אחר כף
החמץ, לא יתחמץ לבבנו לעולם, רק גודע תמיד כי ישר
משפטיו, כי כל פרנסתנו תמיד הוא רק בחינת 'מן'
לבד. וזהו בחינת 'לא נתנה התורה רק לאוכלי הפן'
(מכילתא בשלח יז) שצריכין לידע, שתמיד האכילה
והפרנסה שלנו הוא רק בבחינת מן, שהוא מאכל
המלאכים שנזונים בחסד כנ"ל. נמצא, שבפסח שאז
עדין לא נתתקן המשפט, ועל-כן אסור החמץ, וצריכים
לאכל מצה כנ"ל, אבל על-ידי-זה בעצמו, שנזקקין
מחמץ בפסח ואוכלים מצה, על-ידי-זה נתתקן דעתנו
באלו השבעה ימי הפסח, וזוכין לבחינת תקון המשפט,
שהוא בחינת קריעת ים-סוף, כי זוכין לידע שתמיד
הפרנסה בחסד, שזהו עקר בחינת תקון המשפט כנ"ל,
כי עקר תקון המשפט, הוא על-ידי שאין מהרהרים
אחר משפטו יתברך כלל, ויודעין כי צדיק השם והכל
בחסד וברחמים וכנ"ל:

ט) וזה בחינת מה שאומרים בפסח על הסדר 'חד
גדיא', שהוא פליאה נשגבה! אף כל הענין
הזה של המעשה של החד גדיא, הכל הוא בחינת עונות
המשפט שכל אחד עונת משפטו, כי השונרא אכלה
הגדיא שלא במשפט. ואתא כלבא ונשך לשונרא,
אף-על-פי שלהשונרא בודאי מגיע זאת, אבל הכלבא

נשכה בעולה, כי מי שם אותו לשופט, וכן החוטרא והנורא וכו', כלם נקמו זה בזה. והכל היה סבובים מאת השם יתברך, כי לכל אחד מגיע בן על-פי משפט. ואף-על-פי-כן הם בעצמן עותו המשפט. ועל-כן באמת נקמו בהם אחר כך, כי באמת בענין המשפט אי אפשר להבין כלל, כי מאד עמקו מחשבותיו יתברך ואסור להרהר בזה כלל. וכמוכא מבוכה זאת על משנה (אבות ב. ו) 'אף הוא ראה גלגלת אחת שצפה על פני המים אמר לה: על דאטפת אטפוך וסוף מטיפיך יטופוך', כי בודאי מגיע לו להטיפו על-פי משפט, ואף-על-פי-כן הוא עשה עולה. ועל-כן 'סוף מטיפיך יטופוך'.

ועל-כן אומרים ענין זה של החד גדיא בפסח, להורות שאסור להרהר בענין משפטיו יתברך, ואסור לנו לעשות עולה נגד חברנו, אף-על-פי שמגיע לו בן על-פי מעשיו. אבל אנחנו צריכים שלא לעות המשפט, כי המשפט לאלקים הוא. ועקר תקון המשפט בשלמות הוא רק על-ידי משפט השם יתברך, שזהו שמסימין בסוף: ואתא הקדוש ברוך הוא וישחט למלאך המות וכו'. להורות, שעקר גמר תקון המשפט יתגלה לבסוף, כשיבוא הקדוש ברוך הוא, וישחט למלאך המות, ואת רוח הטמאה יעביר מהארץ, אבל עתה אי אפשר להבין דרכי משפטיו יתברך, ואסור לכנס להרהר כלל

לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארחהיים רלא

במבוכות האלו, רק להאמין כי משפטיו יתברך עמקים
מאד, ואי אפשר להבינם כלל. ובאמת הכל בחסד
וברחמים.

ועל-כן אומרים זאת בפסח, מחמת שאז עדין קדם
תקון המשפט, להורות שכל זמן שלא נתתקן
המשפט על מכונו, אי אפשר להבין משפטו יתברך
כלל כנ"ל, עד שיבוא הקדוש ברוך הוא וכו', דהינו עד
הקץ האחרון, שאז יהיה עקר תקון המשפט, בחינת
(ישעיה א, כז) "ציון במשפט תפדה וכו'. ואז יתגלה
הדעת ויבינו ארחות משפטיו יתברך, אבל עתה צריכין
רק להאמין באמונה שלמה, כי ישר משפטיו יתברך,
והכל בחסד גדול, כי אפלו אחר הפסח, שמתחיל תקון
המשפט עדין אין זוכין לתקון המשפט בשלמות
(וכמובן לעיל), כי עקר תקון המשפט יהיה על-ידי
משיח צדקנו, בעת הקץ האחרון, כמו שכתוב (ישעיה יא,
ד): "ושפט בצדק דלים וכו'. וכתוב (תהלים עב, ד):
"ישפט עניי עם". וכתוב (יחזקאל לד, טז): "ארענה
במשפט". וכן בפסוקים הרבה כנ"ל:

כ) ונתחזר לענין ראש חדש. וזה בחינת מה שנוהגין
לילך על קברי צדיקים בערב ראש חדש (עין
ב'חרדים' פרק נט; ובשער היחודים ענף ד פרק ה; ובשער רוח הקדש מב.),
כי מבאר שם בהתורה הנ"ל, שעקר תקון המשפט

ממשיך הצדיק על-ידי בחינת שנה הקדושה שלו, שהיא דרכי התמימות ופשיטות, שנוהג עצמו ומסלק חכמתו, ומשליך עצמו בכל מיני רפש וטיט בשביל רצון השם יתברך וכו', (עין שם היטב, ועין שם מה שמבאר שם בסוף). ובאמת הוא דבר גדול מאד, להשליך מאתו כל החכמות וכו', שעל-ידי-זה מעלין המשפט, מהתהומות שנפל לשם וכו', (עין שם היטב).

ועל-כן אחר הסתלקות הצדיק, שאז היא בבחינת שנה ביותר, כי מיתת הצדיקים נקראת שנה עד התחיה, כמו שאומרים: "ומקים אמונתו לישני עפר" וכו'. וכתוב (דניאל יב, ב): "ורבים מישני אדמת עפר יקיצו" וכו'. ואז הם משיגים בחינת תקון המשפט ביותר, כי יש בחינת נפילת המשפט שנפל למטה מאד בתהומות עמקים, עד שאפלו הצדיק הגדול שזוכה על-ידי בחינת שנה הנ"ל, בחינת תקון המשפט להעלות המשפט מהתהום פנ"ל, אבל יש בחינת נפילת המשפט, שנפילתו עמקה מאד, עד שאי אפשר בחייו להעלותו אפלו על-ידי בחינת שנה הקדושה שלו, כי אם על-ידי הסתלקותו ממש, שאז הוא בתכלית הבטול. ואז דיקא ממשיך ביותר בחינת תקון השנה הנ"ל, מחמת שהמיתה שלו הוא בחינת שנה פנ"ל. ואז יוכל להעלות ביותר ויותר המשפט שנפל מאד מאד, עד

לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארח-חיים רלג

עמקי תהומות, אשר לא היה אפשר בשום אופן להעלותו
בחייו, כי אם על-ידי שנה של הסתלקותו ממש.

ועל-כן הולכים על קברו, כדי להמשיך על עצמו
בחינת תקון המשפט, שהוא עקר גמר התקון,
ועל-כן צועקים שם להשם יתברך ביותר מעמק הלב,
כי בכל פעם צריכין להתחיל מתחלת התקון כנ"ל,
דהינו מצעקת הלב ממעמקים וכן"ל. ועל-כן הולכים
לשם בערב ראש חדש ביותר, כדי להמשיך על עצמו
על-ידי-זה בחינת קדשת ראש חדש, שאז נעשין כל
התקונים הנ"ל, על-ידי הצדיקי אמת שעוסקין בכל אלו
התקונים, שעקר גמר התקון הוא בחינת תקון המשפט,
שהוא בחינת קשר המרכבה להעלות כל האהבות
הנפולין שבאו על-ידי פגם המשפט, כמו שמבאר שם,
כי בערב ראש חדש הלבנה הוא בתכלית המעוט ואז
דיקא מתחלת להתמלאות מיד בראש חדש.

וזה רמז על כל אחד מישראל, שהם עתידים להתחדש
כמותה וכו' (סנהדרין מב.), כמו שאומרים בברכת
קדוש הלבנה, כי כל ימי עולם אנו עוסקים בתקון
פגימת הלבנה, ובכל פעם מתקנים אותה מעט מעט,
עד שלעתיד תתמלא פגימתה לגמרי ולא יהיה בה שום
מעוט וכו', ואף-על-פי שבגשמיות אין אנו רואין
בהלבנה עתה שום תקון, כי בכל חדש חוזרת

רלד לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארז-חיים

ומתמעטת כבתחלה, אף-על-פי-כן אנו מאמינים שאין
יגיעתנו לריק חס ושלום, ובודאי בכל ראש חדש וראש
חדש, ובכל ברפת קדוש לבנה ובשאר התקונים
שעושים הצדיקים וכל ישראל בשבילה, בודאי היא
נתתקנת ברוחניות בכל פעם, עד שלעתיד נראה זאת עין
בעין, שנתמלאה פגימתה על-ידי קדשת הצדיקים וכלל
ישראל. וכמו כן הוא אצל כל אחד מישראל, שיש לו
עליות וירידות כל ימיו בלי שעור, עד שיש שנדמה לו
שלא פעל כלום, מאחר שבכל פעם חוזר ונתמעט או
נפגם חס ושלום, אף-על-פי-כן אין שום יגיעה לריק,
חס ושלום, (כמבאר כבר אצלנו כמה פעמים).

והעקר הוא תמימות ופשיטות, לחזק את עצמו בדרכי
התמימות והפשיטות של הצדיקי אמת, שעל-
ידי זה יכולין לזכות במשפט אפלו אם נפל עד הנהום,
חס ושלום, כי עקר הנפילה של כל אחד הוא על-ידי
פגם הברית, שבא מאהבת הנפולין שבאים על-ידי
בחינת פגם המשפט. ויש שנפילתם עמקה מאוד מאוד,
רחמנא לצלן, ועקר התקון על-ידי בחינת קשר
המרכבה, (כמו שמבאר שם). ותקון קשר המרכבה
יכול כל אחד להמשיך על עצמו, על-ידי שישמור היטב
לקשר ולחבר מחשבתו יחד למקום אחד, שלא תתפזר
לחוצן, רק תהיה אחוזה וקשורה יחד בהשם יתברך.

לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארץ-חיים רלה

ותורתו בקשר אמיץ וחסד, כי עקר תקון המרכבה הוא על-ידי תקון המחשבה שבמח, (כמוכן בתקונים [תקון כא, בסופו]), שמחשבות רעות הם בחינת חיות טמאות, ומחשבות קדושות הם בחינת חיות שבמרכבה אריה, שור, נשר וכו', ואדם רכיב על פלהו, עין שם. כי כל אחד מישראל צריך שיהיה מרכבה לשכינה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (עין בראשית רבה ב, ז. מז, ח): 'הצדיקים הם מרכבתו של השם יתברך'. והעקר על-ידי קדשת המחשבה, שהוא עקר האדם, שעל-ידי-זה נכללין בבחינת אדם היושב על הכסא, שהוא עקר המרכבה. על-כן כשמשך מחשבתו יחד אליו יתברך שלא תצא לחוץ מהקדשה, חס ושלום, על-ידי-זה הוא בחינת קשר המרכבה כנ"ל.

וענין התקשרות הזאת, הוא עצה נפלאה ששמענו מפיו הקדוש זכרוננו לברכה, שכשמתגברים על האדם בתאות והרהורים כמו שמתגברין, חס ושלום צריכים לקשר את עצמו יחד וכנ"ל, אבל עקר בחינת תקון המרכבה, שהוא עקר תקון המשפט, תקון הרהורי נאוף, תקון אהבות הנפולין, אי אפשר לזכות כי אם בכח וזכות הצדיק, שזכה לתקון המשפט בשלמות, על-ידי עצם נפלאות תמימותו ופשיטותו הנ"ל, וביותר אחר הסתלקותו, שהוא בחינת שנה ארבה שעוסק

בתקון זה ויותר ויותר כנ"ל, שעוסק להעלות המשפט והאהבות הנפולין מעמקי תהום תחתיות, כי ידוע לרבים, שיש עכשו אנשים שנפילתם עמקה עד התהום, כְּאִשֶׁר רבים יודעים בנפשם מה שעובר עליהם, עד שהרבה נתיאשו מהשם יתברך על-ידי-זה, רחמנא לצלן, אבל באמת כבר מבאר אצלנו צעקתו הגדולה זכרוננו לברכה (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן עח) שאין שום יאוש בעולם כלל, כי כל הצדיקי אמת שוכני עפר ממשיכין בחינת תקון קשר המרכבה עד התהום, ומעלין המשפט והאהבות הנפולין משם, וכל מי שאוחז עצמו בהם באמת, יכול למצא עצות והצלחות אפלו בתהום תחתיות ומתחתיו, לקשר את עצמו גם שם, לקבץ פזור מחשבתו, להשיבה אל הקדשה מתהום תחתיות. וכזה דיקא מעלין קדשת המשפט מהתהום, כי זה יקר מאד אצל השם יתברך, כשאדם ממשיך את עצמו מנפילה עמקה כזאת להשם יתברך, שעל-ידי-זה דיקא מתקן ומעלה קדשות הרבה, (כמובא במקום אחר).

וזהו בחינת ירידה תכלית העליה (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כב חלק ב' סימן יב), כי דיקא על-ידי הירידה הגדולה, שנתעה מאד כשמתגבר גם שם, וממשיך עצמו לדרכי התמימות והפשיטות האמתית של הצדיק האמת, ואינו מיאש את עצמו בשום אופן בעולם, ומקשר פזור

לקוטי הלכות

ראש חודש ו'

ארח-חיים

רלו

מחשבתו גם שם, ופונה להשם יתברך, על-ידי-זה דיקא
נעשה תקון גפלא בכל פעם, עד שסוף כל סוף יזכה
לעלות משם ויתתקן הכל. והכל בכח הצדיק האמת,
שהוריד את עצמו כל כך, וגלגל את עצמו בכל מיני
רפש וטיט בשביל רצונו יתברך, דהינו שעסק עם בני
אדם המטנפים ומלכלכים מאד במעשיהם, רחמנא
לצלן, וכמו שאמר אדוננו, מורנו ורבנו, זכרנו לברכה
(חיי מוה"ר"ן סימן קנד), על עצמו: ואני ידי מלכלכת בדם
ובשפיר ובשליא כדי וכו' (ברכות ד.). ובכח הזה אפלו מי
שהוא בתוך רפש וטיט, אפלו במקומות המטנפים
במצולות ים בפתהום תחתיות, יכול גם שם להמשיך על
עצמו, בחינת התקשרות הנ"ל, שנמשך מבחינת תקון
קשר המרכבה של הצדיקי אמת, שעל-ידי-זה מעלין
המשפט והאהבות הנפולין מהתהום, שזה עקר התקון
של הגלות האחרון הארץ המר הזה שנקרא תהום, כמו
שד"רשו רבותינו זכרונם לברכה (בראשית רבה ב) על פסוק:
(בראשית א, ב) "והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני
תהום", שהם הארבע מלכיות, והגלות האחרון הזה
נקרא תהום, כי בעונותינו הרבים נפלנו עד התהום
בבחינת "ותרד פלאים" (איכה א, ט), שהוא בחינת ירידת
המשפט, בבחינת (דברים יז, ח) "כי יפלא ממך דבר
למשפט". ועקר התקון על-ידי התמימות והפשיטות
האמתי, ולסלק כל החכמות וכו', שנמשך מהתמימות

רלח לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארח-חיים

שֶׁל הַצְּדִיקֵי אֲמֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁנֵה קְדוּשָׁה, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה זָכוּ לְהַעֲלוֹת הַמְּשַׁפֵּט מִתְּהוֹם תַּחֲתִיּוֹת וּלְתַקְּנוֹ בְּשִׁלְמוֹת כַּנ"ל:

(כא) וְעַל-כֵּן הִקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים עֲגָלוֹת וּבָקָרִים לְשֵׂאת הַמִּשְׁכָּן כְּשִׁפּוֹרְקִין אוֹתוֹ, כִּי זֶה עֵקֶר הַתְּקוּן, כִּי הַמִּשְׁכָּן הוּא בְּחִינַת תְּקוּן הַמְּרַכְּבָה, בְּבְחִינַת (שִׁיר-הַשִּׁירִים ג, י) "מְרַכְּבוֹ אֲרַגְמָן", שֶׁנֶּאֱמַר עַל הַמִּשְׁכָּן כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן הַנְּשִׂאִים שֶׁעוֹסְקִים בְּתְקוּן הַמִּשְׁפָּט, שֶׁהוּא תְּקוּן הַמְּרַכְּבָה, עֹסְקוּ לְחַנְּכוֹ כַּנ"ל, אֲבָל עֵקֶר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי הָעֲגָלוֹת וְהַבָּקָרִים שֶׁהֵבִיאוּ, כְּדֵי לְשֵׂאת אֶת הַמִּשְׁכָּן בְּעֵת שִׁפּוֹרְקִין אוֹתוֹ, כִּי זֶה עֵקֶר תְּקוּן הַמִּשְׁפָּט, שֶׁאֵפְלוּ בְּעֵת הַחֲרָבָן הַגָּדוֹל יִהְיֶה לָנוּ כַּח לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת תְּקוּן הַמִּשְׁפָּט, שֶׁזֶה הַמְשִׁיךְ מֵשֶׁה רַבְּנוֹ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, עַל-יְדֵי תְּקוּנֵי הַמִּשְׁכָּן שֶׁהַעֲמִידוֹ וּפְרָקוֹ. וּבִשְׁבִיל זֶה הָיוּ מְקִימִין הַמִּשְׁכָּן בְּכָל פֶּעַם בְּעֵת חֲנֻכָּתוֹ, וּפּוֹרְקִין אוֹתוֹ בְּעֵת נִסְיַעְתֶּם, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת (שְׁמוֹת לח, כא) "אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכָּן". וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנֵם לְבָרְכָה: 'מִשְׁכָּן בְּבִנְיָנוּ, מִשְׁכָּן בְּחֲרָבָנוּ', שֶׁמִּשֶׁה רַבְּנוֹ הַמְשִׁיךְ תְּקוּן נִפְלָא, שֶׁאֵפְלוּ כְּשִׁיחָה נַחֲרַב הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת 'מִשְׁכָּן בְּחֲרָבָנוּ'. גַּם אִזּוֹ נוֹכַח לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ בְּחִינַת תְּקוּן הַמִּשְׁפָּט הַנ"ל בְּכַח הַצְּדִיקֵי אֲמֶת כַּנ"ל. וְזֶה הַמְשִׁיךְ עַל-יְדֵי שֶׁהָיוּ פּוֹרְקִין הַמִּשְׁכָּן

לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארבע-חיים רלט

בְּכָל עֵת נְסִיעַתְּם, וְטַעֲנוּ אוֹתוֹ בְּעִגְלוֹת וּבְקָרִים שֶׁהִתְנַדְּבוּ הַנְּשִׂאִים וְנָסְעוּ "עַל פִּי הַשֵּׁם" (במדבר ט, כג) בְּאַרְבַּעַת מַחְנוֹת הַדְּגָלִים, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת קֶשֶׁר הַמְּרַכָּבָה (עין דהר חלק ג' קנר. קנה), כִּי הָאֲרַבְּעָה דְגָלִים הֵם בְּחִינַת אַרְבַּע חֵיּוֹת הַמְּרַכָּבָה. וּבְזֶה תִּקַּן שֶׁאֶפְלוּ בַּעֲת פְּרִיקַת הַמִּשְׁכָּן יִמְשִׁיכוּ בְּחִינַת קֶשֶׁר הַמְּרַכָּבָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה הַמִּשְׁיָךְ תִּקְוֶן לְדוֹרוֹת, שֶׁאֶפְלוּ בְּבְחִינַת מִשְׁכָּן בְּחֶרְבְּנוּ, דְּהֵינּוּ כְּשִׂיחָרֵב הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ וַיִּסְתַּלְקוּ הַצַּדִּיקִים שֶׁקָּשָׁה יוֹתֵר מִחֶרֶבֶן בֵּית-הַמְּקֻדָּשׁ, גַּם אִזּוּ נוֹכַל לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת קֶשֶׁר הַמְּרַכָּבָה בְּכַח הַצַּדִּיקִי אֲמֵת וְכַנ"ל.

וְזֶה: "מֵה תִּחְזוּ בְּשׂוֹלְמִית כְּמַחְלַת הַמַּחְנִים" (שיר-הַשִּׁירִים ז, א), שֶׁנֶּאֱמַר עַל מַחְנוֹת הַדְּגָלִים (במדבר-נב) שֶׁנִּסְמָךְ לָזֶה: "מֵה יָפוּ פְּעַמֶּיךָ בְּנִעְלִים בַּת נְדִיב חַמּוּקֵי יִרְכִיךָ כְּמוֹ חֲלָאִים" וְכו'. שֶׁמַּחְלָלִין עַד הַתְּהוֹם, שֶׁפָּרְשׂוּ אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ, זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה, עַל עֲלִית הַמִּשְׁפָּט מֵהַתְּהוֹם מִבְּחִינַת "מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה" וְכו' (תהלים לו, ז), עֵינֵי שָׁם. כִּי עֲלִית הַמִּשְׁפָּט מֵהַתְּהוֹם הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת מַחְנוֹת הַדְּגָלִים, שֶׁנָּסְעוּ עִם הַמִּשְׁכָּן כְּשֶׁפָּרְקוּ אוֹתוֹ וְכַנ"ל:

כב) וְעַל-כֵּן בְּעָרֵב רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוֹלְכִין בְּיוֹתֵר עַל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים (עין בשלחן-ערוך תקפא סעיף ד ברמ"א; ועין באר היטב שם), כִּי אִזּוּ אָנוּ צָרִיכִין בְּיוֹתֵר לְבְּחִינַת תִּקְוֶן

המשפט, כי אז הקדוש ברוך הוא יושב על כסא המשפט, ואז עקר תקון של פגם המשפט, שפגמו על-ידי חטא העגל כנ"ל, שהוא נתתקן בארבעים ימים האחרונים מאלול עד יום הכפורים (עיין סדר עולם פרק ו'). ועקר בראש השנה, שהוא ראשון לעשרת ימי תשובה, שהוא יום המשפט. ואז עקר התקון של ראש חודש, כי הוא חג שהחודש מתכסה בו, כמו שכתוב (תהלים פא, ד): "תקעו בחדש שופר בכסא ליום חגנו". ודרשו רבותינו זכרונם לברכה: (ראש-השנה ח:) 'איזהו חג שהחודש מתכסה בו, דהינו שחל בראש חודש הוי אומר: זה ראש השנה', שהוא בראש חודש בעצמו, כי אז עקר התקון של ראש חודש, שהוא תקון פגימת הלבנה, שכלול מכל התקונים הנ"ל עד תקון המשפט הנ"ל. וזהו "כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב" (תהלים פא, ה) וכנ"ל:

ועל-פן הולכין בערב ראש השנה על קברי צדיקים ביותר, כי עקר כל התקונים הנ"ל, בפרט גמר התקון, שהוא תקון המשפט, אי אפשר לזכות רק בכח הצדיקים שוכני עפר וכנ"ל:

הלכה ז

על-פי התורה "חדי רבי שמעון" בסימן ס"א לקוטי חלק א', עין שם היטב כל התורה.

לקוטי הלכות ראש חודש ז' ארח-חיים רמא

א) והנה בהתורה הזאת מדבר מענין סוד העבור שנקח מאתנו. וסוד העבור, משם נמשך קדשת ראש חודש, כי כל קביעות ראשי חודשים הוא על-פי סוד העבור, אך עתה בעונותינו הרבים נלקח מאתנו סוד העבור, אך אף-על-פי-כן אנו קובעין ראשי חודשים על-פי הכללים, שמסרו לנו חכמינו זכרונם לברכה, שהיו בקיאים בזה. ועל-כן באמת אנו מכרחים לעשות כמה פעמים שני ימים ראש חודש מחמת ספק, וכן כל המועדים התלויים בראשי חודשים, אנו עושים שני ימים מחמת ספק, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (עין ביצה ד:).

ועל-כן המשים לב לזה לענין קביעות הראשי חודשים והמועדים שתלויים רק בהחכמים אמתיים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (עין ברכות סג. ומכילתא בא יב). מזה יכולין להבין, כמה גדול מעלת אמונת חכמים, שבזה תלוי כל יהדותו, כמבאר הרבה בכל התורה הזאת ובשאר מקומות. ואפלו מי שיירד כמו שיירד ונתעה בתאותיו ומדותיו כמו שנתעה, חס ושלוש, אין שום מקלקל ופגום וחוטא בעולם, שלא ימצא תקנה ותקון לנצח על-ידי אמונת חכמים באמת לאמתו, כמו שאנו רואין בענין קביעות ראשי חודשים והמועדים התלויים בהם, שנמסרו רק לחכמים, שפמו

רמב לקויטי הַלכות ראש חֲדָשׁ ו' אַרְחֵ-חַיִּים

שְׂרוּצִים לְקַבְּעַם עַל-פִּי חֲכַמְתֶּם הָעֲמֻקָּה כֵּן מְסַבִּימִים
עִמָּהֶם גַּם מִן הַשָּׁמַיִם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם
לְבִרְכָה (עֵין רֹאשׁ הַשָּׁנָה כד, כה): "אַלֶּה מוֹעֲדֵי ה' אֲשֶׁר
תִּקְרְאוּ אוֹתָם" — 'אל תִּקְרִי אוֹתָם אֶלֶּא 'אַתֶּם'. אַתֶּם
אֶפְלוּ שׁוֹגְגִים. אַתֶּם אֶפְלוּ מְזִידִין וְכוּ'. וְכַמְבָּאָר
בְּמִדְרָשׁ (עֵין זַלְקוּט שְׁמַעוֹנֵי תְהִלִּים פא) לְעֵנִין רֹאשׁ הַשָּׁנָה,
שֶׁכְּשֶׁמְסַדְרִין לְמַעְלָה הַכִּסְאוֹת לְמִשְׁפָּט לְדוֹן בְּרֹאשׁ
הַשָּׁנָה. שׁוֹאֲלִים הַמְּלָאכִים לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ מְתִי יִהְיֶה רֹאשׁ
הַשָּׁנָה, וְגוֹעֵר בָּהֶם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְאוֹמֵר: וְלִי אַתֶּם
שׁוֹאֲלִים? בְּתַמָּה, לָכוּ וְשִׂאֲלוּ אֶת הַחֲכָמִים, שְׁמַתִּי שֶׁהֵם
יִקְבְּעוּ רֹאשׁ חֲדָשׁ, נִסְפִים אֲנִי וְאַתֶּם לַעֲשׂוֹת בּוֹ רֹאשׁ
הַשָּׁנָה, עֵין שָׁם:

ב) כִּי מְבָאָר בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל, שֶׁעַל-יְדֵי פָגַם אֲמוֹנַת
חֲכָמִים אֵין יְכוּלִין לְהוֹצִיא הַמִּשְׁפָּט לְאוֹר, שְׂאֵין
יְכוּלִין לְהוֹצִיא מִשְׁפָּטֵי הַנְּהַגוֹת יִשְׁרוֹת מִכָּל מְקוֹם
שְׁלוֹמֵד שָׁם וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי-זֶה שֶׁפּוֹגְמִין בְּאֲמוֹנַת חֲכָמִים
הָרְאוּיִים לְסְמִיכָה בְּאֲמַת וּמְסַמִּיכִין רַבִּי שְׂאֵינוֹ הַגּוֹן,
עַל-יְדֵי-זֶה נִפְגָּם כְּתַב יְדֵינוּ וְכוּ', כִּי יְדֵי הַכְּתִיבָה
מְקַבְּלִין הָאוֹר מִיְדֵי הַסְּמִיכָה וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי-זֶה מְגַרְשִׁין
יִשְׂרָאֵל מִמְּקוֹמָם וְכוּ', שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּרוּשׁ מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל,
וְעַל-יְדֵי-זֶה נִלְקַח סוּד הָעֵבֹר מֵאֲתָנוּ (עֵין כְּתוּבוֹת קִיב). וְכוּ'.
וְעַל-יְדֵי-זֶה אֵין יְכוּלִין לְתַת עֵצָה לְנַפְשׁוֹ בְּשׁוּם דְּבָר, כִּי

עצתו נחלקה לשתיים וכו', עין שם קשר כל הדברים האלה היטב. אך יש מים שמטהרין מכל זה, בחינת (יחזקאל לו, כה) "וּזְרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים" וכו'. ואלו המים נמשכין על-ידי התשובה שעושה על פגם אמונת חכמים שנתעורר לזה על-ידי המחלקת, בחינת "מי מריבה" וכו' (במדבר כ, יג), שעל-ידי-זה נעשין ספרים הרבה, בחינת "עשות ספרים הרבה אין קץ" (קהלת יב, יב), כי כבר יש ספרים הרבה. ועוד עתידים להיות ספרים הרבה. וכלם מכרחים להעולם ואסור להלעיג על אחד מהם וכו'. ועל-ידי-זה נמתקין כל הדינים שבעולם, כי נכללים באבן שתיה, בבחינת קדשי קדשים וכו'. וזה בחינת ראש השנה, שאז מתקבצין כל הנפשות להצדיק האמת ונכללין באהבה יחד וכו'. ועל-ידי-זה נעשה שמחה וכו', עין שם כל זה היטב היטב:

א) פי זה מובן לכל משפיל שחלקת והסתרת העצה זה קשה מכל הצרות והיסורים שבעולם, כי בודאי אין שום צער וצרה וצוקה שלא תמצא עצה להנצל ממנה, אך עקר הצרה, רחמנא לצלן, הוא מה שנעלם ממנו, ואינו יודע העצה איך להנצל ממנה. ולפעמים נראה לו איזה עצה אך עצתו חלוקה לשתיים, כי יכול להיות שעל-ידי עצה זאת יקלקל יותר וצריך לעשות בהפך, כמובן לכל בר דעת בכל מה שעובר עליו.

כגון למשל בענין חולאת ומכאובות, רחמנא לצלן, שבודאי יש רפואה אף אינו יודע באיזה דבר יתרפא. ועל-ידי איזה רופא, כי על-פי הרב הרופא מקלקל הרבה ברפואותיו ומזיקו כמצוי הרבה, וגם על-פי רב הרופא והדאקטיר בעצמו מספק ועצתו חלוקה איך לרפאו וכו'. (ועל-פן באמת הזהיר הוא זכרונו לברכה (שיחות הר"ן סימן נ) להתרחק לגמרי מרופאים ודאקטורים).

וכן בענין משא ומתן ופרנסה, שעקר הרוח הוא כשיודעין העצה מה לסחר ומתי למכור וכו'. וכמו שאיתא (תרגום דברים ח, יח): 'ארי הוא יהיב לך עיטא למיקני נכסין' וכו'. (וכמבאר מזה הרבה בדברינו, במקום אחר, בהלכות ספה הלכה ז' ובמקום אחר) וכן בשארי דברים.

אף עקר הצרה והיסורים מחלקת העצה, הוא — בענין התקרבות להשם ותברך מכל המקומות שנדח לשם בעונותיו הרבים, כי חוץ מזה הכל הבל, ואם ירויח ואם לא ירויח ממון, איך שיהיה יבלה ימי חייו וישוב אל העפר כשהיה, אבל חלקת העצה בענין קדשת יהדותו, שזה תכליתו הנצחי, זה עקר הצרה הגדולה מהכל, פמוכן היטב לכל המסתפל על סופו ותכליתו האחרון. אף כל התקון לכל זה הוא אמונת

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים רמה

חכמים, שדיקא על-ידי רבוי המחלקת ישוב בכל פעם בתשובה שלמה על פגם אמונת חכמים. עד שיחזרו ויחשבו בעיניו כל הספרים הקדושים של התורה, ולא ילעיג חס ושלום על אחד מהם. ועל-ידי רבוי הספרים הקדושים, בחינת "וספר כתב איש ריבי" (איוב לא, לה), על-ידי-זה יהיו נמתקין כל הדינים שבעולם, וימשין על עצמו קדשת ראש השנה של החכמים אמתיים, המתאספין יחד בראש השנה וכו'. ועל-ידי-זה יתתקן הכל — כל הפגמים, כי יחזרו ויאירו ידי הסמיכה בידי הכתיבה, וישובו ישראל לארצם לארץ-ישראל, ויחזרו לנו סוד העבור ונזכה לעצה שלמה תמיד, פי המים טהורים הנ"ל, שהם בחינת הספרים הקדושים הנ"ל, יטהרו ישראל מכל הטנופים ומכל הטמאות וכו'. בחינת "וורקתי וכו' וטהרתם מכל טמאותיכם" וכו'. ועל-ידי-זה "ולא יחצו לשתי ממלכות עוד" וכו' (יחזקאל לז, כב), כמו שמבאר שם, עין שם:

ד) פי עכשו בעונותינו הרבים בעמק הגלות הנה, שנתארך מאד, ירדנו מאד בעונותינו הרבים, בבחינת "ותרד פלאים" (איכה א, ט), עד אשר "אבדה עצה מבנים" (ירמיה מט, ז). וכמו שצ"ע דוד על זה (תהלים יג, ג): "עד אנה אשית עצות בנפשי" וכו'. וכתיב (שם קמב, ה): "אבד מנוס ממני" וכו'. פי הסטרא אחרא,

שמשם היצר הרע, משתטח ומתפשט על כל אחד מאד מאד לארכו ולרחבו. ובכל מה שרוצה להתקרב להשם יתברך מתפשט כנגדו מאד, עד שנדמה שפמעט אפס תקוה, חס ושלום. וכמו שכתוב (תהלים נו, ז): "רשת הכינו לפעמי" וכו'. וכמו שכתוב (שם קמב, ד): "בארח זו אהלך טמנו פח לי". שבכל דרך וארח ונתיב שרוצים לילך להתקרב להשם יתברך טומנים שם פחים ללכדו, חס ושלום. ומחמת זה עצתו חלוקה תמיד, שאינו יודע לתת עצה לנפשו איך למלט נפשו מבאר שחת מטטיט היון כזה. וכמו שצעק דוד (תהלים סט, ג): "טבעתי בין מצולה ואין מעמד" וכו'. והתקון לכל זה שישבו בתשובה על פגם אמונת חכמים עד שיחזר ויחשבו בעיניו כל ספריהם הקדושים, כי הם מטהרים מכל הטמאות ומכל הטנפת שמשם נמשך חלקת העצה:

כי עקר התקון על-ידי החכמים הגדולים, שיודעים סוד העבור, שיודעים לעבר שנים ולקבע חדשים, ויכולים לעשות שני ימים ראש חדש ושני ימים יום טוב, אף-על-פי שלפי דעתנו באחד מהם בודאי אינו יום טוב ולא ראש חדש, אף-על-פי-כן מסר להם השם יתברך כח כזה, שהם יכולים לקבע ראש חדש ויום טוב כרצונם כנ"ל, שבזה תלוי כל קדשת ישראל, כי כל התורה תלויה ביציאת מצרים, שעל זה נקבעו הימים

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים רמז

טובים התלויים בראש חדש שהם זכר ליציאת מצרים, ובפרט מבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה (בסימן יוד) שכל שרש התשובה הוא ראש חדש וכו', עין שם.

נמצא, שכל התשובה וכל התורה תלויה בראש חדש ויום טוב, והכל תלוי בהצדיקי אמת, שיודעים סוד העבור לקבע ראש חדש כרצונם עד שבגלות הזה עושים לנו שני ימים ראש חדש. ומכל זה רואים גדלת הצדיקים שכל התורה תלויה בהם, ועל-כן כשמאמינים בהם ומתקרבים אליהם, יכולים לשוב ולצאת מכל הדרכים הנבוכים שנתעה בהם. ומכל מיני חלקת העצה שבעולם, כי איך שיעשה ואיך שיתנהג בעבודתו, מכלם יוכל לשוב להשם יתברך אפלו אם יעבר עליו מה, בבחינת (תהלים קלט, ח), "אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך, אשא כנפי שחר אשכנה באחרית ים, גם שם ידך תנחני ותאחזני מינף וכו', גם חשף לא יחשיף ממך ולילה ביום יאיר" וכו'. כי הצדיק האמת יכול להפך הכל לטובה יהיה איך שיהיה, ובלבד שיאחז את עצמו בו בכל פחו תמיד כל ימי חייו בכל מה שיעבר עליו, וכמו שרואין בענין קדוש החדש שהוא כלל התורה, שהכל תלוי בהם פנ"ל:

(ה) וזה שסמוך להפסוקים הנ"ל שהם: "אם אסק שמים ואציעה שאול" וכו' הנ"ל "אשא כנפי שחר"

וכו' כנ"ל נסמך להם: "אודך על פי נוראות נפליתי
 נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאד". כי בודאי הוא
 נוראות ונפלאות פלאי פלאות שאי אפשר להבין, כי
 "נפשי יודעת מאד" מה שעובר עלי, שלא היה אפשר
 להתקיים לולא פח הצדיקים הגדולים האוחזים בְּיָדִי
 בעצתם העמקות, שעל-ידי-זה מתחזקים בכל הדרכים
 והעצות שבעולם, בבחינת "אם אסק שמים וכו' ואציעה
 שאול הנך" וכו'.

וזהו: "גלמי ראו עיניך ועל ספרך כלם יכתבו", זה
 בחינת רבוי הספרים הקדושים, שכלם פלולים
 בספרו יתברך, שהוא ספר התורה הקדושה שנשלמת
 על-ידי רבוי הספרים, כמו שמבאר שם, שעל-ידי-זה
 זוכין לעצה טובה בכל מקום שהוא כנ"ל, כי נמתקין
 כל הדינין, כי נכללין בבחינת קדשי קדשים וכו'.
 וזהו: "ימים יצרו ולא אחד בהם". ודרשו רבותינו
 זכרונם לברכה (תנא דבי אליהו רבה פרק א): זה יום
 הכפורים, כי ביום-כפור אז נכללין הכל, בבחינת
 קדשי קדשים שלשם נכנס הפהן הגדול בשביל כל
 ישראל עם קטרת סמים דקה מן הדקה לכפר על כלם,
 שכל זה הוא בחינה הנ"ל, שנכללין בבחינת קדשי
 קדשים על-ידי אמונת חכמים אמתיים, שזוכין על-ידי
 רבוי הספרים הקדושים וכו' כנ"ל, כמו שאמרו

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים רמט

רבותינו זכרונם לברכה.

וזהו: "ולי מה יקרו רעיון אל מה עצמו ראשיהם", שנאמר על הצדיקים הקדושים האמתיים (עין סנהדרין לח:), הינו כנ"ל. שכל זה התקון הוא על-ידי הצדיקים הקדושים, שזוכין להאמין בהם על-ידי שנחשבין אצלו כל הספרים הקדושים, כמו שמבאר שם וכנ"ל:

וילבאר יותר ענין התורה "חדו רבי שמעון", הנ"ל לקשר יותר מה שמבאר שם, שעל-ידי האמונת חכמים, שעל-ידי-זה נתרבין ספרים וכו', על-ידי-זה נתתקן כל הפגמים שכתב שם תחלה, בענין ידי הסמיכה וידי הכתיבה וסוד העבור וחלקת העצה וכו', שהכל נתתקן על-ידי רבוי הספרים קדושים, שנתרבין על-ידי אמונת חכמים כנ"ל. כי בדורות הראשונים לא היו כותבין כלל תורה שבעל פה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (גטין ס:): 'דברים שבעל פה אי אתה רשאי לכתב' וכו'. כי אי אפשר לכתב כל פרטי הספרות והחלוקים שיש אפלו בדיני אסור והתר, ובפרט בדיני ממונות, מפל שכן בענין קיום התורה וכו'. על-כן היתה התורה נמסרת רק בעל פה שהוא על-ידי הסמיכה שסמכו זה לזה. וכלם הכרחו לקבל מהרבי הראשון שהוא המסמיך הראשון, שהוא משה

רַבְּנוּ שֶׁהַסְּמִיךְ אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְכוּ'. כִּי עָקַר הַסְּמִיכָה הוּא בְּשִׁבִיל בְּחִינַת תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, כִּי עַל-יְדֵי הַסְּמִיכָה בִּידְיוֹ הַמְּשִׁיךְ בּוֹ חֲכָמָתוֹ הָעֲמֻקָּה מְאֹד, בְּבְחִינַת (דְּבָרִים לז, ט) "וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן מָלֵא רוּחַ חֲכָמָה כִּי סָמַךְ מֹשֶׁה יְדָיו עָלָיו" (עֵינֵן סִפְרֵי שֵׁם וְסִנְהֶדְרִין יג):

(וְזֶהוּ בְּעֲצֻמוֹ בְּחִינַת מְלוּי פְּגִימַת הַלְּבָנָה, כִּי 'פְּגִי יְהוֹשֻׁעַ כְּפְגִי לְבָנָה' וְכוּ' (בְּפָא בַּתְּרָא עה.)), וְעָקַר הַחֲכָמָה שְׁצָרִיךְ לְקַבֵּל, לְתַת יַעֲזָה בְּכָל פְּרִטֵי הַדִּינִים וְהַסְּבָרוֹת שֵׁישׁ בְּהַתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, שֶׁהִיא שְׁלֵמוֹת תּוֹרָה שְׁבִכְתָּב, וּבַפֶּרֶט בְּעֵנִין הַנְּהַגְתָּ הָעוֹלָם הַכְּפוּפִים תַּחֲתָיו, שְׂיִדַע אֵיךְ לְהַנְהִיג אֶת כָּל אֶחָד בְּכָל עֵת בְּכָל מָה שְׂעוּבֵר עָלָיו, שְׂזֶהוּ בְּחִינַת "אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ" (בַּמְדָּבָר כז, יח) שְׂיִוִּדַע לְהִלָּךְ נֶגֶד רוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד (סִפְרֵי שֵׁם). וְהָעָקַר בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם, וּבַפֶּרֶט לְקָרֵב הָרְחוּקִים מְאֹד מְאֹד, שְׂאֶפְלוּ כְּשִׁמְתִּקְרָבִים עוֹבֵר עֲלֵיהֶם מִהַ שְׂעוּבֵר וְכוּ'. וְכֵן גַּמְסָרָה הַתּוֹרָה מְדוּר לְדוּר מִיְהוֹשֻׁעַ לְזִקְנִים וְכוּ' עַד אֲנָשֵׁי כְּנֻסַת הַגְּדוּלָה וְכוּ', שְׂכָל זֶה בְּחִינַת הַסְּמִיכָה שְׂהָיָה אֹז, שְׂלֹא הָיָה רִשְׁאֵי לְהִיּוֹת רַבִּי וּמְנַהִיג כִּי אִם עַל-יְדֵי הַסְּמִיכָה וּמִשָּׁם קִבְּלוּ יְדֵי הַכְּתִיבָה, כְּמוֹ שְׂמְבָאָר שֵׁם. כִּי גַם תּוֹרָה שְׂבִכְתָּב בְּעֲצֻמָּה כָּל שְׂלֵמוֹתָהּ עַל-יְדֵי תּוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה, שְׂנִמְשַׁכְתָּ עַל-יְדֵי הַסְּמִיכָה כְּנ"ל, עַל-כֵּן מִשָּׁם קִבְּלוּ גַם יְדֵי הַכְּתִיבָה בְּכָל הַמְּשַׁפְּטִים שְׂבִינֵן יִשְׂרָאֵל, שְׂהַכֵּל יִתְקַיֵּם עַל-יְדֵי כְּתִיבַת

לקוטי הלכות ראש חודש ז' ארח-חיים רנא

ישראל. ועל-ידי-זה זכו לקדשת ארץ ישראל, כמו שמבאר שם, שעל-ידי הפתיכה נתקדש האויר בקדשת ארץ-ישראל, ועל-ידי-זה זכו לסוד העבור, כמו שמבאר שם, שזהו בחינת קדשת ראש חודש:

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (נלקוט בא קפז): 'לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם, שהוא מצוה הראשונה שנצטוו ישראל וכו'. ומה טעם פתח בבראשית, משום (תהלים קיא, ו) "כח מעשיו" וכו'. כדי שיוכלו ישראל לכבש ארץ-ישראל. ולכאורה קשה עדין, אם כל מה שספר מעשה בראשית וכו', הכל היה בשביל כבישת ארץ-ישראל, למה פתח בזה תחלה, היה לו להתחיל במצוה ראשונה 'החודש הזה לכם'. ואחר כך היה מספר מעשה בראשית, שהוא בשביל כבישת ארץ-ישראל, פי הלא לא כבשו ארץ-ישראל עד אחר מתן תורה, ולמה פתח בבראשית תחלה קדם החודש וכו'?!.

אף על-פי הנ"ל, פי כל קדשת החודש, שהוא בחינת סוד העבור, אי אפשר לקבל פי אם על-ידי קדשת ארץ-ישראל, על-פני הכרח להתחיל תחלה בראשית, שעל-ידי-זה נתגלה קדשת ארץ-ישראל, ואחר כך התחיל מצוה ראשונה, שהוא קדוש החודש, שהוא בחינת סוד העבור, שאי אפשר לגלות פי אם על-ידי

קדשת ארץ ישראל כנ"ל והוא מצוה ראשונה, כי בה תלויים כל המועדים וכל התורה כלה, שהכל בשביל לתקן פגימת הלבנה על-ידי סוד העבור, כמובן בספרי קדש הרבה בזה וכן"ל:

וְאִז כְּשֶׁהִיְתָה הַסְּמִיכָה וְכָל הַתְּקוּנִים הַנִּזְכָּרִים, הָיוּ יוֹדְעִין לְתַת עֲצָה לְנַפְשָׁם עַל-יְדֵי הַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים הַנִּסְמָכִים, שְׁעָקֵר הַסְּמִיכָה הוּא בְּשִׁבִיל זֶה כַּנִּזְכָּר, אֲבָל עֲכָשׁוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים שֶׁנִּפְגַּם כָּל זֶה, כִּי אֵין לָנוּ סְמִיכָה זֶה כַּמָּה וְכַמָּה דוֹרוֹת (עֵין בְּטוֹר חוֹשֵׁן מִשְׁפָּט סִימָן א). וּבְכָל דוֹר וָדוֹר שֶׁל אֲרִיכַת הַגְּלוּת סוּמְכִים מְעַצְמָם מְנַהֲיגִים הַנִּקְרָאִים בְּשֵׁם רַבִּי שְׂאִינָם הַגּוֹנִים, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְקַלְקַל כָּל הַנִּזְכָּר. וְעַל-כֵּן בְּאֲמַת אֵין יְכוּלִין לְתַת עֲצָה לְנַפְשׁוֹ כַּנִּזְכָּר. וְהָעָקֵר בְּעֵנִין קִיּוּם הַתּוֹרָה שֶׁל הָרַחוּקִים הַחֲפִצִּים לָשׁוּב וְכוּ' כַּנִּזְכָּר, עַל-כֵּן כָּל הַתְּקוּנָה עַל-יְדֵי רַבּוֹי הַסְּפָרִים שֶׁנִּתְחַבְּרִין בְּכָל דוֹר שֶׁהִתִּירוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבָרְכָה לְכַתֵּב מִשׁוּם: (תהלים קיט, קכו) "עַת לַעֲשׂוֹת לָהּ הַפְּרוּ תוֹרַתְךָ" (ועֵין גִּטִּין ס). 'הַפְּרוּ תוֹרַתְךָ' דִּיקָא, שְׁבִשְׁבִיל אוֹתָן שֶׁהִפְרוּ תוֹרַתְךָ וְחֲטְאוּ כְּמוֹ שֶׁחֲטְאוּ וְצָרִיכִים לְהוֹצִיאָם מִטֵּיט הַיָּנוּן וְכוּ' שֶׁנִּפְּלוּ לְשָׁם, שְׁצָרִיכִין לְהָאִיר בָּהֶם עֲצוֹת עֲמֻקּוֹת מְאֹד וְכוּ', עַל-כֵּן בְּשִׁבִילֵם הִתִּירוּ לְכַתֵּב תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְרַבֵּין סְפָרִים קְדוּשִׁים הָרַבִּה בְּכָל דוֹר, שְׁבָהֶם נִמְשָׁךְ

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארץ-חיים רנג

קדשת ידי הסמיכה, כי עתה שאין לנו סמיכה, אף-על-פי-כן לא אבדה תקנתנו, כי החכמים הקדושים האמתיים ממשיכין בחינת ידי הסמיכה בידי הפתיכה, הינו בכתיבת ספרים הקדושים שכותבין, שעל-ידי-זה נתקדש האויר בקדשת ארץ-ישראל. ועל-ידי-זה נמשך בחינת קדשת סוד העבור, שהוא סוד קדשת ראש חדש, שהוא שרש התשובה כנ"ל:

ועל-ידי זה זוכין גם עתה לעצה שלמה כנ"ל, על-כן מי שרוצה באמת לחשב על תכליתו הנצחי שלא לאבד בחטאיו וכו', כמו שיודע בנפשו מה שנעשה עמו. ואין לו תחבולה ועצה לצאת כנ"ל, כי היה מרצה להתקרב לחכמי אמת שיודעים עצות עמקות להוציאו, אבל אינו יודע היכן הם מרובי תבועת המחלקת הגדולה, שנתרבה עתה קטגוריא גדולה מאד בין התלמידי חכמים וכו' (עין סוף כתבות), על-כן כל תקונו על-ידי רבוי הספרים הקדושים, שדיקא על-ידי-זה בעצמו, ששומע גדל המחלקת, ישים על לבו לשוב בתשובה על פגם אמונת חכמים, שמשם כל המחלקת, כמו שמבאר שם. ובכל פעם שישוב על זה יחזרו ויחשבו אצלו כל הספרים הקדושים, מכל שפן וכל שפן שיזהר בנפשו שלא להלעיג, חס ושלום, על שום אחד מהם, שלא יהיה נהון בצואה רותחת, כמו

שָׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה (עירובין כא:) וְכִמוֹ שֶׁמִּבְאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל. וְכִשְׁיַחֲשָׁבוּ בְּעֵינָיו כָּל הַסְּפָרִים, יוּכַל לְמַצֵּא בְּהַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים עֲצוֹת אֲמִתּוֹת לְנַפְשׁוֹ בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הוּא שָׁם כַּנַּ"ל, כִּי עַל-יְדֵי רַבּוּי הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים נִתְתַקֵּן הַכֹּל כַּנַּ"ל:

וְכִבֵּר מִבְּאֵר בְּדִבְרֵינוּ בְּזֶה בְּמָקוֹם אַחֵר, אֲשֶׁר רַק מִהַסְּפָרִים שְׁנַתִּיסְדּוּ עַל-פִּי חֲכָמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת שֶׁהֵם אַרִיסְטוֹ, יִמַּח שְׁמוֹ, וְחִבְרִיו, מֵהֵם צְרִיכִין לְהִתְרַחֵק כְּמִטְחֵוֵי קִשְׁת אֶפְלוֹ אִם חִבְרָם גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמִבְּאֵר בְּכַמָּה סְפָרִים (עֵינן בְּשֵׁל"ה מִסְכַּת שְׁבוּעוֹת דָּף צב) וּבְדִבְרֵינוּ גְּדוֹל הָאֲזָהָרָה לְהִתְרַחֵק מֵהֵם, כִּי לֹא בְּאֵלֶּה חֵלֶק יַעֲקֹב וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר (עֵינן חֲזִי מוֹהַר"ן סִימָנִים תּוֹדֵתִיב, תִּיט, תרג; וְעֵינן שִׁיחוֹת הַר"ן סִימָנִים ה, לב, לג, מ, פא, קב, רטז, רכו.). אֲבָל כָּל הַסְּפָרִים שְׁנַתִּיסְדּוּ עַל-פִּי דִבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה בְּתִלְמוּד וּפּוֹסְקִים וְסְפָרֵי מוֹסֵר, שְׁנַתִּיסְדּוּ עֲלֵיהֶם וְעַל דִּבְרֵי הַזֵּהָר הַקְּדוּשׁ וְהָאֶרֶץ ז"ל, בְּהֵם צְרִיכִין לְהִתְדַבֵּק וּלְקַיֵּם 'הַפּוֹךְ בָּהֶם וְהַפּוֹךְ בָּהֶם' (אֲבוֹת סוּף פֶּרֶק ה). וְעַל כָּל פָּנִים יֵאָמֵר בָּהֶם, מִכָּל שֵׁכֵן וְכָל שֵׁכֵן שֶׁלֹּא יִלְעִיג עֲלֵיהֶם, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, וְכִשְׁיִתְגַּבֵּר לְעֶסֶק בָּהֶם בּוֹדֵאֵי יִזְכֶּה לְמַצֵּא עֲצוֹת לְנַפְשׁוֹ תָּמִיד, כִּי בְּחִינַת יְדֵי הַסְּמִיכָה, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הָעֲצוֹת הָאֲמִתּוֹת, גְּנוּזִים בְּסְפָרֵיהֶם הַקְּדוּשִׁים כַּנַּ"ל:

לקוטי הלכות ראש חודש ז' ארח-חיים רנה

ועל-פי כל זה תוכל להבין קצת קשר כל התורה הנ"ל היטב, ותוכל לקבל משם הצלה לנפשך בכל עת אם תרצה באמת לאמתו:

ח) כלל הדבר, שתקון פגימת הלבנה, שהוא מצות קדשת ראש חודש, שהוא בחינת סוד העבור, נעשה על-ידי רבוי הספרים הקדושים שנתרבין בכל דור, שהם שלמות התורה, כמו שמבאר שם, פי תורה שבכתב ותורה שבעל פה הם בחינת חמה ולבנה כידוע (עין זהר חלק ב' קסא:), בחינת משה ויהושע, פי פני משה בפני חמה ופני יהושע בפני לבנה (בבא בתרא עה.), על-כן על-ידי רבוי הספרים שנתרבין, שהם בחינת תורה שבעל פה, שעל-ידי-זה נשלם תורה שבכתב, כמו שמבאר שם, ונתיחד ונכלל תורה שבכתב עם תורה שבעל פה, על-ידי-זה נתיחד ונכלל הלבנה עם החמה, פי הם הם בחינת תורה שבכתב ותורה שבעל פה, שזה עקר תקון פגימת הלבנה כשמתיחדת עם החמה, שזה נעשה על-ידי רבוי הספרים כנ"ל:

ט) ועקר התקון הוא בראש השנה, שאז הוא ראש השנה וראש חודש ביום אחד, פי שנה וחדש הם בחינת חמה ולבנה. ואז בראש השנה נכללין יחד בבחינת זכרון אחד עולה לכאן ולכאן, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (עירובין מ:), שזהו בחינת (תהלים

פא, ד) "תקעו בחדש שופר בכסא ליום חגנו", כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (ראש-השנה ח:): 'איזהו חג שהחדש מתכסה בו' וכו'. כי אז בראש השנה עקר התשובה, כי הוא יום ראשון לעשרת ימי תשובה. ועקר התשובה הוא על פגם אמונת חכמים, שבזה תלוי כל התורה פנ"ל (וכמו שמבאר במקום אחר). ועל-ידי התשובה נתרבין הספרים הקדושים פנ"ל, שעל-ידי-זה נכלל חמה ולבנה יחד בחינת תורה שבכתב ותורה שבעל פה פנ"ל:

ועל-כן נקרא הדין והמשפט של ראש השנה שדנין ושופטין את כל אחד ואחד בשם כתיבת ספרים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שם, טז): 'שלשה ספרים נפתחין בראש השנה'. 'ספרים' דיקא, כי הדין והמשפט היא כפי מה שכל אחד שב בתשובה על אמונת חכמים, שעל-ידי-זה נתרבין הספרים פנ"ל:

ועל-כן הם שלשה ספרים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: (שם) 'צדיקים נכתבין לאלתר לחיים, רשעים לאלתר למיתה, בינונים תלויים ועומדים עד יום-כפור'. ולמדו מפסוק (תהלים סט, כט): "ימחו מספר חיים" וכו'. כי 'צדיקים' הם התלמידי חכמים האמתיים העוסקים בתורה באמת, ועוסקין להרבות ספרים קדושים בעולם, שזה עקר התקון. ועל-כן הם נכתבין

בִּוּדָאֵי לְאַלְתֵּר לְחַיֵּי עוֹלָם לְנֶצַח.

'רְשָׁעִים' הֵם הַמְלַעֲיָגִים עַל רַבּוּי הַסְּפָרִים וּמִתְלוֹצְצִים מֵהֶם וְהֵם אֶצְלָם לְמוֹתֵר, הֵם נְדוּנִים לְאַלְתֵּר לְמִיתָה, כִּי הֵם נְדוּנִים בִּיגִיעַת בְּשָׂר בְּצוּאָה רוֹתַחַת, שְׁמֵשׁ עֶקֶר הַמִּיתָה שְׁנַגְזָרָה עַל-יְדֵי אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע וְכוּ'. וְכִמוֹ שְׁמִבְאָר מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר.

'בֵּינּוּנִים' הֵם שֶׁהִתְחִילוּ לָשׁוּב עַל פְּגָם אֱמוּנַת חֲכָמִים, אֲבָל עֲדִין לֹא שָׁבוּ בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלֵמָה, וְלֹא תִקְנּוּ עֲדִין פְּגָם אֱמוּנַת חֲכָמִים כְּרֵאוּי, הֵם תְּלוּיִים וְעוֹמְדִים עַד יוֹם-כְּפוּר, כִּי אַז בְּיוֹם-כְּפוּר אַז גָּמַר הַתְּקוּן הַנִּ"ל, כַּמּוּבָן בַּתּוֹרָה הַנִּ"ל שֶׁכָּתַב שָׁם, שְׁעַל-יְדֵי שְׁשִׁבִין בְּתִשְׁבּוּבָה עַל פְּגָם אֱמוּנַת חֲכָמִים, עַל-יְדֵי-זֶה נִחְשָׁבִין בְּעֵינָיו הַסְּפָרִים שֶׁמִּתְחַלָּה הָיוּ בְּעֵינָיו כְּלֵא. וְכֵן בְּכָל פַּעַם עַל-יְדֵי כָּל תִּשְׁבּוּבָה וּתִשְׁבּוּבָה נִחְשָׁב בְּעֵינָיו יוֹתֵר עוֹד סֵפֶר וְכוּ', שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁלַם תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְנִכְלָלַת בְּבַחֲיַנַת לוחות הָאֶבֶן, בְּחִינַת אֶבֶן שְׁתִּיָּה קִדְשֵׁי קִדְשִׁים וְכוּ', עֵינֵי שָׁם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת יוֹם-כְּפוּר, שְׁאֵז נִכְנַס הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לְפָנָי וּלְפָנָי לְבֵית קִדְשֵׁי קִדְשִׁים לְהֶאֱבֹן שְׁתִּיָּה שְׁשָׁם עָמְדוּ לוחות הָאֶבֶן (יוֹמָא נג:).

וְעַל-כֵּן הַבֵּינּוּנִים תְּלוּיִים וְעוֹמְדִים עַד יוֹם-כְּפוּר, שְׁאֵז גָּמַר הַתְּקוּן הַזֶּה כַּנִּ"ל. עַל-כֵּן הֵם תְּלוּיִים וְעוֹמְדִים מֵרֵאשִׁי הַשָּׁנָה עַד יוֹם-כְּפוּר, אִם יִשׁוּבוּ בְּכָל

פַּעַם וַיִּחְשְׁבוּ בְּעֵינֵיהֶם הַסְּפָרִים אֶז יִזְכוּ בְּיוֹם-כַּפּוֹר לְגַמֵּר חַתִּימָה טוֹבָה, כִּי אֶז בְּיוֹם-כַּפּוֹר עֶקֶר שְׁלֵמוֹת תִּקּוֹן זֶה, כִּי אֶז נִכְנָס הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לְבֵית קֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים לְהֶאֱבֹן שְׁתִּיָּה עַל-יַדֵּי הַכַּח שֶׁל תְּשׁוּבַת יִשְׂרָאֵל, שְׁעַל-יַדֵּי זֶה נִתְרַבּוּ הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים, שְׁעַל-יַדֵּי-זֶה נִכְלָלַת הַתּוֹרָה בְּבַחֲיַנַּת אֶבֶן שְׁתִּיָּה וְכוּ' כַּנ"ל:

י) וְעַל-כֵּן אֶז בְּיוֹם-כַּפּוֹר מִתְפַּלְּלִין חֲמֵשׁ תְּפִלוֹת. כִּי תְּפִלָּה, בְּחִינַת מַלְכוּת, בְּחִינַת לְבָנָה, בְּחִינַת תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה כַּיְדוּעַ (עֵין זֶהר חֵלֶק א' טז, כד, רמז). וְעַל-כֵּן בְּיוֹם-כַּפּוֹר, שְׁאֶז נִשְׁלַם תִּקּוֹן פְּגִימַת הַלְּבָנָה. כִּי נִכְלָלִין חֲמָה וּלְבָנָה תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה יַחַד. עַל-כֵּן אֶז הַתְּפִלָּה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, שְׁמַתְפַּלְּלִין חֲמֵשׁ תְּפִלוֹת כְּנֶגֶד חֲמֵשֶׁה חֲמֵשֵׁי תּוֹרָה. כִּי הַתְּפִלָּה בְּחִינַת תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה וְכוּ' נִכְלָלַת בְּכָל הַחֲמֵשֶׁה חֲמֵשֵׁי תּוֹרָה. כִּי נִכְלָלִין אֶז בַּשְּׁלֵמוֹת כַּנ"ל, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת שֶׁהֵיוּ כְּתוּבִים עַל לוחות הָאֶבֶן, שֶׁהֵם חֲמֵשׁ כְּנֶגֶד חֲמֵשׁ, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה (ירושלמי שְׁקָלִים ו תנחומא תרומה י), בְּחִינַת חֲמֵשֶׁה חֲמֵשֵׁי תּוֹרָה וְחֲמֵשֶׁה תְּפִלוֹת שֶׁל יוֹם-כַּפּוֹר שְׁנִכְלָלִין יַחַד, שְׁזֵה עֶקֶר הַתִּקּוֹן שְׁנִשְׁלַם בְּיוֹם-כַּפּוֹר כַּנ"ל:

וְעַל-כֵּן נִקְרְאָת הַתְּפִלָּה הַחֲמֵשִׁית שְׁמוֹסִיפִין בְּיוֹם-כַּפּוֹר 'נְעִילָה', כִּי עַל-יַדֵּי-זֶה נוֹעֲלִין וּמַחְבְּרִין וְכוּלְלִין

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארחי חיים רנט

יחד תורה שבכתב ותורה שבעל פה, שהם בחינת חמה
ולבנה פנ"ל:

ועל-כן אומרים אז (דברים ד, לה) "ה' הוא האלקים" שבע
פעמים (שלחן ערוך סימן תרכג סעיף ו). ושמע וברוך
שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כי השם הוא האלקים
זה בחינת יחוד תורה שבכתב ותורה שבעל פה, בחינת
חמה ולבנה פידוע (עין זמר חלק ב' קסא), בחינת "כי שמע
ומגן ה' אלקים" (תהלים פד, יב). וזהו גם כן בחינת שמע,
וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד פידוע (עין בזר שם).
ועל-כן אומרים אז 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם
ועד' בקול רם (טור סימן תריט), כי בכל השנה שעדין לא
נתתקן בשלמות פגם אמונת חכמים, על-כן צריכין
לומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בלחש, שלא
יתגרו בנו החולקים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם
לברכה.

כי ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שהוא בחינת
תורה שבעל פה פידוע, שהוא חדושי תורה של
התלמידי חכמים האמתיים, שמחברין ספרים הרבה
צריכין לומר אז בלחש, כי צריכין להעלים ולהסתיר
ולכסות פמה וכמה חדושי תורה שלא לגלותם בבחינת
קול רם, כי אם בבחינת סוד בלחש. וכמו שאמר אדוננו
מורנו ורבנו זכרוננו לברכה, שיש פמה דברים שהם

עֲתָה סוּד, וַיְהִיָּה יָמִים וַזְמַנִּים שְׁלֵא יִהְיֶה סוּד וְכוּ' (כְּמוֹ שְׁמוּבָא בְּסֵפֶר חַיֵּי מוֹהַר"ן (סִימָן תִּיט)). וְעַל-כֵּן יֵשׁ פְּמָה סִפְרִים קְדוּשִׁים שֶׁהֵיוּ גְנוּזִים פְּמָה שָׁנִים, וְאַחַר כֵּן בְּרִבּוֹת הַיָּמִים נִתְגַּלוּ, כְּמוֹ סִפְרֵי הַזֶּהָר הַקְּדוּשׁ וְכַתְּבֵי הָאֲר"י ו"ל, וְכֵן יֵשׁ פְּמָה סִפְרִים קְדוּשִׁים שְׁגְנוּזִים עַדִּין וּבְיָמִים הַבָּאִים יִתְגַּלוּ וְאֶפְלוּ הַסִּפְרִים שְׁמַגְלִים עַכְשָׁו צְרִיכִים לְגִלוֹתָם מְעַט מְעַט. וְגַם צְרִיכִים פְּמָה דְּבָרִים לְכַתְּבָם בְּרָמָז, הַכֹּל מִחֲמַת הַחוֹלְקִים וְהַלְצִים שְׁלֵא יִתְגָּרוּ יוֹתֵר.

וְכֹל זֶה הוּא בְּחִינַת סוּד אֲמִירַת 'בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד' בְּלַחַשׁ בְּכֹל הַשָּׁנָה כְּלָה, אֲבָל בְּיוֹם-כְּפוּר שָׂאז נִכְנַס הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לְפָנָי וּלְפָנָיִם לְאַבְן שְׁתֵּיהָ וְכוּ', שָׂאז נִשְׁלַם בְּחִינַת תְּקוּן אֲמוּנַת חַכְמִים עַל-יַדֵּי רַבּוּי הַסִּפְרִים וְכוּ' כַּנ"ל, עַל-כֵּן אָז אוֹמְרִים 'בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד' בְּקוּל רָם, כִּי כְּשִׁיתְגַּלֶּה הָאֲמֵת, וַיִּדְעוּ וַיֵּאֱמִינוּ הַכֹּל בְּקִדְשֵׁת נִפְלְאוֹת חֲדוּשֵׁי הַסִּפְרִים הַקְּדוּשִׁים, בְּנִדְאֵי אָז לֹא נִצְטַרְךָ לְהַעֲלִימָם וְלְהַסְתִּירָם בְּבְחִינַת סוּד וְלַחַשׁ, כִּי אָז לֹא יִהְיֶה סוּד. וּבְכֹל יוֹם-כְּפוּר נִמְשָׁךְ בְּחִינָה זֹאת, עַל-יַדֵּי תְקוּן הַתְּשׁוּבָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, עַל-כֵּן אוֹמְרִים אָז 'בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד' בְּקוּל רָם וְכַנ"ל.

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים רסא

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׁמִבְּאָר עַל (דְּבָרִים ד, ו) "לְעֵינֵי הָעַמִּים" וְכוּ', "שֶׁהַסּוּד נִשְׁאָר אֶצְלָנוּ, רַק שְׁמַגְלִין שְׂיָבִינוּ שֶׁהַסּוּד אֶצְלָנוּ" וְכוּ'. וְזֶהוּ בְּחִינַת אַמִּירַת 'בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד' בְּלַחַשׁ בְּבְחִינַת סוּד, אֲבָל בְּיוֹם-כַּפּוּר אוֹמְרִים בְּקוֹל רָם, כִּי אַז נִמְשָׁךְ בְּחִינַת תְּקוּן פְּגִימַת הַלְּבָנָה, בְּחִינַת הַתְּגַלוֹת סוּד הָעֶבּוּר שְׂיִתְגַּלֶּה לְעֵתִיד. עַל-כֵּן אוֹמְרִים אַז 'בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד' בְּקוֹל רָם וְכַנ"ל.

וְעַל-כֵּן מִהֲדָרִין כָּל יִשְׂרָאֵל לְקַדֵּשׁ אֶת הַלְּבָנָה בְּמוֹצָאֵי יוֹם-כַּפּוּר (שְׁלַחַן-עֲרוּךְ סִימָן תְּכוּ סַעִיף ב בְּרַמ"א), כִּי אַז עֶקֶר תְּקוּן פְּגִימַת הַלְּבָנָה כַּנ"ל, וְעַל-כֵּן אַחַר יוֹם-כַּפּוּר עוֹשִׂין סְכוּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּקוּן שְׁלֵמוֹת הָעֵצָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת סִכָּה, בְּחִינַת 'וּפְרָס עָלֵינוּ סִכַּת שְׁלוֹמָךְ וְתִקְנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ' וְכוּ' (וְכַמוֹ שְׁמִבְּאָר בְּמָקוֹם אַחֵר).

וְאַחֵר כֶּךָ עוֹשִׂין שְׂמִיחַת תּוֹרָה, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה שְׂמִיחָה, בְּחִינַת (מְשָׁלֵי יג, ט) "אוֹר צְדִיקִים יִשְׂמַח" שְׁנִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי שְׁנִכְלָלִין כָּל הָאֲבָנִים בְּאֶבֶן אֶחָד וְכוּ' (עֵין בְּרֵאשִׁית רַבָּה פ, סח), שֶׁהוּא בְּחִינַת קְבוּץ וְכִלְלִיּוֹת הַנִּפְשׁוֹת. וְזֶה שְׂמִתְקַבְּצִין אֶל הַצְּדִיק בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְכוּ', עֵין שָׁם, שְׁכָל זֶה הוּא בְּחִינָה אַחַת כַּמוֹכֵן שָׁם:

(יא) וְזֶה בְּחִינַת חֲנֻכָּה, בְּחִינַת חֲנֻכַּת הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ (עֵין פְּסִיקְתָא רַבְתִּי ו) שְׂזוּכִין עַל-יְדֵי יוֹם-כַּפּוּר, (כַּמוֹ

שֶׁמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה "כִּי מֵרַחֲמֵם יִנְהַגֶּם" סִימָן ז בְּלִקוּטֵי
 (תְּנִינָא). כִּי בְּיוֹם-כַּפּוּר נִשְׁלַמְת הַתּוֹרָה בְּרַבּוּי הַסְּפָרִים,
 בְּבַחֲיִנַת (שְׁמוֹת כד, יב) "לַחֹת הָאָבֶן". וְעַל-כֵּן אַחַר כָּף
 עוֹשִׂין חֲנֻכָּה בְּחִינַת חֲנֻכַּת הַבַּיִת, כִּי עֵקֶר בְּנִין הַבַּיִת-
 הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁל לְעֶתִיד הוּא עַל-יַדֵּי שְׁלֵמוֹת הַתּוֹרָה,
 בְּבַחֲיִנַת "בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת" (מְשָׁלִי כד, ג), עַל-יַדֵּי שְׁלֵמוֹת
 הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא עֵקֶר הַחֻכְמָה, עַל-יַדֵּי-זֶה 'יִבְנֶה בַּיִת',
 שֶׁהוּא הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ, כִּי עֵקֶר הַנֶּסֶם שֶׁל חֲנֻכָּה הִזָּה, מֵה
 שֶׁהַכְּנִיעוּ מִלְּכוּת הָרַשָּׁעָה, שֶׁרָצוּ לְהַחְרִיב אֶת הַבַּיִת-
 הַמְּקֻדָּשׁ וּלְבַטֵּל אֶת הַתּוֹרָה, כִּי פָּגְמוּ בְּכַתִּיבַת סְפָרֵי
 הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. וְעַל-כֵּן אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה ב, ד): 'כְּתָבוּ
 לָכֶם עַל קֶרֶן הַשּׁוֹר שֶׁאֵין לָכֶם חֵלֶק וְכוּ'. 'כְּתָבוּ' דִּיקָא,
 כִּי רָצוּ לְהַפְּךָ מִהַפֵּךְ אֶל הַפֵּךְ, לְהַחֲלִישׁ וּלְבַטֵּל חֵם
 וְשָׁלוֹם, כְּתָב דִּקְדָּשָׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּתִיבַת סְפָרֵי
 הַתּוֹרָה שֶׁבְּכַתָּב וּבְעַל פֶּה פְּנִ"ל, וּלְהַגְבִּיר הַהַפֵּךְ כְּתָב
 דִּסְטָרָא אַחֲרָא, בְּחִינַת 'כְּתָבוּ לָכֶם וְכוּ' שֶׁאֵין לָכֶם חֵלֶק'
 וְכוּ', שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כְּתִיבַת סְפָרֵי חֻכְמֵי יוֹן, שֶׁמֵּהֶם כָּל
 הַחֻכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת שֶׁנִּקְרָאִים בְּדַבְּרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם
 לְבָרָכָה (עֵין מְנַחֵת סד: סוּטָה מט) 'חֻכְמוֹת יוֹנִית', שֶׁהֵם כְּנֻגַד
 הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְהַעֲקָר כְּנֻגַד תּוֹרָה שֶׁבְעַל פֶּה, שֶׁזֶּהוּ
 בְּחִינַת עֶצֶם הַצָּרָה שֶׁבְּדוֹרוֹת אֱלוֹ, שֶׁמִּתְגַּבְּרִים הַכַּתּוֹת
 רְעוֹת הָעוֹסְקִים בְּחֻכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, וּמְרַבִּים סְפָרִים
 הָרְעִים שֶׁל הֶבֶל וְשֶׁל אֶפִיקוֹרְסִית, וּמִתְלוֹצְצִים מִכָּל

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים רסג

ספרי אמת המיסדים על-פי חכמת האמת על-פי חכמי התלמוד והזהר הקדוש וכו'. ומי שבקי בהם רואה שברוב דבריהם הם נוטים אחרי פת הקראים פידוע.

ועל-כן עקר המשכת הנס והישועה של חנכה בכל דור, הוא על-ידי קדשת ראש השנה ויום-כפור, כמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרנו לברכה כנ"ל, הינו על-ידי הפשרים השבים בתשובה על פגם אמונת חכמים, שעל-ידי-זה נתרבין ספרים קדושים הרבה כנ"ל, שזה התקון נעשה בראש-השנה ונגמר ביום-כפור כנ"ל. וכשזה קם זה נופל, שנופלים על-ידי-זה ספרי המורים שלהם ועוקרים דעותיהם הרעות ונמחין מלב בני ישראל, שזה בחינת קדשת חנכה להכניע חכמות יון ולהגביר אור ספרי התורה הקדושה, שזהו בחינת נר חנכה, בחינת אור התורה, בחינת כי נר מצוה ותורה אור, בחינת נר חנכה מוסיף והולך, שמוסיפין בכל פעם שתאיר ביותר אור התורה הקדושה על-ידי רבוי הספרים הקדושים, שהם עקר שלמות אור התורה כנ"ל:

וב) ועל-כן קורין בחנכה בפרשת שנים עשר נשיאים, כי שנים עשר נשיאים של השנים עשר שבטים, הם בחינת שנים עשר חדשי השנה, כמוכא (עין תקוני זהר דף נט.), כי הנשיאים הם בחינת חכמי הדור

שְׁמִקְבָּלִים מִמָּשָׁה רַבְּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַרְבֵּי הָאֲמָתִי שֶׁבְּכָל דּוֹר, שֶׁהֵם עוֹסְקִין לְתַקֵּן פְּגִימַת הַלְּבָנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת קְדֻשַׁת שְׁנַיִם עָשָׂר רְאִשֵׁי חֲדָשִׁים כְּנֻגַד שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבָטִים (טור סימן תיז) כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן קוֹרִין זֹאת בְּחִנּוּכָהּ, כִּי אַז הוּא בְּחִינַת תְּקוּן אֲמוּנַת חַכְמִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת קְדֻשַׁת רֹאשׁ חֹדֶשׁ, בְּחִינַת סוּד הָעֵבוֹר כַּנ"ל:

(א) וְעַל-כֵּן נִקְבַּע חֲנֻכָּה בְּסוּף חֹדֶשׁ כְּסֵלוֹ, וּבְרֹאשׁ חֹדֶשׁ, וְתַחֲלַת חֹדֶשׁ טַבַּת, מֵה שֶׁלֹּא מְצִינוּ בְּשׁוּם יוֹם טוֹב, כִּי אַז הוּא בְּחִינַת תְּקוּן פְּגִימַת הַלְּבָנָה, שֶׁעָקַר תְּקוּנָהּ כְּשִׁמְתַמְעֻט בְּתַכְלִית הַמַּעוּט בְּסוּף הַחֹדֶשׁ וְחִוְזֶרֶת וּמִתְמַלֵּאת בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ כִּידוּעַ. וְעַל-כֵּן נִקְבַּע חֲנֻכָּה בְּכְסֵלוֹ, כִּי עָקַר קְבִיעַת הַשְּׁנָה תְּלוּי בְּחֻשׁוֹן וְכְסֵלוֹ כִּידוּעַ לְבָקִיאִים בְּחֻשְׁבוֹן הַלּוּחוֹת. נִמְצָא כְּשִׁיּוּצָא כְּסֵלוֹ וְנִכְנַס רֹאשׁ חֹדֶשׁ טַבַּת וְיוֹדְעִים קְבִיעַתָּם כְּבָר נִשְׁלַם הַקְּבִיעוֹת שֶׁל הַשְּׁנָה, כִּי אַחֵר כָּף מִתְנַהֲגִים כָּל הַחֲדָשִׁים כְּסֵדֶר, אֶחָד מְלֵא, וְאֶחָד חֲסֵר, וְעַל-כֵּן מִחֲמַת שֶׁעָקַר תְּקוּן קְבִיעוֹת הַשְּׁנָה שֶׁנִּמְשָׁךְ מִסוּד הָעֵבוֹר, שֶׁהוּא בְּחִינַת קְדֻשַׁת רֹאשׁ חֹדֶשׁ, נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי תְּקוּן אֲמוּנַת חַכְמִים שֶׁנִּתְתַקַּן בְּחִנּוּכָהּ כַּנ"ל, עַל-כֵּן סָבַב הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיְהִיָּה נִקְבַּע חֲנֻכָּה בְּכְסֵלוֹ וְטַבַּת, שְׂאֵז עָקַר קְבִיעוֹת הַשְּׁנָה כַּנ"ל:

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים רסה

ואגב אמרתי לרשם מה שהאיר השם בלבי על ענין קביעות השנה, שלפעמים היא חסרה כשחשון וכסלו הם חסרים ולפעמים מלאים, ולפעמים כסדרן כידוע, כמבאר בשלחן ערוך (סוף סימן תכח), ובפרט בפרי חדש (שם). וזהו מרמז בפסוק (דברים ד, ו): "כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים וכו'. ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה". ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (שבת עה.) על סוד העבור. וזהו ח'כ'ם ראשי תבות ח'סרים מ'לאים כ'סדרן, כי זה כלל חשבון עבור שנים וקביעות חדשים, שעל זה נאמר "כי היא חכמתכם" וכו', רק עם ח'כ'ם וכו' וכנ"ל:

יד) זה שכתוב במדרש (במדבר רבה יב, שיר-השירים ו) בפרשת הנשיאים שנתנאל בן צוער נתן עצה זאת להנשיאים לחנוך המשכן באלו העגלות והקרבנות וכו', כי הם היו יודעין לעבר שנים ולקבע חדשים, כמו שכתוב: (דברי-הימים א יב, לג) "ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל" וכו', עיין שם במדרש. נמצא, שמבאר במדרש שקרבנות השנים עשר נשיאים ה'ה על-ידי בני יששכר שידעו סוד העבור, הינו פנ"ל, כי שנים עשר נשיאים, הם בחינת שנים עשר חדשי השנה, שהם שנים עשר ראשי חדשים, בחינת סוד העבור. ועל-כן קורין זאת בחינה,

שאז עוסקים בתקון זה כנ"ל:

(טו) ועל-כן באמת הקריבו כל הקרבנות מדעתן, שלא על-פי משפט התורה, רק שהשם יתברך הסכים על ידן, כי הקריבו קטרת יחיד וחסאת יחיד שאינו ראוי על-פי הדין (עין מנחות נ. ובספרי במדבר שם), וכמוכא בפרוש רש"י (במדבר ז, יד). כל זה הוא בחינה הנ"ל, כי זה בחינת סוד העבור, שנמסר לחכמי אמת הגדולים, שיכולים להנהיג את ישראל כרצונם כפי צורך הדור והשעה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (יבמות ז:): לענין אליהו בהר הפרמל, שהקריב בשעת אסור הבמות בשביל קדוש השם, ולמדו מפסוק "אליו תשמעו" וכן בשארי מקומות. וכל זה בחינת סוד העבור כנ"ל. ועל-כן בני יששכר דיקא, שהיו בקיאים בסוד העבור נתנו עצה של אלו הקרבנות לחנוך המשכן על ידם, כי כל החנוף של השנים עשר נשיאים, שהם כנגד שנים עשר ראשי חדשים, הוא בחינת סוד העבור כנ"ל:

(טז) כי עקר חנוף המשכן, הוא בחינת להשלים את התורה, בחינת לוחות האבן שעמדו בארון, שמשם כל קדשת המשכן והבית המקדש, שבשביל זה חנכו אותו כדי לתקן פגם הערב רב, שעשו את העגל על-ידי שפגמו באמונת חכמים, כי לא האמינו במשה

רַבְּנוּ וְאַהֲרֹן וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁתַּבְּרוּ הַלוּחֹת, וְעַכְשָׁו שֶׁנִּכְנָה הַמִּשְׁכָּן בְּשִׁבְלֵי תַקּוּן זֶה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה (שְׁמוֹת רַבָּה מ.ח.), עַל-כֵּן חָנְכוּ אוֹתוֹ בְּעֵצַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁבָקִיָּאִים בְּסוּד הָעֵבוֹר, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת תַקּוּן אֲמוּנַת חֲכָמִים, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ עַל-יְדֵי הַקְּרָבָנוֹת אֵלּוֹ בְּחִינַת תַקּוּן רַבּוּי הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁמְשַׁלְּמִין אֶת הַתּוֹרָה, שֶׁתְּהִיָּה בְּבְחִינַת לוּחֹת הָאֶבֶן בְּשִׁלְמוֹת לְתַקֵּן פָּגַם שְׁבִירַת הַלוּחֹת.

כִּי בְּהַמִּשְׁכָּן קָבַל מֹשֶׁה רַבְּנוֹ אֶת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י (עֵין רַש"י שְׁמוֹת כה, כב), שֶׁמִּיּוֹם שֶׁנִּקְבַּע הָאֵהָל מוֹעֵד לֹא נִדְבַר עִמּוֹ אֶלָּא מִשָּׁם, וְזֶה הָיָה כָּל עֵקֶר קְדֻשַׁת הָאֵהָל מוֹעֵד עִם הַקְּרָבָנוֹת שֶׁהִקְרִיבוּ שָׁם, הַכֹּל בְּשִׁבְלֵי לְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל וּלְזַכּוֹתָם לְתִשׁוּבָה עַל פָּגַם אֲמוּנַת חֲכָמִים, שֶׁמִּשָּׁם הָיָה כָּל חֲטָא הָעֵגֶל כַּנִּל. וּבְשִׁבְלֵי זֶה חָנְכוּ אוֹתוֹ הַשָּׁנִים עֶשֶׂר נְשִׂאִים בְּקְרָבָנוֹת אֵלּוֹ בְּעֵצַת נִתְנָאֵל שֶׁהָיָה בְּקִי בְּסוּד הָעֵבוֹר כַּנִּל, עַל-כֵּן קוֹרִין כָּל זֹאת בְּחִנּוּכָהּ, כִּי אַז צָרִיכִין לְהַכְנִיעַ הַכְּפִירוֹת בְּחֲכָמִים אֲמִתִּיִּים עַל-יְדֵי בְּחִינַת חֲכָמוֹת יוֹן, וְלְהַמְשִׁיךְ תַקּוּן אֲמוּנַת חֲכָמִים עַל-יְדֵי גְדֹל אוֹר הַתּוֹרָה, שֶׁמְאִיר עַל-יְדֵי רַבּוּי סְפָרֵיהֶם הַקְּדוּשִׁים וְכַנִּל:

(י) וְהִנֵּה מִבְּאֵר מְכַל הַנִּל, שֶׁעַל-יְדֵי תַקּוּן אֲמוּנַת חֲכָמִים, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְרַבֵּין הַסְּפָרִים

הקדושים, שעל-ידי-זה נתתקנין כל התקונים הנ"ל, הנזכרין בהתורה הנ"ל, עד שזוכין לסוד העבור, על-ידי זה זוכין לעצות שלמות, שכל אחד יכול לתת עצה לנפשו בכל מקום אשר הוא שם, והעקר בקדשת יהדותו, שזה עקר תקון התשובה, שיתגבר לשוב להשם יתברך מכל המקום אשר הוא שם, אפלו אם נדמה לו שנתעה מאד מאד בעונותיו הרבים וכו' וכנ"ל. כי אין מקום בעולם שאין שם עצה ותקנה לצאת משם, רק שנעלם ממנו העצה על-ידי קלקוליו הרבים, אבל על-ידי אמונת חכמים, שעל-ידי-זה נתרבין הספרים וזוכין לבחינת סוד העבור, על-ידי-זה יש עצה בכל מקום שבעולם וכו' כנ"ל:

ובשביל זה נקרא ראש חדש על שם התחדשות, כי היצר הרע נקרא מלך זקן וכסיל (קהלת ד, ועין במדרש-רבה שם), כי זה כלל ההתרחקות מהשם יתברך, רחמנא לצלן, של כל אחד ואחד מגדול ועד קטן העקר הוא על-ידי זקנה דיסטרא אחרא, מה שנדמה לכל אחד כאלו הכל מתנהג כסדר והוא כבר זקן בדרכיו וכו', ואי אפשר לו לשוב מהם, כמו שכתוב (איוב טו, כב): "לא יאמין שוב מני חשך". והכל על-ידי שמפיל עליו זקנה ה' מלך זקן וכסיל, שהוא היצר הרע כנ"ל. ועל-כן כל התקון על-ידי הצדיקים החכמים אמתיים המתחדשים

כְּנֶשֶׁר וְכוּ' בְּחִינַת (ישעיה מ, לא) "וְקוֹי ה' יַחֲלִיפוּ כַח".

זֶהוּ בְּחִינַת רְבוּי הַסְּפָרִים שֶׁל חֲכָמֵי אֱמֶת, כִּי הַסְּפָרִים
הַקְּדוּשִׁים מִתְּחַבְּרִים עַל-יְדֵי חֲדוּשֵׁי תוֹרָתָם
שֶׁמְחַדָּשִׁים בְּכָל עֵת, וְכָל חֲדוּשֵׁי תוֹרָתָם הוּא לְעִבְדָּא
לְלַמַּד וּלְלַמֵּד לְשֹׁמֵר וּלְעֹשֵׂוֹת וּלְקַיֵּם וְכוּ', כִּי הֵם
מִתְּגַבְּרִים בְּעִבּוּדָתָם בְּכָל יוֹם מִחֲדָשׁ, כְּאִלוּ עֲדִין לֹא
הִתְחִילוּ שׁוּם הִתְחַלָּה בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם וְתוֹרָתוֹ (וְכִמְבָאָר
הַרְבֵּה מְזֵה בְּדִבְרֵינוּ). וְיֹתֵר מְזֵה שְׁמַעְנוּ מִמֶּנּוּ פַעַם אַחַר
פַּעַם, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְבָאָר כָּלֵל. כִּמָּה וְכִמָּה הָיָה בְּעֵינָיו
בְּכָל פַּעַם כְּתִינוּק מִמָּשׁ שְׂאִינוּ יוֹדֵעַ. וּפַעַם אַחַת שְׁמַעְתִּי
מִמֶּנּוּ בְּפִרוּשׁ שְׂאָמַר (ח"י מוהר"ן סימן קפב): אֲנִי עָתָה "כְּגִמְלָה
עָלֵי אִמּוֹ" וְכוּ' (תהלים קלא, ב). וְעַל-יְדֵי שְׁמַתְּחַדָּשִׁים בְּכָל
עֵת וּמְשִׁיגִים גְּדֻלַּת הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת
מִחֲדָשׁ. וְעַל-יְדֵי-זֶה מִתְּחַבְּרִים סְפָרִים קְדוּשִׁים חֲדָשִׁים
בְּכָל עֵת, כִּי כָּל הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים הוּא לְבָאָר וּלְגִלוֹת
גְּדֻלַּת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהוּא גְּדֻלַּת הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ
וּגְדֻלַּת קְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל, כִּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוֹרִיתָא
וְיִשְׂרָאֵל כְּלָא חַד, כְּמוֹ שְׂאִיתָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (חלק ג' עג.).
עַל-כֵּן עַל-יְדֵי-זֶה הֵם מְשִׁיגִין וּמְשִׁיכִין חֲסָדִים חֲדָשִׁים
בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת, שְׁמַשֵּׁם עֵקֶר הַתְּקוּנָה לְזִכּוֹת לְתִשׁוּבָה
כָּל הָרְחוּקִים מְאֹד מְאֹד, שְׁכַמְעֵט כְּמַעֵט אֲבָדָה תְּקוּנָתָם,
בְּפִרְט בְּגִלוֹת הָאֲחֵרוֹן הָאָרְךָ וְהַמֵּר הַזֶּה, שְׁעֵקֶר הוּא

גלות הנפש. וכמבאר באריכות בהקנה 'אני הגבר', שמקונן שם ירמיהו הנביא בעד כלל ישראל (עין מועד קטן כו.). והעקר בעד אחרית הימים האלה וצועק שם בעד כל אחד מישראל: "אני הגבר ראה עני וכו' אותי נהג וילך חשך ולא אור, אך בי ישב יהפך ידו כל היום" וכו' (איכה ג, א). ומי שמשים לב להרגיש צרות נפשו הנזופה הרחוקה מאביה שבשמים, זבין מאליו לפרש כל זה על עצמו, כי היצר הרע מניח כל העולם ואינו מתגרה אלא בישראל ובתלמידי חכמים ביותר וכו', כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ספח נב.). שזהו בחינת "אך בי ישוב יהפך ידו" וכו'. וכן צעק דוד (תהלים לב, ד): "כי יומם ולילה תכבד עלי ידיך" וכו'.

וכן הולך וצועק ירמיה: "במשפטים הושיבני וכו' גדר בעדי ולא אצא" וכו' וכו'. עד שאומר: "ואומר אבד נצחי ותוחלתי מה". כי לפי הנראה לדעת האדם, כבר אבד נצחו ותוחלתו ותקנתו, אך מחזק נפשו ואומר: "זאת אשיב אל לבי על-כן אוחיל וכו' חסדי ה' כי לא תמו כי לא כלו רחמיו". ומאחר שחסדיו ורחמיו אינם תמים ואינם פלים לעולם, בודאי יש תקנה לחסדיו ורחמיו גם עתה. עתה אחר כל הקלקולים הרבים שקלקלנו כל אחד ואחד, אך כל זה עדין אינו מספיק לנחם ולחזק את עצמו מרובי התגברות מרירות פגמיו העצומים, אך עקר התקנה הוא מה שאומר אחר

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארבע-חיים רעא

כך: "חדשים לבקרים רבה אמונתך". ופרש רש"י שהחסדים מתחדשים בכל בקר, ורק זה כל נחמתנו ותקנתנו של כל אחד ואחד, מה שהשם יתברך מחדש חסדים חדשים נפלאים בכל בקר, שעל ידם עקר חדוש מעשה בראשית שבכל יום, בחינת 'ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית'.

וכל זה ממשיכין עלינו הצדיקים הגדולים הנ"ל, המתחדשים בכל יום, ומתחילין מחדש בכל עת, והם ממשיכין עלינו חסדים חדשים בכל יום ובכל עת, ומבטלין הזקנה דסטרא אחרא, שמשם כל כח היצר הרע, כי כל תקנתנו הוא על-ידי שאין יודעין כלל עד היכן חסדיו מגיעים, כי "לגדלתו אין חקר" (תהלים קמה, ג). ועקר גדלתו יתברך הוא חסדים, כי חסד נקרא גדלה (זמר חלק ג רעז, שב), וכמבאר מזה הרבה במקום אחר.

וכל זה בחינת קדשת ראש חדש, שנקרא ראש חדש על שם ההתחדשות של ישראל. וכמו שאומרים בברכת הלבנה: 'וללבנה אמר שתתחדש וכו'. שהם עתידים להתחדש כמותה וכו'. ועל-פני שרש התשובה הוא ראש חדש, (כמו שמבאר בסימן " חלק א'), כי עקר התשובה על-ידי ההתחדשות כנ"ל, אבל כל זה אי אפשר לזכות, כי אם בכח הצדיקים הגדולים המתחדשים בכל עת ומתחדשין בתורה, שעל-ידי-זה

נתרבין הספרים הקדושים כנ"ל, כי רק הם יודעים סוד העבור, לעבר שנים ולקבע חדשים, ולהמשיך קדשת ראש חדש בזמנו ובעתו, באפן שיזכו ישראל להתחדש על-ידי-זה ולשוב בתשובה שלמה, שזה העקר, על-פן עקר קדשת ראש חדש הוא על-ידי רבוי הספרים, שהוא בחינת אמונת חכמים וכנ"ל, כי יש בזה סוד גדול, בחינת סוד העבור בענין ההתחדשות. והעקר שצריכין לידע ולהאמין שאין יודעין כלום ובכל יום ובכל עת נעשין חדשות לגמרי וכו', ועל-ידי-זה יש תקנה תמיד לכל בכח הצדיקים הנ"ל המתחדשים בכל עת וכנ"ל:

(ח) ועל-פן בני יששכר שהיו בקיאים בסוד העבור נאמר בהם: "ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל". שמה הפסוק למדו (שיר-השירים רבה ו.) שהיו יודעים ומבינים סוד העבור לעבר שנים ולקבע חדשים בעתם ובזמנם. וזהו בעצמו בחינת "יודעי בינה לעתים [לדעת] מה יעשה ישראל", שהיו יכולים להודיע לכל ישראל לכל אחד ואחד, מה יעשה בכל עת ועת מפל ימי חיו, בכל מה שעובר עליו באפן שיתחזק וכו', שזהו "יודעי בינה לעתים", שהיו מבינים לתת עצות כפי העתים והזמנים, לדעת מה יעשה ישראל. וזהו בעצמו בחינת סוד העבור,

שֶׁהַצְּדִיקִים הַבְּקִיָּאִים בְּזָה הֵם בְּעֲלֵי עֲצוֹת אֲמֵתִיִּים:

ט) וְזֶה שְׁבֵת־פְּלִת מוֹסָף שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ מִתְחִילִין: 'רֹאשֵׁי חֹדָשִׁים לְעֲמֻךָ נְתַתָּ וְכוּ'. וְאַחַר כֵּן בְּסוּף הַבְּרָכָה מְסִימִין: 'כִּי בְּעֲמֻךָ יִשְׂרָאֵל בְּחִרְתָּ מִכָּל הָאֲמוֹת וְכוּ'. אָבֵל בַּיּוֹם טוֹב מִתְחִילִין תְּחִלָּה: 'אַתָּה בְּחִרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְכוּ', כִּי קָבִיעוֹת רֹאשׁ חֹדֶשׁ הוּא סוּד כְּמוֹס וְנֶעְלָם מְאֹד, בְּחִינַת סוּד הָעֵבוֹר הַנִּלְ, וְשֵׁם סוּד שְׂרֵשׁ הַבְּחִירָה וְסוּד מֵה שֶׁבָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, שֶׁכָּל אֵלוֹ הַסּוּדוֹת אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג רַק צְרִיכִין לְהֶאֱמִין בְּזָה, כִּי הֵם בְּחִינַת שְׁכָלִיּוֹת מְקִיפִין הַסְּתוּמִים וְנֶעְלָמִים מְאֹד בְּזָה הָעוֹלָם, (כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר בְּהַתּוֹרָה "עֲתִיקָא" בְּסִימָן כ"א). עַל מֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבְרָכָה (בְּרֻכּוֹת יז): 'לְעֵתִיד צְדִיקִים יוֹשְׁבִין וְכוּ'. וְכֵן עַל פְּסוּק: (תְּהִלִּים קל"ה, ד) "כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לֹו יְהִי יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ", עֵינֵי שָׁם.

וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת סוּד הָעֵבוֹר, כִּי מְבָאָר בְּסִפְרֵים שְׁסוּד הָעֵבוֹר בּוֹ כְּלוּלִים כָּל סוּדוֹת הַתּוֹרָה. וּבְתִחְלָה נִתְגַּלָּה לְאָדָם הָרִאשׁוֹן (פְּרָקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, ח'), וּמִמֶּנּוּ לְצְדִיקִים בְּכָל דּוֹר עַד שֶׁבֵּא לְאַבְרָהָם אָבִינוּ. וְכָל אֶחָד הַשִּׁיגוֹ כְּפִי עֲבוּדָתוֹ וְצַדִּיקָתוֹ. וְעָקַר נִתְגַּלָּה לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ. וְגַם הוּא נִתְקַשָּׁה בּוֹ, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבְרָכָה (מְנַחֵת כ"ט). עַל פְּסוּק: (שְׁמוֹת יב, יב) "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם", 'מִלְּמַד שֶׁנִּתְקַשָּׁה בּוֹ מֹשֶׁה וְכוּ'. כִּי בְּסוּד זֶה

נַעֲלָם סוּד הַבְּחִירָה וְסוּד שְׂבַחַר בְּנוֹ מִכָּל הָעַמִּים, כִּי יִשְׂרָאֵל מוֹנִין לְלַבְנָה וְכוּ' (סוּטָה כט.). וְעַל-כֵּן מִצְוֹת קְדוּשׁ הַחֹדֶשׁ, שֶׁהוּא סוּד הָעֵבוֹר, הוּא מִצְוָה רֵאשׁוֹנָה שְׁנִצְטוּוּ בָּהּ יִשְׂרָאֵל וְנִצְטוּוּ עַל זֶה בְּעוֹדָם בְּמִצְרַיִם קֹדֶם מִתֵּן תּוֹרָה, כִּי מִשָּׁם כָּל הַתְּחִלָּת קִדְשַׁת יִשְׂרָאֵל מֵה שְׂבַחַר בְּנוֹ מִכָּל הָעַמִּים לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סִגְלָה וְכוּ"ל.

וְעַל-כֵּן בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ מִתְחִילִין תְּחִלָּה: 'רֵאשֵׁי חֹדָשִׁים לְעַמּוֹךְ נִתְּפָ'. וְאַחַר כֵּן מְסִימִין בְּשִׁבַּח: 'כִּי בְעַמּוֹךְ יִשְׂרָאֵל בְּחִרְתָּ מִכָּל הָאֲמוֹת'. כִּי כָּל שִׁבַּח זֶה שְׂבַחַר בְּנוֹ מִכָּל הָעַמִּים נִמְשָׁךְ מִקִּדְשַׁת רֵאשׁ חֹדֶשׁ, שֶׁהוּא סוּד הָעֵבוֹר שְׁנִצְטוּוּ תְּחִלָּה קֹדֶם שְׂיִצְאוּ מִמִּצְרַיִם, וְקֹדֶם קִבְּלַת הַתּוֹרָה שָׂאז בְּחַר בְּנוֹ, כִּי סוּד שְׂבַחַר בְּנוֹ נִמְשָׁךְ מִסוּד הָעֵבוֹר, שֶׁהוּא קִדְשַׁת רֵאשׁ חֹדֶשׁ כַּנִּזְכָּר. וְעַל-כֵּן מִתְחִילִין בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ תְּחִלָּה מִקִּדְשַׁת רֵאשׁ חֹדֶשׁ הַנִּזְכָּר, אֲבָל בְּיָמִים טוֹבִים שְׁתְּלוּי קִדְשַׁתֶּם בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ, שְׁכַלָּם זָכַר לִיִּצְיַאת מִצְרַיִם, שָׂאז כָּבַר בְּחַר בְּנוֹ מִכָּל הָעַמִּים, אֲזַי מִתְחִילִין אֶתְּהַ בְּחִרְתָּנוּ, כִּי כָּבַר נִבְחַרְנוּ מִכָּל הָעַמִּים בִּיִּצְיַאת מִצְרַיִם וּמִתֵּן תּוֹרָה עַל-יְדֵי קִדְשַׁת רֵאשׁ חֹדֶשׁ, שֶׁהוּא סוּד הָעֵבוֹר שְׁנִצְטוּוּ כָּבַר בְּמִצְרַיִם כְּשֶׁרָצָה לְהוֹצִיאֵם, כְּמִבְּאֵר שָׁם בְּפָרְשַׁת הַחֹדֶשׁ וְכוּ"ל. וְעַל-כֵּן רֵאשׁ חֹדֶשׁ הוּא שְׂרֵשׁ הַתְּשׁוּבָה כַּנִּזְכָּר. וְכָל כַּח הַתְּשׁוּבָה הוּא עַל-יְדֵי קִדְשַׁת רֵאשׁ חֹדֶשׁ.

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים ערה

כי עקר כח התשובה הוא על-ידי שרשי התורה שהוא למעלה מהתורה, כי על-פי פשיטות משפטי התורה לא היה מועיל תשובה, רק כח התשובה הוא מהחסדים הנעלמים מאד, שהם בחינת שרשי תורה, בחינת סוד העבור שמשגיגים הצדיקים המתחדשים בכל עת פנ"ל. על-פן ראש חדש הוא שרש התשובה פנ"ל:

ו) ועל-פן ישראל מונין ללבנה ואמות העולם לחמה, כי חמה ולבנה הם בחינת תורה שבכתב ותורה שבעל פה (עין זמר חלק ב' קסא; וזמר חדש רות קב.). וכל גדלת תורה שבכתב אין יודעין כי אם על-ידי תורה שבעל פה, שזה בחינת אמונת חכמים, כי כל תורה שבעל פה הוא על-ידי אמונת חכמים, שאנו צריכין להאמין בהחכמים שנמסרה להם התורה בעל פה, ויודעים לדרש את התורה בשלש עשרה מדות ולחדש בה ולחבר ספרים הרבה בכל עת, שכל זה הוא שלמות תורה שבכתב, כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. וכל כח קדשת ישראל להתגבר על היצר הרע הוא על-ידי אמונת חכמים, על-ידי בחינת תורה שבעל פה, שעל-ידי זה עקר קיום התורה. ועל-פן ישראל מונין ללבנה, שהוא בחינת תורה שבעל פה, בחינת אמונת חכמים שמתחדשין בכל עת כמו הלבנה, כי שמש ידע מבואו, אבל ירח לא ידע מבואו וכו', כמו שאמרו רבותינו

זכרונם לברכה (ראש השנה כה.). שנה בחינת קדשת הצדיקים, שמשימים עצמם בכל פעם כאינו יודע פנ"ל. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (סוטה כא): 'אין התורה מתקימת אלא במשים עצמו כאינו יודע'. פי הם יודעים פי לגדלתו אין חקר וכו' וכנ"ל. ומשם כל כח קדשת ישראל לשוב להשם יתברך, ועל-כן הם מונין ללבנה, אבל העכו"ם רוצים רק לידע מיד הכל על-פי חכמה ושכל כפשוטו בלי אמונה בסודות התורה, על-כן מונין לחמה, שהוא בחינת תורה שבכתב, אבל באמת גם בתורה שבכתב אין יודעין כלל. מכל שכן שאין מקימין דבר ממנה כלל, פי אין שלמות לתורה שבכתב פי אם על-ידי תורה שבעל פה, שהוא בחינת אמונת חכמים, בחינת רבוי הספרים הקדושים וכנ"ל:

(כא) ועל-כן גם גדלת החמה שתגדל לעתיד, יהיה רק על-ידי גדלת הלבנה, שתגדל על-ידי שישובו ישראל להשם יתברך, כמו שכתוב (ישעיה ל, כו): 'והיה אור הלבנה כאור החמה, ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים'. והקדים בכונה תחלה גדלת הלבנה שתהיה כאור החמה ואחר כך ואור החמה יהיה שבעתים וכו', פי עקר גדלת החמה הוא, על-ידי גדלת הלבנה, שתמלא מפגימתה על-ידי ישראל שישובו בתשובה, על-ידי רבוי הספרים

לקויטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים רעז

הקדושים, בחינת אמונת חכמים – תורה שבעל פה, שעל-ידי-זה כל שלמות התורה שבכתב וכנ"ל:

כב) כי עקר שלמות הספרים הקדושים הוא, על-ידי שמשמין עצמן כאינו יודע פנ"ל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: 'אין התורה מתקיימת אלא במי שמשים עצמו כאינו יודע', שזהו בחינת ירח לא ידע מבואו, שזה עקר סוד העבור, ועל-ידי-זה דיקא נשלם תורה שבכתב, שהוא בחינת חמה פנ"ל. ועל-ידי-זה עקר התשובה, כי עקר התשובה על-ידי שמבינים שאין יודעין כלל, רק מתחזקים בכח הצדיקים, שיידעו מה שיידעו, והשיגו מה שהשיגו, עד שהגיעו באמת לתכלית הידיעה דלא גדע' (בחינת עולם יג, לג). לא כמו הרבה שנדמה להם שיודעים חכמות, ואומרים גם כן 'תכלית הידיעה דלא גדע'. ואינם שמים אל לבם שעדין לא התחילו לידע כלל, כי רק החכמים הצדיקים הגדולים הגיעו באמת לתכלית הידיעה דלא גדע. וגם הם השיגו בכל פעם התכלית הזו דלא גדע יותר ויותר וכו', כמו שמבאר אצלנו כמה שיחות נוראות בזה (עין שיחות הר"ן סימן ג ת"י מוהר"ן סימנים סז, רפב, רפג), אבל אנחנו אין יודעין כלל כפשוטו רק אנו מחייבים לקיים את כל דברי התורה הזאת, ולהאמין בחכמים אמתיים ובספריהם הקדושים שהם מחזקים אותנו בכל מרירת הגלות של כל אחד

ואחד וכו' שיש תקנה תמיד, פי חסדי השם לא תמו ולא כלו רחמיו לעולם, והחסדים מתחדשים בכל יום בבחינת (איכה ג, כג) "חדשים לבקרים רבה אמונתך" וכו' וכנ"ל. ועל-פן ישראל מונין ללבנה, פי הלבנה, שהוא הירח, לא ידע מבואו, פי עקר תקון התשובה הוא על-ידי לא ידע כנ"ל:

(כג) וזה שמברכין החדש בשבת שלפניו, פי שבת קביעא וקיימא (פסחים קיז:). וכל קדשת ראש חודש שבו תלויים כל המועדים שנמסר לישראל להחכמים לקדש החדש לפי דעתם כנ"ל, כל זה מקבלים רק מבחינת קדשת שבת שקביעא וקיימא, שהוא בחינת משה, שהוא כלל התורה שבכתב ובעל פה, פי כל תורה שבעל פה, שהם כל הספרים הקדושים שמגלים עצות לעבודת השם יתברך כנ"ל, כלם כלולים בתורה שבכתב, פי ליפא מידי דלא רמיזא באורייתא (עין פעניית ט).

וזה בחינת קדשת שבת שקביעא וקיימא, בחינת משה (עין זכר חלק ג' קמד, קמה), שהוא בחינת הצדיק הגדול, שפבר זכה לקדשת שבת בשלמות, שמשם כל הקדשות וכל העצות הגלויות והנעלמות שבכל ספרי התורה הקדושה. ועל-פן מברכין החדש מקדם בשבת, פי כל קדשת ראש חודש, שהוא סוד העבור, שהוא בחינת

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים רעט

רבוי הספרים, על-ידי אמונת חכמים וכו' פנ"ל, נמשך
משבת שקדשתה קביעא וקיימא וכו"ל:

ראשי פרקים להלכה הנ"ל: על-פי התורה חדי רבי
שמעון הנ"ל: ובו הלכות יום טוב:

וזה בחינת אכל נפש שמתר ביום טוב ואסור בשבת:

כד) פי הברורים של כל ימי החל, שהם בחינת ל"ט
מלאכות, הם לברר המאכל מהעשנים סרוחים

שנמשכו על-ידי פגם האכילה של אדם הראשון (עין
תיקוני-זהר, תיקון מח), שאכל מעץ הדעת טוב ורע, שפגם

אז באמונת חכמים, שלא האמין בעצמו, ולא הוציא
הנהגות ישראל מלמוד המצוה שצוהו השם יתברך וכו',

עד שהטעהו הנחש בנכלי ערמימיותו, עד שפגם מאד
באמונת חכמים על-ידי אכילה פגומה וכו'. ואז

נתערבבו כל המאכלים ונגזר: "בעצבון תאכלנה, בזעת
אפיק תאכל לחם" (בראשית ג, יז). עד שנתהוה הפסלת

הגמור שמשם העשנים סרוחים שמבלבלים המח.
ובשביל זה באים כל הל"ט מלאכות לברר האכל מתוך

הפסלת. ובשבת אסור שום מלאכה, כי בשבת אין ברור
על-ידי שום עשייה ומלאכה גשמיות, רק הכל עולה

ונתברר ממילא ועולה לשרשו על-ידי קדשת שבת. ואז
היא עקר תקון העצה, כי אז נפרס ספת שלום וכו'.

ועל-ידי העצה טובה ממילא נתתקן הכל.

פי גם כל הפרנסה על-ידי העצה, כמו שאמרו: "ארי
 הוא יהיב לך עיטא למיקנא נכסין" (דברים ח)
 [בתרגום], ובפרט בעבודת השם, שכל תקון העצה
 נמשך משבת. ועקר תקון העצה מחמת שאז הוא
 בחינת שלמות תורה שבכתב על-ידי תורה שבעל פה,
 על-ידי רבוי הספרים וכו', כי בשבת עולה המלכות עד
 למעלה למעלה לבחינת קדש בעצמו, בבחינת
 "ושמרתם את השבת כי קדש הוא" (שמות לא, יד), אבל
 ביום טוב הוא רק בחינת "מקרא קדש" שקורין את
 הקדש (עין זמר חלק ג' ונד), כמבאר כל זה בכונות האר"י
 ז"ל (עין פרי-עץ-חיים שער מקרא-קדש פרק א') לענין ההפרש
 שבין שבת ליום טוב וכו'. פי מלכות היא בחינת תורה
 שבעל פה, כמו שכתוב (תקוני-זמר דף יז): 'מלכות פה
 ותורה שבעל פה קרינן לה', ובשבת עולה בחינת תורה
 שבעל פה עד הקדש, שהוא חכמה שנקרא קדש וכו',
 כמו שכתוב שם ומשלמת את בחינת תורה שבכתב, כי
 אז תכלית היחוד בין תורה שבכתב ותורה שבעל פה.
 וכשנשלם תורה שבכתב על-ידי תורה שבעל פה,
 על-ידי רבוי הספרים שנתרבין על-ידי חדושי תורה,
 שנתחדשין שעקרם בשבת כידוע, אז נמתקין כל
 הדינים ואז עקר שלמות העצה שנעשה על-ידי המתקת
 הדינים, (כמו שמבאר במקום אחר (לקוטי מוהר"ן חלק א'
 סימן קמג):

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח"חיים רפא

כה) אַבְל בְּיוֹם טוֹב הוּא 'מִקְרָא קִדְשׁ'. שְׁקוּרִין בְּחִינַת
תּוֹרָה שֶׁבְכָתָב מִמְקוֹמָהּ שֶׁתִּרְדּוּ לְבַחֲיַנַת תּוֹרָה
שֶׁבְעַל פֶּה, עַל-פֶּן יֵשׁ אִזְ עֵדִין אֵיזָה בְרוּר, עַל-פֶּן צְרִיכִין
מְלֶאכֶת אֶכְל נַפֶּשׁ לְבָרֵר מֵהַפְּסֻלַת הַנַּ"ל:

כִּי יֵשׁ סְפָרִים קְדוּשִׁים מִחֲדוּשֵׁי תּוֹרָה שֶׁהֵם בְּחִינַת
שַׁבָּת, שְׁאִז תְּכֻלִּית הַיְחוּד בֵּין תּוֹרָה שֶׁבְכָתָב וְתּוֹרָה
שֶׁבְעַל פֶּה, הֵינוּ שֶׁתּוֹרָה שֶׁבְעַל פֶּה, שֶׁהוּא מֵה
שְׁמִחְדָּשִׁין הַחֲכָמִים הַגְּדוֹלִים הָאֲמֵתִיִּים, הוּא עוֹלָה עַד
שְׁרֵשׁ הַתּוֹרָה שֶׁבְכָתָב, שֶׁנִּתְּנָה מִפִּי יִתְבָּרַךְ וְנִכְלָלַת שָׁם
בְּתְכֻלִּית הַיְחוּד, הֵינוּ שֶׁהַחֲדוּשִׁים שְׁמִחְדָּשִׁים וּמְבַאֲרִים
וּמְפָרְשִׁים אֶת פְּסוּקֵי הַתּוֹרָה שֶׁבְכָתָב, הֵם כְּלוּלִים
וְנִעוּצִים וּמְחַבְּרִים יַחַד בְּתְכֻלִּית הָאֲחָדוּת עִם דְּבוּרֵי
הַפְּסוּקִים, כִּי הֵם מְחֻדָּשִׁים "דְּבַר דְּבוּר עַל אֶפְנָיו",
שֶׁחֲדוּשֵׁיהֶם כְּלוּלִים בְּתְכֻלִּית הָאֲחָדוּת בְּתוֹךְ פְּסוּקֵי
הַתּוֹרָה וְכוּ'. בְּבַחֲיַנַת (שִׁיר-הַשִּׁירִים ה', טו) "שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי
שֵׁשׁ מִיִּסְדִּים עַל אֲדָנֵי פֶז", וְכִמוּ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שָׁם. אַבְל
יֵשׁ חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה שֶׁבְעַל פֶּה, שֶׁהֵם גַּם כֵּן קְדוּשִׁים
וְאֲמֵתִיִּים, אַבְל קָשָׁה לְכוֹנֵם הֵיטֵב בְּתוֹךְ דְּבוּרֵי הַתּוֹרָה
רַק בְּרָמֵז וּבְדֶרֶךְ אֲסִמְכָתָא וְכוּ'.

וְזֶהוּ בְּחִינַת קִדְשַׁת יוֹם טוֹב, שֶׁהַקִּדְשׁ בְּחִינַת שְׁרֵשׁ
הַתּוֹרָה שֶׁבְכָתָב, צְרִיךְ לְהוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ מִמְקוֹמוֹ
וּלְהַשְׁתַּלְשֵׁל וּלְהַתְּלַבֵּשׁ כְּדֵי שְׁיֻכַּל לְהִתְחַבֵּר עִם

החדושי תורה שבעל פה אלו. וזהו בחינת יום טוב בחינת מקרא קדש כנ"ל. ומחדושי תורה כאלו אין יכולין לתקן העצה בתכלית השלמות. ואז יש עדין איזה ברור מפסלת הנ"ל, ואז יש עדין איזה מלאכות שהם מלאכת אכל נפש, שסמוכים להאכילה, שצריכין לאפות ולבשל ביום טוב שהם גמר תקון המאכל כדי לברר המאכל מבחינת פסלת הנ"ל, שמשם פגם העצה, כי אז צריכים עדין ברורים בשביל תקון העצה וכנ"ל:

ראשי פרקים מהלכה הנ"ל ובו ענין חנפה.

כו) וזה בחינת תקוף הנס של חנפה, שאז תקנו לנו להדליק נר חנפה למטה מעשרה טפחים (שבת כא:), שמבאר בכונות (פרי-עץ-חיים שער החנוכה פרק ד) שמשכיין כלל הארת השלשה יחודים למטה מאד וכו'. להאיר להמלכות עצם ההארות הנ"ל במקומה אף-על-פי שאין לה עליה אז וכו'. הינו שבעצם רחמי השם יתברך שראה שמלכות דסטרא אחרא מתגבר מאד מאד, שרצו מלכות הרשעה להשפיע תורתו לגמרי. וצפה שאחר כך יתארך הגלות הזה ביותר, על-כן חמל עלינו ועשה לנו נסים נפלאים בימי חנפה הקדושים, והוסיף גם על גס שדלק מעט שמן שהיה חתום בחותמו של כהן גדול, שלא היה בו להדליק כי אם יום אחד ודלק שמונה ימים (שבת שם), עד שתקנו

לקוטי הלכות ראש חודש ז' ארח-חיים רפג

על זה מצות הדלקת נר חנוכה. שהוא שבכח הצדיקים הגדולים הנוראים נזכה להמשיך אור התורה, בחינת (משלי ו, כג) "נר מצוה ותורה אור" (ועין ברש"י שבת כג: ד"ה בנים ת"ח) גם למטה למטה, שיתרבו ספרים קדושים כאלה בעולם בחכמה עמקה כזאת, שיאירו פני תבל עד שיוכלו להאיר גם למטה למטה בתקף העשייה. וגם שם יתיחדו תורה שבכתב עם תורה שבעל פה בשלמות נפלא באחדות גמור, עד שתהיה גם שם נשלמת תורה שבכתב, על-ידי רבוי הספרים של תורה שבעל פה, עד שתכלל התורה באבן שתיה קדשי קדשים, שעל-ידי-זה נמתקין כל הדינים שבעולם, שעל-ידי-זה תהיה נשלמת העצה שאפלו הנמוכים והירוודים מאד מאד יוכלו למצא עצה לנפשם למלט נפשם מני שחת לאור באור החיים:

כז) ועל-כן היה השמן חתום בחותמו של כהן גדול, כי הכהן הגדול היה נכנס לפני ולפנים ביום-כפור לבחינת קדשי קדשים ששם שלמות התורה, כי שם עמדו לוחות האבן ומשם כל ההמתקה הנ"ל, כמו שמבאר שם:

כח) כי המנורה הטהורה שבבית-המקדש כל הארתה היה משם מלוחות העדות שבבית קדשי קדשים, כמו שפתיב (שמות כז, כא): "באהל מועד מחוץ

לפרכת אשר על העדת יערך אתו אהרן ובניו וכו', הינו פנ"ל, כי גרות המנורה, כל הארתם מבחינת שלמות התורה שהיה בבית קדשי קדשים וכנ"ל, אבל כל זה לא זכינו רק בבית המקדש ובמשכן, אבל עתה בתקף הגלות, חמל השם יתברך עלינו ותקן לנו להדליק נר חנכה להמשיך הארה זאת, בחינת שלמות התורה שבכתב, על-ידי תורה שבעל פה גם למטה למטה, להאיר לכל הירודים שהם בתקף העשיה, להאיר בהם גם כן עצות עמקות מאד, על-ידי רבוי הספרים הקדושים, שנעשו מחדושי תורה כאלו שמשלימין תורה שבכתב בשלמות כזה, עד שנמתקין כל הדינים, עד שמאירה עצות עמקות גם למטה מעשרה טפחים וכו'. כי חנכה בחינת תקון הנצח (עין תקוני דבר מתקון ח קמח: ועין פרי-עין-חיים שם), ששם עקר מקום העצה (עין דבר חלק ג' קצג) שהיא בחינת רגלין, כמו שמבאר במקום אחר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן יז):

כט) וזה בחינת שלחן בצפון ומנורה בדרום (יומא כא:), שהיה השלחן עם לחם הפנים כנגד המנורה, כמו שכתוב (שמות כו, לה): "ואת המנורה נכח השלחן". כי הא בהא תליא, שעל-ידי קדשת המנורה ונרותיה, שהיו מאירים על-ידי שלמות התורה, בבחינת "לחות האבן" וכו' (שם כד, יב) פנ"ל, שבשביל זה נצטוה "באהל

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים רפה

מועד מחוץ לפרקת אשר על העדות יערך אותו אהרן" וכו'. שרמז לו שאור גרות המנוחה נמשכין מלוחות העדות שבבית קדשי קדשים וכנ"ל, על-ידי-זה הוא בחינת קדשת השלחן, שהיה עליו לחם הפנים משבת לשבת, שהוא בשביל להמשיך על ישראל קדשת האכילה לטהר המאכלים מפגם העשנים הנ"ל, שהם פוגמין את העצה וכנ"ל, שעקר התקון על-ידי אכילת שבת, שהוא בחינת לחם הפנים שהיה על השלחן. ועל-כן היה השלחן והמנוחה סמוכים זה כנגד זה, כי הם תלויים זה בזה, כי קדשת המאכלים לברר מעשנים הנ"ל, הוא על-ידי רבוי הספרים וכו'. שהם בחינת אור המנוחה, שעל-ידי-זה הוא תקון שלמות העצה וכנ"ל:

(ל) וזה בחינת הפלגתא (שבת כא:) שבין בית שמאי ובית הלל בענין הדלקת נר חנכה, שבית שמאי אומרים: פוחת והולך. ובית הלל אומרים: מוסיף והולך וכו', כי מובן מדברי אדונינו, מורנו ורבנו, זכרוננו לברכה, שעקר קדשת חנכה נמשך מהעבודה של ראש השנה ויום-כפור (כמו שמבאר בסימן ז' בלקוטי תנינא), ומובא לעיל שפכי הסלח נא שפועלין ביום-כפור, כן זוכין לקדשת חנכה. וזה ידוע שלפעל בקשת סלח נא ביום הכפורים כראוי, העקר הוא — על-ידי קדשת ראש השנה שאז ההתחלה. וביום-כפור הגמר

והחתימה וכו'. ועקר קדשת ראש השנה ויום-כפור על-פי התורה הזאת הוא, שצריכין להמשיך אמונת חכמים על-ידי רבוי הספרים, שזוכין על-ידי התשובה וכו'. עד שתשלם התורה בבחינת לוחות אבן, בחינת אבן שתיה קדשי קדשים, שזהו בחינת כניסת הכהן הגדול ביום-כפור לפני ולפנים לאבן שתיה וכו' (יומא נג:). בשביל לכפר עונות ישראל על-ידי הקטרת סמים דקה מן הדקה (פריית ו:). ועל-ידי ההזאות של הפר והשעיר וכו', ומשם ממשיכין קדשת חנפה וכו'. והעקר הוא שזנזה על-ידי כל התקונים של ראש השנה ויום-כפור הנ"ל לעצה שלמה וכנ"ל. וזה נמשך בסכות בבחינת ופרס עלינו סכת שלומך, ותקננו בעצה טובה מלפניך וכו', (כמו שמבאר במקום אחר ומובא לעיל).

וזה עקר קדשת חנפה עתה, שאנו צריכין להמשיך עלינו על-ידי הדלקת נר חנפה הקדוש, קדשת כל הספרים הקדושים, שהם משלימין את התורה וכו', שזה בחינת קדשת יום-כפור כנ"ל, שעל-ידי-זה יהיו נמתקין כל הדינים שבעולם וכו', עד שזנזה כל אחד ואחד לעצה שלמה בכל מקום שהוא, בגשמיות ורוחניות באפן שיוכל למלט נפשו, כי על-ידי תקף הנס של חנפה, בגדל פח הצדיקים הגדולים, המשיכו לנו אור כזה, עד שאנו יכולים להמשיך קדשת כל היחודים

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים רפז

הכלולים בהדלקת נר דקדושה, שהוא בחינת גרות המנוחה, נר שבת ויום טוב וכו', להמשיכם עד למטה מטה בתקף העשייה למטה מעשרה טפחים בימי החל ממש, שאז אין שום עלייה לבחינת מלכות וכו', פמוכן כל זה בכונות חנפה ומובא בדברינו. וכל זה זוכין פפי התשובה על פגם אמונת חכמים ביום-כפור וכו' פנ"ל. נמצא, שעקר בחינת חנפה, הוא — לזכות לתקון העצה בשלמות, שזה העקר פנ"ל.

ועל-כן הם שמונה ימי חנפה, שהם בחינת שמונה תקונין מחכמה בינה דעת עד נצח והוד. פי נצח והוד הם בחינת רגלין (תקוני זהר דף יז.), בחינת עצות (כמו שמובא במקום אחר (עין לקוטי מוהר"ן חלק א' סימנים יז, לב, מא)), כי שם עקר העצה. וזה עקר התקון שיהיה נמשכין עצות טובות שלמות למטה בתקף העשייה, בבחינת רגלין, ששם אחיזת הקלפות להציל ולהעלות הנשמות והניצוצות שנפלו לשם להצילם מכל מיני קלפות הרבים והעצומים מאד שנתאחזו בהם בעונותיהם, השם יתברך ירחם. שזהו בחינת עבודת הצדיקים הגדולים שעוסקין ביגיעות גדולות להחזיר בתשובה הגורעים והרחוקים מאד על-ידי עצותיהם העמקות מאד:

(א) וזה בחינת הפלגתא שבין בית שמאי ובית הלל

הנ"ל, כי בית שמאי סברי: פוחת והולך, כפרי החג שהביאו בסכות שהיו פוחתין והולכין, כי זה ידוע בדברי רבותינו זכרונם לברכה, ששמאי היה קפדן, ועל-כן רחק את הגרים שבאו להתגיר שלא כדין, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה במסכת שבת (דף ל, לא), אבל הלל שהיה ענו מאד, קרב אותם גם כן, כי שמאי היה צדיק גדול, אבל היה הולך בבחינת מדת הדין ואמר שאינו ראוי לקרב את הגרועים ביותר, על-כן בית שמאי שהיו תלמידיו הולכין בדרך וסוברים שביום ראשון צריכין להדליק כל השמונה גרות, להמשיך כלל כל התקונים, כי סוברים שאי אפשר להאיר אור התורה, אור האמת בעולם, להחזיר נפשות בתשובה כי אם כשמאירין בהם האמת בשלמות עד שיבואו להתגיר ולשוב בתשובה בכל לבם ולקבל עליהם את כל דברי התורה עם כל הדקדוקים בשלמות. וזה בחינת הצדיקים שאינם עוסקים בלמוד תוכחתם הקדוש, כי אם עם זקנים וצדיקים קדושים שמאירים בהם אור התגלות תורתם הקדושה, כדי להעלותם במעלה יתרה ולזככם מאד, אבל עם הרחוקים אינם יכולים לעסק מעצם קדשתם.

ועל-כן בית שמאי סברי פוחת והולך, שצריכין להתחיל תחלה מהדלקת כל השמונה גרות

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים רפט

להאיר בנפשות ישראל כל הארת התקונים בשלמות. ואז דיקא יוכלו לקרבם, על-כן באמת אינם מקרבים, כי אם ההגונים לזה ומאירים בהם כל תורתם, אבל הגרועים והרחוקים הם מרחקים מעצם קדשתם, רק שסוברים שאחר כך יוכלו לקרב אותם גם כן, שזהו בחינת פוחת והולך, שאחר שכבר האירו כל השמונה תקונים, שזהו בחינת הדלקת כל השמונה גרות ביום ראשון לדעתם, אחר כך צריכים לפחות האור להדליק ביום שני רק שבעה ואחר כך ששה וכו', כדי למעט האור בכל פעם באפן שיוכלו לקרב אחר כך גם הרחוקים. כי מגדל התקון שהמשיכו ביום אחד שהאירו כל התקונים בתלמידיהם הקדושים עד שנעשו צדיקים גמורים, על-ידי-זה יוכלו אחר כך לקרב גם הרחוקים הקטנים במעלה. ואחר כך הרחוקים יותר, שזהו בחינת פוחת והולך.

ועל-כן למדו מפרי החג שהיה פוחתין והולכין, כי ידוע בדברי רבותינו זכרונם לברכה (ספא נה:), שבסכות היה מקריבין שבעים פרים כנגד שבעים אמות, אף לכאורה אינו מובן דבריהם הקדושים, כי איתא בדברי רבותינו זכרונם לברכה, שהיה מביאין השבעים פרים בשביל שיתקומו השבעים אמות, אבל איתא בדבריהם שהם מתמעטין והולכין כפרי החג.

וְנִרְאָה לְכַאוֹרָה שֶׁהַדְּבָרִים סוֹתְרִין שְׁמִבִּיאִין הַשְּׁבָעִים פָּרִים בְּשִׁבִיל לְכַלּוֹתָם? אֵךְ שְׁנִיָּהֶם אָמַת, כִּי עָקַר מֵה שְׁאָנוּ חֲפָצִים בְּקִיּוּמָם וּמִבִּיאִין הַשְּׁבָעִים פָּרִים בְּשִׁבִילָם, הוּא כְּדֵי לְבַרֵּר הַטּוֹב מֵהֶם, וּלְגַיֵּר מֵהֶם גָּרִים עַד שְׁיִתְקַיֵּם (צִפְנִיָּה ג, ט): "כִּי אַז אֶהְפֹּךְ אֶל (כָּל הַ) עַמִּים שְׁפָה בְרוּרָה" וְכוּ'. אֲבָל הִרַע הַגָּמוּר שֶׁבָּהֶם שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְבַרְרוֹ, צָרִיכִין לְכַלּוֹתוֹ. וְזֶהוּ בְּעֲצָמוֹ עַל-יְדֵי שְׁיִבְרָרוּ הַטּוֹב מֵהֶם, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִפֹּל וַיִּכְלָה הִרַע, (כְּמוֹכֵן בְּדַבְּרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה). וְכִמוֹ שֶׁכָּתַב אֲדוֹנָנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבָּנוּ, זְכוֹרֹנוּ לְבִרְכָה, עַל מֵאֵמֶר "רַבָּה בַּר בַּר חֲנָה": וְשָׁמַע מִלְּכוּתָא וּקְטִלָה (בְּסִימָן י"ב לְקוּטֵי חֶלֶק א.)

וְעַל-כֵּן בְּסִכּוֹת שְׁבָא אַחַר כֶּךָ אַחַר יוֹם-כַּפּוּר, שְׁנַתְתַּקְּנוּ כָּל הַתְּקוּנִים הַנִּ"ל, אֵז מִבִּיאִין הַשְּׁבָעִים פָּרִים וְאֵז פּוּחַת וְהוֹלֵךְ, שְׁמִבִּיאִין בְּיוֹם רֵאשׁוֹן שְׁלֹשָׁה עָשָׂר פָּרִים, וּמִגְלִין אֱלָקוֹתוֹ בְּיוֹתֵר עַל-יְדֵי רַבּוּי הַקְּרִבָּנוֹת, עַד שְׁשׁוּמַע הַטּוֹב שֶׁבָּהֶם וּמִתְקַרֵּב. וְכֵן פּוּחַת בְּכָל יוֹם, כְּדֵי לְבַרֵּר בְּכָל פַּעַם הַרְחוּקִים יוֹתֵר. וְכָל מֵה שְׁמִקְרָבִין וּמִבְּרִין הַטּוֹב מֵהֶם הֵם כְּלִין וְהוֹלְכִין וְכַנ"ל, עַד שְׁאֵחַר כֶּךָ בְּשִׁמְנֵי עֲצָרַת מִתּוֹעֲדִין יִשְׂרָאֵל לְבָדֵם עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ (זֶהוּ חֶלֶק ג' רִיד, רַנּו), כִּי אֵז עָקַר גָּמַר הַתְּקוּן שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם-כַּפּוּר וְסִכּוֹת וְכוּ' (עֵין שֵׁם בְּזֵהר חֶלֶק ג' רִיד): (וְכִמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר). וְסִבְרֵי בֵּית שְׁמַאי, שְׁכִמוֹ

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים רצא

כן צריכין בהדלקת נר חנכה להמשיך בתחלה שלמות כל השמונה תקונים בשביל לקרב ההגונים וכו'. ואחר כך פוחת והולך כנ"ל:

אבל בית הלל שהיו מתלמידי הלל, שהיה ענו מאד, סוברים להפך, שצריכין להתחיל ממטה למעלה, להדליק תחלה נר אחד, ואחר כך להיות מוסיף והולך. כי אם חס ושלום, לא יתרצו הצדיקים לקרב פי אם ההגונים השלמים, שראויים להאיר בהם כל התקונים כמעט אבדה חס ושלום, פלטת ישראל, בפרט שהסתכלו ברוח קדשם על הדורות האחרונים האלה, על-כן הם אומרים להפך שצריכין להתחיל ממטה למעלה, מפל נקדה ונקדה טובה של כל אחד מישראל, כי יודעים שזה עקר גדלתו של השם יתברך לקרב המרחקים ביותר, (כמו שכתב אדוננו, מורנו ורבנו, זכרנו לברכה, (עין לקוטי מוהר"ן חלק א' סימנים י, יד)). על-כן עוסקים העקר להמשיך תקון כזה, עד שיוכלו להתחיל מעט מעט להמשיך ביום אחד תקון אחד ולקרב נפשות הרחוקים מאד, על-ידי איזה תקון אחד שמאירין בו, אף-על-פי שעדיין הוא מקלקל הרבה, רק שהאירו בו איזה תקון אחד. ועל-ידי כן שמקרבין על-ידי-זה נפשות רחוקים כאלו, על-ידי-זה הם מוסיפין והולכין בכל יום ובכל פעם לקרב אלו הנפשות עם עוד נפשות

רצב לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים

רבות יותר, עד שביום השמיני ממשיכין כל התקונים שכלולים בהם כל התליסר תקונא דיקנא, שהם כלל הרחמים והחסדים, שהם בחינת כלל השלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן, שהם כלל הספרים הקדושים וכו', שעל-ידי-זה מתקרבין הכל להשם יתברך.

כי 'מעלין בקדש ולא מורידין' (ברכות כח.), שצריכין להתחיל ממטה למעלה בבחינת "מן המצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה" (תהלים קיח, ה), שזהו בחינת תקונא דיקנא (זהר חלק ג' קלט:), שהם כלל פונת חנפה. (וכמו שכתב אדוננו, מורנו ורבנו, זכרנו לברכה, במקום אחר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס)), כי הם למדו מהשמונה הנאות של הכהן הגדול ביום-כפור לפני הכפרת אשר על הארון, ששם עמדו לוחות העדות שהיה מתחיל הנאות מאחת דיקא, כמו שאומרים (יומא נג:): 'אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים' וכו'. פי צריכין להתחיל ממטה למעלה.

כי אין ראיה מפרי החג, שהיה בשביל השבעים עכו"ם, שהטוב שבהם כבוש מאד ברע גמור וכו', כי לא זכו להיות בחלקו יתברך, רק הטוב שבהם, שהם ניצוצי נפשות ישראל, צריכים לבררם, ואי אפשר לבררם כי אם על-ידי בחינת פוחת והולך, לברר הטוב,

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים רצג

והם יהיו פלים והולכים וכו'. אבל ישראל עם הנבחר עם קדוש, כלם קדושים, רק שנאחו בהם הרע של העכו"ם בבחינת (תהלים קו, לה) "ויתערבו בגוים" וכו', על-כן כל נקדה ונקדה טובה שנמצא בכל אחד מישראל אפלו בהגרוע שבגרועים יקר מאד מאד, כי נמשך ממקום עליון ונורא מאד. ובגדל כח הצדיקים יכולין להגביה אותם ולהאיר אור התורה על ידם, דיקא על-ידי שמעלין טוב כזה שהיה במקום שהיה (כמובן כל זה בדבריו זכרונו לברכה). על-כן צריכין להיות מוסיף והולך, בחינת מעלין בקדש וכו' וכנ"ל:

(לב) וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונום לברכה (ביצה טז.) ששמאי היה אוכל כל ימיו לכבוד שבת, כיצד: מצא בהמה וכו'. אבל הלל מדה אחרת היתה בו שכל מעשיו לשם שמים, שנאמר (תהלים סח, כ): "ברוך ה' יום יום" וכו'. כי שמאי היה מחמיר, כמו שאמרו רבותינו זכרונום לברכה, והיה קפדן גדול שלתקף קדשתו רצה רק שכלם יהיו קדושים. ואם לא היה קדוש כרצונו לא היה יכול לסבלו. ועל-כן גם בענין האכילה היה מחמיר מאד, ולא רצה לאכל כי אם לכבוד שבת קדש ממש, שכשמצא בהמה נאה היה מזמינה תקף לשבת ולא אכל ממנה עד שמצא אחרת נאה הימנה, ואז אמר: זו לכבוד שבת. ואז דיקא אכל

רצד לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים

את הראשונה שפבר נתקדשה בקדשת שבת. על-ידי שהזמינה לשבת. וכן נהג תמיד.

ואף-על-פי שזה בודאי מדה טובה וקדושה מאד, שהיה אוכל כל ימיו לכבוד שבת, אף-על-פי-כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה: 'אבל הלל מדה אחרת היתה בו, שכל מעשיו לשם שמים' וכו'. הינו על-פי הנ"ל. כי שמאי היה מחמיר ולגדל קדשתו רצה רק להעלות הכל אל הקדשה, שכלל הקדשה הוא שבת, שמחמת זה לא רצה לקרב גרים הרחוקים, שלא באו להתקרב פראוי מחמת שלא היו טובים בעיניו כרצונו הטוב. וכן בענין אכילתו לא רצה לאכל כי אם כשיזמין המאכל לשבת, אבל הלל מדה אחרת היתה בו וכו'.

והענין על-פי הנ"ל, כי עקר הוא תקון העצה, כי כל התורה נקראת עצה, בחינת "לי עצה ותושיה" (משלי ח, יד), בחינת 'תרי"ג עטין דאורייתא' (זוהר חלק ב' פב:), כי צריך כל אדם לחשב הרבה עצות בנפשו למלט נפשו מני שחת, שעל זה צעק דוד (תהלים יג, ג): "עד אנה אשית עצות בנפשי" וכו'. ועקר תקון העצה הוא על-ידי קדשת שבת. והעקר על-ידי אכילת שבת, שהוא כלו קדש, כי כל פגם העצה נמשך מחטא האכילה של אדם הראשון כנ"ל, שעל-ידי-זה נתאחזו העשנים

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים רצה

סרוחים בהאכילה שמבלבלים העצה פנ"ל. וכל התקון על-ידי אמונת חכמים, שעל-ידי-זה נתרבין הספרים הקדושים ומשלימין את התורה וכו', שעל-ידי-זה זוכין לשלמות העצה וכו' פנ"ל. ועקר תקון זה הוא בשבת, שאז עקר כלליות תורה שבעל פה עם תורה שבכתב פנ"ל, כי אז האכילה כלו קדש (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימנים נז, קכה, רעז חלק ב' סימן יז) ואין פח בהעשנים סרוחים לבלבל העצה וכנ"ל.

אבל לקדשת שבת בשלמות, אין מי שיזכה כי אם גדולי הצדיקים, ואנחנו צריכין לקבל קדשת שבת מהם, כי הצדיקים הגדולים ממשיכין קדשת שבת על ימי החל פידוע. וכמו שממשיכין קדשת שבת על ימי החל, כמו כן הם ממשיכין קדשת שבת על הקטנים במעלה, שהם בבחינת חל נגד הצדיקים, ואינם יכולים לזכות בעצמם לקדשת שבת כראוי, אף-על-פי-כן הצדיקים מרחמים עליהם וממשיכים עליהם קדשת שבת, ובשביל זה נוסעים לצדיקים על שבת, כדי להמשיך מהם קדשת שבת. ועל-כן נוהגים שיושבים על שלחנם. כי שלחן שלהם קדש. כי עקר קדשת שבת הוא האכילה פנ"ל. ועל-ידי שיושבים על השלחן שלהם בפרט בשבת בעצמו, על-ידי-זה הם מבררין העצה מהעשנים הנ"ל. שעל-ידי-זה זוכין לעצה שלמה

שְׁזָה עֶקֶר הַתְּקוּן כַּנ"ל.

וְעַל-כֵּן שִׁמְאֵי שְׁהִיָּה קִפְדָּן וְכַנ"ל, לֹא הָיָה רוֹצֵה לֶאֱכֹל
כִּי אִם כְּשֶׁהִמְאָכַל נִתְקַדַּשׁ בְּקִדְשַׁת שַׁבַּת עַל-יְדֵי
שְׁהִזְמִינָה לְשַׁבַּת. אֲבָל בְּלֹא זֶה לֹא רָצָה לְהַעֲלוֹת
הַמְאָכַל שֶׁל חַל לְקִדְשַׁת שַׁבַּת, שְׁזָהוּ בְּעֶצְמוֹ מֵהַ שְׁלֹא
רָצָה לְקַרֵּב גְּרִים הָרְחוּקִים, שְׁהֵם בְּבַחֲיַנַּת חַל לְהַעֲלוֹתָם
אֶל הַקִּדְשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת שַׁבַּת. כִּי לֹא רָצָה לְקַרֵּב
הָרְחוּקִים, כִּי אִם מִי שְׁיֻכַּל לְהַעֲלוֹתוֹ לְקִדְשַׁת שַׁבַּת
מִמֶּשׁ וְכַנ"ל.

אֲבָל הַלֵּל מְדָה אַחֲרַת הִיָּתָה בּוֹ, שְׁהִיָּה עָנּוּ מְאֹד וְהוֹרִיד
וְהַשְׁפִּיל עֶצְמוֹ מְאֹד, לְכָל הָרְחוּקִים מְאֹד מְאֹד, עַד
שֶׁהִתְגַּבֵּר לְהַמְשִׁיךְ קִדְשַׁת שַׁבַּת לְכָל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הֵם
שָׁם. שְׁזָהוּ בְּחִינַת חֲנוּכָה שֶׁמִּמְשִׁיכִין קִדְשַׁת שַׁבַּת לְמִטָּה
לְבַחֲיַנַּת יְמֵי הַחַל מִמֶּשׁ וְכַנ"ל. שְׁזָהוּ בְּחִינַת מֵהַ שְׁלֹא
נָהַג שִׁמְאֵי שְׁלֹא אֶכֶל כִּי אִם כְּשֶׁהִזְמִין תְּחִלָּה לְשַׁבַּת. כִּי
הַלֵּל אָמַר בְּרוּךְ הַשֵּׁם יוֹם יוֹם וְכוּ'. הִיָּנוּ שְׁהִיָּה מִתְגַּבֵּר
לְהַמְשִׁיךְ קִדְשַׁת שַׁבַּת עַל הַמְּאָכַל, אֶף-עַל-פִּי שְׁלֹא
הִזְמִינוּ לְשַׁבַּת. וְכִמּוֹ כֵּן הָיָה מְקַרֵּב רְחוּקִים אֶף-עַל-פִּי
שְׁלֹא הִכִּינוּ עֶצְמָן כְּרְאוּי, שְׁיִהִיוּ רְאוּיִים לְקִדְשָׁם בְּקִדְשַׁת
שַׁבַּת. כִּי הוֹרִיד וְהַשְׁפִּיל עֶצְמוֹ לְכָל הָרְחוּקִים לְהַמְשִׁיךְ
לָהֶם קִדְשַׁת שַׁבַּת. וְכֵן נָהַג בְּעֵנִין הַמְּאָכָלִים כַּנ"ל, כִּי
הַמְּשַׁכֵּת קִדְשַׁת אֲכִילַת שַׁבַּת לְאֲכִילַת יְמֵי הַחַל,

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים רצז

והמשכת קדשת שבת על הרחוקים מאד הם בחינה אחת כנ"ל. וגם על-ידי האכילה בעצמה של גדולי הצדיקים הם מבררים ניצוצות ונפשות (עין ספר הלקוטים בראשית א, א; לקוטי הש"ס ברכות ז') ומקרבים רחוקים על-ידי-זה (כמוכן במקום אחר (עין לקוטי מוהר"ן חלק א סימן סב)):

זוה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, על הלל שמדה אחרת היתה בו שכל מעשיו לשם שמים. ולכאורה קשה! וכי יעלה על הדעת ששמאי לא היו מעשיו לשם שמים? הלא מדה טובה זאת בעצמה שהזמין תמיד המאכל לשבת וכו' עשה בנדאי לשם שמים. אך החלוק הוא, ששמאי לא היה יכל לקדש המאכל כי אם על-ידי שהזמינו ממש לשבת כנ"ל. אבל הלל מדה אחרת היתה בו, שכל מעשיו לשם שמים, כל מעשיו דיקא. הינו שבכל עשיותיו הגשמיות ממש היה כלם לשם שמים, שאפלו בעשיה גשמית היה יכל להוריד עצמו לעשותה לשם שמים ולקדש המאכל בקדשת שבת, אך-על-פי שמתחלה לא הזמינה ממש לשבת.

ועל-כן היה יכל לקרב רחוקים מאד. כי לא היה מקפיד שלא לקרבים, כי אם כשיכינו עצמם כראוי לעלות לקדשת שבת, רק השתדל למצא בהם איזה נקדות טובות, והוריד והשפיל עצמו אליהם למקומם שהם שם, והמשיך להם קדשת שבת

רחצ לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארחתיים

למקומם. ועל-ידי-זה קרב כל הרחוקים מאד וכנ"ל. שזהו בחינת נפלאות קדשת הדלקת נר חנכה. כי בשבת עולה המלכות בחינת תורה שבעל פה עד הקדש בעצמו. ואפלו ביום טוב שאין לה עליה זאת, אבל עולה למקום שעולה. ולשם ממשיכין הקדשה בבחינת מקרא קדש כנ"ל. אבל נפלאות של נר חנכה הוא, שהוא בימי החל ממש, והצדיקים בגדל כחם תקנו לנו בדרך גם נפלא, להמשיך קדשת שבת קדשת כלליות התורה, שהוא תקון העצה למטה מאד, לבחינת ימי החל ממש, שעל-ידי-זה מקרבין כל הרחוקים להשם יתברך כנ"ל, וזהו מדתו של הלל וכנ"ל.

וזהו בחינת מה שהיה אומר הלל, ברוך השם יום יום וכו'. שלא היה ממתין עד שיעלה הרחוקים לקדשת שבת ממש. רק אמר ברוך השם יום יום וכו'. שבכל יום ויום כשראה באחד איזה נקדה טובה בעלמא, שרצה להתקרב איזה התקרבות כל שהוא, קרבו מיד על-ידי עצם ענותנותו וחקמתו העמקה, אף-על-פי שהוא רחוק מצד עצמו מקדשת שבת מאד, אף-על-פי-כן חמל עליו, והוריד אליו בחינת קדשת שבת למקומו לעוררו לתשובה ולקרבו להשם יתברך בעצותיו הנפלאות מכל מקום שהוא בכל יום ויום וכו' וכנ"ל:

וזהו בחינת "ראה ראיתי את עני עמי" וכו' (שמות ג, ז).

לקויטי הלכות ראש חדש ז' ארץ-חיים רצט

שָׁאֲמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה (שְׁמוֹת רַבָּה ג, ב), שָׁאֲמַר
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רוֹאֵה אֲנִי שְׁתֵּי רְאִיּוֹת וְכוּ' שֶׁעֲתִידִין לְחַטֵּא.
וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן אֲנִי רוֹאֵה אֶת עֲנִיָּם וְאֲנִי רוֹצֵה לְגַאֲלָם.
וְכֵן מְצִינוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת שֶׁאִין הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ דִּן אֶת
הָאָדָם אֲלֵא בְּאֲשֶׁר הוּא שֵׁם (עֵין רֵאשֶׁה־שָׁנָה טז:), וְגִדּוּלֵי
הַצְּדִיקִים מוֹסִיפִין לְעוֹרֵר רַחֲמָיו, שֶׁאֲפִלוּ בְּעֵת קְלִקּוּלָם
הַגִּדּוּלִים כְּמוֹ בְּשַׁעַת הָעֶגְלָה, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הֵם מְרַצִּין
בְּתַפְלוּתָם אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁמוֹחֵל לָהֶם וּמְשַׁתְּדֵלִין
לְהַחְזִירָם לְמוֹטָב. וְכֵל זֶה הוּא בְּחִינַת מִדְּתוֹ שֶׁל הַלֵּל
וְכוּ' וְכַנֵּ"ל:

רֵאשֵׁי פְּרָקִים מֵהַלְכוֹת חֲנֻפָה הַנִּכְלָל בְּהַלְכוֹת רֵאשׁ
חֲדָשׁ הַנֵּ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת קְרִבְנוֹת הַנְּשִׂאִים "קַעֲרַת כֶּסֶף, שְׁלֹשִׁים
וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ וְכוּ', שְׁנֵיָהֶם מְלֵאִים סֶלֶת לְמִנְחָה"
(בַּמִּדְבָּר ז, יט). לְתַקֵּן הַמֵּאֲכָלִים. "שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה" כִּנְגֻד
מֵאָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן (בַּמִּדְבָּר-רַבָּה יד), כְּמוֹ
שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שֵׁם. כִּי אָדָם הָרֵאשׁוֹן פָּגַם בְּאֲכִילָה כַּנֵּ"ל.
וּמִשֵּׁם בָּא פִּגְמָיו בְּהַמֵּאָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה שֶׁהוֹלִיד וְכוּ',
כְּמוֹ שֶׁאֲמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה (עִירוּבֵין יח:). כִּי
אֶף-עַל-פִּי שֶׁעָשָׂה אֶז תְּשׁוּבָה הִתְגַּרְוּ בּוֹ מְאֹד, וּבִלְבָלוּ
דַּעְתּוֹ בְּעֲשָׂנִים סְרוּחִים הַנֵּ"ל, שֶׁלֹּא הָיָה יָכֹל לְהוֹצִיא
מִשְׁפָּטֵי הַנְּהֻגוֹת יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. וְעַקֵּר הַקְּלִקּוּל וּבִלְבוּל

המחשבה שמתגברין, הוא בענין פגם הברית. וביותר מתגברין על הרוצה לשוב וכו':

וזה בחינת תקון ידי הסמיכה:

"מזרק אחד כסף שבעים שקל" (במדבר שם). בחינת שבעים אמות, שכל אחד יש לה כתב ולשון מיחד בחינת תקון הכתב. "כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת". ריח טוב שמברר מעמקי הקלפות, שהוא עקר תקון העשנים סרוחים הנ"ל. עשרה זהב כנגד עשרת הדברות כלל ספר התורה וכו' (במדבר רבה שם). "פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד" בחינת אברהם, יצחק, יעקב (במדבר שם), שכלם חברו ספרים הרבה. "שעיר עזים אחד לחטאת" לכפר על מכירת יוסף (במדבר שם), שעל-ידי-זה נחלקה מלכות בית דוד שצריכין לתקן, שזה בחינת תקון העצה "ולא יחצו לשתי ממלכות" וכו' (יחזקאל לז, כב). "ולזבח השלמים בקר שנים", פרש רש"י כנגד משה ואהרן. משה כלל התורה, אהרן שלמות התורה על-ידי תורה שבעל פה. "יורו משפטיך ליעקב" (דברים לג, י). כי הוא בחינת תלמיד משה, וקרוב כל ישראל אליו על-ידי "וראך" וכו' (שמות ד, יד), בחינת אוהב שלום ורודף שלום ומקרבן לתורה' (אבות א, יב). ועל-בן נכנס לבית קדשי קדשים וכו'. אלים חמשה וכו'. כנגד כלל התורה כמו שפרש רש"י שם. כי כל

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארז-חיים שא

התקון על-ידי שלמות התורה על-ידי רבוי הספרים וכו' כנ"ל. שמונת ימי חנכה כנגד שמונה תקונים אמונת חכמים וכו'.

ועל-ידי חטא אדם הראשון שעל-ידי-זה נמשכו העשנים הנ"ל, נפגמו ידי הסמיכה שהוא המחלקת שנסמכין וכו', שזהו בחינת מחלקת קין והבל, שמשם מחלקת קרח עם משה, שמשם כל המחלקת שבעולם. כי קין הביא קרבן מהפסלת (בראשית-רבה כב, ה). כי למודו הנה מבחינת העשנים הנ"ל. אבל "הבל הביא מבכרות צאנו" וכו' (בראשית ד, ד).

הפּלגתא שבין בית שמאי ובית הלל: 'בית שמאי אומרים פוחת והולך כפרי החרג שמתמעטין והולכין'. ובית הלל אומרים, 'מוסיף והולך מעלין בקדש ולא מורדין'. פי בית שמאי סברי שצריכין להגיע עד התקון האחרון. ואז דיקא יכולין להאיר וכו'. וזהו 'כפרי החרג שמתמעטין והולכין', שביום ראשון של סכות, שאז מאירין כל החסדים פנימים וכו', מקריבין שלשה עשר פרים ואז מכניעין פמה עכו"ם. וביום שני פוחת והולך עד יום השביעי, שאז נכלין כל העכו"ם ומבררין הטוב שבהם על-ידי קדשת החסדים, שנמשכו בכח ראש השנה ויום-כפור, ואז ישראל מתיחדין לבדם עם השם יתברך בשמיני עצרת, שאין

מקריבין כי אם "פר אחד ואיל אחד" (במדבר כט, לו) בבחינת 'עכבו עמי יום אחד' וכו' (רש"י שם ועין ספה נה:).

אבל בית הלל סברי: 'מעלין בקדש ולא מורדין'. כי שמונה ימי חנוכה, הם בבחינת שמונה ההזאות של הכהן הגדול ביום-כפור בקדשי קדשים, שהתחיל תחלה מאחת, ואחר כך אחת ואחת וכו', ומשם נמשך קדשת שמונת ימי הסכות עם שמיני עצרת, כי סכות מרמז על תקון הגאולה. כי אז ממשיכין תחלה שלמות התקון, ואחר כך פוחת והולך עד שמיני עצרת. אבל חנוכה עקר נפלאות הגם, שגם בתקף ממשלתם, ואפלו בארץ הגלות נתגבר בעצות טובות עמקות להתקרב אליו יתברך, ממקום שנפל כל אחד. על-כן אז צריכין להתחיל מכל מה שיוכל להתחיל, מאיזה נקדה טובה ותקון כל שהוא, שזהו בחינת 'מעלין בקדש ולא מורדין'.

ועל-כן ביום-כפור, אפלו בבית-המקדש, מחמת שאז צריכין לכפר כל העונות של ישראל, צריכין להתחיל מאחת, ואחר כך אחת ואחת וכו'. ואזלי לטעמיהו, כי שמאי קפדן (שבת ל, לא) ואכל כל ימיו לכבוד שבת, שלסברתו אי אפשר לאכל כראוי, לדחות העשנים סרוחים שמשם תקון העצה שהוא העקר, כי אם על-ידי שאינו אוכל שום דבר חשוב, רק מזמינו לשבת וכו'. כי עקר תקון האכילה, הוא על-ידי קדשת

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארז-חיים שג

שבת, נמצא שסובר שצריכין תחלה להמשיך שלמות התקון וכו', שהוא בחינת שבת.

אבל הלל מדה אחרת היתה לו, שכל מעשיו לשם שמים, והיה אומר "ברוך ה' יום יום יעמס לנו האל ישועתנו סלה". כי עכשו אם נמתין על שלמות התקון כמעט אבדה חס ושלום פלגת ישראל. רק צריכין לילך תמיד עם בחינת "ברוך ה' יום יום וכו'". שכל מה שחוטפין וכו'. וזהו 'שכל מעשיו לשם שמים'. כי מבטל עצמו לגמרי, ואומר אם לא אגמור תקף חס ושלום. כל אשר תמצא ידי לעשות אעשה. ואם לא יהיה לי עולם הבא וכו'. מה לעשות פונתי לשמים. והשם הטוב יעשה ויגמור בעדי וכו' (עד כאן הראשי פרקים).

לד) וזה בחינת קרבנות הנשיאים שקורין בחנכה. כי כל הקרבנות שלהם היה לתקן פגם חטא העגל, שבשביל זה נבנה המשכן לכפר על זה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שמות רבה מח, ג), ועקר חטא העגל היה פגם האמונה, שעקרה הוא אמונת חכמים, שלא האמינו במשה, שגלה להם אלקותו באותות נוראות פאולה, והאיר בהם אור הדעת והשפעת הנבואה כזאת בשעת מתן תורה' ואף-על-פי-כן התגרה בהם הס"מ כל כך, עד שהחטיאם כל כך בעצת הערב רב.

וְכֵן הוּא בְּכָל דּוֹר, שְׁעָקֵר פָּגַם הָאֲמוּנָה שֶׁהוּא כָּלֵל כָּל
הַתּוֹרָה כְּלָה, הוּא עַל-יְדֵי פָּגַם אֲמוּנַת הַחֲכָמִים
הָאֲמִתִּיִּים. כִּי אִם הָיָה מֵאֲמִין בְּדַבְרֵי הַצַּדִּיקִים הַחֲכָמִים
בְּאֵמֶת, הָיָה מְבַטֵּל דַּעְתּוֹ הַמְּבַלְבֵּלֶת, וּבּוֹדָאֵי הָיָה
מֵאֲמִין כְּרְאוּי, כִּי אֶף-עַל-פִּי שְׂאִינוּ יָכוֹל לְהַבִּין דְּרָכֵי
הַשֵּׁם וְהַשְּׂגַת אֱלֻקוֹתוֹ, הָיָה סוֹמֵךְ עַל דַּבְרֵי הַצַּדִּיק
שֶׁכָּבַר שֶׁבַר גּוֹפּוֹ בְּתַכְלִית וְכוּ'. וְעַל-כֵּן בְּאֵמֶת כְּתִיב
(שְׁמוֹת יד, לא) "וַיֹּאמִינוּ בֵּה' וּבַמֶּשֶׁה עַבְדּוֹ". כִּי עָקֵר
שְׁלֵמוֹת הָאֲמוּנָה בַּהַשֵּׁם, הוּא עַל-יְדֵי שְׂמֵאֲמִינִים בְּמִשָּׁה
עַבְדּוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲמוּנַת חֲכָמִים, אֲבָל הַבַּעַל דְּדָבָר
מִתְגַּרֵּה בָּזֶה בְּכַמָּה תַּחֲבוּלוֹת, וְהָעָקֵר עַל-יְדֵי הַמַּחְלָקֶת,
שְׁמֵרְבָה קִטְגוֹרֵיָא בֵּין הַתְּלֵמִידֵי חֲכָמִים, כְּמוֹ עֲכָשׁוּ, כְּמוֹ
שְׂאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (סוּף פְּתוּבוֹת) וְאִין יוֹדְעִין
הֵיכֵן הָאֵמֶת.

עַל-כֵּן, מִי שְׂרוּצָה לְחוּס עַל נַפְשׁוֹ, צָרִיף לָשׁוּב עַל-יְדֵי
זֶה בְּעֲצָמוֹ עַל-יְדֵי שְׂשׁוּמַעַ עֲצָם הַמַּחְלָקֶת,
שְׂיָבִין מִזֶּה שְׂרוּצִים לְהִרְחִיקוֹ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, (וְכֵמוֹ
שְׂמִבְאָר בְּמָקוֹם אַחֵר עַל פְּסוּק (מְשָׁלִי טו, לא) "אֲזַן שִׁמְעַת
תּוֹכַחַת חַיִּים בְּקֶרֶב חֲכָמִים תְּלִין" וְכוּ'. עֵינַן שָׁם בְּסִמָּן
ה), עַד שְׂשִׁיבוֹב בְּתִשׁוּבָה עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא עַל פָּגַם
אֲמוּנַת חֲכָמִים, עַד שְׂיַחֲזְרוּ וַיַּחֲשְׁבוּ אֲצִלוּ כָּל הַסְּפָרִים
הַקְּדוּשִׁים וְכוּ', כְּמוֹ שְׂמִבְאָר בַּהַתּוֹרָה הַנִּלְל:

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים שה

לה) וְזֶה בְּחִינַת קַרְבָּנוֹת הַנְּשִׂאִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּקוּן אֲמוּנַת חַכְמִים, שֶׁבְּזֶה תְּלוּי תְּקוּן כָּל הַבְּחִינּוֹת (הַמְּבֹאֲרִין בַּתּוֹרָה חֲדֵי רַבִּי שְׁמֵעוֹן הַנ"ל). וְזֶה "קִצְרַת כֶּסֶף", וּפִרְשׁ רַש"י שְׁמֵרֵמֶז עַל שְׁנוּתֵיו שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שֶׁהָיָה תִשַׁע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים. "שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ" בְּחִינַת 'הַמֵּאָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה' וְכוּ'. כִּי אָדָם הָרֵאשׁוֹן פָּגַם בְּאֲמוּנַת חַכְמִים כִּי לֹא הֶאֱמִין בְּעֲצָמוֹ, שֶׁזֶהוּ גַם כֵּן פָּגַם אֲמוּנַת חַכְמִים (כְּמוֹ שְׁמֵבֶאֱרַר בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל. וְכַמְבֹאֲרַר מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר בְּאַרְיִכוֹת).

כִּי אָדָם הָרֵאשׁוֹן הָיָה כְּלוּל מִכָּל גְּשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים, שֶׁכָּלֵם יֵצְאוּ מִמֶּנּוּ. וְכִשְׁעָבַר עַל הַצְּדִיקִים שֶׁצָּוָהוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כְּפִי מַה שֶׁהָיָה מִבֵּין אֲמִתַּת הַפְּרוּשׁ שֶׁל הַמִּצְוָה הַזֹּאת, וְנִטָּה אַחֵר עֲצַת הַנְּחָשׁ בְּעֲצַת אִשְׁתּוֹ, מִזֶּה נִמְשָׁךְ פָּגַם אֲמוּנַת חַכְמִים, שֶׁהָיוּ כְּלוּלִים בּוֹ כָּל הַדּוֹרוֹת, וּמִזֶּה נִתְּהָה פָּגַם מִחֲלָקֶת קִיָּן וְהֶבֶל, שֶׁהוּא בְּחִינַת כָּל הַמִּחֲלָקֶת עַל הַצְּדִיקִים שֶׁכָּל הַדּוֹרוֹת, כִּי מִמִּחֲלָקֶת קִיָּן עַל הֶבֶל, נִמְשָׁךְ מִחֲלָקֶת קִרְחַ עַל מִשָּׁה, כְּמוֹבֵא שֶׁזֶה בְּחִינַת כָּלֵל הַמִּחֲלָקֶת שֶׁעַל הַצְּדִיק הָאֲמֵת שֶׁכָּל דּוֹר. כִּי כָּל מִחֲלָקֶת יֵשׁ בּוֹ נִיצוּצֵי מִחֲלָקֶת קִרְחַ דָּתָן וְאַבְיָרָם כְּמוֹבֵא (עֵינִ סֵפֶר הַגְּלִגּוּלִים פָּרָק לָהּ וְיִלְקוּט רֵאוּבֵנִי קִרְחַ). וְעַל-כֵּן מִחֲמַת שֶׁפָּגַם אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּאֲמוּנַת חַכְמִים, שֶׁזֶה בְּחִינַת פָּגַם אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, עַל-יְדֵי-זֶה נִפְגָּמָה

הַאֲכִילָה, וְנִגְזַר (בְּרֵאשִׁית ג', יז) "בְּעֶצְבוֹן תֹּאכְלֶנָּה, בְּזַעַת אִפֶּף תֹּאכַל לֶחֶם", שְׁמֵשׁ נִמְשָׁף פְּסֻלַּת הַמֵּאֲכָל, עַד שְׁנַעֲשֶׂה פְּסֻלַּת גָּמוּר, שֶׁהוּא הַעֲנֵשׁ שֶׁל הַמֵּלְעִיג עַל דְּבָרֵי חֲכָמִים, שְׁנֵדוֹן בְּצוּאָה רוֹתַחַת (עִירוּבֵין כּא:), שְׁמֵשׁ בָּאִים הַעֲשָׂנִים סְרוּחִים וּמְבַלְבְּלִים אֶת הַמַּח. וְכֵל זֶה נִמְשָׁף מִהַפְּסֻלַּת שְׁנֵאָחֻז בְּכֹל הַמֵּאֲכָלִים, עַל-יְדֵי חֲטָא אָדָם הַרְאֵשׁוֹן כַּנִּ"ל.

וְעַל-כֵּן הֵבִיאוּ "קַעֲרַת כֶּסֶף שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ, וּמִזְרֵק אֶחָד כֶּסֶף, שְׁנֵיֶהֱם מְלֵאִים סֵלַת לְמִנְחָה", 'סֵלַת לְמִנְחָה' זֶה בְּחֵינַת תְּקוּן הַמֵּאֲכָלִים שְׁעַקְרָהּ הַלֶּחֶם. וְעַל-יְדֵי סֵלַת לְמִנְחָה, תְּקִנּוּ פָּגַם הַמֵּאֲכָלִים. וְעַל-כֵּן מְרַמֵּז בְּקַעֲרַת כֶּסֶף שְׁנוֹתָיו שֶׁל אָדָם הַרְאֵשׁוֹן לְתַקֵּן פְּגָמוֹ. וְכֵן "שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ", כַּנִּגְדַּת הַמֵּאָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה שֶׁהוּלֵיד וְכוּ'. כִּי כָל זֶה נִמְשָׁף מִפְּגָם הַעֲשָׂנִים סְרוּחִים, שְׁנִמְשָׁכוּ עַל-יְדֵי פָּגַם אָמוּנַת חֲכָמִים, שֶׁהֵם מְבַלְבְּלִים הַמַּח, וְאֵינּוּ יָכוּל לְהוֹצִיא מִשְׁפָּטֵי הַנְּהֻגוֹת יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. וְעַקֵּר הַעֲצָה וּמִשְׁפָּטֵי הַנְּהֻגוֹת יִשְׂרָאֵל צְרִיכִין בְּעֵנֶן זֶה, שֶׁהִיא שְׁמִירַת הַבְּרִית, שְׁצְרִיכִין לְשַׁמֵּר אֶת הַמַּחֲשָׁבָה מְאֹד מְאֹד. וְעַל-יְדֵי הַעֲשָׂנִים סְרוּחִים, לֹא הָיָה יָכוֹל לְהוֹצִיא עֲצָמוֹ מִזֶּה, אֶף-עַל-פִּי שְׁעֲשֶׂה אֲזוֹ תְּשׁוּבָה גְּדוּלָה וּפְרֹשׁ מֵאֲשֵׁתוֹ. אֲבָל מֵאַנֶּס הַמְּקֻרָוֹת לֹא נִצּוֹל, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארבע-חיים שז

רבותינו זכרונם לברכה (עין עירובין יח:). והכל על-ידי
העשנים סרוחים הנ"ל.

וזה בחינת "שלשים ומאה משקלה". משקלה בחינת
המתקלא, כי עקר המתקלא הוא בתאווה זאת (כמו
שמבאר במקום אחר (לקוטי מוהר"ן חלק א סימן יט)). ובדאי
אדם הראשון, באלו המאה ושלשים שנה התגבר מאד
לברר מחשבתו מהרהורים אלו. אבל אף-על-פי-כן לא
נצול ממקרות מחמת העשנים סרוחים הנ"ל כנ"ל.
ועל-כן הביאו קצרת פסף, שהוא כנגד שנותיו של אדם
הראשון וכו' (במדבר רבה יד) לתקן כל זה. ובזה המשיכו
תקון לפגם המנהיגים של שקר, שלמודם מאלו
המותרות שנסמכין לרבי שלא כדין, שזהו בחינת חטא
קין, שהתגבר על הבל בחנם והרגו, שממש כל
המחלקת של עכשו כנ"ל:

לו) גם קצרת גימטריא תש"ע, בחינת (שיר השירים ה, יד)
"מעיו עש"ת שן". ודרשו רבותינו זכרונם לברכה
(שיר השירים רבה ה' יד, ב) ומובא בפרוש רש"י: 'זה תורת
כהנים, שהוא נתון באמצע החמשה חמשים כמעים
הללו וכו'. כי תורת כהנים מדבר מקרבנות, שהם תקון
המאכלים, שנפגמו על-ידי חטא אדם הראשון. כי צריכין
לאכל בבחינת אכילת הקרבנות, שיהיה השלחן מכפר
כמזבח (תגינה כז.). ועל-כן נרמז תורת כהנים

בפסוק מעיו עש"ת שן. בחינת תקון המעים, שהם כלי בשול האכילה לבררה מהמותרות. וזה בחינת קערת כסף סלת, שהוא תקון המאכלים מעשנים סרוחים כנ"ל, כי בהקערה אוכלין המאכלים. ועל-פן קער"ת בגימטריא עש"ת, בחינת "מעיו עש"ת שן", בחינת קרבנות תקון המאכלים כנ"ל:

לז) גם קערת אותיות עקרת, כמובא במדרש רבה (במדבר רבה יג, יד) בחינת אמונה שנקראת עקרת הבית כידוע (עין זהר חלק א קנד, רל), שזהו בחינת (תהלים קיג, ה) "מי כה' אלקינו המגביהי לשבת המשפילי לראות וכו'". מקימי מעפר דל מאשפות ירים אביון, מושיבי עקרת הבית" וכו', שבעצם גבהו שהוא יתברך מגביהי לשבת, הוא משפיל לראות להקים הדל והאביון מעפר ומאשפות ממש, שהם העשנים סרוחים, והשם יתברך ברחמיו משגיח על אלו הדלים והאביונים, מהדעת שנפלו לעפר ולאשפות ממש, והעשנים סרוחים מסבבים ומעקמים דעתם מאד. וכשהם חסים על עצמם וצועקים להשם יתברך. אזי הוא יתברך מרחם עליהם, ושולח עליהם מים טהורים הנ"ל, ומקימם מעפר ומאשפות סרוחים האלו. כי אלו המים טהורים, שהם הספרים קדושים מטהרים מכל הגלולים, בחינת (יחזקאל לו, כה) "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל

טמאותיכם, ומכל גלוליכם אטהר אתכם" וכו'.

וזהו "להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו", שמזכה אותם שיהיו נכללים עם כל הנפשות שנכללים בהצדיק האמת, בפרט בראש השנה, שעל-ידי-זה נעשה שמחה בחינת (משלי יג, ט) "אור צדיקים ישמח" וכו', כמו שמבאר שם. וזהו "עם נדיבי עמו". שהם הצדיקים והחכמים אמתיים, שזכו עתה לשוב ולהאמין בהם. וזהו "מושיבי עקרת הבית" בחינת אמונה כנ"ל. וזהו "אם הבנים שמחה". כי על-ידי-זה נעשה שמחה, בחינת "אור צדיקים ישמח", בחינת 'חדי רבי שמעון' כמו שמבאר שם עין שם:

לח) "מזרק אחד כסף" — פרש רש"י 'כנגד נח'.
"שבעים שקל" — 'כנגד שבעים אמות שייצאו ממנו. שבעים אמות כל אחת יש לה כתב ולשון. וישראל נבחרו מהם בכתב ולשון הקדש'. שבשביל זה נצטווה נח בבנין התבה להצילו בזכות משה שייצא ממנו, שיתן את התורה לישראל, בבחינת "בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה" (בראשית ו, ג), דא משה כמובא (חלין קלט: עין תקוני זהר צט. קיז). וכל זה מרמז על תקון ידי הכתיבה, שהוא כתב ישראל, שנתתקן על-ידי אלו הקרבנות, שתקנו פגם אמונת חכמים כנ"ל. שעל-ידי-זה נכנע הכתב של כל השבעים אמות, ונתעלה

הכתב של ישראל שזהו בחינת שבעים שקל הנ"ל:

(ט) "כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת". זה בחינת עקר שלמות התקון, שזוכין על-ידי רבוי הספרים הקדושים, שעל-ידי-זה נכללין באבן שתיה קדשי קדשים, ששם עמדו לוחות האבן (יומא נג:), שנכתבו עליהם העשרת הדברות, שזהו בחינת "כף אחת עשרה זהב", כמו שפרש רש"י שם, שהוא כנגד עשרת הדברות, שנתנו מידו של הקדוש ברוך הוא. וזהו "מלאה קטרת", כי עקר הכלליות והכניסה לבית קדשי קדשים ביום-כפור, הוא על-ידי הקטרת, שמברר הטוב מעמקי עמקי הקלפות כידוע (עין פרי-עץ-חיים שער התפילה פרק ז). כי קטרת ריח טוב מאד, שמתקן ומברר המחשבה מהעשנים סרוחים, שהם הבלבולים והמחשבות והרהורים רעים, המסבכים את המח, שהם סרחון ממש. וכל התקון על-ידי קטרת, שהוא ריח נפלא דקדשה גבה מאד שמברר משם.

ובשביל זה, הביא כל אחד מהנשיאים קטרת אף-על-פי שהוא שלא כדיון, כי היה לצרף שעה לתקן סרחון הרע של חטא העגל, שהוא פגם אמונת חכמים, שהמירו את כבודו "בתבנית שור אכל עשב" (תהלים קו, כ). ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (רות רבה ז, יא, ז) 'אין לך משקץ כמו שור בשעת האכילה'. מרמז

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים שיא

שפגמו על-ידי-זה באכילה מאד. כי גרמו שייעלו
עשנים סרוחים המבלבלים מאד, ועל-ידי הקטרת תקנו
זאת כנ"ל:

(מ) "פר אחד בן בקר" כנגד אברהם, כמו שפרש רש"י
שם. זה בחינת קדשת ארץ-ישראל, שצריכין
להמשיך גם בחוץ-לארץ ולהציל מגרוש וכו'. (כמו
שמבאר שם). כי אברהם הוא הראשון שמצא קדשת
ארץ-ישראל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (זהר
חלק א עח.). ועל-כן מרמז בפר בן בקר, שהוא בחינת
(בראשית יח, ז) "ואל הבקר רץ אברהם". כי איתא (זהר חלק
א קכז.) שכשרץ ונדף אחר הין בקר בשביל הכנסת
האורחים, אז ברח אל מערת המכפלה, ועל-ידי-זה מצא
אברהם את קדשת מערת המכפלה. ומערת המכפלה
ששם נקברו האבות והאמהות, זה עקר הנחלה שקנה
אברהם בארץ-ישראל תחלה, והיא תחלת ירשתו את
ארץ-ישראל. כי העקר שימשיך קדשת ארץ-ישראל עד
שיזכה להקבר שם. ועל-כן רמזו בפר בן בקר קדשת
ארץ-ישראל שהמשיך אברהם אבינו כנ"ל:

(מא) "איל אחד" — כנגד יצחק שנעקד וכו'. זה בחינת
התקון להמשיך סוד העבור למלאות פגימת
הלבנה, שהוא בחינת (בראשית א, יד) "מארת" — 'חסר'
וכו' (ירושלמי תענית פ"ק ד הלכה ה). שמשם יניקת עשו,

שיב לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים

שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה (בראשית כז, א) "וַתִּכְהַן עֵינָיו" שֶׁל יִצְחָק כְּמוֹבָא. וְהַתְקוּן עַל-יְדֵי שְׁהֻקְדִים הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ רְפוּאָה, שְׁנַעֲקֵד עַל גְּבֵי הַמְזֻבָּח וְהַקְרִיב תַּחֲתָיו אֵיל, שְׁהִיָּה נֶאֱחָז בְּסִבָּךְ בְּקֶרְנָיו (שם כב, יג), שְׁמִשָּׁם כָּל הַהִמְתְּקוֹת הַדֵּינָים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה עַל-יְדֵי הַשׁוֹפָר שֶׁל אֵיל. כִּי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה עָקֵר תִּקְוֵן פְּגִימַת הַלְּבָנָה כַּנ"ל (באות מ). נִמְצָא שְׁהָאֵיל שְׁהֻקְרִיבו, שֶׁהוּא כְּנֻגַד יִצְחָק, זֶה בְּחִינַת תְּקוּן פְּגִימַת הַלְּבָנָה, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת סוּד הָעֵבוֹר וְכַנ"ל:

(מב) "כָּבֵשׁ אֶחָד" וְכוּ' 'כְּנֻגַד יַעֲקֹב', וַיַּעֲקֹב עָקֵר כָּל הַתְּקוּנִים הַנ"ל, שֶׁהֵם לְתַקֵּן חֲטָא אָדָם הָרֹאשׁוֹן. כִּי יַעֲקֹב הִיָּתֵה מִטָּתוֹ שְׁלֵמָה (סְפָרֵי בְּחֻקוֹתַי ב-ח). וְבִרְר בְּשִׁלְמוֹת מֵעֲשָׂנִים הַנ"ל. וְזָכָה לְהַעֲמִיד שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבָטִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁנַיִם עָשָׂר הָאֲבָנִים שֶׁנִּכְלְלוּ בְּאֶבֶן אַחַת, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֶבֶן שְׁתִּיָּה לְוַחֲוֹת הָאֶבֶן (הַמוֹבָא שֵׁם בַּתּוֹרָה הַנ"ל). שְׁזֵהוּ עָקֵר הַתְּקוּן בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת הָעֵצָה.

וְזֵהוּ בְּחִינַת "שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחַטָּאת" לְתַקֵּן מְכִירַת יוֹסֵף, כִּי חָלְקַת הָעֵצָה זֶה בְּחִינַת חָלְקַת מַלְכוּת בֵּית דָּוִד, (כְּמוֹבָן שָׁם) שְׁמַבִּיא פְּסוּק "וְלֹא יִחַצּוּ לְשִׁתִּי מִמְּלְכוּת עוֹד". (וְכַמוֹבָא בְּזֵה בְּדַבְּרֵינוּ בְּמָקוֹם אַחֵר). וְחָלְקַת מַלְכוּת בֵּית דָּוִד עַל-יְדֵי יַרְבְּעָם נִמְשָׁךְ מִפְּגָם מְכִירַת יוֹסֵף כְּמוֹבָא. עַל-כֵּן הַשְּׁעִיר עֲזִים לְחַטָּאת,

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים שיג

שֶׁמִכִּפֵּר עַל מְכִירַת יוֹסֵף, זֶה בְּחֵינַת תְּקוּן שְׁלֵמוֹת הָעֶצָה
וְכַנ"ל:

(מג) "וּלְזִבַּח הַשְּׁלָמִים בְּקָר שְׁנַיִם" כַּנֶּגֶד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן,
שָׁעֲשׂוּ שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאֲבֵיהֶם
שְׁבַשְׁמִים, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י: מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן הֵם כָּלֵל
הַתּוֹרָה שְׁבִכְתָּב וּבְעַל פֶּה, שֶׁהֵם כָּלֵל הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים
שֶׁהֵם עֵקֶר הַתְּקוּן. כִּי מֹשֶׁה רִבְּנוּ נָתַן אֶת הַתּוֹרָה בְּכְתָב
וּמְסָרָה בְּעַל פֶּה לְתַלְמִידָיו שֶׁהָרֵאשׁוֹן הוּא אַהֲרֹן. רַק
שִׁיהוֹשֻׁעַ זָכָה שְׁאַחַר שְׁמֵת אַהֲרֹן מָסַר מֹשֶׁה כָּל הַתּוֹרָה
לִיהוֹשֻׁעַ. וְכֵמוֹ שֶׁמִּפְּרָשׁ בְּדַבְּרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנוֹם לְבִרְכָה
בְּסֵדֶר הַמְּשֻׁנָּה, שֶׁאַהֲרֹן הָיָה הַמְּקַבֵּל הָרֵאשׁוֹן, כְּמוֹ
שֶׁאָמְרוּ שָׁם, נִכְנַס אַהֲרֹן וְשָׁנָה לוֹ מֹשֶׁה פָּרְקוּ וְכוּ' (ערוכין
נד:). וְעַל-כֵּן כְּתִיב בְּאַהֲרֹן וּבְנָיו (דְּבָרִים לג, י) "יִוְרוּ
מִשְׁפָּטֶיךָ לִיעֲקֹב" וְכוּ'. כִּי אַהֲרֹן קָרַב כָּל יִשְׂרָאֵל לְמֹשֶׁה
עַל-יְדֵי שִׁיָּצָא לְקִרְאָתוֹ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן בְּאֵמַת זָכָה לְמָה
שֶׁזָּכָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנוֹם לְבִרְכָה (עין שְׁבַת
קלט.), וְהוּא הַהֶפֶךְ מֵהַמְּתַקְנָאִים בְּהַצְדִּיק הָאֵמַת, וְחֵלְקוֹ
עָלָיו עַל-יְדֵי קִנְאָתָם בּוֹ. וְעַל-כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנוֹם
לְבִרְכָה (אבות א, יב) 'הוֹי מִתְּלַמִּידָיו שֶׁל אַהֲרֹן אוֹהֵב שְׁלוֹם
וְרוֹדֵף שְׁלוֹם אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת וּמְקַרְבֵּן לַתּוֹרָה'. וְעַל-כֵּן
הַקְּרִיבוּ שְׁלָמִים בְּקָר שְׁנַיִם כַּנֶּגֶד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, שֶׁהֵם כָּלֵל
סְפָרֵי הַתּוֹרָה עֵקֶר תְּקוּן אֱמוּנַת חַכְמִים כַּנ"ל:

שיד לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים

(מד) וְזֶהוּ "אֵלִים חֲמָשָׁה עֲתִידִים חֲמָשָׁה כְּבָשִׁים בְּנֵי שָׁנָה חֲמָשָׁה". וּפְרַשׁ רַש"י, כְּנֶגֶד כָּלֵל הַתּוֹרָה, שֶׁהֵם תּוֹרָה נְבִיאִים כְּתוּבִים וְחֲמָשָׁה חֲמָשֵׁי תּוֹרָה וְעֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת וְכֹהֲנִים וְלוֹוִיִּם וְיִשְׂרָאֵלִים. הֵינּוּ בְּחִינַת כָּלֵל סִפְרֵי הַתּוֹרָה, שְׁנַמְשָׁכִין עַל-יְדֵי בְּחִינַת מִשֶּׁה וְאֶהְרֹן, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה עֶקֶר תִּקּוּן אֲמוּנַת חֲכָמִים, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁכוּ כָּל הַתִּקּוּנִים הַנִּלְלִים, שֶׁהֵם תִּקּוּן יְדֵי הַסְּמִיכָה לְהַנְצִיל מִמַּחְלָקָת, שְׂבָא עַל-יְדֵי שְׁנִסְמָךְ מִי שְׂאִינוּ הַגּוֹן וְכוּ'. וְלִתְקֹן יְדֵי הַכְּתִיבָה וְלְהַמְשִׁיךְ קַדְשֵׁי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְהַנְצִיל מִגְרוּשׁ וְכוּ'. וְלְהַמְשִׁיךְ סוּד הָעֵבוֹר וְלִזְכוּת לְעֵצָה שְׁלָמָה, שְׂכַל זֶה תִּקְנוּ עַל-יְדֵי הַקְּרִבּוֹת הַנִּלְלִים כַּנִּלְלִים:

(מה) וְזֶה בְּחִינַת כָּל הַמְּלַחְמוֹת וְהַמַּחְלָקוֹת שֶׁהִיָּה לְיַעֲקֹב אָבִינוּ, שֶׁבְּתַחֲלָה הָיָה עָלָיו מַחְלָקָת עִשׂוֹ וְלָבָן. וְאַחַר כֵּן כְּשֶׁנִּצְלָל מֵהֶם וּבִקֵּשׁ לֵישֵׁב בְּשֵׁלְוָה, קִפֵּץ עָלָיו רְגָזוֹ שֶׁל יוֹסֵף, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה פד, ג) עַל פְּסוּק (בְּרֵאשִׁית לז, א) "וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב" וְכוּ':

כִּי יַעֲקֹב הוּא בְּחִינַת כָּלֵלִיּוֹת הַתּוֹרָה, בְּבְחִינַת (דְּבָרִים לג, ד) "תּוֹרָה צְוָה לָנוּ מִשֶּׁה מוֹרְשָׁה קָהֵלֵת יַעֲקֹב". כִּי דֶרֶךְ הַתּוֹרָה הַנִּלְלִים הַתְּחִיל מֵאַבְרָהָם אָבִינוּ, שֶׁהוּא גְלָה אֶלְקוּתוֹ בְּעוֹלָם, וְהַתְּחִיל לְהַמְשִׁיךְ דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (עֵין יוֹמָא כח:): 'קָיִים אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת כָּל הַתּוֹרָה עַד שֶׁלֹּא נִתְּנָה'. וְאַחַר כֵּן

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח"חיים שטו

מסרה ליצחק ויצחק ליעקב. אך אברהם ויצחק לא היתה מטתן שלמה כי יצאו מהם עשו וישמעאל, שהם הפך התורה, שהם בחינת כל החולקים על חכמי התורה האמתיים שמהם כל החרבנות. אך יעקב היתה מטתו שלמה, והוא הוליד כל שנים עשר שבטי ישראל, שקבלו את התורה אשר אנו כלנו נקראים על שמו בני ישראל. על-כן עקר המשכת קדשת התורה הוא על-ידי יעקב, אבל הנה עליו מחלקת גדולות מעשו ולכן שהם בחינת החולקים על חכמי התורה האמתיים.

ויעקב אבינו כל מה שהיו חולקין עליו יותר, התגבר לשוב בתשובה יותר על פגם אמונת חכמים, ולתקן חטא אדם הראשון שפגם בזה פנ"ל, ופגם הדורות שאחריו שפגמו בזה. והוא שב בתשובה בשבילים. עד שחבר ועשה על-ידי-זה ספרים רבים, שזהו בחינת מה שנטמן בבית שם ועבר ארבע עשרה שנה (מגילה טז), בעת שברח מעשו ושם עסק בתורה. ובודאי חבר על-ידי-זה ספרים רבים. כי יעקב חבר כמה ספרים קדושים בענין האמונה הקדושה, כמוכא (בלקוטי תנינא סימן ל"ב), וכמו שספר מזה אדוננו, מורנו ורבינו, זכרוננו לברכה, כמוכא בדברינו, שזהו בחינת (איוב לא, לה) "וספר כתב איש ריבי", שכל מה שרואין שהמחלקת על האמת מתגבר יותר, צריכים

שטז לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים

להתגבר לשוב בתשובה על פגם אמונת חכמים שלו, או של העולם, או מה שפוגם מה שאינו מאמין בעצמו וכו' (כמו שמבאר שם). ועל-ידי כל תשובה נעשה ספר כנ"ל, בבחינת "וספר כתב איש ריבי, כנ"ל.

וזה נהג יעקב תמיד, שכל מה שראה המחלקת מתגבר עליו יותר, הנה שב בתשובה ועסק בתורה יותר, עד שחבר ספרים הרבה לאין קץ, ועל-ידי-זה המתיק כל הדינים על-ידי בחינת אבן שתיה וכו', שזהו בחינת מה שכל האבנים נכללו באבן אחת, שזה זכה יעקב בעצמו (חלין צא:) שבעת שיצא מבית שם ועבר פגע במקום. ושם נכללו כל השתים עשרה אבנים באבן שתיה (זהו חלק א עב.) בקדשי קדשים, שזה זכה על-ידי רבוי הספרים שזכה על-ידי עסק התורה (כמו שמבאר שם וכנ"ל. עין שם בהתורה חדי רבי שמעון הנ"ל היטב ותבין כל זה).

ועל-כן שלח יעקב לעשו כשיצא מבית לבן בשלום: "עם לבן גרתי" (בראשית לב, ד) ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (עין רש"י שם), 'ותרני' ג מצות שמרתי'. זה בחינת "וספר כתב איש ריבי" הנ"ל. שדיקא על-ידי הריב ומחלקת נכתבין ספרים קדושים הרבה. שזהו בחינת 'עם לבן גרתי ותרני' ג מצות' שהם כלל ספרי התורה 'שמרתי', שדיקא על-ידי שגרתי עם לבן וסבלתי ממנו מה שסבלתי, שבקש לעקר את הכל חס

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים שיז

ושלום, על-ידי-זה דיקא זכיתי 'ותרי"ג מצות שמרתי',
שזכיתי להשיג כל התרי"ג מצות, שהם כלל ספרי
התורה שהשיג קדם שנתנה. שכל זה זכה על-ידי עצם
תשובתו ששב דיקא על-ידי המחלקת שהיה לו מלבן.
כי דיקא על-ידי המחלקת נעשין ספרים הרבה כשזוכין
לשוב בתשובה על ידם פנ"ל:

(מו) וזהו (בראשית שם, ה) "ויהי לי שור וחרמור צאן ועבד
ושפחה" וכו'. זה רמז על כל הבחינות
המבארים בתורה הנ"ל, שנתתקנין על-ידי אמונת
חכמים, שהם תקון ידי הכתיבה ולבלי להתגרש מארץ-
ישראל וסוד העבור וכו'. וזהו "ויהי לי שור, זה בחינת
כתיבת ספרים קדושים, שכל קדשתם מכתבת ספר
התורה שנכתבת על עורות של שורים, שזה בחינת
כתיבת תפלין (כמרמז בהמעשה של שור ושה (ספורי
מעשיות, מעשה ד', ממלך שגור שמד)). ומשם מקבלין ידי
הכתיבה שיתחזק כתב יד ישראל וכו' (כמו שמבאר
שם). וחרמור זה בחינת (בראשית מט, יד) יששכר חמר גרם"
(עין ילקוט שמעוני ריש וישלח) שהם זכו לסוד העבור בחינת
(דברי-הימים א יב, לג) "ומבני יששכר יודעי בינה לעתים"
וכו' (עין שיר-השירים ו, ד) פנ"ל. צאן זה בחינת ציצית
שעושין מצמרם, כמו שכתוב בהמעשה של שור ושה
הנ"ל). וזה בחינת בגדים נקיים שנתתקנים על-ידי

שיח לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים

הציצית. הפך בגדים צואים, שהם בחינת עצשנים סרוחים שמבלבלין ומעקמין את המח, שבא על-ידי פגם אמונת חכמים (כמו שמבאר שם).

וזה 'כל הנפנה ונוטל ידיו וכו' (ברכות טו), כי בתחלה צריכין לפנות לבער המותרות לבטל העשנים סרוחים הנ"ל, שלא יבלבלו את המח וכו'. וזהו 'ונוטל ידיו' שצריכין לטל ידיו במים שנמשכין מבחינת מים טהורים, שנעשין על-ידי רבוי הספרים, שזוכין על-ידי התשובה על פגם אמונת חכמים כנ"ל. (כמו שמבאר בהתורה הנ"ל), שמביא שם הפסוק "וזרקתי עליכם מים טהורים וכו', ואחר כך לובשין ציצית, בחינת בגדים נקיים הנ"ל, הפך הבגדים צואים, בחינת העשנים סרוחים הנ"ל. ומניחין תפלין שנכתבין כדין כתיבת ספר תורה, שזה בחינת תקון ידי הכתיבה כנ"ל.

'וקורא קריאת שמע ומתפלל', קריאת שמע וברכותיה זה בחינת תקון אמונת חכמים, שעל-ידי-זה עקר קיום האמונה הקדושה, שנתתקן על-ידי רבוי הספרים הקדושים של התורה, שמזה מדברים הפרשיות של קריאת שמע, שמתחילין באמונת היחוד, שהוא קבלת על מלכות שמים (ברכות יג.). ואחר כך מזהירם "ואהבת" וכו' (דברים ו, ה). ושננתם לבניך

לקוטי הלכות ראש חדש ו' ארז-חיים שיט

שהוא ללמד עם בניו ותלמידיו שנקראים גם כן בנים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ספרי שם). וכן בפרשה שניה "והיה אם שמע" (דברים יא, יג), שהוא קבלת על מצות (ברכות שם), מזהירם "ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם". וכן בברכת 'אהבת עולם' מבקשין שנזכה 'ללמד וללמד', שכל זה הוא בחינת אמונת חכמים, שלומדים עם תלמידיהם בשיבתם, שעל-ידי-זה נתרבין ספרים קדושים, שעל-ידי-זה נשלמת התורה ונמתקין כל הדינים על-ידי בחינת קדשי קדשים וכו' (כמו שמבאר שם). וזהו בחינת התפלה שמתפללין אחר כך, שאז נכנסין בהיכל וקדשי קדשים, כמו שאיתא בכונות (עין פרי-עין-חיים שער העמידה פרק א-ג) על התחלת התפלה "ה' שפתי תפתח", שעל-ידי-זה עקר המתקת כל הדינים. כי עקר המתקת הדינים, הוא על-ידי התפלה כידוע:

ונחזור אל פסוק "ויהי לי שור" וכו' הנ"ל, וזהו "ועבד ושפחה". זה בחינת שפך כבש בחינת העבד והשפחה, שיהיו כבושים תחת יד רבם. שזהו ההפך מגרוש ארץ-ישראל שבא על-ידי שליטת העכו"ם, שנאמר עליהם (משלי ל, כב) "תחת עבד כי ימלוך, ושפחה כי תירש גבירתה". אבל יעקב בגדל צדקתו

על-ידי רבוי התורה שעסק, עד שנתחדשו על ידו ספרים הרבה, על-ידי-זה כבש בחינת העבד והשפחה, שהם שליטת העכו"ם הרוצים לגרש מארץ-ישראל, שכל כחם על-ידי פגם אמונת חכמים כנ"ל. כי יעקב תקן כל זה כנ"ל:

מז' וזה "וישב יעקב" וכו' 'שבקש לישב בשלוה'. כי סבר מאחר שכבר הכניע בחינת לבן ועשו, ונצול מהם שהם עקר בחינת החולקים, מעתה ישב בשלוה. אבל קפץ עליו רגזו של יוסף, שהוא בחינת מחלקת שבין ישראל ובין הצדיקים בעצמם, שזהו בחינת מחלקת של השבטים על יוסף הצדיק, כי בענין המחלקת על הצדיק יש כמה בחינות. כי יש מחלקת מגלות העכו"ם וממתנגדים רשעים וכו'. אבל יש גם מחלקת שבין הכשרים והצדיקים בעצמם, שהבעל דבר מתגרה בנכלי ערמימותו ומרבה מחלקת ביניהם. שעל-ידי-זה חוזרים ונפגמים כל הפגמים שעקרום הוא חלקת העצה. שזה נמשך מהמחלקת שבין השבטים עם יוסף, שעל-ידי-זה גרמו חלקת מלכות בית דוד על-ידי ירבעם בן נבט, שחטא והחטיא את הרבים (אבות ה, יח), שעל-ידי-זה כל הצרות וכל הגליות של ישראל פמוכן בהתורה הנ"ל, שמביא פסוק (יחזקאל לו, כב) "ולא יחצו לשתי ממלכות עוד", לענין שלמות העצה כי הם

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים שכא

בחינה אחת. כי קל קול העצה שנחצית לשמים, הוא — על-ידי פגם אמונת חכמים, שנפגם על-ידי המחלקת, שהוא בחינת חלקת מלכות בית דוד, שנחלקה על-ידי המחלקת שבין השבטים עם יוסף (כמובא בדברי רבותינו זכרונם לברכה):

מח) וזה שספר יוסף חלמו (בראשית לו, ז) "והנה אנחנו מאלמים אלמים וכו'". והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחוין לאלמתי", כי האבות עסקו לתקן חטא אדם הראשון (עין ספר הלקוטים לד"ר סימן יא דף ט:), שפגם באכילת עץ הדעת, שעל-ידי-זה נמשכו פגם העשנים סרוחים כנ"ל (באות לה). ועל-כן עשו שהוא זהמת הנחש, שפגם מאד באמונת חכמים. כי חלק על יעקב אבינו ובקש להרגו שהוא החכם האמת. על-כן פגם מאד באכילה ואמר "הלעיטני נא" וכו' (בראשית כה, ל), שזהו בחינת פגם אכילה, בחינת פגם העשנים סרוחים, שנמשך על-ידי פגם אמונת חכמים כנ"ל. ויוסף שעסק בתורה ויעקב מסר לו כל חכמתו שקבל משם ועבר (בראשית רבה פד, ח), שזה בחינת שלמות התורה על-ידי רבוי הספרים כנ"ל. על-כן הראו לו בחלומו שזכה לתקון המאכלים, שזהו בחינת "ותשתחוין לאלמתי", כי האלמות הם עקר המאכלים שעקרם הוא הלחם. ועל-כן יוסף שזכה לעסק בתקון אמונת חכמים, על-כן

שכב לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים

אַלמָתוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת הַלָּחִים עֶקֶר הַמַּאֲכָלִים "קָמָה וְגַם נִצְבָּה" וְכוּ'. כִּי נִצּוּל מִפְּגָם "בְּזַעַת אַפָּךְ תֹּאכַל לָחִים" וְכוּ' (בְּרֵאשִׁית ג, יט), וְכֵן זָכָה שֶׁאֲלַמָּתוֹ קָמָה וְגַם נִצְבָּה בְּתַקְפָּה, בְּחִינַת תְּקוּן הַמַּאֲכָלִים, שְׂזָה בְּחִינַת תְּקוּן הַעֲשָׂנִים הַנִּ"ל, עַל-יְדֵי תְּקוּן אַמוּנַת חַכְמִים הַנִּ"ל:

(מט) וְזֶה בְּחִינַת הַחֲלוּם הַשְּׁנִי, שֶׁהוּא "וְהִנֵּה הַשָּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד עָשָׂר כּוֹכָבִים מְשִׁתַּחֲוִים לִי" (שם לז, ט). זֶה בְּחִינַת סוּד הָעֵבֹר שֶׁהַשֵּׁיג (פְּרָקִי דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר ח) עַל-יְדֵי תְּקוּן אַמוּנַת חַכְמִים כַּנִּ"ל. כִּי עֶקֶר סוּד הָעֵבֹר, הוּא בְּעִנְיַן תְּהַלּוּכוֹת הַגְּלָגָלִים, שֶׁהֵם הַשָּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם. עַל-כֵּן סִפֵּר לָהֶם כָּל זֶה, כִּי שִׁיבִינוּ שֶׁזָּכָה לְקַבֵּל חַכְמַת אָבִיו, שֶׁהוּא בְּחִינַת רַבּוּי הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּקוּן אַמוּנַת חַכְמִים, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה הוּא תְּקוּן הַמַּאֲכָלִים וְכוּ'. שֶׁעַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְסוּד הָעֵבֹר כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם. אֲבָל הֵם לֹא הֶאֱמִינוּ לוֹ "וַיּוֹסִיפוּ עוֹד שְׁנוּא אוֹתוֹ עַל חֲלוּמוֹתָיו וְעַל דְּבָרָיו". וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת הַמַּחֲלָקֶת שֶׁבֵּין הַצְּדִיקִים וּבֵין הַכּוֹשְׁרִים קִצָּת. וְהָעֶקֶר מַחְמַת שֶׁהַכָּל רוֹצִים שִׁיבִינוּ מִיָּד כָּל דְּרָכֵי הַצְּדִיק וְהַשְּׂגוּתָיו. כִּי אִם הָיוּ הַכָּל רוֹאִים וּמְבִינִים מֵהַשֵּׁיג הַצְּדִיק, אֲפָלוּ חֵלֶק אַחַד מֵאֶלֶף הָיוּ בּוֹדְאֵי כָּל כָּרוֹכִים אַחֲרָיו, וְהָיוּ מִתְקַרְבִּים אֵלָיו בְּכָל נַפְשָׁם וּמֵאָדָם. אִךְ הַצְּדִיק מִתְנַהֵג

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים שכג

בְּחֻמָּה בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וּמַעֲלִים עֲצָמוּ וּמִסְתִּיר עֲצָמוּ
מִהָעוֹלָם, רַק מַגְלָה לָהֶם מְעַט מִזְעִיר, בְּאִפְן שִׁדְעוּ
וַיְבִינוּ שֶׁהַסּוּד אֶצְלוֹ. וְכִמוּ שֶׁפָּתַב שָׁם עַל עֲנִין סוּד
הָעִבוּר, שֶׁהוּא כָּלֵל הַתּוֹרָה שִׁישׁ בְּזֶה חֻמָּה שִׁיכוֹלִין
לְגַלוֹת לָהֶם מֵהַ שְׁמַגְלִין. וְאַף-עַל-פִּי-כֵן יִהְיֶה הַסּוּד
נִשְׁאָר אֶצְלוֹ וְכוּ', שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת (דְּבָרִים ז', ו) "כִּי הוּא
חֻמַּתְכֶם וּבִינַתְכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים" דִּיקָא וְכוּ' (וְעֵין שַׁבַּת
ע"ה). רַק עַל-יְדֵי שְׁמַגְלִין לָהֶם יְבִינוּ שֶׁהַסּוּד אֶצְלוֹ.

וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לָהֶם בְּחִירָה. כִּי בְּוֹדָאֵי אִם יִרְצוּ בְּאַמַּת
לְאַמַּתוֹ, יְכוֹלִין לְהִבִּין מִרְחוֹק עַל-יְדֵי-זֶה
שֶׁכָּבֵר גָּלָה לָהֶם, שֶׁבְּוֹדָאֵי יוֹדֵעַ עוֹד מֵהַ שִׁיּוּדֵעַ בְּאִפְן
שִׁיתְקַנֵּם לְנֶצַח. אַךְ "לֹא יַחֲפִץ כָּסִיל בְּתַבּוּנָה" וְכוּ'. וְכֵן
מִתְנַהֵג הַצַּדִּיק בְּכֹל הַשְּׂגוּתָיו, עַד שֶׁבְּאַמַּת מִתְקַרְבִּים
הַחֲפָצִים בְּאַמַּת. אֲבָל יֵשׁ שְׁמַרְבִּים לְהַקְשׁוֹת קִשְׁיוֹת
עָלָיו כִּי רוֹצִים לְהִבִּין הַכֹּל. וְאַפְלוּ צַדִּיקִים מִתְגַּרֵּה בָּהֶם
הַבַּעַל דָּבָר וּמְכַנִּים בְּלִבָּם קִשְׁיוֹת עָלָיו. כִּי בְּהַתְלַמְּדֵי
חֻמַּיִם וְהַצַּדִּיקִים מִתְגַּרֵּה בְּיוֹתֵר (עֵין סֵפֶה נב.) שִׁיחֲלִקוּ
עָלָיו, מִחֲמַת שֶׁעֲלִיהֶם מְסַתְּכָלִים הַרְבֵּה מִיִּשְׂרָאֵל.
וּבְאַמַּת יֵשׁ בְּזֶה נִסְתָּרוֹת הַרְבֵּה בְּעֲנִין הַמְּחַלְקַת שְׁבִין
הַצַּדִּיקִים בְּעֲצָמָם, כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר עַל פְּסוּק (מִשְׁלֵי טו', לא)
"אֲזַן שְׁמַעַת תּוֹכַחַת חַיִּים" וְכוּ'. (כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּסִימָן
ה' לְקוּטֵי חֵלֶק א' וּמוֹבָא לְעֵיל בְּאוֹת לד).

וְזֶה בְּחִינַת הַמַּחֲלָקֶת שֶׁבֵּין הַשְּׂבָטִים עַל יוֹסֵף, שֶׁהוּא
 גָּלָה לָהֶם חֲלוּמוֹתָיו כְּדִי שְׂיַבִּינוּ מִרְחוּק עֲצָם
 גְּדֻלָּתוֹ. וְהֵם "הוֹסִיפוּ שְׂנוּא אוֹתוֹ עַל חֲלוּמוֹתָיו" וְכוּ'.
 וְכֵן מִתְּנַהֵג עֲכָשׁוּ וְכַנֵּ"ל. אָבֵל "עֲצַת ה' לְעוֹלָם תִּעֲמַד"
 (תהלים לג, יא), כִּי דִיְקָא עַל-יְדֵי-זֶה סִבֵּב הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 שְׂיֵרֵד יוֹסֵף לְמִצְרַיִם וְכוּ', עַד שְׂשָׁבוּ בְּתִשׁוּבָה הַשְּׂבָטִים
 עַל מְכִירַתוֹ, וְאָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית מֵב, כֵּא) "אָבֵל אֲשָׁמִים אֲנַחְנוּ"
 וְכוּ'. וּבָאוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ אֵלָיו וְאָמְרוּ אֵלָיו (שָׁם נ, יז) "שָׂא נָא
 לְפָשַׁע עַבְדֵי אֱלֹהֵי אָבִיךָ", שְׁכַל זֶה הוּא בְּחִינַת תִּשׁוּבָה
 עַל פְּגָם אָמוּנַת חֲכָמִים, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְרַבֵּין סִפְרִים
 קְדוּשִׁים וְכוּ', שְׁזֵהוּ בְּחִינַת כָּלֵל כָּל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,
 שְׁנַתֵּן לָנוּ מִשֵּׁה בִּיציאת מִצְרַיִם, שְׁנִסְתַּבֵּב הַכֹּל עַל-יְדֵי
 מְכִירַת יוֹסֵף, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַחֲלָקֶת וְכוּ', שְׁזֵהוּ בְּחִינַת
 "וְיִסְפָּר כָּתַב אִישׁ רִיבֵי", שְׁדִיְקָא עַל-יְדֵי הַמַּחֲלָקֶת נַעֲשֶׂה
 סִפֵּר וְכוּ' כַּנֵּ"ל. כִּי כָּל סִפֵּר הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁכַלּוּלָה
 מִכָּל הַסִּפְרִים, נִתְנָה עַל-יְדֵי יְציאת מִצְרַיִם, שְׁהִיָּה
 עַל-יְדֵי הַמַּחֲלָקֶת שֶׁל הַשְּׂבָטִים עִם יוֹסֵף, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת
 (שָׁם לז, יד) "וַיִּשְׁלַחְהוּ מֵעֵמֶק חֶבְרוֹן". 'מַעֲצָה עֵמֶקָה שֶׁל
 הַצַּדִּיק הַקְּבוֹר בְּחֶבְרוֹן' וְכוּ' (סוֹטָה יא:). כִּי בּוֹדָאי הוּא
 עֲצָה עֵמֶקָה מְאֹד, שְׁדִיְקָא עַל-יְדֵי-זֶה יֵרְדוּ יִשְׂרָאֵל
 לְמִצְרַיִם, וַיֵּצְאוּ מִשָּׁם בְּזִכּוֹת יוֹסֵף, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְנָה
 הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא כָּלֵל הַסִּפְרִים הַקְּדוּשִׁים, שְׁכַל זֶה הוּא
 בְּחִינַת "וְיִסְפָּר כָּתַב אִישׁ רִיבֵי" וְכוּ' כַּנֵּ"ל:

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים שכה

וְזֶה בְּחִינַת חַל הַמוֹעֵד, שְׁאִסּוּר בְּקִצַּת מְלָאכוֹת וּמְתָר
בְּכַמָּה מְלָאכוֹת. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה
(חגיגה יח.) שְׁדִינֵי חַל הַמוֹעֵד נִמְסְרוּ לְחֲכָמִים, שֶׁהֵם יַעֲשׂוּ
כְרִצּוֹנָם לְהַתִּיר אֵיזָה מְלָאכוֹת, וְלֶאֱסֹר אֵיזָה מְלָאכוֹת,
כְּפִי שְׂיִרְאָה בְּעֵינֵיהֶם. וְכָל עֵקֶר הַתֵּר עֲשִׂית מְלָאכָה בְּחַל
הַמוֹעֵד, הוּא — בְּשִׁבִיל דְּבַר הָאֲבָד כְּמוֹ שֶׁהִתְחִיל
הַתַּנָּא הַמְשָׁנָה א' דְּמִסְכַּת מוֹעֵד קָטָן 'מִשְׁקִין בֵּית
הַשְּׁלָחִין', שֶׁהוּא בְּשִׁבִיל דְּבַר הָאֲבָד. וּבְשִׁבִיל זֶה נִמְסַר
הַדְּבָר רַק לְחֲכָמִים. כִּי דְבַר הָאֲבָד מְרַמֵּז עַל הָאֲבוּדִים
וְהַנִּדְחִים בְּעוֹנוֹתֵיהֶם שָׁגַם אוֹתָם צְרִיכִין לְתַקֵּן. אֲבָל כָּל
תְּקוּנָם הוּא עַל-יְדֵי הַחֲכָמִים הָאֲמֵתִיִּים, וְשִׁיקְיָמוּ
דְּבִרְיָהֶם עַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמְרוּ כִּי הוּא זֶה. כִּי אַף-עַל-פִּי
שֶׁהַכֹּל צְרִיכִין לְקַיֵּם דְּבָרֵי חֲכָמִים, אֲבָל אֵין שׁוּם מְצוּוֹה
שִׁיחֶיהָ נִמְסַר לְחֲכָמִים לְבַד לַעֲשׂוֹת כְּפִי דְעֵתָם, כִּי אִם
דִּינֵי חַל הַמוֹעֵד. וְהָעֵקֶר בְּשִׁבִיל דְּבַר הָאֲבָד, שֶׁהֵם
בְּחִינַת נְפָשׁוֹת וְנִיצוּצוֹת הָאֲבוּדִים, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַתְתַּקֵּן,
כִּי אִם עַל-יְדֵי הַחֲכָמִים כַּנִּלְ. וְזֶה סוּד קִדּוּשׁ הַחֲדָשׁ
שֶׁנִּמְסַר לְחֲכָמִים כַּנִּלְ. וְעַל-כֵּן חַל הַמוֹעֵד וְרֹאשׁ חֲדָשׁ
דִּינֵיהֶם שְׂוִים לְעֵנִין קְרִיאַת הַתּוֹרָה, שֶׁבְּרֹאשׁ חֲדָשׁ קוֹרִין
אַרְבָּעָה, וּבְחַל הַמוֹעֵד קוֹרִין אַרְבָּעָה. כִּי הֵם בְּחִינָה
אַחַד, שֶׁנִּמְסַר רַק לְחֲכָמִים וְכוּ' כַּנִּלְ.

וְזֶה מְרַמֵּז הַמְשָׁנָה, 'מִשְׁקִין בֵּית הַשְּׁלָחִין בַּמוֹעֵד, בֵּין

ממעין שיצא בתחלה, ובין ממעין שלא יצא מתחלה. והכל בשביל דברים האבודים, שהם בחינת האבודים והנדחים בעונותיהם, שכל תקונם היא על-ידי בחינת הצדיק, שיודע להשקותם גם כן, שזהו בחינת משקין בית השלחין, שנקרא שלחין על שם (איוב ה, י) "ושלח מים על פני חוצות". זה בחינת הצדיקים הגדולים, שיכולים להשקות גם אותם שהם מבחוץ לגמרי, בבחינת (משלי ה, טז) "יפוצו מעינתיה חוצה". "חוצה" דיקא (כמו שמבאר במקום אחר סימן י"ד לקוטי חלק א), וזהו בין ממעין שיצא בתחלה בין ממעין שלא יצא מתחלה. הינו לא מבעיא שהם יכולים לשלח מים על פני חוצות, שהם מקום הרחוקים מאד להודיעם גם בן מאלקותו יתברך ולהוציאם ממקומות החיצונים מאד. ולא מבעיא שהם יכולין להשקותם ממעין שיצא מתחלה, שכבר היה מעין אלא שנתקלקל. ולא היו יכולים להשקות ממנו על-ידי רבוי קלקוליהם, אלא אפלו ממעין שלא יצא מתחלה. שלא היה שום מעין החכמה יוצא משם תחלה. אבל כשיאמין בצדיקים, ויעשה ככל אשר יאמרו פי הוא זה. יכולים לתקנו גם בן. כי הצדיקים חותרים וחופרים מעינות חדשים תמיד. ועקר בשביל נפשות האבודים, לשלח להם מים על פני חוצות, אפלו אותן שהם מבחוץ לגמרי. וזה רמז התנא הקדוש בהתחלת מסכת מועד קטן,

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארחי חיים שכז

משקין בית השלחין, שהוא בשביל דבר האבד, בין ממעין שיצא בתחלה ובין ממעין שלא יצא בתחלה וכנ"ל:

(שיף לאות ל' ל"א לענין הפלגתא של בית שמאי ובית הלל).

כי בית שמאי סברי, שאין להתחיל כי אם, עם זקנים וצדיקים עובדי השם להאיר עליהם כל האור וכו'. כמו שנהגו כמה גדולים, שלא קבלו לישיבה כי אם צדיקים וכו', שזה דעת רבן גמליאל 'כל תלמיד שאין תוכו כפרו' וכו' (ברכות כח.). ואחר כך פוחת והולך, כי אחר כך פוחתין האור הגדול כדי שיוכלו להאיר גם בהפחותין וכו'. ובית הלל אומרים להפך. כי היה ענו מאד. ואמר שהעקר הוא להתחיל מכל נקדה ונקדה טובה שיכולין וכו'. ולהתחיל העקר מהקטנים ובני הנעורים וכו'. בבחינת "מפי עוללים וינקים" (תהלים ח, ג) המלכלכים וכו' (עין רש"י שם) "יסדת עז" וכו'. שזהו בחינת התנוצצות משיח, שנאמר בו (תהלים עב, יג) "יחוס על דל ואביון". "עני ורכב על (ה)חמור" וכו' (זכריה ט, ט). כי הלל גיר גרים רחוקים מאד, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, והשיב לכל אחד כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (במסכת שבת לא):

עד כאן שיף לעיל.

(נא) וְזֶה בְּחִינַת חֲצִי הַלֵּל שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ (עין תענית כח:).
 וַיָּמִים הָאֲחֵרוֹנִים שֶׁל פֶּסַח, שְׁאֵף-עַל-פִּי שְׂאִין
 הַעֲצָה שְׁלֵמָה עֲדִין, שֶׁהוּא עֵקֶר הַיְשׁוּעָה שְׂאוּמְרִים עָלָיו
 הַלֵּל שָׁלֵם. אֵף-עַל-פִּי-כֵן זֶהוּ בְּעֲצָמָה יְשׁוּעָה, שְׂצָרִיכִין
 לֹמֵר עָלָיו עַל כָּל פָּנִים חֲצִי הַלֵּל, מֵה שְׂאֲנֵי חֲזָק
 בְּאִמוּנָה בְּחִסְדּוֹ יִתְבָּרֵךְ. שְׂאִיךְ שְׂיִהְיֶה בְּאִיזָה דְרָךְ
 שְׂיִוָּלִיכוּ אוֹתִי אֲמָצָא שֵׁם הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, בְּבְחִינַת בְּכָל
 דְּרָכֶיךָ דָּעָהוּ וְכוּ', כִּמוֹ שְׂאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה
 (בְּרִכּוֹת סג.), בְּחִינַת (סְלִיחוֹת) "שׁוֹטְטֵנוּ בְּאַרְבַּע פְּנוֹת תְּרוּפָה
 לֹא מִצָּאנוּ שְׁבָנוּ אֵלֶיךָ" וְכוּ'. וְכִמוֹ שְׂכָתוּב (תְּהִלִּים קמב,
 ה) "אֲבָד מָנוֹס מִמֶּנִּי, בְּאַרְחַ זֶה אֶהְיֶךָ טָמְנוּ פֶּח לִי זַעֲקָתִי
 אֵלֶיךָ ה'" וְכוּ'. וְכֵן הִרְבֵּה וְכַנ"ל, שְׂזֵה עֵקֶר סוּד קְדוּשׁ
 הַחֹדֶשׁ, שְׂאָנוּ עוֹסְקִים בְּהִלָּכָה זֹאת. וְהַכֵּל בְּכַח אִמוּנַת
 חֲכָמִים וְכוּ' כַּנ"ל, שֶׁהוּא עַל-יְדֵי רַבּוּי הַסְּפָרִים
 הַקְּדוּשִׁים, שְׂצָרִיכִים שְׂיִתְרַבּוּ כָּל כֶּף בְּאוֹר הָאֱמֶת כְּזֶה,
 עַד שֶׁהַכֵּל יִמָּצְאוּ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּכָל מְקוֹם שֶׁהֵם,
 שְׂעַל-יְדֵי-זֶה יִשׁוּבוּ הַכֵּל לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ וְכוּ':

(נג) וְזֶה בְּחִינַת "וַיַּחֲזֵק אֶת הָעַם אֲשֶׁר אִתּוֹ וְאֶת הַצֹּאן וְכוּ'
 לְשָׁנֵי מַחֲנוֹת וְכוּ', וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר
 לְפִלִּיטָה". שְׂכְּשִׁרוּאִין שְׂקֻשָּׁה לְהַשִּׁיג הַעֲצָה הַשְּׁלֵמָה,
 צָרִיכִין לְהִתְנַהֵג לְפִי חֲלֻקַּת הַעֲצָה עַל כָּל פָּנִים. בְּאִפְּן
 שְׂעַל כָּל פָּנִים יְהִי נִשְׁאָר לוֹ מַחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לְפִלִּיטָה,

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים שכת

ולא יהיה נאבד לגמרי חס ושלום. שלא יאמר שילך ויתנהג וכו' רחמנא לצלן. רק ישתדל שעל כל פנים ישאר מה שישאר וכו'. הינו כפרואה אדם שהיצר הרע מתגבר עליו כמו שמתגבר, ונדמה לו שאין בכחו לעמד פנגדו פראוי. וכל מה שחושב עצות ותחבולות אינו עולה בידו פראוי, ומחמת זה עצתו חלוקה תמיד. אזי כל עצתו העקריית, שישמך על כח הצדיק האמת, שבאיזה דרך שילך ימצא בו השם יתברך כנ"ל. ולעת עתה יתנהג כפי חלקת העצה. שזה בחינת "ויחץ את העם וכו', והיה המחנה הנשאר לפליטה". הינו שיקבע בלבבו, שאין שיהיה אף-על-פי-כן אני חזק שלא אהיה נסוג אחור לגמרי מהשם יתברך, ולא איאש את עצמי לעולם, ולא אהיה חס ושלום מהחסידים הנפולים שהם גרועים וכו' רחמנא לצלן, כמו ששמענו מצדיקים. רק אני על משמתי אעמד לחטף מה שאוכל, למען יהיה המחנה הנשאר לפליטה.

למשל שהאדם חפץ שילמד הרבה, ויתפלל, וירבה בהתבודדות, ויהיה נקי מעתה מכל חטא והרהור וכו', ורואה שקשה עליו וכו'. יהיה חזק בדעתו שעל כל פנים מה שאוכל לחטף בחיי אתיגע בכל כחי לחטף איזה טוב כל יום מימי חיי. ואם חס ושלום לא אוכל להתפלל כלל, אראה לדבר אחר כף איזה דבור

שֶׁל תַּחֲנָה וּבִקְשָׁה וְכוּ'. וְאִם יִמְנַעֲנִי חֵס וְשְׁלוֹם גַּם מִזֶּה
 מֵה לַעֲשׂוֹת (כְּמוֹ שֶׁשְּׂמַעְתִּי מִפִּי זְכוּרוֹנוֹ לְבָרְכָה).
 אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֶלְמַד מְעַט אוֹ הֶרְבֵּה, וְעַל כָּל פָּנִים
 אֲתַגְבֵּר בְּרִצּוֹנוֹת חֲזָקִים לַהֲשִׂים יִתְבָּרֵךְ, וְאַצְעֵק עַל כָּל
 פָּנִים 'רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם! הוֹשִׁיעָה' וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה. וְאִם
 עֲצַתִּי חֲלוּקָה אִם לִסַּע אוֹ לִישֵׁב בְּבֵיתִי, וְאִינִי יָכוֹל לָתֵת
 עֲצָה לְנַפְשִׁי, עַל כָּל פָּנִים אֲנִי חֲזָק בְּדַעְתִּי שֶׁבֵּין בְּבֵיתִי
 בֵּין בְּדֶרֶךְ אַחֲטָף טוֹב מֵה שְׂאוּכַל. וְכֵן בְּשֵׁאֲרֵי דְבָרִים
 שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְפָרְטֵם. וְכָל זֶה בְּחִינַת "וְהָיָה הַמַּחֲנָה
 הַנִּשְׁאָר לְפִלִּיטָה".

זֶה שֶׁפָּרַשׁ רַש"י 'בְּעַל כְּרָחוּ כִּי אֶלְחֵם עִמּוֹ'. כִּי בָּזֶה
 אֲנִי חֲזָק, שֶׁבְּעַל כְּרָחוּ יִהְיֶה מְכָרָח לְהַנִּיחֵנִי, שִׁיְהִיָּה
 נִשְׁאָר לִי עַל כָּל פָּנִים מַחֲנָה הַנִּשְׁאָר לְפִלִּיטָה, כִּי אֶלְחֵם
 עִמּוֹ עַל זֶה בְּכַחוֹ שֶׁל הַצְּדִיק וְכוּ'. וְכְמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י
 שָׁם: 'הִתְקִין עֲצָמוֹ לְשִׁלְשָׁה דְבָרִים לְדוּרוֹן וְלִתְפִלָּה
 וְלִמְלַחְמָה' (קִהְלַת רַבָּה ט, כה) 'לְדוּרוֹן' זֶה בְּחִינַת הַמְּנַחָה
 שֶׁשָּׁלַח אֱלֹו. וּבְעֵנִין מְלַחְמַת הַיֵּצֵר הָרַע, הוּא בְּחִינַת
 סוּד שֶׁעִיר הַמְּשַׁתְּלַח וְסוּד מֵים הָאֲחֵרוֹנִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת
 (עֵין זֶהר חֶלֶק ב' קנ"ד, קס"ט, רס"ו, וְחֶלֶק ג' ק, קא) סוּד הַמְּנַחָה שֶׁשָּׁלַח
 יַעֲקֹב לַעֲשׂוֹ, (כְּמוֹבָא בְּסִפְרִים [מְגִיד-מִישְׁרִים פְּרַשְׁת וַיִּשְׁלַח]),
 שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת דְּבָרָה תוֹרָה כְּנֻגָד יֵצֵר הָרַע וְכוּ' (קַדְשֵׁין כ"א:)
 (פְּרַשְׁת כִּי תַצֵּא). 'לִתְפִלָּה' פִּרְשׁ רַש"י 'אֶלְקֵי אֲדוֹנָי

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים שלא

אברהם' וכו', זה בחינת שיחה וצעקה להשם יתברך, שאני אצעק תמיד שיצילני בזכות אבותינו, שהם הצדיקים האמתיים וכו'. 'למלחמה'. וזהו המחנה הנשאר לפליטה" וכנ"ל:

נג) וזה בחינת, שזמן הדלקת נר חנכה, הוא משעת יציאת הכוכבים עד שתכלה רגל מן השוק (שבת כא:), זמן יציאת הכוכבים זה בחינת תקון פגימת הלבנה, שהוא בחינת סוד העבור הנ"ל. פי הכוכבים הם בחינת תקון פגימת הלבנה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, שנתן לה הכוכבים להפיס דעתה וכו'. וזהו 'עד שתכלה רגל מן השוק', זה בחינת תקון העצה, שזוכין על-ידי סוד העבור כנ"ל. פי רגל בחינת עצות, בבחינת "העם אשר ברגלך" (שמות יא, ח) 'ההולכים אחר עצתך' וכו' (כמו שמבאר במקום אחר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן יז)), שזהו עקר בחינת תקון הדלקת נר חנכה למטה מיוד טפחים (שבת שם), להאיר בחינת שלמות העצה למטה שהיא בחינת רגלין. וזהו 'עד שתכלה רגל מן השוק'. פי עקר פגם חלקת העצה, הוא בשוק שהוא מקום המשא ומתן, ששם צריכין לזהר מאד מטרידת תאות ממון, שנמשך מבחינת "בעצבון תאכלנה" (בראשית ג, יז), שנגזר על-ידי פגם העצה, שנפגם על-ידי עצת הנחש, בחינת "הנחש השיאני", שהוא לשון עצות (כמו

שלב לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים

שֶׁמְבֹאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר). כִּי עֵקֶר יְגִיעַת הַפְּרִנָּסָה הוּא מַחֲמַת חֶסְרוֹן הָעֶצָה כַּנ"ל. וְעֵקֶר הַתְּקוּן לְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם יְתַבְרֵךְ וְתִקְנֵנוּ בְּעֶצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ' (מִתְּפִלַּת עֲרֻבִית).

כִּי עֵקֶר הַצְּלַחַת הַמִּשָּׂא וּמִתֵּן הוּא כְּשֶׁהַשֵּׁם יְתַבְרֵךְ מִשְׁפִּיעַ לוֹ עֶצָה טוֹבָה, מֵה לְסַחֵר וּמִתִּי לְקִנּוּת וּמִתִּי לְמַכּוֹר וְכו', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (פְּרָגוּם דְּבָרִים ח, יח) 'אֲרִי הוּא יְהִיב לָךְ עֵיטָא לְמִקְנֵי נְכֶסִין וְכו' כַּנ"ל. וְכִשְׁזוֹכִין לְסִמּוֹךְ עַל הַשֵּׁם יְתַבְרֵךְ, וְלִהְיֵשֶׁךְ עֶצָה שְׁלֵמָה, אֲזִי אֵין צְרִיכִין לְסַבֵּב בְּשׁוּק בְּשִׁבִיל הַפְּרִנָּסָה, וַיְכוּלִין לֵישֵׁב בְּבֵיתוֹ וְלִהְתְּפַרְנֵס בְּכַבּוֹד כְּמוֹכֵן לְכָל. וְזֶה בְּחִינַת 'עַד שֶׁתְּכַלֶּה רֶגֶל מִן הַשׁוּק'. לְהַעֲלוֹת הָעֶצָה בְּחִינַת רֶגֶל מִן הַשׁוּק, שֶׁשֵּׁם כָּל טְרֻדַת הַמָּמוֹן מַחֲמַת חֲלָקַת הָעֶצָה כַּנ"ל.

עַל-כֵּן צְרִיכִין לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֶרֶת שְׁלֵמוֹת הָעֶצָה מְשַׁעַת יְצִיאַת הַכּוֹכָבִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת סוּד הָעֵבוֹר, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּקוּן הָעֶצָה כַּנ"ל, 'עַד שֶׁתְּכַלֶּה רֶגֶל מִן הַשׁוּק' לְהוֹצִיא הָעֶצָה מֵאַחֲזִיזַת הַסְּטֵרָא אַחֲרָא, שֶׁהוּא בְּשׁוּק, שֶׁשֵּׁם טְרֻדַת הַמָּמוֹן, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִפְּגָם הָעֶצָה כַּנ"ל:

וְעֵקֶר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁמְשַׁלְּמִין אֶת הַתּוֹרָה וְכו'. וְהָעֵקֶר עַל-יְדֵי חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה, שֶׁהֵם בְּבְחִינַת שִׁבְתָּ, שֶׁשֵּׁם תְּכִלִּית הָאֲחֻדוֹת שֶׁל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה עִם שְׂרֵשׁ הַתּוֹרָה,

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארז-חיים שלג

שהוא בחינת תורה שבכתב כנ"ל (באות כה), שזהו בחינת "שוקיו עמודי יש מיסדים על אדני פז" (שיר-השירים ה, טו), שפרש רש"י שחדושי התורה מיסדים אל אפניהם וכו', וכנ"ל באות הנ"ל, (ועין במדרש על פסוק זה "שוקיו עמודי יש"). כי בשבת עקר תקון העצה, שהוא בחינת שוקין ורגלין, שזהו בחינת (ישעיה נח, יג) "אם תשיב משבת רגלך", כי אז מאירין חדושי תורה הנ"ל, שהם בבחינת "שוקיו עמודי יש" וכו'. שעל-ידי-זה עקר שלמות העצה בתכלית, שעקר התקון נמשך בשבת כנ"ל:

ועל שם זה נקרא מקום טרדת המשא ומתן שוק. על שם שוקין ורגלין. כי כל המון בבחינת רגלין, כמו שכתוב (דברים יא, ו) "ואת כל היקום אשר ברגליהם". 'זה ממונו של אדם' (פסחים ק"ט). (כמו שמבאר במקום אחר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימנים לא, מא, סט, חלק ב' פא)). ושם עקר חלקת העצה שנקרא רגלין כנ"ל. כי עקר אחיזת הסטרא אחרא, הוא בבחינת רגלין כידוע (עין פרדס שער כג פרק כ ופרי-עץ-חיים שבת פרק ג). ועל זה נאמר (תהלים קמז, י) "לא בשוקי האיש ירצה" וכו'. ועקר התקון על-ידי בחינת שבת וכנ"ל. נמצא ש"שוקיו עמודי יש מיסדים על אדני פז", שהוא בחינת חדושי תורה הנפלאים של הצדיק, שזוכה לשבת בשלמות

וְכַנֵּ"ל. שְׁעַל-יְדֵי-זֶה עֶקֶר תְּקוּן הָעֲצָה כַּנֵּ"ל. הֵם תְּקוּן
 לְבַחֲיַנַּת שׁוֹקִין וְרַגְלִין, שְׁיֵשׁ בָּהֶם אַחֲזִיזַת הַסְּטָרָא אַחֲרָא,
 שְׁמַבְלָבְלִין הָעֲצָה, וּמְטַרִידִין אֶת הָאָדָם בְּטַרְדַּת הַמַּשָּׂא
 וּמַתָּן, וְתַאֲוַת מָמוֹן, שְׁמַשֵּׁם בָּאִים כָּל הַקְּלָקוּלִים רַחֲמָנָא
 לְצַלֵּן כְּפִדוּעַ. וְזֶהוּ שְׁמוּבָא בַּמְדָּרָשׁ (עֵין שִׁירֵי-הַשִּׁירִים רַבָּה ה)
 "שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ", 'אֵלוֹ שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל'. "מֵיִסְדִּים
 עַל אֲדָנֵי פֹז", 'זֶה יוֹם הַשַּׁבָּת'. כִּי עֶקֶר תְּקוּן הַשׁוֹקִין,
 בְּחִינַת רַגְלִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת יָמֵי הַחֹל, שְׁבָהֶם כָּל
 הַיְּבוּרִים לְבָרֵךְ מַחְלֶקֶת הָעֲצָה וְכוּ' כַּנֵּ"ל, הוּא עַל-יְדֵי
 יוֹם הַשַּׁבָּת, שְׁאֵז עֶקֶר שְׁלֵמוֹת הַתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב עִם תּוֹרָה
 שְׁבַעַל פֶּה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, שְׁזֶהוּ בְּעֲצֻמוֹ בְּחִינַת
 "שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ מֵיִסְדִּים עַל אֲדָנֵי פֹז" כַּנֵּ"ל. וְזֶהוּ
 בְּחִינַת שְׁהַדְלָקַת נֵר חֲנֻכָּה הוּא עַד שְׁתַּכְלֶה רַגְלֵ מִן
 הַשׁוֹק כַּנֵּ"ל. כִּי עַל-יְדֵי נֵר חֲנֻכָּה מְמַשִּׁיכִין קַדְשֵׁת שַׁבָּת
 לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל, כְּמוּבָן בְּמָקוֹם אַחֵר בְּהַתּוֹרָה יָמֵי חֲנֻכָּה
 (סִימָן ב' לְקוּטֵי תַנְיָנָא):

וְזֶה בְּחִינַת "וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַתִּים יָמִים" וְכוּ' (בְּרֵאשִׁית מֵא,
 א). 'מִקֵּץ' מְרַמֵּז עַל הַקֵּץ הָאַחֲרוֹן. כְּמוֹ שְׁאִיתָא
 בַּמְדָּרָשׁ רַבָּה (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פט, א) עַל פְּסוּק זֶה (אִיּוֹב כח, ג)
 "קֵץ שֵׁם לַחֲשׂוֹךְ". 'זִמָּן נָתַן לְעוֹלָם כְּפֹה שָׁנִים יַעֲשֶׂה
 בְּאַפְלָה' וְכוּ'. וְזֶה "שְׁנַתִּים יָמִים", זֶה בְּחִינַת שְׁנֵי
 הַבָּתִּים שֶׁהֵי בַשְּׁנֵי הַגְּאֻלוֹת שְׁנַחֲרָבוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ. וְהָעֶקֶר

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים שלה

היה על-ידי חטא המרגלים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (תענית כט.) 'אתם בכיתם וכו' אני אקבע לכם בכיה לדורות', בתשעה באב שבו נחרב הבית-המקדש בראשונה ובשניה. וזהו "שנתים ימים" בחינת (במדבר יד, לד) "יום לשנה" שנאמר במרגלים, שמרמז על שני הבתים שיחרבו. פי שתי הגאלות הראשונות נאמר עליהם (הושע ו, ב ועין רש"י שם) "יחינו מיומים". ובעונותינו הרבים נחרבו על-ידי המרגלים, שנגזר עליהם "יום לשנה יום לשנה תשאו את עונתיכם". וכפל שתי פעמים "יום לשנה", לרמז על חרבן שני הבתים. אבל בגאולה האחרונה כתיב (שם) "ביום השלישי יקמנו ונחיה לפננו". ואז יקיים "קץ שם לחשך", שיהיה קץ וסוף לחשכת אפלת הגלות, כמובן במדרש הנ"ל, שזהו בחינת "מקץ שנתים ימים" וכנ"ל:

אבל הקץ מתארך מאוד, כי הוא "קץ הפלאות" (דניאל יב, 10), והעקר מחמת המחלקת וכו' פנ"ל. ואין יודעין היכן הרב האמת, שיכול להמשיך עצות טובות שלמות לכל אחד לפי מקומו ושעתו. כי עקר כל הקלקולים, הוא מחמת העלמת וחלקת העצה, פי כל התורה הוא בחינת עצות, בחינת תרי"ג עטין דאורייתא (זהר חלק ב' פב:), כמו שכתוב (משלי ח, ועין אבות ו.) "לי עצה ותושיה", אבל בעונותינו הרבים "אבדה עצה מבנים" (ירמיה מט, ז), ואין

שלו לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים

יודעים העצה איך לזכות לקיים את התורה, וכל זה נמשך על-ידי פגם אמונת חכמים, שעל-ידי-זה עולים עצנים סרוחים ומבלבלים את המח וכו' פנ"ל.

וזהו "ופרעה חלם". פרעה בחינת הסטרא אחרא, שמבלבל את המח על-ידי הבלבולים הבאים על-ידי העצנים סרוחים פנ"ל, שזהו בחינת חלום. כי כל החלומות באים על-ידי האדים והעצנים העולים מן המאכלים וכו', (כמו שמבאר במקום אחר (לקוטי מוהר"ן חלק א סימן יט)). ועל-פני כשהמח מבלבל על-ידי פגם העצנים הנ"ל, על-ידי-זה חלומותיו מבלבלין. ועל-פני גם כל הבלבולים הרבים המסבבין את המח, בבחינת (חבוקק א, ד) "רשע מכתיר את הצדיק" המובא בתורה הנ"ל, כלם נקראים חלומות, שהם בחינת בלבולים של שוא והבל, בבחינת "פי החלמות שוא ידברו" (זכריה י, ב). שעל זה נאמר (קהלת ה, ו) "כי ברב חלמות והבלים ידברים הרבה" המבלבלים אותך על-ידי פגם העצנים הנ"ל. "פי את האלקים ירא" (שם) שלא תשמע לרבויה הבלבולים, רק את האלקים ירא, וכמו שפרש רש"י שם.

וזה "והנה עמד על היאור". יאור מצרים זה פישון (זהר חלק א' קכה רש"י בראשית ב, יא), בחינת (זהר חלק א' כו) 'פי שונה הלכות', (כמו שפרש אדוננו, מורנו ורבנו, זכרנו

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים שלז

לבִּרְכָה, בְּמָקוֹם אַחַר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נד), כִּי
עֲלֵיהֶם מִתְגַּבֵּר יוֹתֵר בְּבִלְבוּל הָעֵצָה הַנ"ל. מִחֲמַת שְׁעָקֵר
תְּקוּן הָעֵצָה תְּלוּי בָהֶם. עַל-כֵּן מִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם בְּיוֹתֵר.
כִּי הַשּׁוּנֵי הַלְכוֹת צְרִיכִין לְבָרֵר כָּל הָעֲצוֹת, שֶׁהֵם עָקֵר
הַלְכוֹת וְדִינֵי הַתּוֹרָה, שְׂנֵדַע הָעֵצָה אֵיךְ לְהַתְּנֵהג בְּדִינֵי
הַתּוֹרָה וּבְכָל הַדְּבָרִים שְׂבָעוּלָם. כִּי הַתּוֹרָה נִקְרְאת עֵצָה
כַּנ"ל. כִּי כָּל הַהֲלָכוֹת כְּלוּלִים בְּשֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה.
וְנִקְרָא 'מִשְׁנָה', שֶׁהוּא לְשׁוֹן לְמוֹד וּלְשׁוֹן שְׁנַיִם, בְּחִינַת
(בְּרֵאשִׁית מַג, יב) "וְכֹסֶף מִשְׁנָה", כִּי צְרִיכִין לְבָרֵר בְּלִמּוּדוֹ
כָּל הַהֲלָכוֹת הַתּוֹרָה, שְׂעַל-יְדֵי-זֶה יְבָרֵר הָעֵצָה שְׁלֵא
תִּהְיֶה חֲלוּקָה לְשְׁנַיִם. כִּי שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה, הֵם בְּחִינַת
אֲסוּר וּמִתֵּר, טָמֵא וְטָהוֹר, כָּשֵׁר וּפְסוּל, שְׂצְרִיכִין לְבָרְרָם
כַּמּוּבָא (עֵין תְּקוּנֵי זֵהר צח:). וּמִשָּׁם בְּרוּר כָּל חֲלֻקַּת הָעֵצָה,
שְׁלֵא תִּהְיֶה חֲלוּקָה לְשְׁנַיִם. וּמִחֲמַת שֶׁהַשּׁוּנֵי הַלְכוֹת
צְרִיכִין לְעִסֵּק בָּזֶה. עַל-כֵּן הַסְּטָרָא אַחֲרָא מִתְגַּבְּרַת
עֲלֵיהֶם מְאֹד, בְּכַמָּה בְּלְבוּלִים וּמִחֲלֻקַּת שְׁנֵתְרָבוּ
בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים בְּכַמָּה בְּחִינּוֹת, עַד שֶׁגַּם בְּהַתּוֹרָה
בְּעֵצְמָה נִתְרָבוּ הַמִּחֲלֻקַּת וְהַסְּפָקוֹת, עַד אֲשֶׁר אֵין הַלְכָה
בְּרוּרָה וּמִשְׁנָה בְּרוּרָה בְּמָקוֹם אֶחָד (שְׁבַת קלט.). וְאִף-עַל-
פִּי שֶׁגַּם הוּא מִחֲלֻקַּת דְּקֻדְשָׁה. אֲבָל הַכֹּל נִמְשָׁךְ מִחֲטָא
הָעֵגֶל, שְׂאֵז נִתְהוּהַ הַשְּׂכָחָה, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוּרָנָם לְבִרְכָה (עִירוּבִין נד.). וּמִרְבוּי עוֹנוֹתֵינוּ שְׂמַעְכְּבִין
אֶת הַגְּאֻלָּה. וּמִזֵּה נִמְשָׁךְ חֲלֻקַּת הָעֵצָה שְׂישׁ לְכָל אֶחָד.

וְזֶה "וְהִנֵּה מִן הַיָּאֹר עֲלוֹת שְׁבַע פְּרוֹת טוֹבוֹת וְשְׁבַע פְּרוֹת רָעוֹת. וְכֵן שְׁבַע שְׁבָלִים טוֹבוֹת וְשְׁבַע שְׁבָלִים רָעוֹת וְתַבְלַעְנָה וְכוּ'. וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קַרְבְּנָה". שְׁכַל זֶה, הוּא בְּחִינַת הַעֲלָמַת הָעֵצָה. כִּי כָּל הָעֲצוֹת בְּכָל הַדְּבָרִים שְׁבַע עוֹלָם, כְּלוּלִים בְּשִׁבְעָה מִדּוֹת, שְׁצָרִיכִין לִידַע אִיךָ לְהַתְנַהֵּג בְּכָל מִדָּה. וַיֵּשׁ עֵתִים שֶׁהַשּׁוֹנֵי הַלְכוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת הַיָּאֹר, הֵם מְעַלִּין כָּל הַשְּׁבַע מִדּוֹת כְּרֵאוּי, שֶׁהֵם טוֹבוֹת וְרָפוֹת בְּחִינַת בְּרִיאוֹת וְטוֹבוֹת. אָבֵל בְּתוֹךְ כֶּף מִתְגַּבֵּר הָרַע, שֶׁהֵם הַשְּׁבַע מִדּוֹת רָעוֹת, וּמִבְּלִבָּיִן הַמַּח עַד שְׁבוּלְעִין כָּל הַטּוֹב, "וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קַרְבְּנָה", כְּאֵלוֹ מַעוֹלָם לֹא הָיָה שׁוֹם טוֹב כָּלֵל חֵס וְשְׁלוֹם. וְאִם אַחַר כֶּף חוֹזְרִים וּמִתְגַּבְּרִים וּמְעוֹרְרִים הַטּוֹב, בְּבְחִינַת "שְׁבַע שְׁבָלִים מְלֵאוֹת וְטוֹבוֹת". כִּי יֵשׁ טוֹב שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרוּר נֶפֶשׁ הַחַי, שֶׁהוּא גְּבֵה יוֹתֵר (עֵין בְּסֵפֶר הַגְּלִגּוּלִים פָּרָק לח, נו), שֶׁזֶה בְּחִינַת שְׁבַע פְּרוֹת טוֹבוֹת. וּכְשֶׁנִּתְבַּלְּבַל עַל-יְדֵי שְׁבַע הַפְּרוֹת הָרָעוֹת, חוֹזְרִים וּמִתְגַּבְּרִים לְבָרַר הַטּוֹב, עַל כָּל פָּנִים בְּבְחִינַת בְּרוּר הַצּוֹמַח, שְׁמֵרְמֹז בְּשְׁבַע שְׁבָלִים מְלֵאוֹת וְטוֹבוֹת. אָבֵל גַּם עַל זֶה חוֹזְרִים וּמִתְגַּבְּרִים הַסְּטָרָא אַחֲרָא וְהַבְּלָבוּלִים, עַד שְׁשְׁבַע הַשְּׁבָלִים הָרָקוֹת וְהָרָעוֹת בּוֹלְעִים אוֹתָם. וְכָל זֶה בְּחִינַת בְּלָבוּל הָעֵצָה, שְׁמֵשׁ כָּל הַפְּגָמִים בְּחִינַת (תְּהִלִּים קז, יא) "וַעֲצַת עֲלִיּוֹן נֶאֱצוּ", וּכְתִיב (שָׁם קו, מג) "וְהִמָּה יִמְרוּ בְּעַצְתָּם וַיִּמְכוּ בְּעֹנָם".

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים שלט

והתקון, על-ידי יוסף, שהוא בחינת הצדיק האמת (עין
זהר חלק א' קפט), שמתנגע תמיד להוסיף בתורה
חדושים נפלאים, שנמשך מהם עצות עמקות, שזהו
בחינת יוסף, בחינת "יוסף לקח" וכו' (משלי ט, ט). בחינת
'דמוסיף יוסיף' (אבות א, יג), בחינת 'מוסיף והולך' (שפת
כא:). שנותן עצה שיקבצו את הטוב, שהוא בחינת
האכל שבשנים הטובות, שיהיה נשמר היטב, שזהו
בחינת שעוסיק לזרוז לכתב בספרים כל חדושי תורה
להרבות ספרים עד אין קץ, שזהו עקר שמירת מאכלי
התורה. פי הספר הוא לזכרון, בחינת (שמות יז, יד) "כתב
זאת זכרון בספר", שיהיה נשמר לעולם ולא יהיה נאבד
ונשכח.

וזה בחינת "ויצבר יוסף בר כחול הים עד פי חדל
לספור כי אין מספר" (בראשית מא, מט), בחינת "עשות
ספרים הרבה אין קץ", כי ביוסף נאמר (שם לז, ג) "כי בן
זקנים הוא לו". זקן זה קנה חכמה (קדשין לב). "קנה
בינה" (עין משלי ד). שמרמז על הקנה והקלמוס, שפותבין
בו הספרים של התורה הקדושה, שעל-ידי-זה תהיה
עקר הגאולה (כמו שאיתא בזהר הקדוש ברעיא מהימנא
(עין בתקוני זהר דף מג. ובתקוני זהר חדש צט-ד)), ובגלותא
קדמאה במטה דילך ביזע ימא. ובגלותא בתראה בקנה
דילך דאיהו קלמסא ביזע ימא דאורייתא. וזה בחינת

שבעה קני המנוחה, כי המנוחה הטהורה זה בחינת אור התורה, שעקר קיומה על-ידי הקנים, שהם בחינת הקלמוסים הכותבים ספרי חדושי התורה, שעל ידם עקר התקון, שהוא תקון העצה, שזהו בחינת גר חנפה כפ"ל. ויש לרמוז שזהו בחינת "כי בן זקנים הוא לו". בחינת שבעה קנים, בחינת שבעת קני המנוחה, בחינת כלל הספרים הקדושים שנכתבים בקנים, שכלולים בשבעה, בחינת "חצבה עמודיה שבעה" (משלי ט, א ועין שבת קטז). לתקן כל השבע מדות, שבהם כל חלקת העצה לברר השבע מדות טובות, שהם שבע פרות הטובות. ושבע שבלים הטובות לבררם מההפך הרוצים לבלעם כפ"ל. ועל-כן מרמז בשבע השבלים התקון איך לבררם, שזהו בחינת שבע שבלים עלות בקנה אחד, בריאות וטובות בקנה אחד, מרמז על הקנה הנ"ל, שהוא בחינת הקלמוס הכותבת ספרי התורה וכו' וכנ"ל, שעל-ידי-זה עקר התקון כפ"ל:

נה) וזה 'עשה לך רב וקנה לך חבר' (אבות א, ו), ומוכח בספרים שמרמז על הקנה והקלמוס, שהוא חבר להתלמיד חכם שיתקיימו דברי התורה על-ידי-זה. וזה 'עשה לך רב', ואם אינך יכול למצוא התקון על-ידי 'וקנה לך חבר'. הינו על-ידי הספרים הקדושים הנכתבים בקנה, תחבר אותם אליך, ותעין בהם היטב,

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים שמא

תוכל לידע מי הוא הרב האמת. כי עקר התקון על-ידי רבוי הספרים כנ"ל:

ועל-כן הנה שני חלומות, שהם החלום של שבע הפרות, וחלום שני של שבע השבלים וכו'. לרמז על שני התרפנות, שהיו על-ידי התגברות הבלבולים הנ"ל. ועל-כן החלום השני של שבע השבלים, שמרמז על חרבן בית שני, שהוא הגלות של עכשו, מרמז בו התקון על-ידי הקנה, שהוא בחינת הקלמוס, שמרמז בשבע שבלים עלות בקנה אחד. כי עתה כבר התירו רבותינו זכרונם לברכה (עין גטין ס.), לכתב תורה שבצל פה כנ"ל. כי עתה כל התקון על-ידי רבוי הספרים הקדושים, בחינת "עשות ספרים הרבה אין קץ" וכנ"ל:

וזה בחינת "וחמש את ארץ מצרים" (בראשית מא, לד), בחינת חמשה חמשי תורה. שבהם כלולים כל הספרים הקדושים, שכלם הם שלמות תורה שבכתב כמו שמבאר שם:

וזה, בחינת ששה קני מנורה, שמאירין כלם אל פני המנורה, שהוא נר השביעי. כי ששה קני המנורה "שלשה קני מנרה מצדה האחד, ושלשה קני מנרה מצדה השני" (שמות כה, לב), הם בחינת ששה סדרי משנה, שמבררין בין הכשר והפסול וכו' כנ"ל. וכלם מאירים

אל מול פְּנֵי הַמְּנוּחָה, שֶׁהוּא גֵר הַשְּׂבִיעִי, שֶׁהוּא בְּחִינַת שַׁבָּת. כִּי עֶקֶר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי שַׁבָּת, שֶׁאֵז עֶקֶר גְּמַר תְּקוּן בְּרוּר הַהֲלָכוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּרוּר וְתְקוּן הָעֲצָה פֶּנ"ל.

וְזֶה, בְּחִינַת הַפְּתוּרִים וְהַפְּרָחִים וְהַגְּבִיעִים מְשַׁקְּדִים שֶׁהִיא בַּמְּנוּחָה. כֹּל זֶה בְּחִינַת הַחֲדוּשִׁים נִפְלְאִים שֶׁל סְפָרִים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהֵם בְּכַמָּה וְכַמָּה פָּנִים שׁוֹנִים בְּדַרְכִּים נִפְלְאִים, בְּבְחִינַת "כִּפְתוּר וּפְרַח" וְכו' (שְׁמוֹת כה, לג), כַּמְצוּי לְשׁוֹן זֶה עַל הַחֲדוּשִׁים הַנִּפְלְאִים (מְדַרְשׁ בְּרֵאשִׁית רַבָּה צא ח). כִּי צָרִיכִין כַּמָּה חֲדוּשֵׁי תוֹרָה בְּכַמָּה גִּנּוּיִן נִפְלְאִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת כִּפְתוּרִים וּפְרָחִים וְגְבִיעִים מְשַׁקְּדִים שֶׁבַּמְּנוּחָה הַטְּהוּרָה, כְּדֵי לְבַרֵּר וּלְתַקֵּן הָעֲצָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי מְקוֹמוֹ וּשְׁעֵתוֹ, כַּמּוּבָן לְכָל הַמְּשִׁים לְבוֹ עַל דְּרָכָיו לְחַשֵּׁב עֲצָה בְּכָל יוֹם עַל תְּכֵלִיתוֹ הַנִּצְחִי, בְּאִפְסָן שִׁיתְקַרֵּב עַל-יְדֵי-זֶה, וְלֹא יִתְרַחַק יוֹתֵר חֵס וְשְׁלוֹם.

וְעַל-כֵּן, בְּכָלֵל הָיוּ הַכִּפְתוּרִים וְהַפְּרָחִים וְכו'. בְּמִסְפָּר מ"ט כַּמְנִיִן יְמֵי הַסְּפִירָה, שֶׁבָּהֶם נִתְּנָה הַתּוֹרָה כַּמּוּבָא (יְלֻקוּט רְאוּבֵנִי פְּרַשְׁת תְּרוּמָה). כִּי הֵם מְרַמְזִים עַל כְּלָלִיּוֹת סְפָרֵי חֲדוּשֵׁי הַתּוֹרָה פֶּנ"ל. וְעַל-כֵּן הֵם מ"ט כְּנֻד מ"ט פָּנִים לַתּוֹרָה, שֶׁכָּל הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁל חֲדוּשֵׁי תוֹרָה אֲמֵתִיִּים, נִמְשָׁכִין מֵאלוֹ הַמ"ט פָּנִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַמ"ט כִּפְתוּרִים וּפְרָחִים וְכו' וְכַנ"ל.

לקוטי הלכות ראש חדש ז' ארח-חיים שמג

וְזֶה "מְקַשֶּׁה תַּעֲשֶׂה הַמְנוּרָה" (במדבר וַפָּה ב, ב). 'מְקַשֶּׁה' בְּחִינַת קְשִׁיּוֹת וּמַחְלָקָת, עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא "תַּעֲשֶׂה הַמְנוּרָה". זֶה בְּחִינַת (אִיּוֹב לֹא, לֵה) "וְסִפֵּר כָּתַב אִישׁ רִיבִי" הַנ"ל. שְׂדִיקָא עַל-יְדֵי הָרִיב וּמַחְלָקָת, שְׂבָאִים עַל-יְדֵי הַקְשִׁיּוֹת, שְׂמַקְשִׁין עַל הַצְדִיק הָאֱמֶת, עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא נַעֲשִׂין סְפָרִים קְדוּשִׁים הַרְבֵּה, עַל-יְדֵי הַתְּשׁוּבָה, שְׂשָׁבִין עַל-יְדֵי-זֶה עַל פְּגָם אֱמוּנַת חַכְמִים וְכַנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת "מְקַשֶּׁה תַּעֲשֶׂה הַמְנוּרָה", שְׂדִיקָא מִהַקְשִׁיּוֹת בְּחִינַת רִיב וּמַחְלָקָת, מִזֶּה דִּיקָא תַּעֲשֶׂה הַמְנוּרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת הַתּוֹרָה עַל-יְדֵי רַבּוּי הַסְּפָרִים הַקְדוּשִׁים. כִּי זֶה בְּחִינַת "וְסִפֵּר כָּתַב אִישׁ רִיבִי" הַנ"ל:

גַּם מ"ט קְנִיּוֹת וְכַפְתּוּרִים וּפְרָחִים וְכוּ' שֶׁהִיא בְּמְנוּרָה, זֶה בְּחִינַת מ"ט אוֹתִיּוֹת הַשְּׂבָטִים (וְהָר חֶלֶק ב' טו: וְעֵין לְקוּטִי מוֹהַר"ן חֶלֶק ב' סִימָן עג), שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁתֵּים עָשָׂרָה אֲבָנִים, שְׁנִכְלָלוּ אֶצֶל יַעֲקֹב בְּאֶבֶן אֶחָד (פְּרָאשִׁית רַבָּה סח, יא), שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת קְדֻשַׁת רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהִתְחִיל מֵיעֲקֹב, שֶׁזֶה זִוְכִין עַל-יְדֵי רַבּוּי הַסְּפָרִים הַקְדוּשִׁים, עַד שְׁנִכְלָלִים בַּתּוֹרָה שְׂבִכְתָּב, וּמִשְׁלִימִין תּוֹרָה שְׂבִכְתָּב, שְׂעַל-יְדֵי-זֶה נִכְלָלִין כָּל אֲבָנֵי יַעֲקֹב בְּאֶבֶן אֶחָד וְכוּ', כְּמוֹ שְׂמִבְאָר שָׁם. וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי שֶׁהִיא בְּמְנוּרָה קְנִיּוֹת וְכַפְתּוּרִים וְכוּ'. שֶׁהֵם מ"ט, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת הַתּוֹרָה, עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה הַתְּקוּן שֶׁל אֲבָנֵי יַעֲקֹב, שְׁנִכְלָלוּ בְּאֶבֶן אֶחָד, שֶׁזֶהוּ

בְּחִינַת ראש השנה, בְּחִינַת 'אֲנִי בְּחִיבוֹתָא תְּלִיא' וְכוּ' (זהר חלק ג קכח). וְגַם זֶה בְּחִינַת 'מְקֻשָּׁה' כְּפִשׁוּטוֹ, כְּמוֹ שְׁפִרְשׁ רַש"י, שְׁכָל הַמְנוּרָה עִם כָּל הַקְּנִיּוֹת וְכִפְתוּרִים כָּלֵם נַעֲשׂוּ מִחֲתִיכָה אַחַת. שְׂזָהוּ בְּחִינַת שְׁכָל אֲבִי יַעֲקֹב, שֶׁהֵם מ"ט אוֹתִיּוֹת הַשְּׁבָטִים, מ"ט פָּנִים לַתּוֹרָה, שְׁנַמְשָׁכִין עַל-יְדֵי רַבּוּי הַסְּפָרִים, שְׂזָהוּ בְּחִינַת הַמְנוּרָה כְּלָה נַעֲשֶׂה מֵעֵשֶׂת אֶחָד וְכַנ"ל:

(אָמַר הַמְסֻדָּר מִתְבַּת גַּם, עַד כָּאֵן וְגַם עֲנִין חַל הַמוֹעֵד הַמוֹבָא בְּאוֹת נוֹן, כְּתַב מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ בְּעַל הַמְחַבֵּר הַזֶּה, שְׁנֵי יָמִים קִדְּם הַסְּתַלְקוּתוֹ בְּעַת חֲלֻשָׁתוֹ הַגְּדוֹל. אַף-עַל-פִּי-כֵן הַתְּגַבֵּר בְּכָל כַּחוֹתָיו וְכָתַב מֵה שֶׁהִשִּׁיג אַז. כִּי זֹאת רָאִינוּ עֵין בְּעֵין, שְׁמַחוּ הָיָה דְּבוּק בְּהַתּוֹרָה עַד הַרְגַע הָאַחֲרוֹנָה שֶׁל הַסְּתַלְקוּתוֹ, שְׁנִסְתַּלַּק בְּיוֹם שְׁשִׁי עָרַב שַׁבַּת קִדְּשׁ, פָּרַשְׁת וַיִּגַּשׁ עֲשָׂרָה בְּטַבַּת שְׁנַת תר"ה לְפָרֹט קָטָן. וְרָאִינוּ בְּעֵינֵינוּ שְׁקִיּוֹת מֵאִמֵּר חֲכָמֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבָרְכָה (עֵין שַׁבַּת פּג:), "זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת" וְכוּ' (בַּמְדָּבָר יט, יד), שְׁחִיב אָדָם לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה עַד יוֹם מוֹתוֹ. כִּי עוֹד כְּמַעֲט בְּרַגַע הָאַחֲרוֹנָה שֶׁל הַסְּתַלְקוּתוֹ, שְׁמַעְנוּ מִמֶּנּוּ חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה, אֵף לֹא הָיָה בְּכַחוֹ לְכָתַב עוֹד, וְאַפְלוּ לְדַבֵּר כָּל מֵה שֶׁהָיָה בְּמַחוּ לֹא הָיָה בְּאִפְשָׁר. וְכַךְ אָמַר בְּפִרוּשׁ בְּזֶה הַלְשׁוֹן, בְּעַת שְׁנַכְנְסוּ עִם הַנְּרוֹת שֶׁהַכִּינוּ אַז לְכָבוֹד שַׁבַּת. וְכִשְׂרָאָה אוֹתָם נִתְּלָהּ מְאֹד, וּמְגַדֵּל הַתְּלַהּבוּתוֹ

הוֹרֵם מְעַט מְמַטָּתוֹ, וְנִשְׁאַר מוֹשֵׁב מְעַט, וְהִתְחִיל לומר
בְּהִתְלַהְבוֹת נוֹרָא מְאֹד, בְּזֶה הַלְשׁוֹן: 'נְרוֹת שֶׁל שַׁבָּת,
נְרוֹת שֶׁל שַׁבָּת'! וְאָמַר זֹאת בְּהִתְלַהְבוֹת נוֹרָא כְּמָה וְכְמָה
פְּעָמִים. וְגָלָה לָנוּ אִז תּוֹרָה נִפְלְאָה מִעֲנִין הַנְּרוֹת דְּקִדְשָׁה,
וְכָלֵל כָּלֵם בְּפִרוּשׁ גַּר שַׁבָּת וְגַר יוֹם טוֹב וְנְרוֹת שֶׁל חֲנֻכָּה.
וְכוֹי' וְכוֹי'. וְאַחַר כֵּן אָמַר אִז: 'יֵשׁ לִי עֵתָה בְּזֶה תְּלִי תְּלִין
שֶׁל הַלְכוֹת, אִךְ אֵין לִי כַח לְדַבֵּר יוֹתֵר, וּבְמַעַט זְמַן קִצֵּר
לְעַרְךָ שְׁעָה נִסְתַּלַּק. מַה נֹּאמַר מַה נְדַבֵּר? אוֹי לָנוּ עַל
שְׁבָרֵנוּ! נִחַלָּה מִכְּתָנוּ! אֲכַל זֹאת נִחְמָתָנוּ, וְאַשְׁרֵינוּ מַה
טוֹב חֻלְקָנוּ, וּמַה נְעִים גּוֹרְלָנוּ, וּמַה יָּפֵה יִרְשָׁתָנוּ, שְׁזָכֵינוּ
לִירֵשׁ מִמֶּנּוּ תּוֹרוֹת וְחִדּוּשִׁים כְּאֵלָה וְכְאֵלָה אֲשֶׁרֵינוּ):

תָּם וְנִשְׁלָם שְׁבַח לְאֵל בּוֹרָא עוֹלָם
בְּרוּךְ הַנוֹתֵן לְעַרְךָ כַּח, וְלֹאֵין אוֹנִים עֲצָמָה יִרְבֶּה.

הַלְכוֹת פֶּסַח

הַלְכָה א

עֵין בְּמֵאֵמַר (עַל פִּי זֶהר חֶלֶק א לֵב:) 'תְּלַת נִפְקִין מִחֲדָ' (לְקוֹיטִי
מוֹהֲרֵ"ן חֶלֶק א סִימָן נח) וּבְמֵאֵמַר הַסְּמוּךְ, כִּי שְׁנֵי הֵם
אֶחָד, כִּי בְּמֵאֵמַר אֶחָד נִאָּמְרוּ שְׁנֵי הֵם, עֵין שָׁם:

(א) וְזֶה בְּחִינַת אֲכִילַת מִצֵּה בְּפֶסַח, כִּי יְדוּעַ שְׂיִצִיאת מִצְרַיִם הוּא הַתְּגָלוֹת הַדַּעַת (עֵינַי פְּרִי-עֵץ-חַיִּים חג המצות פָּרָק א), וְעַל-כֵּן אִזּוּ זָכוּ לְשַׁלֵּשׁ הַשְּׁפָעוֹת אֱלוֹ, שְׁהֵם: בְּאֵר, עֲנָן וּמָן, שְׂיִוָּצְאִין מִן הַדַּעַת (עֵינַי שַׁעַר מֵאֲמָרֵי רִשְׁבִּי אֲדָר א זוטא דף ג:). וְזֶה בְּחִינַת שְׁלֹשׁ מִצּוֹת שֶׁל פֶּסַח כְּנֻגַד שְׁלֹשׁ הַשְּׁפָעוֹת הַנִּלְשׁוֹת שְׂיִוָּצְאִין מִן הַדַּעַת, שֶׁהוּא בְּחִינַת מִצֵּה, כִּי מִצֵּה הִיא בְּחִינַת דַּעַת (עֵינַי בְּפִרְי-עֵץ-חַיִּים שֵׁם פָּרָק ו), בְּחִינַת מֹשֶׁה כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנֵנוּ (בְּסִימָן נו), שֶׁמִּצֵּה הִיא בְּחִינַת מַחְלָקַת לְשֵׁם שָׁמַיִם (אֲבוֹת ה, יז) בְּחִינַת מ"ש"ה (עֵינַי זֶהר חֶלֶק ג רנא:), בְּחִינַת מ"חֶלֶקַת ש"מֵאֵי ה"לֵל (מַגְלָה עֲמוּקוֹת אֶפֶן עד), עֵינַי שָׁם:

וְעַל כֵּן הַשְּׁלֵשָׁה מִצּוֹת הֵן: כֹּהֵן, לֵוִי וְיִשְׂרָאֵל (עֵינַי בְּפִרְי-עֵץ-חַיִּים שֵׁם), שְׁהֵם בְּחִינַת חֶסֶד, גְּבוּרָה, תְּפָאֶרֶת, (תְּקוּנַי זֶהר דף קד.) בְּחִינַת שְׁלֵשָׁה אֲבוֹת, שְׁהֵם בְּחִינַת בְּאֵר, עֲנָן וּמָן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם. וְזֶה בְּחִינַת הַשְּׁנַי כּוֹסוֹת שְׂשׂוֹתִין לְפָנַי הָאֲכִילָה, שְׂאוּמְרִים עֲלֵיהֶם הַהֲגָדָה, זֶה בְּחִינַת 'חַד עָאֵל בֵּין תְּרִינַי, הֵינּוּ הַגְּדָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּקוּנַת הַדַּעַת, תְּקוּנַת הַבְּרִית (עֵינַי לְקוּטֵי מוֹהֲרָן חֶלֶק א סִימָן כ). וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים אוֹתָהּ בְּקוֹל רֶם, כִּי הַהֲגָדָה הִיא בְּחִינַת "וַיִּגַּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ" (דְּבָרִים ה, יג), הֵינּוּ בְּחִינַת מְלַחְמַת עֲמֶלֶק, וְעַל-כֵּן כָּל הַהֲגָדָה מְדַבֵּר מִזֶּה. וְעַל-כֵּן הִיא נְאֻמַּרְת עַל שְׁנַי כּוֹסוֹת הָרְאוּשׁוֹנִים, בְּחִינַת

'חד עאל בין תריין, פי הכוסות הם מועילים לתקון הברית ללחם מלחמת עמלק, פי היין הוא תקון הדעת, (כמו שאמר רבנו שם). ועל-כן אחר כן אוכלים הסעדה שהוא בחינת ההשפעה בחינת לחם משנה הנמשך על-ידי תקון הברית. ועל-כן כופלים המצות ופורסין משניהם בחינת "לחם משנה" (שמות טז, כב) הנ"ל.

וזהו בחינת השני כוסות האחרונים שאומרים עליהם השירות ותשבחות, זה בחינת 'תריין דינקין לחד', פי ההגדה האחת שאומרים קדם הסעדה, היא בחינת מלחמת עמלק כנ"ל, כמו שאנו אומרים שם: "ארמי אויב אבי ונצעק וכו' וירעו אותנו כו' וישמע את קולנו". שכל הענויים והמלחמות שהיו לנו במצרים הכל היו להנצל מפגם הברית, שהוא טמאת מצרים, אבל אחר הסעדה אומרים שירות ותשבחות על שנצלנו מן המלחמה וזכינו לתקון הברית, ועל-כן היא בחינת 'תריין ינקין לחד', ששבת, שהיא בחינת בטול הרע ושבידתו, יונק לחם משנה על-ידי תקון הברית, שעל-ידו נעשה בחינת שבת, דהינו בטול הרע. וזה בחינת הסדר שאומרים אחר הסעדה, שהוא שירות ותשבחות על שנצלנו מן המלחמה כנ"ל, שהוא בחינת שבת כנ"ל, ועל-כן אומרים רב שירות ותשבחות הנאמרות בשבת, דהינו 'נשמת' ו'הודו'. ובחינת שבת הנ"ל

מקבל לחם משנה על-ידי התגברות המלחמה ותקון הברית כנ"ל. וזהו בחינת השני כוסות ששותין אחר הסעדה בשעת שאומרין הסדר השני בבחינת תריץ ינקין לחד' כנ"ל:

ב) ועל-כן חמץ בפסח במשהו (פסחים ל.), כי כל האסורין שבתורה בששים (עבודה זרה סט.), שעל-ידי בחינת עגולא ורבוץ שהוא בחינת שבת (זהר חלק א' ה:), הם נבטלים, כמו שכתוב שם. אבל חמץ, שהוא בחינת פגם הדעת, אין לו שום בטול, כי מאחר שהדעת נפגם, על-ידי-זה נתקלקל בחינת השבת, שהוא בחינת עגולא ורבוץ, בחינת בטול האסור בששים, כי השבת מקבל כח מהדעת כנ"ל. גם נתקלקל בחינת המשפט, דהינו חמימות הלב ששורף ומבטל את הרע, כי עקר חמימות הלב הוא על-ידי הדעת, (כמו שכתב רבנו במקום אחר [עין לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כא]). על-כן אין להחמץ, שהוא בחינת פגם הדעת, שום בטול, רק צריך לבערו לגמרי. וכמו שכתב רבנו, שצריך לזהר מאד שלא להחמץ את המח בתאוות והרהורים, כי משם באים כל הפגמים, כי הכל תלוי בהדעת, על-כן צריך לבער לגמרי כל המחשבות רעות שהם בחינת חמץ כנ"ל ולגער בהם בבחינת (תהלים סח, לא) "גער חית קנה" (עין זהר חלק ג' רנב.), כמו שכתוב (בסימן ה).

ועל-כן שעור חמוץ הוא ח"י מיניטין (עין פסחים מו).
 ובשלחן ערוך סימן תנט סעיף ב), כי חמוץ הוא סטרא
 דמותא (זהר חלק ג' רנא:), כי הוא פגם הדעת, שהוא בחינת
 חיים, ועל-כן לכתחלה צריך לזהר אפלו מרגע כל
 שהוא, כי צריך לברח מאד מחמוץ, דהינו ממחשבות
 רעות כנ"ל, אבל השעור הוא ח"י מיניטין, כי אז
 נתחמוץ, דהינו סטרא דמותא הפוך החיים, דהינו הדעת
 כנ"ל.

ועל-כן השעור שנה עם שעור מליחה (שלחן-ערוך יורה
 דעה סימן סט סעיף ו ובש"ך שם אות כה) שהוא גם כן
 ח"י מיניטין, כי המליחה היא בחינת תקון הברית,
 בחינת "ברית מלח עולם" (במדבר יח, יט), ועל ידה נפלט
 בחינת דם נדות, דהינו פגם הברית (עין ספר הלקוטים פרשת
 תזריע סימן ט). ועל-כן הוא גם כן ח"י מיניטין בחינת תקון
 הברית, שהוא בחינת חיים, בחינת תקון הדעת:

א) **ועל-כן** תכף אחר לילה הראשונה של פסח מתחילין
 לספור ספירת העמר, כי על-ידי מצה שעל
 ידה זכו לבחינת שבת שהוא בחינת עגולא ורבויע שעל
 ידה מבטלין הרע, ועל-כן אז מתחילין לספור ספירת
 העמר שהיא בחינת בטול הרע כידוע, שעל-ידי ספירה
 אנו יוצאין ממ"ט שערי טמאה למ"ט שערי קדושה (עין
 זהר חלק ג' צו וזהר-חדש יתרו לט.), הינו על-ידי המצה, דהינו

על-ידי תקון הדעת פנ"ל, על-ידי-זה יש לנו פח לבטל את הרע והטמאה, שזה בחינת ספירה פנ"ל, כי עמר שעורים הוא משנה תורה שמקבלין על-ידי תקון הדעת, כי עמר שעורים הוא בחינת נגלה ונסתר, (כמו שכתב רבנו, זכרנו לברכה, במקום אחר נלקויטי מוהר"ן חלק א' סימן י"ז), הינו משנה תורה. ועל-כן מניפין אותו לכל הששה קצוות, לגרש ולבטל כל הרע משם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: 'מוליך ומביא, לעצור רוחות רעות, מעלה ומוריד, לעצור טללים רעים' (עין מנחות סא: סב.). כי על-ידי משנה תורה, שהיא בחינת שבת, על-ידי זה נתבטל כל הרע פנ"ל. ועל-כן נקרא יום ראשון של פסח 'שבת', כמו שכתוב: (ויקרא כג, טו) "ממחרת השבת" (ועין בספרא שם ומנחות סה:). כי על-ידי המצה, שהיא תקון הדעת שנעשה אז, על-ידי-זה נעשה בחינת שבת פנ"ל, ובזה תלוי הנפת העמר וספירה פנ"ל. וזה שכתוב: "וספרתם לכם ממחרת השבת" 'ממחרת השבת' דיקא פנ"ל, הינו יום ראשון של פסח, שהוא בחינת שבת, שעל ידה בא בחינת הספירה פנ"ל:

ד) וזה בחינת בטול האסור בששים, בחינת (שיר-השירים ו, ח) "ששים המה מלכות", כמו שכתוב שם, הינו שעל-ידי שזוכין לגרש הרע מכל הששה קצוות, ולגלות מלכותו יתברך שהיא כלולה מעשר, וזה בחינת

לקוטי הלכות פסח ב' ארח-חיים שנה

ששים בחינת "ששים המה מלכות", על-ידי-זה נתבטל האסור פנ"ל (כמו שכתוב שם). וזה בחינת הנפת העמר לכל הששה קצוות פנ"ל, ואז מתחילין לספור ספירת העמר, שהוא בחינת בטול הרע, בחינת בטול האסור בששים פנ"ל, שזה נעשה על-ידי בחינת שבת פנ"ל, על-ידי תקון הדעת פנ"ל:

הלכה ב

ענין מצה

על פי מה שכתב רבנו נרו יאיר (בלקוטי מוהר"ן חלק ב סימן כד), שהשמחה היא רפואה לכל החולאות:

כי כל החולאות באין מן קלקול השמחה, כי עשרה מיני דפיקין (עין בתקוני זמר דף קה.) מקבלין חיות מן עשרה מיני נגינה, שהם בחינת השמחה, עין שם. גם כתב (שם סימן כג) על פסוק (ישעיה לה, י) "ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה". שעקר שלמות השמחה פשמכריחין ותופסין גם היגון ואנחה לתוך השמחה, שגם היגון ואנחה בעצמו יתהפך לשמחה, כי כשאדם שמח אזי היגון ואנחה עומד מן הצד, כי בשעת שמחה בודאי אין לו יגון ואנחה, אבל שלמות השמחה לחטף דיקא את היגון ואנחה לתוך השמחה, שגם היגון ואנחה יהיה שמח להפך כל היגונות והאנחות לשמחה, כדי

שִׁיהִיָּה נַעֲשֶׂה הַיְגוֹן וְאַנְחָה מְרַפָּה לַקְדָּשָׁה, עֵינַן שָׁם
הַיֵּטֵב :

(א) וְהִנֵּה גֹאֲלֵת מְצָרִים עֶקְרָה עַל-יְדֵי שְׁמֹחָה, כִּי שְׁמֹחָה
הוא עולם החרות (עין זמר חלק א: קנד, רמ. חלק ב':

מו, מג, קיד, קפג), כְּמוֹ שְׁפָתוֹב: (ישעיה נה, יב) "כִּי בְשִׁמְחָה
תִּצְאוּ" (וכמו שכתב רבנו גרו יאיר [לקוטי מוהר"ן חלק ב

סימן יז]). וְעַקֵּר הַגְּלוּת עַל-יְדֵי עֲצָבוּת, שֶׁהוּא גְלוּת
השכינה, כְּבִיכּוֹל, וְהַגְּאָלָה עַל-יְדֵי שְׁמֹחָה כִּנְ"ל, בְּפָרֵט

גְלוּת מְצָרִים שֶׁהִיָּה עַל חֲטָא אָדָם הָרָאוּשׁוֹן, שְׁחָטָא בְּעַץ
הַדַּעַת, וּפָגַם בְּנִיצוּצֵי קָרִי, וְנֶאֱמַר לוֹ: (בראשית ג, יז)

"בְּעֲצָבוֹן תֹּאכְלֶנָּה". וְהַכְרָחוֹ יִשְׂרָאֵל לְהַצְטָרֵף בְּמְצָרִים
לְתַקֵּן פָּגַם הַקָּרִי שֶׁל אָדָם הָרָאוּשׁוֹן, (כְּמוֹ שְׁפָתוֹב בְּכַתְבֵי

הָאֲר"י ז"ל [פרי-עץ-חיים שער חג המצות פרק א]). וְעַקֵּר הַתְּקוּן
עַל-יְדֵי שְׁמֹחָה, דְּהֵינּוּ עֲשָׂרָה מִיְנֵי נְגִינָה כְּמוֹ שֶׁגְּלָה

אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ גְרוֹ יֵאִיר, לוֹמֵר עֲשָׂרָה קְפִיטֵל
תְּהִלִּים הִידוּעִים שֶׁהֵם בְּחִינַת 'עֲשָׂרָה מִיְנֵי נְגִינָה' שֶׁהֵם

תְּקוּן עַל פָּגַם הַמְּקָרָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן (לקוטי מוהר"ן, חלק א',
סימן רה; וחלק ב' סימן צב), כִּי הַשְׁמֹחָה הוּא הַפּוֹף יִלְלָה,

שֶׁעַל יְדֵי הַפָּגַם שֶׁל הַמְּקָרָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן (עין שם, חלק
א', סימן קסט), וְעַקֵּר הַשְׁמֹחָה יְכוּלִין לְהַמְשִׁיךְ עַל-יְדֵי

אֲכִילָה בְּקְדָשָׁה, כִּי חִיּוֹת הָאָדָם הוּא עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה.
נִמְצָא, שֶׁעֲשָׂרָה מִיְנֵי דְפִיקִין, שֶׁהֵם הַחִיּוֹת הָאָדָם,

לקוטי הלכות פסח ב' ארח-חיים שנג

מקבלין כח וחיות מן האכילה, על-כן צריך שיהיה האכילה בבחינת שמחה, כדי שיהיה נמשך חיות מן השמחה, שהיא בחינת עשרה מיני נגינה, לתוך העשרה מיני דפיקין על-ידי האכילה, שעל ידי המשכת חיות האדם פנ"ל.

וזה בחינת (קהלת ט, ז) "לך אכל בשמחה לחמך", כי צריך שיהיה אכילתו בבחינת שמחה פנ"ל. וכמו שכתוב (שם ח, טו) "לאכל ולשתות ולשמוח". כי עקר השמחה נמשכת על-ידי אכילה ושתיה, כמוכא (עין פסחים קט). ועל-כן ביציאת מצרים שהיה הגאולה על-ידי שמחה שהיא תקון הגלות שהיה על פגם הקרי פנ"ל, על-כן נצטוו ישראל על אכילה בקדושה בבחינת שמחה.

וזהו מצות אכילת מצה, כי מצה בחינת שמחה, (כמוכא במאמר "בפצוצרות" סימן ה) שמצה מרמז על תקון המוח שצריך לשמר המוח מחמץ שלא יחמיץ את מחו במחשבות והרהורים וכו', (עין שם היטב). ועל-ידי-זה יוכל שיהיה קולו נעשה רעים, שעל-ידי-זה זוכין לשמחה, (כמבאר שם, עין שם). וזהו בחינת שנקרא המצה לחם עני (דברים טז, ג), שעונין עליו דברים הרבה (פסחים קטו:), הינו בחינת הקולות שצועקין על המצה בספור ההגדה. להורות שעל-ידי המצה יכולים לצעק אל השם, כמו

שפתוב: "ונצעק אל ה' אלקינו". הינו, כי על-ידי המצה יכולין לצעק ולהתפלל אל השם, כי קולו יהיה נעשה רעמים ואזי יוכל לכוון בתפלתו, כי הלב ישמע דבוריו, (כמבאר שם, עין שם). ועל-ידי-זה זוכין לשמחה כנ"ל. וזהו בחינת מצות אכילת מצה כדי לזכות לשמחה על-ידי אכילה קדושה כזו, דהינו מצה כנ"ל. ולהפוך, חמץ ושאר, שהם סמך-מם ולילית (עין זכר חלק ב' מ'; חלק ג' רנא: ובתקונים צט:), בחינת יגון ואנחה, כמובא (משנת-חסידים תפילת האצילות י, ב), "לא יראה ולא ימצא" (שמות יג, יב), כי אזי צריכין לשמחה דיקא כנ"ל (זה שפתוב בזהר (חלק ב' קפג:)) שמצה אסוּתא, כי השמחה היא רפואה לכל החולאות כנ"ל, כי השמחה היא בחינת עשרה מיני נגינה, שהן מחיין עשרה מיני דפיקין כנ"ל.

ועל זה מרמז מצה, כי החלוק שבין חמץ למצה הוא רק בה' כמובא (זכר חלק ג' רנב:). כי מצה בה' וזהו הוא בחינת דלית יוד', בבחינת "הא לחמא עניא ד"י אכלו אבהתנא", כמובא בפונות (פרי-עץ-חיים שער חג המצות פרק ו'). וד"י הינו דלת יו"ד'. היא בחינת שיר פשוט כפול משלש מרבע. ועשרה מיני נגינה, שזהו בחינת ה', הינו דלת יוד, כמובא. נמצא, שמצה היא בחינת שמחה, בחינת עשרה מיני נגינה, שעל-ידי-זה הגאלה והחרות ותקון קרי, שזה הנה סוד יציאת מצרים כנ"ל.

וְזֶהוּ שְׁבַשְׁבוּעוֹת מְצוּה לְהֵבִיא שְׁתֵּי הַלֶּחֶם מִחֶמֶץ דִּיקָא
 (ויקרא כג, יז), כִּי בְּפֶסַח בְּשַׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם קָדָם
 מִתֵּן תּוֹרָה, וְאִזִּי עֲדִין הָיָה קִצַּת כַּח וְאֲחִיזָה לְהַסְטֵרָא
 אַחֲרָא, וְעַל-כֵּן הִצְרָכּוּ לְצִאת בְּחַפְזוֹן, כִּי עֲדִין לֹא
 נִכְנַעַת מְכַל וְכָל, רַק לְפִי שְׁעָה, כַּמּוּבָא. עַל-כֵּן אִז
 צְרִיכִין לְבָרַח מִן הַיְגוֹן וְאֲנָחָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת חֶמֶץ וּשְׂאוֹר
 וְאִסּוּרִים בְּ"בַל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא" לְבַל יִתְעַרְבוּ הַיְגוֹן
 וְאֲנָחָה, חֶס וְשָׁלוֹם, בְּתוֹךְ שְׂמֻחָתָנוּ וַיְבַלְבְּלוּ הַשְׂמֻחָה
 חֶס וְשָׁלוֹם, וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְאָכַל רַק מְצָה וְלֹא חֶמֶץ
 כַּנ"ל, אֲבָל בְּשַׁבּוּעוֹת שְׂאִז מִתֵּן תּוֹרָה וְאִז הַשְׂמֻחָה
 בְּשִׁלְמוֹת, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: (שִׁיר-הַשִּׁירִים ג, יא) "בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ
 וּבְיוֹם שְׂמֻחַת לְבוֹ" (עֵין בְּשִׁיר-הַשִּׁירִים רַבָּה שָׁם), וְאִז הַסְטֵרָא
 אַחֲרָא נִכְנַעַת לְגַמְרֵי מְכַל וְכָל, כִּי יִשְׂרָאֵל שְׁעַמְדוֹ עַל
 הַר סִינַי פְּסָקָה וְזִהְמָתָן (עֲבוּדָה-יְרָה כב:), וְעַל-כֵּן אִזִּי
 בְּשַׁבּוּעוֹת מְצוּה עָלֵינוּ לְהֵבִיא שְׁתֵּי הַלֶּחֶם לְקָרְבָן מִחֶמֶץ
 דִּיקָא כְּדֵי לְתַפֵּס וּלְהַכְרִיחַ אֶת הַיְגוֹן וְאֲנָחָה, שֶׁהוּא
 בְּחִינַת חֶמֶץ שִׁיתֵּהֶפֶךְ לְשְׂמֻחָה וּקְדֻשָּׁה, בְּבְחִינַת שְׁשׁוֹן
 וְשְׂמֻחָה יִשְׁיגוּ וְכוּ' כַּנ"ל.

וְעַל-כֵּן לְעֵתִיד לָבֵא שְׂאִז תִּגְדַּל הַשְׂמֻחָה מְאֹד, אִזִּי כָּל
 הַקָּרְבָּנוֹת בְּטֵלִין חוּץ מִקָּרְבַּן תּוֹדָה (ויקרא רבָּה ט,
 ז), כִּי בַתּוֹדָה הָיָה חֶמֶץ וּמְצָה, רָמַז, שֶׁהַשְׂמֻחָה
 בְּשִׁלְמוֹת, שְׂתוּפְסַת גַּם אֶת הַיְגוֹן וְאֲנָחָה לְתוֹךְ הַשְׂמֻחָה

כנ"ל. וזה יהיה לעתיד, כי אזי נאמר: "כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו"ן" (ישעיה נב, יב), כי אז יהיה הסטרא אחרא נכנעת לגמרי ותתהפך לקדשה, כמו שכתוב: (צפניה ג, ט) "אז אהפך אל עמים" וכו'. ועל-כן אזי עקר החשיבות קרבן תודה שיש בו חמץ דיקא, הינו שתופסין גם את החמץ, שהוא בחינת יגון וכו', לתוך שמחת הקדשה כנ"ל, וכן שבועות שהוא רק יום אחד ומרמז על עולם הבא, כמובא, על-כן היו מביאין בו קרבן מחמץ דיקא כדי לחטף ולתפס את היגון לתוך השמחה, להפך מיגון לשמחה, שזה עקר שלמות השמחה כנ"ל:

וזה בחינת עשר מצוות הנוהגות בפת (עין ירושלמי סוף פרק א דחלה) ועשר תבות בברכת המוציא (ועין בשלחן ערוך סימן קסז סעיף ד), כי בכל השנה החמץ מתר, כמובא בזהר (חלק ב' קפג:), מאחר שפכר קבלו אסוותא בפסח וכו', אף נצטוינו עשר מצוות בפת כדי להמשיך על ידם בחינת עשרה מיני נגינה, בחינת שמחה על-ידי האכילה, כי האכילה צריכה להיות בקדשה בבחינת שמחה כנ"ל, כי אף-על-פי שאוכלים חמץ, אף-על-פי-כן כפר התר ונתתקן על-ידי אכילת מצה אסוותא בימי הפסח (כמו שכתוב בזהר כנ"ל). ואזי נמשך השמחה על-ידי עשר מצוות ועשר תבות שבברכת המוציא כנ"ל, כי האכילה

לקוטי הלכות פסח ב' ארח-חיים שזנ

היא תקון חטא אדם הראשון שפגם בניצוצי קרי, שעל-ידי זה נתערב טוב ורע, ועל-ידי האכילה מבררים ברוחים ונתתקן, ועל-פן צריכין שיהיה האכילה בבחינת שמחה, בבחינת עשרה מיני נגינה שהם התקון על זה כנ"ל:

ובשביל זה הפת חשוב שפוטר כל הדברים הבאים בתוך הסעודה מחמת הסעודה, (כמו שכתוב בשלחן ערוך הלכות סעודה). כי עקר הברור של המאכלים הוא על-ידי הברכה כידוע (עין לקוטי-הש"ס ברכות עמוד ז). והברכה שמברכין היא בבחינת נגונים, בחינת שמחה, בבחינת "ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה" (משלי י, כב). עשירות הוא הפך העצבות בבחינת איזה עשיר השמח בחלקו' (אבות ד, א), כי על-ידי הברכה נעשים נגונים, שהם בחינת שמחה כנ"ל, כי איתא בדברי רבנו גרו יאיר, שהנגונים נעשין על-ידי שמלקטין ומקבצין הנקודות טובות מתוך הרוח נכאה, שהיא בחינת עצבות, בחינת הסטרא אחרא ועל-ידי-זה נעשין נגונים, כמבאר היטב במאמר "ויהי מקץ" (בסימן נד). ומובא גם כן על פסוק "אזמרה לאלקי בעודי" (בסימן רפב), עין שם.

ועל-פן על-ידי הברכה שעל ידה מבררין ברוחים ומלקטין ומקבצין הנקודות טובות, דהינו

הניצוצות הקדושים שנתפזרו בתוך המאכל, על-ידי חטא אדם הראשון שפגם בטפות קרי כנ"ל. ועל-ידי שמלקטין ומאספין הנקדות טובות מתוך הפסלת והסטרא אחרא, על-ידי-זה נעשין נגונים כנ"ל. ועל-כן הפת שיש בו עשר מצוות ועשר תבות בברכת המוציא, שהם כנגד עשרה מיני נגינה כנ"ל. נמצא, שהפת כולל מכל הברכות של שאר המאכלים, כי הפת כולל כל עשרה מיני נגינה שהיא כלליות הברכות, שהם בחינת נגונים כנ"ל. ועל-כן ברכת הפת פוטר כל המאכלים הבאים מחמת הסעדה (ברכות מא: שלחן ערוך סימן קעז סעיף א) כנ"ל. ועל-כן צריך לזהר ביותר בפרווי הפת. ואיתא בזהר (חלק ג' רמד.): 'מאן דזריק פירוויין דנהמא, עניות קא רדיף אבתריה, כל שכן: מאן דזריק פירוויין דמוחא, כי פירוויין דנהמא, הם בבחינת פירוויין דמוחין, כי הם בחינת תקון וברור הניצוצות שנפלו על-ידי פגם פירוויין דמוחא כנ"ל. ועל-כן הזהר משוה אותם יחד, כי הפת כולל בחינת עשרה מיני נגינה, שהם תקון קרי כנ"ל, כמבאר בדברי רבנו, גרו יאיר, בענין העשרה קפיטל תהלים שתקן רבנו גרו יאיר, לאמרם בשביל תקון הנ"ל:

הלכות פסח

הלכה ג

ענין יציאת מצרים ואכילת מצה ואסור חמץ במשהו:

על פי המאמר "ראיתי והנה מנורת זהב וכו'" (בסימן ח) עין שם כל המאמר, שפלו סובב הולך על ענין יקר הגנוחי והאנחה של איש הישראלי, שהוא שלמות החסרונות וכו', עין שם היטב:

כי על-ידי הגנוחי והאנחה, שהוא בחינת אריכת הרוח, בחינת "ארץ אפים" (שמות לד, ו), על-ידי-זה ממשיכין רוח חיים להחפרון, ועל-ידי-זה נשלם החפרון. אף מהיכן מקבלים הרוח חיים הוא מהצדיק הדור, כי ממנו תוצאת הרוח חיים לכל אחד, כי עקר הרוח חיים הוא בהתורה. וזה בחינת רוח צפונית מנשבת בפנור של דוד' (ברכות ג:) שהיה בו חמשה נימין, כנגד חמשה חמשי תורה (עין זמר חלק ג לב). אשר משם הרוח חיים, בחינת חמשה אוני אית לריאה וכו' (חלין מזו). והרשעים החולקין על הצדיק הם ממשיכין אריכת הרוח שלהם מהרב דסטרא אחרא בחינת עשו, בחינת "יש לי רב" וכו' (בראשית לג, ט), והרוח שלהם גדול בשעתו, בחינת "רוח סערה" (תהלים קמח, ח), אף לסוף מסער גופיה ונשמתי' (תקוני-זמר דף לה:), בחינת "להאבדו" וכו'

(דברים ז, י). וְעַל-כֵּן אָסוּר לְהַתְגַּרֵּז בָּהֶם (בְּרִכּוֹת ז:), כִּי מִחַמַּת שְׁהָרוּחַ שְׁלָהֶם גָּדוֹל בְּשַׁעְתּוֹ יָכוֹל לְהַזִּיק לוֹ, חֵס וְשָׁלוֹם, בְּחִינַת "כָּל צוּרְרָיו יִפִּיחַ בָּהֶם" (תהלים י, ה), בְּחִינַת "תַּחֲרִישׁ כְּבַלֵּעַ רָשָׁע צְדִיק מִמֶּנּוּ" (תְּבַקֵּק א, יד). 'כְּבַלֵּעַ' מִמָּשׁ, כִּי הוּא בּוֹלֵעַ אוֹתוֹ, חֵס וְשָׁלוֹם, עַל-יְדֵי אַרְיַכַּת הָרוּחַ שְׁלָהֶם, שֶׁהוּא גָּדוֹל בְּשַׁעְתּוֹ כַּנ"ל, כִּי 'צְדִיק מִמֶּנּוּ בּוֹלֵעַ'. אִם לֹא מִי שֶׁהוּא צְדִיק גָּמוּר אוֹ שְׂמֻקָּרֵב לְצְדִיק כְּזֶה, שֶׁהוּא צְדִיק גָּמוּר, אִזְ אֵינוֹ מִתְיָרָא מֵהֶם כָּלֵל, וְצְדִיק גָּמוּר הוּא מִי שְׂכַבֵּר בְּרַר כָּל הָאֲרַבְעָה יְסוּדוֹת וְהַכְנִיעַ וּבִטֵּל הָרַע שִׁבְהֶם לְגַמְרֵי עַד שְׁאִין בּוֹ שׁוֹם רַע כָּלֵל. וְאִז הוּא יָכוֹל לְהִיּוֹת "מִשְׁפִּיל רָשָׁעִים עַדִּי אֲרִץ" וְכו' (תהלים קמז, ו), כִּי הוּא יָכוֹל לְהוֹרִיד עֲצָמוֹ לְתוֹךְ הַצָּנוּר שֶׁל הָרָשָׁע, שֶׁהוּא הַמְדָּה רָעָה שֶׁהַגְּבִיר עָלָיו הָרָשָׁע וְלְהַכְנִיעוֹ וְלְהַשְׁפִּילוֹ וְכו', וּלְבָרֵר הָאֲרַבְעָה יְסוּדוֹת זוֹכִין עַל-יְדֵי תוֹרָה וּתְפִלָּה, הִינּוּ עַל-יְדֵי לְמוּד הַפּוֹסְקִים עַל-יְדֵי שְׂמֻבְרִין הַפֶּשֶׁר מִן הַפְּסוּל וְכו', עַל-יְדֵי-זֶה מְבָרְרִין הַטוֹב מִן הָרַע (עֵינן זֶהר חֶלֶק ג' קיא.), מִכָּל הָאֲרַבְעָה יְסוּדוֹת וְכו', אִךְ הַשֶּׁכֶל הַזֶּה לְבָרֵר אֶת הַהֲלָכָה פְּסוּקָה, זֶה הַשֶּׁכֶל מְקַבְּלִין עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה שְׂמֻשָּׁם יוֹצֵא מֵעֵין הַחֲכָמָה וְכו' (תְּקוּנֵי זֶהר דָּף כט:). תְּפִלָּה הִיא בְּרִיאָה בְּכַח וְתוֹרָה הִיא בְּחִינַת בְּרִיאָה בְּפַעַל וְכו', (עֵינן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב).

ומבאר שם בסוף המאמר על פסוק: (תהלים פא, יא) "אנכי ה' אלהיך המעלה מארץ מצרים הרחב-פיה ואמלאהו". פי בחינת אריכת הרוח חיים להשלים החסרון הוא בחינת 'מלא פום' וכו', עין שם, ובמצרים שהיו קדם קבלת התורה שמשם תוצאת הרוח חיים כנ"ל, על-כן קדם יציאת מצרים נאמר: (שמות ו, ט) "מקצר רוח", הפך אריכת הרוח וכו'. וזהו: "אנכי ה' אלקיך המעלה מארץ מצרים" וכו' אז: "הרחב פיה ואמלאהו", בחינת מלא פום, בחינת אריכת הרוח וכו', עין שם:

א) וזה בחינת פסח, פי עקר גלות מצרים הנה בבחינה הנ"ל שלא היו יכולים להתגבר להמשיך הרוח חיים דקדשה להשלים חסרונם, פי עדין הנה קדם קבלת התורה, בחינת "מקצר רוח" כנ"ל, ועל-כן גבר עליהם גלות מצרים ופרעה, שזהו בחינת "תחריש כבלע רשע צדיק ממנו", שמתגבר עליהם בחינת הרוח דסטרא אחרא שהוא רוח הטמאה טמאת מצרים שהוא רוח סערה, בחינת "עשו איש שער" (בראשית כז, יא), שהוא השור של מצרים, (כמובא בספרים [עין מגיד-מישרים פרשת שמות]). ואז התגברו ורצו לבלע, חס ושלום, את ישראל שהם בחינת הרוח חיים דקדשה, בחינת "כבלע רשע צדיק ממנו", הינו שהרוח סערה שגדול בשעתו,

בחינת "כל צורריו יפיח בהם", רצה לבלע, חס ושלום, את הרוח חיים דקדושה שמשם יונקים ישראל על-ידי שלא היה לישראל כח להמשיך אריכת הרוח חיים מחמת שלא קבלו התורה עדין וכו' כנ"ל.

כי גלות מצרים הוא בחינת בליעה, בבחינת "ותבלעני מצולה" (מתהלים סט, טז), שהם מצולת הים, בחינת מצרים, שהם נקראים 'מצולה' (ברכות ט:), בחינת "כבלע רשע" וכו' כנ"ל. וזהו בחינת מצרים, בחינת 'מצר הגרון' (עין פרי-עץ-חיים שער חג המצות, לקוטי תורה לד-לד) שמשם מוצא הרוח חיים שיוצא מהגרון שהוא הקנה היוצא מכנפי הראה שהם חמשה אוני כנגד חמשה חמשי תורה, אשר משם תוצאות הרוח למצר הגרון, בבחינת "נחר גרוני" (תהלים סט, ד ועין לקוטי מוהר"ן חלק א סימן סב), ולא היה להם כח להמשיך הרוח חיים להשלים חסרונם ולהתגבר עליהם וכו' כנ"ל, כי גלות מצרים הוא בחינת יונה שנבלע במעי הדגה, (כמו שכתוב בתקונים (דף נג), עין שם). כי מצרים נקראים דגה והם רצו לבלע את יונה תמה, יונה קדישא, שהם בחינת כנסת ישראל, שהם בחינת רוח חיים דקדושה כנ"ל, הינו בחינת "כבלע רשע צדיק ממנו", שהם רוצים, חס ושלום, לבלע על-ידי האריכות רוח שלהם שגדול בשעתו וכו' כנ"ל:

(ב) וְזֶה בְּחִינַת "כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד הַיְאוֹרָה תְּשַׁלְּיֶכֶהוּ" וְכוּ' (שמות א, כב). כִּי הַבֵּן זָכָר הוּא בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּת הַרוּחַ חַיִּים דְּקַדְשָׁה שְׁנַמְשָׁף מִבְּחִינַת "רַב חֶסֶד" (שם לד, ו), שֶׁהוּא בְּחִינַת סֹטְרָא דְדְכוּרָא (עֵין זֶהר חֶלֶק ג' רצו), בְּחִינַת יוֹסֵף הַצַּדִּיק (שם כו, רלו), שֶׁהוּא בְּחִינַת מְלֶאכֶסֶת פְּדוּעַ (תְּקוּנַי זֶהר דף ז: וְכוּ. וְעֵין פְּרָדֶס שְׁעַר כַּח פָּרֶק ב), בְּחִינַת הַרוּחַ חַיִּים דְּקַדְשָׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת "וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם" (בְּרֵאשִׁית א, ב), כְּמוֹ שְׁכֶתוּב בְּיוֹסֵף: "הֲנִמְצָא כְּזֶה אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹקִים בּוֹ" (שם מא, לח), בְּחִינַת "וְלֹא קָמָה עוֹד רוּחַ בְּאִישׁ" (יִהְשֵׁעַ ב, יא), כִּי עַקֵּר הַרוּחַ חַיִּים הוּא בְּבְחִינַת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, בְּחִינַת שְׁמִירַת הַבְּרִית.

וְעַל-כֵּן נֶאֱמַר בְּיַעֲקֹב כְּשֶׁנִּתְבַּשֵּׁר לוֹ בְּשׁוֹרַת יוֹסֵף:
 "וַתַּחֲי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם" (בְּרֵאשִׁית מה, כז). כִּי יַעֲקֹב הוּא בְּחִינַת כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת (עֵין לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק א סִימָן ט) "כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לְבֵית יַעֲקֹב" (שם מו, כז), הֵינּוּ שְׁעַקֵּר חַיּוֹת רוּחַ יַעֲקֹב, שֶׁהֵם כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, הֵיא עַל-יְדֵי בְּחִינַת יוֹסֵף הַצַּדִּיק שְׁמֵשׁם תּוֹצְאָת הַרוּחַ חַיִּים, שֶׁהוּא בְּחִינַת צַדִּיק הַדּוֹר הָרַב דְּקַדְשָׁה, בְּחִינַת "רַב חֶסֶד" וְכוּ'. וְהֵם רְצוּ, חַס וְשְׁלוֹם, לְהִתְגַּבֵּר לְבַלְעַ, חַס וְשְׁלוֹם, אֶת הַרוּחַ חַיִּים דְּקַדְשָׁה, וְעַל-כֵּן הַשְּׁלִיכוּ כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד אֶל יְאוֹר מְצָרִים, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת "וַתְּבַלְעֵנִי [וַתְּשַׁלְּיֶכֶנִי] מְצוּלָה", הַנֶּאֱמַר בְּיוֹנָה (יוֹנָה ב, ד) כְּשֶׁהָיָה

במעַי הדגה, פּי יאור מצרים, בחינת "מצולת ים" (ממיכה ז, יט), הוא בחינת הרוח סערה שרוצה לבלע הרוח דקדושה, חס ושלום. כמו שכתוב: (ישעיה נז, כ) "והרשעים פים נגרש פי השקט לא יוכל" וכו'. בחינת רוח סערה שהולך וסוער ואינו יכול להשקיט, פי הוא גדול בשעתו וכו' פנ"ל.

פי סטרא דנוקבא היא בבחינת קצר רוח, בחינת "קצר רוח יעשה אולת" (עין משלי יד, יז), בבחינת בלבול הדעת, פי עקר ישוב הדעת הוא סטרא דדכורא פידוע, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: (מנחות קי.) "הביאי בני מרחוק" (ישעיה מג, ו), 'זה דעתן של בני ארץ ישראל שדעתן מישב עליהם כבנים'. "ובנותי מקצה הארץ", 'זה דעתן של שאר ארצות שדעתן אינן מישבת עליהן כבנות', (פמובא זה בדברי זכרוננו לברכה במקום אחר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימנים ל, לה)). ועקר המשכת הרוח חיים הוא מהדעת, הינו מהתורה, שהוא הדעת, וכשאין הדעת בשלמות אזי הוא בחינת קצר רוח, בחינת דינים הפך ארץ אפים שנמשך מרב חסד, פי עקר החסד הוא כפי שלמות הדעת, (פמובא פמה פעמים בדברי רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימנים לא, נו, קה, קיט)). ומצרים רצו להתגבר על הרוח חיים דקדושה פנ"ל. ועל כן גזרו: "כל הבן הילוד היאורה

תשליכוהו", שזהו בחינת "כבלע רשע" וכו' כנ"ל.
 "וכל הבת תחיון", כי הבת היא בחינת דעת שאינו
 מישב, בחינת "קצר רוח" וכו' כנ"ל. וזהו בחינת מה
 שאמרו מצרים: 'נתחכם למושיען של ישראל לדוננו
 במים' וכו' (סוטה יא.), כי עקר התגברותם היה למושיען
 של ישראל, שהוא משה רבנו, בחינת צדיק הדור אשר
 ממנו תוצאות הרוח, כי הם רצו לבלע, חס ושלום
 ביאור מצרים, שהוא בחינת רוח סערה כנ"ל, את הרוח
 חיים של הצדיק הדור, בחינת משה, אבל באמת משה
 רבנו היה פלו טוב, בחינת "ותרא אתו כי טוב הוא"
 (שמות ב, ב), ומבאר במאמר הנ"ל שהצדיק שהוא
 בבחינה זו, בחינת פלו טוב, שאין בו שום רע
 מהארבעה יסודות, הוא יכול לירד לתוף הצנור של
 הרשע לקלקלו ולהכניעו ולהשפילו ואינו מתירא ממנו
 כלל, כי אין להרוח סערה שום כח ושליטה להתאחז
 בצדיק כזה שהוא פלו טוב.

וזה בחינת מה שהיה מכרח משה רבנו, עליו השלום,
 להיות בתוף יאור מצרים, ודיקא בת פרעה הוציאה
 אותו משם וקראה אותו משה "כי מן המים משיתהו"
 (שמות ב, י), ונתגדל בבית פרעה ודיקא (שמות רבה א, כו), כל
 זה מורה על תקף הכח של משה רבנו שהיה פלו טוב,
 שעל-ידי-זה היה יכול להכניע את פרעה ומצרים

להוציא את בני ישראל משם, הינו כי משה הכרח להוריד עצמו לתוך הצנור של מצרים שהיא המדה רעה שהם משקעים בה כדי לשברם ולהכניעם על-ידי זה פנ"ל:

וזה מרמז במה שתכף אחר לדתו השלך לתוך היאור מצרים, לרמז שמשה רבנו שהוא כלו טוב פנ"ל, הוא יכול לירד לתוך היאור מצרים, שהם בחינת מצולת ים, שרוצים לבלע את ישראל, ואין מי שיוכל להוציא ישראל משם, כי אם זה הצדיק שיכול לירד לתוך יאור מצרים כמו משה, כי הוא יכול לירד לתוך תקף הרע שלהם ולהכניעם ולהשפילם ולהוציא ישראל משם, כי הוא כלו טוב פנ"ל, ומחמת שתכף שנכנס משה לתוך יאור מצרים, שהוא בחינת הרע שלהם, תכף נכנע ונשבר ונתבטל הרע לגבי הטוב, על-כן תכף נתגירה בת פרעה (עין סנהדרין יט: וברש"י שם ד"ה וואשתו) ויצא טהור מטמא (איוב יד, ד ועין במדבר רבה יט, א), שמתוך תקף טמאת פרעה בעצמו, משם דיקא נתהפך ויצאה בת פרעה ונתגירה והיא דיקא הוציאה את משה, כי הרע נתבטל לגבי הטוב, ועל-ידי-זה יצא כל הטוב שהיה בלוע בהם בבחינת "חיל בלע ויקיאנו" (איוב כ, טו). ועל-כן נתגדל משה רבנו בבית פרעה דיקא, כי בזה דיקא תלוי הגאולה פנ"ל, כי משה רבנו הכרח

להיות ביאור מצרים ובבית פרעה כדי לשבר הצנור
 שלהם על-ידי שהוא ירד לתוכו, כי הוא פלו טוב פנ"ל,
 ועל-ידי-זה דיקא הוציא את בני ישראל מגלות מצרים,
 דהינו שהוציא את הרוח חיים דקדשה מתוך הרוח
 סערה וכו' פנ"ל.

וזה בחינת מה שהקדים השם יתברך רפואה למכה (עין
 מגילה יג:) והקדים לשלח למצרים את יוסף הצדיק
 ואחר כך ירד יעקב ובניו, כי עקר הרוח חיים הוא יעקב
 ויוסף פנ"ל, ועל-ידי שקדמו יוסף ויעקב לירד למצרים,
 על-ידי כך הכניעו אז את הרוח סערה על-ידי הרוח
 חיים שלהם דקדשה. ועל-ידי-זה היה כח לישראל
 להתקיים על כל פנים במצרים כל ימי הגלות עד שבא
 משה רבנו והוציאם משם כו' פנ"ל.

ועל-כן נאמר בעת יציאת מצרים: (שמות יג, יט) "ויקח
 משה את עצמות יוסף עמו". כי עקר יציאת
 מצרים היה על-ידי-זה, על-ידי שהיה כח למשה לקח
 בחינת עצמות יוסף, בחינת הרוח חיים דקדשה,
 שעל-ידי-זה עקר הגאולה פנ"ל. ועל-כן סמוך לגאולה
 בעת שרצה השם יתברך להתגלות למשה במראה
 הסנה, אז נאמר: (שם ב, כג) "ויהי בימים הרבים ההם
 ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו וכו'. כי אז
 דיקא התחילו לעלות האנחות שלהם להשם יתברך, כי

כָּבֵד הַתְּחִילוֹ לְהַמְשִׁיךְ הַרוּחַ חַיִּים לְהַשְׁלִים חֲסֻרוֹנָם
 עַל-יְדֵי הָאֲנָחָה, מַחֲמַת שְׂכָר הָיָה מִשֶּׁה רַבְּנוּ בְּעוֹלָם
 וּפְעַל וְעָשָׂה עַל-יְדֵי כַח עֲבוּדָתוֹ עַד שֶׁהָיָה סְמוּךְ
 לַגְּאֻלָּה. וְאָז דִּיקָא נֶאמַר "וַיֵּאָנְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", כִּי אָז
 דִּיקָא הָיָה לָהֶם כַּח לְהִתְאַנֵּחַ, הֵינּוּ לְהַמְשִׁיךְ הַרוּחַ חַיִּים
 עַל-יְדֵי הָאֲנָחָה, לְזָכוֹת לְצֵאת מִן הַרוּחַ סְעָרָה מִבְּחִינַת
 גְּלוּת מִצְרַיִם וְכַנ"ל:

ג) וְזֶה בְּחִינַת "פְּחֻצַּת הַלֵּילָה אָנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם
 וַיֵּמַת כָּל בְּכוֹר" וְכו' (שְׁמוֹת י"א, ד). כִּי בְּכוֹר מִצְרַיִם
 הֵם בְּחִינַת הַרוּחַ סְעָרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת "עֲשׂוֹ אִישׁ
 שְׁעִיר" שֶׁהָיָה בְּכוֹר, כִּי בְּכוֹר לְשׁוֹן גְּדֻלָּה וְרַבְּנוּת, כְּמוֹ
 שְׁפָתוֹב: (תְּהִלִּים פט, כח וְעֵין רַש"י שָׁם) "אַף אָנִי בְּכוֹר
 אֶתְנַהוּ". בְּחִינַת הָרַב דִּקְלָפָה שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲשׂוֹ כַנ"ל,
 כִּי עֲשׂוֹ הוּא הַשָּׂר שֶׁל מִצְרַיִם, וְעַל יְדוֹ הָיָה עֶקֶר הַגְּלוּת
 מִצְרַיִם, כְּמַבְאָר בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה בְּמָקוֹם אַחֵר
 (לקויטי מוהר"ן חלק א סימן כ) עַל פְּסוּק: "אַתָּה יַדְעַתָּ אֶת כָּל
 הַתְּלָאָה" וְכו' (בְּמִדְבָר כ, יד). וּבְשִׁבִיל זֶה הַשְׁתַּדֵּל יַעֲקֹב
 אָבִינוּ לְקַח אֶת הַבְּכוֹרָה מֵעֲשׂוֹ כְּדִי לְהַכְנִיעַ בְּחִינַת הָרַב
 דִּקְלָפָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַבְּכוֹרָה שֶׁל עֲשׂוֹ, שֶׁהוּא לְשׁוֹן
 גְּדֻלָּה וְרַבְּנוּת כַנ"ל, כִּי הַבְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם. 'פִּי שְׁנַיִם'
 זֶה בְּחִינַת הַרוּחַ חַיִּים שֶׁעַל יְדוֹ מְשַׁלְּמִין הַחֲסָרוֹן
 עַל-יְדֵי אֲנָחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת "תִּסְף רוּחָם" (תְּהִלִּים קד, כט),

שהוא מכניס רוח ומוציא רוח, בחינת "ויהי נא פי שנים ברוחך אלי" (מלכים-ב ב, ט) שאלישע זכה לקבל מרבו אליהו את הרוח חיים דקדושה שמקבלין מהרב דקדושה, שהוא בחינת "פי שנים ברוחך", בחינת בכור בנ"ל.

ועל-כן השתדל יעקב לקח את הבכורה מעשו כדי להכניע הרב דקלפה וכו' בנ"ל, ועל-ידי-זה בעצמו לקח מאתו את הברכה, כמו שכתוב: (בראשית כז, לו) "את בכרתי לקח והנה עתה לקח ברכתי". פי כל הברכות וההשפעות שהם בחינת שלמות כל החסרונות שהשם יתברך משפיע לאדם די מחסרו אשר יחסר לו, הוא על-ידי הרוח חיים, שהוא החיות של כל הברכות וההשפעות, פי הוא עקר החיות של כל דבר (וכמבאר בתחלת המאמר הנ"ל).

וזה בחינת 'בורא נפשות רבות וחסרונם על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי', פי עקר שלמות חסרונם של כל הנפשות הוא על-ידי הרוח חיים בחינת 'על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי', דהינו על-ידי מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי, שהוא הרוח חיים, על-ידי-זה נשלם חסרונם של כל הנפשות, פי עקר שלמות החסרון, דהינו כל ההשפעות והברכות, בחינת "ימלא ה' כל משאלותיך" (תהלים כ, ו), הוא

על-ידי הרוח חיים כנ"ל. ועל-כן על-ידי שלקח יעקב הבכורה מ"עשו איש שעיר" (עין בראשית כז, יא) שהוא הרב דקלפה, והכניע את הרב דקלפה בחינת "רוח סערה", על-ידי-זה היה לו כח להמשיך הרוח חיים דקדשה שממשם כל הברכות וההשפעות כנ"ל, ועל-כן קבל על-ידי-זה את הברכה כנ"ל:

ד) ועל-כן מסר יעקב את הבכורה ליוסף, כמו שכתוב: (בראשית מח, כב) "ואני נתתי לך שכם וכו' אשר לקחתי מיד האמרי". ודרשו רבותינו זכרונם לברכה: (עין בראשית רבה צז) 'מיד עשו שהיה צד את אביו באמרי פיו וכו'. כי הבכורה, שהוא בחינת גדלה ורפנות, לקח יעקב מאת עשו ומסרה לבנו יוסף, להכניע הרב דקלפה, בחינת 'רוח סערה', בחינת בכורה של עשו ולהגביר הרב דקדשה, שהוא בחינת הרוח חיים דקדשה, שהיא בחינת יוסף הצדיק כנ"ל:

ועל-כן עקר יציאת מצרים היה על-ידי מכות בכורות, שעל-ידי-זה נכנע הרב דקלפה שהוא בחינת בכור והוציא מהם כל הרוח חיים שהיה בהם עד שמתו כלם באותו הלילה. ואז יצאו ישראל משם, כי על-ידי שנכנע הרוח סערה של הרב דקלפה, שהוא בחינת בכורי מצרים, על-ידי-זה יצא משם הרוח חיים דקדשה, בחינת יוסף, בחינת "ויקח משה את עצמות

לקויטי הלכות פסח ג' אך-חיים שעא

יוסף עמו", כנ"ל, ועל-ידי-זה יצאו ישראל משם
וכנ"ל:

ועל-כן היתה מכות בכורות בחצות הלילה, כי חצות
הלילה אז רוח צפונית מנשבת בכנור של דוד
(ברכות ג:), שזהו בחינת הרוח חיים דקדושה, בחינת
(בראשית א, ב) "ורוח אלקים מרחפת על פני המים",
(כמבאר במאמר הנ"ל, עין שם):

ה) וזה בחינת אסור חמץ בפסח ואכילת מצה, כי באמת
יציאת מצרים היתה גם נפלא מאד מאד, (כמבאר
בכתבים (פרי-עץ-חיים שער חג המצות פרק א)). שמחמת שהיו
ישראל אז משקעים בטמאת מצרים היתה קשה מאד
להוציאם משם, אם לא בחמלת השם שהשפיע עליהם
אור גדול מאד מלעלא שלא כדרך הטבע וכו', עין שם.
וזה בחינת מצה שהוא אור עליון מאד.

כי מבאר במאמר הנ"ל שאי אפשר להכניע הרוח סערה
של הרב דקלפה כי אם על-ידי שזוכין לברר כל
הארבעה יסודות שהם: אש, רוח, מים, עפר, לבררם
שלא יהיה בהם שום אחיזה מהרע כלל, רק יהיה פלו
טוב וכו', עין שם. וזה זוכין על-ידי תורה, כי על-ידי
התורה על-ידי שמבררין ההלכה וכו', על-ידי-זה
מבררין הטוב מהרע מהארבעה יסודות וזוכין לברר כל
הארבעה יסודות שיהיה פלו טוב ואז דיקא יכולין

להכניע הרוח סערה פנ"ל. אך זה השכל לברר את ההלכה זה מקבלין מתפלה שמשם יוצא מעין החכמה וכו', כי תפלה היא בחינת עדין "עין לא ראתה" (ישעיה סד, ג), בחינת בריאה בכח, ותורה היא בחינת בריאה בפעל וכו', עין שם. נמצא, שאי אפשר להכניע הרוח סערה כי אם על-ידי התורה שעל-ידי-זה מבררין כל הארבעה יסודות פנ"ל.

ובמצרים היה עדין קדם קבלת התורה, על-פן בודאי היה קשה מאד להוציאם משם, ועל-פן התגבר עליהם טמאת מצרים מאד, שהוא בחינת רוח הטמאה וכו' פנ"ל, כי לא היה אפשר להכניעם מחמת שלא קבלו את התורה עדין, אך השם יתברך חמל עליהם והגביהם למעלה מדרך הטבע על-ידי משה רבנו בזכות התורה שקבלו אחר כך, כמו שכתוב: (שמות ג, יא) "מי אנכי וכו' וכי אוציא" וכו'. ששאל משה להשם יתברך באיזה זכות יצאו, והשיבו השם יתברך: "בהוציאך וכו' תעבדון את האלקים על החר הזה". שיקבלו את התורה, כפרוש רש"י שם. נמצא, שיצאו ישראל בזכות התורה שיקבלו אחר כך. וזה בחינת תפלה, שהוא בחינת בריאה בכח ששם כל התורה בכח ולא בפעל, כי שכל של התורה יוצא מן התפלה פנ"ל.

נמצא, שבהתפלה התורה היא בכח ועל-ידי בחינה זו

דִּיקָא יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַתּוֹרָה
 שְׂבַכְחָ, שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּפִלָּה, בְּבְחִינַת "בְּהוֹצִיאָךְ אֶת
 הָעָם מִמִּצְרָיִם" וְכוּ', דִּהְיִינוּ שְׂעִתִּידִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה,
 אֲבָל עֲדִין לֹא קִבְּלוּ וְעֲדִין הַתּוֹרָה בְּכַח, פִּי עַל-יְדֵי-זֶה
 הֵיטָה עָקֵר יֵצִיאָתֶם עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַתּוֹרָה שְׂבַכְחָ, שֶׁהוּא
 בְּחִינַת תְּפִלָּה, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת זְכוּת אָבוֹת שֶׁעַל יָדָם יֵצְאוּ
 יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, בְּחִינַת "ה' אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם וְכוּ' אֱלֹקֵי
 אֲבֹתֵיכֶם יֵצֵא וְאֱלֹקֵי יַעֲקֹב", שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת תְּפִלָּה
 שְׂאוֹמְרִים בָּהּ: "אֱלֹקֵי אֲבֹתֵיכֶם" וְכוּ'. פִּי הָאָבוֹת הָיוּ
 קֹדֶם קְבִלַת הַתּוֹרָה וְאִז הֵיטָה הַתּוֹרָה בְּכַח וְכָל עֲבוֹדָתָם
 הָיָה בְּבְחִינַת תְּפִלָּה, וְעַל-כֵּן הֵם תִּקְּנוּ הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלוֹת
 שְׂבִיּוֹם (בְּרֻכּוֹת כו:): וְעַל-יְדֵי בְּחִינָה זוֹ יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל
 מִמִּצְרַיִם עַל-יְדֵי בְּחִינַת תְּפִלָּה, שֶׁהִיא בְּחִינַת בְּרִיאָה
 בְּכַח, בְּחִינַת תּוֹרָה שְׂבַכְחָ:

וְעַל-כֵּן אִז בְּעֵת יֵצִיאַת מִצְרַיִם אָסוּר לֶאֱכֹל חֶמֶץ כָּלֵל,
 רַק מִצָּה לְבַד, פִּי חֶמֶץ הוּא בְּחִינַת "עֲשׂוּ אִישׁ
 שְׂעִיר", שֶׁהוּא הָרַב דִּקְלָפָה בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים ע"א, ד) "מִכֶּפֶר
 מֵעוֹל וְחוֹמֵץ" שֶׁנֶּאֱמַר עַל עֲשׂוֹ שֶׁהָיָה אֲדָמוּנִי (בְּרֹאשִׁית
 כה, כה) תִּקְּרָה הַדִּין (עֵינֵי זֶהר חֶלֶק א' קלז:), שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶמֶץ
 וְשֶׂאוֹר, שֶׁהֵם תּוֹקֵפֵי הַדִּינָא, כְּמוֹבֵא (עֵינֵי זֶהר חֶלֶק ג' רנ"א וְחֶלֶק
 ב מ. וּבְתַקוּנָם דָּף סה: וְעֵינֵי פְרִי-עֵץ-חַיִּים שֶׁעַר חַג הַמִּצּוֹת פֶּרֶק ד). פִּי
 כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם כְּלוּלִים מֵאֲרַבְּעָה יְסוּדוֹת שֶׁהֵם:

אֲשׁ, מַיִם, רוּחַ, עֶפֶר. וְאֶף-עַל-פִּי שְׂאִין נִרְאָה בְּכָל דְבָר
וְדָבָר כָּל הָאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת עִם כָּל זֶה כָּל דְבָר שֶׁבְּעוֹלָם
כָּלוּל מִכֻּלָּם כִּידוּעַ (עֵינַן עֵץ-חַיִּים שֶׁעַר קַצוּר אַבִּי"ע פָּרָק י'). וְגַם
הָאָדָם כָּלוּל מֵאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת (זֶהָר חֶלֶק א' פ. וְחֶלֶק ב' מ.ב.)
וְעַל-כֵּן חַיּוֹתוֹ עַל-יְדֵי הַמַּאֲכָל, שֶׁהוּא כָּלוּל מִהָאַרְבָּעָה
יְסוּדוֹת, כִּי עֵקֶר הָרוּחַ חַיִּים נִמְשָׁךְ לְהָאָדָם עַל-יְדֵי
אֲכִילָתוֹ כַּנִּרְאָה בְּחוּשׁ, שֶׁעַל-יְדֵי הָאֲכִילָה הוּא חַיּוֹת
הָאָדָם, כִּי אִזּוּ יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְהִמְשִׁיךְ הָרוּחַ חַיִּים, אֲבָל אִם
לֹא יֹאכֵל, יָמוּת וְלֹא יוּכַל לְקַבֵּל הָרוּחַ חַיִּים. נִמְצָא,
שֶׁעֵקֶר הָרוּחַ חַיִּים הוּא עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה, אֲבָל בְּאִמַּת
"לֹא עַל הַלְחָם לְבַדּוֹ יַחֲיָה הָאָדָם כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִּי
ה' יַחֲיָה הָאָדָם" (דְּבָרִים ח, ג), כִּי בְּאִמַּת אֵין עֵקֶר הַחַיּוֹת
עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה לְבַד כִּי אִם עַל-יְדֵי מוֹצָא פִּי הַשֵּׁם, הֵינּוּ
בְּחַיִּינַת הָרוּחַ חַיִּים דְּקַדְשָׁה, שֶׁהוּא בְּחַיִּינַת 'מוֹצָא פִּי ה'',
שֶׁמִּשָּׁם תּוֹצְאוֹת הָרוּחַ חַיִּים וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא יַחֲיָה
הָאָדָם, הֵינּוּ עַל-יְדֵי הָרוּחַ חַיִּים שֶׁהִמְשִׁיךְ הַשֵּׁם יַתְּבַרְךָ
לְתוֹךְ דְּבַר הַמַּאֲכָל וְנִתֵּן בּוֹ כֹּחַ לְהַחֲיֹת אֶת הָאָדָם,
עַל-יְדֵי-זֶה לְבַד יַחֲיָה הָאָדָם.

וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַחַיּוֹת עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁמִּשָּׁם תּוֹצְאוֹת
הָרוּחַ חַיִּים וְצָרִיכִין לְאָכֵל עַל פִּי הַתּוֹרָה
בְּבְחַיִּינַת "וְתוֹרָתְךָ בְּתוֹךְ מִעֵי" (תְּהִלִּים מ, ט), כִּי אֵין כֹּחַ
לְהַדְּבִיר הַמַּאֲכָל שֶׁכָּלוּל מֵאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת לְהַחֲיֹת אֶת

לקוטי הלכות פסח ג' ארבע-חיים שעה

הָאָדָם כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שְׁמַשֵּׁם תּוֹצְאוֹת הַרוּחַ חַיִּים,
כִּי עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה מְבַרְרִין כָּל הָאֲרֻבָּעָה יְסוּדוֹת וּמִפְרִישִׁין
הַרַע מֵהַטּוֹב, וְאִזּוֹ זוֹכִין לְקַבֵּל הַרוּחַ חַיִּים מִהַתּוֹרָה, שְׁזֵה
עֵקֶר הַחַיּוֹת, בְּחִינַת "עַל כָּל מוֹצֵא פִי ה' יִחְיֶה הָאָדָם"
כַּנ"ל. וְזֵה בְּחִינַת הַבְּרָכָה שְׁצָרִיכִין לְבָרֵךְ עַל כָּל דְּבַר
שֶׁבְּעוֹלָם קֹדֶם שְׂאוּכְלִין אוֹתוֹ, כִּי הַבְּרָכָה זֶהוּ בְּחִינַת
"מוֹצֵא פִי ה'", בְּחִינַת הַרוּחַ חַיִּים דְּקַדְשָׁה, שֶׁהוּא רוּחַ
מִמְּלָא' (תַּרְגוּם לְבְּרֵאשִׁית ב, ז), שְׁעַל-יְדֵי-זֶה עֵקֶר הַחַיּוֹת כִּי
כָּל הָאֲרֻבָּעָה יְסוּדוֹת אֵין לָהֶם חַיּוֹת כִּי אִם עַל-יְדֵי הַרוּחַ
חַיִּים דְּקַדְשָׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת יְסוּד הַחֲמִישִׁי, בְּחִינַת יְסוּד
הַחֲמִישִׁי הַפְּשוּט, שֶׁהִיא בְּחִינַת "צְדִיק יְסוּד עוֹלָם" (מְשָׁלִי
י, כה) שֶׁהוּא מְחִיָּה כָּל הָאֲרֻבָּעָה יְסוּדוֹת, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת
(בְּרֵאשִׁית ב, י) "וְנִהְרָ יֵצֵא מֵעֵדֶן" וְכוּ' [עֵין זֶהר חֶלֶק א: קצג, קפו,
וְחֶלֶק ב': ק, רמב], (כַּמְבָּאָר זֶה בְּמָקוֹם אַחֵר בְּדַבְרֵי רַבְּנּוֹ זְכָרוֹנוֹ
לְבָרְכָה, עֵין שָׁם) כִּי יְסוּד הַרוּחַ שֶׁבְּאֲרֻבָּעָה יְסוּדוֹת הוּא
הַמְּקַשֵּׁר לְכָל הָאֲרֻבָּעָה יְסוּדוֹת וְאֵין לוֹ כַּח לְקַשֵּׁר כָּל
הָאֲרֻבָּעָה יְסוּדוֹת וּלְהַחְיֹתָם כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׁמִקְבֵּל
מִבְּחִינַת צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, מִבְּחִינַת הַרוּחַ חַיִּים שְׁנִמְשָׁךְ
מִהַצְדִּיק הַדוֹר שְׁדָבוּק בְּהַתּוֹרָה תָּמִיד:

ז) נִמְצָא, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְאָכַל בְּקַדְשָׁה לְהַמְשִׁיךְ הַרוּחַ
חַיִּים דְּקַדְשָׁה עַל-יְדֵי אֲכִילָתוֹ כִּי אִם עַל-יְדֵי
הַתּוֹרָה כַּנ"ל, וּמִי שֶׁפּוֹגֵם בְּאֲכִילָתוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, וְאוֹכַל

שלא על פי התורה, חס ושלום, זהו בחינת אכילת עץ הדעת טוב ורע, שנאמר: (בראשית ב, יז) "כי ביום אכלך ממנו מות תמות". כי על-ידי אכילה כזו אין נמשך הרוח חיים, כי עקר הרוח חיים הוא על-ידי התורה, שעל-ידי-זה מבררין ההלכה ומבררין הטוב מן הרע, שזהו בחינת ברור עץ הדעת טוב ורע, שעל-ידי-זה דיקא מבררין הארבעה יסודות וממשיכין הרוח חיים דקדושה כנ"ל:

ח) ועקר אכילת אדם הוא הלחם, שהוא עקר חיות האדם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לענין ברפת המזון וכי, וכנראה בחוש, כי בלחם שם כלולין כל הארבעה יסודות בפעל ממש, כי הקמח בעצמו זה בחינת יסוד העפר שהוא גשמיית הקמח, כי הכל היה מן העפר, וגובלין הקמח במים, זהו בחינת יסוד המים, ואחר כך מניחין אותו להחמיץ, הינו שתעלה בנפיחה שתשלט בה יסוד הרוח, שעל-ידי-זה עולה בנפיחה ואחר כך אופין אותה באש, וזהו יסוד האש. נמצא, שבלחם חמץ כלולים כל הארבעה יסודות בפעל ממש.

ועל-כן בפסח אסור לאכל חמץ והוא אסור במשהו, כי עקר החלוק שבין חמץ למצה הוא בבחינת יסוד הרוח שבלחם חמץ שולט יסוד הרוח בפעל ממש

שְׁמַנִּיחִין אוֹתָהּ שְׁתַּעֲלֶה בְּנִפְיָהּ, שְׁזָהוּ בְּחִינַת יְסוּד הָרוּחַ, וּמִצָּה הוּא לְהַפְּנֹה, שְׁמַמְהָרִין לְאַפּוֹתָהּ קִדְּם שִׁישְׁלֵט בָּהּ יְסוּד הָרוּחַ בְּפַעַל, כְּדִי שֶׁלֹּא תַעֲלֶה בְּנִפְיָהּ, כִּי יְסוּד הָרוּחַ שֶׁשׁוֹלֵט בְּלֶחֶם חֻמֶּץ, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה עוֹלָה בְּנִפְיָהּ, זֶה בְּחִינַת רוּחַ סְעָרָה שְׁגָדוּל בְּשַׁעֲתוֹ, בְּחִינַת "כָּל צוֹרְרֵינוּ יִפִּיחַ בָּהֶם" (תהלים י, ה). כִּי יְסוּד הָרוּחַ שֶׁל זֶה הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲוִירָא דְהָאֵי עֲלָמָא, שֶׁהוּא שְׁלִיטַת הָרוּחַ סְעָרָה שְׁמַתְגַּבֵּר בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאֵי אֶפְשָׁר לְהַכְנִיעַ וּלְבַרֵּר בְּחִינַת יְסוּד הָרוּחַ, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲוִירָא דְהָאֵי עֲלָמָא, מֵאַחֲזִיזַת הָרוּחַ סְעָרָה שְׁנֹאֲחִזוּ בּוֹ, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, אֲשֶׁר מְשֵׁם תּוֹצְאוֹת הָרוּחַ חַיִּים, אֲשֶׁר עַל יְדֵי מְבָרְרִין כָּל הָאֲרַבְעָה יְסוּדוֹת, וְעַקֵּר הוּא לְבַרֵּר בְּחִינַת יְסוּד הָרוּחַ שְׁמִקְשָׁר כָּל הָאֲרַבְעָה יְסוּדוֹת, לְבַרְרוּ מִבְּחִינַת רוּחַ סְעָרָה שִׁיְהִיָּה בְּבְחִינַת רוּחַ חַיִּים דְקַדְשָׁה.

וְעַל-כֵּן בְּפֶסַח אָסוּר לְאַכֵּל חֻמֶּץ וְאִסוּרוֹ חֲמוּר מְאֹד, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לָנוּ לְאַכֵּל כָּלֵל לֶחֶם כְּזֶה שֶׁהוּא לֶחֶם חֻמֶּץ, שֶׁעוֹלָה בְּנִפְיָהּ שְׁנֹאֲחִזוּ בּוֹ בְּחִינַת הָרוּחַ סְעָרָה שְׁגָדוּל בְּשַׁעֲתוֹ, בְּחִינַת "כָּל צוֹרְרֵינוּ יִפִּיחַ בָּהֶם", כִּי בְּפֶסַח הוּא עֲדִין קִדְּם קַבְּלַת הַתּוֹרָה שְׁאֵז אֵי אֶפְשָׁר לְבַרֵּר וּלְהַכְנִיעַ אֶת הָרוּחַ סְעָרָה בְּפַעַל מִמֶּשׁ, כִּי עַקֵּר הַגְּאֵלָה הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת תְּפִלָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרִיאָה

בכח ששם כל הארבעה יסודות בכח.

וזהו בחינת מצה ששם אין מניחין להתאחו בחינת אוירא דהאי עלמא בפעל, כי אין מניחין אותה להחמיץ שתעלה בנפיחה, כי אנו נזהרין שלא יתאחו הרוח סערה כלל בלחם שאנו אוכלין עכשו בפסח מחמת שהוא עדין קדם קבלת התורה וכו' כנ"ל, רק אוכלין מצה שהוא מאכל גבוה מאד, בחינת עדין "עין לא ראתה", שזהו בחינת מצה, בחינת ענג שבת, בחינת (ישעיה סו, יא) "למען תמצו והתענגתם מזיז כבודה". ענג שבת זה בחינת עדין, נהר (תקוני-זהר דף פח:), גן. וזהו בחינת מצה שהוא גבוה מאד, בחינת עדין, בחינת תפלה, בחינת בריאה בכח, שעל-ידי-זה עקר יציאת מצרים כנ"ל:

ט) וזהו החלוק שביין חמץ למצה שהוא באות ה', שחמץ הוא בחינת ומצה הוא בה', כמובא (עין זהר חלק ג' רנב). כי ה' של מצה זהו בחינת הרוח חיים, שהוא בחינת חמש חמשי תורה שממשיכין עכשו הרוח חיים על-ידי בחינת מצה ששם הוא למעלה מהארבעה יסודות כנ"ל, ושם אין שליטה להרוח סערה, ומשם דיקא אנו ממשיכין את הרוח חיים, שהוא בחינת ה', אבל חמץ הוא בחינת שנסתם פתיחת הה"א שמשם תוצאות הרוח, בחינת "הרחב פיך ואמלאהו". ובחינת

נסתם פתיחה זו בבחינת "בבלע רשע צדיק ממנו" (חבוקק א, יג), שרצה לבלע את הרוח חיים לסותמו במצר הגרון שלא יהיה כח להמשיכו לתוך גוף האדם, להחיות עצמו להשלים חסרונו, שזהו בחינת גלות מצרים כנ"ל (עין לקוטי תורה לד-לד), ועקר התגברותו על-ידי תערבת הארבעה יסודות שנתערבו משוב ורע. וזהו בחינת ח' שהוא ב' פעמים ד', הינו שני פעמים הארבעה יסודות, פי הם מערבים משוב ורע, אבל מצה הוא בחינת ששוברין החית של חמץ ומשפילין ומכניעין הארבעה יסודות רעים ונשאר רק הארבעה יסודות טובים דקדשה, שהם בחינת ארבעה ראשים, ואז נפתח החית ונעשה ה"א, פי נמשך הרוח חיים לתוך הארבעה יסודות, ואז נעשה מד' ה' על-ידי הרוח חיים דקדשה, שהוא יסוד החמשי, שנמשך מצדיק יסוד עולם שדבוק בחמשה חמשי תורה וכו' כנ"ל:

י וזה בחינת קרבן פסח שעל ידו היה עקר מכות בכורות, כמו שכתוב: (שמות יב, יג, כג) "וראיתי את הדם ופסחתי עליכם וכו' ועבר ה' לנגוף את מצרים וכו'. פי עקר הקרבן הוא לברר רוח האדם מרוח הבהמה, דהינו לברר בחינת רוח חיים דקדשה מבחינת רוח סערה רוח הטמאה, פי ישראל ועכו"ם הם בחינת אדם ובהמה כידוע (עין זהר חלק א' מז), פי 'אתם קרוין

אדם ואין העובדי כוכבים קרוין אדם' (יבמות סא.)
 "ומותר האדם מן הבהמה אין פי הכל הבל" (קהלת ג,
 ט), פי כלם יש להם בחינת הבל, שהוא בחינת הבל
 פה של המשכת הרוח חיים על-ידי אנחה להשלים
 החסרון. כי גם אומין דעלמא, שהם בחינת בהמה, יש
 להם גם כן בחינת אריכת הרוח, שהוא הבל פה כנ"ל,
 אבל "מי יודע רוח בני האדם העלה היא למעלה ורוח
 הבהמה היורדת היא למטה לארץ" (שם, שם כא), כי רוח
 האדם, בחינת אריכת הרוח של ישראל, שהוא רוח
 חיים דקדושה, עולה למעלה ומקבל וממשיך רוח חיים
 מן הקדושה מחי החיים. ורוח הבהמה היורדת למטה,
 פי אריכת הרוח של הבהמה, בחינת האמות העכו"ם,
 היא יורדת למטה לארץ, כי אין להם שום חיות, פי הם
 בחיים קרוים מתים, כי רוחם היא רוח סערה, שהוא
 רק גדול בשעתו לפי שעה קלה ולסוף מסער גופיה
 ונשמתייה וכו' (עין תקוני זחר לה:):

כי רוח הבהמה היא בבחינת אריכת הרוח סערה
 שממשיכין העכו"ם על-ידי אנחה, כנראה בחוש
 שרוח ונשימה של הבהמה גדול מאד, פי הם הומים
 וגונחים בקולם תמיד, ואין להם דבור, רק קול, וכל
 קולם הוא כמו מי שגונח ומתאנח בקול גדול ומאריך
 הרוח והנשימה מאד, כנראה כל זה בחוש, הינו שהם

בבחינת אריכת הרוח של העכו"ם, שהוא גדול בשעתו, בחינת רוח סערה, אבל לסוף מסער גופיה וכו'. ועקר הקרבן היא בשביל זה לברר רוח האדם מרוח הבהמה (עין ספר הגלגולים פרק לח) בבחינת "מי יודע רוח בני האדם העלה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת" וכו', כי על-ידי החטא נמשך, חס ושלום, אחר רוח הטמאה בחינת רוח סערה, דהינו שנתערב רוח חיים דיליה, שהוא בחינת רוח האדם ברוח הבהמה, ועל-פן 'הרשעים בחייהם קרויים מתים' (ברכות יח:) מחמת שנסתלק מהם הרוח חיים וכו'.

ועל-פן תקון החוטא על-ידי הקרבן, שעל-ידי-זה נתברר רוח האדם מרוח הבהמה ואז יש לו כח להמשיך הרוח חיים על-ידי האנחה שמתאנה ומתחרט על החטא בשעת הבאת הקרבן וזה בחינת קרבן פסח כדי לצאת מטמאת מצרים, ועל-פן מביאין מן הכבשים ומן העזים, כי שעיר עזים זה בחינת "עשו איש שעיר" (עין זהר חלק ב' רסט. חלק ג' רמח.) וכן כפש הוא בחינת שערות, בחינת ציצית שעושין משער כבשים, שהם בחינת שערות, (כמובא בסוף מאמר הנ"ל). ומאלו מביאין לקרבן פסח, כדי להכניע עשו איש שעיר, בחינת רוח סערה, בחינת הרב דקלפה, שהוא בחינת בכור דסטרא אחרא וכו' כנ"ל, ולברר משם רוח

חיים דקדושה, בחינת רב דקדושה, שהוא בחינת בכורי ישראל.

ועל-כן על-ידי הקרבן פסח, על-ידי-זה פסח השם על הפתח וברר והציל בכורי ישראל מבין בכורי מצרים, שהוא בחינת הנ"ל, בחינת ברור הרוח חיים דקדושה, שהם בחינת בכורי ישראל מתוך הרוח סערה, שהם בחינת בכורי מצרים אשר בהם שלט המשחית, שהוא הרוח סערה בעצמו שהרג אותם, כי הרוח סערה בעצמו נוקם בהם לבסוף, כי לסוף מסער גופיה ונשמתיה וכו' פנ"ל. וזה בחינת "וראיתי את הדם ופסחתי עליכם" כו', וזה בחינת "ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמך ואמר לך בדמך חיי ואמר לך בדמך חיי" (יחזקאל טז, ו ועין שמות רבה יז, ג). כי רוח סערה הוא בחינת עשו שהיה אדמוני, בחינת דמים (בראשית רבה סג, ח) וצריך לברר הרוח חיים מתוך הרוח סערה לקלקל הצנור של הרשע ולברר מתוכו הרוח חיים, שזה בחינת זריקת דמים של הקרבן על גב המזבח, לברר ולהעלות הדמים שיהיו נתתקנין ונתבררין מהם בחינת הרוח חיים דקדושה, וזהו בחינת בדמך חיי, כי דיקא על-ידי הדמים יהיה נמשך חיים בחינת רוח חיים דקדושה, כי מתקף הדמים, שהם בחינת רוח סערה, משם מבררין בחינת הרוח חיים וכו' פנ"ל:

(יא) וְזֶה בְּחִינַת סְפִירַת הָעֶמֶר שְׁסוּפְרִין "שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה" (ויקרא כג, טו), שֶׁהֵם מ"ט יוֹם "מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת... עַד מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׂבִיעִית תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם", וְעַל-יְדֵי-זֶה נִטְהָרִין מִטְּמֵאת מִצְרַיִם, כִּי שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה הֵם חֲסָרִים וְאֵין לָהֶם שְׁלֵמוֹת כִּי אִם עַל-יְדֵי שַׁבָּת שֶׁהוּא תְּכֵלִית מַעֲשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. שֶׁהוּא מְחַיֶּה כָּל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה, כַּנּוֹדָע (זוהר חלק ב' פח.). וְכֵמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָּהּ: (עין בְּרַש"י) "וַיִּכַּל אֱלֹקִים בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי" וְכוּ' (בְּרַאשִׁית ב, ב). מָה הָיָה הָעוֹלָם חֲסָר? מְנוּחָה! בָּא שַׁבָּת, בָּא מְנוּחָה, כְּלָתָה וְנִשְׁלְמָה הַמְּלָאכָה. נִמְצָא, שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה אֵין לָהֶם שׁוּם חֵיווֹת כִּי אִם עַל-יְדֵי שַׁבָּת, כַּמּוּבָא (עין פְּרִיעֵץ-חַיִּים שְׁעַר הַנְּהַגְתָּ הַלְמוּד) שֶׁשְׁלֵשָׁה יָמִים שְׁאַחַר שַׁבָּת מְקַבְּלִין חֵיווֹת מִשַּׁבָּת שֶׁעָבַר וְשְׁלֵשָׁה יָמִים מִקִּמֵי שַׁבָּתָא מְקַבְּלִין חֵיווֹת מִשַּׁבָּת הַבָּאָה. נִמְצָא שֶׁמַּעֲצָמֵן הַשֵּׁשֶׁת יָמִים הֵם חֲסָרִים הַרוּחַ חַיִּים:

וְעַל-כֵּן הֵם בְּבַחֲיַנַּת אֲנָחָה עַל הַחֲסָרוֹן, כִּי עַקֵּר אֲחִיזַת הָאֲנָחָה הוּא בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל שֶׁהֵם חֲסָרִים מִן הַרוּחַ חַיִּים, שְׂאֵז צְרִיכִין לְהִתְאַנַּח לְהַמְשִׁיךְ הַרוּחַ חַיִּים לְהַשְׁלִים הַחֲסָרוֹן שֶׁל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה מִשַּׁבָּת שֶׁשָּׁם עַקֵּר הַחַיִּים, כְּמוֹ שְׂאוּמָרִים: (בְּמוֹסֵף לְשַׁבָּת) 'טוֹעֲמִיָּה חַיִּים זְכוּ'. כִּי שַׁבָּת הוּא בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזוֹהַר

הַקְדוּשׁ: (חֶלֶק ב' פַּח:) 'שָׁמָא דְאִיהוּ שְׁלִים מְכַל סְטְרוּי', כִּי שַׁבַּת הוּא 'שָׁמָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא', שְׁשָׁם אֶצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עֶקֶר הַשְּׁלֵמוֹת, כִּי כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם כָּלָם חֲסָרִים וְאֵין לָהֶם שְׁלֵמוֹת, כִּי אִם עַל-יַדֵּי הָרוּחַ חַיִּים שֶׁמְקַבְּלִין מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ, כְּבִיכּוֹל, שְׁלֵם בְּכָל מִינֵי הַשְּׁלֵמוֹת וְזֶה בְּחִינַת שְׁשֵׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, שֶׁהֵם בְּחִינַת ו' (עֵין תְּקוּנַיִי-זֶהָר דָּף צ.), שֶׁהוּא הַמְּשַׁכֵּת הָרוּחַ, כִּי אִזְ צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ וּלְהַאֲרִיךְ רוּחִיהוּ, בְּחִינַת אֲנַחָה עַל הַחֲסָרוֹן, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ הָרוּחַ חַיִּים מִשַּׁבַּת, שֶׁהוּא (שְׁמוֹת לֵא, טז) "בְּרִית עוֹלָם" (עֵין זֶהָר-חֲדָשׁ וַיֵּשֶׁב לוֹ, וְתְקוּנַיִי-זֶהָר דָּף נד: וְזֶהָר חֶלֶק ב' צב, רטז), בְּחִינַת יוֹד, כַּמּוּבָא, וְנַעֲשֶׂה מְלֶאכֶפּוּם, שֶׁהוּא יוֹד וְנָאוּ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הָרוּחַ חַיִּים דְּקֻדְשָׁה, (כַּמְבָּאָר בַּמְּאָמַר הַנ"ל):

יב) וְזֶה בְּחִינַת "שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה". 'תְּמִימוֹת' דִּיקָא. תְּמִימוֹת וְלֹא חֲסָרוֹת, כִּי עַל-יַדֵּי סְפִירַת הָעֶמֶר מ"ט יוֹם שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת, עַל-יַדֵּי-זֶה נִשְׁלָם הַחֲסָרוֹן כַּנ"ל. וְזֶהוּ "תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה" 'תְּמִימוֹת' דִּיקָא כַּנ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת סְפִירָה, "מְמַחֵרַת הַשַּׁבָּת... וְעַד מְמַחֵרַת הַשַּׁבָּת" וְכוּ', כִּי כָּל הַמְּנַיָּנִים הֵם בְּבְחִינַת חֲסָרוֹן, כִּי בְּכָל מְקוֹם שֶׁיֵּשׁ מְנַיָּן יֵשׁ חֲסָרוֹן, כִּי אֵין שְׁלֵמוֹת כִּי אִם לְמַעְלָה מֵהַמְּנַיָּן שֶׁהוּא אֶצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּבִיכּוֹל,

שהוא יתברך, כביכול, למעלה מהמנין, כמו שכתוב: (ספר יצירה פרק א) 'לפני אחד מה אתה סופר'. ושם עקר השלמות, אבל אחר הבריאה ששם מתחיל המנין שם יש חסרון, כי עקר הבריאה היה על-ידי חסרון שנתצמצם ונחסר האור, שבלא זה לא היה אפשר לברא את העולם כידוע. ותכף אחר הבריאה, שאז מתחיל המנין, מתחיל החסרון, וכל מה שמתרחק אחר הבריאה מקדם הבריאה ונתרבה המנין יותר ויותר נתרבה החסרון יותר ויותר, כי במקום שיש מנין יש חסרון, למשל כשרוצה למנות מאה, נמצא, שהוא מונה והולך מאחד עד מאה להשלים חסרונו שנתחסר לו עד מאה, כי הוא רוצה ותאב שיהיה לו מאה בשלמות וכשמונה והולך ומשלים עד מאה ונדמה לו שמשלים חסרונו, אף תכף שמגיע למאה חסר לו יותר ויותר עד מאתים.

וזה בחינת 'יש לו מנה מבקש מאתים' וכו' (קהלת-רבה א, לד). כי כשהאדם נופל בתאוות ונופל, חס ושלום, תחת המנין אי אפשר לו להשלים חסרונו לעולם, כי כל מה שהמנין מתרבה ביותר נתרחק מאחד ביותר. ואזי נתרחק מן השלמות ביותר, כי אין שלמות כי אם אצל השם יתברך, שהוא, כביכול, למעלה מהמנין. ומי שמקשר בו ומקשר אחר הבריאה, שהוא

בְּחִינַת מְנִין לְקֹדֶם הַבְּרִיאָה, שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מִהַמְּנִין, אֲזִי נִשְׁלַם חֲסָרוֹנוֹ, כִּי מִמְּשִׁיךְ חַיּוֹת מְחִי הַחַיִּים שְׁמִשָּׁם שְׁלֵמוֹת כָּל הַחֲסָרוֹנוֹת, אָבֵל אִם נוֹפֵל, חַס וְשָׁלוֹם, תַּחַת הַמְּנִין וְרוֹצֵה לְהַשְׁלִים חֲסָרוֹנוֹ עַל-יְדֵי מְנִין, אֲזִי אֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַשְׁלִים חֲסָרוֹנוֹ לְעוֹלָם, כִּי כָּל מָה שְׁיָבֵא לְהַשְׁלִים מְנִינוֹ יַחְסֹר לוֹ בְּיוֹתֵר בְּבְחִינַת 'יֵשׁ לוֹ מְנָה מְבַקֵּשׁ מְאֻתִּים', כִּי כָּל מָה שְׁיֵשׁ לוֹ מִסֵּפֶר וּמְנִין מְמוּן יוֹתֵר גִּתְרַחֵק מֵאֶחָד בְּיוֹתֵר וְנִתְרַחֵק מִהַשְׁלֵמוֹת וְעַל-כֵּן חָסֵר לוֹ יוֹתֵר וְכוּ' כַּנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת "וְחֲסָרוֹן לֹא יוּכַל לְהַמְנוֹת" (קִהְלַת א, טו), שְׁמִי שְׁנוּפֵל אֶל תַּחַת הַחֲסָרוֹן שֶׁהוּא אַחַר הַבְּרִיאָה וְכוּ' כַּנ"ל, אֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַשְׁלִים הַחֲסָרוֹן עַל-יְדֵי הַמְּנִין, כִּי כָּל מָה שְׁיִרְצֶה לְהַשְׁלִים חֲסָרוֹנוֹ עַל-יְדֵי הַמְּנִין יַחְסֹר לוֹ בְּיוֹתֵר בְּבְחִינַת 'יֵשׁ לוֹ מְנָה מְבַקֵּשׁ מְאֻתִּים'. וְזֶהוּ "וְחֲסָרוֹן לֹא יוּכַל לְהַמְנוֹת" כַּנ"ל:

נִמְצָא, שֶׁעַקֵּר שְׁלֵמוֹת הַחֲסָרוֹן הוּא רַק לְמַעַלָּה מִהַמְּנִין שְׁמִשָּׁם גִּמְשִׁיךְ רוּחַ חַיִּים דִּקְדָּשָׁה כַּנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת רוּחַ חַיִּים שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם כְּלוּלִים בְּאַחֲדוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ וְהֵם בְּבְחִינַת לְמַעַלָּה מִהַמְּנִין, כִּי אֲסוּר לְמְנוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל (עֵין רַמְבַּ"ן בַּמִּדְבָּר א, ג). וְכִמוֹ שְׁכַתּוּב: (הוֹשֵׁעַ ב, א) "וְהָיָה מִסֵּפֶר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִמַּד וְלֹא יִסְפָּר". וְכִמוֹ שְׁכַתּוּב: (בְּרֵאשִׁית לב, יב) "אֲשֶׁר לֹא יִסְפָּר

מרב". וכיוצא בזה. ועל-כן שבעים נפשות ישראל נקראים נפש אחד, כמו שכתוב: (בראשית מו, ועין ויקרא-רבה ד) "כל הנפש הבאה לבית יעקב" וכו'. כפרוש רש"י, כי ישראל עם קדוש כל מה שמתרבים יותר נכללים באחדותו ביותר, כי כל אחד מישראל הוא מקשר בו יתברך וממשיך רוח חיים מחי החיים, וכל מה שנתרבים ישראל יותר, הם ממשיכין רוח החיים יותר ונכללים יותר באחדותו יתברך. ועל-כן כל ישראל חשובים כאחד, כי כלולים על-ידי רוח החיים בו יתברך וכו' פנ"ל:

וזה בחינת ספירת העמר, שעל-ידי הספירה והמנין שסופרין ישראל את הימים, שהוא מנין דקדשה, על-ידי-זה מגביהין ומרימין את בחינת המנין והמספר, שהוא אחר הבריאה בחינת חסרון, מגביהין אותו לבחינת למעלה מהמנין וממשיכין רוח החיים להשלים החסרון, שהוא בחינת מנין, כי מנין דקדשה שסופרין ישראל את הימים לצאת מטמאה לטהרה, זה בחינת אנוחה דקדשה שמתאנחין על חסרון הרוח חיים דקדשה, כי כל המנינים שבעולם הם בבחינת אנוחה פנ"ל, כי כל מי שמונה איזה דבר הוא רוצה להשלים מה שחסר עד תשלום המנין ורוצה להשלים החסרון על-ידי המנין פנ"ל.

וכִּשְׁהַמְנִין הוּא בְּעֶסְקֵי עוֹלָם הִזָּה וְהַבְּלִיו, כְּגוֹן בְּתַאֲוֹת
 מְמוֹן וְכִיוּצָא, שְׂרוּצָה שְׂיִהְיֶה לוֹ סְכוּם מְמוֹן
 הַרְבֵּה, אִזְ אֵינוֹ מִשְׁלִים הַחֲסָרוֹן עַל־יְדֵי הַמְנִין, כִּי,
 אֲדַרְבָּא, הַמְנִין הוּא בְּבַחֲיַת חֲסָרוֹן, כִּי הַמְנִין הוּא
 בְּבַחֲיַת אַחַר הַבְּרִיאָה וְכוּ' פֶּנ"ל. וְזֶה הַמְנִין הוּא
 בְּבַחֲיַת הָאֲנָחָה שֶׁל הָרָשָׁעִים שְׁמַקְבְּלִים מִהַרוּחַ סְעָרָה
 שֶׁל "עֲשׂוֹ אִישׁ שְׁעִיר" שְׁנַפְשׁוֹתָיו רַבִּים, כְּפִרוּשׁ רַש"י
 שָׁם, כִּי הוּא רְחוּק מְאֹד מֵאַחֲדוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ. וְעַל־כֵּן
 אֶף־עַל־פִּי שְׁהַרוּחַ סְעָרָה שְׁלוֹ גְדוֹל בְּשַׁעֲתוֹ, וְעַל־כֵּן הֵם
 נִקְרָאִים רַבִּים, בְּבַחֲיַת רַבּוּי הַמְנִין וְהַמְסָפָר, בְּבַחֲיַת (קִהְלָת
 ז, כט) בְּקִשׁוֹ חֲשִׁבְנוֹת רַבִּים", בְּבַחֲיַת רְשׁוֹת הַרַבִּים שֶׁהוּא
 הַסְטָרָא אַחֲרָא (עֵין בְּתַקּוּנֵי־זֶהר תַּקּוּן מַח וְעֵין מְבוֹא־שְׁעָרִים שְׁעַר ב
 טו:), אֶף־עַל־פִּי־כֵן הֵם חֲסָרִים תָּמִיד וְאֵין לָהֶם שׁוּם
 שְׁלֵמוֹת מֵאַחַר שְׁרַחֲוּקִים מִחֵי הַחַיִּים, שְׁמַשֵּׁם עֵקֶר
 שְׁלֵמוֹת הַחֲסָרוֹן וְכוּ' פֶּנ"ל. כִּי הַרוּחַ סְעָרָה אֵין לוֹ קִיוּם
 רַק לְפִי שַׁעָה וְכוּ' פֶּנ"ל. וְעַל־כֵּן "יֵשׁ לוֹ מְנָה מִבְּקִשׁ
 מֵאַתִּים" וְכוּ' פֶּנ"ל, כִּי אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁלִים חֲסָרוֹנוֹ תָּמִיד
 מֵאַחַר שְׁרַחֲוּק מַרוּחַ חַיִּים דְּקַדְשָׁה, שֶׁהוּא בְּבַחֲיַת
 אַחֲדוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ וְנִמְשָׁךְ אַחַר רוּחַ סְעָרָה שְׁחָסַר מְכַל
 שֶׁהוּא, בְּבַחֲיַת רַבִּים, בְּבַחֲיַת רַבּוּי הַמְנִין וְהַמְסָפָר וְכוּ'
 פֶּנ"ל.

וְזֶה בְּבַחֲיַת 'דַּעַת חֲסָרָתָ מַה קְנִיַת דַּעַת קְנִיַת מַה חֲסָרָתָ'

(ויקרא-רבה א, ו), כי עקר שלמות כל החסרונות היא על-ידי הדעת שהוא התורה, שמשם עקר תוצאות הרוח חיים שמשלים כל החסרונות כנ"ל, אבל העכו"ם שרחוקים מהתורה שהיא עקר הדעת, על-כן בודאי הם חסרים ואין להם שום שלמות כלל, כי כל הגדלה והעשירות שלהם חסר מהרוח חיים, ועל-כן באמת העשירות שלהם אינו נחשב לכולם בבחינת דעת חסרת מה קנייתו, ועל-כן אינם ממלאים תאותם בעשירותם לעולם, אבל מי שזוכה לדעת, שהוא התורה, הוא ממשיך משם הרוח חיים דקדושה ואזי אינו חסר כלום מאחר שמקשר לרוח חיים שמשם שלמות כל החסרונות:

(יד) ועל-כן על-ידי המנין דקדושה, שהוא ספירת העמר, שסופרין הימים עד חג השבועות כדי לצאת מטמאה לטהרה לזכות לקבלת התורה בשבועות, נמצא, שהוא בחינת אנוחה דקדושה, שמתאנחין ומתגעגעין לזכות ליום החמשים, שהוא קבלת התורה, שמשם עקר השלמות, כי משם עקר הרוח חיים כנ"ל, על-כן על-ידי המנין והספירה, על-ידי-זה דיקא יוצאין מטמאה לטהרה, דהינו שיוצאין מרוח הטמאה וזוכין לרוח טהרה, רוח חיים דקדושה, על-ידי שמגביהין בחינת המנין והמספר אל הקדושה, על-ידי שמונין

הימים לזכות לקבלת התורה שמשם עקר שלמות החסרון, שהוא בחינת מנין פנ"ל.

ועל-כן סופרין אל הנפת העמר שעורים. 'עמר שעורים' זה בחינת שמכניעין "עשו איש שעיר" ומגביהין הרוח חיים שנבלע בתוכו אל הקדשה. ועל-כן מגביהין אותו בכל הששה קצוות, כי המשכת הרוח חיים הוא בחינת ואו פנ"ל. וזה בחינת 'מולין' ומביא כדי לעצר רוחות רעות, מעלה ומוריד כדי להעביר טללים רעים' (מנחות סא: סב.), הינו כדי להכניע הרוח רעה, רוח הטמאה ולברר משם הרוח חיים הקדשה מתוך הרוח סערה, שהוא בחינת שעורים, לשון סערה, כמו שכתוב: (דברים לב, ב) "כשעירם עלי דשא". כי שעורים הוא מאכל בהמה (סוטה יד.), שהוא בחינת רוח הבהמה היורדת למטה, שהוא בחינת הרוח סערה פנ"ל. ועכשו מגביהין ומגיפין העמר שעורים כדי להכניע הרוח סערה ולהגביה הרוח חיים לברר מתוכו פנ"ל.

ואז מתחילין לספר הימים כדי לקשר מספר הימים שהם בחינת חסרון פנ"ל אל הרוח חיים הקדשה שמשם עקר שלמות החסרון של כל המנינים והמספרים שבעולם, ואי אפשר להשלים החסרונות של המספרים כי אם על-ידי בחינת ספירת העמר, על-ידי שמקשרין

לקוטי הלכות פסח ג' ארח-חיים שצא

המנין למעלה מהמנין, ששם שלמות כל החסרונות, כי ממנו תוצאות חיים וכו' כנ"ל. ועל-כן סופרין משבת לשבת, "ממחרת השבת עד ממחרת השבת", כי יום טוב נמי איקרי שבת, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (עין מנחות סה: ובדרכי משה ארח חיים סימן תפח), כי עקר שלמות המנין הוא על-ידי שבת כנ"ל:

(טו) וזה בחינת "תספרו חמשים יום". ובאמת אין סופרין רק מ"ט יום, אך באמת עקר התקון והשלמות של כל החסרונות, שהם בחינת מנין ומספר, הוא על-ידי בחינת יום החמשים, שהוא קבלת התורה כנ"ל, כי יום החמשים, שהוא שער החמשים (עין זהר חלק ג' צו: ובפרי-עץ חיים שער חג השבעות), הוא בבחינת למעלה מהמנין למעלה מהבריאה, כי אי אפשר להשיגו בזה העולם. ועל-כן נאמר במשה: (תהלים ח, ו) "ותחסרהו מעט מאלקים" (ראש-השנה כא:), כי איתא שמושה זכה למ"ט שערי בינה, אבל שער החמשים לא השיג עד לעתיד (עין עולת-תמיד פונת הברכות יח: ספר הגלגולים פרק מא ובזהר חלק ג' פג.). ומחמת שלא השיג עדין שער החמשים נאמר עליו: "ותחסרהו מעט מאלקים". כי עדין נחסר לו מעט, כי עקר השלמות הוא בשער החמשים, שהוא למעלה מהבריאה וכו' כנ"ל, אבל באמת אי אפשר להשיגו בזה העולם. ומשה רבנו זכה להשלים ולהגביה

כָּל הַחֲסֻרוֹנוֹת לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה עַד שֶׁהָיָה בְּחִינַת כָּל הַחֲסֻרוֹנוֹת נְשָׁלְמִים וְהָיוּ סְמוּכִים מִמָּשׁ לְשִׁלְמוֹת הַחֲסֻרוֹנוֹת, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מ"ט שֶׁעָרִי בִּינָה, שֶׁהֵם סְמוּכִים בְּתַכְלִית לְשַׁעַר הַחַמְּשִׁים, שֶׁמִּשָּׁם תַּכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, כִּי זֶה עֵקֶר הַתַּכְלִית שֶׁיְהִיּוּ הַחֲסֻרוֹנוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת כָּלֵל הָעוֹלָם סְמוּכִים מִמָּשׁ לְבְּחִינַת שְׁלֵמוֹת כָּל הַחֲסֻרוֹנוֹת, כִּי בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת בְּעֶצְמוֹ, שֶׁהוּא שַׁעַר הַחַמְּשִׁים, אִי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ בְּזֶה הָעוֹלָם שְׁלֵא יִתְבַטֵּל הָעוֹלָם. וְזֶה בְּחִינַת "תְּסַפְּרוּ חַמְּשִׁים יוֹם", שֶׁצָּרִיכִין לְקַשֵּׁר וּלְהַעֲלוֹת כָּל הַמְּסַפְּרִים עַד יוֹם הַחַמְּשִׁים וְאִז נִכְלָלִין הַחֲסֻרוֹנוֹת בְּהַשְּׁלֵמוֹת וּמְשִׁיכִין הָרוּחַ חַיִּים מִשָּׁם לְהַשְּׁלִים הַחֲסֻרוֹנוֹת הַכְּלוּלִים בְּהַמְּסַפְּרִים שֶׁל זֶה הָעוֹלָם, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה יוֹצֵאִין מִטְּמֵאָה לְטְהָרָה, שֶׁזוֹכִין לְצֵאת מִן רוּחַ הַטְּמֵאָה רוּחַ סְעָרָה וְזוֹכִין לְרוּחַ חַיִּים דְּקֻדְשָׁה וְכוּ' כַּנ"ל:

(טו) וְזֶה בְּחִינַת מְלוּי הַלְּבָנָה, בְּחִינַת "וְהָיָה אֹר הַלְּבָנָה כְּאֹר הַחֲמָה וְאֹר הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַעֲתַיִם" וְכוּ' (ישעיה ל, כו), כִּי מְלוּי הַלְּבָנָה מְפַגְּמָתָהּ זֶה בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת הַחֲסֻרוֹן, כִּי הַחֲסֻרוֹן הוּא בְּחִינַת חֲסֻרוֹן וּפְגִימַת הַלְּבָנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְלָכוֹת (זֶהר חֶלֶק א' כ.), שֶׁנִּתְמַעֵטָה עַל-יְדֵי הַקְּטָרוֹג (חֵלִין ס:) שֶׁמִּשָּׁם בָּאִים כָּל הַחֲסֻרוֹנוֹת שֶׁל הַשְּׁפַע וְעַל-יְדֵי מ"ט יוֹם שֶׁל סְפִירַת הָעֶמֶר, שֶׁהוּא בְּחִינַת

שְׁבַעֲתִים, בְּחִינַת מְזַקֵּק שְׁבַעֲתִים, עַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁלַם כָּל
הַחֲסָרוֹנוֹת כַּנִּל, שְׁזָהוּ בְּחִינַת מְלוּי חֲסָרוֹן וּפְגִימַת
הַלְבָּנָה:

(ז) וְזֶה בְּחִינַת "שְׁבַעָה וְשְׁבַעָה מוֹצְקוֹת לְגֵרוֹת" (זכרֵיהָ ד',
ב) הַמּוֹבָא בְּסוּף הַמֶּאמָר "רְאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת
זָהָב" הַנִּל, שֶׁהֵם מ"ט אֲוֵרוֹת וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. וְזֶה בְּחִינַת
מ"ט יְמֵי הָעֶמֶר שֶׁעַל יָדָם זוֹכִים לְהַמְשִׁיךְ הָרוּחַ חַיִּים
מִהַתּוֹרָה לְהַשְׁלִים הַחֲסָרוֹנוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת "וְנָהָר יוֹצֵא
מֵעֵדֶן" וְכוּ' (בְּרֵאשִׁית ב', י), עֵינֵי שָׁם. וְזֶה בְּחִינַת "כִּי תִשָּׂא
אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְפָקְדֵיהֶם וְנָתַנוּ אִישׁ כְּפָר נִפְשׁוֹ
לָהּ בְּפָקֵד אַתֶּם וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף" וְכוּ' (שְׁמוֹת ל', יב),
כִּי אָסוּר לְמַנּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, כִּי הַמִּנְיָן הוּא בְּבְחִינַת
חֲסָרוֹן כַּנִּל, בְּחִינַת חֲסָרוֹן הָרוּחַ חַיִּים וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי-
זֶה יָכוֹל לְשַׁלֵּט נֶגֶף חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב: "וְלֹא יִהְיֶה
בָּהֶם נֶגֶף", שֶׁהוּא הַסְּתַלְקוֹת הָרוּחַ חַיִּים, עַל-יְדֵי הַמִּנְיָן,
שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲסָרוֹן כַּנִּל.

וְעַל-כֵּן נִקְרָא הַמִּנְיָן וְהַמְסָפֵר 'מִפְקָד', כְּמוֹ שְׁכַתוֹב:
(שְׁמוּאֵל-ב כד, ט) "וַיִּתֵּן אֶת מְסָפֵר וּמִפְקָד הָעָם"
כְּשֶׁצִּוָּה דָּוִד לְמַנּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, כִּי מִפְקָד לְשׁוֹן חֲסָרוֹן,
כְּמוֹ שְׁכַתוֹב: (בְּמִדְבָר לֵא, מט) "וְלֹא נִפְקָד מִמֶּנּוּ אִישׁ" (וְכֵמוֹ
שֶׁפֶרֶשׁ רַש"י שָׁם), כִּי כָּל הַמִּנְיָנִים הֵם בְּבְחִינַת חֲסָרוֹן,
וְעַל-כֵּן נִקְרָאִים בְּלְשׁוֹן 'מִפְקָד' לְשׁוֹן חֲסָרוֹן כַּנִּל,

וְעַל-כֵּן אָסוּר לְמַנּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׂפִיתָנוּ
כִּפּוּר נִפְשָׁם לְצַדִּיקָה לְקַרְבָּנוֹת, כִּי עַל-יְדֵי הַקְּרָבָנוֹת
מְכַנְיַעִין הָרוּחַ סְעָרָה, רוּחַ הַבְּהֵמָה וּמְבַרְרִין מִשָּׁם הָרוּחַ
חַיִּים דְּקַדְשָׁה וְאִזּוּ נִשְׁלָמִים כָּל הַחֲסֻרוֹנוֹת. וְאִזּוּ עוֹלָה
הַמִּנְיָן, שֶׁהוּא הַחֲסָרוֹן, לְבַחֲיַנֵּת שְׁלֵמוֹת וְנִמְשָׁף רוּחַ
הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַמִּנְיָן וְהַחֲסָרוֹן. וְאִזּוּ דִּיקָא מִתָּר לְמַנּוֹת.

וְזֶהוּ: "כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְפָקוּדֵיהֶם",
דְּהֵינּוּ כְּשִׁתְּרָצָה לְשֵׁאת וּלְהַגְבִּייה בְּחִיַּנֵּת הַמִּנְיָן
שִׁישְׁלָם הַחֲסָרוֹן הֵבֵא מִבְּחִיַּנֵּת מִנְיָן. וְזֶהוּ "לְפָקוּדֵיהֶם"
לְשׁוֹן חֲסָרוֹן, הֵינּוּ כְּשִׁתְּרָצָה לְשֵׁאת הַמִּנְיָן וּלְהַשְׁלִים
הַחֲסָרוֹן אֲזִי 'וְנִתְּנוּ אִישׁ כִּפּוּר נִפְשׁוֹ לֵה' וְכוּ' וְלֹא יִהְיֶה
בֵּהֶם נִגְף, כִּי עַל-יְדֵי הַצַּדִּיקָה שֶׁל הַקְּרָבָנוֹת מִמְּשִׁיכִין
הָרוּחַ חַיִּים וְנִצְוִלִין מִהַנִּגְף, שֶׁהוּא הַסְּתַלְקוֹת הָרוּחַ חַיִּים
הֵבֵא עַל-יְדֵי הַמִּנְיָן כַּנ"ל.

וְזֶה בְּחִיַּנֵּת צַדִּיקָה, וְזֶה בְּחִיַּנֵּת פְּדִיוֹן שְׂמוֹנִין הַמַּעוֹת כְּפִי
הַמְּסַפְּרִים שְׂצָרִיכִין עַל-פִּי כְּוָנוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה עוֹשִׂין
פְּדִיוֹן וּמְשִׁיכִין רוּחַ חַיִּים לְהַחוֹלָה, כִּי עַקֵּר הַחוֹלָאֵת
הוּא בְּחִיַּנֵּת הַסְּתַלְקוֹת הָרוּחַ חַיִּים, בְּחִיַּנֵּת חֲסָרוֹן
שֶׁשָּׂרְשׁוֹ מִבְּחִיַּנֵּת מִנְיָן וְכוּ' כַּנ"ל, וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי הַמִּנְיָן
דְּקַדְשָׁה שְׂמוֹנִין הַמַּעוֹת עַל-פִּי כְּוָנוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה
מְגַבִּיִּהִין הַמִּנְיָן וְהַמְּסַפֵּר אֶל הַקַּדְשָׁה, כִּי זֶה כָּלֵל שְׂאִין
הַדִּין נִמְתָּק אֶלֶּא בְּשָׂרְשׁוֹ (פְּרִי-עֵץ-חַיִּים שֶׁעַר הַשׁוֹפָר פֶּרֶק א),

וְאֵזִי כְּשֶׁמִּתְיַקֵּין בְּחֵינַת הַמִּנְיָן וְהַמְסָפֵר בְּשָׂרְשׁוֹ, עַל-
יְדֵי-זֶה זֹכֵיין לְהַמְשִׁיךְ הַרוּחַ חַיִּים, שֶׁהוּא בְּחֵינַת שְׁלֵמוֹת
הַחֲסָרוֹן וְהַמִּנְיָן. וְעַל-יְדֵי-זֶה מִמְשִׁיכֵין רוּחַ חַיִּים
לְהַחֲוִלָּה.

וְהַעֲקָר עַל-יְדֵי שְׁנוֹתֵינֵין הַמַּעוֹת לְצַדָּקָה, כִּי צַדָּקָה הוּא
בְּחֵינַת רוּחַ חַיִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (מְשָׁלִי יב, כח)
"בְּאַרְחַ צַדָּקָה חַיִּים". כִּי הָעֲנִי בְּבְחֵינַת חֲסָרוֹן שֶׁחֲסַר
מִכָּל טוֹב, וְעַקֵּר הָעֲנִיּוֹת נִמְשָׁךְ מִחֲסָרוֹן וּפְגִימַת הַלְבָּנָה
כִּידוּעַ. וְעַל-יְדֵי שֶׁמֵּרַחֵם עָלָיו וְנוֹתֵן לוֹ צַדָּקָה וּמְשָׁלִים
חֲסָרוֹנוֹ בְּבְחֵינַת (דְּבָרִים טו, ח) "פֶּתַח תְּפִתַּח אֶת יָדְךָ לוֹ
וְכוֹ' דֵי מַחְסָרוֹ אֲשֶׁר יִחְסַר לוֹ", עַל-יְדֵי-זֶה מֵרַחֵמִין עָלָיו
מִן הַשָּׁמַיִם וְנִמְשָׁךְ עָלָיו גַּם כֵּן בְּחֵינַת שְׁלֵמוֹת הַחֲסָרוֹן,
שֶׁהוּא הַרוּחַ חַיִּים דְּקַדְשָׁה.

וְעַל-כֵּן "צַדָּקָה תַצִּיל מַמּוֹת" (מְשָׁלִי י, ב), שֶׁהוּא
הַסְתַּלְקוֹת הַרוּחַ חַיִּים, כִּי עַל-יְדֵי הַצַּדָּקָה
שֶׁמִּמְלֵא חֲסָרוֹנוֹ שֶׁל הָעֲנִי, נִמְשָׁךְ הַרוּחַ חַיִּים שֶׁהוּא
שְׁלֵמוֹת הַחֲסָרוֹן, בְּחֵינַת "בְּאַרְחַ צַדָּקָה חַיִּים" כַּנ"ל.
וְעַל-כֵּן נֶאֱמַר בְּצַדָּקָה: (עֵינן שְׁלַח־עֲרוּךְ יוֹרֵה דָעָה סִימָן רמז)
"וּבְחֲנוּנַי נָא בְּזֹאת אִם לֹא אֶפְתַּח לָכֶם אֲרָבוֹת הַשָּׁמַיִם
וְהִרִיקוֹתִי לָכֶם בְּרָכָה עַד בְּלִי דַי" (מְלָאכִי ג, י). דְּהֵינּוּ
שְׁלֵמוֹת כָּל הַחֲסָרוֹנוֹת שֶׁנִּמְשָׁךְ הַבְּרָכָה עַד בְּלִי דַי, כִּי
עַקֵּר שְׁלֵמוֹת הַחֲסָרוֹנוֹת הוּא עַל-יְדֵי צַדָּקָה כַּנ"ל:

(יח) ועל-כן מתחילין לומר טל ביום ראשון של פסח, כי טל הוא בחינת "ט"ל אורות" — שהם כלולים בהו' של השם (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן יא) שמשם עקר המשכת הרוח חיים דקדושה, שהוא בחינת וא"ו כנ"ל. וזה בחינת שפלו רבותינו זכרונם לברכה ט"ל ורוחות יחד, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: (תענית ג.) 'טל ורוחות אינן נעצרין', וכמו שאומרים: 'משיב הרוח ומוריד הטל'. כי הטל הוא בבחינת הרוח חיים דקדושה, ועל-כן פלו טל ורוחות בברכת מחיה המתים, כי עקר תחיית המתים הוא על-ידי הרוח חיים דקדושה, בחינת "מארבע רוחות באי הרוח" (יחזקאל לו, ט), הנאמר בתחיית המתים של יחזקאל. ועל-כן מתחילין טל ביום א' דפסח, כי זה עקר יציאת מצרים שיצאו מבחינת "מקצר רוח" וזכו לרוח חיים דקדושה כנ"ל:

(יט) ועל-כן מפטירין בפרשת תחיית המתים של יחזקאל בשבת חול המועד פסח. וזה בחינת שבת הגדול קדם פסח (שלחן-ערוך סימן תל), כי עקר המשכת הרוח חיים דקדושה הוא משבת כנ"ל. ועל-כן נקרא שבת הגדול, כי על-ידי שבת יוצאין מגלות מצרים, שהוא בחינת "מקצר רוח" (שמות ו, ט) וזוכין לבחינת אריכת הרוח חיים דקדושה, בחינת "ארוך אפים ורב

חסד" (שם לד, ו) ועל-פן נקרא 'גדול', כי זוכין שיהיה הרוח חיים דקדשה גדול הפך "מקצר רוח" פנ"ל. וזה נמשך משבת דיקא שמשם עקר הרוח חיים דקדשה פנ"ל. ועל-פן לקחו אז את הקרבן פסח (טור סימן תל), שהוא הכנעת הרוח סערה, רוח הבהמה הרב דסטרא אחרא ולברר מתוכו הרוח דקדשה וכו' פנ"ל:

הלכה ד

ענין יציאת מצרים, ואכילת מצה ואסור חמץ ומצות ארבעה כוסות ושאר ענינים. על-פי המאמר בלקויטי תנינא סימן ב' המתחיל: 'ימי חנכה הם ימי הודאה', בחינת שעשוע עולם הבא, בבחינת כל הקרבנות בטלין חוץ מקרבן תודה וכו', עין שם היטב כל המאמר פלו מראשו לסופו:

וקצור הדברים העולים מן המאמר הקדוש הנ"ל, שבחינת תודה, דהינו 'להודות ולהלל להשם יתברך ולדעת אותו יתברך' זה בחינת שעשועי עולם הבא. וזה בחינת הלכות, בחינת 'כל השונה הלכות בכל יום' וכו' (נדה עג.), פי ההלכות הם שעשועי עולם הבא בחינת תודה הנ"ל. ועל שם זה נקראת התורה בשם הלכה, על-שם תהלוכות הדמים שהולכין פסדר. כשיוציאין מהצרה שאז מביאין תודה, פי בתחלה בעת

הצָרָה אֲזִי הַדְּמִים שׁוֹטְפִין עַל הַלֵּב וְכוּ'. וְאַחַר כֵּן הַדְּמִים הוֹלְכִין כְּסֵדֶר. וְזֶה בְּחִינַת הַלֵּכָה וְכוּ' וְזֶה בְּחִינַת הוֹלָדָה וְזֶה בְּחִינַת מְלוּי הַיָּרַח, בְּחִינַת "וְהָיָה אֹר הַלְּבָנָה כְּאֹר הַחֲמָה" וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. וְעַל-יְדֵי הַהֲלָכוֹת בְּחִינַת תּוֹדָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת חֲסֵדֵי דָּוִד, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְגַּלָּה אֹר הָאֱמֶת וּמְאִיר בְּהַדְּבֹר, הֵינּוּ בְּאַרְבָּעָה חֻלְקֵי הַדְּבֹר עַל-יְדֵי שְׁלֹשָׁה שְׁמוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה קְנֵי הָאֱמֶת (עֵינֵי זֶהר חֻלְקֵי ג' סה: וְתַקּוּנִים מְזַהֵר חֲדָשׁ קִנּוּ:), שֶׁהֵם "אֵל אֱלֹקִים ה'" (תְּהִלִּים נ, א) וְהֵם בְּחִינַת תְּפִלָּה וְתוֹרָה וְשְׂדוּכִים, עֵינֵי שָׁם הֵיטֵב עֲנִינֵי זֶה, וְהֵם מְאִירִין בְּאַרְבָּעָה חֻלְקֵי הַדְּבֹר, כִּי יֵשׁ דְּבֹר שֶׁל צְדָקָה וְדְבֹר שֶׁל תְּשׁוּבָה וְדְבֹר שֶׁל עֲשִׂירִים קְרוֹבִים לְמַלְכוּת בְּחִינַת "שְׁלֹשֶׁת הַשְּׂרִיגִים" (בְּרֵאשִׁית מ. וְעֵינֵי חֻלְקֵי צב. וּבְרֵשׁ"י שָׁם ד"ה 'שְׂרִי גְאִים') וְדְבֹר שֶׁל מַלְכוּת, (עֵינֵי שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב). וְעַל-יְדֵי שְׁלֹשׁוֹת הַדְּבֹר, שֶׁהוּא בְּחִינַת לְשׁוֹן הַקִּדְּשׁ שֶׁמְקַשֵּׁר לְשֶׁבֶת עַל-יְדֵי-זֶה מִמְּשִׁיכֵין הַקִּדְּשָׁה וְהַשְּׂמֻחָה שֶׁל שֶׁבֶת לְשֶׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל, כִּי יְמֵי הַחֹל הֵם בְּחִינַת עֲבָדוֹת, בְּבְחִינַת עֲצָבוֹת (עֵינֵי בַתְּקוּנִים דָּף פו:). וְעַל-יְדֵי בְּחִינַת הַנ"ל נִמְשָׁךְ הַקִּדְּשָׁה וְהַשְּׂמֻחָה שֶׁל שֶׁבֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת בֵּן, לְשֶׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְגַּלָּה אֶחָדוֹת הַפְּשׁוּט מִפְּעֻלוֹת מְשִׁתְּנוֹת וְיִוָּדְעִין שְׁכָל הַפְּעֻלוֹת מְשִׁתְּנוֹת נִמְשָׁכִין מֵאֶחָד הַפְּשׁוּט יִתְבָּרֵךְ, וְזֹאת הַבְּחִינָה יִקְרָה מְאֹד אֶפְלוֹ אֶפְלוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְזֶה בְּחִינַת "דַּעוּ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים" (תְּהִלִּים ק, ג) בְּחִינַת

פעלות משתנות שנכללין באחד הפשוט וכו', (עין שם
כל זה היטב היטב):

א) וזה בחינת פסח, כי זה ידוע שעקר גלות מצרים היה
לתקן חטא אדם הראשון שפגם בעץ הדעת טוב
ורע, שבשביל זה היה עקר הגלות, ועקר הגלות היה
מחמת פגם הדמים שנפגמו על-ידי חטאו ונתערבו
הדמים, שהם בחינת חמשה מיני דמים טהורים וכו',
ועל-ידי חטא אדם הראשון נתערב טוב ורע ונתערבו
הדמים ומפגם הדמים היו יונקים פרעה ומצרים וזה
היה עקר הגלות, (כמוכן בכתבים (עין פרי-עץ-חיים שער חג
המצות פרק א)). ועקר הגאולה היה על-ידי שעשוע עולם
הבא, כי משם כל הגאולות, ובפרט גאולת מצרים,
כמבאר בזהר ובכתבים, שמסטרך דעלמא דאתי נפקי.

ועקר הגאולה היה על-ידי בחינת הלכות, שהם הם
שעשוע עולם הבא, כי עקר תקון חטא אדם
הראשון לברר הטוב מהרע, שבזה תלוי גאולת מצרים
הוא על-ידי ההלכות, כי על-ידי שמבררין הפסק הלכה,
על-ידי-זה נתברר הטוב מהרע, (כמבאר בדברי רבנו
זכרוננו לברכה (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ח)) ובזה היה תלוי
עקר גאולתם וזה הוא בעצמו תקון וברור הדמים הנ"ל,
כי ההלכות מבררין בין דם לדם, בין דם טמא לדם
טהור. ועל-פן נקרא הפסק דין הלכה, שהוא בחינת

תְּהִלּוּכוֹת הַדָּמִים שֶׁהוֹלְכִין כַּסֵּדֶר כַּנ"ל, כִּי עֵקֶר תְּקוּנָה
וּבְרוּר הַדָּמִים שְׂיִלְכוּ כַּסֵּדֶר הוּא עַל-יְדֵי פְּסָקֵי דִינִים
שֶׁהֵם נִקְרָאִים הֵלְכוֹת כַּנ"ל.

וְעַל-כֵּן עֵקֶר גְּאֻלַּת מִצְרַיִם הָיָה תְּלוּי בְּבַחֲיַנַּת הֵלְכוֹת,
שֶׁהֵם שְׁעֵשׂוּעַ עוֹלָם הֵבֵא כַּנ"ל וְזֶה תִּקְוָה הַנֶּסֶם
שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם, כִּי מֵאַחַר שֶׁעֵקֶר גְּאֻלַּתָּם הָיָה תְּלוּי
בְּבַחֲיַנַּת הֵלְכוֹת וּמֵאַחַר שֶׁאֵז לֹא זָכוּ עֲדִין לְקַבֵּלַת
הַתּוֹרָה, עַל-כֵּן בּוֹדְאֵי לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְבַרֵּר הַפְּסָק הֵלְכָה
וְעַל-כֵּן הָיָה נֶס גָּדוֹל וְנִפְלֵא מְאֹד, כִּי הָיָה הַדְּבָר קָשָׁה
וְכָבֵד מְאֹד מְאֹד, מִחֲמַת שֶׁעֲדִין לֹא זָכוּ לַתּוֹרָה בְּחִינַת
הֵלְכוֹת שְׁבֻזָּה הָיָה תְּלוּי עֵקֶר גְּאֻלַּתָּם, אִךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
הַפְּלִיא חֲסֵדוֹ עִמָּנוּ מְאֹד וְנִתְגַּלָּה לְיִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם,
דִּהְיָנוּ שֶׁהָאִיר עֲלֵיהֶם הָאֲרָה גְּדוּלָּה וְנִפְלְאוּהָ, דִּהְיָנוּ
הֵהָאֲרָה שֶׁל בְּחִינַת עֲלָמָא דְאֲתֵי שְׁמִשָּׁם הִיְתָה גְּאֻלַּתָּם
כַּנ"ל.

כִּי אֵז בְּשַׁעַת גְּאֻלַּת מִצְרַיִם נִתְגַּלָּה עֲלֵיהֶם הַשְּׂגַת
אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהִיא בְּחִינַת שְׁעֵשׂוּעַ עוֹלָם הֵבֵא
וְאֵז זָכוּ לְדַעַת אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְהוֹדוֹת וּלְהִלָּל לְשִׁמּוֹ
הַגָּדוֹל יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּהוּ עֵקֶר שְׁעֵשׂוּעַ עוֹלָם הֵבֵא, כִּי עֵקֶר
הַהִלָּל נִתְתַּקֵּן בְּשַׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (ישעי'ה
ל, כט) "הַשִּׁיר יִהְיֶה לָּכֶם כְּלִיל הַתְּקֻדָּשׁ הַחֵג". וְאָמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה (שׁוֹחֵר-טוֹב תְּהִלִּים יח) שֶׁבְּאוֹתוֹ

הַלִּילָה אָמְרוּ שִׁירָה וְהַלֵּל וְאָז זָכוּ לְהַתְגַּלוּת אֱלֻקוֹתוֹ
 יִתְבַּרְךָ. שְׂזֵהוּ בְּחֵינַת שְׁעֵשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא. נִמְצָא, שֶׁזָּכוּ
 לְבְּחֵינַת שְׁעֵשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא אֲזִי וְעַל-יְדֵי-זֶה הִיְתָה עֵקֶר
 גְּאֻלְתָּם וְזֶה הָיָה עֶצֶם הַנֶּס, כִּי בְּאַמַּת לֹא הָיוּ עֹדִין כְּדֹאֵי
 לְגֹאֵל, כִּי עֵקֶר הַגְּאֻלָּה שְׁהִיא עַל-יְדֵי בְּחֵינַת עֲלֻמָּא דְאַתִּי
 כַּנ"ל הָיָה תְּלוּי רַק עַל-יְדֵי בְּחֵינַת הַלְכוֹת כַּנ"ל.

כִּי הַהֲלָכוֹת הֵם עֵקֶר הַתְּקוּן שֶׁל חֲטָא אָדָם הֲרֵאשׁוֹן
 כַּנ"ל, גַּם הַהֲלָכוֹת הֵם הֵם שְׁעֵשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא
 שְׁמִשָּׁם הִיְתָה הַגְּאֻלָּה וְהֵם לֹא זָכוּ אֲזִי לְבְּחֵינַת הַלְכוֹת,
 כִּי עֹדִין לֹא זָכוּ לַתּוֹרָה כַּנ"ל. וְזֶה שְׁפָתוֹב: (יחזקאל טז,
 זח) "וְאֶעֱבֹר עֲלֶיךָ וְאֶרְאֶךָ וְהִנֵּה עַתָּה עֵת דְּדִים וְכוּ' וְאֵת
 עָרִם וְעָרְיָה". 'עָרִם וְעָרְיָה' זֶה בְּחֵינַת עָרוֹם בְּלִי לְבוּשׁ,
 שְׁהִיא בְּחֵינַת הַלְכוֹת, שֶׁהֵם בְּחֵינַת לְבוּשִׁין, בְּחֵינַת
 חֲלוּקָא דְרַבָּנָן, כַּמוּבָא. וְהֵם הָיוּ אֲזִי עֲרֻמִּים מִבְּחֵינַת
 חֲלוּקָא דְרַבָּנָן, דְּהֵינּוּ הַלְכוֹת:

ב) וְעֵקֶר מְרִירַת הַגְּלוּת הָיָה שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לָהֶם לְבַרֵּר
 הַפְּסָקֵי הַלְכוֹת בְּבְּחֵינַת (שְׁמוֹת א, יד) "וַיִּמְרְרוּ אֶת
 חַיֵּיהֶם בְּעִבּוּדָה קָשָׁה" בְּקִשְׁיָא, "בְּחֹמֶר וּבְלִבְנִים" בְּלִבּוֹן
 הַלְכָתָא, (כְּמוֹ שְׁפָתוֹב בְּתַקּוּנִים [מִזְהַר-חֲדָשׁ קִנְבִּי]), דְּהֵינּוּ
 שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לָהֶם לְלַבֵּן הַהֲלָכוֹת מִחֲמַת הַקִּשְׁיּוֹת
 שֶׁהָיוּ מְמַרְרִים אֶת חַיֵּיהֶם וּמִחֲמַת זֶה הָיָה קָשָׁה מְאֹד
 לְצֵאת מִשָּׁם, כִּי פָרְעָה הָיָה אוֹחֵז בָּהֶם בְּתַקְףָּהּ גְּדוֹל, כִּי

פְּרָעָה הוּא אַחוּרֵי הַדַּעַת, וְהָיָה יוֹנֵק מִהַמַּחִין, וְלֹא הֵנִיחַ אֶת הַמוֹחִין לְצֵאת וּלְהַתְגַּלּוֹת, כַּמּוּבָא בַּכְּתוּבִים, הֵינּוּ שְׁהָיָה תוֹפֵס אֶת הַמַּחִין וְהַדַּעַת וְלֹא הֵנִיחַ אֶת הַדַּעַת לְהַתְפַּשֵּׁט שְׂיֻכַּל לְבָרֵר וּלְלַבֵּן הַהֶלְכָה כִּי הָיָה מִבְּלָבֵל אֶת הַדַּעַת בְּקִשּׁוֹת בְּבַחֲיִנַת "וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם" 'בְּקִשְׁיָא' כַּנ"ל, עַד שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לְלַבֵּן וּלְבָרֵר הַהֶלְכָה. מֵעֵצָם הַמְרִירוֹת הַנ"ל, דִּהְיִינוּ הַקִּשּׁוֹת הַנ"ל שֶׁהַכְּבִיד עָלֵיהֶם מְאֹד, לֹא הָיָה בְּאֶפְשָׁר לָהֶם בְּשׁוּם אִפְּן לְבָרֵר הַהֶלְכּוֹת, וּבְפֶרֶט שְׁעַדִּין לֹא זָכוּ לְקַבֵּלַת הַתּוֹרָה, כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן הַפְּלִיא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חֲסִדּוֹ עִמָּנוּ וְהַאִיר עַל יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת הַהֶאֱרָה שֶׁל פְּסָקֵי הַהֶלְכּוֹת, דִּהְיִינוּ שְׁעָשׂוּעַ עוֹלָם הַבֵּא כַּנ"ל, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהֵם בְּעֵצָמָם לֹא בָּרְרוּ הַהֶלְכָה כַּנ"ל, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּצִיָּאָם מִמִּצְרַיִם. וְזֶה בְּחִינַת הַחֲפִזּוֹן שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם:

א) וְזֶהוּ בְּחִינַת אֲכִילַת מַצָּה וְאִסּוּר חֶמֶץ וְהַכֵּל מַחֲמַת הַחֲפִזּוֹן, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: (דְּבָרִים טז, ג) "כִּי בְּחֲפִזּוֹן יֵצְאוּ". וְכְמוֹ שְׁכַתּוּב: (הַגְּדָה-שֶׁל-פֶּסַח מִפְּסָחִים קטז:) 'מַצָּה זֹאת שְׂאֵנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצִקָּם שֶׁל אַבּוֹתֵינוּ לְהַחֲמִיץ עַד שֶׁנִּגְלָה עָלֵיהֶם מִלֶּךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּגְאֹלָם, שְׁנֵאמַר: (שְׁמוֹת יב, לט) "וַיֹּאפּוּ אֶת הַבֶּצֶק וְכוּ' כִּי גִרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהַתְמַהֵמָה" וְכוּ'". כִּי בְּאֵמַת אֵי אֶפְשָׁר לְזָכוֹת לְפִסְקֵי הַהֶלְכּוֹת, שֶׁהֵם

עקר תקון חטא אדם הראשון והם כלל כל התקונים של כל החטאים, כמו ששמעתי מרבנו זכר צדיק לברכה, וכמבאר במאמריו הקדושים כמה פעמים, והם בחינת שעשוע עולם הבא פנ"ל, אבל בודאי אי אפשר לזכות להלכות פי אם על-ידי יגיעה גדולה, פי צריכים לטרח הרבה לברר וללבן כל הקשיות לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא (עין סוטה כא).

וזה בחינת מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת (עבודה-זרה ג), פי הטרחא והעבודה של ששת ימי החול הם בחינת ברורים פידוע, ועקר הברור על-ידי ההלכות וצריכים לטרח כל ששת ימי החול לברר וללבן ההלכה, שהם בחינת ששה סדרי משנה, שהם כנגד ששת ימי החול (עין בתקוני-זוהר דף ב:), שהם בחינת אסור והתר, טמא וטהור, כשר ופסול, וצריכים כל ששת ימי המעשה לטרח בהלכה לברר התר והאסור וכו' ואז זוכין להלכה ברורה, שהיא בחינת שבת, פי שבת היא בחינת שלום והכרעה, בחינת הלכה ברורה, שהיא שביתה מן הברור, ואי אפשר לזכות לבחינת שבת, שהיא בחינת הלכה פסוקה פי אם מי שטרח בערב שבת, דהינו שטרח בששת ימי החול, בששה סדרי משנה, באסור והתר וכו' וברר ולבן התר מהאסור וכו' ואז דיקא זוכין לבחינת שבת, שהוא

בְּחִינַת שְׁעֵשׂוּעַ עוֹלָם הֵבֵא, בְּחִינַת הַלְכוֹת, אֲבָל בְּלֹא טְרַחַא אִי אֶפְשָׁר לְזָכוֹת לְהַלְכוֹת, כִּי מִי שֶׁלֹּא טְרַחַח בְּעָרֵב שַׁבָּת מֵהַ יֵאָכֵל בְּשַׁבָּת.

נִמְצָא, שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לְיִשְׂרָאֵל לְזָכוֹת לְהַלְכוֹת, שְׁבֻזָּה הָיָה תְּלוּי גְּאֻלְתָּם, כִּי אִם עַל-יְדֵי טְרַחַח וּיְגִיעוֹת לְבָרֵךְ וּלְלַבֵּן הַהֶלְכָה. וְאִם הָיָה חֵס וְשְׁלוֹם, הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מִמְּתִינַן עַד שֶׁיִּבְרָרוּ בְּעֶצְמָם הַהֶלְכָה, לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְהַגְאֵל מִשֵּׁם כָּלֵל חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי אִזּוֹ הִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם הַסְטָרָא אַחֲרָא, דְּהֵינּוּ פְּרַעַה וּמְצָרִים כָּל כָּף, עַד שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לָהֶם בְּשׁוּם אַפֵּן לְזָכוֹת עַל-יְדֵי יְגִיעוֹת לְבְּחִינַת הַלְכוֹת, כִּי הֵם כְּבָר סָבְלוּ שֵׁם מְרִירוֹת גְּדוֹל בְּשִׁבִיל הַהֶלְכוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם" בְּקִשְׁיָא כַּנֵּ"ל.

אֲבָל אַף-עַל-פִּי-כֵן לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לָהֶם לְצֵאת מִן הַמְּרִירוֹת וְהַקְּשִׁיּוֹת וּלְבָרֵךְ הַהֶלְכוֹת מִגְּדֹל תַּקְוָה הַסְטָרָא אַחֲרָא שֶׁהִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם אִזּוֹ מְאֹד, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה בְּלָבְלוּ דַעְתָּם מְאֹד וְלֹא הָיוּ יְכוּלִים לְצֵאת מִן הַמְּרִירוֹת וְהַקְּשִׁיּוֹת לְבָרֵךְ הַהֶלְכָה. וְעַקֵּר מִחֲמַת שֶׁהָיָה עֲדִין קֹדֶם קִבְּלַת הַתּוֹרָה וְלֹא נִתְגַּלְתָּה הַתּוֹרָה עֲדִין, אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הִפְלִיא חֲסֵדוֹ וְהֵאִיר עֲלֵיהֶם הַהֶאֱרָה זֹו שֶׁל שְׁעֵשׂוּעַ עוֹלָם הֵבֵא בְּחִינַת הַלְכוֹת אַף-עַל-פִּי שֶׁלֹּא הָיוּ כְּדָא לְזֶה אִזּוֹ, כִּי לֹא יָכְלוּ לְצֵאת בְּעֶצְמָם מִן מְרִירוֹת

לקוטי הלכות פסח ד' ארח-חיים תה

הקשיות לברר ההלכה, אף-על-פי-כן האיר להם השם יתברך בחסדו מאליו הארה זו ודעת זה של בחינת הלכה ברורה. שהיא בחינת שעשוע עולם הבא ועל-ידי-זה נגאלו ויצאו ממצרים, כי על-ידי-זה היתה גאלתם כנ"ל:

ד) וזהו בחינת המצות שנתן להם השם יתברך מיד שיתעסקו בהם, דהינו פסח ומילה, זהו בחינת תורה והלכות שהאיר עליהם השם יתברך בחסדו, כי בזה תלוי עקר גאלתם כנ"ל (עין פרקי דרבי אליעזר פרק כט). ועל-כן היו המצות של מיני דם, שהם דם פסח ודם מילה, כי העקר הנה לברר בין דם לדם וכו' (כנ"ל וכמובא (פרי-עץ-חיים שער המצות פרק א)):

ה) וזה בחינת החפזון ואכילת מצה ואסור חמץ. וזה בחינת מה שמובא (עין שם ובפרק ב) שמתחין דגדלות נכנסו קדם מתחין דקטנות בליל פסח, כי האכילה היא בחינת ברורים כידוע (ספר הלכותים בראשית סימן א). וברור הנעשה על-ידי האכילה, זהו בעצמו בחינת הברור של ההלכות, כמובא בתקונים (דף יא:), שברור ההלכה מן הקשיות היא בחינת ברור החטה מן מוץ ותבן, אבל יש בחינת אכילת חמץ ויש בחינת אכילת מצה, הינו כי חמץ ושאר הוא בחינת מתחין דקטנות — דינים, הינו בחינת חמוץ המוח מה שצריכים

להחמיץ המזח הרבה בכמה יגיעות ומרירות קדם שמבררין הפסק הלכה, כי חמץ הוא בחינת מחלקת, כי חמץ לשון פעס ושנאה, כמו שכתוב: (תהלים עא, ד) "מכף מעול וחומץ", הינו בחינת פעס ומחלקת, זה בחינת המחלקת שיש בהלכה מחמת הקשיות שיש בהם, אשר בשביל זה צריכים לסבל מרירות ויגיעות קדם שמבררין הפסק הלכה. וזה בחינת חמץ פנ"ל, כי צריכים להחמיץ המזח הרבה במרירות הקשיות קדם שמבררין ההלכה פנ"ל.

ומצה זה בחינת הלכה פסוקה, בחינת ענג שבת, שהיא הלכה פסוקה שעשוע עולם הבא פנ"ל, בבחינת "למען תמצו והתענגתם" וכו' (ישעיה סו, יא), בחינת ענג שבת, בחינת שלום (וכמובן בדברי רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן נו) במאמר "שאלו את ר' יוסי בן קיסמא"). כי מצה, הינו שממבררין בחפזון ואין מניחין להחמיץ, הינו שאין מניחין את המזח להחמיץ כלל בקשיות וספקות כי אם זוכין להלכה פסוקה מיד, שזה בחינת מצה פנ"ל וזאת הבחינה אי אפשר לזכות בשום פעם, דהינו לזכות להלכה פסוקה קדם חמוץ המזח בספקות וקשיות פנ"ל, רק אז בשעת יציאת מצרים זכו לזה פנ"ל.

כי השם יתברך דלג עליהם ומהר קדם הקץ, הינו אף-על-פי שעדיין לא סבלו המרירות של הקשיות

והספקות כל כף שיהיו ראויים לגאולה, דהינו להלכה פסוקה אף-על-פי-כן דלג ומהר קדם הקץ, כי נגלה לפניו יתברך שאם היו מתעכבים עוד במצרים והיו סובלים עוד מרירות הגלות הנ"ל היו נשארים שם, חס ושלום, כי לא היה להם כח לסבל המרירות מגדל עצם הסטרא אחרא שהתגברה עליהם מאד (עין אור החיים שמות ג, ז), הינו כי אם היה השם יתברך, כביכול, ממתין עד שיבררו הפסק הלכה על-ידי מרירות הקשיות היו נשארים משקעים שם, כי לא היה להם כח לצאת מרירות הקשיות והספקות מעצם הסטרא אחרא שהתגברה עליהם ובלבלה דעתם, בפרט פרעה ומצרים שיניקתם מהדעת ותופסין את המחין ואינם מניחים אותם לצאת ולברר ההלכה, כי תופסים אותם על-ידי הספקות והקשיות שמבלבלים דעתם בזה, שזהו מרירות העבודה של פרעה ומצרים שהכביד עליהם מאד כנ"ל:

ועל-כן חמל השם יתברך עליהם ודלג קדם הקץ והאיר עליהם הארה זו של בחינת הלכות שעשוע עולם הבא קדם הקץ, דהינו שזכו להלכה פסוקה מיד קדם שזכו לברר וללבן ההלכה בעצמו על-ידי קשיות וספקות. וזהו גם גדול מאד כנ"ל:

(ו) וזהו בחינת החפזון ואסור חמץ, כי מאחר שהם בעצמם לא היה אפשר להם לברר ההלכה

על-ידי ברור הקשיות והספקות, על-כן אסור להם לאכול חמץ. וחמץ אסור במשהו, כי אסור לנו ביעת ההוא לכנס כלל וכלל בבחינת ספקות ובלבולים וקשיות שיש בהלכה, שזהו בחינת חמץ כי אין לנו עתה כח לברר ההלכה על-ידי קשיות וספקות ואם יכנסו בזה, חס ושלום, יכולים לשאר שקוע שם, כי אי אפשר אז לצאת משם כנ"ל.

ועל-כן אסור חמץ במשהו, כי אנו צריכים עתה רק לאכול מצה שהיא בחינת שלום בחינת הלכה פסוקה, אבל חמץ אסור במשהו, כי אנו זוכים להלכה פסוקה בלי שום ברור הספקות והקשיות והמחלקות ואסור לנו לכנס כלל בבחינת ספקות וקשיות שהוא בחינת חמץ, כי עכשו קדם מתן תורה, בפרט בגלות מצרים אי אפשר לנו לברר ההלכה על-ידי קשיות וספקות. ואסור לכנס לשם כלל כי ישתקע שם חס ושלום כנ"ל:

ז) ועל-כן אסור חמץ במשהו בבל יראה ובל ימצא (ועין מגן-אברהם סימן תמב אות י ובידגול מרכבה' שם), כי אין בין חמץ למצה אלא משהו (טעמי המצוות לר"מ הבבלי), כי חמוץ המוח תלוי במשהו, כי כשרוצים לברח מן הספקות והקשיות צריכים לזהר ממשוהו בעלמא, כי תכף כשמתחילין להתמיץ המוח באיזה ספק כל שהוא

תִּכְרַךְ נִתְבַּלְבַּל הַמַּח מִסִּפְק לְסִפְק עַד שְׁנֵתְבַלְבַּל דַּעְתּוֹ
 בְּסִפְקוֹת וְקִשְׁיוֹת גְּדוּלוֹת כְּמוֹ שְׂמֻצֵינוּ שֶׁבִּתְחִלָּה לֹא הָיָה
 אֲלֵא מַחְלֶקֶת אַחַת בְּיִשְׂרָאֵל לְסַמֵּךְ וְשֵׁלֵא לְסַמֵּךְ וְאַחַר
 כֵּן נִתְרַבְּהַ הַמַּחְלֶקֶת בְּיִשְׂרָאֵל, (כְּמוֹבֵא בַּגְּמָרָא). וּמֵאַחַר
 שֶׁעֲכָשׁוּ אֵין לָנוּ כַּח לְבַרְר הַסִּפְקוֹת וְהַקִּשְׁיוֹת עַל-כֵּן
 חָמֵץ אָסוּר בְּמִשְׁהוֹ, כִּי אָסוּר לְכַנֵּס עֲכָשׁוּ בְּבַחֲיִנַת חֲמוּץ
 הַמַּח כָּלָל, כִּי מִחֲמַת תִּקְרָה הַסִּטְרָא אַחְרָא שֶׁל פְּרַעָה
 וּמִצְרִים תִּכְרַךְ כְּשֶׁמֶתְחִילִין לְהַחֲמִיץ אֶת הַמַּח בְּאַיִזָּה
 סִפְק כָּל שֶׁהוּא הֵם יְכוּלִים לְהִתְגַּבֵּר, חֵס וְשְׁלוֹם, לְבַלְבַּל
 אֶת הַמַּח מִסִּפְק לְסִפְק עַד שִׁישְׂאָר שְׁקוּעַ שָׁם חֵס
 וְשְׁלוֹם, כַּנִּ"ל.

וְעַל-כֵּן יִצְאָנוּ בְּחַפְזוֹן מִמִּצְרַיִם, כִּי לֹא יָכֻלוּ לְהִתְמַהֵמָה,
 כִּי תִכְרַךְ כְּשֶׁהָאִיר עֲלֵיהֶם הַשֶּׁם יִתְבַּרַךְ הָאֶרֶת
 הַגְּאֻלָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת שֶׁעֲשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא, בְּחִינַת פְּסָקִי
 הַלְכוֹת, הַצָּרְכוֹ לְצֵאת מִיַּד בְּחַפְזוֹן בְּלִי שׁוּם עֲכוּב
 בְּמִצְרַיִם, כִּי צְרִיכִים לְבָרַח מִן הַסִּפְקוֹת וְהַקִּשְׁיוֹת, שֶׁהִיא
 בְּחִינַת גְּלוּת מִצְרַיִם מֵאַחַר שֶׁאֵין לָהֶם כַּח לְבַרְרָם וְאִם
 יִתְעַכְּבוּ שָׁם יְכוּלִים לְשְׂאָר שָׁם שְׁקוּעַ, חֵס וְשְׁלוֹם, כַּנִּ"ל.
 עַל-כֵּן צְרִיכִים לְצֵאת מִשָּׁם מְיָד, לְבָרַח מִן הַסִּפְקוֹת
 וְהַקִּשְׁיוֹת, לְזַכּוֹת תִּכְרַךְ לְבְּחִינַת הַלְכוֹת בְּרוּרוֹת שֶׁעֲשׂוּעַ
 עוֹלָם הַבָּא, שֶׁנִּתְגַּלָּה עֲלֵיהֶם בְּרַחֲמָיו הַגְּדוּלִים יִתְבַּרַךְ,
 שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מִצָּה כַּנִּ"ל:

(ח) וְזֶהוּ בְּחִינַת מַחִין דְּגִדְלוֹת שְׁקוּדְמִין לְמַחִין דְּקִטְנוֹת, כִּי מַחִין דְּגִדְלוֹת זֶה בְּחִינַת שְׁהַמַּח גָּדוֹל, שְׁמַחְמַת גִּדְלוֹתוֹ אֵין לוֹ שׁוּם סִפְק וְקִשְׂיָא בְּחִינַת הַלְכָה פְּסוּקָה. וּמַחִין דְּקִטְנוֹת, הֵינּוּ מַח קָטָן, שֶׁהוּא בְּחִינַת סִפְקוֹת וְקִשְׂיוֹת, כְּמוֹ הַקָּטָן שֶׁקִּשְׂוֶה לוֹ כְּמָה סִפְקוֹת וְאֵינוֹ מֵבִין הַלְכָה עַל בְּרִיָּה, אֲבָל תָּמִיד צָרִיכִין מִקֶּדֶם לְבְּחִינַת מַחִין דְּקִטְנוֹת וְאַחַר כֵּן לְמַחִין דְּגִדְלוֹת, כִּי צָרִיכִין מִקֶּדֶם לְהִסְתַּפֵּק הַרְבֵּה בְּהַלְכָה וּלְהַתְקַשׁוֹת בָּהּ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַחִין דְּקִטְנוֹת וְאַחַר כֵּן מְבָרְרִין הַפֶּסֶק הַלְכָה עַל בְּרִיָּה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַחִין דְּגִדְלוֹת אֲבָל עֲכָשׁוּ זוּכִין מִיַּד לְבְּחִינַת הַלְכָה פְּסוּקָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַחִין דְּגִדְלוֹת, קֶדֶם מַחִין דְּקִטְנוֹת, הֵינּוּ קֶדֶם הַסִּפְקוֹת וְהַקִּשְׂיוֹת שֵׁישׁ בְּהַלְכָה קוּדֶם שְׁמְבָרְרִין אוֹתָהּ, כִּי עֲכָשׁוּ זוּכִים לְהַלְכָה פְּסוּקָה קֶדֶם שְׁסוּבְלִין מְרִירוֹת הַסִּפְקוֹת, שֶׁהֵם מַחִין דְּקִטְנוֹת כַּנִּלְ"ל.

וְאַחַר-כֵּן כְּשֶׁזּוּכִין לְבְּחִינַת הַלְכָה פְּסוּקָה שֶׁעֲשׂוּעַ עוֹלָם הֵבֵא, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַחִין דְּגִדְלוֹת, אֲזַי יְכוּלִין אַחַר כֵּן לְקַבֵּל גַּם מַחִין דְּקִטְנוֹת, כִּי כְּבָר נִתְבָּרַר הַהַלְכָה עַל בְּרִיָּה וְעֲכָשׁוּ אֶפְלוּ כְּשֶׁמְקַבְּלִין הַמַּחִין דְּקִטְנוֹת שׁוֹב אֵין שׁוּם סִפְק וְקִשְׂיָא כָּלל מֵאַחַר שֶׁכְּבָר זָכוּ לְהַלְכָה פְּסוּקָה. וְעַל-כֵּן הֶחֱמִץ אָסוּר כָּל יְמֵי הַפֶּסַח, כִּי בְּעַת הַזֹּאת שָׁל הַגְּאֻלָּה אֵין לָנוּ שׁוּם סִפְק וְקִשְׂיָא כָּלל, שֶׁהִיא

בְּחִינַת חֶמֶץ וְאָסוּר לָנוּ לִפְנֵי בְּזֵה כָּלֵל כַּנ"ל. וְאַפְלוּ כְּשֶׁמְקַבְּלִין אַחֲר־כֶּךָ הַמַּחֲזִין דְּקִטְנוֹת גַּם כֵּן אֵין לָנוּ שׁוּם סֶפֶק וְקִשְׂיָא כָּלֵל בְּהַלְכָה, מֵאַחַר שֶׁכָּבַר יוֹדְעִין הַהֲלָכָה עַל בְּרִיָּה עַל-יְדֵי חֲסֵדוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי בְּחִינַת מַחֲזִין דְּגִדְלוֹת שֶׁהָאִיר עֲלֵיהֶם הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּחֲסֵדוֹ כַּנ"ל:

ט) וְזֶהוּ בְּחִינַת הַמְּרוֹר שֶׁאוֹכְלִין אַחֲרֵי כֶּךָ, שֶׁהוּא (פְּסָחִים קטז:) זְכוֹר ל' וַיִּמְרָרוּ אֶת חַיֵּיהֶם" (שְׁמוֹת א, יד), כַּמְבָּאָר בְּהַגְדָּה, כִּי עֲכָשׁוּ יֵשׁ לָנוּ כַּח לְהַמְתִּיק וּלְבַטֵּל מְרִירוֹת הַשְּׁעָבוֹד שֶׁל פְּרַעֲה וּמִצְרַיִם, שֶׁהוּא מְרִירוֹת הַקִּשְׂיוֹת כַּנ"ל, כִּי עֲכָשׁוּ כָּבַר נִתְּבַטְּלוּ כָּל הַקִּשְׂיוֹת, כִּי אָנוּ זֹכְרִים עֲכָשׁוּ לְמִצְּהָ, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַלְכָה בְּרוּרָה כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן כּוֹרְכִין הַמִּצְּהָ וּמְרוֹר בְּיַחַד (פְּסָחִים קטו.), כִּי עַל-יְדֵי הַמִּצְּהָ, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַלְכָה פְּסוּקָה נִמְתָּק וְנִתְּבַטְּלַת הַמְּרוֹר, שֶׁהִיא מְרִירוֹת הַקִּשְׂיוֹת, שֶׁהִיא בְּהַלְכָה קָדָם שְׁנֵתְבָרָה כַּנ"ל. (גַּם יֵשׁ בְּזֵה עוֹד דְּבָרִים בְּגוֹ עַל-פִּי מַה שֶּׁכָּתוּב בַּכּוֹנּוֹת (פְּרִי-עֵץ-חַיִּים שְׁעַר הַמִּצּוֹת פָּרָק ו) שֶׁהַשְּׁלִיף פְּרַעֲה לְמַטָּה וְנִעְשָׂה עֲרָפָה וְאִזּוּ יֵשׁ כַּח לְבַטְּלוֹ, עֵינֵי שָׁם. גַּם אֵיתָא (שָׁם), שֶׁחֲרַסְתָּ הוּא בְּחִינַת חֵס רַו"ת, עֵינֵי שָׁם: וְאַפְשָׁר שֶׁהַמְּרוֹר שֶׁהוּא בְּגִימְטְרִיא מוֹת, כַּמְבָּאָר שָׁם (פָּרָק ג), הוּא מְרַמֵּז עַל "אִשְׁתִּי כְּסִילוֹת" (מְשָׁלִי ט, יג), שֶׁהִיא מֵרַמְּזוֹת (עֵינֵי קִהְלַת ז, כו), שֶׁהִיא בְּחִינַת עֲרָפָה שֶׁמִּשָּׁם עָקַר הַתְּגַבְּרוֹת הַסְטְרָא אַחֲרָא שֶׁמְבַלְבֵּלַת הַדַּעַת

בְּקִשּׁוֹת וּסְפִקוֹת וּמַחְלָקֹת. וְהַמְתָּקָה עַל-יְדֵי חֲרוֹסֶת חָס
 רוֹת בְּחִינַת "אִשָּׁה יִרְאֵת ה'" (מְשָׁלִי לֵא, ל), בְּחִינַת "רְאֵה
 חַיִּים עִם הָאִשָּׁה" וְכוּ' (קִהְלֵת ט, ט), כִּי מֵרוֹת יֵצֵא דָּוִד
 שְׂזָכָה לַהֲלָכָה פְּסוּקָה, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב: (שְׁמוּאֵל-א טז, יח) "וְה'
 עִמּוֹ", 'שֶׁהֲלָכָה כְּמוֹתוֹ' (סִנְהֶדְרִין צג:), שֶׁהֵם בְּחִינַת "חֲסֵדֵי
 דָּוִד" (יִשְׁעִיָּה נה, ג). וְעַכְשָׁו כְּשֶׁנֶּפֶל פְּרָעָה לְמָטָה וְנִעְשָׂה
 בְּחִינַת עֲרָפָה, עַכְשָׁו דִּיקָא יֵשׁ לָנוּ כַּח לְהַמְתִּיקוֹ וּלְבַטְלוֹ
 לְמָטָה, הֵינוּ עַל-פִּי הַנ"ל, כִּי פְּרָעָה מְבַלְבֵּל הַדַּעַת
 בְּסִפְקוֹת וְקִשּׁוֹת וְאֵינוּ מְנִיחַ לְבָרֵךְ הַהֲלָכָה כְּנ"ל.
 וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּפְסֵם אֶת יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת מִצְרַיִם "וַיִּמְרְרוּ אֶת
 חַיֵּיהֶם" 'בְּקִשְׁיָא' וְכוּ' כְּנ"ל, אֲבָל עַכְשָׁו כְּשֶׁהָאִיר
 עֲלֵיהֶם הַשֶּׁם יִתְבָּרַךְ בְּחֲסֵדוֹ וְזָכוּ לַהֲלָכָה פְּסוּקָה בְּחִינַת
 מְצָה. וְנִתְבַטְּלַת חֲמוּץ הַמַּחַ לְגַמְרֵי, דְּהֵינוּ שֶׁנִּתְבַטְּלוּ כָּל
 הַסְּפִקוֹת שֶׁבְּהֲלָכָה מֵאַחַר שִׁיּוּדְעִים הַהֲלָכָה בְּרוּרָה,
 וְעַל-כֵּן מֵאַחַר שֶׁנִּתְבַטְּלוּ הַסְּפִקוֹת עַכְשָׁו יֵשׁ לָנוּ כַּח
 לְבַטֵּל וּלְשַׁבֵּר מְרִירוֹת הַקִּשּׁוֹת, כִּי עַכְשָׁיו אָנוּ יוֹדְעִים
 בְּבִירוֹ שֶׁהַקִּשְׁיָא בְּטָלָה וְאֵין כָּאֵן סֶפֶק כָּלֵל, מֵאַחַר
 שִׁיּוּדְעִים הַהֲלָכָה עַל בְּרִיָּה. וְזֶהוּ בְּחִינַת אֲכִילַת מָרוֹר,
 כִּי מְרִירַת הַקִּשּׁוֹת שְׂבָא עַל-יְדֵי בְּלִבּוֹל הַמַּח בְּחִינַת
 חֲמִץ שֶׁהִיא יְנִיקַת פְּרָעָה, זֹאת הַמְרִירוֹת הַקִּשְׁיָא יֵשׁ לָנוּ
 כַּח לְבַטְלוֹ לְמָטָה דִּיקָא, כִּי לְמַעַלָּה אֲצֵל הַמוֹחִין שֶׁשֶּׁם
 יְנִיקַת פְּרָעָה בְּחִינַת חֲמִץ בְּחִינַת בְּלִבּוֹל הַדַּעַת בְּסִפְקוֹת,
 שֶׁם אֵין לָנוּ כַּח עַכְשָׁו לְבָרֵךְ וּלְלַבֵּן הַסְּפִקוֹת כְּנ"ל. וְזֶהוּ

אסור חמץ ואפלו במשהו כנ"ל. אבל כשנתבטל החמץ והבלבול הדעת וזוכין למצה בחינת הלכה פסוקה אזי תכף המרירות הבא מבלבול הדעת, נתבטל ונמתק ויש לנו כח לשברו ולבטלו, כי אנו יודעים שהקשיא בטלה ומבטלת מאחר שזכו להלכה פסוקה כנ"ל, ושוב אין לנו שום ספק ובלבול הדעת, שהיא בחינת חמץ וממילא נתבטל מרירת הקשיות כנ"ל):

נמצא, שעקר גאלת מצרים היתה על-ידי בחינת הלכות פסוקות וברורות שזכו מן השמים בחסדו יתברך, שהם בחינת שעשוע עולם הבא שמשם נגאלו. ועל-ידי ההלכות, שהם בחינת חסדי דוד על-ידי-זה מאיר האמת על-ידי שלשה קווין, שהם בחינת "אל אלקים ה'" בחינת תורה ותפלה ושדוכים, פי מתחלה בעת שהיו הדמים שוטפין על הלב הוא פגם האמת בחינת "אנשי דמים ישנאו תם" וכו' (משלי כט, י). ועכשו על-ידי תקון הדמים, בחינת הלכות, מאיר האמת על-ידי שלשה קווין כנ"ל ברבוע הדבור בארבעה חלקי הדבור, שהם וכו' (עין שם כל זה היטב היטב במאמר הנ"ל). וזה בחינת (שמות ד, י) "לא איש דברים אנכי גם מתמול גם" וכו', כי במצרים היתה הדבור בגלות וכו', (עין כל זה שם במאמר הנ"ל):

וזה בחינת שלש מצות וארבעה כוסות, זה בחינת

שְׁלֹשָׁה קְנוּי הָאֵמֶת, בְּחִינַת שְׁלֹשׁ מִצּוֹת כֹּהֵן, לְוִי, יִשְׂרָאֵל (פְּרִי-עֵץ-חַיִּים שָׁם פָּרָק ו'), בְּחִינַת אֵל אֱלֹקִים ה', שָׁהֵם מְאִירִים בְּאַרְבָּעָה חֻלְקֵי הַדְּבֹר, שָׁהֵם בְּחִינַת אַרְבָּעָה כּוֹסוֹת. שָׁהֵם מְרַמְזִים עַל עֵקֶר הַגְּאֻלָּה, כִּי הֵם כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה לְשׁוֹנוֹת שֶׁל גְּאֻלָּה (ירושלמי פסחים י, ה), כִּי עֵקֶר הַגְּאֻלָּה הוּא שְׂיֵצֵא הַדְּבֹר מִהַגְּלוּת, הֵינּוּ אַרְבָּעָה חֻלְקֵי הַדְּבֹר הַנ"ל, שָׁהֵם בְּחִינַת אַרְבָּעָה כּוֹסוֹת שֶׁל יֵינ, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב: (שִׁיר-הַשִּׁירִים ז, י) "וְחִכּוֹ כְּיֵינ הַטּוֹב דּוֹבֵב שְׁפָתַי יִשְׁנִים". כִּי הַמִּצּוֹת, הֵם בְּחִינַת הַלְכוֹת כַּנ"ל, בְּחִינַת חֲסֵדֵי דָוִד כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן עַל יָדָם מְאִיר הָאֵמֶת בְּג' קְנוּיִן, שָׁהֵם בְּחִינַת ג' מִצּוֹת כְּנֶגֶד ג' קְנוּי הָאֵמֶת שְׁמְאִיר עַל-יְדֵי הַמִּצּוֹת, שָׁהֵם בְּחִינַת הַלְכוֹת חֲסֵדֵי דָוִד כַּנ"ל:

(יא) כִּי מִצָּה הָרֵאשׁוֹנָה הִיא הַכֹּהֵן, שֶׁהִיא בְּחִינַת אֵל כִּידוּעַ (עֵין זֶהר חֻלְק ג' רנז), שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה, (כְּמִבְּאָר הַיֵּטֵב בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ הַנ"ל). כִּי אֵל, עַל-שֵׁם הַכַּח (טוֹר סִימָן ה) וְעַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה אָנוּ לוֹקְחִין לְעֶצְמָנוּ הַכַּח וְכוּ', (עֵין שָׁם הַיֵּטֵב), וְזֶהוּ בְּחִינַת מִצָּה הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁהִיא הַכֹּהֵן שְׁעָלָיו מְבָרְכִין הַמוֹצֵיא (וְעֵקֶר הוּא בְּרַכַּת הַמוֹצֵיא לְחֵם מִן הָאָרֶץ, שֶׁהִיא רֵאשׁוֹנָה וְקוֹדֶמֶת לְכָל הַבְּרָכוֹת (בְּרָכוֹת מ.א.)), כִּי הַבְּרָכָה הִיא בְּחִינַת תְּפִלָּה, כִּי עֵקֶר הַתְּפִלָּה הִיא בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת, כִּי עַל-יְדֵי הַבְּרָכָה אָנוּ לוֹקְחִין לְעֶצְמָנוּ הַכַּח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כְּבִיכּוֹל, כְּמוֹ שְׁדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ

לקוטי הַלְכוֹת פֶּסַח ד' אַרְח־חַיִּים תטו

זְכוּרֵנוּם לְבִרְכָה (בְּרִכּוֹת לה.) עַל פְּסוּק: (תְּהִלִּים כד, א) "לֵה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ". וּכְתִיב: (שֵׁם קטו, טז) "וְהָאָרֶץ נָתַן לְבְנֵי אָדָם". 'פֶּאן קָדָם בְּרִכָּה, פֶּאן לְאַחַר בְּרִכָּה'.

נִמְצָא, שֶׁעַל-יְדֵי הַבְּרָכָה כָּל הָעוֹלָם וּמְלוֹאוֹ שָׁלְנוּ, נִמְצָא שֶׁאֲנוּ לוֹקַחִין כַּח מַעֲשֵׂיו מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵלֵינוּ עַל-יְדֵי הַבְּרָכָה וְעַקֵּר רֹאשׁ לְכָל הַבְּרִכּוֹת הִיא בְּרַכַּת הַמוֹצֵיא שֵׁישׁ לָהּ קְדִימָה לְכָל הַבְּרִכּוֹת. נִמְצָא, שֶׁמִּצָּה רִאשׁוֹנָה שֶׁמְבָרְכִין עָלֶיהָ הַמוֹצֵיא מְרַמֶּזֶת עַל בְּחִינַת אֵל, בְּחִינַת תְּפִלָּה כַּנ"ל. גַּם בְּרַכַּת הַמוֹצֵיא מְרַמֶּזֶת עַל בְּחִינַת הַלְכוֹת הַנ"ל, שֶׁעַל יָדָם מֵאִיר הָאֱמֶת כַּנ"ל, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִגָּאֵלוּ מִמִּצְרַיִם, כִּי עַקֵּר בְּרַכַּת 'הַמוֹצֵיא לָחֶם מִן הָאָרֶץ' זֶה בְּחִינַת שְׁנַת־בְּרַר וְנִזְדַּכְּךָ הַלָּחֶם, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַהֲלָכוֹת, כִּי בְּרוּר הַהֲלָכוֹת הוּא בְּרוּר הַלָּחֶם מִן הַפְּסֻלַת מִבְּחִינַת מוֹץ וְתִבְנֵן, שֶׁהֵם בְּחִינָה אַחַת כַּנ"ל.

וְעַל-כֵּן יֵשׁ עֲשָׂרָה מִצְוֹת בַּתְּבוּאָה (יְרוּשָׁלַּיִם סוּף פָּרָק א דחלה) וְעֲשָׂרָה תְּבוּת בְּהַבְּרָכָה וְעֵשֶׂר מִיַּי עֲבוּדוֹת קָדָם שְׁנַת־בְּרַר הַלָּחֶם. חֲרִישָׁה וְזָרִיעָה וְשָׂאֵר דְּבָרִים שֶׁל עֵשֶׂר עֵשֶׂר שֵׁישׁ בְּלָחֶם, (כַּמוּבָא בְּטוֹר אַרְח חַיִּים בְּהַלְכוֹת בְּצִיעַת הַפֶּת (סִימָן קסז)), כִּי הַלָּחֶם צָרִיף לְהַתְּבָרַר בְּעֲשָׂרָה בְּחִינּוֹת בְּרוּרִים, כַּנִּגְדָּה עֲשָׂרָה מִיַּי דָּמִים הַנ"ל שְׁנַת־עֲרָבוֹ עַל-יְדֵי חֲטָא אָדָם הָרִאשׁוֹן, שֶׁעַקֵּר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי בְּרוּר הַהֲלָכוֹת, שֶׁזֶהוּ בְּעֲצֻמוֹ

בחינת ברור הלחם והחטה ממוץ ותבן כנ"ל, כי מחמת שעקר החטא היה על-ידי האכילה, על-ידי אכילת עץ הדעת, על-כן עקר הברור על-ידי אכילה וכנ"ל. ועקר גמר הברור היא על-ידי הברכה, דהינו ברפת המוציא שקודמת לכל הברכות, כי הלחם היא עקר האכילה. ועל-כן סמכו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות לח.) ברפת המוציא על פסוק: (שמות ו, ז) "המוציא אתכם [מתחת סבלות] (מארץ) מצרים". ומר מפיק לה מפסוק: (במדבר כג, כב) "אל מוציאם ממצרים". כי ה' מוציא לחם וכו', דהינו ברור האכילה, זהו בעצמו בחינת יציאת מצרים, שעקר הגאולה היה על-ידי ברור ותקון חטא אדם הראשון, על-ידי בחינת הלכות, שהם בחינת אכילת מצה, בחינת מאכל מברר, כי ברור האכילה וברור ההלכות הם בחינת אחת כנ"ל:

יב) ומצה שנית שהיא הלוי, היא בחינת אלקים סטרא דלוי, כידוע (עין תקוני-זהר קד.), בחינת תורה שנתנה על-ידי משה שהוא משבט לוי, כמו שכתוב: (דברי-הימים א כג, יד) "ומשה איש האלקים בנו יקראו על שבט הלוי". ומצה זו היא עקר המצה, כי עליה מברכין על אכילת מצה, כי עקר המצה היא בחינת הלכות, שהיא בחינת תורה, ועל-כן שוברין אותה והיא נקראת "לחם עני" (דברים טז, ג), שמזכיר את העני שנתענו

לקוטי הלכות פסח ד' ארח-חיים תיז

במצרים, כי מצה זו שהיא בחינת תורה והלכות מזכיר את העני שהיה להם במצרים שהיו ממרין את חיייהם בקשיות ולא היו יכולים לברר ההלכות פנ"ל.

וזהו בחינת מה ששוברין אותה המצה, זהו בחינת התרוץ על הקשיות, כי תרוץ לשון שבירה, כי צריכים לשבר ולפרק ההלכה כדי לבררה ותמיד אנו צריכים יגיעה גדולה ומרירות גדול לזה קדם שמשברין ומתרצין ומבררין ההלכה. ועל שם זה נקרא להם עני שמזכיר את העני וכו' פנ"ל. ועכשו אנו משברין אותה בקל, כי עכשו זוכין לשבר ולתרץ כל הקשיות שבהלכה בלי שום יגיעה, בלי שום ספקות ובלבולים, כי עכשו זוכים להלכה פסוקה, בחינת מצה פנ"ל.

וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: (פסחים קטו:) 'לחם עני שעונין עליו דברים הרבה', כי עקר יציאת מצרים היא שיצא הדבור מהגלות פנ"ל ועל-כן 'מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים' (הגדה של פסח), ועקר הארת הדבור שנתגלה ויצא מגלות מצרים הוא על-ידי ההלכות וכו' פנ"ל. ועל-כן נקראת המצה 'פרוסה', שהיא עקר המצה בחינת הלכות פנ"ל, שעליו מברכין על אכילת מצה, נקראת "לחם עני", שעונין עליו דברים הרבה, כי על ידה דיקא נתגלה הדבור פנ"ל, כי ההלכות הם בחינת מצה פרוסה (ברכות לט:), לחם עני,

”חסדי דוד”, פידוע (עין זמר חלק א' רלח, רמב, רמו):

(ג) ומצה שלישית הוא הישראל, הוא בחינת שם הויה ברוך הוא פידוע (זמר חלק א' קצד, קנ, רנג, לד), בחינת שדוכים, כי עמה עושין כרך, שפורכין מצה ומרור חסד וגבורה, שזה בחינת שדוכים וזווגים פידוע (ספר הלכותים, תהלים לו דף פז:), והם מאירים ברבוע הדבור בארבעה חלקי הדבור, שהם בחינת ארבע כוסות פנ"ל, כי יש דבור של צדקה זה בחינת כוס ראשון שאומרים עליו הקדוש (פסחים קיד), כי צדקה רחמי בחינת אב הרחמן, שהוא בחינת קדש פידוע (עין זמר חלק ב' קכא חלק ג' רצ ועין פרדס שער כג, טו). (וכן מרמז בדברי רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כט וחלק ב' סימן ד). שצדקה מרמזת במקום גבה מאד בבחינת זקן דקדשה, שזה בחינת אב הרחמן, סבא קדישא, שניקתו מבחינת זקן דקדשה פידוע:

(ד) ויש דבור של תשובה, זהו בחינת הכוס השני שאומרים עליו ההגדה (פסחים קטז), דהינו ספור הנס של גלות מצרים ועקר הגאולה היתה על-ידי בחינת עולם הבא פנ"ל, שהיא בחינת תשובה פידוע (עין זמר חלק א' כא, חלק ג' קכב, רעח):

(טו) ויש דבור של עשירים קרובים למלכות, בחינת "שלשת השריגים" וכו' (בראשית מ, יב), זה

לקוטי הלכות פסח ד' ארחה-חיים תיט

בְּחִינַת כּוֹס שְׁלִישֵׁי שְׂאוּמְרִים עָלָיו בְּרֶכֶת הַמְּזוֹן (פְּסָחִים קיז:), שֶׁהוּא שְׁלֹשָׁה בְּרָכוֹת, בְּחִינַת שְׁלֹשֶׁת הַשְּׂרִיגִים הַנ"ל, כִּי בְּרֶכֶת הַמְּזוֹן הִיא בְּחִינַת דְּבוּר שֶׁל עֲשִׂירוֹת, כִּי הִיא בְּרָכָה הַנְּאֻמֶּרֶת עַל הַשֶּׁבַע, בְּחִינַת עֲשִׂירוֹת, (כַּמּוּבָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ), כִּי שְׂכוּר אָסוּר לְהִתְפַּלֵּל (עִירוּבֵין סד.), אֲבָל מִתּוֹ בְּבְרֶכֶת הַמְּזוֹן (יְרוּשְׁלָמִי תְרוּמוֹת א, ד), כִּי זֹאת הַבְּרָכָה נְאֻמֶּרֶת עַל הַשֶּׁבַע, עֵינֵן שָׁם, הֵינּוּ בְּחִינַת שֶׁבַע וְעֲשִׂירוֹת, בְּחִינַת דְּבוּר שֶׁל עֲשִׂירוֹת וְשֶׁבַע, בְּחִינַת שְׁלֹשֶׁת הַשְּׂרִיגִים, שְׁזָהוּ בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה בְּרָכוֹת שֶׁל בְּרֶכֶת הַמְּזוֹן כַּנ"ל:

טז) וַיֵּשׁ דְּבוּר שֶׁל מַלְכוּת פָּה (תְּקוּנִים יז.), זֶה בְּחִינַת כּוֹס רְבִיעֵי שְׂאוּמְרִים עָלָיו הַהֵלֵל (פְּסָחִים קיז:), שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת, (כַּמּוּבָא בְּבִתְרֵי בְּרֵי-עֵץ-חַיִּים שֶׁעַר חַג הַמִּצּוֹת פָּרָק ז), שֶׁבְּחִינַת הֵלֵל הוּא בְּמַלְכוּת. וְעַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת הַדְּבוּר, שֶׁהִיא בְּחִינַת לְשׁוֹן הַקְּדָשׁ, עַל-יְדֵי-זֶה מְמַשִּׁיכִין הַקְּדָשָׁה וְהַשְּׂמֻחָה שֶׁל שַׁבָּת לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל. שֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל הֵם בְּחִינַת עֶבֶד (תְּקוּנִים ס, פו:), וְשַׁבָּת, הוּא בְּחִינַת בֶּן נְיִיחָא, וְכו', (עֵינֵן שָׁם בְּמֵאמֶר הַנ"ל). וְזֶה בְּחִינַת (תְּהֵלִים ק, ב וְעֵינֵן תְּנַחֲמוּא סוּף נח) "עֲבַדוּ אֶת ה' בְּשֻׂמְחָה" וְכו', עֵינֵן שָׁם. וְזֶהוּ בְּחִינַת הַחֲרוּת שֶׁל גְּאֻלַּת מִצְרַיִם, כִּי יֵצְאוּ מֵעֲבָדוֹת לְחֲרוּת, מִיְגוֹן לְשֻׂמְחָה, כִּי הַשְּׂמֻחָה הִיא הַחֲרוּת, (כַּמּוּבָא בְּמָקוֹם אַחַר (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן

חלק ב' סימן יז), כי עבודת הוא בחינת עצבות הנ"ל
 ושמחה היא בחינת חרות, ועל-כן על-ידי בחינת הנ"ל,
 שעל-ידי-זה זוכין להמשיך השמחה של שבת לבחינת
 עבודת, על-ידי-זה יוצאין מעבודת לחרות:

יז) ועל-ידי שממשיכין השמחה של שבת לששת ימי
 החול, שזה בחינת שיוצאין מעבודת
 לחרות כנ"ל, על-ידי-זה נתגלה אחדות הפשוט יתברך
 שכל הפעלות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך
 וזה יקר מאד וכו', (עין שם היטב במאמר הנ"ל). זה
 בחינת (תהלים ק, ג) "דעו כי ה' הוא האלקים" וכו', עין
 שם. וזה עקר גאלת מצרים שאז היה שדוד המערכות
 ונתגלה אחדותו יתברך, שהוא יתברך מושל בכל וכל
 הנהגות המערכות והטבע שהם פעלות משתנות, כי זה
 הדבר מחייב קרירות וזה הפך וכיוצא ואז נתגלה בשעת
 יציאת מצרים שהכל נמשך ממנו יתברך על-ידי הנסים
 והמופתים שעשה השם יתברך אז ושדד טבע
 המערכות, שעל-ידי-זה נתגלה שכל הפעלות משתנות
 הבאים על-ידי טבעי המערכות, כלם נמשכין מאחד
 הפשוט יתברך ובדו לשנותם פרצונו ואז נתגלה כי
 השם הוא האלקים, שזהו בחינת הנ"ל, בחינת פעלות
 משתנות שנמשכין מאחד הפשוט יתברך, (כמבאר שם
 במאמר הנ"ל).

כי עקר הגאולה היתה בבחינה זו שיתגלה כי השם הוא האלקים, כי פרעה אמר: (שמות ה, ב) "מי ה'" וכו'? כי כפר בשם השם, כי אחיזתו היה בשם אלקים, כמובא (פרי-עץ-חיים שער חג המצות פרק ה). ואלקים בגימטריא הטבע, שהיא פעלות משתנות, ופרעה כפר בעקר ורצה להפריד חס ושלום, בין השם לאלקים, כי לא היה מאמין שפעלות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך, אבל על-ידי גאלת מצרים על-ידי המופתים הנוראים שעשה השם יתברך ושידד המערכות, על-ידי-זה נתגלה שכל הפעלות משתנות הבאים על-ידי המערכות כלם נמשכין מאחד הפשוט יתברך ועל-ידי-זה נתגלה כי השם הוא האלקים, כמו שאמר יתרו: (שמות יח, יא) "עתה ידעתי כי [גדול ה' מכל] (ה' הוא) האלקים". וכמו שכתוב במתן תורה: (שם כ, ב) "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" וכו'. כי זה עקר יציאת מצרים שנתגלה כי השם הוא האלקים, שנה בחינת התגלות אחדות הפשוט מפעלות משתנות, שכל הפעלות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך, כי השם הוא האלקים השם אחד ושמו אחד ברוך השם לעולם, אמן ואמן:

הלכה ה

ענין יציאת מצרים בכל דור ודור, ובכל אדם, וענין

אכילת מצה על-פי המאמר "בקרוב עלי מרעים לאכל את בשרי" בסימן לו, עין שם כל המאמר:

כי יש שבעים נפש בית יעקב, בחינת שבעים פנים לתורה (עין בתקון לב), וכל נפש מישראל יש לו שרש בשבעים נפש הנ"ל, כנגד זה יש שבעים אמות וכל אמה יש לה מדה ותאונה רעה שהיא משרשת בהן ויש בתאונה הפללית שכוללת כל השבעים אמות והוא תאות נאוף שכלם משרשים ומשקעים בזאת התאונה. וכל נפש מישראל קדם שיש לה איזה התגלות בתורה מנסין ומצרפין את הנפש בגליות של שבעים אמות, הינו בתאוותיהן הרעות ועקר הנסיון הוא בתאונה הפלליות הנ"ל, שכשהנפש של ישראל נתנסה בזאת התאונה, זהו בחינת גלות של שבעים אמות כנ"ל ואזי צועקת שבעים קלין כמו היולדת וכו' (עין זהר חלק ג' רמט:)

ואז כשמשבר זאת התאונה ועומד בנסיון זוכה אחר כף להוליד התגלות התורה. ובשביל זה משה רבנו, עליו השלום, שהוא פלל התורה היה פרוש מפל וכל וכו' (שפת פז). ובלעם כנגדו בקלפה היה משקע וכו' (סנהדרין קה:). גם יוסף הצרף לעמד בנסיון וכו' כדי לזכות להתגלות התורה בחינת חכמה ובינה (עין זהר חלק ב' פה:), והתקון של הרהורי זנות שבאים לאדם שיאמר "שמע" ו"ברוך שם". כדי לכלל נפשו בשנים עשר שבטי יה

על-ידי קריאת שמע, שהיא בחינת מלכותא דשמיא (זהר חלק ג' רכז, רנז), שהיא בחינת ים של שלמה שעומדת על שנים עשר בקר כו' (עין מלכים-א ז, כה, ועין זהר חלק א' רמא). ומפריש את נפשו מנשמת ערב רב הפאים מאשה זונה, שהיא שפחה בישא שהיא טחול אמא דערב רב וכו' (הקדמת התקונים), עין שם. אבל מי שהוא רגיל בהרהור של התאוה הפלגית הוא צריך גם להוריד דמעות בשעת קבלת עול מלכות שמים, פי הדמעות הם ממותרי המרה שחורה (שבילי-אמונה נתיב ד) וכשמוריד דמעות נדחין המותרות וכו', הינו התאות נאוף הפאים מעכירת דמים של טחול, שהיא מרה שחורה וכו' וכולל נשמתו במלכות שמים וכו', עין שם:

וזהו כלל גדול, פי "מפי עליון לא תצא" (איכה ג, לח), פי אם אור פשוט, אף לפי בחינת הפלי המקבל את האור, פן נצטייר האור בתוכו, אם הפלי הוא בשלמות, אזי נצטייר בבחינת ברכה, וכן להפוך וכו', פי אור הפשוט הבא מלעיל הוא בבחינת קמיץ וסתים (בתקון ע), אף לפי בחינת הפלי המקבלים הוא בבחינת צירי שנצטייר האור לפי בחינת הפלי. ועל-פן פתיב בבלעם: (במדבר כג, כ) "הנה ברך לקחתיו" — 'בקמיץ', 'וברך' וכו' — 'בצירי'. פי אפלו הלקיחה, שהיא אז בבחינת קמיץ סתים, היא בבחינת ברך ראיה לזה, פי הוא היה רוצה

להצטיר לפי בחינת הפלי שלו, שהיא בחינת קללה ולא
היה יכול להשיב וכו'. וזהו בחינת "ברך ולא אשיבנו"
ומפני שהיה בשעת לקיחה בבחינת ברוך, ומפני מה לפי
שהעיד הפתוב עליהם שישראל נקראו (תהלים קכב, ד)
"שְׁבִטֵי י"ה" וכו' (ועין שיר-השירים רבה פ"ד, שוחר-טוב תהלים שם)
ועקר שלמות הפלי, שהוא בחינת תפיסת המחין שלו,
הוא כפי תקון הברית ואז יכול לקבל ולתפס התורה של
הצדיק, פי נצטיר אצלו האור לטובה ולברכה על-ידי
שלמות הפלי שלו, דהינו תפיסת המחין שלו כפי תקון
הברית וכו', (עין שם כל זה באר היטב):

א) וזה בחינת גלות מצרים, פי ידוע ומפרסם שעקר גלות
מצרים היה על פגם הברית (עין פרי-עץ-חיים ריש שער חג
המצות) שהצרכו שבעים נפש של בית יעקב להתנסות
ולהצטרף בגלות מצרים, שהיא בחינת גלות של שבעים
אמות, פי גלות מצרים כולל כל הגליות של כל השבעים
אמות (פמובא במדרש) שכל הגליות מכנים בשם מצרים
וכו' (פמובא בדברי רבנו ז"ל [לקוטי מוהר"ן ח"א ד, ט]). פי
מצרים הם ערות הארץ שטופי זמה, הינו פי הם בחינת
הגלות הכולל כל שבעים אמות, הינו בחינת התאוה
הכלליות הנ"ל, שהיא תאות נאוף שהמצרים היו משקעים
בה ביותר. נמצא, כששבעים נפשות של בית יעקב באו
בגלות מצרים, זה בחינת גלות הנ"ל המבאר במאמר הנ"ל,
דהינו גלות של כל נפש מישראל, שצריכה לבא בגלות של

לקוטי הלכות פסח ה' ארחהיים תכה

שבעים אמות, הינו בתאנה הכלליות הנ"ל שהיא בחינת גלות מצרים שהיו שטופי זמה ובשביל זה גלות מצרים כולל כל הגליות מחמת שהיו משקעים ביותר בתאנה הכלליות הנ"ל של שבעים אמות, שזהו עקר הגלות כנ"ל.

ועל-כן גלות מצרים ויציאת מצרים היא בכל אדם ובכל זמן, כי כל אחד מכרח להתנסות בתאנה הכלליות הנ"ל, שהיא בחינת גלות מצרים וכפי מה שזוכה לשבר התאנה הכלליות ולצאת מן הגלות של התאנה הכלליות של שבעים אמות, זה בחינת יציאת מצרים. וכשהנפש של ישראל באה בגלות הנ"ל היא ראמת שבעים קלין, כמו היולדת קדם הילדה. וזה בחינת (עין שמות יד, י) "ויצעקו בני ישראל אל ה'" "וישמע ה' את קלנו" וכו' (דברים כו, ז), הנאמר בגלות מצרים שהיא בחינת גלות הנ"ל, הינו בחינת הקלין הנ"ל שצועקת הנפש כשהיא באה בגלות הנ"ל. ועקר גלות מצרים היה כדי לבא להתגלות התורה, כי אחר כך זכו לקבלת התורה בהר סיני (וכנ"ל במאמר הנ"ל):

ב) ועקר הגאולה היתה על-ידי משה שהיה פרוש לגמרי מתאנה הנ"ל גם ישראל היו גדורין מן העריות במצרים ועל-ידי-זה זכו לגאולה, אבל אף-על-פי-כן איתא שעדין לא היו כדאי להגאל לולי חסדיו יתברך, כי המצרים היו אחוזים בהם כל כך עד שלא היה

באפשר להם לצאת לולי חסדיו הגדולים ונפלאותיו הנוראים שעשה אז. ועקר ההארה שבאה מלמעלה אז בליל פסח, שעל-ידי-זה נגאלו, נעשה שלא על ידינו כלל, (כמבאר בפרי עץ חיים (שער חג המצות פרק א)).

הינו, כי מבאר במאמר הנ"ל שאור הבא מלמעלה הוא בבחינת קמיץ וסתים, רק כל אחד כפי הכלי שלו, כן זוכה לקבל האור או להפך, חס ושלום. ומחמת שהיה עדין קדם הקץ ולא היו עדין כדאי לגאל, כי עדין לא נגמר כליהם בשלמות שיהיו יכולים לקבל האור בבחינת מאורות מלא להגאל על-ידי-זה, כמו שכתוב: (יחזקאל טז, ו) "ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמיך" וכו'. 'בדמיך' זה בחינת גלות של התאוה הנ"ל, שהיא באה מהדמים פנ"ל, כי אף-על-פי שהיו גדורין מן העריות פנ"ל, אף-על-פי-כן עדין לא נשלם לגמרי הצרוף שלהם ועדין לא נשלם כליהם לגמרי שיהיו ראויים לגאל. וכמבאר בכמה מקומות ובפסוקים, שעדין לא היו כדאי לגאל, כמו שכתוב: (שם טז, ז) "ואת ערם ועריה" וכו' (ועין מכילתא בא"ה). כי המצרים נתאחזו מאד בכליהם, כי היו משקעים במ"ט שערי טמאה, כמובא (עין זהר-חדש יתרו לט). ומחמת זה אם היה נצטייר האור כפי הכלי פנהוג תמיד לא היו יכולים לגאל, כי היה נצטייר, חס ושלום, להפך, מחמת שהכלי

לא הִיָּה בְשִׁלְמוֹת מַחְמַת טְמֵאת מְצָרִים שְׁנֵת־אֲחֻזָּה בָּהֶם.

וְזֶה הָיָה הַנֶּס וְהַפְּלֵא הַגָּדוֹל שֶׁעָשָׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמָּנוּ אֲזִי שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֶצְמוֹ וּבְכַבּוּדוֹ יָרַד לְגֹאֵל אוֹתָנוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (שְׁמוֹת יב, יב) "וְעַבְרְתִי בְּאֶרֶץ מְצָרִים" וְכוּ' (וְעֵינִי מְכִילֶתָא שָׁם). הֵינּוּ שֶׁלֹּא הִתְנַהֵג עִמָּנוּ בְּדֶרֶךְ הַטֵּבַע, דְּהֵינּוּ כְּמוֹ שֶׁמִּתְנַהֵג תָּמִיד שִׁיּוּרְד אֹר פֶּשׁוּט מְלַמְעֵלָה וְנִצְטִיֵּר לְמַטָּה כְּפִי בְּחִינַת כְּלִי שֶׁל הַמְּקַבֵּל, רַק הַפְּלִיא חֲסִדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו עִמָּנוּ אֲזִי וְהַמְּשִׁיךְ הָאֹר מְלַמְעֵלָה בְּבְחִינַת בְּרָכָה וְטוֹבָה, בְּבְחִינַת "הִנֵּה בָרֶךְ לְקַחְתִּי" הַנֶּאֱמָר לְמַעְלָה, שְׁגַם הַלְקִיחָהּ הִיא בְּבְחִינַת בָּרֶךְ. וְזֶה הָיָה גַם בְּעַת יְצִיאַת מְצָרִים שֶׁנִּצְטִיֵּר הָאֹר לְמַעְלָה בְּבְחִינַת בְּרָכָה. וְעַל-כֵּן אָף-עַל-פִּי שְׁנֵת־אֲחֻזוֹ טְמֵאת מְצָרִים בְּכִלְיָהֶם, לֹא נִצְטִיֵּר הָאֹר לְהַפְּךָ, חֵס וְשָׁלוֹם, מֵאַחַר שִׁיּוּרְד מְלַמְעֵלָה בְּבְחִינַת בְּרָכָה וְטוֹבָה, עַל-יְדֵי-זֶה נִגְאָלוּ, כִּי זֹאת הִיא הַהֲאָרָה הַגָּדוֹלָה שֶׁבָּאָה מְלַמְעֵלָה בְּבְחִינַת בְּרָכָה וְטוֹבָה, הַכְּנִיעַ טְמֵאת מְצָרִים וְנִטְהָרוּ כְּלִיָּהֶם עַל-יְדֵי-זֶה וְנִגְאָלוּ:

א) וְזֶהוּ בְּחִינַת אֲתַעְרוּתָא דְלַעֲלָא קֳדָם אֲתַעְרוּתָא דְלַתְתָּא שֶׁהָיָה בִּיְצִיאַת מְצָרִים כַּנ"ל, (כְּמַבְאָר בְּכַתְּבִים), כִּי תָמִיד צְרִיכִין לְתַקֵּן מִקֳדָם הַכְּלִי שָׁלוֹ. וְזֶה בְּחִינַת אֲתַעְרוּתָא דְלַתְתָּא, דְּהֵינּוּ שֶׁמְקַדְּשׁ וּמְטַהֵר עֶצְמוֹ וְעַל-יְדֵי זֶה מְתַקֵּן הַכְּלִי שָׁלוֹ. וְזֶהוּ בְּחִינַת אֲתַעְרוּתָא דְלַתְתָּא

ואחר כך יכול לקבל האור היורד מלמעלה, שהוא בחינת אתערותא דלעלא, פי אז יכול לציר האור לטוב וכו' כנ"ל, אבל עכשו בשעת יציאת מצרים לא היה אפשר להתנהג כן, מחמת שהיו המצרים אחוזים מאד בהם. ואם היה ממתין עד שיטהרו כליהם לגמרי כדי לקבל האור כנ"ל, לא היו יכולים לגאל כלל, כי היו נאחזים בהם מאד, על-כן הפליא השם יתברך עמנו ושידד המערכות והתנהג עמנו שלא כדרך הטבע והוריד האור העליון בבחינת ברכה מלמעלה, אף-על-פי שעדין לא נטהר לגמרי הכלי שלהם, ואדרבא! על-ידי-זה האור הגדול שיירד מלמעלה בבחינת ברכה על-ידי-זה נכנע ונתבטל טמאת מצרים ונטהר הכלי שלהם וזכו לגאולה:

(ד) וזה שאמר בלעם לבלק: "הנה ברך לקחתני וברך לא אשיבנו". שגם הלקיחה הזו בבחינת ברך וכו' כנ"ל. וזהו שאמר אחר כך: "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל" וכו'. ופרש רש"י 'אפלו כשהם חוטאים לפניו בעברה אינו מדקדק אחריהם' וכו', הינו כשישראל חוטאין, חס ושלום, ואז נתקלקל כליהם על-ידי החטא ואז יהיה האור נצטיר ממילא, חס ושלום, להפך כנ"ל, אבל השם יתברך אינו מדקדק עם ישראל ועושה עמהם לפני משורת הדין וכשנכשלים בעברה חס ושלום, אזי הוא מוריד האור מלמעלה

בְּחִינַת בְּרָכָה בְּבְחִינַת "הִנֵּה בָרֶךְ לְקַחְתִּי" כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטִיר הָאוֹר לְהִפָּךְ חֵס וְשְׁלוֹם, עַל-יְדֵי שְׁנֵתְקַלְקַל כְּלִיָּהֶם חֵס וְשְׁלוֹם, וְזֵהוּ: "ה' אֱלֹקֵינוּ עִמּוֹ" וְכוּ'. כִּי תָמִיד הַשֵּׁם אֱלֹקִים עִמָּם וּמְצִיר, כְּבִיכּוֹל, בְּעֶצְמוֹ הָאוֹר בְּבְחִינַת בְּרָכָה.

וְזֵהוּ בְּחִינַת הַשֵּׁם אֱלֹקִים, כִּי הַשֵּׁם הוּא בְּחִינַת אוֹר פְּשוּט, אֱלֹקִים הוּא בְּחִינַת צִירִי, בְּחִינַת צִיּוֹר הָאוֹר, הִינוּ שֶׁהַשֵּׁם אֱלֹקִים עִמּוֹ, הִינוּ, שְׁכִבְיָכוֹל, הוּא בְּעֶצְמוֹ מְצִיר הָאוֹר לְטוֹבָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטִיר, חֵס וְשְׁלוֹם, לְהִפָּךְ עַל-יְדֵי קְלִקּוּל הַכְּלִי מַחֲמַת שְׁנִכְשָׁלוּ בְּאִיזָה עֲבָרָה, חֵס וְשְׁלוֹם, וְזֵה שֶׁאָמַר אַחַר כֵּן: "אֵל מוֹצִיאֵם מִמִּצְרַיִם" וְכוּ'. וּפְרַשׁ רַש"י שֶׁאָמַר לְבָלֵק: 'אַתָּה אָמַרְתָּ עִם יִצְחָק מִמִּצְרַיִם שִׁיְצְאוּ מֵעֶצְמָם "אֵל מוֹצִיאֵם מִמִּצְרַיִם", הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הוֹצִיאֵם וְלֹא יִצְאוּ מֵעֶצְמָם'. הִינוּ שֶׁבָּלֵק אָמַר שִׁיְצְאוּ מֵעֶצְמָם, דִּהְיִינוּ כְּפִי תְקוּן הַכְּלִי שְׁלֵהֶם הָיָה גְּאֻלְתָּם. וְעַל-כֵּן אֶפְשָׁר לְדַקְדֵּק אַחֲרֵיהֶם וְלִמְצֹא בָּהֶם אִיזָה פָּגַם כְּדֵי לְהִתְאַחַז בָּהֶם וְלִקְלַקֵּל כְּלִיָּהֶם כְּדֵי שִׁיְצְטִיר הָאוֹר לְהִפָּךְ, אֲבָל בְּאִמַת לֹא כֵן הוּא, רַק 'אֵל מוֹצִיאֵם מִמִּצְרַיִם', דִּהְיִינוּ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּעֶצְמוֹ הוֹצִיאֵם עַל-יְדֵי אֲתַעְרוּתָא דְלַעִילָא בְּלִי אֲתַעְרוּתָא דְלַתְתָּא, כִּי לֹא הִמְתִּין שִׁיְצְטִיר הָאוֹר לְפִי בְּחִינַת הַכְּלִי שְׁלֵהֶם שֶׁהִיא בְּחִינַת אֲתַעְרוּתָא דְלַתְתָּא, רַק

"אל מוציאם ממצרים", שהוא בעצמו ציר האור לטובה והוריד האור מלמעלה בחינת ברכה פנ"ל. בבחינת "הנה ברך לקחתי" פנ"ל. ועל-כן אי אפשר לקללם בשום אופן כי אי אפשר לציר האור להפך פנ"ל בבחינת "וברך ולא אשיבנו" פנ"ל.

וזה בחינת אריכת אפים שהשם יתברך מאריך אף אולי ישוב. וזה בחינת מה שהוא יתברך פושט יד לקבל בתשובה והבא לטהר מסייעין לו (שבת קד.), הינו כשאדם חוטא חס ושלום, ואם היה יורד האור כפי הפלי שלו, היה מצטיר האור להפך בבחינת 'לא זכה וכו' (יומא עב:). ואם כן איך אפשר לו לשוב, אבל השם יתברך מלא רחמים וי'תשובה קדמה לעולם' (פסחים נד.), והבא לטהר מסייעין לו, הינו שכל אדם כשפא לטהר ולשוב בתשובה אז השם יתברך ממשיך עליו האור בבחינת ברכה מלמעלה פנ"ל. ועל-ידי-זה נטהר מטמאתו פנ"ל. וזוהי לשוב. וזהו הסיוע דלעילא, כי כשזוכה לשוב מחטאיו זהו בחינת יציאת מצרים כידוע וכנ"ל.

וזהו בחינת אכילת מצה על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלם, שנאמר: (שמות יב, לט) "ויאפו את הבצק" וכו' (הגדה של פסח פסחים קטז.). כי מצה הוא בחינת מחין גדולים מאד הבאים

לקוטי הלכות פסח ה' ארח-חיים תלא

מלמעלה, כי מצה הוא בצק שאין מניחים אותו להחמיץ, רק אופין אותו מיד בעת שהוא מצה קדם שבא לידי חמוץ, הינו בחינת הנ"ל, בחינת האור הבא מלמעלה שהוא קמיץ וסתים, שהוא אור פשוט שמצטיר תמיד כפי בחינת הפלי כנ"ל ועכשו נצטיר מיד למעלה קדם שירד להצטיר למטה כפי הפלי:

(ה) וזה מצה, שהוא בחינת אור גדול מאד שממהרין לאפות מיד, כי נצטיר האור מיד מלמעלה קדם שבא לידי חמוץ, כי חמץ הוא בחינת ציור ששם יש שני בחינות זכה נעשה לו סם חיים, לא זכה וכו', כי חמץ הוא בחינת "עץ הדעת טוב ורע" שיש בו שני כחות כנ"ל, כי חמץ הוא בחינת ציור שמתחיל להתחמץ ולהצטיר, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: (פסחים מח:) 'סימני חמץ כקרגי חגבים', אבל מצה הוא בחינת שאופין ומצירין האור הפשוט, בבחינת ברכה קדם שמגיע לכלל חמוץ להצטיר למטה:

(ו) ועל-כן תמיד בכל השנה יכולין לאכל חמץ, כי יכולין גם למטה לציר האור לטובה ולברכה על-ידי מצוות התורה, וזה בחינת עשר מצוות הנהיגות בפת (ירושלמי סוף פרק א דחלה), הפל כדי לציר השפע לברכה:

כי האכילה, בחינת שפע, בחינת מחין, כמובא (עין מבוא שפרים שער ד חלק ב' פרק יא, יב). וזה בחינת מתנות כהנה, תרומה ומעשרות, כי צריכין לתן תרומה לכהן כדי להוציא הדגן מן הקללה שנתקלה האדמה על-ידי חטא אדם הראשון, כמו שכתוב: (בראשית ג, יז) "ארוחה האדמה" וכו' ועל-כן צריכין לתן תרומה לכהן, כי הכהן יכול להמשיך האור הפשוט הבא מלמעלה, שהוא בחינת קמיץ וסתים, בחינת (ויקרא ה, יב) "וקמץ הכהן" ולצירו לברכה, כי הכהנים בבחינת שמירת הברית (זהר חלק ג' רכ:), שעל-ידי-זה הפלי בשלמות, כמו שכתוב (דברים לג, ט) "ובריתך ינצרו". וכמו שכתוב: (במדבר כה) "ברית כהנת עולם".

וזה בחינת ברפת כהנים אצל 'שים שלום', כי הכהנים, שהם בבחינת "וקמץ הכהן", הם ממשיכין האור הבא מלמעלה, שהוא קמיץ וסתים, ומצדיין אותו לברכה על-ידי ברפת כהנים. והעקר הוא על-ידי הפלי שלהם, שהוא בשלמות, מחמת שהם בבחינת שמירת הברית פנ"ל, כי אצל הכהנים יש מצוות בקדשת הברית יותר מישראל, כמו שכתוב: (ויקרא כא, וז) "קדשים יהיו... אשה זנה וכו' לא יקחו" וכו'. ועל-כן ברפת כהנים אצל 'שים שלום' ועקר ברפתם מסימת בשלום, כמו שכתוב: (במדבר ו, כו) "וישם לה שלום". כי

לקוטי הלכות פסח ה' ארח-חיים תלג

שְׁלוֹם הוּא כְּלִי מַחְזִיק בְּרָכָה, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבְרָכָה: (סוף עוקצין) 'לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום'. ועל-כן על-ידי-זה ממשיכין הפהגים האור הבא מלמעלה, שהוא קמין וסתים, בחינת "וקמץ הפהג", הם ממשיכין אותו האור ומצירין אותו לברכה על-ידי השלום, שהוא בחינת הפלי בשלמות פנ"ל, כי שלום הוא בחינת שמירת הברית, בחינת "הגני נתן לו את בריתי שלום" (במדבר כה, יב):

ז) ועל-כן מבקשין על החלום בשעת ברפת פהגים שיתהפך מרעה לטובה (ברכות נה:), כי 'כל החלומות הולכין אחר הפה' (שם), כי החלום הוא שמראין לו שיוֹרֵד עָלָיו אֵיזָה דָּבָר לְטוֹבָה או לְהֵפֵךְ חֵס וְשָׁלוֹם, וְעַל-כֵּן עָקַר הַחֲלוֹם כְּפִי הַמַּחְשָׁבָה שֶׁבַמַּח, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב: (דניאל ב, כח-כט) "חזוי ראשך על משכבך... סלקו". הינו כי תקון המחשבה והמחין שלו שהוא הפלי שלו, כמו כן יורד האור עליו לטוב וכו' פנ"ל וכמו כן מראין לו בחלום. ומחמת שעדיין לא נמשך הדבר למטה רק שמראין לו בחלום, על-כן כל החלומות הולכין אחר הפה, כי עקר הפלי נגמר על-ידי הפה ושם התגלות המחין בבחינת (משלי ב, ו) "מפיו דעת ותבונה". ושם עקר גמר בחינת הפלי ועל-כן

על-ידי הפה, שהוא בחינת הפלי, על-ידי-זה יכולין לציר האור פרוצונו לטוב או להפך, ועל-כן כל החלומות הולכין אחר הפה, ועל-כן מבקשין על החלום בשעת ברכת כהנים, כי אז מצירין האור לטובה פנ"ל, ועל-כן אז יכולין להפך החלום מרעה לטובה על-ידי הכהנים שמברכין אז וממשיכין האור מלמעלה ומצירין אותו לטובה ולברכה על-ידי תקון הפלי על-ידי בחינת שלום פלי מחזיק ברכה פנ"ל.

וזה שמבקשין בברכת המפיל: 'ואל יבהלוני רעיוני וחלומות רעים וכו' ותהא מטתי שלמה וכו'. מטת שלמה זה בחינת תקון הברית, בחינת מטתו של יעקב (פסחים נו.) שיצאו ממנה שנים עשר שבטי י"ה, שהם בחינת מטת שלמה, פמוכא בפרוש רש"י ושנים עשר שבטים הם בחינת תקון הברית, (פמכאר במאמר הנ"ל) ועל-ידי-זה הפלי בשלמות פנ"ל. ואז החלומות יושבים פנ"ל. וזה: 'ואל יבהלוני רעיוני וחלומות וכו' ותהא מטתי שלמה פנ"ל. וזה בחינת שמזכירין בתפלה שמתפללין על החלום בשעת ברכת כהנים את הפיכת קללת בלעם הרשע מקללה לברכה, פי זהו בחינת תקון החלום שמצירין האור לברכה, בבחינת "הנה ברוך לקחתי" וכו' פנ"ל:

ח) וזה בחינת מתנות כהנה תרומות ומעשרות פדי

לקוטי הלכות פסח ה' ארבע-חיים תלה

להוציא הדגן מן הקללה כנ"ל על-ידי הכהן, שהוא בחינת "וקמץ הכהן", שהוא יכול להמשיך האור הבא מלמעלה, שהוא קמיץ וסתים ולצירו לברכה כנ"ל. וזהו בחינת תרומה לכהן ומעשר ללוי, כי כהן הוא בחינת "וקמץ הכהן", הינו האור הפשוט, שהוא קמיץ וסתים. והלוי הוא בחינת צירי פידוע, כי כהן, לוי, ישראל, הם בחינת חכמה, בינה, דעת (עין פרי-עץ-חיים שער חג המצות), שנמצא שלוי הוא בחינת בינה, שהוא בחינת צירי, כמובא (תקוני-זהר קכט:). ועל-כן נותנין תרומה לכהן כדי להרים התבואה לשרשו שהוא אור פשוט בחינת "וקמץ הכהן" כנ"ל, ואזי ממילא יוצאה מהקללה מאחר שהרימה לשרשה, שהוא אור פשוט. ואחר כך נותנין מעשר ללוי, שהוא בחינת צירי, כדי שיצטיר האור והשפע לטובה ולברכה.

וזהו בחינת חלה לכהן שנותנין אחר כך לכהן מן העסה, כי אחר כך כשנעשה עסה ואזי מתחיל העסה להצטיר ולהתחמץ, על-כן צריכין לתן שנית מתנה לכהן, דהינו חלה שהיא גם כן תרומה כדי להרים עוד הפעם את העסה לשרשה לבחינת "וקמץ הכהן" כדי שיצטיר האור לברכה, כי בעת שנעשה עסה יוכל הסטרא אחרא לחזור ולהתעורר חס ושלום, כי הם בחינת חמץ ושאר, שאחיזתם בעת שנעשה עסה דיקא,

כי אז עקר הציור של השפע שבא מלמעלה, כי כל זמן שלא נעשה מהתבואה עסה, עדין לא נגמר מעלתה. ועקר הגמר בעת שנעשה פת, דהינו משנתגלגלה העסה, ועל-כן אז עקר התעוררותם של הסטרא אחרא, כי הם מתעוררים אז דיקא בעת שמצטיר האור כדי לצירו, חס ושלום, להפך פנ"ל. ועל-כן אז מתעורר חמץ ושאר שהם בחינת ציור בחינת סימני חמץ פקרני חגבים, שזהו בחינת ציור האור פידוע למבין, ועל-כן אנו חוזרין ונותנין מתנות כהנה, דהינו חלה לכהן כדי להרים הכל לשרשו לבחינת "וקמץ הכהן", כדי שעל-ידי-זה ימשך האור מלמעלה ויצטיר בבחינת ברכה, כי הכהנים יכולין להמשיך האור הפשוט מלמעלה ולצירו לברכה, שזהו בחינת ברכת כהנים פנ"ל. וזה שכתוב אצל חלה (יחזקאל מד, ל) "להניח ברכה אל ביתך". 'להניח ברכה' דיקא פנ"ל.

וזהו בחינת ברכה תחלה וסוף שמברכין על כל דבר, הכל כדי לציר האור והשפע, שהוא החיות שיש באותו דבר שנהנה ממנו לצירו לברכה, ועל-כן צריכין לברך תחלה וסוף, כי בתחלה צריכין לברך קדם האכילה כדי שיצטיר האור הנמשך מלמעלה, שהוא החיות של אותו הדבר שיצטיר לברכה. ואחר כך, אחר האכילה, שאז נתפשט רוחניות המאכל לתוך המחין

ונתוסף לו חכמה ודעת על ידי האכילה וכל אחד מקבל חיות ומחין מהאכילה כפי הכלי שלו, כי אצל הצדיק נתוסף חכמה ודעת על ידי האכילה ולהפך אצל הרשע נתוסף כסילות על ידי האכילה ואף על פי ששניהם אוכלים בקערה אחת, כי הכל כפי הכלי, כי חיות האכילה נמשך ונצטיר אצל כל אחד כפי הכלי שלו, כפי תפיסת המחין שלו לטוב או להפך, חס ושלו, ועל כן אחר האכילה אז מתחיל המאכל להתברר ונמשך הטוב והמבחר אל המח ונצטיר שם במחו כפי תקון הכלי שלו, על כן צריכין לברך אחר המזון, כדי שיצטיר האור לברכה, בעת שנמשך החיות מהאכילה אל המח שהוא בחינת הכלי כנ"ל:

וזהו בחינת ברכת המזון. וזהו בחינת ברכת הטוב והמטיב שאומרים בברכת המזון ואומרים שלשה הטבות (עין רא"ש ברכות פ"ז אות כב) כדי שיצטיר האור לטובה ולברכה:

ט) והנה כל זה הוא בכל השנה אנו עוסקים תמיד לציר האור לברכה על ידי התורה והמצוות, אבל עכשו בשעת יציאת מצרים קדם קבלת התורה ולא היו יכולים לתקן עליהם בשלמות בעצמם מחמת טמאת מצרים וכנ"ל. על כן אין אנו יכולים לאכל חמץ שהוא בחינת ציור, דהינו שמצירין האור כפי בחינותינו, כפי

תקון הכלים שלנו, כי בהכלים נתאחזו המצרים פנ"ל ויצטיר האור, חס ושלום, להפך, ועל-כן החמץ אסור בבל יראה ובל ימצא, כי אז החמץ הוא בחינת קללה וכנ"ל. ועל-כן אנו מברחים לאכל מצה, שהוא בחינת חפזון, כי אין ממתינים עד שיצטיר האור למטה וכנ"ל, רק שנמשך מלמעלה האור בבחינת ברכה, בבחינת "הנה ברך לקחתי", וזהו בחינת מצה שנאפה מיד קדם שבא לידי חמוץ שהוא בחינת ציור הנעשה למטה, כי עכשו מקבלין האור מלמעלה בבחינת ברכה, שזהו בחינת מצה שנאפה מיד וכנ"ל:

וזה בחינת ארבע כוסות של יין, כי יין נתן בשבעים אותיות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (עירובין סה.), כי כשמכניעין התאווה הכלליות וזוכין לצאת מהגלות של שבעים אמות, שהוא התאווה הנ"ל, שזהו בחינת יציאת מצרים, אזי זוכין להתגלות התורה, שהוא בחינת שבעים פנים לתורה (אותיות דרבי עקיבא) כנ"ל, ואזי יכולין לשתות יין, שהוא בגימטריא שבעין. וזוכין על ידו לסודות התורה בבחינת (עירובין שם) 'נכנס יין יצא סוד'. ועל-כן היין יש בו שני כחות שיש להתורה, זכה נעשה לו סם חיים וכו' (יומא עב:), כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על יין: 'זכה נעשה ראש לא זכה נעשה רש' (שם עו:). כי הכל כפי הכלי,

כפי תפיסת המחין שלו. ומי שזוכה, דהינו שהכלי שלו בשלמות על-ידי שמירת הברית, אז יכול לשנות יין מאחר שפבר הכניע הרע של שבעים אמות. ועל-כן יכול על-ידי היין לזכות להתגלות התורה בחינת שבעים פנים לתורה כנ"ל.

וזה בחינת זכה נעשה ראש', דהינו בחינת ראש ומחין, דהינו שזוכה למחין חדשים בחינת התגלות התורה כנ"ל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: (סנהדרין לח.) 'אגברו חמרא אדרדקי פי היכי דלימרו', אבל לא זכה נעשה רש. ואין עני אלא מן הדעת (נדרים מא.), כי מאחר שלא זכה ואין הכלי שלו בשלמות, על-כן נתוסף לו טפשות, כי נעשה לו סם מות, חס ושלום, כנ"ל, כי עקר תקון היין הוא כפי תקון הברית, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: (ברכות סג.) 'הרוואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין', הינו כשיש פגם הברית אזי צריכין לפרש מן היין, כי אי אפשר לשנות יין כי אם כשתקן הברית וזכה לצאת מן גלות מצרים, דהינו מהתאוה רעה של שבעים אמין, שהיא תאות נאוף ואז יכול לשנות יין שהוא בגימטריא שבעים ולזכות על ידו להתגלות התורה כנ"ל.

ועל-כן בפסח בעת יציאת מצרים מצוה לשנות יין כנ"ל, וזה בחינת ארבע כוסות, כנגד ארבע

לשונות של גאלה (ירושלמי ריש ערבי פסחים), כנגד ארבע מחנות השכינה, שהם בחינת ארבעה דגלים, שהם שנים עשר שבטי י"ה, שהם כנגד "שנים עשר בקר" (זהר חלק א' רמא) שמלכות דקדושה עומד עליהם, אשר שלשה פונים צפנה ושלשה נגבה וכו' (מלכים-א ז, כה), מכון כמו הארבעה דגלים שהיו הולכים גם כן ארבע רוחות בדרום וצפון ומזרח ומערב. ועקר תקון הברית הוא על-ידי שנים עשר שבטי י"ה, שזהו בחינת "שמע" ו"ברוך שם" (כמבאר לעיל במאמר הנ"ל). וזהו בחינת ארבע כוסות של יין שהם בבחינת תקון הברית, ועל-כן הם ארבע כוסות כנגד ארבעה דגלים, שהם כנגד ארבע רוחות העולם, בחינת "שנים עשר בקר שלשה פונים" וכו', שעקר תקון הברית על-ידי-זה כנ"ל:

יא) וזה בחינת אכילת מרור, זה רמז למה שכתב שם רבנו במאמר הנ"ל, שעקר התאווה היא באה מעכירת דמים הבאים מטחול, שהיא מרה שחורה (תקוני-זהר תקון נו.). ועל-כן צריכין להוריד דמעות בשעת קבלת על מלכות שמים כדי לצאת מהרהורים הנ"ל מי שרגיל בהם, חס ושלום, עין שם. וזה בחינת מרור זכר ל"וימררו את חיהם" (שמות א, פסחים קטז:), הינו בחינת התאווה הנ"ל, שהוא בחינת מרה שחורה, ועל-כן אוכלים עכשו המרור כדי להמתיק ולהכניע ולשבר

מְרִירוֹת הַתְּאֵוָה כַּנ"ל, כִּי מִטְבִּילִין אֶת הַמָּרוֹר בְּחֶרֶסֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת ח"ס רז"ת, כַּמּוּבָא בַּפְּנוּנוֹת (פְּרִיעֵץ-חַיִּים שְׁעַר חַג הַמִּצּוֹת פָּרָק ו'). 'חֶסֶר רוֹת' זֶה בְּחִינַת מַלְכוּת דְּקַדְשָׁה אִשָּׁה יִרְאֵת הַשֵּׁם, כִּי רוֹת הִיא בְּחִינַת "אִשָּׁה יִרְאֵת ה'" (מִשְׁלֵי לֹא, ל וְעֵין זֶהר חֶלֶק א' ז, רסד) שְׂיִצָּא מִמֶּנָּה דָּוִד, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת דְּקַדְשָׁה, וְזֶהוּ חֶסֶר בְּגִימַטְרִיא חַיִּים, כַּמּוּבָא (פְּרִיעֵץ-חַיִּים שָׁם) בְּחִינַת "אִשָּׁה יִרְאֵת ה'" שְׁעָלֶיהָ נֶאֱמַר: (קִהְלֵת ט, ט) "רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהֲבֵת". וְזֶהוּ בְּחִינַת תְּקוּן הַבְּרִית כַּנ"ל, כִּי מַלְכוּת דְּקַדְשָׁה בְּחִינַת "אִשָּׁה יִרְאֵת ה'" הוּא בְּחִינַת תְּקוּן הַבְּרִית כַּנ"ל. וְזֶהוּ שְׂמִטְבִּילִין הַמָּרוֹר בְּחֶרֶסֶת לְהַכְנִיעַ בְּחִינַת מָרָה שְׁחוּרָה בְּחִינַת הַתְּאֵוָה הַנ"ל. עַל-יְדֵי בְּחִינַת מַלְכוּת דְּקַדְשָׁה וְכַנ"ל:

יב) וְזֶה בְּחִינַת שְׂבִיעֵי שָׁל פֶּסַח בְּחִינַת קְרִיעַת יַם סוּף (סֵדֶר עוֹלָם פָּרָק ה), כִּי הֵיטָב נִקְרַע לְשָׁנִים עָשָׂר קְרָעִים (פְּרָקֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר פָּרָק מב), כְּמוֹ שְׁפָתוֹב: (תְּהִלִּים קלו, יג) "לְגַזֵּר יַם סוּף לְגִזְרִים" כְּנֶגֶד שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבִיעֵי י"ה. כִּי הִרְהוּרִים הַבָּאִים עַל הָאָדָם הֵם בְּחִינַת (מִיכָה ז, יט) "מִצּוֹלוֹת יָם", כַּמּוּבָא (עֵין פְּרִיעֵץ-חַיִּים, שְׁעַר הַנְּהַגַת הַלְמוּד; וְעֵין זֶהר חֶלֶק ב' קפח; חֶלֶק ג' קא). וְהַתְּקוּן שָׁל הִרְהוּרִים הֵם "שְׁמַע" ו"בְּרוּךְ שֵׁם" שְׂיִשׁ בָּהֶם י"ב תְּבוֹת כְּנֶגֶד שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבִיעֵי י"ה כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁרָדְפוּ מִצְרַיִם אֲחֵרֵיהֶם

והשיגו אותם חונים על הים, זה בחינת שתאנה הנ"ל שהיא בחינת גלות של שבעים אמן, בחינת גלות מצרים, רודפים אחר האדם, בפרט בעת שבורח ממנה שאז מתגברת ביותר, כידוע. ואז מתגברים מצולות ים על האדם, דהינו בחינת הרהורים כנ"ל.

וכל זה מחמת שיצאו קדם הקץ, כי עדין לא היו כדאי לצאת כנ"ל, ועל-כן רודפים אחרי האדם ורוצים להתגבר עליו בחינת "מצולות ים", שהם הרהורים כנ"ל. והתקון של הרהורים, שהם בחינת "מצולות ים", היא בחינת ים של שלמה, מלכותא דשמיא, שהוא בחינת שמע וברוך שם כנ"ל (וכמבאר במאמר הנ"ל), כי ים של שלמה עומד על שנים עשר בקר שהם י"ב שבטי י"ה.

וזה בחינת קריעת ים סוף שנבקע הים לשנים עשר גזרים כנגד י"ב שבטי י"ה. שעליהם עומד הים דקדשה בחינת ים של שלמה ואז נתגרשו ונתבטלו הפנים הזדונים, בחינת מצולות ים ויבואו בני ישראל בתוך הים דקדשה ביבשה, כי הפנים הזדונים מצולות ים, בחינת הרהורים כנ"ל, שרוצים להתגבר על ים דקדשה, דהינו על ים החכמה, כי עקר אחיזתם בדעת האדם, שהיא בחינת ים החכמה, כי כל הרהורים והמחשבות הם בתוך הדעת והמח. ועכשו נתגרשו

וְנִתְבַטְּלוּ כָּל מְצוּלוֹת יָם הַנַּ"ל וְנִשְׁאַר הַיָּם דְּקָדְשָׁה עוֹמֵד עַל שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבֻטֵי י"ה. וְזֶה בְּחִינַת קְרִיעַת יָם סוּף לְשָׁנַיִם עָשָׂר גְּזָרִים כַּנַּ"ל.

וְעַקֵּר קְרִיעַת יָם סוּף הָיָה עַל-יְדֵי בְּחִינַת יוֹסֵף, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמִירַת הַבְּרִית, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס, וַיִּנָּס וַיֵּצֵא הַחוּצָה" (תהלים קיד, ג בְּרֵאשִׁית לט, יב), כְּמוֹכָא (יְלָקוּט-שְׁמַעוֹנִי, תהלים שָׁם, שׁוּחַר-טוֹב שָׁם). כִּי עַקֵּר בְּחִינַת קְרִיעַת יָם סוּף הִיא עַל-יְדֵי בְּחִינַת שְׁמִירַת הַבְּרִית כַּנַּ"ל. שֶׁהוּא בְּחִינַת יָם שֶׁל שְׁלֵמָה שְׁעוֹמֵד עַל י"ב שְׁבֻטֵי יָה כַּנַּ"ל, (כְּמִבְּאָר הַיֵּטֵב בַּמֶּאֱמָר הַנַּ"ל). וְעַל-יְדֵי בְּחִינַת יוֹסֵף, שְׁמִירַת הַבְּרִית, בְּחִינַת "וַיִּנָּס הַחוּצָה", עַל-יְדֵי-זֶה הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס, זֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית טז, ח) "מִפְּנֵי שָׂרֵי גְבֻרָתִי אֲנֹכִי בֹרַחַת", הַמּוֹכָא שָׁם בַּמֶּאֱמָר הַנַּ"ל, כִּי הַהֲרֵהוּרִים הַנַּ"ל שֶׁהֵם בְּחִינַת מְצוּלוֹת יָם, בְּחִינַת מְלָכוֹת הַרְשָׁעָה, הֵם בּוֹרְחִים מִלְּפָנֵי בְּחִינַת יוֹסֵף מִלְּפָנֵי י"ב שְׁבֻטֵי י"ה. וְאֵזִי נִבְקַע הַיָּם, כִּי נִשְׁאַר הַיָּם עוֹמֵד עַל י"ב שְׁבֻטֵי י"ה, וְאֵזִי יְכוּלִים י"ב שְׁבֻטֵי י"ה לְעַבֵּר בּוֹ בִּיבְשָׁה, כִּי הוֹלְכִים וְעוֹבְרִים בְּתוֹךְ יָם הַחֲכָמָה בְּלִי מוֹנֵעַ מֵהַמְצוּלוֹת יָם.

וְעַל-כֵּן בְּשָׁעָה שֶׁעָבְרוּ עַל הַיָּם נִתְגַּלָּה לָהֶם יָם הַחֲכָמָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה: (מְכִילֵתָא בְּשַׁלַּח ב) 'רָאָתָה שְׁפָחָה עַל הַיָּם' וְכוּ'. כִּי נִכְנַע שְׁפָחָה

בישא אמא דערב רב (הקדמת התקונים), מלכות הרשעה, תאנה הנ"ל. ואז גם מדרגות התחונות מאד של ישראל אפלו השפחה של ישראל, הכל נכלל בקדשה מאחר שנתבטל שפחה בישא וכו' כנ"ל.

ועל-כן ראתה שפחה דיקא על היים וכו', כל זה ביום ששי לספירה וכו', אף-על-פי שבלייל פסח נמשך עליהם הארה גדולה וכו' כנ"ל, אבל אחר כך, אחר יום ראשון, חוזרים לילך מדרגא לדרגא על-ידי ספירת העמר, (כמבאר בפונות). הינו אף-על-פי שבלייל פסח נמשך עליהם האור מלמעלה בבחינת ברוך כנ"ל, אף-על-פי שעדין לא תקנו כליהם בשלמות, אף-על-פי כן אחר כך נסתלק בחינת הארה זו והם צריכים לקבל האור בהדרגה, דהינו כפי תקון כליהם בימי הספירה, כן זוכין לקבל האור הדעת, דהינו התורה הקדושה ביום החמשים, שהוא חג השבועות:

(ג) וזה בחינת מ"ט ימי הספירה כנגד מ"ט אותיות שיש בקבלת על מלכות שמים בשמע וברוך שם, שהם כנגד מ"ט אותיות שיש בשמות י"ב שבטי י"ה. ועל-ידי הספירה של אלו הימים, שהם בחינת כלים, פי הימים הם בחינת כלים ומדות, על-ידי-זה יוצאין מטמאה לטהרה ומתקנין הימים והכלים כדי לזכות לקבל האור התורה בשבועות, בבחינת ברכה על-ידי

לקוטי הלכות פסח ה' ארבע-חיים תמה

תקון הכלים פנ"ל. ועל-כן ביום ששי לספירה, שהוא בחינת יוסף, בחינת שמירת הברית, אז נבקע הים לי"ב גזרים כנגד י"ב שבטי יז, שהם בחינת תקון הברית וכו' פנ"ל:

(יד) ועל-כן אחר שבעת ימי הפסח התר החמץ באכילה. וכמוכא בזהר (חלק ב' קפג:) משל לכן מלך, כי אחר שקבלו מצה אסוּוּתא יכולים לאכל חמץ, עין שם. כי בתחלה הכרחו לאכל רק מצה, שהוא בחינת האור הנמשך מלמעלה, בבחינת ברכה שלא על ידינו, בבחינת "הנה ברוך לקחתי" פנ"ל. ועל-ידי-זה יצאו ממצרים מטמאה לטהרה וזכו לבחינת תקון הברית, ונתתקנו עליהם על-ידי-זה, ואחר כך בששת ימי הספירה נתתקנו גם כן עליהם קצת, וזכו לבחינת קריעת ים סוף לשנים-עשר גזרים, שכל זה הוא בחינת תקון הברית פנ"ל. ואזי נתתקנו עליהם ויכולים לציר האור בבחינת ברכה, ואז יכולים לאכל חמץ, שהוא בחינת ציור פנ"ל, כי אז יכולים ישראל לציר האור לברכה על-ידי תקון עליהם, ועל-כן יכולים לאכל חמץ פנ"ל.

ועל-כן בשבועות מקריבין שתי הלחם מחמץ דיקא, כי אז אנו מצירין האור לברכה, ומקבלין התורה הקדושה בבחינת ברכה על-ידי תקון הכלים במ"ט ימי הספירה פנ"ל. ועל-כן מקריבין אז חמץ

דיקא, שהוא בחינת ציור האור לברכה על-ידי תקון הפלים במ"ט ימי הספירה פנ"ל, ברוך ה' לעולם, אמן ואמן:

וְעַל-כֵּן אוֹכְלֵי מִצֵּה שְׁבַעַת יָמִים, כִּי כָּל יוֹם כָּלוּל מִעֲשָׂרָה, וְהֵם כְּנֶגֶד שְׁבַעִים קָלִין כְּנֶגֶד גְּלוּת שֶׁל שְׁבַעִים אַמּוֹת שָׁזְכוּ לְצֵאת מִמֶּנּוּ, שָׁזְהוּ בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, וְכָל אֵלוֹ הַשְּׁבַעַת יָמִים צְרִיכִין לְאָכַל מִצֵּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֹר הַנִּמְשָׁךְ מִלְמַעְלָה בְּבְחִינַת בְּרָכָה כְּדֵי לְהַכְנִיעַ הַגְּלוּת שֶׁל שְׁבַעִים אָמִין כַּפְּנ"ל, וְלִזְכוּת לְבְחִינַת 'שְׁבַעִים פָּנִים לְתוֹרָה' כַּפְּנ"ל. (וְעַיֵן הַיֵּטֵב כָּל הַמְּאָמֵר הַנ"ל הַמְּתַחִיל: "בְּקָרוֹב עָלֵי מְרַעִים", מְרִישָׁא לְסִיפָא, וְאָז מְבֹאָרִים כָּל אֵלוֹ הַדְּבָרִים עַל נֶכוֹן):

הַלְכָה ו'

ענין פסח על-פי המאמר: (סנהדרין צח.) 'שאלו את רבי יוסי בן קיסמא אימתי בן דוד בא' וכו'? עין שם כל המאמר בלקוטי הראשון בסימן נ"ז:

והכלל, שעל-ידי נדר שנודרין איזהו דבר ומקומין מיד, על-ידי-זה זוכין לאמונת חכמים. ועל-ידי-זה מתנוצצים בו אורות האבות וכו', ועל-ידי-זה זוכין לענג שבת, הינו אכילה בקדשה, ואז יכול לפעול באכילתו מה שפועל בתענית, הינו להפיל אויביו לפניו

בזכות ענג שבת כמו שפועל בצום וכו', פי על-ידי הצום אויביו נופלים לפניו, פי על-ידי הצום מכניעין הפכד לפני המח ונותן הממשלה להמח, הינו שמכניע הפכד פועס (ברכות סא:), שהוא ראש המקטרגים, שהוא עשו, הוא אדום (בראשית לו, א), שאחיותו בפכד מלא דם (זהר חלק ג' רלד), ועל-ידי הצום מכניעין אותו, ומתקנין את המח ומפילים כל השונאים והצרים הנאחזין בהמקטרג הגדול הנ"ל, הנאחז בפכד פועס וכו', אבל כשזוכה לבחינת ענג שבת אז אין צריך לצום, פי פועל באכילתו מה שפעל על-ידי הצום, הינו "להשבית אויב" (תהלים ח, ג), פי אכילת שבת קדש היא וכו', אבל לרבות השלום צריכין להרבות בצדקה וכו' (אבות ב, ז), ויש חלוק בין השלום של תענית של חול ובין השלום של ענג שבת, פי זה אין לו פה, וזה יש לו פה, וזהו אין בין חמץ למצה אלא מ'ש'ה'ו' (טעמי המצוות לר"מ-הפבלי) נוטריקון: ו'היה מ'עשה ה'צדקה ש'לום וכו' (ישעיה לב, יז), (עין שם כל זה היטב):

(א) וזה בחינת פסח, פי עקר יציאת מצרים היה לגלות האמונה הקדושה, שזה עקר יציאת מצרים לקבל את התורה שהיא אמונה, כמו שכתוב: (תהלים קיט, פו) "כל מצותיך אמונה". כמו שכתוב: (שמות ג, יב) "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים"

וכו'. ועקר האמונה היא על-ידי אמונת חכמים, בחינת (שם יד, לא) "וַיֵּאֱמִינוּ בֵּה' וּבַמֶּשֶׁה עֲבָדוּ", כי אי אפשר להאמין בהשם כי אם כשמאמינן במשה עבדו, שהוא אמונת חכמים, כי "לגדלתו אין חקר" (תהלים קמה, ג), הוא יתברך מרמם ונעלה ונשא מאד מדעתנו. ואי אפשר להשיג האמונה הקדושה כי אם על-ידי הצדיקים האמתיים, שהם מכניסין בנו האמונה הקדושה. וצריכין אנו להאמין בהם ולבלי לסור מדבריהם ימין ושמאל.

וְכָל הַקְּלוּל שֶׁל כָּל הַדּוֹרוֹת, שֶׁהֵיוּ מְכַעֲסִין וּבְאֵין קֶדֶם מִתֵּן תּוֹרָה, שֶׁהֵם דּוֹר הַמְּבּוּל וְדוֹר הַפְּלָגָה, הַכֹּל הָיָה עַל-יְדֵי פֶגֶם אֱמוּנַת חַכְמִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (איוב כד, יח) "לֹא יִפְנֶה דֶרֶךְ כְּרָמִים". וּפֶרֶשׁ רַש"י שֶׁכְּרָמִים הֵם הַצְּדִיקִים, שֶׁהֵיוּ נִשְׁבָּעִין לְבָלִי לִפְנוֹת לְדַרְכָּם שֶׁל הַצְּדִיקִים הָאֱמֵתִיִּים הָעוֹמְדִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, כִּי בְּכָל דּוֹר וְדוֹר הָיוּ בּוֹדְאֵי צְדִיקִים גְּבוּהִים אֱמֵתִיִּים, כְּגוֹן מִתּוֹשְׁלַח וְנִחַ וְשֵׁם וְעֵבֶר וְחֲנוּךְ וְכִיּוֹצֵא בָּהֶם, וְאִם הָיוּ מְאֱמִינִים בָּהֶם, הָיוּ זוֹכִים עַל יָדָם לְאֱמוּנַת הַקְּדוּשָׁה וְלְדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְהָיוּ נִצּוּלִים מִן הַמְּבּוּל וְשָׁאֵר צְרוּת. וְאֲבָדוּ הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא, הַכֹּל עַל-יְדֵי פֶגֶם אֱמוּנַת חַכְמִים.

וְכֵן בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, עָקַר הַתְּקוּהָ לְזָכוֹת לַתְּכֵלִית הַנְּצָחִי לְחַיֵּי-עַד, הוּא עַל-יְדֵי אֱמוּנַת חַכְמִים אֱמֵתִיִּים אֲשֶׁר

זכו להתגבר על יצרם, וכפּו תאוּתם, והפכו פנייהם
 מהבלי העולם הזה לגמרי, ובחרו בחיים אמתיים, ויגעו
 וטרחו ביגיעות ועבודות גדולות לשמו יתברך, עד שזכו
 למה שזכו. והשיגו השגת אלקות, ובגדל כחם הם
 יכולים לקרב אותנו גם כן אליו יתברך. ואנו מחיבים
 להאמין בהם, כמו שכתוב: (דברים יז, יא) "לא תסור מן
 הדבר אשר יגידו לך" וכו'. כי הם יודעין להורות לנו
 הדרך אשר נלך בה ואת המעשה אשר נעשה:

(ב) נמצא, שעקר הוא אמונת חכמים. וזה היה עקר
 יציאת מצרים כדי לגלות האמונה הקדושה,
 לגלות כי "ה' הוא האלקים" (דברים ד, לה), שזה זוכין רק
 על-ידי אמונת חכמים וכנ"ל. ועל-כן בתחלת שליחות
 משה לישראל השיב תכף להשם יתברך: "והן לא
 יאמינו לי ולא ישמעו בקלי כי יאמרו לא נראה אליך
 ה'" וכו' (שמות ד, א). כי משה שאל זאת להשם יתברך:
 'איך יכולים להכניס אמונת חכמים בישראל', כי ראה
 תכף שהעקר הגאלי תלוייה שיאמינו בו ויקימו דבריו,
 וילכו אחר עצתו ככל אשר יורה אותם, על-כן שאל
 תכף להשם יתברך על אמונת חכמים איך יכניס בהם
 אמונת חכמים, כי חשב שהם רחוקים מאמונת חכמים,
 כמו שכתוב: "והן לא יאמינו לי" וכו' כנ"ל:

(ג) וזה בחינת שלשה האותות שמסר השם יתברך בידו

כדי שיאמינו בו, כי השם יתברך צוה לו להראות לישראל הענש והפגם הנעשה על-ידי פגם אמונת חכמים, כדי שיתחזקו באמונת חכמים ביותר, פי האות הראשון הוא שנוצטרעה ידו, זה בחינת המכות המפלאות הבאים על פגם אמונת חכמים, שהוא בחינת (עין דברים כח, סא) "מכה אשר לא כתובה בתורה", (כמו שכתוב שם במאמר הנ"ל). ועל-כן היה האות של מכת הצרעת בידו דיקא, כי הידים דיקא נפגמים על-ידי פגם אמונת חכמים, (כמו שכתב שם רבנו זכרוננו לברכה, על מאמר רבותינו זכרונם לברכה 'הב לי ידך' וכו'):

ד) ואחר כך הראה לו האות שנהפך ממטה לנחש, זהו גם כן בחינת פגם אמונת חכמים, שהוא בחינת "פרץ גדר ישכנו נחש" (קהלת י, ח), בחינת (שבת קי.) דילמא חוץ דרבנן טרקייה דלית ליה אסוותא, (כמו שכתוב שם במאמר הנ"ל). ואחר כך הראה האות שלישי שהפך מים לדם, זהו גם כן בחינת פגם אמונת חכמים, כי על-ידי אמונת חכמים שזוכין על-ידי גדר, על-ידי-זה זוכין לענג שבת פנ"ל. ואז נכנע הכבד מלא דם לגבי המח, (פמבאר במאמר הנ"ל). אבל כשאין זוכין לאמונת חכמים חס ושלום, אזי חס ושלום, מתגבר הכבד שמלא דם על המח, שהוא בחינת מים, בחינת דעת, כמו שכתוב: (ישעיה יא, ט) "ומלאה הארץ

דעה את ה' כמים לים מכסים". ועל-כן המכה הראשונה של מצרים היתה שנתהפך המים לדם, כי המצרים לא האמינו בנבואת משה, על-כן נלקו בדם שהתגבר עליהם הדם, שמשם היה אחיזתם בבחינת הכבד מלא דם. ועכשו נלקו על-ידי-זה בעצמו, כי כל מימיהם נהפך לדם, שזהו בחינת שהתגבר עליהם תקף הדם על הכבד, על שפגמו באמונת חכמים ולא האמינו במשה ולא רצו לשלח את ישראל:

ה) וזה בחינת מכות בכורות שעל-ידי-זה יצאו ישראל ממצרים. ועקר מכות בכורות והצלת בכורי ישראל היה על-ידי מצות קרבן פסח, כמו שכתוב: (שמות יב, כג) "ועבר ה' לנגף את מצרים וראה את הדם וכו' ופסחתי עליכם" וכו'. כי עקר יציאת מצרים היה להעלות ולהקים אמונה הנפולה שהוא אמונת חכמים, שעקר עבודת השם, שהוא תכלית יציאת מצרים, כמו שכתוב: "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים" וכו'. ועקר העבודה את השם תלויה באמונת חכמים כנ"ל, כי עקר גלות מצרים היה לתקן פגם דור המבול ודור הפלגה, כמובא (עין פרי-עץ-חיים, שער חג המצות, פרק א'). שהם פגמו באמונת חכמים כנ"ל, ועכשו היו צריכים לתקן זאת.

ועל-כן עקר יציאת מצרים היה על-ידי בחינת נדר (עין

זהר חלק ב' מג, מו, קטז; חלק ג' קצג:), שהוא בחינת פלא, כמו שכתוב: (מ"כה ז, טו) "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". על-כן עקר יציאת מצרים היה על-ידי מצות הקרבן פסח שהוא נדר, כי כל הקרבנות הם על-ידי נדר, שנודרין ומקדישין הבהמה לקרבן פסח וכיוצא. ועל-ידי-זה דיקא יצאו ישראל ממצרים, כי על-ידי הנדר שנודרו וקימו בקרבנות הפסחים שהקריבו, על-ידי-זה זכו להעלות האמונה הנפולה פנ"ל, שזהו עקר יציאת מצרים פנ"ל. ועל-ידי-זה התנוצצו בהם אורות האבות, כי כל יציאת מצרים היה בזכות אבות פנוצכר בפסוקים רבים. ועל-ידי הנדר של הקרבן פסח זכו לזה, שיזכר להם השם יתברך זכות אבות ויתנוצץ בהם אורותיהם, שעל-ידי-זה נגאלו.

וזה שכתוב: (תהלים עח, יב) "נגד אבותם עשה פלא בארץ מצרים שדה צען", הינו על-ידי פלא הנ"ל, שהוא נדר, על-ידי-זה נזכר להם ונתנוצץ בהם אור האבות (וכמבאר פסוק זה שם במאמר הנ"ל), ועל-ידי-זה היה עקר יציאת מצרים, בחינת "נגד אבותם עשה פלא בארץ מצרים" וכו' וכנ"ל. ועל-ידי אור האבות זכו לענג שבת שהיא אכילה דקדשה, שהוא בחינת אכילת מצה, כמו שכתוב: (ישעיה סו, יא) "למען תמצו והתענגתם". כמו שכתוב שם במאמר הנ"ל:

לקוטי הלכות פסח ו' ארח-חיים תנג

ו) ועל-כן עקר התחלת צמיחת הגאולה היה על-ידי קדשת שבת, שהוא בחינת שבת הגדול שלפני פסח. ועקר הנס של שבת הגדול, הוא שאז משכו ולקחו הקרבן פסח (עין שבת פז: בתוספות ד"ה: יאותו יום' וכו'), הינו עקר הגאולה היה על-ידי הנדר שנדרו הקרבן פסח והקדישו אותו. ועל-כן סבב השם יתברך שקימו זאת בשבת דיקא, דהינו בשבת שלפני פסח, כי על-ידי-זה בעצמו, הינו על-ידי הנדר של הקרבן פסח זכו לשבת, שהוא בחינת מצה, שהוא עקר יציאת מצרים שאז זכו לאכילת מצה, שהוא בחינת ענג שבת. וכל זה על-ידי הנדר, שהוא הקרבן פסח שנדרו בשבת הגדול, כי אז הקדישו את הקרבן פסח שהיה אז בעשר לחדש, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי על-ידי הנדר זוכין לענג שבת, שהוא בחינת מצה, (כמבאר במאמר הנ"ל).

ועל-כן על-ידי הקרבן פסח נצולו בכורי ישראל ונהרגו בכורי מצרים. ועל-ידי-זה היתה עקר הגאולה, כי עקר הבכורה באמת היא רק לישראל, שהם הבכור דקדשה באמת, בחינת (שמות ד, כב) "בני בכרי ישראל", כי ישראל עלה במחשבה תחלה' (עין בראשית רבה א), כמו שכתוב: (בראשית א, א) "בראשית ברא אלקים" וכו' 'בשביל ישראל שנקראו ראשית' (ויקרא רבה לו, ד).

ראשית היא בחינת בכור שנקרא "ראשית", כמו שכתוב: (דברים כא, יז) "כי הוא ראשית אנו" וכו'. אך על-ידי חטא אדם הראשון שנתערבו כל הדברים ונתהפכו ונשתנו מסדרן האמתי, זה גרם שיצא עשו תחלה ונדמה שהוא בכור. ועל-כן אחזו יעקב לעכבו. כי באמת אין הבכורה שיכה לעשו כלל רק לישראל לבדם. ועל-כן טרח ויגע יעקב אבינו עד שלקח הבכורה מעשו, ועל-כן לקח הבכורה מעשו על-ידי תאות אכילה של עשו הרשע, כמו שכתוב: (בראשית כה, ל) "הלעיטני נא מן האדם האדם הזה". ועל-ידי-זה מכר לו את הבכורה, כמבאר שם בפסוק.

כי הבכור הוא ראשית בחינת מחין (עין זחר חלק א' יג: ל: ומקונים דף ז.). וכשזוכין לשבר תאות אכילה ואזי המח נתעלה על הכבד מלא דם, שהוא עשו, זה עקר בחינת הבכורה דקדשה, שהוא בחינת התעלות המח על כל הגוף, כי המח הוא ראשית, בחינת בכור כנ"ל, אבל כשחס ושלום מתגבר עשו שהוא הכבד, על המח, שזה נעשה על-ידי פעם הבא על-ידי תאות אכילה, (כמו שכתוב שם במאמר הנ"ל). זה בחינת בכורה דסטרא אחרא, שחס ושלום עשו, שהוא בחינת כבד מלא דם' (עין בכורות נה), נוטל הבכורה והממשלה ומושל על המח, חס ושלום. שמה באין כל הגליות שהעכו"ם מושלין

על ישראל, כי ישראל אחיזתם במח, כי ישראל עלה במחשבה תחלה, והמחשבה הוא המח והם נקראין ראשית, בחינת "ראשית חכמה" (תהלים קיא, י), בחינת מחין. וכשהאמות שאחיזתם בפכד מלא דם, שהוא עשו, שכל הגליות על ידו, פמובא (עין דבר חלק ב' יב). כשהם שולטין על ישראל חס ושלום, זה בחינת התגברות הפכד על המח חס ושלום, דמתמן (שמות ה, ט) "תכבד העבדה", (פמובא בתקונים [עין תקוני דבר דף קז:]). וזה עקר גלות מצרים בחינת "תכבד העבדה", כי עקר גלות מצרים היה על-ידי עשו, שהוא בחינת פכד מלא דם, שהוא שר של מצרים, פמובא:

וזה בחינת התגברות הדמים שהיה בגלות מצרים, (פמובא בכתבים [עין פרי-עץ-חיים, שער חג המצות, פרק א]). כמו שכתוב: (יחזקאל טז, ו) "ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמין" וכו'. כי כל זה נמשך מחטא אדם הראשון, שעל-ידי זה היה עקר גלות מצרים, כי הוא פגם בתאות אכילה, ואכל מעץ הדעת טוב ורע. ועל-ידי זה נפגם הדעת, והתגבר הפכד כועס המלא דם. זהו בחינת "בעצבון תאכלנה" (בראשית ג, יז), בחינת עצבות וכעס הבא מפכד וטחול.

וזה בחינת דם נדות שנתהוה על-ידי חטא אדם הראשון (עין עירובין ק:; ועין בספר הלכותיים תזריע סימן יט),

הִינוּ בְּחִינַת הַתְּגַבְרוֹת הַדְּמִים כַּנִּל, שְׁזֵה עֶקֶר יִצְיָאָת
מְצָרִים כְּדִי לְבַטֵּל זְהֵמַת הַנְּחָשׁ וּלְטַהֵר מִן הַדָּם נְדוּת,
שֶׁהוּא טְמֵאת מְצָרִים, כַּמּוּבָא (פְּרִיעֵץ-חַיִּים שָׁם). נִמְצָא,
כְּשִׁזְכִּין שְׂתִתְגַּבֵּר הַמַּחַ עַל הַכָּבֵד זֶה בְּחִינַת בְּכוֹרָה
דְּקַדְשָׁה, בְּחִינַת בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּחִינַת מַח, שְׁזֵהוּ
עֶקֶר הַבְּכוֹרָה הָאֲמֵתִיּוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַח, בְּחִינַת
רֵאשִׁית כַּנִּל, אֲבָל לְהַפְּךְ חֵס וְשְׁלוֹם, כְּשִׁפּוּגִמִּין בְּתֵאוֹת
אֲכִילָה וְכַעַס עַד שֶׁמִּתְגַּבֵּר הַכָּבֵד חֵס וְשְׁלוֹם, זֶה בְּחִינַת
בְּכוֹרָה שֶׁל עֲשׂו, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה כָּל הַגְּלוּיֹת כַּנִּל. כִּי בְּכוֹר
הוּא בְּחִינַת מַלְכוּת (תְּקוּנִים דף ל.), (כְּמוֹ שֶׁפֶתַח רַבֵּנוּ
זְכָרוֹנוּ לְבִרְכָה, בְּמָקוֹם אַחֵר), כְּמוֹ שֶׁפֶתַח רַבֵּנוּ: (תְּהִלִּים פט,
כח) "אֵף אֲנִי בְּכוֹר אֲתִנְהוּ" וְכוּ'. וְכַשֶּׁמִּתְגַּבֵּר מַלְכוּת
דְּקַדְשָׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, זֶה בְּחִינַת בְּכוֹר דְּקַדְשָׁה וְכֵן לְהַפְּךְ,
חֵס וְשְׁלוֹם.

וְעַל-כֵּן נִתֵּן יַעֲקֹב לַעֲשׂו לְחֵם וּנְזִיד עֲדָשִׁים "וַיֵּאכֹל
וַיִּשָּׂת, וַיִּבְזֶה עֲשׂו אֶת הַבְּכֹרָה" (בְּרֵאשִׁית כה, לד),
הִינוּ שֶׁיַּעֲקֹב שָׁבַר וְסָלַק מִיִּשְׂרָאֵל תֵּאוֹת אֲכִילָה, רַק נִתֵּן
כָּל תֵּאוֹת אֲכִילָה לַעֲשׂו, וְעֲשׂו קִבֵּל זֹאת לְחֶלְקוֹ, שֶׁהוּא
יִמְלֵא תֵּאוֹתוֹ בְּאֲכִילָה וּשְׂתִיָּה בְּזֵה הָעוֹלָם. וְעַל-יְדֵי-זֶה
מָכַר אֶת הַבְּכוֹרָה לַיַּעֲקֹב, כִּי סָלַק עֲצָמוֹ מִן הַמַּח שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, כִּי שׁוּב אֵין לוֹ שׁוּם חֶלֶק בָּהֶם מֵאַחַר שֶׁסָּלְקוּ
בְּתֵאוֹת אֲכִילָה מֵהֶם וּנְתָנוּ לוֹ, כִּי עֶקֶר שְׁלִיטָתוֹ, חֵס

ושלום, כשישראל נופלים בתאות אכילה ואז הוא יונק מן המז ומקבל הבכורה, שהיא בחינת מז, לעצמו, אבל יעקב שבר תאות אכילה ולא רצה לתן לעשו, שהוא הכבד, שום יניקה מן המז, שהוא בחינת בכורה, רק נתן לו לחלקו זהמת עכירת האכילה הגשמיות כמו שבקש: "הלעיטני נא מן האדם האדם הזה" וכו'. ועל-ידי-זה נפרד עשו מן הבכורה והמז, ומכר הבכורה ברצונו ליעקב שהוא הבכור באמת, שעוסק תמיד להגביר המז על הכבד, שהוא בחינת הבכורה האמתיות כנ"ל:

ח) ועל-כן עקר יציאת מצרים היה על-ידי מכות בכורות, שעל-ידי-זה נכנעו בכורי מצרים, שהוא הבכור דסטרא אחרא, שהוא בחינת כבד מלא דם, בחינת עשו, שהוא השר של מצרים, שעל-ידי-זה נתבטל על הגלות של שעבוד מצרים, שהוא בחינת "תכבד העבודה" כנ"ל. ואז נצלו בכורי ישראל, שהוא הבכור דקדשה באמת, בחינת התעלות מלכות דקדשה שנקרא בכור על מלכות הרשעה. וכל זה היה על-ידי שעסקו אז בהקרבת פסח, שהוא בחינת נדר, שעל-ידי-זה זוכין לענג שבת, שעל-ידי-זה מכניעין כל הצרים והרודפין, כי מכניעין הכבד לגבי המז, שהוא הכנעת ובטול בכורי מצרים וגדלת והתעלות בכורי ישראל,

שהם בחינת מח וכנ"ל:

ט) וְזֶה שְׁנוּהֲגִים הַבְּכוֹרִים לְהִתְעַנּוֹת בְּעֶרְב פֶּסַח (מסכת סופרים כא, ג), כִּי הַכְּנֻעַת הַכְּבֵד לְגַבֵּי הַמַּח הוּא עַל-יְדֵי תַעֲנִית (כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב שָׁם בַּמָּאֵמֶר הַנ"ל) וְכַנ"ל:

וְזֶה שֶׁפָּתוּב בְּקֶרְבֵּן פֶּסַח: (במדבר ט, יא) "עַל מִצּוֹת וּמְרוֹרִים יֹאכְלוּהוּ". כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַפְּלִיא אֲזַ חֲסֵדוֹ עִמָּנוּ, וְכֵן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, כִּי לְהַכְנִיעַ הַכְּבֵד לְגַבֵּי הַמַּח, שֶׁהוּא עֶקֶר יְצִיאַת מִצְרַיִם, בְּחִינַת הַרִיגַת בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם וְהַצֵּלַת בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי תַעֲנִית, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מְכַנְיַעִין הַכְּבֵד לְגַבֵּי הַמַּח (עֵינֵי זֶהר חֶלֶק ב' קנ"ג. שְׁעַר רוּחַ הַקֹּדֶשׁ דָּף ו', ז), (כְּמִבְּאֵר שָׁם). אֲבָל אֲזַ בְּשַׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם לֹא הָיָה אֲפָשֶׁר לְהִמָּתִין לְהוֹצִיאָם עַד שִׁיכְנִיעוּ הַכְּבֵד עַל-יְדֵי הַתַּעֲנִית, כִּי הָיוּ מְשַׁקְעִים בְּטַמְאַת מִצְרַיִם מְאֹד, (כְּמוֹ שֶׁמוּבָא בַּפְּתָבִים (עֵינֵי פְרִיעֵז-חַיִּים שָׁם)). וְאִם הָיָה רוּצָה לְהִמָּתִין עַד שִׁיזְכוּ לְהַכְנִיעַ טַמְאַת מִצְרַיִם, שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּבֵד מְלֵא דָם עַל-יְדֵי הַתַּעֲנִית, הָיוּ חֹסֵי וְשָׁלוּם, נִשְׁאָרִים שְׁקוּעִים שָׁם. עַל-כֵּן הַפְּלִיא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חֲסֵדוֹ וְהוֹצִיאָם עַל-יְדֵי בְּחִינַת פְּלֵא, הִינּוּ עַל-יְדֵי בְּחִינַת נֶדֶר, שֶׁהוּא הַקֶּרְבֵּן פֶּסַח, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִינֵי לְעֹנֵג שֶׁבֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲכִילָה דְקֻדְשָׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְצָה, שֶׁהוּא מַחִינֵי גְדוּלִים מְאֹד (שָׁם פָּרָק ו'), בְּחִינַת עֲנָג שֶׁבֶת, וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא יֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת שֶׁבֶת

לקוטי הלכות פסח ו' ארבע-חיים תנט

הגדול שקדם פסח, כי עקר יציאת מצרים על-ידי
בחינת שבת כנ"ל. וזכו על-ידי אכילה דיקא, הינו
על-ידי אכילת מצה שהוא אכילה דקדשה, בחינת ענג
שבת, להכניע על-ידי-זה דיקא טמאת מצרים, בחינת
מרירת השעבוד של הפכד, בחינת "תכבד העבודה".
וכל זה זכו על-ידי הנדר שהוא הקרבן פסח. וזה
שפתוב בפסח: "על מצות ומרורים לאכלוהו". כי
על-ידי הפסח, שהוא נדר, זוכין למצה, שהוא ענג שבת
כנ"ל, שעל-ידי-זה מכניעין הפכד בחינת תכבד
העבודה, שהוא מרירות השעבוד, בחינת מרור. וכל זה
זוכין על-ידי אכילה דקדשה דיקא כנ"ל, וזהו: "על
מצות ומרורים לאכלוהו" כנ"ל:

○ וזה בחינת גדל השפע של עצירות שזכו בשעת
יציאת מצרים, כמו שפתוב: (בראשית טו, יד)
"ואחרי כן יצאו ברכש גדול". וזה בחינת הברכה
שלקח יעקב מעשו, וכל זה היה על-ידי שלקח תחלה
ממנו את הבכורה, כמו שפתוב: (שם כז, לו) "את בכרתי
לקח והנה עתה לקח ברכתי". כי כשנתעלה המח על
הפכד, שהוא בחינת בכורה דקדשה, אזי ישראל נזונין
תחלה ונמשך כל השפע והברכה להמח תחלה, דהינו
לישראל, ואז כל השפע והעשירות לישראל אשר
בשבילם נברא העולם, וכל אשר בה וכל ההשפעות

וְכָל הָעֲשִׂירוֹת וְכָל הַטּוֹב שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, הַכֹּל שִׁיךְ לָהֶם לְבַד, אֲשֶׁר בְּשִׁבְלָם נִבְרָא הַכֹּל. רַק כְּשֶׁחַס וְשָׁלוֹם פּוֹגְמִין יִשְׂרָאֵל, וּמִתְגַּבֵּר חַס וְשָׁלוֹם, עַל הַגְּלוֹת שֶׁל הַכְּבֵד עַל הַמַּח חַס וְשָׁלוֹם, אִזּוּ הַכְּבֵד נִזְוֵן תְּחִלָּה וְאִזּוּ הֵם גּוֹזְלִין הַשֶּׁפַע תְּחִלָּה חַס וְשָׁלוֹם, וְיִשְׂרָאֵל נִזְוֵנִין מִתְמַצִּית, כַּמּוּבָא (זוהר חלק ב' קנב:).

וְעַל-כֵּן בְּשַׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, שָׂאז נִכְנַע בְּכוֹר דְּסִטְרָא אַחֲרָא וְנִכְנַע הַכְּבֵד לְגַבֵּי הַמַּח, עַל-כֵּן חֲזָרָה הַשֶּׁפַע לְמִקּוֹמָהּ הָאֲמֵתִי לְיִשְׂרָאֵל "וַיִּנְצְלוּ אֶת מִצְרַיִם" (שְׁמוֹת יב, לו), כִּי לְקַחוּ מֵהֶם כָּל הָעֲשִׂירוֹת שֶׁהָיָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּאֲמֵת, כִּי כָּל טוֹב שִׁיךְ רַק לְיִשְׂרָאֵל שְׁנִקְרָאִים 'רֵאשִׁית', שֶׁהֵם הַבְּכוֹר בְּאֲמֵת אֲשֶׁר בְּשִׁבְלָם נִבְרָא הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "בְּרֵאשִׁית בָּרָא" — בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל שְׁנִקְרָאוּ 'רֵאשִׁית', בְּחִינַת בְּכוֹר דְּקַדְשָׁה כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן יַעֲקֹב עַל-יְדֵי שֶׁלְקַח הַבְּכוֹרָה מֵעֶשָׂו, עַל-יְדֵי-זֶה לְקַח מִמֶּנּוּ הַבְּרָכָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וְאֵת בְּכוֹרְתִי לְקַח וְהִנֵּה עָתָה לְקַח בְּרַכְתִּי". כִּי הָא בְּהָא תְּלִיא וְכַנ"ל.

וְעַל-כֵּן לְקַח יַעֲקֹב הַבְּרָכָה מֵאָבִיו עַל-יְדֵי הַמְטַעְמִים שֶׁעָשָׂה לְאָבִיו כַּאֲשֶׁר אָהַב, כִּי הַמְטַעְמִים שֶׁל יַעֲקֹב הֵם בְּחִינַת אֲכִילָה דְּקַדְשָׁה, בְּחִינַת עֲנֵג שְׁבֵת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: (בְּרֵאשִׁית כז, כז) "רֵאֵה רֵיחַ בְּנֵי כְרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרַכּוּ ה'", שֶׁהוּא שְׂדֵה תְּפוּחִין קַדִּישִׁין, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ

רש"י שם, שזהו בחינת סעדת שבת שנקרא 'חקל תפוחין קדישין' כידוע (עין זהר חלק ב' פח). ועל-כן קבל יעקב הברכה בליל פסח על-ידי שני גדיי עזים שעשה לאביו, אחד הקריב לפסח, ואחד הקריב לחגיגה (עין פירוש רבי אליעזר פרק לב), כי קרבנות הם בחינת נדר, שעל-ידי-זה זוכין לענג שבת ומכניעין הכבוד מלא דם, שהוא עשו ולוקחין ממנו הבכורה והברכה ומחזירין להמת, שהוא הבכור דקדשה, בחינת יעקב, שזהו עקר בחינת יציאת מצרים, שהיה בליל פסח שאז קבל יעקב הברכה, שהוא כל ההשפעות וכל העשירות, כמו שכתוב: (בראשית כז, כח) "ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ" וכו'. בחינת (שם טו, יד) ואחרי כן יצאו ברכש גדול וכנ"ל:

ועל-כן נקרא 'פסח' — 'פה סח', כמובא (פרי-עץ-חיים שער חג המצות פרק ו) זה בחינת שלום שיש לו פה שזוכין בפסח, שזהו בחינת מצה שזוכין לאכל בפסח, שהוא בחינת שלום שיש לו פה, (כמבאר במאמר הנ"ל):

יא) וזה שקורין פרשת (שמות כב, כד) "אם כסף תלוה" בימי הפסח (מגילה לא.), כי עקר העניות וההלואות חס ושלום, נמשכין מבחינת הנ"ל, הינו מבחינת התגברות הכבוד על המת חס ושלום, שאז

הַעֲכוּ"ם שְׂאֲחִיזָתָן בְּכָבֵד בְּבַחֲיַנַּת עֲשׂוֹ שְׂמֻמָּנָה עַל כָּל הַגְּלִיּוֹת, אִזּוּ הֵם שׁוֹלְטִין עַל יִשְׂרָאֵל חֶס וְשָׁלוֹם, וְהֵם לוֹקְחִין כָּל הַשֶּׁפַע חֶס וְשָׁלוֹם, וְיִשְׂרָאֵל נִזְוֵנִין מִתְמַצִּית. וְעַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁךְ הָעֲנִיּוֹת חֶס וְשָׁלוֹם לְיִשְׂרָאֵל, כִּי בְּזִמְנֵי שִׂישְׂרָאֵל עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם אִזּוֹ נִתְקַיֵּם: (דְּבָרִים טו, ד) "אִפְסֵי כִי לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֲבִיוֹן כִּי בָרֶךְ יִבְרַכְךָ" וְכוּ'. הֵינּוּ שִׂישְׂרָאֵל מְקַבְּלִין הַבְּרָכָה וְהַבְּכוּרָה מִן עֲשׂוֹ. וְהֵם מוֹשְׁלִין עָלָיו וְאִזּוֹ אֲבִיוֹנִים בְּאַחֲרֵים וְלֹא בָכֶם, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבְרָכָה (סְפָרֵי שָׁם).

כִּי עֵקֶר הָעֲנִיּוֹת חֶס וְשָׁלוֹם, הוּא מְבַחֲיַנַּת הַתְּגַבְרוֹת הַכָּבֵד עַל הַמַּחֲ חֶס וְשָׁלוֹם כְּנִ"ל, שְׂזֵה בָּא עַל-יְדֵי פָגַם תְּאוֹת אֲכִילָה, שְׂזֵהוּ בַחֲיַנַּת פָּגַם אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, שְׂעַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁךְ חֶס וְשָׁלוֹם, טְרַחַת וְטְרַדַּת עֲבוֹדַת הַפְּרָנְסָה, בַּחֲיַנַּת "בְּעֲצָבוֹן תֵּאֲכַלְנָה", בַּחֲיַנַּת (בְּרֵאשִׁית ג, יז, יט) "בְּזַעַת אִפְּךָ תֵּאֲכַל לֶחֶם" וְכוּ', שְׂזֵהוּ בַחֲיַנַּת הַתְּגַבְרוֹת הַכָּבֵד, בַּחֲיַנַּת "תְּכַבֵּד הָעֲבוֹדָה", הֵינּוּ בַחֲיַנַּת עֲבָדוֹת וַיְגִיעַת הַפְּרָנְסָה.

וְזֵה בַחֲיַנַּת "שְׂטוֹ הָעַם וְלִקְטוֹ" (בְּמִדְבָּר יא, ח) — 'בְּשִׂטוֹתָא', (כְּמוֹבָא בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ (חֶלֶק ב' סג)), הֵינּוּ שְׂמַחְמַת שְׂטוֹת וְהָעֵדֶר הַדַּעַת צְרִיכִין לְטְרַח מְאֹד וְלִשְׁוִיטט עֲבוֹר פְּרָנְסָה, הֵינּוּ כְּנִ"ל, שְׂעַקֵּר יְגִיעַת וְכִבְדוֹת הַפְּרָנְסָה חֶס וְשָׁלוֹם, הוּא רַק מַחְמַת הַתְּגַבְרוֹת הַכָּבֵד עַל

לקוטי הלכות פסח ו' ארבע-חיים תסג

המח חס ושלום, כנ"ל, שזהו בחינת פגם הדעת, ועל-ידי-זה מתגבר חס ושלום, בחינת תכבד העבודה, שהוא בחינת כבוד מלא דם, כי דמים תרתי משמע, הינו עשו שאחיותו בכבוד הוא שופך דמים וגם לוקח דמים וממון של ישראל חס ושלום, כשמתגבר חס ושלום, על-ידי עוונות ישראל, חלילה, ואז צריכין לטרח מאד עבור הפרנסה מחמת העדר הדעת מחמת שהתגבר הכבוד חס ושלום, על הדעת, שזהו בחינת "שטו העם ולקטו", הינו שפרנסתם בטרחא גדולה. וזהו מחמת שטות והעדר הדעת בחינת 'שטו' — בשטותא', (כמו שכתוב בזהר הקדוש וכנ"ל).

וזהו: 'כל המקבל עליו על תורה, מעבירין ממנו על מלכות ועל דרך ארץ, וכל הפורק ממנו על תורה, נותנין עליו' וכו' (אבות ג, ה). כי התורה היא הדעת (עין זהר חלק ב' סב.), ועל-כן 'כל המקבל עליו על תורה', שזהו בחינת התגברות המח על הכבוד, שהוא סטרא דגופא, סטרא דעשו, אז 'כשזה קם זה נופל' (רש"י תולדות כה, כג ועין פסחים מב:) ואז 'מעבירין ממנו על מלכות ועל דרך ארץ', כי נתבטל ממשלת ומלכות עשו שאחיותו בכבוד, שזהו בחינת העברת ובטול על מלכות. וממילא נתבטל גם על דרך ארץ, דהינו על עבודת וטרחת הפרנסה, כי עקר טרחת הפרנסה הוא רק מחמת

התגברות הכבוד שהוא בחינת עשו, שזהו בחינת תכבד
העבודה כנ"ל.

ועל-כן 'כל הפורק ממנו על תורה' ונחלש הדעת חס
ושלום, ומתגבר הכבוד חלילה, על-כן נותנין
עליו על מלכות ועל דרך ארץ, כי הא בהא תליא, כי
על דרך ארץ, שהוא טרדת הפרנסה נמשך מעל מלכות,
דהינו על מלכות הרשעה, שהוא מלכות אדום
שאחיזתו בכבוד שמשם עקר טרחת הפרנסה כנ"ל, אבל
כשמקבל עליו על תורה ומגביר הדעת ונחלש ונכנע
הכבוד לגבי המח אז מעבירין ממנו על מלכות ועל דרך
ארץ הנאחזין בהכבוד וכנ"ל:

(יב) וזה שהזהיר התורה לגמול חסד עם העני הלוחה
ולבלי להיות לו פנושה, כי זה העני אשר מטה
ידו עד שהכרח לבא לידי הלואה מאחרים, זה נמשך
מהתגברות הכבוד חס ושלום, שמשם עקר העניות
כנ"ל. ועל-כן בא לידי הלואה, שהוא בחינת עבדות,
בחינת "עבד לזה לאיש מלוחה" (משלי כב, ז), שזהו בחינת
"תכבד העבודה", שהוא בחינת כבוד, שמשם עקר
העניות וההלואות. ועל-כן הזהירה התורה לישראל
לחוס על הלוחה לבלי להיות לו פנושה כדי להצילו
ולהעלותו מבחינת עבדות מבחינת 'עבד לוחה', רק
להתנהג עמו כבן חורין, להעלותו מעבדות לחרות. כי

עקר ההלואה הוא בשביל להחזיק ביד הלואה, אולי יוכל להרחיב ידו על-ידי-זה שיזכה לפרנסה על-ידי-זה, כמו שכתוב: (ויקרא כה, לה) "וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו" וכו'. וכמו שפרש רש"י שם: 'אל תניחנו לפל אלא תחזיק בו עד שלא יפל' וכו', פי העניות חס ושלוש, הוא מהתגברות הכבוד על המח חס ושלוש, ועל-כן זה שבא לידי עניות, שהוא התגברות הכבוד חס ושלוש על המח, ומחמת זה העניות מעביר על דעת קונו (עירובין מא:), כי דעתו מתבלבל מחמת שהתגבר חס ושלוש, אחיזת הכבוד. וכל מה שמתגבר יותר העניות, נחלש הדעת בכל פעם יותר, וכמו כן מתגבר, חס ושלוש, הכבוד יותר, ומחמת זה העני הוא בכעס תמיד, כי הכעס הוא בחינת כבוד כועס, שהוא בחינת עניות, ומחמת שזה עניא עניותא אזיל' (בבא קמא צב.) וכנ"ל.

ועל-כן זה שמרחם על העני ומשפיע לו פרנסה, הוא מחיה נפשו ממש, ויכול להציל את העני מן העניות לגמרי, כי על-ידי-זה שנותן לו ומחיה נפשו ומרחיב דעתו, על-ידי-זה מתגבר הדעת על הכבוד, וכל מה שמתגבר הדעת נכנע הכבוד, שעל-ידי-זה מתבטל העניות כנ"ל.

וזהו בחינת מצות גמילות חסדים, שגדולה מן הצדקה

(ספ"ה מט:), כי על-ידי הגמילות חסדים שמלוה לו ומרחיב לו לפי שעה, על-ידי-זה יכול להצילו מן העניות לעולם, כי על-ידי-זה שעוזר לו ומלוה לו ומרחיב דעתו, על-ידי-זה נכנע הכבוד וכל מה שנכנע הכבוד יותר נתגדל המוח יותר. וכל מה שנתגדל המוח יותר נכנע הכבוד יותר, עד שיכול לבטל העניות לגמרי וכנ"ל. ועל כן הזהירה התורה על המלוה לבל יהיה לו פנושה, כדי להצילו מעבודות מבחינת "עבד לזה" וכו', כדי להצילו מבחינת התגברות הכבוד, שהוא בחינת "תכבוד העבודה", בחינת עבודות פנ"ל, שממש עקר העניות וההלואות, חס ושלום פנ"ל, רק להתנהג עם הלזה כאלו לא לזה ממנו כלל ולא יהיה לו פנושה, כדי להצילו מבחינת עבודות, כדי להכניע בחינת "תכבוד העבודה", בחינת כבוד מלא דם כדי לבטל העניות מישראל, כי על-ידי-זה שאינו פנושה להלזה, על-ידי-זה מכניע בחינת הכבוד, בחינת עבודות פנ"ל. ועל-ידי-זה יוכל הלזה לזכות להרחיב ידו ולפרע להמלוה ולהנצל מן העניות לגמרי וכנ"ל.

ועל-כן קורין פרשה זו "אם כסף תלוה וכו' לא תהיה לו פנושה" וכו' בימי הפסח, שהוא זמן חרותנו, כי זה בחינת יציאת מצרים שזכינו לצאת מעבודות לחרות, שכל זה היה על-ידי הכנעת הכבוד

לגבי המח פנ"ל, שזהו בחינת "לא תהיה לו פנושה"
 כדי להציל ישראל מבחינת עבדות, להעלותם מעבדות
 לחרות וכנ"ל:

הלכה ז

על-פי התורה ואלה המשפטים — אמונה' בלקויטי
 הראשון סימן ז' בדרך ח עמוד ב. עין שם כל
 התורה מרישא לסיפא:

(א) וזהו בחינת פסח ויציאת מצרים, כי עקר גלות
 מצרים היתה על פגם ארץ ישראל, שהיא
 בחינת פגם האמונה והתפלה והנסים על-ידי שאמר
 אברהם: (בראשית טו, ח) "במה אדע" (עין נדרים לב.) ובזה
 פגם בבחינת ארץ ישראל, שהיא בחינת אמונה וכו'
 (וכמבאר כל זה היטב שם בהתורה הנ"ל). ועכשו
 בפסח הוא יציאת מצרים, זמן הגאולה והנסים אשר
 עשה עמנו השם יתברך נסים ונפלאות ומופתים נוראים
 ועצומים והוציאנו ממצרים, כדי להביאנו לארץ
 ישראל, כמבאר בכמה פסוקים. וכמו שכתוב: (דברים ו,
 כג) "ואתנו הוציא משם למען הביא אתנו, אל הארץ
 אשר נשבע לאבותינו". וכן בכמה פסוקים ובכל התורה,
 שעקר יציאת מצרים היתה לבא לארץ ישראל. והכל
 בשביל האמונה הקדושה כדי לזכות לאמונה שלמה,

שזהו עקר הכל.

זוה עקר עבודת האדם כל ימי חייו. ובשביל זה בא האדם לעולם הזה כדי לזכות לאמונה, כדי להכיר אותו יתברך, שזהו התכלית מכל התכליתין. וכל עקר יציאת מצרים, ומתן תורה, וכל האותות והמופתים הנוראים, אשר עשה השם יתברך עם אבותינו ועמנו, מיום יציאת מצרים עד היום הזה בכל דור ודור, הכל בשביל לפרסם אלקותו, לידע ולהודיע ולהודע שהוא השליט, הוא היוצר, הוא הבורא יתברך ויתעלה שמו לנצח, כדי שנזכרה לאמונה שלמה באמת:

(ב) והנה מבאר בהתורה הנ"ל, שאי אפשר לזכות לאמונה כי אם על-ידי אמת, כמו שכתוב: (ישעיה יא, ה) "והיה צדק אזור מתניו ואמונה אזור חלציו". והקשה בזוהר (חלק ג' קצח:), 'הינו צדק, הינו אמונה?! אלא צדק כד אתחברת באמת אתעבידת אמונה'. נמצא, שעקר האמונה היא על-ידי אמת. וכבר בארנו הדברים קצת. ועוד לאלקי מלין לבאר יותר בחסדי ה'.

כי באמת עקר האמונה הוא במה שאין השכל מבין, כי במה שהשכל מבין אינו נקרא אמונה, מאחר שמבין הדבר מדעתו. ואם כן מאחר שאינו מבין הדבר איך יבא לאמונה. ועל-כן עקר האמונה הוא על-ידי

אמת. כי ראוי להבר דעת מי שיש לו מח בקדקדו ורוצה בתקון נפשו והצלחתו האמתית, להסתפל על האמת היטב היטב, בעין האמת בלי נצחון וקנטור, כי על-ידי נצחון יכולין להפך כל מיני אמת לשקר, חס ושלום. וכל הלשונות שאומרים באמת יכולין להפך מהפך אל הפך עד אין קץ ותכלית. ואף-על-פי-כן האמת הוא אחד:

א) על-כן צריך כל אחד, מי שרוצה לחוס על עצמו ועל נפש בניו ובנותיו, ועל כל הדורות העתידין לצאת ממנו, עד סוף כל הדורות, לבל יטעה את עצמו חס ושלום, כי כל אחד אינו מטעה כי אם את עצמו "ודבר אלקינו יקום לעולם" (ישעיה מ, ח), כי קושטא קאי ושקרא לא קאי (שבת קד.). וכמו שכתוב: "שפת אמת תכון לעד" (משלי יב, יט). כוננת לא פתיב, אלא 'תכון' (זהר חלק ב' קפח:), שהאמת עתיד להתקיים, כי בימות המשיח ולעתיד לבא יתקיים האמת. ואז ידעו בין צדיק לרשע וכו'. ואף-על-פי שגם השקר כשמתלבש באמת אומר כך. עד שאי אפשר להבחין כלל בשום אופן (כי אם על-ידי צעקה ושועה הרבה להשם יתברך), אף-על-פי-כן, לעתיד בודאי ידעו האמת, וסוף כל סוף יתודע האמת לאמתו היכן הוא.

והכלל, שכשהאדם רוצה לזכות לאמונה שלמה בהשם

יתברך ובצדיקי האמת ובאנשים כשרים באמת, צריך
 לו להסתכל על האמת לאמתו, ולא יטעה את עצמו
 כלל, רק יסתכל על האמת באמת, ואז בודאי יזכה
 לאמונה שלמה, כי אף-על-פי שלא יזכה להבין הדבר
 היטב בדעתו, אף-על-פי כן אם יסתכל על האמת
 לאמתו יזכה להבין בדעתו שראוי לו להאמין. למשל,
 בעקר האמונה הקדושה להאמין בהשם יתברך
 ובתורתו הנתונה על-ידי משה רבנו עליו השלום, בכתב
 ובעל פה ובהשגחתו הפרטיות וכו', אף-על-פי שיש
 כמה דעות זרות ונפסדות של המחקרים והאפיקורסים,
 עד שפמה מגדולים בני ישראל נתפסו בהם, עד שנמצא
 בספרי המפרשים שנדפסים אצל המקראות הגדולות,
 שפתיחת פי האתון היה במראה, רחמנא לצלן, רחמנא
 לשיזבן, מהאי דעתא שבשפתא, שהיא כפירה גמורה
 ואין אפיקורסות גדול מזה, רחמנא לצלן, וקצתם
 אומרים דעות זרות של כפירות של שטות והבל על
 שאר המופתים הנוראים, כמובא בספריהם, אשרי מי
 שזוכה לבלי להסתכל בהם כלל, אבל אף-על-פי-כן מי
 שרוצה להסתכל על האמת לאמתו כפי המקבל בידינו
 מדור לדור, יבין וידע באמת, שכל הנסין והמופתים
 היו בגשמיות, כמבאר בהתורה הקדושה, ובנביאים
 ובכתובים, ובתלמוד בבלי וירושלמי ומדרשים, כי
 השם יתברך הוציאם ממצרים בנסים נפלאים בגשמיות,

שנעשה מהמים דם למצרים, ולישראל היה מים, וכיוצא בזה בשאר המכות, וקרע לנו את הים, והעבירנו בתוכו בחרבה, והמצרים רדפו אחריהם, ונשקעו בו בפקדתו ובגזרתו יתברך, והיה עשר נסים נוראים על הים (עין אבות ה, ד ותנחומא בשלח), כמבאר במדרשים ובגמרא. וכן שאר הנסים הנוראים, לכל האותות והמופתים, והמורא הגדול, אשר עשה משה לעיני כל ישראל, שהוריד את המן ארבעים שנה רצופים, הנשמע כזאת או הנראה כמוהו? כמו שכתוב: (דברים ד, לב-לג) "כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך, הנהיה כדבר הזה הנשמע כמוהו השמע עם" וכו'. וכן המופתים הנוראים, אשר היה אחרי כן בכל דור ודור בימי יהושע, שהעמיד החמה בעולם, עד שנתפרסם שמעו בכל העולם, ושאר הנסים והנפלאות המבארים בספרי המקרא ובדברי רבותינו זכרונם לברכה. והצלת חנניה מישאל ועזריה מכבשן האש, ודניאל מגוב אריות, ומפלת המן שנתהפך מהפך אל הפך, שבתחלה הרג אשתו מפני אוהבו המן (עין אסתר רבה א, א), ואחר כך נתהפך מהפך אל הפך, שהרג המן מפני אסתר. ומרדכי נתעלה ונתגדל במקומו וכו', כמו שכתוב: (אסתר ט, א) "ונהפוך הוא" וכו', וכיוצא בזה שאר הנסים הנוראים שעשה השם יתברך לאבותינו ולנו בנגלה ובנסתר, אף-על-פי שיש אפיקורסים המכחישים בהם בדרכי

שְׁטוּת וְהֶבֶל, אֲבָל מִי שְׁרוּצָה לְהִסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת לְאֲמָתוֹ,
יִרְאֶה בְּעֵינָיו כִּי הֶבֶל יִפְצָה פִּיהֶם, וְאֵין צְרִיכִים לְדַחֲוֹתָם,
כִּי הַשֶּׁקֶר וְהַשְׁטוּת נוֹפֵל מִמִּילָא וְהָאֱמֶת עַד לְעֲצָמוֹ.

וְרֵאוי לָנוּ לְהוֹדוֹת מְאֹד לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ,
אֲשֶׁר הִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים הָאֵלֶּה, וְנָתַן לָנוּ תוֹרַת
אֱמֶת, וְהָאִיר עֵינֵינוּ לְהִסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת, עַד שְׁזָכִינוּ
לְהֶאֱמִין בְּהַשֵּׁם וּבַמַּשֶּׁה עֲבָדוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה. וְכִמוֹ כֵּן
עֲבָשׁוּ בְּעֵינֵי הַמַּחְלֻקֹת וְהַקְּטֹגוֹרִיא שְׂבִין הַצְּדִיקִים
וְהַיִּרְאִים, עַד שְׂאֵין אֶחָד יוֹדֵעַ הֵיכָן הָאֱמֶת. אִם יִרְצֶה
הָאָדָם לְהִסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת לְאֲמָתוֹ וְלֹא יִטְעֶה אֶת עֲצָמוֹ,
בְּוֹדָי יִזְכֶּה לִידַע הָאֱמֶת וַיֵּבֵא לְאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, כִּי אֲמוּנָה
תְּלוּיָה בְּאֱמֶת כַּנִּ"ל, הֵינּוּ כְּשֶׁרוּצָה לְזָכוֹת לְאֲמוּנָה שְׁלֵמָה,
צָרִיף לוֹ לְהִסְתַּכֵּל רַק עַל הָאֱמֶת, וְלִהְיוֹת חֲפֵץ בְּאֱמֶת
תְּמִיד, וְלִבְלִי לְהוֹצִיא שׁוּם דְּבַר שֶׁקֶר מִפִּיו, וְלִבְלִי לְרַמּוֹת
אֶת חֲבֵרוֹ וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׁלֹא לְהַטְעוֹת אֶת עֲצָמוֹ, רַק יִסְתַּכֵּל
עַל הָאֱמֶת לְאֲמָתוֹ, וְאִזּוּ יִבִּין שְׂבֹדָי רֵאוי לוֹ לְהֶאֱמִין
בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וּבַהַצְּדִיקִים אֲמֵתִיִּים, אֶף-עַל-פִּי שֵׁישׁ לוֹ
כַּמָּה קְשִׁיּוֹת וּבִלְבוּלִים שְׂאֵינוּ יָכוֹל לְתַרְצֵם, אֲבָל אֶף-עַל-
פִּי-כֵן יִבִּין מֵרַחוּק שְׂרֵאוי לוֹ לְהֶאֱמִין (בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ), כִּי
יִבִּין שֶׁהָאֱמֶת הוּא כֶּף, שְׁגָם בְּיָמֵינוּ הִיָּה הַבַּעַל שֵׁם טוֹב
זָכַר צְדִיק וְקָדוֹשׁ לְבָרְכָה, בַּעַל מוֹפֵת גָּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד.

אף-על-פי שיש הרבה כופרים שמתלוצצים משבחי הבעל שם טוב זכר צדיק לברכה, עד שכמה אנשים כשרים וצדיקים נתפסו ברשת שלהם, וחולקים על מה שהדפיסו ספר שבחי הבעל שם טוב זכרוננו לברכה. וקצת אומרים שהמופתים אמת, אבל לא היה ראוי להדפיסם, ובמחילה מכבודם הגדול, גם הם שגו בזה, כי עקר פחדם של הכשרים, שאומרים שלא היו צריכים להדפיסם, הוא מחמת לצנות הכופרים והמתנגדים, אבל בשביל זה אין ראוי למנע האמת מהחפץ באמת, ויאבדו הם ואלף פיוצא בהם, ודבר אחד מדברי תורה אל יתבטל, כי באמת רב הדברים הנדפסים בשבחי הבעל שם טוב, זכר צדיק וקדוש לברכה, רבם ככלם מספרים כל העולם מכבר, והמופתים הנוראים של הבעל שם טוב זכר צדיק וקדוש לברכה מפרסמים בכל העולם, ובפרט בין יראי השם וחושבי שמו. וכבר ספר צדיק גדול אחד מגדולי תלמידיו, ואמר בפרוש בבית הכנסת ברבים בשעת הדרשה, שבאם לא נמצא שבחי האר"י זכרוננו לברכה יותר ממה שנדפסו, ראינו אנחנו מרבנו יותר מזה, כמפרסם זה הספור. והכלל, שעקר הוא האמת להסתפל על האמת לאמתו כנ"ל, ועל-ידי-זה יזכה לאמונה שלמה כנ"ל:

(ד) אבל מבאר בהתורה הנ"ל, שאי אפשר לזכות לאמת

כי אם על-ידי שמקבלין כל העצות מצדיקי הדור, כי עצות שלהם הם בחינת (ירמיה ב, כא) "כלה זרע אמת", כי כליות יועצות (ברכות סא.) והכליות הם כלי ההולדה (זהר חלק ג' ריח): ששם נתבשל הזרע היורד מהמח, וכמו כן שם נתבשל ונגמר העצה היורדת מהמח להכליות היועצות, ועל-כן כשמקבלין עצה מהאדם כאלו מקבלין ממנו זרע והוא בחינת נשואין. והכל לפי מה שהוא אדם, כי כשמקבלין עצות מהצדיק, הוא בחינת נשואין בקדושה וזוכין על-ידי-זה לאמת, כי עצות הצדיק הם בחינת "כלה זרע אמת", ולהפוך להפוך, כשמקבלין עצות מהרשעים המתנגדים החולקים על הצדיק, הוא בחינת נשואין דקלפה, בחינת (בראשית ג, יג) "הנחש השיאני" וכו' (עין שבת קמו. וברש"י שם ד"ה: 'כשבא נחש וכו'), (עין שם כל זה היטב). ומבאר שם שעל-ידי מצות ציצית האדם נצל מעצת הנחש, מעצת הרשעים מבחינת נאוף וזוהה לעצת הצדיקים. וזה בחינת "בן פרת יוסף בן פרת עלי עין" (בראשית מט, כב), כי ציצית הם בחינת עינים, בחינת "מציץ מן החרפים" וכו' (שיר-השירים ב, ט), ועל-ידי-זה זוכין לבחינת "בן פורת", שהוא בחינת נשואין דקדושה וכו', הינו לקבל עצת הצדיקים שעל-ידי-זה זוכין לאמונה ועל-ידי-זה תבא הגאולה, בחינת (שם ד, ח) "תבואי תשורי מראש אמנה" וכו' (עין תנחומא בשלח י'), (עין שם כל זה היטב):

ה) וְזֶה בְּחִינַת מִצָּה וּמְרוֹר וְחֲרוּסֵת וְאַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן, כִּי מִבְּאֵר בְּכַתְּבִים (פְּרִי-עֵץ-חַיִּים, שְׁעַר חַג הַמִּצּוֹת, פָּרָק א) עֲנִין תִּקְרָה הַגֵּס שֶׁל פֶּסַח. וְכֵן נִמְשָׁךְ הָאֵרֶת תִּקְרָה הַגֵּס הַנוֹרָא הַזֶּה בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה בְּכָל פֶּסַח וּפֶסַח. וְהָעֲנִין בְּקִצּוֹר, שָׂאז הָיוּ הַמְצָרִים, שֶׁהֵם הַקְּלָפוֹת, נֶאֱחָזִין בָּהֶם מְאֹד מְאֹד, עַד שָׂאם הָיוּ הָאוֹר וְהַמְחִין יוֹרֵד לָהֶם בְּהַדְרָגָה כְּסֹדֵר כְּמוֹ שִׁיּוֹרֵד בְּכָל הַשָּׁנָה כְּסֹדֵר בְּהַדְרָגָה, לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לָהֶם לְצַאת בְּשׁוּם אִפְּן, כִּי הָיוּ נֶאֱחָזִין הַקְּלָפוֹת בָּהֶם בְּיוֹתֵר, עַל-כֵּן עָשָׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמָּהֶם גֵּס נִפְלָא וְנוֹרָא, שֶׁהָאִיר אוֹר גָּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד פְּתָאם בְּפַעַם אַחַת שְׁלֹא בְּהַדְרָגָה וְשְׁלֹא כְּסֹדֵר, כִּי בְּלִיל פֶּסַח בְּתַחֲלַת הַלַּיְלָה יוֹרְדִין בְּפַעַם אַחַת כָּל הַמְחִין דְּגִדְלוֹת רֵאשׁוֹן, וְגִדְלוֹת שְׁנִי, וְקִטְנוֹת רֵאשׁוֹן וְשְׁנִי, שְׁלֹא בְּהַדְרָגָה וְשְׁלֹא כְּסֹדֵר. מַה שְּׂאִין כֵּן בְּכָל הַשָּׁנָה, שְּׂאִין מְקַבְּלִין הַמְחִין בְּלַיְלָה כִּי אִם בְּיוֹם וְגַם בְּיוֹם צָרִיכִין לְקַבְּלָם בְּהַדְרָגָה כְּסֹדֵר. וְעַכְשָׁו חָמַל עָלֵינוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חֲמֵלָה גְּדוֹלָה וּמְאִיר עָלֵינוּ כָּל הַמְחִין בְּלַיְלָה בְּפַעַם אַחַת שְׁלֹא בְּהַדְרָגָה וְסֹדֵר, וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא אָנוּ נִגְאָלִין, כִּי עַל-יְדֵי הָאוֹר הַגָּדוֹל הַזֶּה נִתְּבַטְּלִין הַקְּלָפוֹת וְאָנוּ יוֹצְאִין מִגְּלוֹת מְצָרִים וְכוּ', עֵין שָׁם:

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׂכַתּוּב בְּהַתּוֹרָה הַנִּלְ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְצַאת מִגְּלוֹת מְצָרִים, וְכֵן מְכַל הַגְּלִיּוֹת שְׂמִכְנִין

בְּשֵׁם מְצָרִים, כְּמוֹבָא (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה טז, ד), כִּי אִם עַל-יְדֵי
אֲמוּנָה כִּנ"ל, שְׁעַקֵּר הַגְּלוּת הָיָה עַל פְּגָם הָאֲמוּנָה וְעַקֵּר
הַגְּאֻלָּה תִּהְיֶה רַק עַל-יְדֵי תִקּוּן הָאֲמוּנָה, וְלֹא־אֲמוּנָה אִי
אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת כִּי אִם עַל-יְדֵי אֱמֶת, וְאֱמֶת אִי אֶפְשָׁר
לְקַבֵּל כִּי אִם עַל-יְדֵי עֲצַת הַצְּדִיקִים שְׂמֻקְבָּלִים מֵהֶם,
שֶׁהֵם בְּחִינַת "כֹּלֵה זֶרַע אֱמֶת", שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּרִי"ג
עֵיטִין דְּאוּרִיתָא (זֶהר חֶלֶק ב' פב:) לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל עֲצַת
הַרְשָׁעִים הַמְתַּנַּגְּדִים אֶל הָאֱמֶת, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲצַת הַנְּחָשׁ
הַקְּדָמוֹנִי (סוּטָה ט:) וְכוּ' כִּנ"ל, וְעַכְשָׁו בְּעַת שְׁצָרִיכִין לְצִאת
מִגְּלוּת מְצָרִים עֲדִין לֹא קִבְּלוּ תְּרִי"ג עֵיטִין דְּאוּרִיתָא, כִּי
עֲדִין הָיָה קָדָם מִתֵּן תּוֹרָה, וְאִם הָיָה הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ רוֹצֵה
לְהַמְתִּין שְׁלֹא יִזְכוּ לְאוֹר הָאֱמֶת, עַד שִׁיקְבְּלוּ תְּחִלָּה כָּל
הַעֲצוֹת הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהֵם תְּרִי"ג עֵיטִין דְּאוּרִיתָא, חֵס
וְשָׁלוֹם הָיוּ נִשְׁקָעִים שָׁם, כִּי לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לָהֶם לְקַבֵּל
הַעֲצוֹת בְּהַדְרָגָה שָׁם, מִחֲמַת שֶׁהָיוּ נֶאֱחָזִים בָּהֶם טְמֵאת
מְצָרִים מְאֹד, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲצַת הַנְּחָשׁ, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד
הַעֲצוֹת הַקְּדוּשִׁים.

כִּי יְדוּעַ, שְׁגָלוֹת מְצָרִים הָיָה עַל חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן
(פְּרִיעֵץ-חַיִּים, שָׁם), שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁךְ זְהֵמַת הַנְּחָשׁ,
שֶׁהֵם הַעֲצוֹת רָעוֹת שֶׁל הַעֲכוּוֹ"ם וְהָאֶפִיקוֹרְסִים וְהַרְשָׁעִים,
וְכֵן כָּל מִינֵי עֲצוֹת שְׂאִינָן טוֹבוֹת שֶׁל כָּל הַחוֹלְקִים עַל
נִקְדַּת הָאֱמֶת, כֻּלָּם נִמְשָׁכִין וְנִשְׁתַּלְּשְׁלִין מִשָּׁם מִבְּחִינַת

עצת הנחש הקדמוני, שהוא בחינת זְהֵמַת הַנְּחָשׁ, שְׁזָהוּ עֵקֶר בְּחִינַת גְּלוּת מְצָרִים שְׁהִיָּה עַל חֲטָא אָדָם הָרָאשׁוֹן, כְּמוֹבָא. וּמִחֲמַת תְּקֵף הַגְּלוּת מְצָרִים לֹא הָיָה בְּאִפְשָׁר לְהֵאִיר עֲלֵיהֶם שׁוֹם עֵצָה כִּי אִם הָיוּ מְגֻלִּין לָהֶם עֵיטִין דְּאוֹרֵיתָא שָׁם, חֶס וְשָׁלוֹם הָיוּ נִפְגָּמִים גַּם הָעֲצוֹת הַקְּדוּשׁוֹת עַל-יַדֵי עֲצוֹת הַנְּחָשׁ, שְׁזָהוּ בְּחִינַת טְמֵאָת מְצָרִים שְׁהִיָּה נֶאֱחָז בָּהֶם אִז מְאֹד. וְאִם כֵּן מֵהֵיכָן יִזְכּוּ לְגֵאֲלָה מֵאַחַר שְׁאִין יְכוּלִין לְקַבֵּל הָעֲצוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ אִם כֵּן אֵין יְכוּלִין לְזָכוֹת לְאַמֶּת, וְכִשְׁאִין אֶמֶת אֵין זֹכִין לְאַמוּנָה. וְאִם כֵּן אֵיךְ יִגְאָלוּ וַיִּצְאוּ מִמְצָרִים, כִּי אֵי אִפְשָׁר לְהִגְאָל כִּי אִם עַל-יַדֵי אֶמוּנָה כַּנִּ"ל. עַל-כֵּן הִפְלִיא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חֲסִדוֹ עִמָּנוּ וְהֵאִיר עֲלֵינוּ אֹר גָּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד שְׁלֹא בְּהִדְרָגָה, דְּהֵינּוּ שְׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חָמַל עֲלֵינוּ וְהֵאִיר עֲלֵינוּ אֹר הָאֶמֶת קָדָם שְׁזָכִינוּ לְקַבֵּל הָעֲצוֹת הַקְּדוּשִׁים, שְׁהֵם תְּרִי"ג עֵיטִין דְּאוֹרֵיתָא שְׁקַבְּלָנוּ בְּמַעֲמַד הַר סִינַי. וְעַל-יַדֵי-זֶה זָכִינוּ לְאַמוּנָה גְּדוּלָה וְעַל-יַדֵי-זֶה הִתְּהַ הִגְאָלָה מִמְצָרִים.

כִּי בַשַּׁעַת יְצִיאַת מְצָרִים זָכוּ לְאַמוּנָה שְׁלֵמָה וְגְדוּלָה מְאֹד, כְּמִבְאָר בְּכַמָּה פְּסוּקִים, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: (יִרְמְיָה ב, ב) "לְכַתְּף אַחֲרַי בְּמִדְבָּר" וְכוּ'. וְכִמוֹ שְׁפִרְשׁ רַש"י: 'כִּדְאֵי הֵם וְהָאֶמוּנָה שְׁהֶאֱמִינוּ בֵּי וַיִּצְאוּ וְכוּ', כִּי לֹא אָמְרוּ אֵיךְ נִצָּא לְמִדְבָּר בְּלֵי שׁוֹם צָדָה לְדֶרֶךְ וְכוּ'.

וכמוֹבא (מכילתא בא יד). נמצא, שזכו אז לאמונה גדולה מאד ועל-ידי-זה היתה עקר הגאולה, כי עקר הגאולה על-ידי אמונה כנ"ל ולאמונה הגדולה הזאת זכו על-ידי גדל אור האמת שהאיר עליהם השם יתברך בחסדו שלא בהדרגה, דהינו שזכו לעצם האמת קדם שקבלו העצות הקדושות שהם תרי"ג עיטין דאורייתא. וזהו בחינת המחין הגדולים והנוראים שהאיר עליהם השם יתברך שלא בהדרגה בשעת יציאת מצרים, הינו בחינת אור האמת שהאיר עליהם שלא בהדרגה, הינו קדם שקבלו העצות הקדושות כנ"ל.

כי אמת הוא כולל כל מיני מחין שבעולם, כי עקר תכלית גדלות המחין הוא האמת. וכמוֹבן בדברי רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר (לקוטי-מוהר"ן חלק ב' סימן נג) שעקר שלמות המח וכל החדושים דאורייתא הוא רק כשהוא באמת, כמבאר בהשיחה הקדושה הנדפסת בלקוטי תנינא המתחיל: 'גדל יקרת המחשבה נודע לי עתה' וכו', עין שם, שעקר הוא האמת. כי עקר שלמות המח דקדושה הוא האמת, כי בודאי אין זה נקרא מח וחקמה כשמתחכם בחכמתו להפך האמת, כי חכמות חיצוניות אף-על-פי שלפעמים באים על איזה חכמה בענין העולם הזה, אבל מאחר שעל-ידי חכמתם הם מתרחקים מן עצם האמת, דהינו מהשם יתברך ברוך

הוא, על-כן אין חכמתם נחשבת בשם חכמה כלל, כמו שכתוב: (ירמיה ב, ט) "הנה בדבר ה' מאסו וחקמת מה להם". וכן כל מיני חכמות של בני אדם שעל-ידי אלו החכמות נתרחקים חס ושלוש מהשם יתברך, אינם נקראים חכמות כלל. ועקר החכמה והמח הוא פשוטין על-ידי-זה החכמה להתקרב להשם יתברך ולתורתו ולעבודתו באמת. וכל מה שמתקרבין אל האמת יותר נקרא מחין דגדלות יותר, שזהו בחינת 'בן חמש למקרא בן עשר שנים למשנה בן חמש עשרה' וכו' (אבות ה, כא), שמבאר בפניות של פסח (פרי-עץ-חיים שם), שהם כלל כל המחין דקטנות וגדלות ראשון ושני, שפרמו במשנה זאת, עין שם.

וכל אלו המחין כלולים באמת, כי 'בן חמש שנים למקרא', ואז זוכין לקבל מח אמת על-ידי מקרא, שהוא מח של אמת, כי כל המחין כלולין בהתורה, שהיא בחינת אמת, כמו שכתוב: (מלאכי ב, ו) "תורת אמת" וכו'. אבל מחמת שאין התינוק יכול לקבל אז כי אם המקרא בפשוטו, על-כן נקרא עדין מחין דקטנות מחמת שאינו יודע עדין עצם האמת הנעלם במקרא, שהוא כל דיני מצוות התורה הנעלמים בהמקרא, כי ממקרא עדין אין יכולין להורות שום דין ואין יודעים עדין איך לקיים שום מצוה, כי כל מצוות

תפלין נאמר בתורה בפסוק אחד: "והיה לאות על ידכה" וכו' (שמות יג, טז). ואין יודעין איך לכותבן ולהניחן וכל פרטי הדינים עד שלומדים תורה שבעל פה. וכן בשאר המצוות, ועל-כן כשהתינוק לומד מקרא אף-על-פי שהוא מח אמת, אבל מחמת שעדין עצם האמת נעלם שם, על-כן נקרא מחין דקטנות ואחר כך נתגדל המח יותר וזוכה למשנה, ושם מבאר האמת יותר, כי שם מבארין דיני התורה, אבל מחמת שגם ממשנה אי אפשר להורות דין, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (סוטה כב.), על-כן אין המח נגדל בשלמות, כי עדין לא זכה להשיג האמת בשלמות, ואחר כך כשזוכה לגמרא ולאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, ולומד גמרא ופוסקים, וזוכה לידע כל דין ממצוות התורה באמת, זהו בחינת מחין דגדלות באמת, ועקר הגדלות המחין הוא מה שזוכה לידע אמתת הדין על מכונו.

אבל גם במחין דגדלות יש כמה בחינות, כי אפלו כש'יודעים אמתת הדין והמצוה, עדין צריכין להשיג ולידע איך לזכות לעבוד את השם באמת לקיים כל המצוות באמת כרצונו יתברך, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה' (אבות א, יז), ועל זה צריכין להתנגע כל ימיו עד שיזכה לעבודת השם באמת. ועל-ידי-זה זוכה להכיר אותו יתברך שהוא עצם האמת, שזהו עקר

התכלית, כמו שכתוב: (ירמיה ט, כב-כג) "אל יתהלל חכם בחכמתו וכו' כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי" וכו'.

ו) ועל-כן ראוי לנו לבכות ולצעק יום ולילה נבטוש רישא בכותלא דביתא (לשון ריש מדרש-הנעלם איכה). "בת עמי חגרי שק והתפלשי בעפרים (באפר) אבל יחיד עשי לך, מספד תמוררים" (ירמיה ו, כו). על גדל השבר והצרה הגדולה הנשמעת בעולם, אשר עדין לא היתה כזאת, אשר נתחברו בכמה מקומות, כמה פתות רשעים גמורים מפרסמים, ועשו לעצמן חברת חנוך נערים ללמד בני ישראל הקטנים חכמות חיצוניות ולשונות העכו"ם. והם מטמאים הבל פיהם הקדוש ועוקרים אותם בחייהם מקטנותם מהשם יתברך ומן התורה, כי מרגילים אותם בדרך העכו"ם ובמלבושיהם מנעוריהם, והם צודים נפשות יקרות לפורחות לגיהנם, אוי לנו כי שדדנו! אוי לנו על שברנו! אוי ואבוי! ואם אמרתי אספרה כמו אפס קצה מעצם הצרה הזאת יכלו המון יריעות, כי אין רעה גדולה מזו, כאשר נראה בחוש שכל אלו הנערים שנתגדלו על-פי הדרכים הרעים האלו הם אפיקורסים מפרסמים והם גרועים ממשמדים, ומחללים שבת בפרהסיא ומתלווצצים מכל התורה כלה. וביותר מתורה

שְׁבַעֲל פֶּה מְדַבְּרֵי הַתְּלֵמוּד וְאַגְדוֹת רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה עַד שְׁאִסוּר לַחֲזוֹר וּלְהַעֲלוֹת עַל הַכֶּתֵב, וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּעַל פֶּה דְבָרֵיהֶם הָרָעִים וְהַמְרִים, אֲשֶׁר הֵן הֵן הָאֲפִיקוֹרְסִים הַגְּמוּרִים שֶׁהִזְכִּירוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה, כִּי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה אָמְרוּ שְׁאִפְלוּ הַכוֹפֵר בְּדָבָר אֶחָד מִדְּבָרֵי חַז"ל נִקְרָא אֲפִיקוֹרֵס, מִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁהֵם כּוֹפְרִים בְּרַב דְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה וּבְכָל הַתּוֹרָה כְּלָהּ, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה: (מִנְחוֹת צ"ט): 'מֵהוּ שֶׁיִּלְמַד אָדָם אֶת בְּנוֹ חֻכְמָה יְוֹנִית? וְהַשִּׁיבוּ: יִלְמְדֵנוּ בְּשַׁעָה שְׁאִינוּ לֹא יוֹם וְלֹא לֵילָה'. וְכַמְבָּאָר בְּאַלְשִׁיךְ וּבִשְׁל"ה וּבִשְׁאָר סִפְרֵים גְּדוֹל הָאִסוּר לְלַמֵּד חֻכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וּלְשׁוֹנוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, מְלַבֵּד מֵהַ שְׂמִבְטְלִין הֶבֶל פֶּה הַקְּדוֹשׁ שֶׁל תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן שֵׁיעֶסְקוּ בְּדַבְּרִים חִיצוֹנִיִּים שְׁאִסוּר לְעֶסֶק בָּהֶם.

וְאִי אֶפְשָׁר לְהַתּוֹפֵחַ וְלִטְעֵן עִמָּהֶם עַל דְּרִכְיָהֶם, כִּי מֵהַפְּכִים דְּבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים וּמוֹצְאִין לָהֶם סְבָרוֹת הַפּוֹכוֹת שֶׁל שְׁטוֹת וְהֶבֶל, שְׁצָרִיכִין, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, לְהַרְגִּיל אֶת הַתִּינוּק בְּדַרְכֵים נְבוֹכִים הָרָעִים הַלְלוּ, בְּדַרְכֵים רָעִים אֲשֶׁר לֹא נִשְׁמָעוּ מֵעוֹלָם. וְכָל דִּרְכָם וְהַנְּהֻגוֹתָם הוּא רַק לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַתִּינוּק בְּדַרְכֵי הַעֲפוּ"ם מִנְעוּרָיו, אֲשֶׁר הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה הִזְהִירָנוּ לְהַתְּרַחֵק מֵהֶם וּמִדְּרִכְיָהֶם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "וַיִּתְעַרְבוּ בַּגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מִעֲשֵׂיהֶם" (תהלים

קו, לה). וכמו שכתוב: (ויקרא יח, ג) "ובחקותיהם לא תלכו". וכמבאר בשלחן ערוך יורה דעה סימן קעח, שצריך להיות מבדיל מהם במלבושיו ובמעשיו וכו'. ואין צורך להאריך ולבאר עצם הצרה הגדולה הזאת אשר כמוהו לא נהיתה, אשר על זה התנבאו כל נביאינו שיהיה בסוף הימים צרה אשר כמוהו לא נהיתה, כמו שכתוב: (דניאל יב, א) "והיתה עת צרה ליעקב אשר כמוהו לא נהיתה וכמוהו לא תוסיף" וכו'.

אשרי מי שזוכה בימים האלה להתרחק את עצמו ואת בניו מהם. ואם אין בידינו למנעם בעוונותינו הרבים, על כל פנים החיוב על כל אחד מאנשי ישראל הכשרים, להזהיר את בניו ואת בני בניו לדורות, שיתרחקו בכל מיני התרחקות מדרכים אלו. ושלא לתן את בניו לחדר שלומדים בו אחד מהבנים אלו ההולכים בדרכים אלו הרעים הנ"ל, אף-על-פי שאצל זה המלמד אין עוסקים בלמוד הרע הזה רק לומדים אצלו תורה הקדושה גמרא ופוסקים, רק שקצת תלמידים לומדים במקום אחר אלו העניינים, אף-על-פי-כן אסור להתחבר עמם כלל שלא ימשיכו את בניו חס ושלום, לדרכם הרעה ולסברותיהם המרות, שלא יכניסו בו חס ושלום, איזה תאוה, ללמד ספריהם הרעים, רחמנא לצלן, והשם יתברך ירחם על כלליות

ישראל וימהר גאלתנו ויביא לנו את משיח צדקנו
 במהרה בימינו. אז יתגלה האמת, כמו שכתוב: (תהלים
 פה, יב) "אמת מארץ תצמח" וכו' (ועין זהר חלק ב' קפח:):

ז) נחזור לענייננו, שעקר כל המחין פלוין באמת פנ"ל.
 וזהו עצם הנס של פסח שמאיר עלינו אז עצם
 האמת שכולל כל המחין קדם שזוכין לקבל העצות
 הקדושות, שהם בחינת תרי"ג עיטין דאורייתא פנ"ל.
 ועל-כן צריכין לאכל מצה אז וחמץ אסור לנו לגמרי
 במשהו בבל יראה ובל ימצא, כי מבאר בכתבים
 (פרי-עץ-חיים, שער חג המצות, פרק ו) שמצה הוא בחינת מחין
 הגדלות דאבא, שהוא חכמה, שהם מחין גדולים
 ונוראים מאד, הינו שעכשו אנו ממשיכין עצם האמת,
 שהוא אור החכמה בעצמו, שהוא אור העליון הגדול
 והנורא המאיר עלינו עתה בפסח שלא בהדרגה, כי
 קדם שזכינו להמשיך טפי המח הנמשכין מחכמה
 למטה במקום הפליות יועצות, ששם נעשין עצות
 הקדושות בחינת תרי"ג עיטין דאורייתא, שתמיד אי
 אפשר לקבל שום מח שהוא בחינת אמת פנ"ל כי אם
 על-ידי אלו העצות פנ"ל, אבל עכשו מאיר עלינו עצם
 המח, שהוא אור החכמה בעצמו, שהוא בחינת עצם
 האמת, כי החכמה העליונה האמתיות הוא בחינת עצם
 האמת, כי זה עקר הגדלות המח מה שזוכין לפנימיות

עצם האמת ביותר, אבל תמיד בכל השנה אי אפשר לקבל שום מח, שהוא בחינת אמת פי אם על-ידי העצות הקדושות שהם בעצמן נמשכין מן האמת, על ידם אנו זוכין לאור עצם האמת, אבל עכשו בליל פסח מאיר עלינו אור האמת בעצמו, שהוא אור חכמה עלאה קדם שנמשך למטה להתלבש בבחינת עצות, כי עדין לא זכינו לקבל תרי"ג עיטין דאורייתא, שעל ידם זוכין לאמת, ואף-על-פי-כן זכינו שהאיר עלינו אור האמת הגדול בעצם ועל-ידי-זה דיקא זכינו לאמונה שלמה, שעל-ידי-זה גאלנו השם יתברך מגלות מצרים וזהו בחינת מצה שהוא מחין דגדלות דאבא, שהוא חכמה עלאה, שהוא בחינת אור עצם האמת:

(ח) ועל-כן צריכין לשומרה מחמץ, כי אנו צריכין למהר לאפותה מיד קדם שנתחמץ, כי עכשו אין אנו יכולין להמתין עד חמוץ העסה חס ושלום, שלא יתאחז שם זהמת הנחש, שהם עצות הרעות הנמשכות מאכילת עץ הדעת טוב ורע, בחינת "הנחש השיאני ואכל", כי ידוע שהאכילה היא בחינת דעת, כי מח ודעת האדם נמשך כפי אכילתו, שהוא חיות אדם. (וכמבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר (עין לקוטי מוהר"ן חלק א סימנים יז, ס)). ועל-כן אחר מתן תורה שזכינו לקבל תרי"ג עיטין דאורייתא אז החמץ מתר, כי

על-ידי העצות הקדושות נמתק החמץ, כי העצות הקדושות הם על-ידי ישוב הדעת, כי בכל מקום שיש עצה אינו בחפזון ובהלה, רק צריכין לישוב דעתו היטב לחשב מחשבות לשות עצות בנפשו איך להתנהג באופן שיזכה אל אמתת התכלית שבשביל זה נברא בזה העולם השפל המלא מכאובות וכו' (עין קהלת ב, כג).

וזהו בחינת חמוץ המוח דקדושה, שבוה כלול כל מה שמעינים בעיון גדול בכל דברי התורה כדי לברר הדין הקדוש על בריו, או מי שמעיין באמת כדי לחדש חדושי דאורייתא אמתיים כפי בחינתו, או מי שחושב מחשבות איך לזכות לעצה אמתית איך להנצל מהבלי עולם הזה ולזכות לעבודת השם באמת, שכל זה הוא בחינת עצות קדושות, שהם בחינת חמוץ המוח דקדושה, כי העצה הוא טפי המוח שנמשכה מן המוח ונתבשלה בפליות היועצות, שזהו בחינת טפי הזרע הנמשכין מן המוח ונתבשלין גם כן בפליות, שהם כלי ההולדה (זהו חלק ג' רית:), (כמבאר בהתורה הנ"ל). והתבשלות טפי המוח בפליות בשביל להוליד הולדה דקדושה או להוליד עצה קדושה, זה בחינת חמץ ושאר דקדושה, שהם מחמיצין את העסה שתהיה מטעמת יותר לאכילה, אבל צריכין לשמר מאד מאד את אלו טפי המוח שלא יתחמצו, חס ושלום, כי אם בקדושה גדולה

בעת הצורך לבוד בשביל הולדה קדושה או בשביל עצה קדושה, כי פשאין משמרין את המח היטב, בקל יוכל להחמיץ חס ושלום, בהרהורים רעים בתאוות רעות, עד שחס ושלום, יוכל לפגם בטפי המח, רחמנא לצלן.

ועל-כן נקרא היצר הרע שאור שבעסה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: (ברכות יז. ועין רש"י שם) מי מעכב? שאור שבעסה! כי כל היצר הרע הוא בחינת חמוץ המח, שמחמיץ את המח במחשבות רעות והרהורים רעים ובתאוות רעות, שעל-ידי-זה נפגמין חס ושלום, טפי המח ומזה באין כל הפגמים וכל העברות, רחמנא לצלן, ואין חכמה ואין תבונה ואין עצה לעמד כנגדו כי אם על-ידי התורה הקדושה שכלולה מתרי"ג עיטין דאורייתא (זהר חלק ב' פב:), שהיא בחינת חמוץ המח דקדושה פנ"ל. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: (קדושין ל:) 'בְּרֵאתִי יֵצֵר הָרַע בְּרֵאתִי תוֹרָה תְּבַלִּין'.

ועל-כן בשבועות שאז הוא מתן תורה שזכינו לקבל תרי"ג עיטין דאורייתא, על-כן מצוה להביא שתי הלחם מחמץ דיקא (עין ויקרא כג, יז), כי אז נמפק החמץ על-ידי תרי"ג עיטין דאורייתא ואז נמפק הדין בשרשו (עין פרי-עץ-חיים, שער השופר, פרק א), כי דיקא על-ידי חמץ מכניע זהמת הנחש, בחינת "הנחש השיאני",

שהוא עצת הנחש, שהם חמוץ המוח דסטרא אחרא כנ"ל, כי עכשו בשבועות נמתק החמץ, כי עכשו כל כח של חמוץ העסה נמשך מחמוץ המוח דקדשה, שהוא תרי"ג עיטין דאורייתא, דהינו העיון וחמוץ המוח בתורה ובעבודת השם באמת, כדי לידע אמתת רצונו יתברך כל אחד לפי מדרגתו.

אבל עכשו בפסח קדם מתן תורה, שאז עדין לא זכינו לקבל תרי"ג עיטין דאורייתא ואי אפשר להמתין עד שיקבלו העצות בהדרגה כסדר, שלא יתאחזו בהם הקלפות, שהם עצת הנחש שהיו נאחזים בהם כנ"ל, על-כן אסור לאכל החמץ כלל, כי עכשו אור המחין העליונים מאירים בעצמן קדם שבאו לידי חמוץ להתבשל בכליות בבחינת עצות כנ"ל. ועל-כן עתה אין החמץ יונק מן הקדשה כלל, אדרבא! בפסח נמשך כל החמץ מבחינת "הנחש השיאני" מעצת הנחש מזהמת הנחש, שהם עקר חמץ ושאר דסטרא אחרא. כי עכשו עדין אי אפשר להמשיך אור האמת על-ידי בחינת חמוץ המוח דקדשה, שהוא בחינת עצות קדושות, כי עכשו עדין אי אפשר לקבל שום עצה קדושה מחמת תקף אחיזת הזהמא שהיא עצת הנחש כנ"ל, רק אנו צריכין לקבל אור האמת בעצמו קדם שנחמץ ונתלבש בבחינת עצות.

וְזֶהוּ בְּחִינַת מַצָּה כַּנִּל, כִּי מִתְקַף הַגָּלוּת אִי אֶפְשָׁר לְהַמְתִּין כָּלֵל עַד שִׁיתְלַבֵּשׁ הָאֱמֶת בְּבְחִינַת הָעֲצוֹת, כִּי תִכְרַף שְׂיֵהִיו נֶעֱשִׂין עֲצוֹת יִתְאַחֲזוּ בָּהֶם אַחִיזוֹת הַזֶּהֱמָא שֶׁהִיא עֲצַת הַנְּחָשׁ, וַיִּהְפֹּךְ כָּל הָעֲצוֹת מֵהַפֶּךְ אֶל הַפֶּךְ, עַל-כֵּן אָנוּ צָרִיכִים לְצִאֵת בְּחַפְזוֹן עַל-יְדֵי עֲצָם אֹר הָאֱמֶת, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מַצָּה כַּנִּל. וְכֵמוּ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים: (הַגְּדָה שֶׁל פֶּסַח, וְעֵין פֶּסְחִים קטז:): 'מַצָּה זֹו שֶׁאָנוּ אוֹכְלִין עַל שׁוֹם מָה? עַל שׁוֹם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצֻקָם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחְמִיץ עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּגְאֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר: (שְׁמוֹת יב, לו) "וַיֹּאמֶר אֶת וְכוּ' וְלֹא יָכֹלוּ לְהִתְמַהֵמֵה" וְכוּ'. הֵינּוּ כַּנִּל, שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לָהֶם לְהִגָּאֵל מִתְקַף הַגָּלוּת כִּי אִם בְּחַפְזוֹן, עַל-יְדֵי הַתְּגָלוֹת אֱלֻקוֹת שֶׁהוּא עֲצָם הָאֱמֶת, שֶׁנִּתְגַּלָּה עֲלֵיהֶם קֶדֶם חֲמוּץ הָעֶסֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת קֶדֶם הַתְּבַשְׁלוֹת הָעֲצָה, כִּי לֹא יָכֹלוּ לְהִתְמַהֵמֵה עַד שֶׁתִּגְמַר הָעֲצָה לְהַתְּבַשֵּׁל שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ בָּהֶם הַקְּלָפוֹת, שֶׁהֵם עֲצַת הַנְּחָשׁ, שֶׁזֶה הָיָה עֶקֶר הַגָּלוּת שֶׁנִּמְשָׁךְ מִחֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן מִבְּחִינַת "הַנְּחָשׁ הַשִּׂיאֲנִי" כַּנִּל:

ט) וְזֶהוּ בְּחִינַת מְרוֹר שֶׁאָנוּ אוֹכְלִין עַל שׁוֹם שֶׁמְרָרוּ הַמְּצָרִים אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמְצָרִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (שְׁמוֹת א, יד) "וַיִּמְרָרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבְלִבְנִים" וְכוּ'. כִּי מְרוֹר הוּא בְּחִינַת (קְהֵלֵת ז, כו)

"ומוצא אני מר ממות את האשה אשר היא מצודים וחרמים, וכל טוב לפני האלקים ימלט ממנה וחוטא ילכד בה", שהיא בחינת עצת הנחש הקדמוני שהביא מיתה לעולם, שמשם נמשכין כל העצות רעות שבעולם של כל מיני פתות המרחקים מעבודת השם באמת.

וזהו בחינת כל המצודים וחרמים ורשעות ומכמורות מה שהיצר הרע פורש על האדם בכל יום, כמו שכתוב: (תהלים נז, ז) "רשת הכינו לפעמי". וכמו שכתוב: (שם קמב, ד) "בארח זו אהלך טמנו פח לי". כי הוא מבלבל את האדם בכל עת בעצות רעות כדי לרחקו מהשם יתברך. וזהו עקר המרירות מה שצריך כל אדם לסבל קדם שיזכה לעבודת השם באמת, כי אין מרירות גדול מזה כשאינו יודע לשית עצות בנפשו איך להתנהג, ובפרט ועקר בעבודת השם אשר זה עקר התכלית והסוף של האדם וכל אחד יודע שאין שום תכלית בעולם כי אם לאחז בעבודת השם כל ימי חייו:

אבל זעירין אנון שיודעים עצות אמתיות איך לסור ולשוב מני חשך (מאיוב טו, כא). ואין יודעים לשנות עצות בנפשו איך להתנהג באופן שיזכה להיות איש כשר באמת. וכמו שצעק על זה דוד המלך, עליו השלום: (תהלים יג, ג) "עד אנה אשית עצות בנפשי יגון בלבבי יומם" וכו'. וזה ידוע מאד למי שרוצה לחוס

על חיינו ולכנס בעבודת השם שצריך לסבל מרירות גדול, קדם שזוכה לעצה אמתית כראוי לו באמת לפי בחינתו, ובאמת אי אפשר לקבל שום עצה כי אם מצדיקי הדור האמתיים, (כמבאר בהתורה הנ"ל), אבל הבעל דבר הניח עצמו גם על זה ובלבל את העולם והכנים מחלקת גדול בין הצדיקים עד שאין שום אחד יודע האמת למי להתקרב, עד אשר, חס ושלום, אבדה עצה מבני ישראל עם סגלה החפצים לשוב אליו יתברך, אבל באמת השם יתברך חומל עלינו בכל דור ובכל יום ויום ושולח לנו ומאיר עלינו אור האמת בעצם, שזהו בחינת יציאת מצרים, בחינת מצה פנ"ל. ועל-ידי-זה אנו זוכין לאמונה ומתקרבים אליו יתברך ונגאלין מן הגלות בכלל ובפרט. ועל-ידי אור האמת הזה נמתק ונתבטל מרירת העצה של עצת הנחש וזוכין אחר כך לקבל עצה שלמה דקדושה.

וזה בחינת אכילת מרור להמתיק ולבטל מרירת עצת הנחש, שהוא מר ממות, שעל-ידי-זה אין יכולין לשית עצות בנפשו, שזהו המרירות קשה על האדם מן הכל. ועל-ידי בחינת מצה, בחינת אור עצם האמת שנתגלה בשעת יציאת מצרים וכן בכל דור ודור, על-ידי-זה נגאלין וזוכין אחר כך לבטל עצות רעות שאינן אמתיות הנמשכין מעצת הנחש, ולקבל עצות

קדושות, שהם בחינת תרי"ג עיטין דאורייתא שמקבלין בשבועות אחר שזכינו לגאולה בפסח על-ידי עצם אור האמת וכאשר יבאר עוד לקמן:

(א) וזה הענין של יציאת מצרים נעשה בכל דור ודור ובכל אדם ובכל זמן, כי בכל עת שהאדם משקע, חס ושלום, בגלות הנפש, כל אחד כפי שנתפס בעוונותיו ובתאוותיו, רחמנא לצלן, ויש לפעמים שהאדם משקע בגלות הנפש כל כך עד שאי אפשר לגלות לו שום עצה קדושה איך לצאת מן החשך והגלות, כי כל מה שיתנו לו איזה עצה יבואו החולקים על האמת ויקלקלו אותה על-ידי עצות רעות שלהם הנמשכין מעצת הנחש פנ"ל, אבל כשהשם יתברך רוצה לחמל עליו ולגואלו ולהנטותו לתחייה להכניס בו התעוררות לתשובה לבל יהיה נדחה חס ושלום, אז השם יתברך מאיר בדעתו עצם האמת, קדם שמגלה לו העצות הקדושות ועל-ידי עצם האמת זוכה לאמונה. ועל-ידי-זה נתקרב להצדיק האמת ולאנשים כשרים באמת ואחר כך הם מורים לו את הדרך אשר ילך בה ואת המעשה אשר יעשה על-פי עצות התורה כפי אשר הורו לנו חכמינו זכרונם לברכה, כי אחר יציאת מצרים שאז זכו לעצם אור האמת, אבל לא היה האור כי אם לפי שעה, כמבאר בפונות, רק אחר כך זוכין על-ידי

הספירה להמשיך אור העצות בהדרגה ובמדה עד שזוכין בשבועות לקבל תרי"ג עיטין דאורייתא וכאשר יבאר עוד מזה, בעזרת השם יתברך:

(יב) וזהו בחינת 'מרור' זה שאנו אוכלין על' וכו', כמו שכתוב: "וימררו את חייהם בעבודה קשה" וכו'. כל זה הוא בחינת העצה שאין יכולין לשית עצות בנפשו על-ידי בלבול עצת הנחש, שהם כל הספקות והבלבולים וכל עצת רשעים הנמשך משם וכמו שמוכא בזהר הקדוש: (חלק א' כז. חלק ג' קנג.) "וימררו את חייהם בעבודה קשה" — בקשיא. "בחמר" — בחומרא דהלכתא ובלבון שמעתתא וכו'. וכל זה הוא בחינת מרירות העצה שנמשך מבחינת חטא אדם הראשון מבחינת "הנחש השיאני", שעל-ידי-זה קשין כמה קשיות בהלכה, וקשה לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, שכל זה הוא בחינת שאין יודעים העצה על מכוונה, פי כל התורה וההלכות בכלל הם בחינת עצות, כמו שכתוב: (משלי ח, יד) "לי עצה ותושיה". בחינת תרי"ג עיטין דאורייתא, וכשאין יכולין לברר הדין, למשל שאין יודעין איזה דין של תפלין בשלמות, זהו בחינת שאין יכולין לברר העצה הזאת שהוא מצות תפלין בשלמות.

נמצא, שכל הקשיות והחומרות של ההלכות הם בחינת מרירת העצה שצריכין לסבל מרירת

גדול קדם שמבררין העצה, שהוא בחינת ברור ההלכה, ברור דיני ומצוות התורה. וכמו כן כל העצות בפרטי פרטיות שצריך כל אחד ואחד בעבודת השם שכלם כלולין בתרי"ג עטין דאורייתא. כשאין האדם זוכה לידע ברור העצה בשלמות, זהו בחינת "וימררו את חייכם בעבודה קשה" — 'בקשיא'. 'בחמר' וכו' — 'בלבון שמעתתא' וכו', כי הכל אחד פנ"ל.

ועל-כן פתח דוד המלך, עליו השלום, את ספרו בשבח מי שזוכה להנצל מעצות רעות האלו של הרשעים והחולקים על האמת, כמו שכתוב: (תהלים א, א) "אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים" וכו'. הרי שהשבח הראשון שבספרו, שמשבח את הצדיקים הפשרים, הוא מה שזכו לבלי לילך בעצת רשעים המרחקים מן האמת, כי זהו העיקר להנצל מעצתם הרעות, שהם עצת הנחש, שעל-ידי-זה זוכין לקבל עצות קדושות של צדיקי אמת, שהם בחינת תרי"ג עיטין דאורייתא, שעל-ידי-זה זוכין לאמת ואמונה, שעל-ידי-זה עקר הגאולה וכו' פנ"ל:

(ג) וזה בחינת חרסת שהם זכר לטיט (פסחים קטז.), כי מבאר בהתורה הנ"ל שעל-ידי ציצית, שהם תקון הברית, נצולין מעצת הנחש וזוכין לעצות דקדושה וכו'. וזהו בחינת (בבא-בבא עד.) וקיימי כי חמרי חיוורי,

בחינת 'חותם של טיט' וכו' (מנחות מג:), עיין שם. ועכשיו בשעת יציאת מצרים עדין לא זכו לאור הציצית מחמת שלא קבלו עדין מצוות התורה. ועל-כן בשעת גלות מצרים מררו את חיייהם בחמר ובלבנים, שזהו בחינת הפך הציצית, שהם בחינת חמרי חיוורי, בחינת חותם של טיט, שהיא ציצית של לבן כנ"ל. ועכשיו עושים זכר לטיט את החרסת, שהם מרמזים על אור הציצית שאנו עתידים לקבל בשבועות, שהם עקר קיום התורה כנ"ל.

כי חרסת הוא אותיות חס רות, (כמבאר בכפונות [פרי-עץ-חיים שער חג המצות פרק וז]). רות היא בחינת ציצית כמו שכתוב ברות: (ג, ט) "ופרשת כנפיד על אמתך". כי רות יצא ממנה דוד, שהוא מלכות משיח, שהוא עקר שלמות מלכות דקדשה (זהר חלק ב' רכ, רמב), שהיא בחינת ציצית (זהר חלק ג' קעה), שהם מחי המלכות דקדשה (עיין פרי-עץ-חיים שער הציצית פרק ג), שהיא בחינת אמונה (זהר חלק ג' טז, קצח, רל, רלט), שעל-ידי-זה עקר הגאולה שתהיה על-ידי משיח בן דוד. וזהו ח"ס, זהו בחינת ל"ב חוטין כפולים שבציצית שעולים ס"ד וד' ציצית בעצמן הכל עולה ס"ח, שהוא בגימטריא חיים, שהם המחין של רות, שהיא בחינת מלכות דוד כנ"ל. ועל-ידי אלו החרסת שממתיקין ומבטלין הטיט של

מְצַרִּים, שְׁהוּא בְּחִינַת וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם וְכוּ' בְּחֹמֶר וּבְלִבְנִים כַּנ"ל, כִּי מִמְשִׁיכִין עַל יָדָם אֹר הַצִּיצִית כַּנ"ל, עַל-יְדֵי-זֶה מִמְתִּיקִין אֶת הַמְּרוֹר, שְׁהוּא מְרִירַת הָעֲצָה שְׁנִמְתֵּקַת עַל-יְדֵי אֹר הַצִּיצִית שְׁמִבְטָלַת עֲצַת הַנְּחָשׁ, שְׁהוּא בְּחִינַת אָרֶס הַמְּרוֹר וְזוֹכִין לְעֲצַת צְדִיקִים לְעֲצוֹת קְדוּשׁוֹת הַנִּמְשָׁכִין מִתַּרְי"ג עֵיטִין דְּאוֹרֵיתָא כַּנ"ל:

(יד) וְזֶה בְּחִינַת אַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן בְּפֶסַח כְּנֶגֶד אַרְבַּע לְשׁוֹנוֹת שֶׁל גְּאֻלָּה: וְהוֹצֵאתִי וְהִצַּלְתִּי וְגֵאֲלֵתִי וְלִקְחֵתִי (ירושלמי ריש ערבי פסחים), זֶה בְּחִינַת אַרְבַּע בְּחִינּוֹת הַמְּבֹאָרִים בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל, שְׁכֻלָּם בְּחִינַת אֱמוּנָה, שְׁהֵם אֱמוּנָה וְתַפְלָה וְנִסִּים וְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׁמִבְאָר שֵׁם שְׁכֻלָּם בְּחִינָה אַחַת, בְּחִינַת אֱמוּנָה. וְכֶנֶגֶד אַרְבַּע בְּחִינּוֹת אֱלוֹ צְרִיכִין לְשִׁתּוֹת אַרְבַּע כּוֹסוֹת. וְעַל-כֵּן עַל כּוֹס רֵאשׁוֹן מְקַדְּשִׁין קְדֻשַׁת הַיּוֹם שְׁהוּא הַקְּדוּשָׁה (פסחים קיד.), זֶה בְּחִינַת עֲצָם הָאֱמוּנָה, שְׁהִיא עֶקֶר הַקְּדֻשָּׁה, כִּי עֶקֶר שְׁבַח קְדֻשַׁת הַיּוֹם הוּא עַל-יְדֵי אֱמוּנָה שְׁכֻלוֹהָ מְכַל הַקְּדֻשׁוֹת, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב: (הושע יב, א) "וְעַם קְדוֹשִׁים נֶאֱמָן", כְּמוֹ שְׁכָתוֹב רַבֵּנוּ זְכַרְוֹנוֹ לְבִרְכָה בְּהַתּוֹרָה 'חֹתָם בְּתוֹךְ חֹתָם' (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כב), שְׁאֱמוּנָה הִיא כְּלָלִיּוֹת הַקְּדֻשָּׁה. וְכוֹס שְׁנִי הוּא בְּחִינַת נְסִים, כִּי עַל כּוֹס שְׁנִי מְסַפְּרִים כָּל עֶקֶר הַנִּסִּים שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם וְכָל תַּקְוָה הַנְּסִים שֶׁל הָעֶשֶׂר מְכוֹת וְכוּ' (פסחים קטז.). נִמְצָא, שְׁעֶקֶר

התגלות הנסים מגלין על כוס שני, כי הוא פנגד בחינת נסים. וכוס שלישי מברכין עליו ברפת המזון (שם קיז:), שהיא לברך להשם יתברך על ארץ ישראל שנתן לנו, כמו שכתוב: (דברים ח, י) "ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה אשר נתן לך". וכוס רביעי הוא בחינת תפלה, כי על כוס רביעי גומרין את ההלל והלל הגדול ונשמת, שהם כלל כל התשבחות וההודאות והברכות, שזהו בחינת תפלה. נמצא, שהארבע כוסות הם פנגד ארבע בחינות שכלולים באמונה פנ"ל.

ובשביל זה מברכין אותם על היין, כי היין מרים את הדעת למעלה ממדרגתו, ועל-כן היין כלול משני בחינות להטיב או להרע, חס ושלום, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (יומא עו:): 'זכה נעשה ראש. לא זכה נעשה רש, זכה משמחו לא זכה משממו'. ועל-כן אי אפשר לשתות יין כי אם בקדשה גדולה כשזוכה לתקן הברית שהיא בחינת יוסף (זכר חלק ב' קא.) בחינת ציצית (תקוני זכר נה: ומנחות מד.) שעל-ידי-זה זוכין לעצות קדושות ולאמת ואמונה פנ"ל, ואז יכול לזכות על-ידי היין שיתרומם מחו בקדשה, ויכול אז להתלהב יותר להשם יתברך ולהתעורר יותר לעבודת השם יתברך, כי מחמת שנתרומם מחו ונתרחב דעתו, יכול לעלות

לשרש הדעת שהוא בחינת שרש התורה והמצוות ששם הוא למעלה מכל מצות התורה, וכל המצוות מקבלין חיות והארה משם, וכשעולה לשם נתלהב ביותר ונתחזק ביותר לקיים מצוות התורה. מחמת שפמשיך על עצמו אור שרש המצוות, שעל-ידי-זה נתחזקין אצלו קיום המצוות ביותר.

אבל להפך, חס ושלום, כשאין זוכה לבחינות הנ"ל ואין אמונתו שלמה עדין, אזי על-ידי שתית היין והשכרות יכול לקלקל מאד, כמו שכתוב: (משלי כג, לא) "כי יתן בכוס עינו יתהלך במישרים", שכל הדרךים דומות עליו כמישור (יומא עה.), כי מחמת שנתרומם מחו למעלה מפלי המחין שלו, על-פן אינו רואה עוד לפי בחינתו כל האזהרות של המצוות של משה רבנו, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כו) שעל-ידי שכרות שוכח כל האזהרות של משה. פי משה רבנו מלבש בכל אחד מישראל בכל אבר אבר והוא מזכיר את כל אבר ואבר (עין זהר חלק ג' ט, פג, רמג), את המצוה הש"יכה לאותה אבר, ועל-ידי השכרות מפשיט את הדעת, עד שאינו שומע כל אלו האזהרות עד שכל הדרךים דומות עליו כמישור:

ועל-פן בפסח שאז נתגלה אור האמת בעצמו שהוא למעלה ממדרגות המחין, קדם שקבלו

לבושי המחין שהם העצות הקדושות, ועל-כן אז חיוב לשתות יין ארבע כוסות, כי עכשו על-ידי היין דיקא נתרומם המוח ומקבלין אור האמת בעצמו, שעל-ידי-זה נשלמת האמונה בכל ארבע בחינותיו שהם בחינת ארבע כוסות כנ"ל, כי עכשו אנו זוכין לקבל אור האמת שהוא אור המחין בעצמן, למעלה ממדרגת כלי המחין שלנו, והשם יתברך חומל עלינו ונותן לנו כח לקבל הארה הזאת בקדשה, שעל-ידי-זה עקר הגאולה כנ"ל. ועל-כן צריכין דיקא לשתות יין שהוא בחינת הרמת המוח למעלה ממדרגתו כנ"ל, ובאלו הארבע כוסות של יין שהם בחינת אמונה אנו מרמזין תקון הארבע ציצית שעל ידם עקר תקון האמונה כנ"ל.

כי ארבע כוסות כנגד ארבע ציצית שהם בחינת עינים בחינת (בראשית מט, כב) "בן פרת עלי עין". כי יין בגימטריה עין (עירובין סה.) כמו שכתוב (בראשית מט, יב) "חכלילי עינים מיין" וכו'. ובזה מתקנים פגם של נח ששתה מן היין "וישפר ויתגל בתוך אהלה" (שם, כא). שתקונו היה על-ידי בחינת ציצית כמבאר בהתורה הנ"ל על פסוק "ויקח שם ויפת את השמלה", דא ציצית וכו' (מתקון יח), ועל-ידי-זה וערות אביהם לא ראו, בחינת תקון הברית הפך חם וכו', נמצא שעל-ידי השמלה בחינת ציצית תקנו פגם היין והשכרות של נח.

שֶׁהוּא בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת פָּגַם הַחֲטָא שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן
 בְּחִינַת "הִנָּחַשׁ הַשִּׂיאָנִי" (כְּמוֹבֵן בַּתְּקוּנִים (עֵינַן בַּתְּקוּנֵי זְהַר ס.ט.
 קיג.) וּבְסִפְרִים (עֵינַן עֲצֵי-חַיִּים חֶלֶק ב' שֶׁעַר לֵאמֹר וְרַחֵל פָּרַק ד). כִּי נִחַ
 סָבַר שֶׁכֶּבֶד יָכוֹל לְשִׁתּוֹת הֵיִן בְּקִדְשָׁה לְרוּמָם הַמֵּחַ
 לְמַעְלָה מִכְּלִיו בְּקִדְשָׁה. אָבֵל בְּאַמַּת אֹז עֲדִין לֹא נִתְתַקַּן
 חֲטָאוֹ וְלֹא זָכָה וְכוּ', וְעַל-כֵּן בָּא לִידֵי פָּגַם עַל-יְדֵי-זֶה,
 וְעַקֵּר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי צִיצִית שֶׁהֵם קִיּוּם כָּל הַתּוֹרָה שֶׁעַל
 יָדָם זוֹכִין לְקַבֵּל תְּרִי"ג עֵיטִין דְּאוּרִייתָא וּלְבַטֵּל עֲצַת
 הִנָּחַשׁ וְכוּ' כַּנ"ל, וְזֶה זוֹכִין בְּשָׁבוּעוֹת כַּנ"ל.

אָבֵל עֲכָשׁוּ בְּפֶסַח אֵין זוֹכִין עֲדִין לְאוֹר הַצִּיצִית וּלְתְרִי"ג
 עֵיטִין וְכוּ'. רַק שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָאִיר עָלֵינוּ הַמַּחֲיִין
 לְמַעְלָה מִמְדְּרַגְתָּנוּ וְנָתַן לָנוּ כַּח לְקַבְּלָם כְּדֵי לְהַגְאֵל,
 וְעַל-כֵּן עֲכָשׁוּ חוּבָה עָלֵינוּ לְשִׁתּוֹת יֵין דְּוִקָא אַרְבַּע
 כּוֹסוֹת. כִּי דְּוִקָא עַל-יְדֵי הֵיִן מִתְקַנֵּין הַפָּגַם שֶׁל נִחַ
 שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲטָא אָדָם הָרִאשׁוֹן, כִּי עֲכָשׁוּ זְמַן הַגְּאֵלָה
 בְּחִינַת תְּקוּן הַבְּרִית, כִּי בְּזִכּוֹת אֲבוֹתֵינוּ שֶׁהֵם בְּחִינַת
 שְׁמִירַת הַבְּרִית, וּבְזִכּוֹת יוֹסֵף הַצַּדִּיק שֶׁעָמַד בְּנִסְיוֹן
 וְשָׁמַר אֶת הַבְּרִית — יִגְאֵלְנוּ. וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לָנוּ כַּח
 לְשִׁתּוֹת הֵיִן בְּקִדְשָׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה עַקֵּר הַתְּקוּן וְזוֹכִין
 עַל-יְדֵי-זֶה דְּיִקָּא לְקַבֵּל אוֹר הָאֵמֶת שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁלָם
 הָאֵמוּנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת אַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל גְּאֵלָה כַּנ"ל, כִּי
 הַגְּאֵלָה עַל-יְדֵי אֵמוּנָה כַּנ"ל:

לקוטי הלכות פסח ז' ארבע-חיים תקא

(טז) וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שְּׁמִבְרָכִין בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח טל, כִּי הֵטַל אֵינּוּ נֶעְצָר (תענית ג.), כִּי הַגְּשָׁמִים יוֹרְדִין בְּזִכּוֹת אֲמוּנָה (כַּמְבָּאָר בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל), וְכִשְׁהָאֲמוּנָה נִפְגַּמַת, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת עֲבוּדָה זָרָה, אֲזִי נֶעְצָר הַמָּטָר חֶסֶד וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (דְּבָרִים יא, טז-יז) "וְסִרְתֶּם וְעַבַדְתֶּם וְכוּ', וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם" וְכוּ', אֲבָל טַל הוּא בְּחִינַת אֹר הָאֱמֶת שִׁיּוֹרֵד מִלְּמַעְלָה לְעוֹרֵר יְשָׁנִים וּלְהַקְיֵץ נִרְדָּמִים, כִּי בְּחִינַת פֶּסַח וַיְצִיאֵת מִצְרַיִם הוּא בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמַן בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, וְגַם בְּכָל יוֹם וַיּוֹם יֵשׁ בּוֹ בְּחִינַת פֶּסַח וַיְצִיאֵת מִצְרַיִם, וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְהַזְכִּיר יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּכָל יוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (דְּבָרִים טז, ג) "לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ" (בְּרִכּוֹת יב), כִּי כָּל הַהֲרֵהוּר וְהַהֲתַעוֹרְרוֹת הָעֲלִיּוֹן הֵבֵא מִלְּמַעְלָה עַל כָּל אָדָם בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, זֶהוּ בְּחִינַת הַהֲאָרָה שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁהוּא הָאָרָה עֲלִיּוֹנָה שֶׁלֹּא בַּהֲדַרְגָּה קֹדֶם אֶתְעוֹרוּתָא דְלַתְתָּא כְּרָאוּי.

כִּי זֶה הַדְּבָר נֶעֱשֶׂה בְּכָל דּוֹר וּבְכָל שָׁנָה וּבְכָל יוֹם בְּכָל ל וּבְכָרְט, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְסַבֵּב עִם הָאָדָם בְּכַמְּה סְבוּת לְהַחְזִירוֹ בְּתִשׁוּבָה לְזִכּוֹתוֹ לְחַיֵּי עוֹלָם הַנִּצְחָי, וְהַכָּלָל, מַה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׁוֹלַח עַל הָאָדָם מִתְחִלָּה הַתַּעוֹרְרוֹת עַד שֶׁמִּתְחִיל לְהַתַּעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה וְלִילֵךְ בְּדַרְכֵי הַשֵּׁם זֶהוּ בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁבֵּא הַהֲאָרָה

מלמעלה שלא בהדרגה בלי התעוררות תחתון כראוי, וכל זה כדי שיצא מגלותו הקשה, אבל אחר כך כשמתחיל לילך בדרכי השם, אחר כך נוטלין ממנו ההארה הזאת ומניחין אותו שילך בעצמו בהדרגה כסדר מיום אל יום, וצריך אחר כך התחזקות מחדש. ועל-כן אין תקף בתחלת החסידות, מחמת שאז מתלהב בהתלהבות גדול מחמת אור התעוררות העליון שבא עליו. אבל העקר הוא שאחר כך כשנסתלק ממנו זה האור העליון ומניחין אותו שילך מעצמו שאז יתגבר להתחזק בעבודתו יתברך מיום אל יום בהגדרה כסדר. (וכמובא המשל בשם הבעל שם טוב זכר צדיק וקדוש לברכה (עין צפנת-פנח נא: וקדושת לוי שמות), כמו תינוק כשמתחיל לילך שבתחלה מוליכין אותו ואחר כך מניחין אותו שילך מעצמו) שזהו ענין פסח וספירת העמר שבתחלה בא האור מלמעלה, ואחר כך נסתלק וצריך לו לילך מעצמו בהדרגה עד שיזכה לקבל הקדשה שהוא בחינת קבלת התורה בשבועות (עין פרי-עץ-חיים שער חג המצות בשער ספירת העמר). וגם ביום אחד בעצמו נעשה זאת. כי בכל יום ויום באין הרהורי תשובה אפלו לרשעים גמורים, ואלו הרהורי תשובה והתעוררות עליון הבא מלמעלה בכל יום ויום, שזהו בחינת הפרוז העליון דפריז בכל יומא (כמו שכתוב בזהר הקדוש (זהר חלק ג' קכו. חלק ב' קל:)) וכמובא (תולדות

יעקב יוסף פרשת ראה)). וְכָל זֶה הִיא הָאֶרֶת יְצִיאַת מִצְרַיִם
שָׁבָא הֵאָרְהָ מִלְמַעְלָה, וּמִי שְׁזוֹכָה לְהַמְשִׁיךְ עֲצָמוֹ
לְאוֹר הָאֱמֶת יְכוּל לְזָכוֹת לְתִשׁוּבָה עַל-יְדֵי-זֶה.

וְזֶהוּ בְּחִינַת טַל שְׁאִינוּ נֶעְצָר לְעוֹלָם (תַּעֲנִית ג.), כִּי טַל
הוּא בְּחִינַת שְׁלֵשׁ אוֹתִיּוֹת ראשונות של הַשֵּׁם
בְּמִלּוּי שְׁעוֹלֵינ טַל כִּידוּעַ, שֶׁהֵם אוֹתִיּוֹת יק"ו שְׁפָלָם
כְּלוּלִים בְּהו' שֶׁל הַשֵּׁם שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱמֶת כִּידוּעַ, כִּי
אֱמֶת כְּלוּל מִשְׁלֵשׁ, ראש, תוף, סוף (עֵינ זֶהר חֶלֶק ג' צו:).
שֶׁהֵם בְּחִינַת אֱלוֹ הַג' אוֹתִיּוֹת (כְּמוֹבֵן בַּסְּפָרִים (עֵינ תְּקוּנֵי
זֶהר צד:)), נִמְצָא שֶׁטַל הוּא בְּחִינַת הָאֶרֶת הָאֱמֶת, וְעַל-כֵּן
אָנוּ מִמְּשִׁיכִין זֶה הַטַּל בְּיוֹם ראשון שֶׁל פֶּסַח שְׁאֵז מֵאִיר
הָאָרֶה הַעֲלִיּוֹנָה בְּלִי הַתְּעוֹרְרוֹת תַּחְתּוֹן, כְּדִי לְהוֹצִיא
יִשְׂרָאֵל מִגְּלוּת נַפְשָׁם מִמ"ט שְׁעָרֵי טַמְאָה לְמ"ט שְׁעָרֵי
קִדְשָׁה, וְעַל-כֵּן אָנוּ מִמְּשִׁיכִין הָאָרֶה זֹאת עַל-יְדֵי בְּחִינַת
הַטַּל שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר הָאֱמֶת כַּנ"ל.

כִּי אַף-עַל-פִּי שְׁאַחַר יוֹם ראשון שֶׁל פֶּסַח נִסְתַּלַּק
הֵאָרְה הַגְּדוּלָה הַזֹּאת, אָבֵל אַף-עַל-פִּי-כֵן הִרְשִׁימָה
נִשְׁאָר, וּמִהִרְשִׁימָה הַזֹּאת יוֹרֵד הַטַּל בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא
נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הָאָרֶה הַעֲלִיּוֹנָה הַיּוֹרֵדֶת בְּכָל יוֹם, לְעוֹרֵר
רְשָׁעִים בְּתִשׁוּבָה, שְׁזֶהוּ בְּחִינַת טַל שֶׁל תַּחֲתִיָּה (עֵינ שַׁבַּת
פח:), לְהַחֲיוֹת מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, דְּהֵינּוּ הִרְשָׁעִים
שֶׁבְּחֵייתָהֶם קְרוּיִם מֵתִים (בְּרַכּוֹת יח:), שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה

אוֹתָם עַל-יְדֵי בְּחִינַת טל, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּעוֹרְרוֹת עַלְיוֹן וְהַרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה הַיּוֹרֵד עֲלֵיהֶם בְּכָל יוֹם, עַד שְׁסוּף כָּל סוּף צְרִיכִין לַחֲזוֹר בְּתְּשׁוּבָה בְּגִלְגּוּל זֶה אוֹ בְּגִלְגּוּל אַחֵר. כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֹגֵמֵר אֶת שְׁלוֹ כְּרִצּוֹנוֹ בְּיָדָיו וְיָדוּ עַל הָעֲלִיּוֹנָה לְעוֹלָם (עֵינֵי רַש"י תהלים צב, ט). וְגַם כָּל אֱלוֹ הַהַרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה אֵינָם נֶאֱבָדִים שׁוֹם אֶחָד מֵהֶם, אֶף-עַל-פִּי שְׂאִינָם זוֹכִין עַדִּין לְשׁוֹב בְּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְאֶפְלוּ אִם אַחֵר כֶּף מִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם הַבַּעַל דְּבָר וְנוֹפְלִים לְמַטָּה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, אֶף-עַל-פִּי-כֵן כָּל מָה שֶׁנִּתְעוֹרֵר מִתְחַלָּה לְפַעֲמִים אֵיזָה מְעַט דְּמְעַט אֵינּוּ נֶאֱבָד לְעוֹלָם. וְסוּף כָּל סוּף יִהְיֶה לוֹ תְּקוּן עַל-יְדֵי-זֶה, עַל-יְדֵי הַתְּקַבְּצוֹת הַהַרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה שֶׁהֵיא לֹא לְפַעֲמִים בִּימֵי חַיָּו, עַל-יְדֵי הַחֲסֵד עַלְיוֹן שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁהָאִיר עָלָיו בְּכָל יוֹם טל שֶׁל תְּחִיַּת הַמֵּתִים לְהַנְטוֹתוֹ לְתַחֲיָה (מִלְשׁוֹן הַפִּיּוּט לְשַׁחֲרִית יוֹם-כַּפּוּר), בְּבְחִינַת (יִשְׁעִיָּה כו, יט) "יַחֲיוּ מִתִּיךְ נִבְלָתִי יְקוּמוּן הַקִּיצוֹ וְרַנְנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם כִּי טל אֹרֶת טְלִיף" וְכוּ', וְעַל-כֵּן קָבְעוּ בְּרַכַּת טל בְּתַחֲיַת הַמֵּתִים וְכוּ', וְזֶה הַטל מְבַטֵּל זְהֵמַת הַנְּחַשׁ בְּחִינַת "הַנְּחַשׁ הַשִּׂיאֲנִי" שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַל"ט מְלָאכּוֹת כְּפִדּוּעַ (עֵינֵי בְּתַקּוּנֵי זֶהר תְּקוּן מח) כִּי טל הַפֶּךָ ל"ט מְלָאכּוֹת כְּמוֹבָא בְּדַבְּרֵי רַבְּנּוּ זְכוּרֹנוּ לְבָרְכָה (בְּסִימָן יא):

(י) וְעַל-כֵּן מְזַכְּרִין טל בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח כִּי כָּל

זה נמשך מההארה הגדולה שנמשכה בפסח בשעת
 יציאת מצרים וכנ"ל, ועקר ההארה של פסח הוא כדי
 לזכות לאמונה, אף-על-פי שלא זכינו עדין לתרי"ג עיטין
 דאורייתא שקיומם על-ידי ציצית. אף-על-פי-כן מאיר
 עלינו השם יתברך אור האמת בחסדו, אבל אחר כך אנו
 זוכין לקבל האמת על-ידי תרי"ג עיטין דאורייתא
 בהדרגה, עד שזוכין בשבועות לקבלת התורה שקיומה
 על-ידי ציצית פנ"ל. וזהו בחינת טל, כנגד טל פריכות
 שבציצית, שעל ידם עקר קיום תרי"ג עיטין דאורייתא.
 ועכשו כל זה כלול בהארה העליונה הבאה מלמעלה
 בשעת יציאת מצרים, שהוא בחינת טל. וזהו בחינת
 המן, שהיה יורד עם הטל, והיה מנח בין הטל כבקפסה,
 כמו שפרש רש"י, כי המן הוא בחינת מצה כמו שדרשו
 רבותינו זכרונם לברכה (קדושין לח.) 'עגה שהוציאו ישראל
 ממצרים טעמו בהם טעם מן', כי הוא לחם היורד מן
 השמים (שמות טז, ד) בלי עשית התחתונים כלל, שכל זה
 נמשך מהרשימה של ההארה העליונה שנתגלה בשעת
 יציאת מצרים שהוא בחינת מצה פנ"ל, שמשם בחינת
 המן שהוא מבטל זהמת הנחש, בחינת "בעצבון
 תאכלנה, בזעת אפך תאכל לחם" (בראשית ג, יז, יט), שהוא
 הפרנסה הבאה ביגיעה גדולה על-ידי ל"ט מלאכות, כי
 המן היה יורד מלמעלה בלי שום יגיעה ומלאכה כלל,
 ועל-כן המן יורד עם הטל כי הם בבחינה אחת פנ"ל:

יח) וְעַל-כֵּן גִּדְעוּן כְּשֶׁרָצָה לְרֹאוֹת אוֹת וְנִס מֵהַשָּׁם יִתְבַּרַךְ בְּיוֹם הַנִּפְת הָעֹמֵר (עין בילקוט שמעוני שופטים סב), הָיָה מְנוֹסָה עַל-יְדֵי הַטָּל עַל גִּזַּת הַצֹּמֵר (עין שופטים ו, יט וברש"י שם), גִּזַּת הַצֹּמֵר מְרַמֵּז עַל צִיצִית הַבָּאִים מִצֹּמֵר שֶׁעַל יָדָם עָקַר קַיּוֹם הַתּוֹרָה שְׁמַתְחִילִין לְהַכִּין עֲצָמָנוּ לְקַבְּלָהּ בְּיוֹם הַנִּפְת הָעֹמֵר. וְהַטָּל הוּא בְּחִינַת הַהֲאָרָה שֶׁל פֶּסַח כַּנִּ"ל. וְעַל-יְדֵי בְּחִינּוֹת אֵלוּ שֶׁהֵם בְּחִינַת טַל וּבְחִינַת צִיצִית, עַל-יְדֵי-זֶה עָקַר הַגְּאֹלָה מִכָּל הַגְּלִיּוֹת שְׁכָלָם מְכַנְּנִים בְּשֵׁם גְּלוּת מְצָרִים, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁרָצָה גִּדְעוּן לְגַאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל מִצָּרָתָם נִסָּה עַל-יְדֵי הַטָּל עַל הַגְּזָה וְכַנִּ"ל:

ט) וְזֶה בְּחִינַת קְרִיעַת יַם סוּף, כִּי עָקַר קְרִיעַת יַם סוּף הָיָה עַל-יְדֵי אֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י עַל פֶּסוּק (שְׁמוֹת יד, טו) "מֵה תִצְעַק אֵלַי" וְכוּ' כִּדְאִי הֵם וְהָאֱמוּנָה שֶׁהָאֱמִינוּ בִּי וַיֵּצְאוּ לְקַרְעַ לָהֶם אֶת הַיָּם, כִּי אֱמוּנָה בְּעֲצָמָה הוּא בְּחִינַת קְרִיעַת יַם סוּף בְּחִינַת (תהלים סו, ו) "הַפֹּךְ יַם לַיַּבְשָׁה". כִּי עָקַר הָאֱמוּנָה הַשְּׁלֵמָה הוּא לְסַלֵּק דַּעְתּוֹ לְגַמְרִי, כְּאֵלוּ אֵין לוֹ שׁוֹם דַּעַת, וְלְסַמוֹךְ עַל הָאֱמוּנָה לְבַד שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ הַקְדוּשִׁים. וּבְזֶה יִנָּצַל מִכָּל מִינֵי קְשִׁיּוֹת וְחֻקִּירוֹת וּמְבוּכוֹת כִּי אֵין לוֹ שׁוֹם מְבוּכָה וְקְשִׁיָּא בְּעוֹלָם שֶׁיִּבְלָבֵל אוֹתוֹ, מֵאַחַר שֶׁמְסַלֵּק דַּעְתּוֹ כְּאֵלוּ אֵין לוֹ שׁוֹם שְׁכָל כָּלֵל וְסוּמָךְ רַק עַל אֱמוּנָה לְבַד, כִּי בְּאֶמֶת דַּעְתָּנוּ אֵין וְאָפֶס מִמָּשׁ כְּנֶגֶד דַּעַת

אבותינו הקדושים אברהם יצחק יעקב ומשה וכו' וכל הצדיקים שבכל דור ודור מאז ועד עתה. וצריכין אנו לסמוך רק עליהם אשר הורישו לנו אמונה הקדושה אשר היא חיינו וארץ ימינו, ולבטל דעתנו לגמרי ולסמוך רק על האמונה אשר נטעו בנו בחסדי ה'.

וישראל קדושים על-ידי שזכו אז לזה שבטלו דעתם לגמרי וסמכו רק על אמונה, שעל-ידי-זה זכו אחר כך לקבלת התורה, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה על פסוק (דברים לב, ו) "עם נבל ולא חכם" — עמא דקבילו אורייתא ולא חכימו' (תרגום שם) שסלקו דעתם לגמרי ובטלו שכלם מכל וכל וסמכו רק על האמונה, כמו שכתוב: (שמות יד, לא) "ויאמינו בה' ובמשה עבדו", על-ידי-זה זכו אז לקריעת ים סוף, כי קריעת ים סוף בחינת "הפך ים ליבשה", הוא ממש בחינה זו שמסלקין מימי הדעת לגמרי וסומכין רק על האמונה שהיא בחינת יבשה וארץ בחינת "שכן ארץ ורעה אמונה" (תהלים לו, ג). שזהו בחינת בריאת העולם בחינת "יקווי הפנים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה" (בראשית א, ט). כי הדעת הוא בחינת מים כמו שכתוב: (ישעיה יא, ט) "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים". אבל ישראל עם-קדוש אין משתמשין עם הדעת, כי אם פשה-הדעת בקדשה ובטהרה, שיכולין לזכות על ידו לאמונה יתרה,

כי הם ממשיכין כל מיני דעת ושכל לתוך בחינת אמונה שזה עקר הקדשה. ועל-ידי-זה עקר קיום העולם שעומד על אמונה, כמו שכתוב (תהלים לג, ד) "וְכֹל מַעֲשָׂהוּ בְּאֱמוּנָה", וכמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (מפאת כד.) 'עד שבא חבוקק והעמידן על אחת — "וצדיק באמונתו יחיה"' (חבוקק ב, ד):

וזהו בחינת "יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד", שכל מימי הדעת ימשכו אל מקום אחד. 'אל מקום אחד' דיקא, בחינת "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד". שצריכין להמשיך כל מימי הדעת שנמצא בעולם אל מקום אחד, להמשיך כל הדעת לתוך אמונת אחדותו יתברך, שזהו כלל כל פגנות קריאת שמע, שעקר הפגנה הוא כפשוטו להאמין ביחודו ואחדותו שהוא יתברך אדון יחיד מנהיג ומושל ומשגיח. הוא לעילא מן כלא ולית לעילא מיניה' (זהר חלק א' כב.) ובזה כלולין כל הפגנות, שהם להמשיך כל המחין על-ידי קריאת שמע וליחד קדשא בריך הוא ושכינתיה וכו', (כמבאר בפגנות). הינו שצריכין להמשיך כל מיני דעת ומחין לתוך אמונת אחדותו יתברך.

ועל-ידי-זה "ותראה היבשה", שעל-ידי-זה נתגלה האמונה, שהיא בחינת 'ארץ', כי מתחלה היה העולם מים במים ואז היה העולם תהו ובהו, כמו

שכתוב: (בראשית א, ב) "והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלקים מרחפת על פני המים". כי כל זמן שלא נתגלה ונמשכה האמונה מחמת רבוי הדעת שהוא בחינת רבוי המימי התהומות, אז היה עדין תהו ובהו וחשך על פני תהום, כי עקר יניקת הכפירות הוא מרבוי הדעת ולא היה העקר קיום העולם כי אם על-ידי "ורוח אלקים" דא רוחו של משיח' (זהר חלק א' קצב:), שהיתה מרחפת על פני המים, כי עקר בחינת משיח הוא בחינת אמונה, כמו שכתוב: (תהלים פט, כה) "ואמונתי וחסדי עמו" וכו'. כי הוא יגלה ויכניס האמונה בשלמות בכל באי עולם, כמו שכתוב: (צפניה ג, ט) "כי אז אהפך אל כל העמים שפה ברורה לקרא בשם ה'" וכו'. וכיוצא בזה בפסוקים רבים:

כא) ועל-כן רוחו של משיח, שהיא בחינת אמונה, היתה מרחפת על פני המים, כי הוא מקים העולם תמיד, אפלו בעת שרוצים לשלט רבוי המים שמהם אחיזת ה"מים הזדונים" (תהלים קכד, ה), שהם הכפירות והאפיקורסית השולטין ונמשכין בעולם שרוצים להחריב את העולם, חס ושלום, ולהחזיר כל העולם לתהו ובהו, כי חס ושלום חס ושלום, אם היתה מתקיימת דעתם הרעה בודאי היה נחרב העולם, כי אין העולם מתקיים אלא על-ידי אמונה. אבל השם יתברך "מפר מחשבות

ערומים ולא תעשינה ידיהם תשיה" (איוב ה, יב), כי הוא יתברך מקים העולם בעת שמתגברין דעות האפיקורסית בעולם, על-ידי בחינת "ורוח אלקים" — דא רוחו של משיח, המרחפת על פני המים. כמו שהיה מקים העולם בתחלתו בעת שהיה תהו ובהו וכו' על-ידי-זה.

כי כל הקשיות והכפירות של כל אחד, הוא מחמת רבוי אור לפי בחינתו, כי לפי כלי מחו ותבונתו, זאת הקשיא והחקירה הוא למעלה מדעתו. ועל-כן אם אינו מסלק דעתו ואינו סומך על אמונה לבד הוא בא לידי כפירה גמורה, ואפלו אם ימצא חכם דקדושה שיתרץ קשיתו, יכול הוא או אחר להקשות קשיא אחרת יותר גדולה, שזאת הקשיא נמשכת מרבוי דעת יותר וכן למעלה מעלה, כי עקר הקשיות והמבוכות והכפירות נמשכין מבחינת רבוי אור שגורם שבירת כלים (עין שער ההקדמות שער א' לח; ; עץ חיים שער הפללים פרק ב' ה:), הינו כנ"ל שאור הדעת מרבה מפלי מחו ותבונתו.

ועל-כן עקר התקון הוא על-ידי משיח שיבא במהרה בימינו, כי משיח עולה נשמתו ודעתו עד בחינת עתיק (עין ספר הגלגולים פרק ס. לקוטי הש"ס קדושין ע' לא, ועין זהר חלק ב': ח, קלב), כמו שכתוב: (דניאל ז, יג) "עד עתיק יומין מטה" וכו'. ובחינת עתיק הוא למעלה מכל השכליות והדעת שבעולם. ועל-כן אצל משיח אין שיך

שום רבוי דעת כָּלֵל, כִּי כָּל רַבּוּי אֹר הַדַּעַת שֶׁנֶּחֱשָׁב
 אֶצֶל הַגָּדוֹל שֶׁבַּגְּדוּלִים לְרַבּוּי דַּעַת, הוּא אֶצֶל מְשִׁיחַ דָּבָר
 פְּשׁוּט, כִּי הוּא יָכוֹל לְבַלֵּעַ כָּל מִימֵי הַדַּעַת שֶׁבְּעוֹלָם.
 וְעַל-כֵּן הוּא מְרַחֵף עַל פְּנֵי הַמַּיִם, כִּי הוּא עוֹלָה עַל כָּל
 מִינֵי מִימֵי הַדַּעַת שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי הוּא בְּבַחֲיַת עֲתִיק
 שְׁעוֹלָה לְמַעְלָה מִן הַכֹּל. וְעֲתִיק הוּא בְּחִינַת "רֹאשׁ
 אֱמוּנָה", בְּחִינַת הָאֱמוּנָה הָעֲלִיּוֹנָה מִן הַכֹּל, כִּי הוּא
 בְּחִינַת הָאֱמוּנָה שֶׁלְּמַעְלָה מִכָּל מִינֵי דַּעַת שֶׁבְּעוֹלָם:

וְעַל-כֵּן הוּא יִגְלֶה הָאֱמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת בְּעוֹלָם. וְגַם בְּכָל
 דּוֹר וָדוֹר מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם וְעַד עַכְשָׁיו וּמִכָּאָן
 וְלַהֲבֵא עַקֵּר הַמְּשַׁכֵּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה הוּא מְבַחֲיַת רוּחוֹ
 שֶׁל מְשִׁיחַ, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲתִיק בְּחִינַת רֹאשׁ אֱמוּנָה, שֶׁהוּא
 לְמַעְלָה מִכָּל מִימֵי הַדַּעַת, בְּחִינַת "וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֵפֶת
 עַל פְּנֵי הַמַּיִם", שְׁזֵה מְקַיֵּם הָעוֹלָם אֶפְלוּ כְּשֶׁמֶתְגַבְּרִין
 הָאֲפִיקוֹרְסִים שָׂאז נֶאֱמַר: "וְהָאָרֶץ הִיָּתָה תְּהוֹ וְבָהּ
 וְחֹשֶׁךְ" וְכוּ'. כִּי הוּא מְמַשֵּׁיף הָאֱמוּנָה שְׁעוֹלָה לְמַעְלָה
 מִכָּל דַּעְתָּם וּמִבִּטֵּל דַּעְתָּם וּמְהַפֵּךְ יָם לַיַּבֶּשֶׁה, כִּי הוּא
 מְמַשֵּׁיף אֱמוּנָה בְּעוֹלָם עַד שֶׁכָּל אֶחָד יוֹדֵעַ וּמַבִּין מִרְחוּק
 עַל-יְדֵי שֶׁמִּסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת שֶׁצָּרִיף לְסַלֵּק דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי
 וּלְסַמֵּךְ עַל אֱמוּנַת אֲבוֹתֵינוּ לְבַד וְלִילֵף רַק בְּדַרְךְ שֶׁדָּרְכוּ
 בּוֹ אֲבוֹתֵינוּ מֵעוֹלָם.

וְזֵהוּ בְּחִינַת קְרִיעַת יַם סוּף, כִּי יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי שֶׁזָּכוּ

לְאִמוּנָה כְּזוֹ שֶׁסֻּלְקוּ דַעְתָּם, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַיִם וְסֻמְכוֹ
עַל אִמוּנָה לְבַד, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֶרֶץ כְּנָ"ל, עַל-יְדֵי-זֶה
זְכוּ שֶׁנַּעֲשָׂה לָהֶם הַנֵּס גַּם בְּגִשְׁמִיּוֹת שְׁנַת־הַפֶּךָ מַיִם
לִיְבֹשָׁה כִּי הַמַּיִם בָּרְחוּ מִפְּנֵיהֶם וְנִתְהַפְּכוּ לִיְבֹשָׁה, בְּזִכּוֹת
שֶׁגַם הֵם מְסֻלְקִים תָּמִיד מִימֵי הַדַּעַת בְּפָנֵי הָאִמוּנָה,
שֶׁהִיא בְּחִינַת יְבֹשָׁה וְאֶרֶץ כְּנָ"ל:

כב) וְזֶה שֶׁכְּתוּב בַּזֶּהר הַקָּדוֹשׁ: (חֶלֶק ב' נב:) "מָה תִצְעַק
אֵלַי" ? (שְׁמוֹת יד, טו) 'בְּעִתִּיקָא תִלְיָא מִלְתָּא' ! כִּי
עִתִּיקָא הוּא בְּחִינַת מְשִׁיחַ כְּנָ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת "רֹאשׁ
אִמוּנָה" (עֵינ זֶהר חֶלֶק ג' רפח.), שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁכָה הָאִמוּנָה
לְמִטָּה לְסֻלַּק הַמַּיִם הַיְדוּנִים, שֶׁהֵם הַדַּעוֹת הַרְעוֹת שֶׁל
הַכּוֹפְרִים, לְהַפֵּךְ מַיִם לִיְבֹשָׁה בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, שֶׁזֶהוּ
בְּחִינַת קְרִיעַת יַם סוּף כְּנָ"ל, וְעַל-כֵּן הָיָה קְרִיעַת יַם סוּף
בְּזִכּוֹת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: (תְּהִלִּים קיד, ג) "תֵּיִם
רָאָה וַיִּנָּס" — "וַיֵּצֵא הַחֹצֵה" (בְּרֵאשִׁית לט, יב), כְּמוֹ
שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה פז, ח), כִּי
עַקֵּר אִמוּנָה זוֹכִין עַל-יְדֵי יוֹסֵף, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמִירַת
הַבְּרִית, בְּחִינַת צִיצִית, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְהִמְשִׁיךְ
וּלְקַבֵּל עֲצַת הַצַּדִּיקִים שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְאִמוּנָה כְּנָ"ל.
וְעַל-כֵּן בְּאֵמַת אִתָּא בַּמְדָּרָשׁ (עֵינ יִלְקוּט שְׁמַעוֹנִי בְּשִׁלַּח רַמְזו
רלד) שֶׁקְרִיעַת יַם סוּף הָיָה בְּזִכּוֹת מְצוֹת צִיצִית, כִּי
עַל-יְדֵי מְצוֹת צִיצִית, בְּחִינַת יוֹסֵף, זוֹכִין לְאִמוּנָה,

שַׁעַל-יְדֵי-זֶה הָיָה קָרִיעַת יַם סוּף פְּנ"ל.

וְעַל-כֵּן אַחַר שְׁבִיעֵי שָׁל פֶּסַח אַחַר קָרִיעַת יַם סוּף הֵתַר
הַחֲמִיץ, כִּי כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִמְשְׁכָה הָאֱמוּנָה
בְּשִׁלְמוֹת אֲסוּר לְהַחֲמִיץ מֵחוּ אֶפְלוּ בְקַדְשָׁה כְּדֵי שֶׁלֹּא
יִתְאַחֲזוּ בּוֹ הַקְּלָפוֹת פְּנ"ל, אֲבָל אַחַר קָרִיעַת יַם סוּף
שָׂאז זָכוּ לְאֱמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת עַל-יְדֵי שֶׁהִמְשִׁיכוּ אֶז
הָאֱמוּנָה הַשְּׁלֵמָה מִבְּחִינַת עֲתִיק דְעִתִּיקִין, מִבְּחִינַת אוּרוֹ
שֶׁל מְשִׁיחַ, מִבְּחִינַת רֹאשׁ אֱמוּנָה. וְעַל-כֵּן זָכוּ אֶז
לְשִׁירָה, בְּחִינַת "תְּבוֹאֵי תְּשׁוּרֵי מֵרֹאשׁ אֱמָנָה" (שִׁיר-הַשִּׁירִים
ד, ח וְעִין זַלְקוּט שָׁם), 'תְּשׁוּרֵי' דִּיקָא בְּחִינַת "וַיֵּאֱמִינוּ בֵּה'
וּבִמֶּשֶׁה עֲבָדוּ אֶז יִשְׂרָאֵל מֶשֶׁה", כִּי עֲקַר הַשִּׁירָה כְּשִׁזּוּכִין
לְאֱמוּנָה שְׁלֵמָה (עִין שְׁמוֹת רַבָּה כב, ג) שֶׁמֶשֶׁם כָּל הַשִּׁירוֹת
וְהַנְּגוּנִים וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי הָאֱמוּנָה הַשְּׁלֵמָה שֶׁזָּכוּ אֶז
בְּיַתֵּר שְׂאֵת, עַל-יְדֵי-זֶה הֵתַר הַחֲמִץ אַחַר כָּף.

כִּי עַכְשָׁו אָנוּ יְכוּלִין לְאָכַל הַחֲמִץ בְּקַדְשָׁה לְבָלִי לְהַחֲמִיץ
הַמֵּחַ כִּי אִם בְּמִתָּר לָנוּ, בְּמָה שֶׁהִרְשָׁנוּ לְהַתְּבוּנָן, דִּהְיָנוּ
בְּדִינֵי וּמְצוּוֹת הַתּוֹרָה וְכוּ', אֲבָל בְּמוֹפְלָא מֵאֲתָנוּ לֹא
נִדְרוּשׁ (עִין חֲגִיגָה יג), וְלֹא נִחְמִיץ אֶת מַחֲנוּ בְּמָה שֶׁאֲסוּר
לָנוּ, כִּי כָּבֵר יֵשׁ לָנוּ כַּח לְשִׁמּוֹר חֲמוּץ הַמֵּחַ שֶׁיְהִיָּה רַק
בְּקַדְשָׁה וְלֹא יֵצֵא מִן הַגְּבוּל, עַל-יְדֵי גְדֹל הָאֱמוּנָה
בְּשִׁלְמוֹת שֶׁזָּכִינוּ לְקַבֵּל בְּקָרִיעַת יַם סוּף, שֶׁזָּכִינוּ לְבֹא
לְבְּחִינָה זֹו שְׁבַעַת שְׁמַתְגַּבְּרִים הַמֵּים הַיְדוּוֹנִים, שֶׁהֵם

הדעות זרות אז אנו מסלקין דעתנו לגמרי עד שברחו המים מפנינו בגשמיות על-ידי-זה. על-כן אין אנו מתיראין עוד מן החמץ, כי אנו יכולין להחמיץ מחנו בקדשה במה שהורשינו, כי תכף כשיעלה על דעתנו איזה דעה זרה, חס ושלום, נסלק דעתנו לגמרי בפני האמונה, שזהו בחינת קריעת ים סוף כנ"ל:

(כג) וזהו סוד מה שכתוב בזהר הקדוש (חלק ב' נב:) ובכפונות (פרי-עץ-חיים שער חג המצות פרק ח) על סוד קריאת שמע: בזה הוא מלה לא תשא לך ולא תנסה את ה', שהוא סוד מחין דקטנות שאז אי אפשר להמשיך היחוד כי אם על-ידי עתיקא, עין שם. הינו, כי אז בשעת קריעת ים סוף היו ישראל נתונים בצרה גדולה בגשמיות ורוחניות, כמבאר הרבה בדברי רבותינו זכרונם לברכה (עין שמות רבה כא, ה). ועקר כל הצרות נמשכין מבחינת מחין דקטנות, שהם בחינת דינים (עין שער ההקדמות דף עד ובפרי-עץ-חיים בסוף שער חג המצות), שמשם אחיזת הקלפות המצירין לישראל, חס ושלום, ועקר הקלפות הם הפירות הנאחזים במחין דקטנות ביותר, כי מחמת שהמח בקטנות יותר אזי כל חקירה וקשיא גדולה מדעתו מאד עד שאינו יכול לישובה אף-על-פי שבאמת הקשיא הזאת היא שטות גדול למי שיש לו מח גדול באמת, אבל מחמת קטנות מחו נדמה לו לקשיא גדולה. ולא זו אף זו, שמחמת שמחו יונק

ממחין דקטנות על-ידי-זה מתגרין בו הקלפות, חס ושלום, עד שיש לו תאוה גדולה לחקר ולכנס בחקירות והוא עושה מהפך אל הפך, כי לפי קטנות מחו היה ראוי לו לברח אפלו מחקירה קלה שבקלות, ולא די שאינו מכיר את מקומו, אף גם הוא רוצה לכנס בחקירות גדולות שאפלו גדולים ממנו אינם יכולים לכנס לשם.

ומזה באים כל הפירות והמבוכות של כל המחקרים, מחמת שאינם מכירים את מקומם, ונדמה להם שיש להם מח גדול, על-ידי שבאים על כמה חכמות והמצאות בעניני העולם. אבל אינם יודעים שכל אלו החכמות נמשכין רק ממחין דקטנות, ועדין לא התחילו ליגע כלל בשום מח הנמשך ממחין דגדלות והם רוצין לכנס בחקירות גדולות, כי כך טבע המחין דקטנות, כי מי שיש לו מח גדול הוא יודע ומבין ומשיג באמת שאי אפשר להבין דרכי השם, וממשיך על עצמו אמונה אמתית, אבל מחמת קטנות המחין ששם נאחזין הקלפות, שהם בחינת כפירות, על-ידי-זה נדמה להם שהם חכמים ונכנסים בחקירות, עד שנופלים במבוכות גדולות שכל הצרות נמשכין משם, כי כל הצרות נמשכין רק מבחינת הקלפות שהם הפירות הנאחזין במחין דקטנות כנ"ל.

וזה היה בחינת כל הצרות שהיו לישראל בשעת קריעת

ים סוף שֶׁהיוּ נְתוּנִין אֶז בְּצָרָה גְדוֹלָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב:
 (שיר-השירים ב, יד) "יִוְנָתִי בְּחֲגוּי הַסֶּלַע בְּסִתְרֵי הַמְּדֻרָּגָה
 הִרְאִינִי אֶת מְרֵאִיךָ", 'לְמִי אֶת פּוֹנֵה בְּעֵת צָרָה' (עין רש"י
 ושיר-השירים רבה שם). וְעַקֵּר הַנֶּסֶךְ שֶׁל קְרִיעַת יַם סוּף הָיָה
 עַל-יְדֵי שִׁזְכוֹ אֶז לְסַלֵּק דְּעַתָּם לְגַמְרֵי רַק לְצַעֵק אֶל הַשָּׁם
 וּלְהִתְחַזֵּק בְּאַמוּנָה לְבַד, וְקַפְצוּ לְתוֹךְ הַיָּם עַל סִמּוֹ
 אַמוּנָה לְבַד, וְעַל-יְדֵי-זֶה סִלְקוּ מֵהֶם אַחִיזַת הַקְּלָפוֹת,
 שֶׁהֵם הַכְּפִירוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַמַּיִם הַיְּהוּדוּנִים הַנֶּאֱחָזִים
 בְּמַחִין דְּקִטְנוּת, כִּי הִמְשִׁיכוּ עֲלֵיהֶם אֹר הַאֲמוּנָה
 הַקְּדוּשָׁה מֵעֵתִיק דְּעֵתִיקִין, שֶׁזֶה עַקֵּר בְּחִינַת קְרִיעַת יַם
 סוּף כַּנֶּ"ל.

וְזֶהוּ 'בְּהֵוָה מְלָה לֹא תִשָּׂא לְוֹלָא תִנְסָה', כִּי עַקֵּר סוּד
 קְרִיעַת יַם סוּף, הוּא לְבָרַח מִחֲקִירוֹת וּמְבוּכוֹת
 שְׂאֵסוֹר לְכַנֵּס בָּהֶם, שֶׁהֵם נִמְשָׁכִין מִמַּחִין דְּקִטְנוּת
 שְׂצָרִיכִין רַק לְבָרַח מֵהֶם בְּבְחִינַת (שְׁמוֹת ד, ג) "וַיִּנָּס
 מֹשֶׁה מִפְּנֵיו" (וְעֵין פְּרִי-עֵץ-חַיִּים שָׁם), כִּי הֵם זֶה־מַת הַנֶּחֱשׁ.
 וַיִּשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי שְׁבוּרְחִין מִמְבוּכוֹת אֱלוֹ וּמִתְחַזְּקִין
 בְּאַמוּנָה לְבַד, עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְהַפֵּךְ יַם לַיַּבֶּשֶׁה, שֶׁזֶהוּ
 בְּחִינַת קְרִיעַת יַם סוּף כַּנֶּ"ל:

(כד) וְזֶהוּ בְּחִינַת סְפִירַת הָעֶמֶר, כִּי עֹמֵר שְׁעוּרִים הוּא מְאָכַל
 בְּהֵמָה (סוֹטָה יד. זֶהר חֶלֶק ג' צח.), שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת "וַיִּאֲנִי
 בְּעַר וְלֹא אֲדַע בְּהֵמוֹת הָיִיתִי עִמָּךְ" (תְּהִלִּים עג, כב),

הִינוּ בַּחֲנִינָת אֱמוּנָה שְׁמִסְלָקִין דְּעַתָּם וּמְשִׁימִין עֲצָמָן כְּבִהְמָה וְסוּמְכִין עַל אֱמוּנָה לְבַד. וְאִז מִתְחִילִין לְסַפֵּר הַיָּמִים וְהַשְּׁבוּעוֹת לְעֹמֵר, לְהַמְשִׁיךְ כָּל הַמַּדּוּת שֶׁהֵם בַּחֲנִינָת יָמִים, שֶׁהֵם בַּחֲנִינָת שְׁכָלָיִים קְדוּשִׁים, בַּחֲנִינָת (אִיּוֹב ל"ב, ז) "יָמִים יִדְבְּרוּ וְרַב שָׁנִים יִדְּעוּ חֲכָמָה". וְעַכְשָׁו אָנוּ מְמַשִּׁיכִין כָּל הַיָּמִים וְהַמַּדּוּת שֶׁהֵם כָּל הַחֲכָמוֹת לְתוֹךְ הָאֱמוּנָה, שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת עֹמֵר שְׁעוּרִים, כִּי אָנוּ סוֹפְרִין וּמוֹנִין כָּל הַיָּמִים לְעֹמֵר, שֶׁמְמַשִּׁיכִין הַכֹּל אֶל הָאֱמוּנָה כַּנִּל, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין אַחֵר כָּף לְקַבֵּלַת הַתּוֹרָה.

כִּי עֵקֶר קַבֵּלַת הַתּוֹרָה עַל-יְדֵי אֱמוּנָה, כִּי בְּאֵמֶת הַהִתְחַלָּה מֵאֱמוּנָה וְהַסּוֹף הוּא אֱמוּנָה וְהַתּוֹךְ הוּא אֱמוּנָה, כִּי עֵקֶר הָאֱמוּנָה זוֹכִין עַל-יְדֵי תְּרִי"ג עֵיטִין דְּאוֹרֵיטָא, שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת קַבֵּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁהֵם בַּחֲנִינָת עֲצַת הַצְּדִיקִים אֲמִתִּיִּים כַּנִּל, אֲבָל אִי אֶפְשָׁר לָבֵא לְעֲצַת צְדִיקִים מִחֲמַת שְׁמַבְלָבְלִין אוֹתָם עֲצַת הַרְשָׁעִים הַנִּמְשָׁכִין מֵעֲצַת הַנְּחָשׁ הַקְּדָמוֹנִי וְאִי אֶפְשָׁר לְהַכְנִיעֵם כִּי אִם עַל-יְדֵי מְצוֹת צִיצִית, שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת שְׁמִירַת הַבְּרִית, בַּחֲנִינָת יוֹסֵף כַּנִּל.

וּבְאֵמֶת צִיצִית בְּעֲצָמָן הֵם בְּבַחֲנִינָת אֱמוּנָה כִּידוּעַ (עֵין זֶהר חֶלֶק ג' טז: קעה. רל.), הִינוּ שֶׁעַל-יְדֵי מְצוֹת צִיצִית אָנוּ זוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ אוֹר הָאֱמוּנָה מִשְׁרָשָׁה מִבַּחֲנִינָת עֲתִיק דְּעֲתִיקִין שְׁמִשָּׁם נִמְשָׁכִין אוֹר הַצִּיצִית, כִּי צִיצִית נִמְשָׁכִין

מבחינת עתיק, כמו שכתוב: (דניאל ז, ט) "ועד עתיק יומין מטא לבושיה כתלג חיור ושער ראשה כעמר נקא". שהוא בחינת ציצית של צמר כידוע (עין פרי-עץ-חיים שער הציצית פרק ג), שזה בחינת מה שנתעטף הקדוש ברוך הוא בטלית לכן וסדר י"ג מדות של רחמים הנמשכין מעתיק (עין זהר חלק ג' קלא), כי הטלית והציצית נמשכין משם מבחינת עתיק, מבחינת תליסר מכילין דרחמי (עין זהר חלק ג' רכח), שזהו בחינת מה שמתעטפין בטלית בשבת במנחה בעת שאומרים: (תהלים סט, יד) "ואני תפלתי לך ה' עת רצון", כי עת רצון הוא בחינת רעוא דרעוין, שהוא י"ג מכילין דרחמי הנמשכין מעתיק כידוע (עין זהר חלק ב' פח: קנו. ופרקי רבי אליעזר פרק מו).

ועל-כן על-ידי מצות ציצית דיקא שנמשכין מעתיק על ידם זוכין לקבל תרי"ג עטין דאורייתא, שעל-ידי-זה זוכין לאמונה שלמה, כי הציצית ממשיכין אור האמונה משרשה מבחינת עתיק דעתיקין והיא נמשכת מדרגא לדרגא ומעולם לעולם, הכל בבחינת אמונה כדי להחיות האמונה הקדושה שבכל עולם ועולם. עד שנמשכה האמונה גם למטה לגלות אמונתו אפלו במדור הקלפות לקיים (עין תקוני-זהר דף קטז:): "ומלכותו בכל משלה" (תהלים קא, יט). ועל-כן הציצית הם שמירה, כי הם מבטלין כח הקלפות שלא יזיקו בעולם על-ידי

שְׂמַגְלִין לָהֶם הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה.

וְעַל-כֵּן הֵם אַרְבַּע צִיצִית כְּנֶגֶד אַרְבַּע בְּחִינוֹת עֵתִיק
 שְׁבָאֲרַבְעָה עוֹלָמוֹת שְׁמִשָּׁם נִמְשָׁךְ הָאֱמוּנָה
 בְּכָל עוֹלָם וְעוֹלָם, כִּי הָעֵתִיק שְׁבִין עוֹלָם לְעוֹלָם הוּא
 בְּחִינַת הָאֱמוּנָה שְׁבַע עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן שְׁנַעֲשֶׂה בְּעוֹלָם
 שְׁלֵמֶטָה מִמֶּנּוּ, בְּחִינַת עֵתִיק, שְׁעַל יָדוֹ נִמְשָׁכִין כָּל
 הָאוֹרוֹת וְהַשְּׂכָלִיִּים שְׁבַע עוֹלָם שְׁלֵמֶטָה מִמֶּנּוּ עַד בְּחִינַת
 הָאֱמוּנָה שְׁבָאוֹתוֹ הָעוֹלָם. כִּי הָאֱמוּנָה הִיא הַהֲתַחֲלָה
 וְהַסּוּף שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת וְהַשְּׂכָלִיִּים, וְכָלֵם מְקַבְּלִין
 מִשָּׂרֵשׁ הָאֱמוּנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֵתִיק דְּעֵתִיקִין, וּמִשָּׁם
 נִמְשָׁכִין הַצִּיצִית בְּשָׂרְשָׁן כַּנִּל, וְעַל-כֵּן הַצִּיצִית מְחִיִּין
 אֶת כָּל בְּחִינַת נִיצוּצֵי אֱמוּנָה הַנִּשְׁרָשׁ בְּכָל אֶחָד
 מִיִּשְׂרָאֵל, וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לוֹ כַּח לְקַבֵּל יַעֲצוֹת הַצַּדִּיקִים
 הָאֱמִתִּיִּים וְנִצֵּל מֵעֲצַת רָשָׁעִים, שְׁלֹזָה בְּעֲצָמוֹ צָרִיכִין
 אֱמוּנָה, לְהֶאֱמִין בְּעֲצַת צַדִּיקִים וְלִדְחוֹת עֲצַת רָשָׁעִים,
 אֲבָל לָזֶה זוֹכִין עַל-יְדֵי מִצְוֹת צִיצִית כַּנִּל, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה
 מְחִיָּה שָׂרֵשׁ אֱמוּנָתוֹ הַנִּשְׁרָשׁ בּוֹ עַד שֶׁיֵּשׁ לוֹ כַּח לְקַבֵּל
 יַעֲצוֹת הַצַּדִּיקִים בְּחִינַת תְּרִי"ג עֲטִין דְּאוֹרֵי תָא. וְעַל-יְדֵי
 אֵלּוּ הַיַּעֲצוֹת הַקְּדוּשׁוֹת זוֹכֶה לְקַבֵּל בְּחִינַת (יְרֵמְיָהּ ב, כא)
 "זֶרַע אֱמֶת" וְאֵז עַל-יְדֵי הָאֱמֶת זוֹכֶה אַחַר כֵּךְ לְאֱמוּנָה
 בְּשִׁלְמוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה תָּבֵא הַגְּאֻלָּה כַּנִּל.

וְעַכְשָׁו בַּסְּפִירָה שְׁאָנוּ צָרִיכִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה תְּרִי"ג

עֲטִין דְּאוּרֵיתָא בְּשָׁבוּעוֹת וְעֵדִין אֵין לָנוּ אוּר הַצִּיצִית לְזִכּוֹת עַל יָדָם לְקַבֵּל יְצוֹת קְדוּשׁוֹת כַּנִּ"ל. כִּי אוּר הַצִּיצִית אֵין נִמְשָׁךְ בְּשִׁלְמוֹת כִּי אִם בְּשָׁבוּעוֹת שְׁאֵז עוֹלִין עַד עֲתִיק כְּיָדוּעַ (פְּרִי-עֵץ-חַיִּים שֶׁעַר חַג הַשָּׁבוּעוֹת), שְׁשָׁם תְּלִיסַר מְכִילִין דְּרַחֲמֵי, שְׁהֵם בְּחִינַת 'שֶׁלֶשׁ עֶשְׂרֵה מְדוּת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶן' (עֵין זֵהַר חֶלֶק ג' סב.), שְׁמְקַבְּלִין בְּשָׁבוּעוֹת שְׁמִשָּׁם נִמְשָׁכִין הַצִּיצִית כַּנִּ"ל. אָבֵל בְּחֶסֶדוֹ הַגָּדוֹל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִמְּשִׁיךְ עָלֵינוּ אוּר מַעֲתִיקָא קַדִּישָׁא עַל-יְדֵי סְפִירַת הָעֶמֶר, עַל-יְדֵי שְׁאֲנוּ מְסֻלְקִין דְּעַתָּנוּ וְעוֹשִׁין עֲצָמָנוּ כְּבִהְמָה, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת עֶמֶר שְׁעוֹרִים, וְאָנוּ סוֹפְרִין וּמְמַשִּׁיכִין כָּל הַדַּעַת וְהַשְׁכָּלִיּוֹת לְתוֹךְ בְּחִינַת אֲמוּנָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה אָנוּ זוֹכִין לְקַבֵּל וְלַהֲמַשִּׁיךְ אוּר הַצִּיצִית בְּכָל יְמֵי הַסְּפִירָה עַד שְׁזוֹכִין לְקַבֵּל בְּשָׁבוּעוֹת וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְקַבֵּל הַתּוֹרָה כַּנִּ"ל.

וְזֶה שְׁעוֹשִׁין ל"ג בְּעֶמֶר יוֹם טוֹב, כִּי אַחַר שְׁזָכִינוּ לְסִפּוֹר ל"ב יָמִים כְּנֶגֶד ל"ב חוֹטִין שְׁבְּצִיצִית, אָז נִמְתַּק הַדִּין שְׁמִשָּׁם אַחִיזַת הַכְּפִירוֹת, וְאָז נִמְשָׁךְ עָלֵינוּ בְּיוֹתֵר אוּר שֶׁל שָׁבוּעוֹת, שֶׁהוּא אוּר עֲתִיקָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּלִיסַר תְּקוּנָא דִּיקְנָא, בְּחִינַת צִיצִית כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן אָז נִסְתַּלַּק רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָה (פְּרִי-עֵץ-חַיִּים שֶׁעַר סְפִירַת הָעֶמֶר פָּרָק ז'), כִּי הוּא גָּלָה וְתַקֵּן בְּחִינַת תְּלִיסַר תְּקוּנֵי דִיקְנָא שְׁגָלָה בְּהַאֲדָרָא קַדִּישָׁא, שְׁהֵם בְּחִינַת

ציצית כנ"ל, ועל-כן כשהתחיל לגלות האדרא, 'אתעטף רבי שמעון' (זהר חלק ג' רפז): 'אתעטף' דיקא, כי שם בחינת ציצית כנ"ל וזה נמשך בל"ג בעמר כנ"ל:

כה) וזה שציצית קדם לתפלין (שלחן ערוך, סימן כה, סעיף א'), כי תפלין הוא בחינת מחין, הינו בחינת כלליות התורה, בחינת כלליות תרי"ג עטין דאורייתא, שהם בחינת "כלו זרע אמת", בחינת מחין שכלולין בתפלין, שהם כלליות התורה, כמו שכתוב: "למען תהיה תורת ה' בפיה". ואמרו רבותינו זכרונם לברכה: הוקשה כל התורה לתפלין, אבל אי אפשר לקבל כלליות המחין, כלליות תרי"ג עטין, שהם התפלין כי אם על-ידי הציצית שעל ידם דיקא יכולין לקבל העצות הקדושות, שהם המחין הקדושים. ועל-כן צריכין להתעטף בציצית תחלה, כי אי אפשר לקבל את העצות הקדושות, שהם בחינת מחין תפלין כי אם על-ידי הציצית כנ"ל.

ועל-כן אפלו בשבת שאין מניחין תפלין, אבל ציצית נוהג גם בשבת. ולכאורה הדבר תמוה, אם קדשת היום של שבת ויום טוב גדול כל כך עד שאסור להניח בהם אפלו תפלין, כי הם עצמן אות (ערוכין צו.), כי עצומו של יום הקדוש ממשיך עלינו כל המחין הקדושים אם כן היה ראוי מכל שכן לפטר מציצית

שְׂקֵדֶשֶׁתָּן קִטְנָה מִתְּפִלִּין?! אַךְ בְּאֵמֶת עַל פִּי הַנ"ל
 מְבֹאָר הֵיטֵב, כִּי תְּפִלִּין הֵם הַמִּחִין בְּחִינַת הָעֲצוֹת
 קְדוּשׁוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת כָּלְיֹת הַתּוֹרָה, וְזֶה אָנוּ
 מִמְּשִׁיכִין בְּשֶׁבֶת וְיוֹם טוֹב עַל-יְדֵי עֲצוּמוֹ שֶׁל יוֹם
 הַקְּדוּשָׁה, אֲבָל אִם הַצִּיצִית שֶׁעַל יָדוֹ קִיּוּם הַתּוֹרָה, כִּי עַל
 יָדוֹ יְכוּלִין לְקַבֵּל אֹר הָעֲצוֹת כַּנ"ל, זֶה צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ
 גַּם בְּשֶׁבֶת וְיוֹם טוֹב כְּדֵי שְׂיִהְיֶה לָנוּ כַּח לְקַבֵּל הָעֲצוֹת
 קְדוּשׁוֹת, כִּי אֵין בָּנוּ כַּח לְקַבֵּל הָעֲצוֹת קְדוּשׁוֹת, שֶׁהֵם
 הַמִּחִין, כִּי אִם עַל-יְדֵי מְצוֹת צִיצִית כַּנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת
 עֲמֹר שְׁעוּרִים, בְּחִינַת "וּשְׁעָר רִאשִׁיהַ כְּעֵמֶר נִקְא",
 בְּחִינַת אֹר הַצִּיצִית שֶׁמְּשִׁיכִין עַל-יְדֵי עֲמֹר שְׁעוּרִים
 כַּנ"ל:

(כו) נִמְצָא, שֶׁעֵקֶר יְצִיאַת מִצְרַיִם הוּא לְצֵאת מִזְהָמַת
 הַנְּחָשׁ מִבְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, יג): "הַנְּחָשׁ הַשִּׂיאֲנִי",
 שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה הָיָה עֵקֶר גְּלוּת מִצְרַיִם כִּידוּעַ (עֵין פְּרִי עֵץ חַיִּים,
 רִישׁ שְׁעַר חַג הַמְּצוֹת); וְעֵקֶר יְצִיאַת מִצְרַיִם הוּא לְצֵאת
 מִזְהָמַת זֹאת שֶׁל "הַנְּחָשׁ הַשִּׂיאֲנִי", הֵינּוּ לְזִכּוֹת לְהַנְּצֵל
 מִעֲצַת הַרְשָׁעִים וְהַחֹלְקִים הַמוֹנְעִים מִנְּקֻדַּת הָאֵמֶת אֲשֶׁר
 דָּרְכוּ בּוֹ אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים מֵעוֹלָם וּמִהַפְּכִים דְּבָרֵי
 אֱלֹקִים חַיִּים מִהַפֵּךְ אֶל הַפֵּךְ, וְ"אוֹמְרִים לְטוֹב רַע וְלְרַע
 טוֹב וְשָׂמִים מְתוֹק לְמַר וּמַר לְמְתוֹק" (עֵין יִשְׁעִיהַ ה, כ)
 שְׁנִזְכָּה לְצֵאת וּלְהַמְלִיט מֵהֵם וּלְזִכּוֹת לְעֲצוֹת קְדוּשׁוֹת

שֶׁהֵם נִמְשָׁכִין מִתְרִי"ג עֵטִין דְּאוֹרֵיָא, שְׁהִיא בְּחִינַת קְבֵלַת הַתּוֹרָה בְּשָׁבוּעוֹת, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה זּוֹכִין לְאַמוּנָה שְׁלָמָה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה תְּהִיָּה הַגְּאֻלָּה.

וְזֶהוּ בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם שְׁבָכַל דּוֹר וְדוֹר וּבְכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה (פְּסָחִים קטז:): 'בְּכָל דּוֹר וְדוֹר תִּיב אָדָם לְרֵאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלוֹ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם' וְכוּ'. כִּי רַבִּים נִשְׁקָעִים בְּגִלוֹת נַפְשָׁם וְתַאֲוָתָם עַל-יְדֵי זְהֵמַת הַנְּחָשׁ שֶׁנֶּאֱחָז בָּהֶם שֶׁהֵם הָעֲצוֹת שְׁאִינָן טוֹבוֹת שֶׁל הַחוֹלְקִים עַל הָאֱמֶת וְכָל זֶה זּוֹכִין עַל-יְדֵי מְצוֹת צִיצִית כַּנ"ל, וְעַל-כֵּן בְּאֱמֶת כְּתִיב בְּצִיצִית (בַּמִּדְבָּר טו, מ): "לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מְצוֹתַי" וְכוּ'. כִּי עַל-יְדֵי צִיצִית זּוֹכִין לְקַבֵּל הַתְּרִי"ג עֵטִין דְּאוֹרֵיָא, שְׁמֵהֶם נִמְשָׁכִין כָּל הָעֲצוֹת קְדוּשׁוֹת שֶׁל צְדִיקֵי אֱמֶת כַּנ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם. וְאִיתָא (פְּרִי עֵץ חַיִּים, שְׁעַר חַג הַמַּצּוֹת, פָּרָק א'), שְׁמִצְרַיִם הוּא אוֹתִיּוֹת מִצַּר יָם, שְׁהִיוּ כָּל הַמַּחֲזִין בְּגִלוֹת וּבְמִצַּר, כִּי מִצַּר הוּא אוֹתִיּוֹת צֶמֶר כְּפִדּוּעַ, כְּמוֹכָא בַּכּוֹנֵנוֹת (עֵינִן מִשְׁנַת חֲסִידִים, מִסְכַּת רֹאשׁ חֹדֶשׁ, פָּרָק ב', אוֹת ג') עַל פְּסוּק (תְּהִלִּים קִיח, ה): "מִן הַמִּצַּר" וְכוּ', הֵינּוּ שְׁעַל-יְדֵי צִיצִית שֶׁל צֶמֶר זּוֹכִין לְצִיאַת מַגְלוֹת מִצְרַיִם וּמַעֲצוֹת רָעוֹת וְזוֹכִין לְעֲצוֹת קְדוּשׁוֹת, שְׁהִיא בְּחִינַת קְבֵלַת הַתּוֹרָה בְּשָׁבוּעוֹת כַּנ"ל:

עֵינֵי שְׁבִיעֵי שֶׁל פֶּסַח

הַלְכָה ח

מִצְוֹת מִלָּה וּפְרִיעָה הִיא בְּחִינַת בְּטוּל חֶמֶץ וּשְׂאוֹר
 שֶׁהֵם 'תְּרִין עֵנִינֵי דְמַכְסֵינֵי עַל עֵינֵינִי' (עֵינֵי זֶהר חֶלֶק
 ג', רנב. רמו:), בְּחִינַת עֲשׂוֹ וַיִּשְׁמַעֲאֵל, בְּחִינַת (תְּהִלִּים סח, לא):
 "גָּעַר חֵיַת קִנְיָה", כְּמוֹבֵא בַזֶּהר (חֶלֶק ג' רנב), עֵינֵי שֵׁם; קִנְיָה
 חֵיַת שֶׁל חֶמֶץ תִּשְׁבֵּר וְתַעֲשֶׂה מִמֶּנָּה הֵא וְאִזִּי נַעֲשֶׂה
 מִחֶמֶץ מִצָּה. וְזֶהוּ "גָּעַר חֵיַת קִנְיָה", עֵינֵי שֵׁם בְּרַעֲיָא
 מִהֵימְנָא פְּרִשְׁת פְּנָחֵס:

וְאִיתָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ בְּמֵאמַר "בְּחִצּוֹצְרוֹת וְקוּל שׁוֹפָר".
 בְּלִקוּטֵי א סִימָן ה, דְּהֵינּוּ שְׁצַרְיָךְ שְׁלֵא לְהַחֲמִיץ
 הַמַּחֲשָׁבָה בְּתַאוּת וְהַרְהוּרִים וְצַרְיָךְ לְגַעַר בְּאֵלוּ
 הַמַּחֲשָׁבוֹת וּלְגַרְשָׁם, וְזֶהוּ בְּחִינַת "גָּעַר חֵיַת קִנְיָה" הַנ"ל.
 'גָּעַר' דִּיקָא וְעַל-יְדֵי-זֶה יוֹצֵאִין מִבְּחִינַת חֶמֶץ לְמִצָּה.
 וְזֶהוּ בְּחִינַת מִצָּה לְשׁוֹן מִצָּה וּמְרִיבָה 'דְּצַדִּיקָא עֲבָדִין
 מִצּוֹתָא בְּסִטְרֵין אַחֲרָנִין דִּלָּא יִתְקַרְיָבוּ לְמִשְׁפָּנָא
 דְּקַדְשָׁה', עֵינֵי שֵׁם.

נִמְצָא, שְׁחֶמֶץ וּשְׂאוֹר, שֶׁהֵם בְּחִינַת חֵיַת קִנְיָה הַנ"ל, הֵם
 בְּחִינַת חֶמוֹץ הַמַּחֲשָׁבָה, חֵס וְשְׁלוֹם, וְצַרְיָךְ

לגער בהם ולשברם. וזה בחינת מילה ופריעה, שהם תקון הברית ועל-ידי-זה מבטלין ומעבירין תרין עננין דמכסיין על עינין, שהם בחינת מחשבות זרות שבתפלה, שהם בחינת חמץ ושאור כנ"ל, כמו שכתב רבנו במאמר "אמר אל הכהנים" (בסימן ב), שתקון המחשבות זרות, שהם העננין דמכסיין על עינין, הוא על-ידי תקון הברית, עין שם. נמצא, שעל-ידי תקון הברית מבטלין חמץ ושאור, דהינו מחשבות זרות תרין עננין וכו'.

וזהו בחינת מילה ופריעה להעביר ולבער תרין עננין חמץ ושאור עשו וישמעאל חית קנה הנ"ל, כי שאור חמוצו קשה (ביצה ז), זה בחינת קלפת הערלה, שהוא רע לגמרי וחמץ אין חמוצו קשה כל כך. וזה בחינת קלפת הפריעה, שהיא בחינת "נגה לו סביב" (יחזקאל א, כז), בחינת "עץ הדעת טוב ורע" (בראשית ב, יז); וזהו בחינת חמץ, כי חמץ הוא גם כן יש בו ערבוב טוב ורע, כי אין בין חמץ למצה אלא משהו (טעמי המצוות לר"מ הבבלי), דהינו בין חית להא כנ"ל. נמצא, שסמוך אל הטוב עד שאפשר לשברו ולעשות ממנו בחינת מצה על-ידי שבירת המשהו כנ"ל והוא בחינת מתקלא, שהוא בחינת נגה, בחינת עץ הדעת, כי המתקלא עומדת על המשהו, דהינו ההכרעה שמכריעין

המתקלא לכאן או לכאן שהוא תלויה במשהו, כי לשון המשקל שנה וכשמכריעין אותו משהו חוט השערה אזי ההכרעה לצד זה וכן להפוך. נמצא, שהמתקלא תלויה במשהו פנ"ל. וזה בחינת ההפרש בין חמץ למצה שהוא רק משהו פנ"ל.

ועל-כן חמץ ושאר, שהם בחינת ערלה ופריעה פנ"ל, הם בחינת עשו וישמעאל, כי ישמעאלים הם נוהגים מילה ולא פריעה (עין רמב"ם, הלכות מלכים י, ח; ועין יבמות עא:). נמצא, שהם רק בחינת קלפת הפריעה, אבל עשו הוא בחינת רע לגמרי, ואין נוהגין מילה כלל, והם בחינת קלפת הערלה, ועל-ידי מילה ופריעה כורתין ומעבירין אותם, בבחינת "גער חית קנה", ששוברין החית של חמץ ועושין ממנה הא של מצה, שהיא הא הודעת (עין פרי עץ חיים, שער חג המצות, פרק ו'; ועין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נג), שהיא תלויה בתקון הברית, כמובא (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כט), שהיא בחינת הא דאברהם שנתגלה על-ידי מצות מילה (עין בתקוני זהר כח:). וזה בחינת "גער חית קנה" הנ"ל, כי תקון הברית היא בחינת (ויקרא יט, לב): "והדרת פני זקן" — 'זה קנה חכמה' (קדושין לב:), בחינת קנה מוציא קול (ברכות סא:), בחינת קול נגינה ושירה שתלויה בתקון הברית. וזהו קנה שבקדשה וכנגדו בחינת קנה רצוץ פגם הברית חס

לקוטי הלכות פסח ח' ארח-חיים תקכז

ושלום, (כמוכא במאמר "רציצא דמיית בבעותיה" בסימן כז, עין שם); ועל-ידי מילה ופריעה משברין חית קנה הנ"ל, בחינת קנה רצוץ, ועל-ידי-זה נקרא קנה רצוץ לשון שבירה, כי עומד לרציצא ולשבירה על-ידי ישראל, בחינת "גער חית קנה" פנ"ל, ואזי נתתקן "קנה חכמה" (משלי ד, ה), בחינת קנה מוציא קול על-ידי בחינת תקון הברית פנ"ל. ועל-כן מלו עצמן ישראל בליל יציאתם ממצרים (עין פרקי דרבי אליעזר, פרק כט), שאזי הוא בחינת בטול חמץ ושאור שבזה תלויה גאלת מצרים לצאת מחמץ למצה ועל-כן הכרחו למול אז, כי על-ידי זה מבטלין חמץ ושאור תרין ענגין פנ"ל:

א) וזה בחינת שביעי של פסח קריעת ים סוף (סדר עולם, פרק ה'), שהיה על-ידי בחינת תקון הברית, כמו שכתוב (תהלים קיד, ג): "הים ראה וינס", שראה ארונו של יוסף שזכה לתקון הברית, כמו שכתוב (בראשית לט, יב): "וינס ויצא החוצה", כמוכא (בראשית רבה פז, ח); כי קריעת ים סוף זה גם כן בחינת בטול ושבירת המחשבות זרות, שהם ענגין דמכסיין וכו' בחינת חמץ ושאור פנ"ל, כי יש ים החכמה ויש בו דרכים ונתיבות להשיג החכמה, בבחינת (ישעיה מג, טז): "הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה" ויש מצולות ים, שהם בחינת הסטרא אחרא (עין זמר, חלק ב' קפה), מחשבות חיצוניות, הרהורים רעים,

ענין דמכסיין על ענין וכו'. והמצולות ים מכסין על ים החכמה, ומערבבין הדרך והנתיב שיש בים החכמה, וצריך לשברם ולגרשם, ואזי נתגלה ים החכמה, ומשיגין דרכים ונתיבות בים החכמה להשיג השגות.

וזהו בחינת קריעת ים סוף בבחינת "הנותן בים דרך" וכו', כי שם זכו להשגות גדולות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (עין מכילתא בשלח ג). וזה נעשה על-ידי שנקרע הים, דהינו שנתגרשו מצולות ים השוטפין וטובעין, וזה בחינת קריעת ים סוף, לשון (ישעיה ו, י): "קנה וסוף קמלו", בחינת "גער חית קנה" כנ"ל. ועל-ידי-זה נתגלו דרכי ים החכמה כנ"ל. ועל-כן היה על-ידי בחינת תקון הברית דיקא, כי תקון המלח והחכמה לגרש מצולות ים הוא על-ידי תקון הברית כנ"ל; ומי שזוכה לתקון הברית יוכל לגרש מצולות ים מחשבות זרות והרהורים, בבחינת קריעת ים סוף, בבחינת "הים ראה וינס" — שראה ארונו של יוסף כנ"ל. ועל-כן היה קריעת ים סוף בשביעי של פסח דיקא, כי אז הוא תכלית בטול חמץ ושאור, כי הוא יום האחרון של פסח, שאז היא תכלית גמר בטול חמץ ושאור, עד שמאז והלאה התר החמץ, וזהו תכלית בטולו בשלמות, שנתבטל ונמתק קלפת החמץ ושאור עד שהתר לגמרי, כי כבר נכנע ונתבטל הרע לגמרי עד

לקוטי הלכות פסח ח' ארח-חיים תקכט

שְׁחֹזַר לְהִתַּר. וְעַל-כֵּן אָז נִקְרַע הַיָּם סוּף, כִּי קָרִיעַת יָם סוּף הוּא גַם כֵּן בְּחִינַת בְּטוּל חֶמֶץ וּשְׂאוֹר עַל-יַדֵּי תִקּוּן הַבְּרִית, עַל-יַדֵּי בְּחִינַת מִלָּה כַּנ"ל; וְזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קלו, ג): "לְגֹזַר יָם סוּף לְגֹזְרִים" לְשׁוֹן חֲתוּף, בְּחִינַת חֲתוּף הָעֶרְלָה, דְּהֵינּוּ שְׁנַתְּגַרְשׁוּ מְצוּלוֹת יָם כַּנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת קָרִיעַת יָם סוּף, בְּחִינַת קָרִיעַת עוֹר הַפְּרִיעָה, כִּי קָרִיעַת יָם סוּף הוּא תִקּוּן מְצוֹת מִלָּה כַּנ"ל וְעַל-כֵּן אָז זָכוּ יִשְׂרָאֵל לְשִׁירַת הַיָּם, כִּי קוֹל שִׁירָה נִתְתַּקֵּן עַל-יַדֵּי תִקּוּן הַבְּרִית כַּנ"ל, (כַּמְבָּאָר הַיָּטֵב בַּמְאָמֵר "רְצִיצָא דְמֵיית" הַנ"ל):

ב) וְזֶה שְׁנוּהֶגִין בְּיוֹם הַמִּלָּה שֶׁהַמּוֹהֵל מְנַגֵּן שִׁירַת הַיָּם (עֵין מַגֵּן אֲבָרָהִם, סִימָן נא, אוֹת ט'; סִימָן תִּקְפֵּד, אוֹת ז'); וְכֵן הַפִּיט יָסֵד 'יוֹם לִיבְשָׁה' בְּיוֹם שְׂיֵשׁ בּוֹ מִלָּה, כִּי שִׁירַת הַיָּם נִתְגַּלָּה עַל-יַדֵּי בְּחִינַת מִלָּה, שְׁעַל-יַדֵּי-זֶה זּוֹכִין לְבְּחִינַת קָרִיעַת יָם סוּף וּלְשִׁירָה כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן הַמְּנַהֵג לְזֶרֶק אֲגוּזִים וּמֵינִי מְאָכֵל בְּעֵת שְׁמֵלִין הַתִּינוֹק. וּבּוֹדָאֵי אֵין דְּבָר שְׂאִין לוֹ שְׂרֵשׁ, הֵינּוּ שְׁמֵרְמֹז עַל בֵּזַת הַיָּם, שְׁחֻטְפוּ יִשְׂרָאֵל, וְעַל-כֵּן זּוֹרְקִין אֲגוּזִים וּשְׂאָר דְּבָרִים כְּדֵי שְׂיַחְטְפוּ הַתִּינוֹקוֹת לְרְמֹז בֵּזַת הַיָּם שְׂזָכוּ עַל-יַדֵּי מִלָּה כַּנ"ל.

וְעַל-כֵּן קָדָם שְׁעָבְרוּ מִי הִירְדֵן, שֶׁהוּא גַם כֵּן בְּחִינַת קָרִיעַת יָם סוּף, הַכְּרָחוּ יִשְׂרָאֵל לְמוֹל שְׁנִית

וּפָרְעוּ (עֵינַן יְבָמוֹת עֵא): כַּנ"ל, דְּהֵינּוּ פְרִיעָה שְׁלֵא הֵיְתָה
 עַל-יְדֵי מִשָּׁה, כִּי עֶקֶר קְרִיעַת הַמַּיִם הוּא עַל-יְדֵי תַקוּן
 מְצוֹת מִלָּה כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן בֵּימֵי מִשָּׁה, שְׁלֵא קִיְמוּ מְצוֹת
 פְרִיעָה הָיָה בְּאֵמֶת קָשָׁה לְפָנָיו קְרִיעַת יַם סוּף, וְהִצְרָכּוֹ
 לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּזִכּוֹת אֲבָרָהֶם וּבְזִכּוֹת יוֹסֵף וְדַגְמָתָם (עֵינַן שְׁמוֹת
 רַבָּה כֵּא; בְּרֵאשִׁית רַבָּה פֵּא), שְׁקִיְמוּ הַמְצוּהָ בְּשִׁלְמוֹת, כִּי 'מֶלֶךְ
 וְלֹא פָרַע כָּאֵלוֹ לֹא מֶלֶךְ' (שַׁבָּת קלז:); כִּי עֶקֶר יְנִיקָתָם
 עַל-יְדֵי קְלַפֵּת נִגְהָ, שֶׁהִיא בְּחִינַת פְרִיעָה, כַּמּוּבָא.
 וְעַל-כֵּן הַתּוֹרָה מְזַהֶרֶת בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת עַל הַחֲמִץ יוֹתֵר
 מִן הַשָּׂאוֹר, כִּי הָעֶקֶר לְבַעַר הַחֲמִץ, שֶׁהוּא בְּחִינַת "עֵץ
 הַדַּעַת טוֹב וְרָע", בְּחִינַת נִגְהָ, בְּחִינַת פְרִיעָה, שְׁעַל-יְדֵי
 זֶה מְבַטְלִין יְנִיקָתָם מִן הַקְּדוּשָׁה; וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְמִיכְתָּב
 תְּרוּוִיָּהּ חֲמִץ וְשָׂאוֹר מִלָּה וּפְרִיעָה, כִּי כָּל אֶחָד יֵשׁ בּוֹ
 צַד חֲמֹר. זֶה מַחְמַת שֶׁהוּא רַע לְגַמְרֵי. וְזֶה מַחְמַת שְׁכָּל
 יְנִיקָתָם מִהַקְּדוּשָׁה עַל יְדוֹ דִּיקָא. וְזֶה בְּחִינַת הַצְּרִיכוּתָא
 שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבִרְכָּה (בִּיפָּה ז:), דְּצְרִיכֵי
 לְמַכְתָּב תְּרוּוִיָּהּ חֲמִץ וְשָׂאוֹר, כִּי שָׂאוֹר חֲמוּצוֹ קָשָׁה,
 הֵינּוּ שֶׁהוּא רַע לְגַמְרֵי כַּנ"ל. וְאֵי כָּתַב רַחֲמָנָא חֲמִץ הָוָה
 אֲמִינָא מִשּׁוּם דְּרָאוּי לְאַכִּילָהּ, כִּי שָׂאוֹר אֵין רָאוּי כָּלֵל
 וְעַל-כֵּן אֵין יְכוּל לִינֵק כָּלֵל מִן הַקְּדוּשָׁה, אֲבָל חֲמִץ,
 שֶׁהוּא בְּחִינַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע, רָאוּי לְאַכִּילָהּ, כִּי
 מְעַרְב בּוֹ טוֹב וְרָע, וְעַל-כֵּן יֵשׁ בּוֹ אֲכִילָהּ וּבִירוּר. וּמַחְמַת
 זֶה דִּיקָא חֲמוּר אֲסוּרוֹ בִּיּוֹתֵר, כִּי מַחְמַת זֶה יְכוּל לִינֵק

לקויטי הלכות פסח ח' ארז-חיים תקלא

מן הקדשה פנ"ל. ועל-כן עקר רמז מלכות הרשעה בחית של חמץ פנ"ל, כי העקר לשבר החמץ שמשם יניקתם פנ"ל:

ג) וזה בחינת מילה בשמיני כנגד החית של חמץ שמשברין אותה ביום השמיני על-ידי מצות מילה פנ"ל, כי יום השמיני זה בחינת עלמא דאתי, בחינת בינה (עין בפרדס, שער כג, פרק כא) דמינה דינין מתערין (זהר חלק ג' סה, רעה, רצב) ומשם משתלשל אחיזת החמץ ואין הדין נמתק אלא בשרשו (פרי עץ חיים, שער השופר, פרק א'), על-כן ביום השמיני אזי נמתק ונתבטל לגמרי בחינת החמץ, הינו החית של חמץ פנ"ל ואזי נשבר החית ונעשה ממנה הא, דהינו ה' הדעת ה' דאברהם שנתגלה על-ידי בחינת המילה, כי שם הוא בחינת הא עלאה כידוע.

וזה בחינת "וביום השמיני" דיקא בה' הידיעה, דהינו ה' הדעת שנתגלה בשמיני על-ידי מצות מילה שהיא בחינת שבירת החית של חמץ פנ"ל וזה בחינת בטול החמץ לגמרי בשביעי של פסח פנ"ל. שביעי של פסח הוא יום השמיני מתחלת בטול החמץ, כי תחלת בטולו בערב פסח, כמו שכתוב (שמות יב, ט): "אך ביום הראשון תשביתו שאר", שהוא ערב פסח שנקרא ראשון (פסחים ה.). נמצא, שיום שביעי של פסח הוא יום שמיני ליום

הראשון, דהינו לערב פסח ואז הוא תכלית בטול
החמץ ושבירתו, דהינו שנשבר החית כנ"ל.

ועל-כן נתגלה בחינת מצות מילה תקון הברית כנ"ל,
שהוא בחינת קריעת ים סוף כנ"ל, פי מצות
מילה הוא בבחינת קריעת ים סוף, פי בקריעת ים סוף
נאמר (שמות יד, ב): "וישבו ויחנו לפני פי החירת" וכו'.
שנצטוו ישראל לשוב לאחריהם לצד מצרים, כדי (שם
ג) "ואמר פרעה לבני ישראל נבכים הם" וכו', כדי
שירדף אחריהם. וזה בחינת עקר התשובה לתקן פגם
הברית, כמו שכתב רבנו במאמר "רציצא דמיית
בבעותיה מהיכא נפיק רוחיה". והשיב להם: בהינו
דעל, הינו ששאלו מהיכן מוציאת הנצוצות שנפלו
על-ידי פגם הברית והשיב להם: בהינו דעל, הינו
בדרך שנכנסו ונפלו הנצוצות, דהינו על-ידי פגם
הברית ועכשו כשמתגברים עליו אלו ההרהורים והוא
משבר תאותו על-ידי-זה מוציאת הנצוצות מתוכם, עין
שם היטב. ומחמת זה כל מי שזוכה לתשובה, שזה
בחינת יציאת מצרים שיוצאת מרשות הסטרא אחרא
לתוך הקדשה, הוא צריך בהכרח מן השמים לשוב
ולחזר לעבר דרך כל המקומות שהיה שם בתחלה כדי
שיתנסה ויצטרף באותו ענין ממש, שזה עקר התשובה
בחינת תשובת המשקל ועל-ידי-זה מברר הנצוצות

לקוטי הלכות פסח ח' ארחהיים תקלג

שנפלו בתחלה בבחינת בהינו דעל כנ"ל:

ד) וְזֶה בְּחִיַּנַּת "וַיָּשׁוּבוּ וַיַּחֲנוּ" וְכוּ', שְׁנַצְטוּוּ אַחַר יְצִיאַת מִצְרַיִם לָשׁוּב וּלְחֹזֵר דִּיקָא לְצַד מִצְרַיִם, וְאַזִּי כְּשֶׁהִסְטָרָא אַחֲרָא רוּאָה שְׁהֵם שָׁבִים וּמִתְקַרְבִּים אֲלֵיהֶם, הֵם אוֹמְרִים: 'סָגַר עֲלֵיהֶם הַדֶּרֶךְ וּנְבוּכִים הֵם', וְאַזִּי הֵם מִתְגַּבְּרִים בְּיוֹתֵר עִם כַּח כָּל הַנְּצוּצוֹת שֵׁישׁ בָּהֶם, וְאַזִּי הִיא עֵת צָרָה גְּדוּלָה לְיִשְׂרָאֵל וּמִמֶּנּוּ דִּיקָא יוֹשַׁע (עֵינֵי יְרֵמְיָה ל. ז), כִּי אַחַר כֶּף הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְרַחֵם עַל עַמּוֹ וּמוֹשִׁיעֵם, וְאַזִּי מוֹצִיאֵינן עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא כָּל הַנְּצוּצוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁהָיוּ בְּתוֹכָם כַּנ"ל. וְזֶה בְּחִיַּנַּת קְרִיעַת יַם סוּף שְׁנִכְנַע מְצוּלוֹת יָם וּמִצְרַיִם וְהִסְטָרָא אַחֲרָא נִפְלוּ לְתוֹכָם וַיִּשְׂרָאֵל זָכוּ אֶז לְרִכּוּשׁ גְּדוּל מַבְּזַת הָיָם, דִּהֲיָנוּ שֶׁהוֹצִיאֵנוּ כָּל הַנְּצוּצוֹת הַקְּדוּשׁוֹת מִתּוֹכָם כַּנ"ל (לקוטי תורה, פי תצא, סימן קה).

וְזֶה בְּחִיַּנַּת מִלָּה שֶׁהִיא תְּקוּנַת הַבְּרִית. וְהִקְשׁוּ הַמֵּינִים: אִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רוּצֵה בְּמִלָּה לָמָּה לֹא בָּרָא אֶת הָאָדָם מֵהוּל, כַּמּוּבָא בַּמְדָּרָשׁ. וְאִתָּא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ, גְּרוּ זְאִיר, בְּמֵאמֵר "תְּפִלָּה לְחִבְקוּק" (סימן יט), שְׁצַרִּיכִין דִּיקָא לְמוּלוּ כָּאן בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּדֵי לְהַעֲלוֹת הַטּוֹב מֵעֵץ הַדַּעַת, עֵינֵי שֵׁם הַיֵּטֵב, שֶׁהָאָדָם הִכְרַח לְהִיּוֹת נִבְרָא תַּחֲלָה עִם הָעֶרְלָה וְאַחֲרַיִךְ לְחֻתְכָּה וּלְשִׁבְרָה כְּדֵי לְתַקַּן פְּגַם הַבְּרִית, כִּי כָּל הַדּוֹרוֹת בָּאִין לְתַקַּן חֻטָּא אָדָם

הראשון שפגם בברית (עין בתקוני זמר, דף קיב.) פמובא ;
 על-כן הכרתו לבא עם ערלה כדי שיהיה אחיזה
 להערלה והסטרא אחרא ואחר כך חותכין אותה
 ועל-ידי-זה דיקא מוציאין הנצוצות הקדשה מהם :

ה) וזה בחינת מילה בשמיני שצריך לעבור עליו שבועה
 ימים שיש אחיזה להערלה שהיא בחינת רע
 הכולל של שבועים עממין, כדי שיצטרף על-ידי-זה
 ואחר כך חותכים אותם לגמרי פנ"ל, וזה עקר התקון
 פנ"ל ; כי שבועה ימים של ערלה הם בחינת שבועים
 עממין שכלולים מדיין (עין ספר הלקוטים ריש תזריע). וכמו
 שכתב רבנו (בסימן לו) שקדם שזוכין להתגלות התורה
 צריכין לעבור דרך גלות השבועים עממין פנ"ל ולהצטרף
 בתוכם, ואחר כך זוכין להתגלות התורה שהיא שבועים
 פנים, בחינת "שבועים נפשות בית יעקב", שזה בחינת
 מילה, שהיא התגלות הדעת על-ידי תקון הברית פנ"ל.
 וזה בחינת השבועים חסדים המתגלים על-ידי מצות
 מילה, בחינת 'מל', עין בלקוטי תורה (פרשת לד-לד). כי
 החסד הוא הדעת.

וזה בחינת "ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן
 ולבניו ולזקני ישראל" (ויקרא ט, א). 'ביום השמיני
 הוא ראש חדש ניסן' (שבת פז:), שאז מתחיל גאולת
 מצרים, שזהו בחינת תקון הברית, וזה בחינת "ביום

לקוטי הלכות פסח ח' ארז-חיים תקלה

השמיני", בחינת מצות מילה, כמו שכתוב: "וביום השמיני ימול" וכו', קרא משה שהוא הדעת (עין שער מאמרי רשב"י אדרא זוטא סג): לאהרן, הוא בחינת החסדים, כי אהרן הוא כהן איש חסד (זהר חלק א' רנו), בחינת אברהם (זהר חלק א' מז), שנאמר בו (תהלים קי, ד; ועין גדרים לב.): "אתה כהן לעולם". וזהו "ולבניו" הם בחינת (עין זהר חדש, תרומה נו). "למודי ה'" (ישעיה נד, יג), ששם עקר התגלות החסדים על-ידי המילה, כמובא שם בפונות (עין עין חיים, חלק ב', שער הונאה; פרק ג' מא:).

וזהו: "ולזקני ישראל", זה בחינת שבעים זקנים, בחינת שבעים נפשות בית יעקב שמאירין על-ידי התגלות השבעים חסדים פנ"ל, גם זקן הוא בחינת תקון הברית, בחינת "והדרת פני זקן" — זה קנה חכמה וכו' פנ"ל. ותקון הברית הוא על-ידי התגלות החסדים, על-ידי מצות מילה פנ"ל. ועל-כן הכהן, שהוא בחינת החסד, מצוה על שמירת הברית ביותר (עין זהר, חלק ג' רכ:). וכהן גדול, שהוא חסד גדול ועליון מאד מצוה ביותר על שמירת הברית ויש לו מצוות קדושות יתרות, כי תקון הברית הוא בחינת התגלות החסדים על-ידי הכנעת הערלה, שהוא פגם הברית פנ"ל. שזה בחינת מילה פנ"ל, ועל-כן כהן גדול מתלבש בשמנה בגדים כנגד בחינת שמנה ימי מילה,

דהינו תקון הברית בשלמות שזוכה כהן גדול כנ"ל:

ו) ועל-כן מילה היא מצוה שקבלו ישראל בשמחה (שבת קל.), ועדין עושין אותה בשמחה, כי מילה הוא בחינת בטול חמץ, דהינו חמוץ המחשבה ואזי יכולין להתפלל בכח שיהיה קולו נעשה רעמים ועל-ידי-זה נעשה שמחה בבחינת (תהלים צו, י א): "ולישרי לב שמחה", כמו שכתוב כל זה במאמר "בחצוצרות הנ"ל, עין שם היטב.

וזה בחינת "אור זרוע לצדיק", זה בחינת תקון הברית, על-ידי-זה "ולישרי לב שמחה" כנ"ל. ועל-כן סופי תבות קר"ע, כמובא (פרי עץ חיים, שער יום הכפורים, פרק ב'), בחינת קריעת ים סוף, שהיא בחינת מילה כנ"ל. וזה "ולישרי לב שמחה", סופי תבות גימטריא טוב כמובא (שם), בחינת מילה תקון הברית, כמו שכתוב (שמות ב, ב): "ותרא אתו כי טוב", שנולד מהול (סוטה יב.). וזה שכתב האר"י זכרונו לברכה, שעל-ידי מצות מילה מבטלין גזר דין של שמונים שנה, עין שם (לקוטי-תורה לד-לד); כי על-ידי השמחה הנ"ל יכולין לבטל הגזר דין, כי יודעין בין קדם גזר דין לאחר גזר דין ועל-ידי-זה יודעין להתפלל ולבטלו (עין שם היטב במאמר "בחצוצרות הנ"ל):

ועל-כן אחר שירת הים נאמר (שמות טו, כו): "כי אני ה'

לקוטי הלכות פסח ח' ארח-חיים תקלז

רפאָך. "כי שירת הים וקריעת ים סוף הוא בחינת תקון מצות מילה כנ"ל שהיא צריכה רפואה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מגלה יז): 'מפני מה קבעו רפואה בשמינית? מפני המילה שנתנה בשמינית שצריכה רפואה'; כי באמת המילה, שהוא בחינת תקון הברית, שעל-ידי-זה זוכין לשלום, (כמו שכתב רבנו במאמר "רציצא" הנ"ל), היא רפואה, כמו שכתוב שם. אף מחמת שדרך השלום להתלבש במרידות, כמו שכתוב שם, עין שם.

וזה בחינת צער וכאב המילה, שצריכין לסבל מרידות וצער כשרוצין לזכות לשלום, שהוא תקון הברית, רפואת הנפש, בחינת מילה. ומחמת זה צריכין אחר כך לרפואה על הרפואה של השלום, כדי לרפאות כאב המרידות, שנתלבש בו השלום כנ"ל. וזה בחינת רפואת ה' ונרפא שמתפללין על שתי רפואות, דהינו לרפאות כאב הרפואה, בחינת כאב המילה, שהיא רפואה כנ"ל. ברוך השם לעולם, אמן ואמן:

(ז) 'מפני מה מילה בשמינית? כדי שלא יהיו העולם שמיחים ואביו ואמו עצבים' (נדה לא:); כי מילה הוא בחינת התגלות החותם ברית קדש, כמו שכתוב (שבת קלז:): "וּצִאֲצִאוּ חֹתֶם" וכו'. וחותם הוא הפך נדחת, כי הם במספר השווה, כמובא (עין חיים, חלק

תקלח לקוטי הלכות פסח ט' ארז-חיים

ב', שער הירח, פרק ג'). ועל-כן צריכין להמתין עד יום השמיני שנתבטל דם נדת, אזי נתגלה החותם פנ"ל. וזהו כדי שלא יהיה עצבון, כי עצבות הוא בחינת דם נדות, כמו שכתוב (בראשית ג, טז): "הרבה ארבה עצבונך" — 'זה דם נדות' (ערוכין ו:). ועל-כן המילה בשמיני שאז נתגלה שמחה פנ"ל, כי המילה היא לזכות לשמחה פנ"ל. והשמחה היא בבחינת יום השמיני, שהוא בחינת בינה פנ"ל ו'בינה לבא' (תקוני-זהר יז). ושם השמחה, כמו שכתוב (תהלים ד, ח): "נתת שמחה בלבבי". ושם הרעמים שעל ידם זוכים לשמחה פנ"ל, כמו שכתוב (איוב כו, יב): "ורעם גבורותיו מי יתבונן":

הלכה ט

מהדורא קמא וראשי פרקים מהלכות פסח: תקפ"ד.

ענין פסח ויציאת מצרים בכל אדם ובכל זמן וענין אכילת מצה ואסור חמץ. על פי התורה 'מעשה בר' אליעזר ור' יהושע' וכו' (בבא בתרא עד:). "כי מרחמם ינהגם" (ישעיה מט, י) בלקוטי תניינא סימן ז', עין שם כל התורה היטב:

א) כי כל זה ענין פסח, כי משה רבנו הוא המנהיג הרחמן, שהוא פתח לנו אור הדעת, לידע ולהודיע "כי ה' הוא האלקים" וכו' (דברים ד, לה), עין

לקויטי הַלכות פסח ט' ארְח־חיים תקלט

שָׁם. וְכָל זֶה הָיָה בְּשַׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּפֶסַח, שְׁאֵז הַתְּחִיל לִפְתּוֹחַ לָנוּ אֹר הַדַּעַת לְהוֹדִיעֵנוּ יְדִיעַת אֲמַתְתּוֹ יִתְבָּרֵךְ עַל-יְדֵי כָּל הָאוֹתוֹת וְהַמוֹפְתִים הַנּוֹרְאִים שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ אֵז. וְהָאֲרָה זֹאת נִמְשָׁכֶת לְדוֹרוֹת בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, כִּי 'בְּכָל דּוֹר וְדוֹר חַיֵּב אָדָם לְרַאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלוֹ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם' (פְּסָחִים קטז:). כִּי בְּכָל דּוֹר וְדוֹר וּבְכָל שָׁנָה וְשָׁנָה צָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ מִחֻדָּשׁ יְדִיעָה הַקְּדוּשָׁה הָאֲמַתִּית הַזֹּאת לִידַע בְּכָל יַעַת בִּידִיעָה חֻדָּשָׁה כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה, לְעַנֵּין קְרִיאַת שְׁמַע (פְּסִיקְטָא זוטָא, וְאַתְחַנֵּן ו, ו): 'בְּכָל יוֹם יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ בְּחֻדָּשִׁים'; מְכַל שְׁכֵן בְּשֵׁלֶשׁ רְגָלִים שְׁבָהֶם הַתְּחֻדָּשׁוֹת הַדַּעַת וְהַמְחִין, בְּפֶרֶט בְּפֶסַח, שֶׁהוּא רֹאשׁ לְרְגָלִים, תְּחִלַּת הַהַתְגַּלוֹת.

וְעַקֵּר הַדַּעַת הוּא בְּחִינַת הָאֲרַת בֵּן וְתִלְמִיד דְּהֵינּוּ לְהוֹדִיעַ לְדָרֵי מַטָּה בְּחִינַת שׁוֹכְנֵי עֶפְרַת הַמְּנַחִים בְּמִקּוֹם שְׁמֹנְחִים בְּדִיּוֹטָא הַתְּחַתּוֹנָה מְאֹד מְאֹד, לְהוֹדִיעֵם כִּי ה' עִמָּם וְאַצְלָם וְקָרוֹב לָהֶם תָּמִיד, כִּי "מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ" וְכוּ' (יִשְׁעִיָּה ו, ג). וְלְהַפְּךְ לְדָרֵי מַעְלָה לְהוֹדִיעַ בְּחִינַת אֵיָה, בְּחִינַת 'מָה חֲמִית' וְכוּ' (זִהַר חֶלֶק א', א); וְצָרִיכִין לְכַלֵּל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְהָאֲרַת הָרְצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה וְכוּ', בְּחִינַת "כַּעַת וְכוּ' מָה פָּעַל אֵל" (בְּמִדְבָר כג, כג), "מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר

צַפְנֹתָ" (תהלים לא, כ) וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת 'אֵין מְסִיחִין בְּסַעֲדָה' (תענית ה:), בְּחִינַת 'וְעָשׂוּ סִיג לַתּוֹרָה' (אבות א, א), בְּחִינַת 'סִיג לַחֲכָמָה שְׁתִּיקָה' וְכוּ' (שם ג, יז), עֵינַן שָׁם:

ב) וְזֶה בְּחִינַת מַצָּה שֶׁהִיא אֲכִילָה קְדוּשָׁה מְאֹד, בְּחִינַת מֶן, בְּחִינַת 'עֲגָה שֶׁהוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם טָעֲמוֹ בְּהֵם טַעַם מֶן' (קדושין לח.); וְהַמֶּן הוּא בְּחִינַת מֵה, בְּחִינַת (שמות טז, טז): "כִּי לֹא יָדְעוּ מֵה הוּא", דְּהֵינּוּ בְּחִינַת הָאֲרַת הָרְצוֹן. וְעַל-כֵּן הָיָה יוֹרֵד דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ, בְּחִינַת (תהלים קמה, טו): "וְאִתָּה נֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ"; כִּי בְּכָל הַשָּׁנָה שֶׁכָּבַר זְכִינוּ לְקַבֵּל הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת בֵּין וְתַלְמִיד, אֲזִי יְכוּלִין לְהַמְשִׁיךְ הָאֲרַת הָרְצוֹן אֲפִלוּ עַל-יְדֵי אֲכִילַת חֶמֶץ, כִּי כָּבַר נִתְתַּקֵּן מְחַצֵּת הַמֹּחִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁתִּיקָה שְׁזָה זוֹכִין רַק בְּשַׁעַת קְרִיעַת יַם סוּף, בְּחִינַת (שמות יד, יד): "ה' יִלְחַם לָכֶם וְאַתֶּם תִּחַרְשׁוּן". אָבֵל עֵתָה עֲדִין לֹא נִמְשָׁךְ בְּשַׁלְמוֹת הָאֲרַת בֵּין וְתַלְמִיד עַל-יְדֵי אֲתַעְרוּתָא דְלִתְפָא, רַק הֵהָאֲרָה בָּאָה מִלְמַעְלָה מֹחִין גְּדוּלִים הַרְבֵּה מְאֹד בְּחַפְזוֹן בְּרַגַע אֶחָד, (כְּמִבְאָר בְּכַתְבֵּים [פְּרִי עֵץ חַיִּים, שְׁעַר חַג הַמִּצּוֹת, פָּרָק א']), וְעַדִּין לֹא נִתְתַּקֵּן מְחַצוֹת הַמֹּחִין. וְאִם הָיוּ אוֹכְלִין חֶמֶץ, חַס וְשָׁלוֹם, הָיוּ יְכוּלִים לְהַחֲמִיץ הַמַּח, עַד שְׁיִכְנַס בְּקִשְׁיוֹת וְתַרוּצִים שְׁאִין הַזְּמַן מְסַפִּיק לְבִאָרָם, כִּי הֵם לְמַעְלָה מִהַזְּמַן, עַל-כֵּן עֵתָה עַקֵּר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי

שנזָה־רין מחמץ במשהו, שתכף כשנתן מים בעסה, שהם בחינת מימי הדעת שנמשכין ממקום גבה מאד צריכין לאפות העסה מיד בחפזון והאפיה על-ידי האש, שהוא בחינת יראה, בחינת צמצום, לצמצם המחין תכף שלא יתחילו כלל לחקר במה שלמעלה ממנו רק לחזר לאחוריו להודות ולהלל לה' על כל הנסים והנפלאות שעשה עמנו שהגביהנו ורוממנו למעלה למעלה ממדרגותינו בבחינת (תהלים קיג, זח): "מקימי מעפר דל מאשפת וכו' להושיבי" וכו'.

וזהו "לחם עני" (דברים טז, ג), שעונין עליו דברים הרבה (פסחים קטו:), שהוא הלל גמור וספור יציאת מצרים, כי זה עקר התקון עתה להנצל מלכנס בחקירות, שהם למעלה מהזמן, שהם בחינת חטא אדם הראשון בעץ הדעת טוב ורע 'דאסתכל במה דלא הויא ליה רשו', שאנו צריכין עתה לתקן זאת בשעת יציאת מצרים בפסח כידוע. וכן הוא בכל אדם, שכל אחד לפי מדרגתו ואפלו אם מנח במקום שמנח צריכין להאיר עליו הדעת ולהודיעו, כי עדין ה' עמו בחינת (ישעיה כו, יט): "הקיצו ורננו שכני עפר", כי מלא כל הארץ כבודו, אבל תכף יכנסו בו קשיות הרבה על השם יתברך ועל הצדיקים, על-כן צריך לזהר לצאת מחמץ למצה שלא להחמיץ מחו כלל, רק ישתדל להביט על ה'

ונפלאותיו, אשר הפליא חסדו עמנו, ויענה לה' דברים הרבה להודות ולהלל אותו יתברך על חסדו ונפלאותיו. וזה בחינת לחם עני שמזכיר את העני וכו', כמו שפרש רש"י: 'או שעונין עליו דברים הרבה, או לחם עני מה דרכו של עני בפרוסה' וכו' והכל אחד:

(ג) וזה בחינת אפיקומן שפורסין מצה השנייה (שלחן ערוך, סימן תעג, סעיף ו'), ועל החצי מברכין על אכילת מצה והשנייה הוא צפון לאפיקומן, כי זה עקר בחינת מצה, בחינת צפון, בחינת (תהלים לא, כ): "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך"; שמשם הארת הרצון, כי הארת הרצון זה עקר שלמות התקון של כל המתקרבים להשם יתברך, בפרט הרחוקים מאד כשמתקרבים עקר תקונם כשזוכין להארת הרצון שזוכין לזה בשעת אכילה מי שיש לו חלק במלכות דקדושה וכו', בחינת (קהלת י, יז): "אשרך ארץ שמלכך בן חורין" וכו', בחינת חרות של פסח, שזהו בחינת יובל, פי' מסטרא דיובלא נפקו ממצרים' (כמו שכתוב בזהר הקדוש [חלק א"כא:]).

כי לקרב הרחוקים קשה מאד, בפרט הרחוקים ביותר, כי מאחר שכבר נתעו כל כך בדרךם הרע, בפרט כי רבם מחם פגום מאד על-ידי פגם הברית, על-כן בודאי קשה מאד להכניס בו הדעת, ולגרש ממנו רוח שטות (עין סוטה ג.), ולהוציאו מעוונות ופגמים; ועל-כן צריכין

לְזֶה צָדִיק רַחֲמָן מְאֹד כְּמוֹ מֹשֶׁה רַבְּנוּ שֶׁהֲרַחֲמָנוּת שְׁלוֹ
הָיָה בְּלִי שְׁעוֹר שְׁאֶפְלוּ אַחַר כֶּף כְּשֶׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל מִה
שְׁעָשׂוּ עַד שֶׁהָשֵׁם יִתְבָּרַךְ אָמַר לוֹ לְכַלּוֹתֶם וַיַּעֲשֶׂה אוֹתוֹ
לְגוֹי גָדוֹל. אֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא לֹא חָשַׁשׁ עַל זֶה, וּמָסַר
אֶת נַפְשׁוֹ בַּעֲדָם תָּמִיד. וְכֵן צָרִיךְ הַצָּדִיק הַמְּנַהֵיג אֲמַתֵּי
לְהִיּוֹת רַחֲמָן כְּזֶה בְּכָל דּוֹר וְדוֹר; כִּי מִתְחַלֵּה וְעַד סוֹף
הוּא צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג עִם הַמִּתְקַרְבִּים בְּרַחֲמָנוּת נִפְלָא
וְעֵצוֹם וְרַב מְאֹד וּבִדְעַת וְשִׁכּוֹל נִפְלָא וְנוֹרָא בְּאוֹפֵן
שִׁיכְנֹס בָּהֶם יֵרָאֵת ה' לְטוֹבָה שִׁישׁוּבוּ לְהָשֵׁם יִתְבָּרַךְ
עַל-יְדֵי-זֶה וְלֹא יִתְרַחֲקוּ חַס וְשָׁלוֹם, יוֹתֵר עַל-יְדֵי
הִירָאָה, דְּהֵינּוּ שְׁלֵא יִשְׁתַּלְּשַׁל מִדְּבָרָיו אַחֲזִיזַת הִירָאָה
רְעָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת דֵּינִים, בְּחִינַת עֲצָבוֹת וּמְרָה שְׁחוֹרָה,
שְׁמִזָּה בָּאִים כְּפִירוֹת, שְׁכָל זֶה הוּא בְּחִינַת חֲמִץ וּשְׂאוֹר
שֶׁנִּקְרָא יְגוֹן וְאֲנָחָה. וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּקְרָה הַדֵּינִים, רַחֲמָנָא
לְצִלָּן, רַק צָרִיכִין שֶׁהִירָאָה תְּבֵא רַק לְטוֹבָה לְקָרֵב וְלֹא
לְרַחֵק (וְכַמְבָּאָר כָּל זֶה לְעֵיל בְּהִלְכוֹת פּוּרִים הַשֵּׁנִי לְזֶה,
עֵין שָׁם).

וְעַל-כֵּן עָקֵר קִדְשָׁת פֶּסַח לְקַדֵּשׁ אֶת הָאֲכִילָה, דְּהֵינּוּ
לְזַהַר מִחֲמִץ בְּמִשְׁהוֹ וְלֶאֱכֹל מִצָּה דִּיקָא, כִּי
עָקֵר הִירָאָה מְגִיעַ בְּשַׁעַת אֲכִילָה, כְּמַבְאָר עַל מֵאֲמַר
רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה (מְגִלָּה כו.): 'רְצוּעָה' וְכו'. וְזֹאת
הַתּוֹרָה (בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן עז) 'רְצוּעָה הִיְתָה יוֹצֵאת'

וכו', מְקַשֶּׁרֶת לְעֵינַי הָאֶרֶת הַרְצוֹן בְּשַׁעַת אֲכִילָהּ הַמְּבֹאֵר
 בְּתוֹרָה זֹאת שֶׁל 'מַעֲשֵׂה בַר' אֲלִיעֶזֶר וְר' יְהוֹשֻׁעַ,
 כְּמִבְּאֵר שָׁם; כִּי הָא בְּהָא תִּלְיָא הָאֶרֶת הַרְצוֹן עַל-יַדֵּי
 הִירָאָה, כִּי עֵקֶר הָאֶרֶת בֵּין וְתִלְמִיד לְהַכְנִיס בְּהֵם יִרְאָה,
 כְּמִבְּאֵר שָׁם. וְהָעֵקֶר שְׁתַּהֲיֵה הִירָאָה לְטוֹבָה כַּנִּי"ל
 בְּבַחֲיִינַת (מְשָׁלֵי יט, כג): "יִרְאֵת ה' לְחַיִּים", בְּחִינַת (שָׁם י,
 כז): "יִרְאֵת ה' תּוֹסִיף יָמִים". וְלֹא תַהֲיֵה לְהַפְּךָ, חֵס
 וְשָׁלוֹם, כַּנִּי"ל.

וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְהָאִיר בְּדַרְי מַטָּה בְּבַחֲיִינַת "מְלֹא כָּל
 הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ", בְּחִינַת "הִקְיָצוּ וְרִנְנוּ שׁוֹכְנֵי
 עִפְרָי", לְעוֹרְרֵם וּלְחַזְקֵם שְׁלֹא יִתְיַאֲשׁוּ וְלֹא יִפְלוּ
 בְּדַעֲתֵיהֶם בְּשׁוֹם אִפְּן בְּעוֹלָם, רַק יִדְעוּ כִּי עֲדִין ה' אִתָּם
 וְכוּ' תָּמִיד. וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן יִהְיֶה לָהֶם יִרְאָה גְּדוֹלָה, כִּי
 הֵיא כּוֹלֵל אוֹתָם גַּם בְּבַחֲיִינַת "מֵה" וְכוּ', כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב
 שָׁם. וְעַל-יַדֵּי כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת, שְׁעַל-יַדֵּי-זֶה נִמְשָׁךְ
 יִרְאָה וְהִירָאָה בְּחִינַת מַלְכוּת (זֶהר חֶלֶק ג', פֵּא קִיח), נִגְשָׁת
 וּבָאָה בְּעַת הָאֲכִילָהּ, בְּבַחֲיִינַת (רוּת ב, יד; וְעֵינַי זְבַחִים קב):
 "לֵעֵת הָאֲכִיל גִּשְׁי הַלֵּם". וְאִז עַל-יַדֵּי-זֶה מְאִיר הָאֶרֶת
 הַרְצוֹן הַמְּפֹלָא, כְּמִבְּאֵר שָׁם, כִּי הַרְצוֹן מְאִיר מִחַמַּת
 שְׁמַלְכוּת מְקוֹר הִירָאָה מְקַבְּלַת הָאֲכִילָהּ וְהַפְּרָנְסָה מִיָּם
 הַחֲכָמָה שְׁשֵׁם מְאִירִין הַמְּקִיפִים, שְׁהֵם בְּחִינַת "מֵה"
 וְכוּ', (עֵינַי שָׁם כָּל זֶה וְהֵבֵן הֵיטֵב):

(ד) וְכָל הַתְּקוּנִים הָאֵלֶּה צָרִיף הַצַּדִּיק לְהַמְשִׁיךְ בְּדַרְכֵּימָם
 נִפְלְאִים וְנוֹרְאִים מְאֹד מְאֹד, כַּמּוּבָן שָׁם. וְצָרִיף
 לְזַהַר מְאֹד בְּדַבְּרָיו לַעֲשׂוֹת סִיג לְדַבְּרָיו כְּדִי שֶׁלֹּא יִכְנָסוּ,
 חֵס וְשָׁלוֹם בְּקִשְׁיוֹת וְתַרְוִיצִים שֶׁהֵם לְמַעַלָּה מִהַזְּמַן שֶׁאֵין
 הַזְּמַן מִסְפִּיק לְבָאֵר הַקִּשְׁיוֹת וְהַתְּרוּצִים שֶׁיֵּשׁ שָׁם. עַל-כֵּן
 עָקַר גָּמַר הַתְּקוּן כְּשֶׁזּוֹכִין לְהָאֲרֵת הַרְצוֹן. (וְכַמּוּבָן
 בְּדַבְּרָיו, זְכוּרָנוּ לְבִרְכָה, בְּמָקוֹם אַחֵר [עֵינֵי לְקוּטֵי-מִוִּהְרָן, חֵלֶק
 א', סִימָן ל"א; שִׁיחוֹת-הַרְ"ן, סִימָן נ"א]), שְׂאֵי אֶפְשָׁר לַעֲבֹד אֶת
 הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כִּי אִם עַל-יְדֵי הַרְצוֹן, עֵינֵי שָׁם, מִכָּל שֶׁכֵּן
 הַרְחֻקִּים בְּיוֹתֵר שֶׁכָּבֵר עָשׂוּ מֵהַ שֶׁעָשׂוּ וּבּוֹדָאֵי עֵדִין מִי
 יוֹדֵעַ מֵהַ שֶׁיַּעֲבֹר עֲלֵיהֶם עוֹד כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם בְּיַלְדוּתָם
 וּבְזַקְנוּתָם. וּמִי יוֹדֵעַ אִם יִהְיֶה לָהֶם כַּח לְהִתְחַזֵּק וּלְשָׂאֵר
 עַל עַמְדָם תָּמִיד בְּכָל מֵהַ שֶׁיַּעֲבֹר עֲלֵיהֶם, עַל-כֵּן עָקַר
 תְּקוּנָם עַל-יְדֵי הָאֲרֵת הַרְצוֹן, כִּי הַרְצוֹן עוֹלָה עַל הַכָּל
 וּמַבְטֵל וּמַבְעֵר כָּל הַקִּשְׁיוֹת וְהַעֲקָמִימוֹת שֶׁבָּלֵב וְכָל
 הַבְּלָבוּלִים וְכוּ'.

כִּי מֵאַחַר שֶׁהָאִיר עָלָיו הָאֱמֶת שֶׁיּוֹדֵעַ מִרְחֻק, שֶׁעָקַר
 הַתְּכָלִית לְצֵאת מִגְרִיעוֹת פְּחִיתוּתוֹ וּלְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ, וְהוּא רוֹצֵה וּמְשַׁתְּוֵק לְזֶה בְּרְצוֹן חֲזֵק וּמְפֹלֵג
 אֶפְלוּ בְּעֵצָם רְחוּקוֹ, עַל-כֵּן בּוֹדָאֵי יֵשׁ לוֹ תְּקוּהָה לְהִתְקַרֵּב
 לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תָּמִיד יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, כִּי הַרְצוֹן חֲפְשִׁי
 תָּמִיד, כִּי שָׁם עָקַר הַחֲרוּת, כִּי נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת גְּבוּהָ מְאֹד

כנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת מַה תְּעִירוּ וּמַה תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאֱהָבָה
עַד שֶׁתִּחְפֹּץ, (כַּמְבָּאָר בְּדַבְרֵינוּ בְּמָקוֹם אַחֵר בְּהַלְכוֹת
עַרְב, הֵלְכָה ג', עֵין שָׁם).

וְזֶה בְּחִינַת מִצְּהָ שֶׁהוּא בְּחִינַת מֶן, בְּחִינַת אֲפִיקוֹמָן —
'אֲפִיקוֹ מֶן' (פְּסָחִים קיט:), בְּחִינַת עֲגָה שֶׁהוֹצִיאוּ
וְאֲפִיקוֹ מִמִּצְרַיִם טָעְמוֹ בָּהֶם טַעַם מֶן, בְּחִינַת "כִּי לֹא
יָדְעוּ מַה הוּא", בְּחִינַת הָאֲרֵת הָרְצוֹן כַּנ"ל, כִּי תָמִיד
צָרִיכִין יְגִיעָה גְּדוּלָּה לְקַדֵּשׁ אֶת הָאֲכִילָה עַל-יְדֵי הָאֲרֵת
בֵּין וּתְלָמִיד, עַל-יְדֵי כָּלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת וְכוּ'. וְאִזּוּ דִּיקָא
זוֹכִין לְהָאֲרֵת הָרְצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה, שְׁזֶה עֶקֶר גִּמְר
הַתְּקוּן, אֲבָל עֲכָשׁוּ בְּפֶסַח בְּשַׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, בְּוֹדָאֵי
אֵין בְּיַדְנוּ לְהַמְשִׁיךְ הַתְּקוּנִים הָאֵלֶּה עַל יַדְנוּ, עַל-יְדֵי
בְּחִינַת אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא, עַל-כֵּן הִיָּה קִשָּׁה מְאֹד לְצִאֲת
מִמִּצְרַיִם, אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חָמַל עָלֵינוּ וְהָאִיר עָלֵינוּ
מִלְמַעְלָה הָאֲרָה גִּפְלָאָה שְׁלֹא כַּסְדָּר וְכוּ', דְּהֵינּוּ
שְׁמַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ הָאֲרֵת הָרְצוֹן מִלְמַעְלָה אֶף-עַל-פִּי שְׁלֹא
זָכִינוּ לָזֶה עַדִּין:

(ה) עַל-כֵּן צָרִיכִין לְאָכַל מִצְּהָ וּלְזַהַר מְאֹד מִחֲמַץ אֲפִלוּ
בְּמִשְׁהוּ, כִּי אָנוּ צָרִיכִין לְזַהַר שֶׁתִּכְף כּוֹשֵׁנָתָן
מִיָּם בְּעֶסֶה, דְּהֵינּוּ מִיָּמֵי הַדַּעַת שְׁנַמְשָׁכִין עִתָּה מְקוֹם
גְּבֵה מְאֹד צָרִיכִין תִּכְף שְׁלֹא לְהַחְמִיץ חֶס וְשְׁלוֹם, שְׁלֹא
לְשִׁהוֹת בֵּין גְּתִינַת מִיָּם עַל הַקֶּמַח וּבֵין אֲפִיָּה עַל הָאֵשׁ,

פי צריכין למהר בחפזון גדול לאפותה באש קדם
 שתחמיץ, שלא לתן יניקה להקלפות היונקים מחמוץ
 המח, דהינו ממי שאינו נזהר ונכנס, חס ושלום,
 לקשיות שהם גבוהים משכלו, שהם אצלו בבחינת
 למעלה מהזמן שמשם כל הפירות, שהם עקר היצר
 הרע והקלפות. וצריכין שמירה גדולה מהם, אבל עכשו
 אין בידינו לשמר מהם בעצמנו, מחמת שעדין לא
 קבלנו התורה, רק השם יתברך בעצמו שומר אותנו
 מהם, כי "ליל שמרים הוא לה" (שמות יב, מב); ובחמלתו
 צוה עלינו לשמר את המצות שאנו צריכין עתה לאכל
 מצה שהוא בחינת מן, בחינת מאכל עליון, דהינו
 שהמאכל בעצמו בא מלמעלה בקדשה כזאת שאין
 החיצונים יכולים להכניס קשיות הנ"ל בלב על-ידי-זה
 המאכל הקדוש, דהינו מצה פשוטין לשומרה היטב
 מחשש חמוץ חס ושלום, רק, אדרבא! על-ידי-זה
 המאכל הקדוש, שהוא מצה, זוכין להארת הרצון
 המפלג הנ"ל. כי הארת הרצון הזה היא ההפך
 מהקשיות הנ"ל והוא תקונם, (כמוכן בהתורה הזאת
 למעין שם היטב). ומחמת שעתה אין בנו כח בעצמנו
 לתקן מחצות המחין לשמר עצמנו מקשיות הנ"ל
 שמשם כל הגליות שבאים מפגם אמונה שנמשך משם,
 על-כן חמל עלינו השם יתברך וצוה לנו לאכל מצה
 וכנ"ל. ועקר התקון הוא בבחינת "לחם עני", שלא

לכנס בקשיות שלמעלה מדעתנו, רק נחזר לאחור להתבונן בחסדי ה' שעשה עמנו שהוציאנו ממצרים וכו' כנ"ל:

(ו) וזה אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן (פסחים ק"ט:); פסח הוא פה סח (פרי"עץ חיים, שער חג המצות, פרק ו'); בחינת (תהלים קה, ב): "שיחו בכל נפלאותיו"; דהינו מצות ספור יציאת מצרים לשוח ולספר בכל עת בנפלאותיו הנוראות שעשה עמנו ביציאת מצרים. וכן מה שעושה עמנו בכל דור ודור ובכל עת ועת, פי (הגדה של פסח): לא אחד בלבד עמד עלינו לכולתנו, אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכולתינו, והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם בדרךים נפלאים ונוראים מאד, ומצוה גדולה על כל אחד ואחד מישראל לשוח ולספר בזה תמיד, בחינת "שיחו בכל נפלאותיו". וכשם שמצוה עלינו לספר בזה תמיד, כן אסור לנו לשאל ולחקר במה שלמעלה משכלנו לשאל ולהקשות, חס ושלום, קשיות שאי אפשר להבינם ולתרצם, כי דרכי ה' נפלאים מאד (וכמבאר בהתורה הנ"ל) שבשביל זה צריך החכם לעשות סג לדבריו כדי שלא יפגסו בחקירות וקשיות שהם למעלה מהזמן, שאין הזמן מספיק לבאר הקשיות והתרוצים שיש שם, עין שם:

(ז) וזהו שמשיבין להחכם ששואל (דברים ו, כ): "מה

הַעֲדַת וְהַחֲקִים וְהַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֱלֹקֵינוּ אֶתְכֶם", וְאַף אַתָּה אָמַר לוֹ כְּהִלְכוֹת הַפֶּסַח אֵין מִפְטִירִין וְכוּ' (הַגְּדָה שֶׁל פֶּסַח). וְלִכְאוּרָה הַתְּשׁוּבָה פְּלִיאָה נִשְׁגָּבָה מְאֹד, מָה זֶה תְּשׁוּבָה עַל שְׁאֵלְתוֹ "מָה הָעֲדַת" וְכוּ', מָה שְׁמַשִּׁיבִין אֵין מִפְטִירִין וְכוּ'? וְגַם מָהוּ הַלְשׁוֹן 'כְּהִלְכוֹת הַפֶּסַח'?! אַף עַקֵּר הַתְּשׁוּבָה שְׁמַשִּׁיבִין לוֹ שְׁאֵסוּר לוֹ לְחַקֵּר וְלִשְׁאֹל בְּמָה שְׁאֵין לוֹ רְשׁוּת, הֵינּוּ אִם יִרְצֶה לִשְׁאֹל שְׁיִבִינוּ לוֹ כֹּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה עַד תְּכַלִּיתוּ, זֶה אָסוּר לוֹ בְּאָסוּר חֲמוּר מְאֹד, כִּי מְאֹד עֲמָקוֹ מַחְשְׁבוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, וּכְתִיב (אִיּוֹב י"א, ח): "גִּבְהֵי שָׁמַיִם מָה תִּפְעַל" וְכוּ'.

וּכְתִיב (תְּהִלִּים קי"ט, צו): "לְכֹל תִּכְלֶה רְאִיתִי קֶץ". וְלֹא נִתֵּן רְשׁוּת לִשְׁאֹל כִּי אִם בְּמָה שְׁיִשׁ לָנוּ רְשׁוּת, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (דְּבָרִים ד', לב): "כִּי שְׁאֵל נָא לְיָמִים רֵאשׁוֹנִים וְלִמְקַצֶּה הַשָּׁמַיִם וְעַד קֶצֶה הַשָּׁמַיִם". וְדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה (תְּהִלָּה י"א): לְמַקְצֶה הַשָּׁמַיִם אַתָּה שׁוֹאֵל וְכוּ', וְאֵין אַתָּה שׁוֹאֵל מָה לְמַעַלָּה וְכוּ', הֵינּוּ שְׁאֵין לָנוּ רְשׁוּת כִּי אִם לִשְׁאֹל וְלִחַקֵּר בְּעֵצָם נִפְלְאוֹת הַנְּסִים וְהָאֲתוֹת הַנּוֹרְאוֹת שֶׁעָשָׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עִמָּנוּ בְּהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם וּבְקָרִיעַת יַם סוּף וְכוּ' וּמָאֵז וְעַד הַנְּהָ. וּבְזֶה אָנוּ רוֹאִים אֲמַתּוֹ וְגִדְלוֹ וְתִקְפוֹ וְעֵצָם חֲסִדוֹ עֲלֵינוּ, וְשֶׁהוּא מְשַׁגִּיחַ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִיּוֹת בְּכָל עֵת, וְרוֹצֶה בְּעִבּוֹדְתָנוּ, וְרֹאֵי לָנוּ לְעַבְדוֹ וְלִקְבַל עוֹל מַלְכוּתוֹ בְּלֵב שָׁלֵם, לְקַיֵּם כָּל תּוֹרַת מֹשֶׁה בְּכַתֵּב וּבְעַל פֶּה, שְׁכָל זֶה הוּא בְּחִינַת

"כִּי שָׁאֵל נָא לְיָמִים רִאשׁוֹנִים הִנֵּהיָה כַּדְּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה"
 וְכוּ'; אֲבָל חוּץ מִזֶּה אָסוּר לַחֲקוֹר עוֹד כָּלֵל, כִּי בּוֹדְאֵי
 אֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּין דְּרַכּוּי יִתְבָּרַךְ וְטַעֲמֵי מִצּוֹתָיו.

וְעַל-כֵּן בְּפֶסַח מִצְוָה שֶׁיִּשְׁאֵל הַבֵּן מֵה נִשְׁתַּנָּה, כְּדִי
 שֶׁיִּשְׁיבוּ לוֹ 'עֲבָדִים הָיִינוּ וְכוּ' וְכָל סִפּוּר
 יִצְיָאת מִצְרַיִם. אֲבָל בּוֹדְאֵי אֵין זֶה תְּרוּץ מִסְפִּיק לְבָאָר
 וּלְתָרַץ בְּשִׁלְמוֹת כָּל הַקְּשִׁוֹת שֶׁל מָה נִשְׁתַּנָּה, כִּי לְפִי
 מַעוּט שְׁכַלְנוּ עֲדִין קָשָׁה עַל כָּל דִּקְדוּקֵי הַמִּצְוֹת
 וּפְרִטִיָּהֶם שְׁעוֹשִׂין בְּלֵיל פֶּסַח לְבַד, מִכָּל שֶׁכֵּן בְּשָׂאָר
 יָמוֹת הַשָּׁנָה מָה שְׁיִכּוֹת לָהֶם לְעֲנִין יִצְיָאת מִצְרַיִם וְלָמָּה
 אָנוּ מְחֻיָּבִים דּוֹקָא לְטָבֵל שְׁתֵּי פְעָמִים זָכַר לִיצְיָאת
 מִצְרַיִם? וְכֵן לָמָּה חֲמֵץ אָסוּר בְּמִשְׁהוּ? וְאִם בְּשִׁבִיל
 לְזַכֵּר הַחֲפִזוֹן שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצַקֵּם וְכוּ', הִיָּה דִי בְּמִצְוֹת
 אֲכִילַת מִצָּה לְזַכֵּר הַחֲפִזוֹן, כְּמוֹ מִצְוֹת סִכָּה, שֶׁהוּא זָכַר
 לְהַקְּף עֲנֵנִי כְּבוֹד? ! אֲבָל לֹא נֶאֱסַר הַבֵּית לְגַמְרֵי בְּשִׁבִיל
 זֶה, וּבְדֶרֶךְ עֲרָאֵי מִתָּר לְכַנֵּס בּוֹ, וְלָמָּה הַחֲמֵץ אָסוּר
 לְגַמְרֵי בְּמִשְׁהוּ בְּבַל יִרְאֶה וּבַל יִמָּצֵא, וְכֵן בְּשָׂאָר פְּרִטֵי
 הַמִּצְוֹת בּוֹדְאֵי אֵין אָנוּ מְבִינִין טַעֲמֵיהֶם. וּמָה עֲנִין
 יִצְיָאת מִצְרַיִם לְמִצְוֹת צִיצִית וְכֵן בְּשָׂאֵרֵי הַמִּצְוֹת, רַק
 בְּאַמַּת יֵשׁ שְׁיִכּוֹת גָּדוֹל עֲנִין יִצְיָאת מִצְרַיִם לְכָל הַתּוֹרָה
 כְּלָה וּלְכָל הַמִּצְוֹת וּפְרִטִיָּהֶם, אֲבָל אָנוּ אֵין מְבִינִים כָּל
 זֶה בְּפְרִטִיוֹת, רַק אָנוּ מְבִינִין שְׁאָנוּ חֻיָּבִים לְקַיֵּם מִצְוֹתָיו

לקוטי הלכות פסח ט' ארבע-חיים תקנא

מֵאַחַר שְׂרָאִינוּ עֵינַי בְּעֵינַי אֶלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ וּמְמַשְׁלֵתוֹ
וְגָדְלוֹ וְטוֹבוֹ עַל-יְדֵי הָאוֹתוֹת וְכוּ' שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם
וְקָרִיעַת יַם סוּף וּמִתַּן תּוֹרָה וְכוּ' :

ח) וְזֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה עַל שְׂאֵלַת 'מָה נִשְׁתַּנָּה' וְכוּ', הֵינּוּ
שְׂאֵנוּ מְשִׁיבִין לוֹ: 'עֲבָדִים הֵינּוּ' וְכוּ'. וּמִחֲמַת
זֶה אָנוּ מְחַיְבִים לְקַיֵּם מִצְוֹתָיו כְּכֹל אֲשֶׁר צִוְּנוּ עַל-יְדֵי
מֹשֶׁה עֲבָדוֹ נֶאֱמַן בֵּיתוֹ, אֲבָל זֶה הַחֲכָם שׂוֹאֵל בְּדֶרֶךְ
חֲכָמָה: "מָה הָעֵדוּת וְהַחֲקִים וְהַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר צִוְּהָ ה'
אֶלְקֵינוּ אִתְּכֶם"? הֵינּוּ שֶׁהוּא מוֹדֶה שֶׁה' אֶלְקֵינוּ צִוְּהָ כָּל
הַתּוֹרָה וְהַחֲקִים וְכוּ' וְרָאוּ לָנוּ לְקַיֵּמָם, רַק שֶׁהוּא שׂוֹאֵל
'מָה הָעֵדוּת' וְכוּ', שְׂרוּצָה שְׂיִוְדִיעוּ לוֹ וְיָבִינוּ לוֹ טַעְמֵי
כָּל דְּבָר בּפְרָטִיּוֹת. וְזֶהוּ 'מָה הָעֵדוּת וְהַחֲקִים
וְהַמְשַׁפְּטִים', שְׂרוּצָה לְהִבִּין טַעַם כָּל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה. וְעַל
זֶה מְסִיִּים: 'וְאִם אַתָּה אָמַר לוֹ כִּהְלָכוֹת הַפֶּסַח אֵין
מִפְּטִירִין אַחַר הַפֶּסַח אֶפִּיקוּמֵן'; הֵינּוּ כִּמוֹ הֵלְכוֹת פֶּסַח
שֶׁהוּא מְצֻוֶה גְּדוּלָה לְעַסֵּק בְּזֶה לְשׁוּחַ וּלְסַפֵּר תָּמִיד
בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, כִּמוֹ שְׂכָתוֹב (דְּבָרִים טז, ג): "לְמַעַן תִּזְכֹּר
אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ". שְׂזֶה בְּחִינַת
פָּה סָח כִּנְ"ל, כִּמוֹ כֵּן אֵין מִפְּטִירִין אַחַר הַפֶּסַח. אַחַר
הַפֶּסַח דִּיקָא, הֵינּוּ מָה שְׂאָסוּר לְשׁוּחַ וּלְדַבֵּר בּוֹ, שְׂזֶהוּ
בְּחִינַת אַחַר הַפֶּסַח, שֶׁהוּא אַחַר הַפָּה סָח, אַחַר הַשִּׁיחָה
וְהַדְּבוּר, דִּהֵינּוּ בְּמָה שְׂצָרִיכִין לְשִׁתֵּק, שֶׁם אָסוּר לְפָתַח

פיו, (כמו שפרש רש"י על מפטירין כמו "פוטר מים" וכו') להבין סתרי וצפונותיו שאי אפשר לגלותם בזה העולם, שזה בחינת אפיקומן, שהוא בחינת צפון (תהלים לא, כ): "מה רב טובך אשר צפנת" וכו', שצריך לשתק שם ואסור לשאל ולומר אפיקומן שיוציאו ויגלו לו בחינת מן, שהוא בחינת מה שצפון ונעלם מאד, בחינת "כי לא ידעו מה הוא", כי שם אסור לשאל ולחקר כלל, כי במפלא ממך אל תדרש וכו':

ט) אבל הרשע שואל: "מה העבודה הזאת לכם?" שכוּפֵר בַּכֹּל וְאֵינוֹ אוֹמֵר 'אֲשֶׁר צָוָה ה' אֱלֹהֵינוּ. וְגַם קוֹרָא הַכֹּל בְּשֵׁם 'עֲבוּדָה' כְּאִלוֹ הוּא רַק עֲבוּדָה בְּעֵלְמָא כְּדִי לְקַבֵּל אֵיזָה עֲבוּדָה, וְאֵין טַעַם בְּרוּר בְּכֹל פֶּרֶט וּפְרֵט שֶׁל כָּל מִצְוָה. כְּמוֹ הַמְּחַקְרִים וְהַאֲפִיקוֹרְסִים שֶׁכֹּל טַעְמֵיהֶם עַל הַמִּצְוֹת הֵם בְּדֶרֶךְ זֶה שֶׁהַמִּצְוֹת הֵם בְּשִׁבִיל שֶׁעֲבוּד בְּעֵלְמָא כְּדִי שִׁיְהִיו נִזְהָרִין בְּדַבָּרִים שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ וְכוּ', כִּי יְדוּעַ דְּבַרֵיהֶם הָרַעִים וְהַמְּרִים בְּטַעְמֵי הַמִּצְוֹת הַבוֹטִים כְּמִדְּקֵרוֹת חֶרֶב. וְגַם הוֹצִיא אֶת עֲצָמוֹ מִן הַכֹּלֵל וְאוֹמֵר: 'לָכֶם' וְלֹא 'לוֹ'. וְאֵף-עַל-פִּי שֶׁגַם הִחָכֶם אוֹמֵר 'אַתְכֶם', הִחָכֶם כְּבָר הַכְּנִיס עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ הַכֹּלֵל בְּמָה שֶׁאָמַר תְּחִלָּה בְּחִכְמָתוֹ "אֲשֶׁר צִוָּנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ", וְקִבֵּל עָלָיו עוֹל מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, רַק שֶׁאָמַר אֶתְכֶם לְעַנְיַן הַצּוּאָה, כִּי הוּא מוֹדָה שֶׁהוּא

אינו ראוי שיהשם יתברך ידבר עמו ויצוה אותו, על-כן הוא שואל לאותן שדבר ה' עמהם וצוה אותם את המצות שיצוו עלינו לעשותם. הוא שואל אותם אולי יודיעו לו טעמיהם באמת, אבל הרשע הוציא עצמו מן הכלל לגמרי, על-כן 'אף אתה הקהה את שניו' וכו':

וזהו שאומר החכם: 'מה העדות', וקורא התורה בשם 'עדות' הראוי לה שנקראת ברוב התורה בשם עדות, כמו שכתוב (שמות כה, טז): "ונתת אל הארץ את העדת". וכן בכל מקום קורא אותו "ארץ העדת", כי בודאי התורה הקדושה היא עדות גדול על אלוקותו יתברך, כי מי שמשים עינו ולבו היטב על כל דברי התורה שבכתב ובעל פה, בכל ספרי תנ"ך וש"ס ומדרשים וספרי הזהר הקדוש וכתבי האר"ל וספרי הצדיקים אמתיים שבדורנו, כלם יעידון ויגידון כי ה' אחד ושמו אחד; כי בודאי לא ימצא רשע טפש שיוכל לומר שאפשר לבדות מלב, חס ושלוש, תורה כזאת שנתגלה לנו מאתו יתברך מיום מתן תורה, על-ידי משה רבנו עד היום הזה, ומי פועל ועשה כזאת, מבטן מי יצאו כל הדברים והנפלאות והחדושים האלה אם לא כי יד ה' עשתה זאת. מפיו יקרא כל דברי התורה הזאת למשה עבדו נאמן ביתו והוא מסרה ליהושע וכו', וכן כל החדושים הנפלאים והנוראים שגלו גדולי

הַצַּדִּיקִים בְּנֵי עֲלִיָּה כָּלֵם יַעֲיֶדוּן וַיִּגִּידוּן וּמִגְלִין אֱלֻקוֹתוֹ
 יִתְבָּרַךְ לְכֹל הַחֶפֶץ בְּאַמֶּת; כִּי כָּל מוֹדָה עַל הָאֱמֶת יָבִין
 וַיִּרְאֶה בְּעֵינָי שְׂכָלוֹ שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְשַׁכֵּל אֲנוּשֵׁי לְגִלוֹת
 חֲדוּשִׁים כְּאֵלֶּה בְּשׁוּם אֶפֶן, כִּי אִם מֵאֵת ה' צְבָאוֹת יֵצְאוּ
 וְהוּא יִתְבָּרַךְ בְּחִסְדּוֹ הוֹפִיעַ עֲלֵיהֶם וְהוֹדִיעֵם כָּל
 הַנִּפְלְאוֹת וְהַנּוֹרְאוֹת הָאֵלֶּה. נִמְצָא, שֶׁהַתּוֹרָה הוּא עֵדוּת
 עַל אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־כֵּן נִקְרְאת הַתּוֹרָה "עֵדוּת". וְזֶה
 בְּחִינַת (אִיּוֹב כח, יב): "וְהַחֲכָמָה מֵאִין תִּמְצָא" וְכוּ' עַד
 "אֱלֻקִּים הֵבִין דְּרַכָּה" וְכוּ' (וְעַיֵן בְּמָקוֹם אַחֵר עוֹד מִזֶּה
 בְּהַלְכוֹת עֵדוּת הַלְכָה ד):

יא) וְזֶה בְּחִינַת מְצוֹת פְּדִיוֹן פֶּטֶר חֲמוֹר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
 (שְׁמוֹת יג, יג): "וְכָל פֶּטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה בְּשֵׁה" וְכוּ'.
 כִּי שֵׁה זֶה בְּחִינַת קִדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת (יִרְמְיָה נ, יז): "שֵׁה
 פְּזוּרָה יִשְׂרָאֵל", בְּחִינַת יַעֲקֹב, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בְּרֵאשִׁית ל, מ):
 "[וְהַכְּשָׁבִים] הִפְרִיד יַעֲקֹב". וְכֵמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
 זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה: 'הֶרְחַל הַזֶּה כְּלָה קִדְשׁ צְמֵרָה לְתַכְלֵת
 עוֹרָה לְתוֹף' וְכוּ', כְּמוֹבָא בְּפֵרוּשׁ רַש"י עַל פְּסוּק (שִׁיר
 הַשִּׁירִים ו, ו): "שְׁנִיף כְּעֶדֶר הֶרְחֵלִים". וְחֲמוֹר הוּא הַהֶפֶץ
 מִקִּדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל וְהַתּוֹרָה, כִּי הוּא בְּהֵמָה טְמֵאָה.
 וְהַמְצָרִים, שֶׁכָּל הַגְּלִיּוֹת כְּלוּלִים בָּהֶם (בְּרֵאשִׁית רַבָּה טז, ד)
 (כְּמוֹבָא בְּמָקוֹם אַחֵר [לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָנִים: ז, ט]),
 נִמְשְׁלוּ לְחֲמוֹרִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִחְזְקָאל כג, כ): "אֲשֶׁר בְּשֵׁר
 חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם". כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה

(עין פנחומא לד-לף ה). ועל-כן אמר ר' עקיבא: כְּשֶׁהֵייתִי עַם הָאָרֶץ אָמַרְתִּי מִי יִתֵּן לִי תַלְמִיד חָכֵם וְאֲנִשְׁכְּנוּ כַּחֲמוֹר דִּיקָא, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה שָׁם (פסחים מט:); כִּי זֶה נוֹשֵׁף וְשׁוֹבֵר עֵצִים וְכוּ', כִּי חֲמוֹר הוּא בְּחִינַת זְהֻמַּת הַגּוֹף שֶׁנִּקְרָא חֲמוֹר לְשׁוֹן חֲמוֹר, אָבֵל אֶף-עַל-פִּי שֶׁהַחֲמוֹר, שֶׁהִיא בְּחִינַת זְהֻמַּת הַחֲמוֹר, וְהַגּוֹף הוּא רְחוּק מִיִּשְׂרָאֵל וְהַתּוֹרָה, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הַצְדִּיקִים הַגְּדוֹלִים יְכוּלִים לְהַפְּךָ גַם הַחֲמוֹר שֶׁהוּא בְּחִינַת זְהֻמַּת הַחֲמוֹר. לְהַכְנִיעַ הַכֹּל אֶל הַקְּדוּשָׁה שֶׁיְהִי מְרַכָּבָה לְהַקְדִּישָׁה, בְּחִינַת מֵה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה (עבודה זרה ה:): 'לְעוֹלָם יֵשִׁים אָדָם אֶת עֵצְמוֹ כְּשׁוֹר לְעַל וְכַחֲמוֹר לְמִשְׁאוּי'. כִּי זֶה עֵקֶר הַמַּעֲלָה שֶׁל הָאָדָם הַבַּעַל בְּחִירָה שֶׁהוּא גְבוּהַ מִמְּלֵאכִים מַחֲמַת שֵׁישׁ לוֹ חֲמוֹר מְגִשֵׁם כְּזֶה, שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲמוֹר מִמֶּשׁ תְּכֵלִית הַכִּסְלּוֹת וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן בְּכַח קְדוּשַׁת נִשְׁמָתוֹ יֵשׁ לוֹ כַּח לְהַפְּךָ וּלְהַכְנִיס בְּחִינַת הַחֲמוֹר, שֶׁהוּא גִשְׁמִיּוֹת הַחֲמוֹר אֶל קְדוּשַׁת הַתּוֹרָה שֶׁיְהִי מְשַׁעֲבֵד אֶל הַתּוֹרָה וְאֶל הָעֲבוּדָה כַּחֲמוֹר לְמִשְׁאוּי:

(יב) וְזֶה בְּחִינַת (בְּרַאשִׁית מט, יד): "יִשְׁשַׁכְּר חֲמוֹר גָּרָם" וְכוּ'. וּפְרַשׁ רַש"י: 'שֶׁקֶבֶל עָלָיו עוֹל תּוֹרָה כַּחֲמוֹר' וְכוּ', 'כַּחֲמוֹר' דִּיקָא כַּנ"ל, כִּי יִשְׁשַׁכְּר זֶה בְּחִינַת הַצְדִּיק הַגְּדוֹל הַמְּבַאֵר בַּתּוֹרָה הַנ"ל שֵׁישׁ לוֹ כַּח לְהַאִיר בְּדַרְי מַעֲלָה וּבְדַרְי מַטָּה, בְּחִינַת הָאֶרֶת בֵּין וְתַלְמִיד הַנ"ל כְּדִי

שִׁיְהִיָּה לָהֶם יִרְאָה וְכוּ'. וְעָקֵר הוּא הָאֶרֶת הַתְּלֵמִיד,
 שֶׁהִיא הָאֶרֶת דְּרֵי מִטָּה, שְׁזָהוּ עָקֵר תְּעִנוּגָיו וְשִׁעֲשׂוּעֵיו
 יִתְבָּרֵךְ, כְּשֶׁעוֹלָה הָעֲבוּדָה מֵהֶם מִחֲמַת שָׁמַיִם מְגִשָּׁמִים
 מְאֹד בְּתַכְלִית הַגִּשְׁמִיּוֹת, כְּמִבְאֵר שֵׁם בַּתּוֹרָה הַנִּ"ל;
 וְהָאֶרֶת דְּרֵי מִטָּה הוּא מֵה שְׁמֵאִירִין בָּהֶם בְּחִינַת (ישעיה
 ו, ג): "מֵלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ", בְּחִינַת (שם כו, יט): "הִקִּיצוּ
 וְרִנְנוּ שִׁכְנֵי עֶפְרוֹ", דְּהֵינּוּ מֵה שְׁמִחֲזִקִין כָּל הַמַּנְחִים
 בְּדִיּוּטָא הַתַּחְתּוֹנָה מְאֹד מְאֹד לְבַל יִתְיַאֲשׁוּ עֲצָמָן בְּשׁוּם
 אִפְּן בְּעוֹלָם, (כְּמִבְאֵר שֵׁם, עֵין שָׁם).

וְזֶה בְּחִינַת יִשְׁשֻׁכָּר, בְּחִינַת (עֵין זֶהר חֶלֶק א' קנח.): "יִשְׁ
 שְׁכָר", שְׁמוּדִיעַ לְכָל בָּאֵי עוֹלָם אֲפִלוּ לְהַגְרוּעִים
 מְאֹד, כִּי עֲדִין 'יִשְׁ שְׁכָר', בְּחִינַת (ירמיה לא, טו): "כִּי יִשְׁ
 שְׁכָר לְפַעֲלֶתְךָ וְיִשְׁ תִּקְוֶה לְאַחֲרִיתֶךָ"; כִּי כְּשֶׁאָדָם נִתְרַחֵק
 מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, מִכָּל שְׁכֵן כְּשֶׁנוֹפֵל לְתַאֲוֹת
 רְעוּת וְעֵבְרוּת, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲזִי הוּא בְּחִינַת (שם יד):
 "רַחֵל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ" וְכוּ', כִּי הַשְּׁכִינָה, שֶׁהוּא קִדְשַׁת
 יִשְׂרָאֵל, נִקְרָאת רַחֵל כִּידוּעַ (זֶהר חֶלֶק ב' כט:), וְאֲזִי הִיא
 בְּבִחִינַת (ישעיה נג, ז): "כְּרַחֵל לְפָנַי גִּזְזִיָּה נְאֻלְמָה", דְּהֵינּוּ
 שְׁקִדְשַׁת הַנֶּפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל הִיא בֵּין הַקְּלָפוֹת וְסִטְרִין
 אַחֲרָנִין הַמְעִיקִין וּמְצַרִין לָהּ. וּמִגְדֵּל חֲלִישׁוֹתָהּ עַל-יְדֵי
 רְבוּי עֲוֹנוֹתֶיהָ הִיא "כְּרַחֵל לְפָנַי גִּזְזִיָּה נְאֻלְמָה", שֶׁהֵן
 גּוֹזְזִין וְגּוֹזְלִין אוֹתָהּ וְנוֹטְלִין מִמֶּנָּה הוֹדָה וְתַפְאֲרָתָהּ

והיא נאלמה ביניהם. ואזי היא בחינת 'שכינה מה
 אומרת קלני מראשי קלני מזרעי' וכו', כמו שאמרו
 רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין מו.). וכשזה הרחוק מאד
 נתעורר בעצם רחוקו ואינו מיאש עצמו בשום אפן
 ובוכה וצועק להשם יתברך תמיד, זה בחינת "קול
 ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה
 מאנה להנחם על בניה", בגין "כי איננו" (כמו שכתוב
 בזהר הקדוש [זהר חדש איכה]); הינו שקדשת הנפש של
 ישראל שהיא בחינת רחל, היא בוכה ומבכה על בניה,
 הינו על מעשים טובים שלה שאבדה על ידי תאוותיה
 הרעות, כי המעשים טובים נקראים בנים, כי עקר
 תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים (פסיקתא זוטא ריש
 נח). והיא בוכה במרירות גדול מאד בבחינת "נהי בכי
 תמרורים", עד אשר "קול ברמה נשמע", כתרגומו: 'קל
 ברום שמיא אשתמע' וכו'. ומגדל כאבה שהיא רואה
 שזה זמן רב אשר עדין לא עלתה ארוכה למכתה והיא
 צועקת ובוכה זה זמן זמנים טובא, ועדין היא רחוקה
 מהשם יתברך כל כף. ועל־כן "מאנה להנחם על בניה
 כי איננו", כמו שכתוב בזהר: 'בגין כי איננו', הינו
 שאומרת בלבה: איך אפשר לנחמנו ואני יודע כי
 איננו?! כי אין השם יתברך עמי עדין, כי אני רחוק
 מהשם יתברך מאד מאד, אבל אף־על־פי־כן אף־על־פי
 שהיא רחוקה כל כף מאחר שמחזקת עצמה עדין לצעק

ולבכות להשם יתברך תמיד, אזי נתעוררין רחמי השם יתברך ומאיר עליה הארה והתחזקות מלמעלה בבחינת "כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעלתך ויש תקנה לאחריתך" וכו'. וכל זה על-ידי הצדיק הדור הגדול במעלה מאד, שהוא בחינת יששכר, שמאיר בכל נפש ונפש ומודיע לה כי עדין יש שכר, כמו שאמר רבנו, זכרוננו לברכה (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עח): 'כי אין שום יאוש בעולם', כי אין שום דבור ולא שום צעקה נאבדת, אפלו צעקה משאול תחתיות אינה נאבדת לעולם (כמבאר בדברינו פמה פעמים):

(ג) וזה בחינת "יששכר חמור גרם", שהצדיק בחינת יששכר, שמאיר בכל הדרי מטה בכל הנמוכים מאד לבל יתיאשו עצמן מן הרחמים בשום אפן, עד אשר משיב כלם להשם יתברך, אפלו אותן שהם בבחינת חמור, בחינת בהמה טמאה, בחינת זיהמת וגשמיות החמור (עין זיהר חלק ב' ו'; תקוני-זיהר קנה); כ"י הוא מאיר בהם האמת עד שגם הם נעשין מרפכה אל הקדשה ונושאים עליהם עול תורה. וזהו בחינת "חמור גרם", שפרש רש"י: 'כחמור לסבל עליו עול תורה', הינו כנ"ל.

וזהו "רובץ בין המשפתים", זה בחינת (תהלים סח, יד):

"אם תשכבון בין שפתיים כנפי יונה נחפה בכסף" וכו'; הינו כי משפתיים זהו בחינת שפתי וגבולי ומצרי העובדי כוכבים וסטריין אחרנין, שהם אורבין על הגבולין שנקראים שפתיים ואינם מניחין את האיש הישראלי שיצא מהגבול שלהם להתקרב אל הקדושה, בבחינת (איכה א, ג): "כל רודפיה השיגוה בין המצרים". והפסוק אומר, שזהו עקר שבח ומעלת ישראל. וזהו "אם תשכבון בין שפתיים", הינו כשאתם העובדי כוכבים וסטרא אחרא כשהייתם שוכבים ואורבים בין שפתיים, שהם הגבולין והמצרים לבלי להניח את איש הישראלי להתקרב להשם יתברך, גם אז "כנפי יונה", שהיא כנסת ישראל, "נחפה בכסף" וכו', כמו שפרש רש"י: 'בכספה וחסדותה של תורה ומצות'.

כי איש הישראלי החפץ באמת לאמתו ואינו רוצה להטעות את עצמו, אזי אפלו כשהתאוות והמניעות וכו' מתגברין עליו כמו שמתגברין, ומניחין עצמן לארץ ולרחב ומתפשטין כנגדו מאד, עד שאינו יכול לצאת מהם, גם אז בעצם רחוקו, הוא כוסף וחומד בכל עת להשם יתברך ואינו מניח את הרצון והפסופין לעולם. וזה יקר מאד מאד בעיני השם יתברך, כי עקר היא הרצון והפסופין, כמבאר בדברי רבנו, זכרוננו לברכה, בכמה מקומות (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לא;

שיחות-הר"ן, סימן נא); וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְשַׁבַּח אֶת יִשְׂרָאֵל בְּזֶה שְׁבַשְׁבִּיל זֶה זוֹכִין לְמָה לְשׁוֹזְכִין. כִּי "אִם תִּשְׁכַּחוּ בֵּין שְׁפָתַיִם" לְאַרְבַּע וְלִמְנַע אֶת יִשְׂרָאֵל כַּנ"ל, גַּם אִז "כַּנְפֵי יוֹנָה נִחְפָּה בַכֶּסֶף" — בַּכֶּסֶף וְחִמְדָּתָהּ שֶׁל תוֹרָה וּמִצְוֹת כַּנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת "יִשְׁשַׁכְר חֲמוֹר גָּרַם רוּבִץ בֵּין הַמְּשַׁפְּתִים", שְׁגָם שֵׁם בֵּין הַמְּשַׁפְּתִים וְהַמְּצָרִים וְהַגְּבוּלִים, שְׂאוּרָבִים עָלָיו וּמִתְעִין אוֹתוֹ מְאֹד, עַל-יְדֵי הַתְּגַבְרוּת הַתְּאוּוֹת וְהַמְּנִיעוֹת, גַּם שֵׁם מִתְגַּבֵּר לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגַבֵּי הַתוֹרָה וְהַצְדִּיק, וּמְכַנִּיעַ גּוֹפוֹ וְחֲמָרוֹ הַמְּגַשֵּׁם בְּחֲמוֹר לְשֵׂא עָלָיו עוֹל תוֹרָה. וְעַל-יְדֵי הַתוֹרָה זוֹכֶה לְהַפְּךָ הַכֹּל אֶל הַקְּדוּשָׁה. וְזֶה בְּחִינַת (דְּבָרֵי-הַיָּמִים א יב, לג): "וּמִבְּנֵי יִשְׁשַׁכְר יוֹדְעֵי בִּינָה לְעֵתִים לְדַעַת מָה יַעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל"; כִּי כַּמָּה וְכַמָּה עֵתִים עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי יֵשׁ כ"ח עֵתִים (עֵין קַהֲלַת, פָּרָק ג'); עֵתִים לְטוֹבָה עֵתִים לְרָעָה (עֵין תְּקוּנַיִי-זֶהַר, דָּף קא:); וּבָהֶם כְּלוּלִים כָּל הָעֵתִים הָעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיּוֹם הַיּוֹלָדוֹ עַד יוֹם מוֹתוֹ אֲשֶׁר עָלִיהֶם הַתְּחִנָּן דָּוִד (תְּהִלִּים לא, טז): "בְּיָדְךָ עֲתִיתִי הַצִּילֵנִי מִיַּד אוֹיְבֵי וּמְרֹדְפָי". וְזֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַצְדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה, הַמְּלַמֵּד תוֹרָה וְדַעַת לְיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ יִשְׁשַׁכְר שְׂיוֹכֵל לְהָאִיר בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שְׂיוֹכֵל לְהִתְחַזֵּק וּלְשָׂאֵר עַל עַמְדוֹ בְּכָל הַזְּמַנִּים וְהָעֵתִים הָעוֹבְרִים עָלָיו בְּבְחִינַת "וּמִבְּנֵי יִשְׁשַׁכְר יוֹדְעֵי בִּינָה

לעתים", שיודעים להכניס בישראל בינה וחקמה
 אמתית, שידעו בכל עת ועת שעוברים עליהם יהיה איך
 שיהיה לבלי לפל בדעתו חס ושלום, ולבלי להתרחק
 מהשם יתברך לעולם.

וזהו: "לדעת מה יעשה ישראל", שידע כל אחד
 מישראל מה לעשות בכל עת ועת איך להתחזק
 בכל עת ועת פעם בתורה, פעם בתפלה, פעם בצעקה
 ושועה ותחנונה ובכיה, פעם בשמחה וחדנה, פעם
 בדבור, פעם בשתיקה. ויש עת שצריכין ומכרחין לבטל
 את עצמו דיקא מהעבודה בבחינת (תהלים קיט, קכו): "עת
 לעשות לה' הפרו תורתך", כמו שאמרו רבותינו זכרונם
 לברכה (מנחות צט:): 'בטולה של תורה זה קיומה'. כי יש
 עת שצריכין לאכל או לישן בשביל קיום הגוף או
 לדבר עם בני אדם כדי לפקח דעתו וכיוצא בזה הרבה
 וכן כל העתים בכלליות ובפרטיות שעוברין על האדם
 פעמים הוא בבחינת עליה ופעמים הוא בבחינת ירידה.
 וגם בבחינת העליה בעצמה יש אלפים ורבות
 מדרגות.

וכן יש ימי תילדות והבחרות, ימי עליה וימי עמידה
 וימי ירידה שהם ימי הזקנה והשיבה וכו' וכן כל
 מה שעובר על האדם בכל אלו העתים, כמו שאמרו
 רבותינו, זכרונם לברכה על ר' אליעזר [ר' יוחנן] שקם

אָפְלוּ לְפָנַי זָקֵן נִכְרִי, אָמַר: 'בְּמָה הִרְפַּתְקָאֵי דְעָדוּ עָלָיו' (עִינֵי קְדוּשֵׁינָא לֵג.); כִּי בְהִכְרַח שְׁיַעֲבֹר עַל כָּל אָדָם כַּמָּה וְכַמָּה מִיְנֵי עַתִּים שׁוֹנִים, וּבִפְרָט עַל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי הָרוּצָה לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׁבִשְׁבִילוֹ נִבְרָא הַכֹּל. וְהַצְדִּיק הַדּוֹר הָאֲמֵתִי, בְּחִינַת יִשְׁשַׁכָּר, הוּא מֵאִיר בְּיִשְׂרָאֵל בִּינָה לְעַתִּים לְדַעַת מַה יַּעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל, שְׂיִדַּע כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מַה יַּעֲשֶׂה בְּכָל יְעַת, בְּאִפְסָן שְׁלֹא יִפֹּל וְלֹא יִתְרַחֵק מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְעוֹלָם. וְכֵן כְּתִיב בְּדוֹד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁנִּסְתַּלַּק: "וְהָעַתִּים אֲשֶׁר עָבְרוּ עָלָיו וְעַל יִשְׂרָאֵל". וּפִרְשׁ רַש"י שֵׁם: "עַתִּים" — 'צְרוֹת שְׁעָבְרוּ עָלָיו':

(ד) וְזֶה שֶׁאָמַר דָּוִד: "בְּיָדְךָ עֲתַתִּי הַצִּילֵנִי" וְכוּ'. הֵינּוּ כַּנֶּ"ל, שֶׁעַל כָּל אָדָם כְּפִי מִדְרָגָתוֹ צָרִיךְ שְׁיַעֲבֹר עָלָיו כַּמָּה וְכַמָּה מִיְנֵי עַתִּים וְכִמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שֵׁם בְּסֻמוּף עַל "וְעַל יִשְׂרָאֵל" — 'עַתוֹת שְׁעָבְרוּ עַל יִשְׂרָאֵל', הֵינּוּ כַּנֶּ"ל; וְהָעֶקֶר לְהִתְחַזֵּק בְּכָל יְעַת כַּנֶּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת יג, יג): "וְכָל פֶּטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה בְּשֶׁה", שְׁצָרִיכִין לְפָדוֹת הַחֲמוֹר בְּשֶׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת קְדֻשַׁת יִשְׂרָאֵל, לְהַפְּךָ גַם בְּחִינַת הַחֲמוֹר אֶל הַקְּדוּשָׁה; כִּי יֵשׁ לָנוּ כַּח לְזֶה עַל-יְדֵי הַצְדִּיק הָאֲמֵת, שֶׁמֵּאִיר בֵּין וְתַלְמִיד, שֶׁהוּא בְּחִינַת כֹּהֵן, שֶׁהוּא הָרַב וְהַצְדִּיק הָאֲמֵת, בְּחִינַת כָּלִיּוֹת בֵּין וְתַלְמִיד (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שֵׁם בְּהַתּוֹרָה הַנֶּ"ל);

ועל-כן נותנין הש"ה להכהן וכנ"ל:

(טו) וְזֶה בְּחִינַת הַמַּתְקַת פֶּחַד יִצְחָק עַל-יְדֵי הַשֵּׁה לְעוֹלָה, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כב, ג): "וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר וַיַּחְבֹּשׁ אֶת חֲמָרוֹ", לְהַמְתִּיק הַיְרָאָה רָעָה, עֲנוּה פְּסוּלָה וְכוּ' כַּנִּל. 'לְיִשְׂרָאֵל לֵן מֵרַי לֵן דְּמִיתָנָן וְכוּ', הֵי תוֹרָה וְהֵי מְצוֹת דְּמַגְנָן עֲלֵן, כִּי הָיָה בְּשִׁמְחָה גְדוֹלָה כָּל-כָּן, עַד שְׁאַיִמַת מוֹת לֹא הַפִּילָה אוֹתוֹ כָּלֵל, אֲדַרְבָּא! עַל-יְדֵי זֶה נִתְעוֹרַר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית א, לא): "וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד" וְכוּ' הַפֶּךְ הָרְשָׁעִים שְׁנֵאמַר בָּהֶם (תְּהִלִּים מט, יד): "זֶה דִּרְכָם כִּסֹּל לָמוֹ וְאַחֲרֵיהֶם בְּפִיָּהֶם יִרְצוּ סֵלָה". וְזֶהוּ (שָׁם ד, ה): "רְגִזוּ וְאַל תַּחֲטְאוּ", שְׂפִיָּהֶּה הַרְגִזוּ וְהַיְרָאָה לְטוֹבָה וְכַנִּל לְמַנְעַ מֵהַחֲטָא וְכוּ'. וְזֶהוּ (בְּרֵאשִׁית ה): "אֵי אֲזִיל מוּטָב וְאִם לָאוּ. וְזֶהוּ מִחֲמַת הַיְרָאָה פְּסוּלָה הַנִּל, עַל-כֵּן יַעֲסֹק בַּתוֹרָה, שְׁפָלוּלָה מִהָאֲרַת בֵּין וְתַלְמִיד, שֶׁהִיא מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ, וּמְאִירָה בָּהֶם הַדַּעַת הָאֲמִתִּי, שֶׁהוּא יִרְאֵת ה' לְחַיִּים וּלְטוֹבָה וְכוּ'. וְאִם לָאוּ יִזְכֹּר לוֹ יוֹם הַמִּיתָה, בְּחִינַת "וּדְמוּ סֵלָה". וְעַל-כֵּן אֵינוֹ מְזַכֵּיר לוֹ יוֹם הַמִּיתָה עַד אֲשֶׁר עוֹסֵק בַּתוֹרָה וּמִקְבֵּל הַדַּעַת כַּנִּל שֶׁל הַתְּחִזְקוֹת הַנִּל. כִּי אִם לָאוּ יוּכַל לִפְלֵ יוֹתֵר, חַס וְשְׁלוֹם כַּנִּל, אֲבָל עַל-יְדֵי הַתוֹרָה שְׁמַלְמֻדַת אוֹתוֹ לְזִכֹּר בְּיִרְאֵת הָעֲנֵשׁ לְטוֹבָה כַּנִּל, עַל-כֵּן אֲזוּ דִיקָא יִזְכֹּר לוֹ יוֹם הַמִּיתָה בְּבְחִינַת לְיִשְׂרָאֵל לֵן מֵרַי הַנִּל.

כי עקר הנפילה מחמת גדלות, שאין נאה וראוי לו
 לעבד עבודה ויגיעה הזאת ועדין לא פעל, כלום,
 אדרבא! נדמה לו וכו', אבל החפץ באמת אומר בלבו:
 'בשביל נקדה אחת של התנוצצות אלקות אחד כדאי
 כל היגיעה בכפלי כפלים', וכמו הצדיק ששמח את
 עצמו על-ידי שלא עשני גוי (וכמו שכתוב בהתורה
 "אזמרה", סימן רפב וכו' וכו') ועל-כן דיקא על-ידי
 'הי תורה והי מצות' באו לשמחה, כי לא נפלו על-ידי
 זה, רק באו לענוה אמתית על-ידי-זה, שנאמר בהם
 (ישעיה כט, יט): "ויספו ענוים בה' שמחה, ואביוני אדם
 בקדוש ישראל יגילו". וכתיב (תהלים לד, ב): "בה' תתהלל
 נפשי ישמעו ענוים וישמחו". הפך 'אחר' וכיוצא
 שנפלו על-ידי שלא חזקו עצמן בבחינת הנ"ל כו'.
 ואמרו: 'איזול ואיתהני' וכו' בחינת (ישעיה כב, יג): "אכול
 ושתו כי מחר נמות", בחינת "זה דרכם כסל למו
 ואחריהם בפיהם", שדיקא על-ידי שזוכרין יום המיתה
 ויראת הענש נופלים יותר, חס ושלום, אבל המקרבים
 והנלוים להצדיק האמת הנ"ל נמשך עליהם הארה
 מהיראה עלאה ונפלאה הנ"ל, שהוא בחינת ראש
 השנה, בחינת צמיחת קרן משיח, שהוא בחינת המתקת
 פחד יצחק, שעל-ידי-זה היראה באה רק לחיים לקרב
 ולא לרחק, חס ושלום.

וְזֶה שֶׁנֶּסְמָךְ "וְשִׁמְתֶם" (דברים יד, יח) לְפָסוּק "וַיִּחַרְהוּ" וְכוּ'.
 וּמִזֶּה הַפָּסוּק "וְשִׁמְתֶם" דִּרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוֹרוֹנָם
 לְבָרְכָה (עין קדושין ל: יומא עב:): 'זְכָה נַעֲשֶׂה לוֹ סֵם חַיִּים,
 לֹא זָכָה וְכוּ'. כִּי "וַיִּחַרְהוּ" וְכוּ' הִיא בְּחִינַת יְרֵאת הָעֲנָשׁ
 וְעַל זֶה מְסִים: "וְשִׁמְתֶם", שְׁתַּזְהַר שְׁתִּהְיֶה הַיְרָאָה
 לְטוֹבָה בְּבִחִינַת סֵם חַיִּים וְכַנ"ל. וְכָל זֶה נִמְתָּק עַל-יְדֵי
 "פְּדִיוֹן פֶּטֶר חֲמוֹר בְּשָׂה". "פֶּטֶר חֲמוֹר", שֶׁהִיא הוֹלָדָה
 רֵאשׁוֹנָה שֶׁל בְּכוֹר, זֶה בְּחִינַת יְרֵאָה, בְּחִינַת (תהלים מח ז):
 "רָעָדָה אֲחֻזְתֶּם שֵׁם חַיִּל כִּי־לָדָה", בְּפָרֹט הוֹלָדָה
 רֵאשׁוֹנָה, וּמֵאַחַר שֶׁהַיְרָאָה נִמְשָׁכֶת עַל-יְדֵי הוֹלָדָה
 רֵאשׁוֹנָה שֶׁל חֲמוֹר, שֶׁהוּא בְּהֵמָה טְמֵאָה, בְּחִינַת
 גְּשָׁמִיּוֹת וְזִהְמַת הַחֲמוֹר, יוֹכֵל לְהִתְאַחַז, חֵס וְשָׁלוֹם,
 יְרֵאָה רָעָה וּפְסוּלָה הַנ"ל, שְׂאֵז מִתְגַּבֵּר גְּשָׁמִיּוֹת וְזִהְמַת
 הַחֲמוֹר יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה שׁוֹנָא גְדוֹל לְהִתְלַמֵּד
 חָכָם בְּבִחִינַת (פסחים מט:): 'מִי יִתֵּן לִי תִלְמִיד חָכָם וְכוּ'.
 וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְפָדוֹתוֹ בְּשָׂה, וְאֵז נִמְתָּק הַיְרָאָה, שְׁתִּהְיֶה
 עִם דַּעַת, עַל-יְדֵי שְׁנוֹתֵנִין הַשָּׂה לְכַהֵן, שֶׁהוּא בְּחִינַת
 הָרַב וְהַצַּדִּיק הַנ"ל, וְאֵזִי נִתְהַפֵּךְ וְנַעֲשֶׂה הַחֲמוֹר מְרַפָּבָה
 לְקַדְשָׁה, בְּבִחִינַת "יִשְׁשַׁכְר חֲמוֹר גָּרָם" וְכוּ' כַּנ"ל.

וְזֶהוּ "וְאֵם לֹא תִפְדֶּה וְעַרְפָּתוֹ", הוּא הַפָּסִיד מְמוֹנֹו שֶׁל
 כַּהֵן וְכוּ' (מכילתא שם); כִּי עַקֵּר הָעֲשִׁירוֹת נִמְשָׁךְ
 מִשָּׁם, מִבְּחִינַת כַּהֵן וְהָרַב הַנ"ל, שֶׁזוֹכָה לְהֶאָרֵת בֵּין

ותלמיד (כמבאר בהתורה הנ"ל); ועל-כן יפסד ממונו
ועשירותו כנ"ל. וזה שתרגום "יששכר חמור גרם" —
'עתיר בנכסין'. פי עקר העשירות על-ידי הארת בן
ותלמיד, שעל-ידי-זה מהפכין החמור אל הקדשה,
שזהו בחינת "יששכר חמור גרם" וכו' וכנ"ל:

(מן 'וזה בחינת המתקת פחד יצחק', עד כאן לא נכתב
פסדר בבאור, רק ראשי פרקים). ועתה נבא לבאר
הדברים בישועת ה'. (וכל זה מקשר למה שכתוב
בהלכות בכור בהמה טהורה הלכה ד):

טז) וכלל הדבר, כי האדם צריך לזהר מאד להמשיך על
עצמו יראת ה'. ועקר היראה נמשך על האדם
על-ידי יראת העונש כמו שכתב אדונינו, מורנו ורבנו
זכרוננו לברכה (שיחות-הר"ן, סימן ה'), שאפלו צדיקים
צריכין יראת העונש, פי עקר היראה הוא יראת העונש
וכו', עיין שם. אך כל מי שאינו רוצה להטעות את עצמו
צריך לזהר מאד מאד שימשיך על עצמו היראה
מהעונשים לטובה ולא לרעה חס ושלום, פי יש כמה
וכמה שעל-ידי עצם היראה שלהם נופלים יותר כּאֲשֶׁר
שכיח בכמה בני אדם שכּשִׁיּוֹשְׁבִים על ספר "ראשית
חכמה" הקדוש או שאר ספרי מוסר המדברים מגדל
מרירות העונשים הקשים המגיעים על כל עברה, רחמנא
לצלן, הם נופלים בדעתם יותר רחמנא לצלן מחמת

שְׂיֹדְעִים בְּעֶצְמָם שְׁעָבְרוּ עַל כָּל אֱלוֹ הַדְּבָרִים כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וּמַגְדֵּל הַמָּרָה שְׁחוּרָה וְעֶצְבוֹת שְׁנוּפֵל עֲלֵיהֶם, עַל-יְדֵי-זֶה הֵם נוֹפְלִים יוֹתֵר מִבִּתְחִלָּה. עַד שֵׁשׁ שָׁבָאִים עַל-יְדֵי-זֶה לְכַפִּירוֹת, חֵס וְשָׁלוֹם, כִּי מַחֲמַת שְׁאִינָם יְכוּלִים לִשְׂאֵ עֲלֵיהֶם אֵימַת יִרְאֵת הָעֵנֶשׁ הַגָּדוֹל כָּל כָּן, וְכֵן לְהַתְגַּבֵּר עַל יִצְרָם אֵינָם מַתְגַּבְּרִים, וְעַל-כֵּן אוֹי לָהֶם מִיִּצְרָם וְאוֹי לָהֶם מִיִּצְרָם! וּמַחֲמַת זֶה נִמְצְאִים שָׁבָאִים עַל-יְדֵי-זֶה לְכַפִּירוֹת, חֵס וְשָׁלוֹם. וְכֵן זֶה מַחֲמַת שְׂיֹדְעֵי הָעֵנֶשׁ הִיא בְּחִינַת דֵּינִים, וּמִבְּחִינַת דֵּינִים נִשְׁתַּלְשֵׁל כָּל אַחֲזוֹת הַיִּצָּר הָרַע וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא, (כַּמְבָּאָר בְּמָקוֹם אַחֵר [עֵינִי לְקוּטֵי-מִוֶּהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן פּו; חֶלֶק ב', סִימָן קִיז]). וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאֵינּוּ זוֹכֵה, אֲזַי חֵס וְשָׁלוֹם, גַּתְהַפֵּף לוֹ הִירְאָה לְרַעָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כִּי נוֹפֵל לְעֶצְבוֹת וּמָרָה שְׁחוּרָה, חֵס וְשָׁלוֹם, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מַתְגַּבְּרִים הַתְּאוֹוֹת יוֹתֵר וְכוּ' כַּנ"ל. עַל-כֵּן עֶקֶר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל הַנ"ל שְׁזוֹכֵה לְהַמְשִׁיךְ בְּעוֹלָם הַדַּעַת, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֶרֶת בֵּן וְתַלְמִיד. וְעֶקֶר הוּא הָאֶרֶת הַתַּלְמִיד, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, בְּחִינַת הַקִּיצוֹ וְרִנְנוֹ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָה וְכוּ', שְׁמַחֲזֵק כָּל הַנוֹפְלִים וְהַרְחוּקִים שְׁלֵא יִתְיַאֲשׁוּ עֶצְמָן בְּשׁוּם אִפְּן וְכוּ' כַּנ"ל. וְכֵן זֶה כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם יִרְאָה, כְּמוֹ שְׁכַתוּב שֵׁם, הֵינּוּ שְׁזֵה הַצַּדִּיק זוֹכֵה לְהַאִיר דַּעַת נִפְלֵא וְנוֹרָא מְאֹד, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִמְשַׁכֵּת יִרְאָה עֲלָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד,

עד שזאת היראה יכולה להגיע ולהאיר ולעורר כל הרחוקים מאד מאד, ועקר הדבר שבעצם נפלאות הדרכים שממשיך זה הצדיק בדעתו הנפלא, על-ידי-זה באה היראה על כל אחד רק לטובה ולא לרעה, אפלו הרחוק מאד מקבל היראה רק לטובה, כי הוא מאיר ומודיע בעולם דרכי טובו וחסדו הגדול שאינו נפסק לעולם, ומודיע לכל אחד, כי עדין השם יתברך אתו ועמו וקרוב אליו, ומחיה ומשמח ומנחם הכל, ומאיר בהם דרכיו, שגם הם יוכלו לשמח ולחזק את עצמם בעצם רחוקם וכו'. ואז נמשך עליהם היראה תמיד לטובה ולא לרעה כלל, כי תכף כשזוכרים את עצמם או כשרואים איזה ספר מוסר עצם יראת הענש, הם נתעוררים בתשובה תכף כראוי ותכף כשהבעל דבר רוצה להכניס בהם מרה שחורה ועצבות כאלו אפס תקנה, חס ושלום, הם זוכרים תכף חסדי ה' וטובו ונפלאותיו, וכל דרכי הצדיק הנפלאים שהאיר בהם, שעל-ידי-זה יכולים לחזק את עצמו ולשמח את עצמו תמיד כמו על-ידי התורה הזאת ועל-ידי התורה "אזמרה לאלקי בעודי" וכו' וכו' :

(יז) פי זה כלל גדול, פי (הושע יד, י): "ישירים דרכי ה' צדיקים ילכו בם ופושעים יפשלו בם". וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (יומא עב:): 'זכה נעשה

לו סם חיים, לא זכה וכו'. וכל הדברים שהשם יתברך שולח על האדם הן טוב הן להפך, כל פונתו יתברך תמיד לטובה רק שהאדם הוא במשקל ונסיון תמיד. ועל-כן אפלו כשהשם יתברך שולח יסורים על האדם, חס ושלום, או שרואה יסורים וענשים של אחרים, וכל פונתו יתברך כדי שיתעורר לשוב אליו, אבל בזה העולם יש להאדם בחירה תמיד, עד שלפעמים מתגבר עליו הבעל דבר במרה שחורה ועצבות, עד שנופל יותר על-ידי-זה וכנ"ל.

ועל-כן צריכין להתגבר תמיד בכל עת שבאה עליו איזה יראה, שתהיה לטובה, שיהיה נזהר מאד, שתכף כשהמחשבות רוצים להחליש דעתו ולהגביר עליו העצבות ולהפילו חס ושלום, על-ידי-זה. שיתגבר בנגדם ויחזק את עצמו בכל דרכי ההתחזקות המבארים בדברינו כמה פעמים. ואז תהיה היראה לטובה שיזכה לתשובה על-ידי-זה, ויכול לבא לשמחה גדולה על-ידי היראה, אפלו על-ידי יראת הענש, אף-על-פי שהוא יודע בעצמו שהוא רחוק מאד מאד מהשם יתברך והוא מלא חטאים, רחמנא לצלן, אף-על-פי-כן לא יפל בדעתו על-ידי-זה כלל, רק יבא על-ידי-זה לענוה באמת, שהיא בחינת שמחה, בבחינת ישמעו ענוים וישמחו. וכתוב (ישעיה כט, יט): "ויספו ענוים בה' שמחה

וְאֲבִיוֹנֵי אָדָם בְּקִדּוֹשׁ יִשְׂרָאֵל יִגִּילוּ". "כִּי קָרוֹב ה' לְנֹשְׁבְרֵי לֵב וְהוּא שׁוֹכֵן אֶת דַּכָּא". וְתִכְף כְּשָׂבָא לְשִׁפְלוֹת אַמְתֵּי הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ שׁוֹכֵן עִמּוֹ וּמְנַחֵם וּמְשַׁמַּח אוֹתוֹ בְּכָל מִינֵי שְׂמֻחוֹת וְנִחְמוֹת, כִּי בְּמִקוּמוֹ יִתְבָּרַךְ עוֹז וְחֻדְוָה תָּמִיד, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (דְּבָרֵי הַיָּמִים א טז, כז): "עוֹז וְחֻדְוָה בְּמִקוּמוֹ". וְכַתִּיב (תְּהִלִּים לג, כא): "כִּי בּוֹ יִשְׂמַח לְבָנוֹ" וְכוּ':

יח) וְזֶהוּ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה (בְּרִכּוֹת לא.):
 בְּהִילוּלָא דְמַר בְּרִיָּה דְרַבִּינָא אָמְרוּ רַבָּנָן לְרַב
 הַמְנוּנָא זוּטִי: לִישְׂרֵי לָן מַר. אָמַר לְהוּ: וִי לָן דְּמִיתָנָן, וִי לָן
 דְּמִיתָנָן. אָמְרֵי לִיָּה: אָנָן מַה נִּשְׂרֵי אֲבַתְרָךְ. אָמַר לִיָּהוּ: הֵי
 תוֹרָה וְהֵי מְצוּוֹת דְּמִגְנָן עֲלָן. וְהוּא תְּמִיָּהָה מְאֹד, מַה
 הַשִּׁיר וְהַשְׂמֻחָה הַזֹּאת: וִי לָן דְּמִיתָנָן? בְּפִרְט שְׂצוּהָ
 עֲלֵיהֶם: 'לִישְׂרֵי אֲבַתְרִיָּה הֵי תוֹרָה וְהֵי מְצוּוֹת' וְכוּ', וְאִיךְ
 שִׁיךְ זֹאת לְשִׁיר וְשְׂמֻחָה?! אַךְ עַל-פִּי הַנַּ"ל יוֹבְנֵי
 הַדְּבָרִים הַיֵּטִב, כִּי הִיָּה בְּשְׂמֻחָה גְּדוּלָה כָּל כַּף עַד
 שְׂאִימַת מוֹת, שְׂהוּא יִרְאֵת הַעֲנָשׁ, לֹא הִיָּה לוֹ כַּח לְהַפִּיל
 אוֹתוֹ לְעַצְבוֹת חַס וְשְׁלוֹם, רַק אֲדַרְבָּה! כָּל מַה שְׂזָכַר
 יִרְאֵת הַעֲנָשׁ יוֹתֵר גַּמְשָׁךְ עָלָיו יִרְאֵה קִדּוּשָׁה יוֹתֵר
 שְׂעַל-יְדֵי-זֶה גַּתְחֻזְקָה הַשְׂמֻחָה אֲצִלוֹ יוֹתֵר בְּבַחֲיַנַּת
 'וְגִילוֹ בְּרַעְדָּה', כִּי כָּל מַה שְׂזָכַר יוֹתֵר עֲנִין הַמִּיתָה
 וְכוּ', הַתְחַזֵּק יוֹתֵר שְׂיִהְיָה לְטוֹבָה, דְּהֵינּוּ שְׂעַל-יְדֵי-זֶה
 יִתְקַרֵּב לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ וְלֹא שְׂיִתְרַחֵק יוֹתֵר עַל-יְדֵי-זֶה חַס

ושלום, רק אדרבה מגדל האימה ויראה מהמות וכו'
 התחזק לקיים דברי חכמינו, זכרונם לברכה, לשמח את
 עצמו בחסדי ה' וטובו שאינו נפסק לעולם, ועל-כן שר
 לפניהם 'וי לן דמיתגן' וכו'. וצוה להם לשיר אחריו:
 'הי תורה והי מצות דמגנן עלן', כי אם חסדו וטובו
 הגדול שאינן נפסקים לעולם, כי הם זכו שעל-ידי-זה
 באו רק לענוה אמתיית שהרגישו שפלותם האמתי
 ועל-ידי-זה נתקרבו יותר להשם יתברך, שזהו עקר
 השמחה בחינת אנכי אשמח בה' וכנ"ל:

כי עקר הנפילה על-ידי גדלות שמחמת גסותו נדמה לו
 שכבר היה יגע בעבודת ה', וכשרואה אחר כך גדל
 רחוקו עדין מהשם יתברך נופל בדעתו מאד, כי נדמה
 שהוא מתנגע בחנם חס ושלום, ועל-ידי-זה נופל לגמרי
 חס ושלום, אבל מי שחפץ באמת יודע שפלותו באמת
 וגדלת הבורא יתברך, עד שכדאי אצלו כל היגיעות
 והעבודות שבעולם בשביל נקדה אחת של התנוצצות
 אלקות אחד, ומשמח בכל נקדה ונקדה שמוצא בעצמו
 מקדשת ישראל, בפרט מה שזכה שלא עשני גוי וכו',
 (כמבאר בדברינו, עין שם). ואדרבה! כל מה שרואה
 רחוקו יותר בא לשמחה יותר מחמת שבא לשפלות
 וענוה יותר.

וזה בחינת ירידה תכלית העליה, שעל-ידי הירידה בא

לשפלות אמת, כי לא הניח להפיל את עצמו על-ידי
 הירידה חס ושלום, שבא מחמת גסות שאינו יכול
 לסבל לצפות עדין להשם יתברך בשפלות וירידות
 כאלה, כי הנה מרצה לעבד את ה' אם הנה זוכה להיות
 צדיק וחסיד גדול במעלה וכו', אבל כשרואה שאינו
 זוכה לזה והוא רחוק כל כך ומנח בשפלות כזה שוב
 אינו רוצה כלל חס ושלום, ומבקש תואנה לפרש, חס
 ושלום, מאחרי המקום לגמרי, אבל מי שרוצה לחוס
 על חיו האמתיים באמת, הוא מרצה לעבד את ה' בכל
 מה שיוכל אפלו אם חס ושלום, לא יזכה לשום מעלה,
 רק שיקל מעליו מעט ענשי הגיהנם וכו', או שיזכה
 לאיזה נקדה טובה בעלמא וכמו שפעם אחת שמעתי
 מרבנו זכרוננו לברכה שאמר לענין כזה: 'ומה יהיה אם
 לא יהיה לי עולם הבא, מה לעשות? ואם יגיע לי גם
 גיהנם'. והגביה ידיו כאומר, שצריך האדם להתרצות
 על הכל, כי בודאי לא יעשה השם יתברך עולה נגדו,
 חס ושלום, כי "צדיק וישר הוא" וכו' (דברים לב, ד). ומי
 שמחזק את עצמו תמיד כנ"ל, הוא בא על-ידי הירידה
 לשפלות אמת ומתקרב יותר להשם יתברך ובטוח
 בחסדי ה' וטובו שיתהפך הכל לטובה בכתחילה וזכות
 הצדיקים האמתיים שיש להם כח להפך הכל לטובה.
 ואזי זוכה לשמחה גדולה תמיד ומתקרב להשם יתברך
 יותר בבחינת ירידה תכלית העליה, כי השם יתברך

שוכן את דפא וכו':

יט) וְזָהוּ בְּחִינַת (תהלים קל, ד): "כִּי עִמָּךְ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּגְרָא", שְׂמֵחַמַת שְׁבִטוּחִים שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ סוֹלַח וּמוֹחֵל, עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא זּוֹכִין לִירְאָה טוֹבָה לְשׁוֹב לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, כִּי מִי שֶׁאֵינוֹ מְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּזֶה אֵינוֹ יָכוֹל לְזָכוֹת לִירְאָה, כִּי כְּשָׂבָא עָלָיו אֵיזָה יִרְאָה נִמְשָׁךְ אֶל הָעֲצָבוֹת חֵס וְשָׁלוֹם, וְנוֹפֵל עַל-יְדֵי-זֶה יוֹתֵר, אֲבָל עַל-יְדֵי שְׂיֻדְעִין כִּי עִמָּךְ הַסְּלִיחָה וּבִטּוּחִין בְּחִסְדּוֹ תָּמִיד שֶׁהַכֹּל יוֹכֵל לְהִתְתַּקֵּן וּלְהִתְהַפֵּךְ לְזָכוּיֹת, עַל-יְדֵי-זֶה זּוֹכִין לִירְאָה בְּחִינַת "לְמַעַן תִּגְרָא", כִּי מְקַבְּלִין הִירְאָה לְטוֹבָה וְכַ"ל.

יז) וְזֶה (שם שם, ה): "קוֹיִתִּי ה' קוֹתָה נִפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלְתִּי" וכו'. וּפְרַשׁ רַש"י: קוֹיִי אַחַר קוֹיִי, הֵינּוּ כַּנ"ל, שְׂצָרִיכִין לְקוֹוֹת וּלְצַפּוֹת לֵה' תָּמִיד בְּקוֹיִי אַחַר קוֹיִי בְּלִי שְׁעוֹר, וְכִמוֹ שֶׁמְדַבֵּר בְּזֶה אַחַר כֵּן: "וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלְתִּי נִפְשִׁי לֵה' מְשׁוֹמְרִים לְבַקֵּר שׁוֹמְרִים לְבַקֵּר יַחַל יִשְׂרָאֵל אֶל ה' כִּי עִם ה' הַחֶסֶד וְהִרְבָּה עִמּוֹ פְדוּת". כִּי יֵשׁ עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ כַּמָּה מִיַּנִּי פְדוּת שְׁבִנְדָאֵי יִפְדֶּה אוֹתָנוּ מְכַל עוֹוֹנוֹתֵינוּ וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל וְכו', רַק שְׂצָרִיכִין לְקוֹוֹת וּלְשַׁמֵּר וּלְצַפּוֹת קוֹיִי אַחַר קוֹיִי וְכו' "עַד יִשְׁקִיף וַיִּרְא ה' מִשָּׁמַיִם" (איכה ג, מט) וְכַ"ל:

כ) וְזָהוּ בְּחִינַת סְפִירַת הָעֶמֶר, כִּי עַל-יְדֵי הַנְּפֶת הָעֶמֶר

שְׁעוּרִים מְגֻלִין וּמְפָרְסָמִין כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ
 וּבְכָל מְקוֹמוֹת מְמִשְׁלָתוֹ, שְׁזַהוּ הָאֶרֶץ דְּרֵי מָטָה, שֶׁהוּא
 הָעֶקֶר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּנֶסֶח הַפִּיּוּט לְיוֹם כְּפוּר): "וְאָבִיִּת תְּהִלָּה
 מְגוּשֵׁי עֶפְרָ" וְכוּ' (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם), דְּהֵינּוּ לְגִלּוֹת לְכָל
 הַנוֹפְלִים וּלְכָל הַרְחוּקִים מְאֹד מְאֹד מֵהַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ
 עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂיהֶם הַרְעִים חֶסֶד וְשָׁלוֹם, לְגִלּוֹת לָהֶם כִּי
 עֲדִין ה' עִמָּם וְאַצְלָם וְקָרוֹב לָהֶם תְּמִיד בְּחִינַת (יִשְׁעִיהּ ו,
 ג): "הִקִּיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָ" וְכוּ' כִּי "מְלֵא כָּל הָאָרֶץ
 כְּבוֹדוֹ" וְכוּ' (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, עֵינ שָׁם).

כִּי שְׁעוּרִים הוּא מְאֹכֵל בְּהֵמָה (סוֹטָה יד.), שֶׁהוּא הָעֵדֶר
 הַדַּעַת, שְׁזַהוּ בְּחִינַת פָּגֶם הַחוּטָאִים שֶׁמִּסְלִקִין מֵעֲצָמָן
 הַדַּעַת וְעוֹשִׂין מַעֲשֵׂה בְּהֵמָה חֶסֶד וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
 רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה וּמוֹבָא שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַזֹּאת (שָׁם
 ג): 'אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה אֶלָּא אִם בֵּין נִכְנָס בּוֹ רוּחַ
 שְׁטוּת'. וְעַל-כֵּן שְׁעוּרִים הוּא מְנַחַת קְנָאוֹת שֶׁל הַסּוֹטָה
 שֶׁמִּשָּׁם לְמִדּוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה זֹאת שֶׁאֵין אָדָם
 עוֹבֵר עֲבָרָה וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ שָׁם עַל פְּסוּק (בַּמִּדְבָּר ה,
 יב): "כִּי תִשְׁטָה אֶשְׁתּוֹ", שֶׁאֵין אָדָם וְכוּ' אֶלָּא אִם בֵּין
 נִכְנָס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת. וּמְחַמַּת זֶה מְכַרְחִין לְהַבִּיא מְנַחוֹת
 שֶׁל שְׁעוּרִים, כִּי הִיא עֲשֵׂתָה מַעֲשֵׂה בְּהֵמָה אֶף קִרְבָּנָה
 מְאֹכֵל בְּהֵמָה, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שָׁם. וְעַל-יְדֵי מְנַחַת
 שְׁעוּרִים דִּיקָא נְבֻדָּקָת. וְזַהוּ בְּעֲצָמוֹ בְּחִינַת מְנַחַת הָעֶמֶר

שְׁעוּרִים שֶׁהֵיא בְּדִיקוֹ דְּאִשְׁתּוֹ חֵיל, שֶׁהֵם כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, (פּמבאַר בּוּזֵר בְּרַעְיָא מְהִימְנָא, חֶלֶק ג', צו. עֵין שָׁם). הֵינּוּ שְׁעַל-יְדֵי שְׂמִבְיָאִין עֹמֵר שְׁעוּרִים מְאָכֵל בְּהֶמָּה, וּמְנִיפִין וּמְרִימִין אוֹתוֹ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, לְמִי שֶׁהַשְּׂמִים וְהָאָרֶץ שָׁלוֹ, וְלִכְּל אַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם, לְמִי שֶׁכָּל אַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם שָׁלוֹ (מְנַחוֹת סא:), כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שָׁם, עַל-יְדֵי-זֶה מְגַלִּין וּמְפָרְסְמִין כִּי מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, הֵינּוּ בְּחִינַת הַנ"ל, שְׁגָם בְּבְחִינַת שְׁעוּרִים שֶׁהוּא תְּכָלִית הַגְּשָׁמִיּוֹת, בְּחִינַת מְאָכֵל בְּהֶמָּה הַעֵדֶר הַדַּעַת, בְּחִינַת פָּגַם כָּל הַחֲטָאִים כַּנ"ל, גַּם שָׁם מְלֹא כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי לִית אֲתֵר פְּנוּי מִיְנִיָּה וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה אֶת כָּלָם. וְעַל-כֵּן אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל.

זֶה עֵקֶר הַבְּדִיקָה וְהַנְּסִיּוֹן שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּרַעְיָא מְהִימְנָא: 'וְאִיהוּ בְּדִיקָא דְּאִשְׁתּוֹ חֵיל', כִּי זֶה עֵקֶר הַבְּדִיקָה וְהַנְּסִיּוֹן שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כְּשֶׁבָּא לְטֵהַר אֶת עֲצָמוֹ מְזַהְמָתוֹ, כְּמוֹ כָּלֵל יִשְׂרָאֵל שֶׁצָּרִיכִין לְטֵהַר עֲצָמָן מְזַהְמַת מְצָרִים בְּאֵלוֹ הַיָּמִים, שֶׁעֵקֶר הַבְּדִיקָה וְהַנְּסִיּוֹן אִם יָכוֹל לַעֲמֹד בְּכָל מָה שֶׁיַּעֲבֹר עָלָיו שֶׁתְּמִיד יִתְחַזַּק בְּהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ וְלֹא יִפֹּל מִשׁוּם דְּבַר בְּעוֹלָם, כִּי יֵאֱמִין תְּמִיד כִּי מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְיִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיְהִיָּה אֵל יִסְתִּיר פְּנֵיו מִהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ מְלֵה־שְׂתוּקָק אֲלָיו וּמְצַעֲקָה וּבִקְשָׁה וְתַחֲנוּנִים וְכוּ', כִּי הַרְבֵּה הַרְבֵּה

צריך לעבור על כל אחד לפי מדרגתו וכו'. ועל-כן עקר ההכנה לקבלת התורה, שהיא התגלות הדעת הנ"ל, הוא על-ידי העמר שעורים, שעל-ידי-זה מתחילין להמשיך הארה הזאת של הדעת הנ"ל לידע ולהודיע ולהודע, כי מלא כל הארץ כבודו, ואפלו בתכלית הזהמא והגשמיות, בבחינת "עמר שעורים", גם שם יכולין לגלות כבודו יתברך, ואדרבא! דיקא על-ידי-זה, על-ידי בחינת עמר שעורים מגלין ומפרסמין כבודו יתברך על-ידי שהרחוקים ביותר, שהם בבחינת שעורים, בבחינת בהמיות כשהם מודים ומודיעים אמונתו הקדושה יתברך, שעל-ידי-זה עקר הגדלות והתגלות כבודו יתברך בבחינת פד אתי יתרו דיקא, (זוהר, חלק ב' טו): 'כדין אסתליק ואתיקר שמא דקדשא בריך הוא עילא ותתא' (פמובא בדבריו זכרונו לברכה כמה פעמים [לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימנים: י, יד]):

(א) ועל-כן סופרין הימים לעמר, כמו שכתוב: "וספרתם לכם" — 'לעצמיכם'. מה התם: 'וספרה לה — לעצמה', אוף הכא: "וספרתם לכם" — 'לעצמיכם', כמו שכתוב בזהר הקדוש (חלק ג' צו): 'הינו כי כל אחד צריך לספר ולהחיות ימיו על-ידי בחינת עמר שעורים, שמשם מקבל חיות בכל

יום ויום מימי הספירה, שהם הכנה וטהרה לקבלת התורה, שעקר הכנה וטהרה על-ידי שסופר ומונה בכל יום ויום אל העמר שעורים שבזה מזכיר את עצמו בכל יום כי מלא כל הארץ כבודו, ומכל הטמאות והזהמות שבעולם יכולים לשוב אליו יתברך, כי מלא כל הארץ כבודו, שזה נתגלה על-ידי העמר שעורים כנ"ל.

כי זה ידוע שאי אפשר לקפץ בפעם אחד אל הקדשה בשלמות, כי 'הבא לטהר מסייעין לו, אומרים לו המתין' (יומא לח, ט), שצריך להמתין הרבה כל אחד כפי ענינו (כמו שכתוב בהתורה "קרא את יהושע" וכו' סימן ו, עין שם); ובודאי כל אחד כפי ענינו בכל הימים, שצריך להמתין, עד שיזכה להתקדש כראוי, בודאי בכל אלו הימים עובר עליו מה שעובר, מחמת שעדין לא נטהר מזהמתו, ובכל הימים הוא נתנסה נבדק מהשם יתברך בבחינת "עמר שעורים", שהוא הבדיקה של כלל ישראל, כשצריך לציאת מזהמת מצרים, ולזכות לקבלת התורה ביום החמשים ב'שבועות' הקדוש.

כי כמו שבכלל ישראל, כן הוא בפרטיות אצל כל אחד ואחד, והבן הדברים היטב; כי אי אפשר לבאר כל זה היטב, כי כבר דברנו מזה היטב בכמה מקומות, ואף-על-פי-כן עדין יש נסיונות הרבה לכל אדם בענין זה, מה שצריך להתחזק שלא יפל בדעתו בשום אופן;

כי כמו שהאדם צריך לעמוד בנסיון לבלי לילך אחר
 תאוותיו בהתר או באסור חס ושלום, כמו כן צריך
 להתחזק לעמוד בנסיון אם כבר נכשל במה שנכשל חס
 ושלום, לבל יפל על-ידי-זה כלל, כי כל הנפילות
 שנופל הוא רק מעשי בעל דבר שרוצה ללכדו ברשתו
 חס ושלום, על-ידי זה דוקא. וכבר דברנו מזה שמה
 שנמצאים הרבה נופלים בדעתם ואומרים שאי אפשר
 להם לילך בדרך הישר עוד, זהו רק מחמת תאוותם
 ויצרם הרע שמבקשים תואנה ועלילה לפרש מאחרי
 המקום, בחינת (במדבר יא, א): "ויהי העם כמתאננים",
 שפרש רש"י: 'מבקשים עלילה לפרש מאחרי המקום'.
 כי כל אדם "יצר לבו רע מנעריו" (עין בראשית ח, כא), אף
 מחמת אימת הענש הוא מתגבר בכל פעם לכבש
 תאוותו, אף 'אוי לו מיצרו אוי לו מיוצרו' (ברכות סא.),
 על-כן הוא מבקש תואנה ועלילה לפרש מאחרי המקום
 חס ושלום, כדי שיוכל לילך אחרי תאוותיו הרעות חס
 ושלום, והעלילות והתואנות שהבעל דבר מוצא לכל
 אדם רבו מספור כי אין מספר, ולכל אחד מוצא עלילות
 עלילות מיחדות רבם על-ידי חסרון הפרנסה ומגיעות
 המונעים וכו'. אף אף-על-פי-כן נפשו מרה לו, כי יודע
 שיצטרך לתן דין וחשבון וכו', ועל-כן מתגבר בו הטוב
 בכל פעם לשוב להשם יתברך, אף בשום דבר אינו
 מוצא לעצמו עלילה ופטור, כמו על-ידי התחבולה

הנ"ל של הבעל דבר, דהינו מה שפילו בדעתו בכל פעם ומראה לו בכל פעם כאלו אפס תקוה חס ושלום, כי הוא רואה בעיניו שכבר חתר כמה פעמים ורצה להתקרב אל הקדשה ונפל אחר כך, כל אחד כפי מה שנפל וכן היה כמה פעמים בלי מספר. ועל-כן הוא פטור בעיני עצמו עוד מלחתר עוד חתירות לשוב להשם יתברך, אבל באמת כל הרעיונים והמחשבות האלה הם רק מעשי בעל דבר שמוצא לו עלילה לפרש מאחרי המקום, חס ושלום, כדי שילך אחרי תאוותיו, חס ושלום.

פי באמת אין שום יאוש בעולם כלל, באשר צעק רבנו זכרונו לברכה קול גדול ולא יסף (בזה הלשון: גיוואלד! זייט אייך נישט מיאש. ומשך מאד תבת 'גיוואלד' וכו'); כי כל אדם צריך שיעבר עליו הרבה הרבה קדם שזוכה לכנס אל הקדשה וכמו שעבר על אדם הראשון ק"ל שנה שרצה לשוב, ודיקא בכל אלו הק"ל שנה באו רוחות וכו' וחממו אותו וכו', כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (ערובין יח:); ובנ"דאי נחלשה דעתו מאד מאד בכל פעם, פי כבר היה לו יצר הרע גדול, כמבאר בדברי רבותינו, זכרונם לברכה (עין בראשית רבה כג, ה); ובנ"דאי רצה הבעל דבר להפילו בדעתו בכל פעם, אבל הוא התגבר פנגדו בכל עת ולא הניח

דרכי תשובתו שעסק בהם בכל הק"ל שנה, עד שזכה בסוף הק"ל שנה להוליד "בדמותו בצלמו" (עין בראשית ה, ג) את שנת, שממנו השתת העולם (עין תקוני-זהר, דף קי:), ויצאו ממנו האבות ומשה ומשיח וכו'. ואף-על-פי שחטא אדם הראשון עדין צריכין לתקן בכל דור ודור, אף-על-פי-כן אם הוא בעצמו לא היה מתגבר לתקן מה שתקן, היה קשה מאד לתקן וגם לא היה זוכה למה שזכה, אבל על-ידי התחזקותו והתגברותו לשוב להשם יתברך בכל הירידות והנפילות שעברו עליו זכה שנפטר בשם טוב, פי היה פל ימיו צדיק וחסיד גדול, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ערובין שם); פי זה עקר הנסיון של האדם שיתחזק את עצמו בכל הירידות שבעולם, רחמנא לצלן, בכל מה שיעבר עליו שתמיד בכל יום ובכל עת יתחיל מחדש וירגיל את עצמו בשכחה לשכח מה שעבר עליו וידמה בדעתו כאלו נולד היום וכו', וכמבאר בדברינו כמה עצות ודרכים נפלאים בענין זה איך לחזק את עצמו בכל עת, עין שם, יערב לך לעד:

(כ) וזהו "וספרתם לכם" — 'לכם לעצמכם'. 'לכם לעצמכם' דיקא, שכל אחד צריך לספור ספירת העמר, שהוא בחינת התחזקות הנ"ל לעצמו כפי מה שהוא, ולא יפל בדעתו מחמת שנדמה לו

לקוטי הלכות פסח ט' ארחי חיים תקפא

שחבריו בני גילו טובים ממנו הרבה, כי אף על פי שהוא מדה טובה להיות ענו ולהחזיק כל אדם טוב ממנו, אבל אם יפל בדעתו על ידי זה חס ושלום, אין זה ענוה, אדרבא! זהו גדלות גדול שאין נאה לו שיעבוד איזה עבודה להשם יתברך, ועדין הוא רחוק כל כך וחבריו כבר זכו למה שזכו, כי אסור להרהר אחרי המקום, ומי יודע מאיזה מקום הוא ובאיזה מקומות נמשך על ידי מעשיו, כי אין אדם דומה לחברו כלל. על שכן כל אדם שרוצה לצאת מטמאתו וזהמתו, שזה בחינת ספירת העמר כדי שיטהרו וכו', צריך לספור הימים לעצמו דיקא ואל יפיל אותו חברו כלל, חס ושלום.

וזהו "וספרתם לכם" — 'לכם לעצמכם' דיקא, והבן היטב; וכעין שכתב רבנו, זכרוננו לברכה, על פסוק (יחזקאל לג, כד): "אחד היה אברהם", שעקר התקרבות אברהם אבינו, עליו השלום, להשם יתברך היה על ידי שחשב תמיד שהוא רק אחד בעולם ולא הסתפל על שום מונע ומעכב ומבלבל וכו', עין בתחלת הספר לקוטי תנינא ענין זה. ובאמת כמו שיש כמה מיני מניעות מהמונעים הרשעים או מתנגדים הרוצים למנע מהאמת בכמה הסתות ופתויים ודברי ליצנות וחלקלקות וכו', כן יש גם כמה מיני מניעות וחלישות הדעת אפלו מחבריו ואוהביו באמת. וכל זה אי אפשר

לְבָאָר בְּכֹתֵב רַק כָּל אֶחָד יִבִּין בְּעֶצְמוֹ כְּפִי עֲנִינִיו וּכְנֻגָּד
כָּל מִינֵי מְנִיעוֹת וְחִלְישוֹת הַדַּעַת שְׁבַע עוֹלָם צְרִיכִין לִילָף
בְּדַרְךְ הַנִּ"ל, בְּבַחֲיַנַּת "אֶחָד הָיָה אֲבָרְהָם", לַחֲשֹׁב כְּאֵלוֹ
הוּא יְחִידִי בְּעוֹלָם כַּנִּ"ל.

וְזֶה בְּבַחֲיַנַּת "וּסְפַרְתֶּם לָכֶם" — 'לָכֶם לְעֶצְמָכֶם' כַּנִּ"ל.
וּכְמוֹ שְׁמוּבָא בְּהַמְעָשָׂה שֶׁל הַחֲכָם וְהַתָּם (ספּוּרֵי-
מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה ט'). מְבֹאָר שֶׁשֶׁם שֶׁהַתָּם הָיָה רִצְעָן וְכוּ' וְלֹא
הָיָה יְכוּל הַמְּלָאכָה כְּרֵאוּי וּמִנְעַל שְׁלוֹ הָיָה בְּג' קְצוּוֹת
וְכוּ' וְהוּא הָיָה מִתְפָּאָר בּוֹ מְאֹד: 'כַּמָּה נָאָה וְיָפָה הַמְּנַעַל
הַזֶּה' וְכוּ'. וְהִיתָה שׁוֹאֵלֶת לוֹ אֲשֶׁתּוֹ: 'אִם כֵּן, מִפְּנֵי מַה
שְׂאָרֵי בְּעָלֵי מְלָאכּוֹת נוֹטְלִים ג' זְהוּבִים בְּעַד זוּג
מְנַעְלִים, וְאַתָּה אֵינְךָ לוֹקַח כִּי אִם אֶחָד זֶהב וְחֻצִי?'
הַשִּׁיב לָהּ: 'מַה לִּי בְּזֶה? זֶה מַעֲשֵׂה שְׁלוֹ וְזֶה מַעֲשֵׂה
שְׁלִי' (דָּאס אִיז יַעֲנַעְמָס מַעֲשֵׂה אֵין דָּאס אִיז מִיִּין
מַעֲשֵׂה); 'וְעוֹד: לָמָּה לָנוּ לְדַבֵּר מְאַחֲרִים, הֲלֹא נִתְחִיל
לַחֲשֹׁב כַּמָּה וְכַמָּה אָנִי מְרוֹיַח בְּהַמְּנַעַל זֶה מִיַּד לֵיד
הַעוֹר הוּא בְּכָךְ' וְכוּ' (עֵינן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב).

וְהַבֵּן, כִּי בַּמַּעֲשֵׂה הַזֶּה מְבִינִים רַב הָעוֹלָם כַּמָּה דְּבָרִים
הַנוֹגְעִים לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂצָרִיכִין לְהַתְנַהֵּג
בְּדַרְכֵי הַתְּמִימוּת, וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד אֲפִלּוּ בְּעֲנִיּוֹת
וְדַחְקוֹת גְּדוֹל, וְגַם עִבּוּדָתוֹ וְתַפְלָתוֹ אֵינּוּ בְּשִׁלְמוֹת כָּלֵל,
אַף-עַל-פִּי-כֵן יִהְיֶה בְּשִׂמְחָה בְּחֻלְקוֹ תָּמִיד וְלֹא יִסְתַּכֵּל

על העולם כלל שיש להם פרנסה כנגדו בכפלי כפלים
 ויש להם אכילה ושתייה ומלבושים נאים וכו', ואף-על-
 פי-כן מלאים דאגות תמיד ברבוי חסרונות, וגם
 בעבודת ה' בתורה ובתפלה הם גדולים ממנו אלפים
 פעמים ואף-על-פי-כן אל יפל בדעתו מזה כלל, רק
 יהיה שמח בחלקו תמיד, כמבאר שם שהלחם שלו היה
 אצלו כל המאכלים שבעולם וכו', ומנעל שלו שגמר
 בכמה ימים ביגיעה גדולה והיה מלא חסרונות והרויח
 בו פחות הרבה מאחרים, אף-על-פי-כן היה יקר בעיניו
 מאד והתפאר בו הרבה ולא הסתכל על אחרים כלל
 ואמר: 'מה לי בזה, זה מעשה שלו וזהו מעשה שלי'
 וכנ"ל וכנ"ל.

ורבנו זכרונו לברכה רמז בעצמו אחר שספר מעשה
 זאת שכונתו לענין תפלה ועבודת ה', כמו
 שמובא שם בסוף שאמר רבנו, זכרונו לברכה: 'ואם
 התפלה אינו כראוי היא מנעל בג' קצוות והבן', עין
 שם; הינו כנ"ל, שצריכין להתנהג בתמימות גדול
 כדרכי התם הנ"ל וצריכין לדקדק בכל המעשה לקח
 לעצמו מוסר ועצות מדברי התם הנ"ל ולילך בדרכיו,
 ולהיות בשמחה תמיד, ואל יבלבל אותו העולם כלל,
 ואפלו חבריו שזוכין לתפלה ועבודה הרבה יותר ממנו,
 אף-על-פי-כן אל יפל בדעתו מזה כלל רק יהיה

בְּשִׂמְחָה תָּמִיד בְּכָל נִקְדָּה וּנְקָדָה טוֹבָה שְׂמֵרוּיָהּ
בְּתַפְלָתוֹ וְעִבּוּדָתוֹ אֵיךְ שֶׁהוּא, עֵינַי שָׁם בְּהַמְעֵשֶׂה וְתַבִּינַי:

(כג) וְזֶה בְּחִינַת שְׁבוּעוֹת שָׂאז הוּא קִבְּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא
עֵקֶר הַדַּעַת הַנִּלְשָׁל שֶׁל בְּחִינַת מֹשֶׁה שְׂמֵאִיר בְּבֶן
וְתַלְמִיד, בְּדַרְי מַעְלָה וְדַרְי מַטָּה, וּמּוֹדִיעַ לָהֶם פִּי ה' הוּא
הָאֱלֹקִים; שְׂעֵקֶר זֶה הַדַּעַת נִתְּגַלָּה בְּשִׁבּוּעוֹת עַל-יְדֵי קִבְּלַת
הַתּוֹרָה, שְׂעַל זֶה נֶאֱמָר (דְּבָרִים ד, לה): 'אַתָּה הָרֵאָתָּ לַדַּעַת פִּי
ה' הוּא הָאֱלֹקִים" וְכוּ'. כָּמוֹ שְׂמַסִּים שָׁם: "מִן הַשָּׁמַיִם
הַשְּׂמִיעַךְ אֶת קִלּוֹ וְעַל הָאָרֶץ הָרֵאָךְ אֶת אֲשׁוֹ הַגְּדוּלָּה"
וְכוּ'; שְׂזֶה נֶאֱמָר עַל מִתֵּן תּוֹרָה, כִּי בְּכָל יְמֵי הַסְּפִירָה אָנוּ
מְכִינִין עֲצָמָנוּ לְקִבְּלַת הַתּוֹרָה, וְאָנוּ עוֹסְקִים לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ
הָאָרָה מִשָּׁם, מִבְּחִינַת הַדַּעַת שֶׁל הַתּוֹרָה, כְּדֵי שְׁנוּכַל לְהַכִּין
עֲצָמָנוּ לְקִבְּלָהּ (וְכַמְבָּאָר אֲצִלְנוּ מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר,
שְׂבִשְׂעַת הַכְּנָה אֶל הַמְּצוּה נִמְשָׁךְ עַל הָאָדָם סִיּוּעַ דְּלַעֲלֵא
מִקְדָּשַׁת הַמְּצוּה בְּעֲצָמָה, שְׂאָנוּ מְכִינִין עֲצָמָנוּ לַעֲשׂוֹתָהּ,
עֵינַי שָׁם); וְעַל-כֵּן בְּכָל יְמֵי הַסְּפִירָה אָנוּ מְמַשְׁיכִין הַמַּחִין,
(כְּמַבָּאָר בְּפִנּוֹנוֹת בְּבֵאוֹר כָּל מַח וּמַח בְּפִרְטוּיּוֹת שְׂנִמְשָׁךְ
בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִיְמֵי הַסְּפִירָה, עֵינַי שָׁם) דִּהְיֵנוּ הָאָרֶת הַדַּעַת
הַנִּלְשָׁל שְׂנִמְשָׁךְ מִהַחֲכָם הַצְּדִיק הָאֵמֶת הַנִּלְשָׁל, שֶׁהוּא בְּחִינַת
מֹשֶׁה וְכוּ"ל, אֲבָל עֵקֶר הַמְּשַׁכֵּת זֶה הַדַּעַת בְּשִׁלְמוֹת הוּא
בְּשִׁבּוּעוֹת עַל-יְדֵי קִבְּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא עֵקֶר הַדַּעַת הַנִּלְשָׁל:

(כד) וְזֶה בְּחִינַת עֲשֵׂרֶת הַדְּבָרוֹת שְׂנִתְּנוּ בְּשִׁבּוּעוֹת. כִּי

לקוטי הלכות פסח ט' ארז-חיים תקפה

עֲשֶׂת הַדְּבָרוֹת הֵם בְּחִינַת כָּל הַתְּקוּנִים הַמְּבֹאָרִים בַּתּוֹרָה הַנִּלְ"ל. "אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ" וְכוּ', זֶה עֵקֶר הַדְּעַת הַנִּלְ"ל לְהוֹדִיעַ "כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים". וְזֶהוּ בְּחִינַת מֵאֵמֶר רֵאשׁוֹן "אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ", שְׁעַל-יְדֵי-זֶה הָאִיר בָּהֶם לְהוֹדִיעַם כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים, אֵין עוֹד מְלַבְדּוֹ. "לֹא יִהְיֶה לָּךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים" וְכוּ', זֶה בְּחִינַת הָאֲזִהְרָה לְגֵרֶשׁ וּלְסַלֵּק הַרוּחַ שְׁטוֹת שֶׁל הַיִּצָּר הָרַע שְׁמֶשֶׁם כָּל הָעוֹנוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, שְׁזֵה עֵקֶר הַרְחַמְנוֹת לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מֵעוֹנוֹת שְׁבֹאִין עַל-יְדֵי הַרוּחַ שְׁטוֹת, וְזֶהוּ בְּחִינַת "לֹא יִהְיֶה לָּךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים" וְכוּ', כִּי הַיִּצָּר הָרַע נִקְרָא 'אֵל אֲחֵר' (עֵין זִהַר, חֶלֶק ג' פד, קו) — כְּפִירוֹת' (כְּמִבְאָר בְּמָקוֹם אֲחֵר [עֵין לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָנִים: לו, סב]); כִּי הוּא עֵקֶר הַרוּחַ שְׁטוֹת, כִּי נִקְרָא "מֶלֶךְ זִקֵּן וְכֹסִיל" (קִהְלַת ד, וְעֵין קִהְלַת רַבָּה שָׁם); וְהוּא בְּחִינַת אֱלֹהִים אֲחֵרִים, עֲבוּדָה זָרָה, שְׁהֵם תְּכֵלִית הַכֹּסִילוֹת וְהַרוּחַ שְׁטוֹת, כִּידוּעַ לְכָל בֶּן דַּעַת גְּדֹל הַשְׁטוֹת וְכֹסִילוֹת שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה, וְכִמְבֹאָר בְּפִסּוּקִים רַבִּים גְּדֹל הַשְׁטוֹת שֶׁל כֹּסִילוֹת וְשְׁטוֹת דַּעַתָּם, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (יִרְמְיָה י, ח): "וּבֹאֲחַת יִבְעֵרוּ וַיִּכְסְלוּ" וְכוּ'. וְכְמוֹ שְׁכַתוּב (יִשְׁעְיָה מו, ט): "וְלֹא יָשִׁיב אֵל לְבוֹ וְלֹא דַעַת וְלֹא תְבוּנָה לְאִמֹר חֲצִיו שְׂרַפְתִּי כְמוֹ אֵשׁ" וְכוּ'. וְכֵן בְּפִסּוּקִים רַבִּים.

וּמִשָּׁם מְבִחִינַת הָעֲבוּדָה זָרָה, שֶׁהוּא שְׂרֵשׁ הַיִּצָּר הָרַע, מִשָּׁם נִמְשָׁךְ הַרוּחַ שְׁטוֹת שֶׁל כָּל הַחוּטָאִים,

רחמנא לצלן, כי כל החטאים הם בחינת עבודה זרה, כמו שכתוב (דברים יא, טז): "וסרתם ועבדתם אלהים אחרים" וכו'. ועל-פן במאמר "לא יהיה לך אלהים" וכו', כלולים כל הלא תעשה, פמובא (עין תקוני-זהר, דף סד.), ש"אנכי" כולל כל המצוות 'עשה' ו"לא יהיה לך" כולל כל ה'לא תעשה', כי "אנכי" זה בחינת המשכת הדעת הנ"ל, שמשם כל המצוות עשה שבתורה, פי על-ידי כל מצוה ומצוה נמשך מח ודעת להכיר את הבורא יתברך שמו, ו"לא יהיה לך" כולל כל הלא תעשה שבאים מרוח שטות, שהוא בחינת עבודה זרה כנ"ל. נמצא, ש"אנכי" ו"לא יהיה לך" הם כלל כל התורה, שהיא עקר הרחמנות המבאר בתורה הנ"ל, שהוא להמשיך דעת, להודיע כי ה' הוא האלקים, לגרש על-ידי-זה הרוח שטות שהוא הפך הדעת, כדי להוציא את ישראל מעוונות (כמבאר שם היטב, עין שם); "לא תשא את שם ה' אלקיך" וכו', זה בחינת היראה המבאר בהתורה הנ"ל. כי עקר המשכת הדעת הוא כדי לזכות ליראה (כמו שכתוב שם, עין שם):

וזה בחינת (שמות כ, ז): "לא תשא את שם ה' אלקיך"; כי עקר היראה משם ה' "ליראה את השם הנכבד והנורא הזה" וכו' (דברים כח, נח). וכתוב (שם, שם): "וראו וכו' כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך".

וכתִּיב (תהלים קב, טז): "וַיִּירָאוּ גוֹיִם אֶת שֵׁם ה' וְכָל מַלְכֵי
 הָאָרֶץ אֶת כְּבוֹדֶךָ". וכתִּיב (מלאכי ב, ה): "מִפְּנֵי שְׁמֵי נַחַת
 הוּא". ועל-כֵּן נִתְּנָה הַתּוֹרָה בְּאֵלֶּה וּבְשִׁבְעָה (עֵינַי תִּנְחוּמָא
 נְצִיבִים), כְּדֵי שְׂיִהְיֶה נִמְשָׁךְ יִרְאַתוֹ לְבִלְתִּי נַחֲטָא, וְעַל-כֵּן
 נִזְדַּעַזַּע הָעוֹלָם, בְּשַׁעֲהָ שְׁאָמַר 'לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה'
 (שְׁבוּעוֹת לט.); כִּי שֵׁם עֶקֶר הִירָאָה פִּנְ"ל. וְזֶה בְּחִינַת
 "הַנִּשְׁבַּע כְּאֲשֶׁר שְׁבוּעָה יֵרָא" (קהלת ט, ב); כִּי שֵׁם עֶקֶר
 הִירָאָה. וְזֶהוּ בְּחִינַת "וּשְׁבוּעָתוֹ לִיצְחָק" (דְּבָרֵי הַיָּמִים א טז,
 טז), בְּחִינַת "פֶּחַד יִצְחָק" (בְּרֵאשִׁית לא, מב). וְעַל-כֵּן "לֹא
 תִשָּׂא" וְכוּ' הִיא בְּחִינַת יִרְאָה, שֶׁהוּא תְּקוּן הַדַּעַת הַנִּ"ל,
 שְׁעֶקֶר שְׁלֵמוֹתוֹ וְתְּקוּנוֹ כְּשִׁזּוּכִין לִירְאָה בְּחִינַת (מְשָׁלֵי א,
 ז): "יִרְאַת ה' רֵאשִׁית דַּעַת". וְכַמְבָּאָר שֵׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל
 מַעֲנִין הִירְאָה בְּכַמָּה בְּחִינּוֹת, עֵינַי שֵׁם:

(כו) "זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ" ו"כִּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת
 אִמֶּךָ" (שְׁמוֹת שָׁם), הֵם בְּחִינַת שְׁנֵי הַהֶאָרוֹת
 הַנִּ"ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת הָאֶרֶת דְּרֵי מַעְלָה וְהָאֶרֶת דְּרֵי מַטָּה
 וְכָל אֶחָד וְאֶחָד כָּלוּל מִשְׁנֵיהֶם (כַּמְבָּאָר שָׁם, עֵינַי שָׁם); כִּי
 "זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת" — זֶה בְּחִינַת הַשְּׂגַת הַחֻכִּים
 בְּעֶצְמוֹ, שֶׁהוּא 'הַשְּׂגַת דְּרֵי מַעְלָה', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מָה',
 בְּחִינַת 'אִיָּה', בְּחִינַת 'מָה חֻמֵּית' וְכוּ' (וְהַר חֵלֶק א' א:),
 שֶׁהוּא בְּחִינַת (תהלים לא, כ): "מָה רַב טוֹבֶךָ" וְכוּ', בְּחִינַת
 הַשְּׂגַת הַמְּקִיפִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁפַע הַכֶּתֶר שְׁעִשׂוּעַ

עולם הבא וכו', כמבאר שם שכל זה הוא בחינת שבת, שהוא בחינת עולם הבא, שאז זוכין ל'תכלית הידיעה שלא נדע', שהוא בחינת מקיפים (פמובא בסימן פג בלקוטי תנינא). כי שבת הוא יום מנוחה וקדשה, תפארת, גדלה ועטרת ישועה' (מנפח מנוחה לשבת), בחינת פתח, בחינת 'איה', שאומרים בשבת בקדשת פתח.

כי שבת בחינת מנוחה ובטול, שהוא בחינת מה, בחינת עולם הבא ואז הוא תכלית שלמות הדעת, בחינת השגת דרי מעלה, שהוא השגת החכם הנ"ל והשגת דרי מטה, בחינת 'מלא כל הארץ כבודו' כלול בה, כי ששת ימי המעשה כלולין בשבת, כי כל ששת ימי המעשה, כל חיותם וקיומם הוא משבת, פידוע וכמבאר בזהר הקדוש (חלק ב' פח.): 'דמינה מתברכין כל שיפתא יומין'. וששת ימי המעשה הם בבחינת דרי מטה, בחינת עולם הזה כנגד שבת, שהוא בחינת עולם הבא, כי בששת ימי המעשה ברא השם יתברך כל הבריאה בעשרה מאמרות בשביל כבודו יתברך, כי כל מה שברא הקדוש ברוך הוא לא בראו אלא לכבודו וכו', שזהו בחינת מלא כל הארץ כבודו, בבחינת השגת דרי מטה; כי בשביל זה היתה כל הבריאה בששת ימי המעשה, כדי שידעו ויכירו אותו יתברך וימלא כל הארץ את כבודו יתברך, אבל בשבת שבת ונח אפלו במאמר, ולא

בָּרָא בּוֹ דְּבַר, רַק כָּל הַבְּרִיאָה שֶׁל כָּל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה
 כָּלֵם חַיִּים וְקַיָּמִים רַק מִשְׁבֶּת כִּידוּעַ (עין אור החיים בראשית
 ב, ג).

כִּי שֶׁבֶת בְּחִינַת בְּטוּל, בְּחִינַת מָה, בְּחִינַת הַשְּׁגַת דְּרֵי
 מַעֲלָה, כִּי הַתְּחַתּוֹן נִכְלָל בְּעֵלְיוֹן. וְעַל-יְדֵי מַצּוֹת
 שְׁבִיתַת שֶׁבֶת נִתְגַּלָּה שְׁכָל הַבְּרִיאָה שֶׁל כָּל שֵׁשֶׁת יָמֵי
 הַמַּעֲשֵׂה הַכֹּל גִּמְשָׁף מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא לְמַעֲלָה מֵהַכֹּל,
 הֵינּוּ שְׁכָל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁמִּתְגַּלָּה בְּכָל הַבְּרִיאָה שֶׁנִּבְרָא
 בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת 'מְלֵא כָּל הָאָרֶץ
 כְּבוֹדוֹ', הַכֹּל גִּמְשָׁף וְנִתְקַיֵּם רַק עַל-יְדֵי שֶׁבֶת, שֶׁהוּא
 בְּחִינַת 'מָה', בְּחִינַת 'אֵיה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ'.

כִּי בְּאֵמַת שְׁתֵּי הַשְּׁגוֹת אֶחָד, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ סְתוּם
 וְגִלְיָא. וּבְחִינַת 'מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ' מִקְּבֵל
 מִבְּחִינַת 'אֵיה' וְנִכְלָל בּוֹ, כִּי הַכֹּל אֶחָד. וְכָל זֶה נִתְגַּלָּה
 עַל-יְדֵי שֶׁבֶת, שְׁמַעֲיָד כִּי "ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד" (זכריה יד,
 ט), וְשֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא מְרַמֵּם וְנִעְלָה מִכָּל הַרוּחָנִיּוֹת,
 בָּרָא כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכָל הַגִּשְׁמִיּוֹת לְמַעַן כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ.
 נִמְצָא, שֶׁשֶׁבֶת הוּא בְּחִינַת הַשְּׁגַת דְּרֵי מַעֲלָה וְבוֹ כְּלוּל
 הַשְּׁגַת דְּרֵי מִטָּה:

(ז) "כִּבְד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ זֶה בְּחִינַת מָה שְׁצָרִיכִין
 לְהָאִיר בְּדְרֵי מִטָּה, שְׁבִשְׁבִיל זֶה צָרִיכִין
 לְהַנִּיחַ בָּנִים וְתַלְמִידִים, כְּדֵי שִׁישְׂאָר מִמֶּנּוּ חֲלִיפּוֹת (עין

בְּבֹא בְּתָרָא קטז), שְׂיִמְשִׁיכוּ דְעֵתוֹ בְּדַרְי מַטָּה, כְּמוֹ שְׂפִתְוֹב שָׁם, שְׁזָה בְּחִינַת מְצוֹת "כְּפִד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ", שְׂמַגִּיעַ לָהֶם כְּבוֹד וְהַקִּישׁ כְּבוֹדֵם לְכְבוֹד הַמָּקוֹם, כִּי כָּל כְּבוֹד הַמָּקוֹם נִמְשָׁךְ עַל יָדָם, עַל-יְדֵי שֶׁהֵם הִמְשִׁיכוּ אוֹתוֹ בְּעוֹלָם בְּשִׁבִיל הַגְּדֵלַת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ שְׂאִינוֹ נִתְגַּלָּה כִּי אִם עַל-יְדֵי בְּנֵי אָדָם הַתְּחַתּוֹנִים שְׂבֻזָּה הָעוֹלָם דִּיקָא, (כְּמוֹ שְׂפִתְוֹב שָׁם, עֵינֵי שָׁם).

נִמְצָא, שְׂ"כְּפִד אֶת אָבִיךָ" וְכוּ' הוּא בְּחִינַת הַשְּׂגַת דְּרֵי מַטָּה וְכוּ' כָּלוּל הַשְּׂגַת דְּרֵי מַעְלָה, כְּמוֹ שְׂפִתְוֹב שָׁם. כִּי בְּכָל־יְוֹת הָעוֹלָם נִקְרָאִים הֵבֶן וְהַתְּלָמִיד שְׂנִיָּהֶם בְּבְחִינַת דְּרֵי מַטָּה, כְּמַבְאָר בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל בְּתַחֲלָתוֹ, שְׂבֵן וְתַלְמִיד הֵם בְּחִינַת הַחֲלִיפּוֹת שְׂצָרִיכִין לְהַשְׂאִיר בְּזָה הָעוֹלָם וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. אֲבָל כָּל בְּחִינָה וּבְחִינָה כָּלוּל מִכָּל הַבְּחִינּוֹת, עַל-כֵּן בְּפִרְטִיּוֹת גַּם בְּדַרְי מַטָּה בְּעֶצְמוֹ, שֶׁהֵם בֵּן וְתַלְמִיד, יֵשׁ בָּהֶם הַשְּׂגַת דְּרֵי מַעְלָה וְהַשְּׂגַת דְּרֵי מַטָּה, כִּי הַשְּׂגַת הֵבֶן אִם זוֹכָה הוּא בְּבְחִינַת הַשְּׂגַת דְּרֵי מַעְלָה מִחֲמַת שֶׁהוּא מְקַבֵּל מִחַ וְדַעַת אָבִיו בְּעֶצְמוֹ. וְהַשְּׂגַת הַתְּלָמִיד הוּא בְּחִינַת הַשְּׂגַת דְּרֵי מַטָּה וְכוּ', (כְּמוֹ שְׂפִתְוֹב שָׁם).

וְכֵן גַּם הֵבֶן וְהַתְּלָמִיד בְּעֶצְמוֹ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶם כָּלוּל גַּם כֵּן מִשְׁנֵי הַהַשְּׂגוֹת יַחַד, כִּי הַתְּלָמִיד צָרִיךְ שְׂיִהְיֶה נִכְלָל בְּהֵבֶן וְכֵן הֵבֶן בְּהַתְּלָמִיד, כִּי צָרִיךְ לְכַלֵּל הָעוֹלָמוֹת

זו בזה כְּדִי שִׁיְהִיָּה לָהֶם יְרָאָה, (כְּמוֹ שְׂכָתוֹב שָׁם, עֵינַי שָׁם). וְעַל-כֵּן בְּכָל־ל הָעוֹלָם כָּל־ל הַבְּנִים שְׂצָרִיכִין לְהַנִּיחַ בְּזֶה הָעוֹלָם, כְּדִי שִׁיִּגְדְּלוּ כְבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ שְׂבִשְׂבִיל זֶה מִצָּוָה לְכַבֵּד אָבִיו וְאִמּוֹ, כָּל־ל הַבְּנִים הֵם בְּבַחֲיַנַּת דְּרֵי מִטָּה; כִּי בְּשִׂבִיל זֶה דִּיקָא צָרִיךְ לְהַנִּיחַ בְּנִים, כְּדִי שִׁישָׂאֵר דַּעְתּוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם דִּיקָא לְהָאִיר בְּדְרֵי מִטָּה כַּנֶּ"ל. רַק בְּפִרְטִיּוֹת כָּלוּל בָּהֶם גַּם הַשְּׂגָת דְּרֵי מַעְלָה, וְאִם זוֹכֵה הַבֵּן יוֹתֵר יָכוֹל לְהַגִּיעַ לְמַעְלוֹת עַד הַשְּׂגָת הַבֵּן שֶׁל הַחֲכָם הַדּוֹר, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְקִיפִים הַנֶּ"ל, בְּחִינַת מָה, בְּחִינַת אִיָּה, בְּחִינַת הַשְּׂגָת דְּרֵי מַעְלָה וְכַנֶּ"ל (וְעֵין

בְּהַתּוֹרָה הַנֶּ"ל וְהַבֵּן הַיָּטִב):

(כח) וְכָל הַעֲשָׂרֹת הַדְּבָרוֹת הֵם חֲמִשׁ כְּנֶגֶד חֲמִשׁ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה (מְכִילְתָּא יְתֵרוֹ, פְּרָשָׁה יח): 'דְּבִיבּוֹר "לֹא תִרְצַח" כְּנֶגֶד אָנְכִי'. כִּי הִירוּצַח מִמַּעַט הַדְּמוּת, הֵינּוּ כִּי מִצּוֹת "אָנְכִי" הִיא לְהָאִיר הַדַּעַת הַקְּדוּשׁ, לְהוֹדִיעַ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים כַּנֶּ"ל וְכַנֶּגֶד זֶה אֶסּוּר "לֹא תִרְצַח", שֶׁאֶסּוּר לְהִרְגוֹ נַפְשׁ מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁנֶּחֱשָׁב כְּאִלוֹ מִמַּעַט אֶת הַדְּמוּת; הֵינּוּ כִּי יְדִיעָה זֹאת לְהוֹדִיעַ אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, זֶה אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל-יְדֵי רַבּוּי נִפְשׁוֹת מְבִנֵי יִשְׂרָאֵל שְׂבִיזָה הָעוֹלָם דִּיקָא, שְׂכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי שְׂרִשׁוֹ כֵּן יֵשׁ לוֹ חֵלֶק בְּהַתְּגַלּוֹת יְדִיעַת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְכָל מָה

שְׁנַת־רַבִּין בְּזֶה הָעוֹלָם נִפְשׁוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר וְיוֹתֵר,
נִתְגַּלָּה כְּבוֹד אֱלֹקוֹתָיו יוֹתֵר, כִּי "בְּרַב עִם הַדֶּרֶת מְלֶךְ"
(מְשַׁלֵּי יד, כח). וְזֶה בְּחִינַת הַשְּׁלֵמַת הַקּוֹמָה הָעֲלִיּוֹנָה
לְהַשְׁלִים צָלָם דְּמוֹת תְּבֻנֵיתוֹ, כְּבִיכּוֹל, עַל-יְדֵי רַבּוּי
נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל.

כִּי בְּחִינַת "צָלָם אֱלֹקִים" הוּא בְּחִינַת דְּעַת וּמַחִין (עֵין עַז
חַיִּים, שְׁעַר מַחִין דְּצָלָם, פָּרָק א'); הֵינּוּ כִּי יֵשׁ יְדִיעָה וְהַשְׁגָּה
בְּאֱלֹקוֹתָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּקְרְאָת בְּחִינַת יַד וְיֵשׁ הַשְׁגָּה
שֶׁנִּקְרְאָת רָגֶל. וְכֵן כָּל הָרַמְ"ח אַבְרָיִם וְשֵׁס"ה גִּידִים. וְכָל
אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא אֶבֶר מֵהַשְּׁכִינָה. וְכִפִּי שׂוֹרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ
בֵּן הוּא צָרִיךְ לְגַלוֹת וּלְהַמְשִׁיךְ בְּעוֹלָם חֵלֶק הַדְּעַת
לְהוֹדִיעַ אֱלֹקוֹתָיו יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם. וְכָל מֵה שְׁמַת־רַבִּין
יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר, נִתְגַּלָּה הַדְּעַת יוֹתֵר וְנִשְׁלָם צָלָם אֱלֹקִים
בְּיוֹתֵר, דְּהֵינּוּ שְׁנַתְּגַלָּה יְדִיעַת אֱלֹקוֹתָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל פְּרִטֵי
הַשְּׁגַת הַדְּעַת שְׁכָלוּלִים בְּבְחִינַת קוֹמַת אָדָם, בְּחִינַת צָלָם
אֱלֹקִים.

וְעַל-כֵּן הָרוֹצֵחַ שֶׁהוֹרֵג נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל מְמַעַט הַדְּמוֹת
עַל-יְדֵי שְׁחַסֵּר חֵלֶק הַדְּעַת הַקְּדוֹשׁ שֶׁהוּא
מִתְגַּלָּה עַל-יְדֵי-זֶה הַנֶּפֶשׁ דִּיקָא. וְעַל-כֵּן לֹא תִרְצַח כְּנֶגֶד
אֲנֹכִי, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּגַלוֹת הַדְּעַת הַקְּדוֹשׁ לְהוֹדִיעַ
אֱלֹקוֹתָיו יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם כַּנֶּ"ל:

(ט) "לֹא תִנְאָף" כְּנֶגֶד "לֹא יִהְיֶה לְךָ", שֶׁהוּא הָאֲזַהָרָה

לְגַרֵשׁ הָרוּחַ שְׁטוּת כַּנִּל. זֶה בְּחִינַת אֶסוּר "לֹא תִנְאָף",
 כִּי שָׁם עָקַר הָרוּחַ שְׁטוּת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֹנִם
 לְבִרְכָה (סוּטָה ג.) עַל פְּסוּק (בַּמִּדְבָּר ה, יב): "אִישׁ אִישׁ כִּי
 תִשָּׁטֵה אֶשְׁתּוֹ": 'אֵין הַמְנַאֲפִין מְנַאֲפִין אֶלָּא אִם כֵּן נִכְנַס
 בְּהֵם רוּחַ שְׁטוּת', כִּי עָקַר הַיֵּצֵר הָרַע, שֶׁהוּא הָרוּחַ
 שְׁטוּת, הוּא עַל נֶאֱוָף, כִּי 'עָקְרָא דִּיצְרָא בִישָׂא עַל עֲרִיזִין'
 (עֵינֵן זֵהר חֶלֶק ב' רסג, רסד; וְחֶלֶק ג' טו:):

ל) "לֹא תִגְנוֹב" כְּנֶגֶד "לֹא תִשָּׂא", כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ,
 זְכוּרֹנִם לְבִרְכָה, כִּי "לֹא תִשָּׂא" הוּא בְּחִינַת
 'יִרְאָה' — "לִירְאָה אֶת ה'" וְכוּ' כַּנִּל. וְזֶה בְּחִינַת
 אֶסוּר "לֹא תִגְנוֹב", כִּי הַגּוֹנֵב מְסַלֵּק יִרְאָתוֹ מֵעַל פָּנָיו
 כְּאֵלוֹ אֵין הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רוֹאֵהוּ חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
 רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֹנִם לְבִרְכָה (בְּבָא קָמָא עט:): עֲשֵׂה עֵינֵי שֶׁל
 מִטָּה כְּאֵלוֹ אֵינוֹ רוֹאֵה וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת פְּגָם כָּל הָעֵבְרוֹת
 שְׁפוּגִים בִּירְאָה, כִּי כָּל הָעֵבְרוֹת חַס וְשָׁלוֹם, הֵם בְּגִנְבָה
 וּבִסְתֵר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִשְׁעִיָּה כט, טו): "וְהָיָה בְּמַחְשָׁף
 מַעֲשֵׂיהֶם וַיֵּאמְרוּ מִי רֹאֵנוּ" וְכוּ'. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁמְזַכֵּיר יִרְאָת
 הָעֵנֶשׁ (בְּזִכְרֵיהָ ה, ג), שֶׁהוּא עָקַר הַיִּרְאָה, מְזַכֵּיר שָׁם מַעֲנִין
 חֲמֵר אֶסוּר שְׁבוּעָה וּגְנֵבָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם: "זֹאת
 הָאֵלֶּה הַיּוֹצְאוֹת עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ, כִּי כָּל הַגּוֹנֵב מִזֶּה
 כְּמוֹהָ נִקְּה, וְכָל הַנִּשְׁבָּע מִזֶּה וְכוּ' הוֹצֵאתִיהָ" כו'; כִּי
 גְנֵבָה וְשְׁבוּעָה הֵם בְּחִינָה אַחַת, בְּחִינַת פְּגָם הַיִּרְאָה

שְׁמִסֵּלֶק יִרְאֶתוּ יִתְבָּרֵךְ מֵעַל פְּנֵיו כְּאִלוּ אֵינוּ רוֹאֵהוּ, זֶהוּ
בְּחִינַת פָּגַם כָּל הָעֵבְרוֹת שֶׁבַתּוֹרָה כַּנ"ל:

(לא) "לא תענה" כנגד "זכור את יום השבת", כי כל
המחלל את השבת כאלו מעיד עדות שקר
בבורא, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (מכילתא יתרו
פ' ח'); כי שבת מעיד על חדוש העולם שהשם יתברך
ברא כל העולם בששת ימי המעשה ושבת בשבת, כי
עקר העדות צריכין בדבר שנעלם מן העין שאי אפשר
לעמד על אמתתו כי אם על-ידי העדים, על-כן צריכין
שני עדים דיקא ותרי כמאה (יומא פג.), כי עקר אחיזת
השקר הוא מבחינת אחר הבריאה, כי השקר בחינת
'עבודה זרה בפירות', זה נמשך מחמת שחדוש העולם
אי אפשר להשיג ולהבין בשום שכל ודעת כי אם
באמונה לבד (כמבאר מקום אחר ולקוטי מוה"ר, חלק ב',
סימן ח'; ועין שם, חלק א', סימן לא); כי אי אפשר להבין איך
כל הגשמיים והישות ופעלות משנות נמשכו מאחד
הפשוט, שהוא מרמם מכל הרוחניות ואין בו שום שנוי.

אבל אנו בני ישראל על-ידי התורה שקבלנו מפי משה
אנו זוכין לאמונה, להאמין בהאמת שהשם
יתברך, שהוא מרמם על כל, ברא את כל הבריאה וכל
מיני גשמיים, כדי לגלות כבוד גדלו על-ידי-זה דיקא,
כי 'מלא כל הארץ כבודו'; הינו כי בחינת 'מלא' וכו',

שהוא חיותו יתברך המלבש בזה העולם הגשמי קשור ומחבר בתכלית האחדות עמו יתברך, שהוא מרמם על כל ברכה ותהלה, דלית מחשבה תפיסא ביה כלל (תקוני-זוהר, דף יז.), בחינת 'מה חמית מה פשפשת' וכו'. וזהו עקר האמונה להאמין בהאמת, שבחינת 'מלא' ובחינת 'מה' — שניהם אחד, כי "ה' הוא האלקים", אבל השקרן, שהוא בחינת עבודה זרה כפירות, הוא בחינת "נרגזן מפריד אלוף" (משלי טז, כח), שאינו מאמין, ומקשר בחינת 'מלא' בבחינת 'מה':

(ב) ועל-כן שני עדים נאמנים בכל דבר, כי בכל מקום שיש שני עדים שמעידין דבר אחד ועדותן מכוונת, זה בחינת שנכללו שני הבחינות הנ"ל יחד, דהינו בחינת 'מה' ובחינת 'מלא' וכו'. (וכמבאר מעין זה במקום אחר בהלכות עדות על-פי התורה [לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נא]: "אמר ר' עקיבא כשתגיע לאבני שיש וכו'") כי אין בני אדם שוין רק אחד גבה מחברו, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (עין סנהדרין כט.), לענין העדים עצמן, מכניסין את הגדול שבהם תחלה, כי בודאי יש בהן קטן וגדול, ובכל מקום שיש קטן וגדול הם בבחינת דרי מעלה ודרי מטה, כי הגדול לגבי קטן ממנו הוא בבחינת דרי מעלה, כי נפשו ודעתו גבה מחברו, וחברו הקטן הוא בבחינת דרי

מטה, כי גדול וקטן הם בחינת "מאור הגדול ומאור הקטן" (עי' בראשית א, טז), שהם חמה ולבנה, שהם בחינת משה ויהושע, כי 'פני משה כפני חמה' וכו' (בבא בתרא עה.); ומשה ויהושע הם בחינת רב ותלמיד, בחינת דרי מעלה ודרי מטה (כמו שכתוב שם בהתורה הנ"ל). וכששניהם מעידין דבר אחד, זה בחינת שנכלל בחינת הדעת של דרי מטה ודרי מעלה ביחד, בחינת פלליות ואחדות, בחינת מלא וכו', בבחינת מה שזה עקר האמת והאמונה פנ"ל, ועל-כן הם נאמנים בכל דבר.

ועל-כן התורה נקראת 'עדות' (עי' תנחומא פקודי ד); וכלולה בשני לוחות, כמו שכתוב (שמות לב, טו): "ושני לוחות העדת" וכו'. כי אין עדות פחות משנים כנגד שני הבחינות 'מה' ו'מלא', שצריכין לכוללן יחד, שהוא עקר העדות של התורה שמעידה שהשם יתברך מרמם על כל, וברא הכל בששת ימי המעשה, כמו שכתוב (בראשית א, א): "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ". וכל זה נתגלה על-ידי שבת שמעיד על אחדותו שברא הכל בששת ימי המעשה כדי לגלות כבודו ושבת ונח בשבת, שאז הוא בחינת בטול ושביטה לגמרי, בחינת 'מה' וכו' פנ"ל. ועל-כן דבור "לא תענה" כנגד "זכור את יום השבת":

(ג) "לא תחמד" כנגד "כבוד", כי מצות כבוד, שהוא סוף

הַחֵמֶשׁ דְּבָרוֹת רֵאשׁוֹנוֹת, הוּא בְּחִינַת מַה שְּׁמַחֲבִיבִין לְהַשְׁאִיר הַדַּעַת בְּזֶה הָעוֹלָם כַּנִּל, כְּדֵי לְכַלֵּל הָעוֹלָמוֹת יַחַד, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב שָׁם, כִּי עוֹלָם אֶחָד אֵין לוֹ שְׁלֵמוֹת. וְעַקֵּר הַשְׁלֵמוֹת כְּשֶׁהַנֶּשְׁמָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה תִּהְיֶה מְאִירָה גַם לְמַטָּה לְמַטָּה, עַל-יְדֵי הַחֲלִיפּוֹת שֶׁנִּשְׁאָר מִמֶּנּוּ בֵּין וְתַלְמִיד, שְׂזֵהוּ בְּחִינַת מְצוֹת "כִּפְד" כַּנִּל. וְעַל-יְדֵי-זֶה, דְּהֵינּוּ עַל-יְדֵי כָּלְלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת, נִמְשָׁךְ הָעֲשִׂירוֹת וְהַפְּרָנְסָה שְׁמַקְבֵּל הַמַּלְכוּת מֵיָם הַחֲכָמָה, שְׁעַל-כֵּן זוֹכִין עַל-יְדֵי-זֶה לְהֶאֱרַת הַרְצוֹן הַמְּפֹלֵג בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת (תְּהִלִּים קמ"ה, טו): "וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ", בְּחִינַת (שָׁם): "וּמִשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן" וְכוּ' (כַּמְבָּאָר שָׁם הֵיטֵב, עֵינֵי שָׁם).

וְזֵהוּ בְּחִינַת "לֹא תַחֲמַד", שֶׁהוּא סִיּוֹם עֲשֵׂרֶת הַדְּבָרוֹת, כִּי אֲסוּר לְחַמַּד כָּל חֶפְצֵי חֲבֵרוֹ וּפְרָנְסָתוֹ וְעֲשִׂירוֹתוֹ, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְשַׁבֵּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן עַל-יְדֵי הָאֲרַת בֵּין וְתַלְמִיד, שֶׁהוּא בְּחִינַת כָּלְלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת, שְׂזֵהוּ בְּחִינַת מְצוֹת כִּפְד. וְכְמוֹ שְׂכָתוֹב שָׁם עַל פְּסוּק (תְּהִלִּים קד, כו): "לוֹיֵתָן זֶה יִצְרַת לְשַׁחַק בּוֹ"; שֶׁהַפְּרָנְסָה וְהָעֲשִׂירוֹת נִשְׁחָק וְנִתְחַלַּק לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּרָאוּי לוֹ מֵאֵתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל-כֵּן בּוֹדֵאֵי אֲסוּר לְחַמַּד וּלְהִתְאַוּת חֶפְצֵי חֲבֵרוֹ שֶׁנִּתֵּן לוֹ מֵאֵתוֹ יִתְבָּרַךְ כִּפִּי הָאֲרַת הַרְצוֹן

שְׁצַרִיף כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְקַבֵּל מֵיַם הַחֲכָמָה שְׁנִתְגַּלָּה
עַל-יְדֵי כָּל־לִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת, עַל-יְדֵי הָאָרֶת בֵּן וְתַלְמִיד,
שְׁזָהוּ בְּחִינַת מְצוֹת כַּבֵּד כַּנ"ל, כִּי חֲמֻדָּה וְתַאֲוָה לְחֻפְצֵי
חֲבֵרוֹ וְעֲשִׂירוֹתוֹ חֵס וְשָׁלוֹם, הוּא הַהֶפֶךְ מֵהָאָרֶת הָרְצוֹן
שְׁמֻקְבָּלִים מֵיַם הַחֲכָמָה וְכו', כַּנ"ל, מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ לוֹ
חֲמֻדָּה וְרְצוֹן שֶׁל אֲסוּר שְׁחוֹמַד וְרוֹצֵה חֻפְצֵי חֲבֵרוֹ
שֶׁהוּא כֹּנֵגֵד רְצוֹן הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ, שְׁנִתֵּן בְּרְצוֹנוֹ הָעֲשִׂירוֹת
הַזֹּאת לְחֲבֵרוֹ דִּיקָא כְּפִי הַתְּחַלְקוֹת הַפְּרֻנְסָה שְׁנִמְשַׁכֵּת
מֵיַם הַחֲכָמָה וְכו' כַּנ"ל.

וְעַל-כֵּן הוּא פּוֹגֵם בְּרְצוֹן וְהוּא הַהֶפֶךְ מִמָּשׁ מְבַחֲיֵנַת
הָאָרֶת הָרְצוֹן שְׁצַרִיכִין לְקַבֵּל בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה,
כִּי צָרִיף כָּל אֶחָד לְהִתְגַּבֵּר לְזִכּוֹת לְהָאָרֶת הָרְצוֹן שֶׁהוּא
גְּבוּהָ עַל הַכֹּל, דְּהֵינּוּ שְׁיִזְכָּה שְׁלֵא יִהְיֶה לוֹ שׁוֹם רְצוֹן
אַחַר כֹּנֵגֵד הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, רַק יִזְכָּה לְרְצוֹן חֲזֵק וְנִפְלָא
לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַד שֶׁיִּגְיַע לְבַחֲיֵנַת בְּטוּל, עַד שְׁלֵא יִדַּע
כָּל־מָה הוּא וְכו', (כְּמוֹ שְׁכַתּוּב שָׁם, עֵינַן שָׁם). וְכֵל
זֶה זִוְכִין עַל-יְדֵי כָּל־לִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת, עַל-יְדֵי הָאָרֶת בֵּן
וְתַלְמִיד, שְׁזָהוּ בְּחִינַת מְצוֹת כַּבֵּד כַּנ"ל, וְעַל-כֵּן לֹא
תַחֲמַד כֹּנֵגֵד כַּבֵּד:

(שִׁיר לְעַנְיָן שְׁצַרִיף לְחַלֵּק הָאֲלָפִים לְמֵאוֹת, כַּמּוּבָא
בְּשִׁיחּוֹת הַר"ן, סִימָן צג, עֵינַן שָׁם):

עֵינַן שָׁם הַסּוּד הַנִּפְלָא וְהַנּוֹרָא הַזֶּה. וְזָהוּ (שִׁיר הַשִּׁירִים ח,

(יב): "הָאֵלֶּף לָךְ שְׁלֹמָה וּמֵאֲתִים לְנֹטְרִים אֶת פְּרִיּוֹ". כִּי כָּל זְמַן שֶׁהָאֹר בְּבַחֲיַנַּת אֲלָפִים אֵי אֶפְשָׁר לְקַבְּלוֹ מִחֲמַת רַבּוּי הָאֹר, רַק כְּשֶׁעוֹשִׂין מֵאֲלָפִים מֵאוֹת. וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי תַלְמִיד חָכָם שְׁנוּקָם וְנוֹטֵר כְּנֹחַשׁ וְכוּ' (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם). וְזֶהוּ 'הָאֵלֶּף לָךְ שְׁלֹמָה' — כָּל זְמַן שֶׁהָאֹר בְּבַחֲיַנַּת אֲלָפִים, הִיא לָךְ שְׁלֹמָה, שֶׁהוּא הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי אֵין אָנוּ יְכוּלִין לְקַבְּלוֹ כַּנ"ל, אֲךָ 'וּמֵאֲתִים לְנֹטְרִים', בְּחִינַת תַּלְמִיד חָכָם שְׁנוֹטֵר וְנוֹקָם, שֶׁהוּא יְכוּל לְחַלֵּק הָאֲלָפִים לְמֵאוֹת וְאֵז יְכוּלִים לְקַבְּלוֹ כַּנ"ל. וְזֶהוּ: 'וּמֵאֲתִים לְנֹטְרִים' דִּיקָא, בְּחִינַת תַּלְמִיד חָכְמִים הַנוֹטְרִים וְנוֹקָמִים, שֶׁהֵם מְמַשִּׁיכִין הָאֹר בְּבַחֲיַנַּת מֵאֲתִים, דְּהֵינּוּ בְּבַחֲיַנַּת מֵאוֹת כַּנ"ל, כִּי הֵם מְחַלְקִים הָאֲלָפִים לְמֵאוֹת וְאֵז יְכוּלִים לְקַבְּלוֹ כַּנ"ל, עֵינן בְּהִלְכוֹת כְּתוּבָה שָׁם מוּבָא פְּסוּק הַנ"ל וְהִקְדָּמָה הַנ"ל, אֲבָל שָׁם מִתְפָּרֵשׁ בְּסִגְנוֹן אַחֵר:

רְאִשֵׁי פְּרָקִים

קָצַת רְמָזִים עַל הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל יוֹם הַשְּׁשִׁי מֵהַשְּׁבָעָה בְּעֵטְלִירֶשׁ, שֶׁהִיא לוֹ כַּח בְּיָדוֹ לְהוֹצִיא הַחֲצִים וְכוּ', וְחָשַׁב שָׁם ד' דְּבָרִים לְהוֹצִיא הַחֲצִים וְלִכְנֹס לְתוֹךְ הַחוּמוֹת שֶׁל מַיִם, עַל-יְדֵי כַח הַצְדָּקָה, וְלִידַע הַיּוֹ"ד מִיָּגִי דְּפִיקִין, עַל-יְדֵי כַח הַחֲכָמָה שֶׁבְּיָדוֹ וְלִנְגֵן הַיּוֹ"ד מִיָּגִי נְגִינָה, עַל-יְדֵי הַכַּח לַעֲשׂוֹת וְלַעֲצֹר הָרוּחַ סְעָרָה

וְכוּ'. וְכֻלָּם בְּנֵי עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. וְסֵפֶר מַעֲשֵׂה מַהֲבַת מַלְכָּה שֶׁחָשַׁק בָּהּ הַמֶּלֶךְ שֶׁבִרְחָה לְתוֹךְ הַיּוֹד חוֹמוֹת שֶׁל מַיִם וְכוּ' וְהוּא רוֹפֵא אוֹתָהּ.

וְסוּד זֹאת הַמַּעֲשֵׂה נִשְׁגָּב מִדַּעַתְנוּ מְאֹד מְאֹד, אֵךְ כָּבֵר נִתֵּן לָנוּ רְשׁוֹת מֵאֲתוֹ, זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָּה, לְחַפְּשׁ רְמָזִים כְּפִי יְכַלְתָּנוּ, אֵךְ עִם כָּל זֶה לֹא נִדַּע מִי וּמָה וְאֵימַת וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּסוּף. עַל-כֵּן אֲצִיג בְּרִמְזוֹ מָה שֶׁמִּתְנוּצֵץ בְּדַעַתִּי בַּעֲזֶרְתְּ ה' :

(א) כִּי יֵשׁ אַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, וְשִׁרְשָׁם אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֵׁם הַיְיָ"ה (עֵינֵי עֵץ חַיִּים, שֶׁעַר דְּרוּשֵׁי אַבִּי"ע, פְּרָקִים ד, ה, יג); שֵׁהֶם בְּחִינַת אַרְבָּעָה שְׁמוֹת: ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, בְּחִינַת טְנַת"א, וּמֵהֶם נִמְשָׁכִין הָאֲרָבָעָה יְסוּדוֹת: אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם, עָפָר, שֵׁהֶם בְּחִינַת דּוּמָם, צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר, שֶׁכְּנֻגָד זֶה הֵם אַרְבָּעָה חֻלְקֵי הַתְּפִלָּה, כִּי קִרְבָּנוֹת בַּעֲשִׂיָּה וְכוּ'. וּבִתְחִלָּה מִתְקַנְיִם אוֹתָם בְּעוֹבְדָא, בְּסוּד 'יִפְנֶה וַיִּטַּל יַדָּיו', וְצִיצִית וְתַפְלִין שֶׁל יָד וְשֶׁל רֹאשׁ (כְּמִבְּאָר כָּל זֶה בְּכַתְּבִים נִפְרִי עֵץ חַיִּים רִישׁ שֶׁעַר הַתְּפִלָּה; וְעֵינֵי זֶהר חֶלֶק ג' קכ:). וּמִבְּאָר בְּעֵץ חַיִּים בְּתַחֲלָתוֹ, שֶׁטְעָמִים שֵׁהֶם בְּחִינַת ע"ב, שָׁם אֵי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר כָּלֵל, אֵךְ עַקֵּר הַתְּחִלַּת הַתְּגִלוֹת מִבְּחִינַת ס"ג, שֵׁהֶם בְּחִינַת נִקְדוּת וְנִשְׁתַּלְשֵׁל מִבְּחִינָה לְבְּחִינָה, עַד שֶׁנִּתְגַּלָּה בְּחִינַת שָׁם ב"ן וְשָׁם הִיָּתָה הַשְּׁבִירָה. וְאַחַר

כך נתתקן על-ידי אור מ"ה הקדש, שהוא שם מ"ה שנתחבר עם שם ב"ן, ומהם נתהוו כל העולמות מראש ועד סוף, וכל עסקנו ועבודתנו בתורה ובמצוות לתקן ולהעלות הניצוצות שנשארו בין הקלפות משבירת כלים, כי נשארו רפ"ח ניצוצות שלא נתבררו עדין וכו'. וכל זה הוא סוד הבת מלכה הנ"ל שברחה לחומות של מים וכו'.

כי ידוע שעקר הבריאה ועקר ההשתלשלות היה בשביל לגלות מלכותו, ובשביל זה יצאו כל המלכים, אך על-ידי הסיגים נשברו, ומשם נתהוו הקלפות והסטרא אחרא בשביל הבחירה. והסיגים והסטרא אחרא הם בחינת מלכות הרשעה שפנגד מלכות דקדשה, החפצים ואורבים תמיד לתפס לעצמן, בחינת כבוד הבת מלך פנימה כדי להגביר מלכותם חס ושלום, ולהעלים מלכות דקדשה, חס ושלום, וכל עקר בריאת העולם היה בשביל לגלות מלכותו כידוע, כי מאז נתאנה שתהיה שכינתו בתחתונים, על-פן גם על בריאת העולם היה קטרוג עזא ועזאל (עין זהר חלק א' כג, כה), "מה אנוש" וכו' (תהלים ח, ה), והיו חולקים על התגלות מלכותו, שאי אפשר בלי בריאת הגשמיים. וכל אלו החולקים ינקו מהסיגים, שנמשכין מהשבירה שמהם בחינת מלכות הרשעה. ובכל מלכות של שבעה

מלכי אדום קדמאין דמיתו (עין זהר, חלק ג' קכח.), בכל פעם נתפסה מלכות דקדשה למלך, הרשעה בחינת מלכי אדום, שזה בחינת הנצוצות של מלכות הקדושה שנשארו בקלפה, שמהם יניקת מלכי אדום שתופסין נצוצות מלכות דקדשה. ומאז חותרת הבת מלך לברח מהם עד שברחה לתוך חומות של מים, שהוא בחינת התקון, בחינת אור מ"ה החדש, שהוא כנגד יסוד המים. ועל-כן מים מטהרין מכל הטמאות וכו' :

ב) וזה בחינת הוצאות החצים, דהינו שעולין מטמאה לטהרה. והחצים הם בחינת הקלפה והסיגים שלא נתבררו עדין ממלכות דקדשה. ובריחת המלכות לתוך החומות של מים זה בחינת בריאת העולם שעקרו מים שנבראו תחלה ועליהם עומד כל העולם, כמו שכתוב (תהלים קלו, ו): "לרקע הארץ על המים". וכל הארץ וצאצאיה הכל נתהוה מן המים שברא תחלה (ירושלמי חגיגה ב). ושם נתהוה כל הבריאה על-ידי העשרה מאמרות, על-כן הם בחינת עשר חומות.

וזה בחינת (בראשית א, ב): "והארץ הייתה תהו ובהו וחשך על פני תהום", הם בחינת החצים. 'ורוח אלקים' דא רוחו של משיח (זהר חלק א' קצב:), מלכות דקדשה. 'מרחפת על פני המים', שלשם ברכה. וכל עבודת הצדיקים וכלל ישראל להוציא החצים:

וְזֶה בְּחִינַת (בראשית ב, ט): "עץ הדעת טוב ורע", בְּחִינַת צוּמַח, שֶׁהוּא יְסוּד הַמַּיִם, שֶׁם עֵקֶר הַבְּחִירָה, שֶׁהִיא בְּבְחִינַת מַיִם, בְּחִינַת טְהָרָה, כִּי עֵפֶר בְּחִינַת ב"ן (עין עץ חיים, שער תקון הנוקבא פ"ב), מַיִם בְּחִינַת מ"ה. בְּתַחֲלָה עָלָה בַּמַּחְשָׁבָה לְבָרָא בְּמַדַּת הַדִּין (בראשית רבה יב, טו), בְּחִינַת ב"ן — עֵפֶר, שֶׁשֵּׁם עֵקֶר אַחֲזִיזַת הַחֲצִיִּים. רָאָה וְכוּ' הַקָּדִים וְשִׁתְּףֵהוּ וְכוּ', בְּחִינַת מ"ה — רַחֲמִים וּבְרָא מִשְׁנִיָּהֶם. וְשֵׁם עֵקֶר אַחֲזִיזַת הַבְּחִירָה, כִּי בְּבְחִינַת עֵפֶר לְבַד לֹא הָיָה אֲפֹשֶׁר לְהַתְקִיִּים וְעֵקֶר הַתְּקוּן יִהְיֶה עַל-יַדֵּי מְשִׁיחַ וְכוּ', אֲבָל גַּם עֲתָה כָּל עֲבוּדַת הַצְּדִיקִים בְּבְחִינָה הַנִּלְ.

וְזֶה בְּחִינַת קְרִיעַת יַם סוּף, בְּחִינַת (שְׁמוֹת יד, כט): "וְהַמַּיִם לָהֶם חֲמָה מִיַּמִּינָם וּמִשְׂמָאלָם". וּמִלְּאֵף הָאֱלֹקִים הַשְּׂכִינָה, קִבְּלָה הַחֲצִיִּים וְכוּ' (עין מְכִילְתָּא שָׁם). וְהֵם בְּחִינַת (אבות ה, ג): "עֲשֶׂרָה נְסִיוֹנוֹת", "וַיִּמְרוּ עַל יָם" וְכוּ' (תהלים קו, ז); וּתְחִלַּת הַשְּׁלִיחוֹת לְפָרְעָה לְהַפִּיץ הַמַּיִם לְדָם וּלְבַסּוֹף הוֹצִיאָם עַל-יַדֵּי קְרִיעַת יַם סוּף. "כָּל הַבֶּן הַיְלֹוֹד הִיאֲרָה תִשְׁלִיכֶהוּ" (שְׁמוֹת א, כב). וּמִשָּׁה בְּעֶצְמוֹ הוֹרִידוּהוּ לְתוֹף הַמַּיִם עַל שֵׁם הָעֵתִיד שְׁצַרְיָה לְרַפָּאוֹת הַבַּת מִלְכָּה שְׁבַתוֹף הַמַּיִם, כִּי (קְהֵלֶת א, ט) "מָה שֶׁהָיָה"; וְכוּ' (ועין זִהַר, חֶלֶק א' כז); וּבַת פָּרְעָה בְּחִינַת מַלְכוּת שְׁנֹכַבְשָׁה אֶצֶל מֶלֶךְ וְכוּ', יִרְדָּה לְרַחֵץ מִגְּלוּלֶיהָ (סוֹטָה יב.), "כִּי מִן הַמַּיִם

מְשִׁיתָהוּ" (שמות ב, י). עֲשֶׂרָה מִיַּי חֲצִים הֵם כָּלֵל כָּל
הַמְּנִיעוֹת מִן הַקְּדָשָׁה שְׁמַעְכָּבִים מִכָּל הַצְּדָדִים. יֵשׁ
עַל-יַדֵּי דְבוּרֵיהֶם וּפְתוּיֵיהֶם שְׁמַכְנִיסִים חֲקִירוֹת וּכְפִירוֹת
בְּאָדָם. וַיֵּשׁ עַל-יַדֵּי פְתוּיִים לְתַאוּת. וַיֵּשׁ עַל-יַדֵּי מְדוֹת
רְעוֹת כַּעַס וְגִדְלוֹת וְכוּ', וַיֵּשׁ עַל-יַדֵּי חֲצִים מִמָּשׁ
שְׁנֵלְחָמִים בְּחָרֵב וְחֲצִים וְאִינָם מְנִיחִים לְכֹנֵס לְאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל וְלִגְבוּל הַקְּדָשָׁה וְכוּ'. וּכְשֶׁחַס וְשָׁלוֹם מֵתְקַבְּצִים
כָּלֵם יַחַד, זֶה בְּחִינַת עֲשֶׂרָה מִיַּי חֲצִים. וְכָלֵם בְּחִינַת
עֶפְרוֹ, שֵׁשׁ עֶקֶר אַחִיזַת הַסְּטָרָא אַחְרָא, בְּחִינַת (ישעיה סה,
כה): "וַנַּחֲשׁ עֶפְרוֹ לְחַמוֹ".

וְעַל-כֵּן אֲסוּרִים תּוֹלְעִים "כָּל הַשּׁוֹרֵץ עַל הָאָרֶץ" (ויקרא
יא, מא); כִּי בְּבְחִינַת ב"ן, שְׁמֵשׁ בְּחִינַת עֶפְרוֹ,
שֶׁם הָיָה עֶקֶר הַשְּׁבִירָה. וְעֶקֶר הַפָּגָם הוּא עֲצָבוֹת הַפֶּה
הַשְּׂמֻחָה. וְעַל-כֵּן רְפוּאָתָהּ עַל-יַדֵּי שְׂמֻחָה יו"ד נְגִינָה.
עֲשֶׂרָה מִיַּי דְּפִיקִין הֵם בְּחִינַת נְקֻדוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת
בְּרִיאָה וְכוּ', כִּי הַדְּפִיקִין הֵם בְּחִינַת נְקֻדוֹת (כַּמּוּבָא
בְּתַקּוּנִים [בְּדַף קה. קח.]), שֵׁשׁ דְּפִק בְּחִינַת צִירֵי וְכוּ', וְזֶה
הָיָה לוֹ כַּח לְתַן חֲכָמָה בְּיַדֵּיו לְהַמְּנִים, שֶׁהֵם הַשָּׂרִים
וְהַמְּנִים שְׁבַע עוֹלָם, שְׁכָלֵם הֵם בְּחִינַת מַלְכוּת וְהֵם חֲזוּק
הַמַּלְכוּת דְּקְדָשָׁה אוֹ חֲלִישׁוּתָהּ חַס וְשָׁלוֹם, וְעַל-כֵּן
עַל-יַדֵּי הַדְּפִק יוֹדְעִים אֵיךְ הַמַּלְכוּת בְּחִלְישׁוּתָהּ
וּבְרִיאוּתָהּ. הַמְּעַכְבֵּי רוּחַ סְעָרָה יוֹדְעֵי הַנְּגוּן, שֶׁהוּא בְּחִינַת

לקוטי הלכות פסח ט' ארבעת הימים תרה

נגינת הטעמים, שהם בחינת ע"ב אצילות וכו', כי נגינת הטעמים הם על ידי הרוח שבפנפי ראה, שהוא הרוח צפונית, רוח נייחא שבפנור של דוד (ברכות ג.). וטעמים ע"ב אצילות וכו' פנגדו בחינת מדבר וזהו (תהלים קמח, ח): "רוח סערה עשה דברו".

"בראשית ברא" לא היה צריך להתחיל וכו' (ילקוט שמעוני בא קפז), אלא משום "כח מעשיו" (תהלים קיא, ו). 'כח מעשיו' דיקא, בחינת הכח שבפידים, שעל ידו כובשין ארץ ישראל ששם עקר התגלות מלכות דקדשה שעכשו מנחת חלשות בהימים ונהרות שסביב ארץ ישראל (עין מדרש תהלים כד, ו), בחינת "לה' הארץ וכו', כי היא על ימים" וכו' (ועין שוחר טוב שם). ושם בארץ ישראל כל העשר קדשות (פלים א, ו), שאי אפשר לכנס להם בלא טהרת מים, ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם וכו'. זה בחינת זריקת החצים שמשם נתנה ארץ ישראל בפידים של העובדי פוכבים, אך הוא חוזר ומושך החץ בחזרה, בחינת ברצונו נטלה מהם ונתנה לנו:

ד) "אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי" (בראשית מח, כב), "כי לא בקשתי אבטח" (תהלים מד, ז), "כוננו חצים על יתר" (שם יא, ב), "כי חציק נחתו בי ונתחת עלי ידיך" (שם לח, ג), "כפטר א לחץ" (איכה ג, יב),

"הנה החצים ממך" (שמואל א כ, כא), "והנה שלשה החצים צדה אורה" וכו' (עין שם, פסוק כ'), "אשכיר חצי מדם" (דברים לב, מב), תפלה דריכת הקשת והחצים — זכאה מאן דיידע לזרקא חצים, עד יפליח חץ פכדו דסטרא אחרא, "כי חציך נחתו" וכו', "כי עונותי וכו' כמשא כבד" (תהלים לח, ג). כבד מלא דם (עין בכורות נה) הפך כבוד, שהוא בחינת יוד מאמרות, שהם בשביל כבודו:

עקר הדבור של העשרה מאמרות שבהם נברא העולם (אבות ריש, פרק ה'), הנה בזכות הצדקה שעשו בני אדם, שבשביל זה נברא העולם, בחינת (תהלים פט, ג): "כי אמרתי עולם חסד יבנה", בחינת (בראשית ב, ד): "אלה וכו' בהבראם" — באברהם (בראשית רבה יב, י) 'איש החסד' (זהר חלק ג' רלא, שב). וזה "אהב צדקה וכו' חסד ה'" וכו' (תהלים לג, ה), על-ידי-זה "בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו" וכו' (שם לג, ו), "בפיך" (דברים ל, יד) 'זה צדקה', שהוא בחינת מים, בחינת "שלח לחמך על פני המים" וכו' (קהלת יא, א) (כמו שכתוב בסימן טו בלקוטי תנינא, עין שם כל התורה):

ענין ספירת העמר

הלכה א

על-פי המאמר "ויאמר ה' אל משה קרא את יהושע" וכו' סימן ו, עין שם היטב. תשובה נקרא פתור, כי הבא לטהר מסייעין לו, אומריין לו המתן (יומא לח, לט), שהוא בחינת פתור, כמו שפכתוב (איוב לו, ב): "פתור לי זעיר", והוא בחינת אהיה וכו' (עין תקוני זחר קכג. קכח.), עין שם:

ואי אפשר לזכות לזה אלא על-ידי בחינת "דום לה" (תהלים לו, ז), דהינו כשישמע בזיונו ידם וישתק ויסבל החרפות ובזיונו, פי קדם התשובה הוא בבחינת 'אחורי פני אקיה' והוא בגימטריא דם (עין שער המצוות אחרי כג); ועל-פן באין עליו בזיונות ושפיכות דמים. ועל-ידי הדמימה והשתיקה נעשה מדם דום, עין שם. וצריך לעשות תשובה על תשובה וכו', עין שם. ואזי נעשה מזה בחינת אדם לשבת על הפסא, בחינת (יחזקאל א, כו): "ועל הפסא" וכו', עין שם היטב:

(א) והנה ימי הספירה, שהם ימי תשובה, ימי טהרה. מבחינת דם נדות, בחינת ז' נקיים, כמובא (עין

זהר חלק ג' צז), הם בבחינת 'אומרים לו המתן' הנ"ל, כי זה עקר בחינת כלל הספירה (כמובא בספרים). דהינו שבפסח, שהוא תחלת התשובה שיוצאין מן הסטרא אחרא, בחינת יציאת מצרים, ואז היא בחינת 'הבא לטהר מסייעין לו'; כי בפסח עקר התשובה על-ידי סיועא דלעלא, על-ידי התעוררות עליון, כמובא. ואזי תכף אומרים לו המתן, דהינו בחינת ימי הספירה שצריכין להמתין שבועה שבועות, בחינת ז' נקיים כדי לקדש ולטהר עצמו קדם שזוכה לתקון בשלמות, שהוא בחינת שבועות קבלת התורה כדי לילך מדרגא לדרגא, לתקן כל הפגמים (וכמובא בספרים), שזה כלל בחינת יום ראשון של פסח. ותכף אחר כך ספירה, כמו שאומרין בשם הבעל שם טוב, כמו למשל האב כשהתינוק מתחיל לילך, אזי מוליכו בידו, ואחר כך מניח אותו לילך בעצמו, כמו-כן בפסח מסייעין לו ומוליכין אותו על-ידי התעוררות עליון, אף תכף מניחין אותו לילך מעצמו, כדי שיתעורר מעצמו ויתקן מה שעות, שזה בחינת ספירה, בחינת 'אומרים לו המתן', כדי שיעשה תשובה ויסבל צער ובושה לתקן מה שפגם.

וזה מה שכתוב בזהר שהספירה לטהר עצמו מבחינת דם נדוה, כי זה עקר התשובה לתקן בחינת הדמים

לקוטי הלכות ספירה א' ארבע-חיים תרט

שָׁבָאִים מִבְּחִינַת אַחֲרֵי אֱהִיָּה כַּנ"ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת דָּם נְדוּת (כְּמוֹבָא בְּכַתְבֵּים [עֵין פְּרִי עֵץ חַיִּים שָׁם]). כִּי עֵקֶר יִצְיָאֵת מִצָּרִים וְשְׁבוּעוֹת הוּא בְּחִינַת אֱהִיָּה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת ג, יב): "כִּי אֱהִי"ה עִמָּךְ, וְזֶה לְךָ הָאוֹת, בְּהוֹצִיאֲךָ וְכוּ' תַעֲבֹדוּן אֶת הָאֱלֹקִים" וְכוּ', דְּהֵינּוּ קְבֵלַת הַתּוֹרָה. נִמְצָא, שֶׁבְּקְבֵלַת הַתּוֹרָה אֲזַי נִתְגַּלָּה וְנִשְׁלַם בְּחִינַת אֱהִי"ה מִבְּחִינַת כְּתוּר, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁבוּעוֹת, שְׁאֲזַי נִתְגַּלֵּין נו"ן שְׁעָרֵי בֵּינָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת אֱהִי"ה (עֵין זִהַר חֶלֶק ג' קח:), בְּחִינַת כְּתוּר, כְּמוֹבָא (עֵין פְּרִי עֵץ חַיִּים), שְׁעַר חַג הַשְּׁבוּעוֹת). וְעַל-כֵּן קֵדָם לְזֶה הוּא בְּחִינַת אַחֲרֵי פְּנֵי אֱהִיָּה גִימְטְרִיא דָּם וְצָרִיכִין לְתַקֵּן הַדָּם נְדוּת כַּנ"ל.

וְעֵקֶר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי הַבוּשָׁה, עַל-יְדֵי הַדְּמִימָה וְהַשְׁתִּיקָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב שָׁם, וְזֶה בְּחִינַת עִמָּר שְׁעוּרִים שֶׁהוּא קָרְבָן מִמֵּאֲכָל בְּהֵמָה (עֵין סוּטָה יד.), שְׁזֶה בְּחִינַת הַתְּשׁוּבָה שְׁעֵקְרָה עַל-יְדֵי הַבוּשָׁה כַּנ"ל, עַל-יְדֵי דְמִימָה וְשְׁתִּיקָה כַּנ"ל. וְכִמוֹ כֵּן בְּפָרְטִיּוֹת בְּאָדָם עֲצֻמוֹ עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה כְּשֶׁמִּתְבַּיֵּשׁ לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ וְעוֹשֶׂה עֲצֻמוֹ כְּבֵהמָה שְׂאִינָה מְדַבֶּרֶת, כִּי אֵין לוֹ פֶּה לְדַבֵּר וְלֹא מִצַּח וְכוּ' מִחֲמַת בּוּשָׁה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב בְּרַעֲיָא מְהִימָנָא, שְׁזֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה כְּשֶׁאָדָם אוֹמֵר אֵין לִי פֶה לְהִשִּׁיב וְכוּ' מִחֲמַת בּוּשָׁה וְעוֹשֶׂה עֲצֻמוֹ כְּבֵהמָה אֲזַי נִחְשָׁב כְּקָרְבָן, עֵין בְּזִהַר (חֶלֶק ב' קיט.):

ב) וְזֶהוּ בְּחִינַת עֶמֶר שְׁעוֹרִים שֶׁהוּא בְּחִינַת בּוֹשָׁה, בְּחִינַת דְּמִימָה וּשְׂתִיקָה שְׂמַקְרִיבִין מֵאֵכֶל בְּהֶמָּה, כִּי אָנוּ מִדְּמִין עֲצָמֵינוּ לְבְּהֶמָּה, כִּי אֵין לָנוּ פֶּה לְדַבֵּר וְכוּ' כַּנ"ל וְזֶה עֶקֶר הַתְּשׁוּבָה כַּנ"ל, כְּמוֹ שְׂכַתוּב (יִרְמְיָה ג, כה): "נִשְׁכַּבְהָ בְּבִשְׁתָּנוּ" וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת עֶמֶר הַתְּנוּפָה וְאִיתָא בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ (חֶלֶק ג' קפח:): 'תְּנוּ פֶּה', שְׁאָנוּ מִבְּקָשִׁין אֲזוּ שְׂיִתֵּן לָנוּ פֶּה לְדַבֵּר, כִּי אָנוּ עֹכְשׁוּ כְּבְהֶמָּה כַּנ"ל, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצָמוֹ אָנוּ מְתַקְּנִין הַדְּבוּר, וְזוֹכִין לְפִתּוּחַ פֶּה וּלְדַבֵּר, בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים נח, ב): "הֲאִמְנָם אֱלֹם צֶדֶק תְּדַבְּרוּן"; הֵינּוּ כְּשֵׁ"אִמְנָם" וְאִמֶּת שֶׁהוּא "אֱלֹם", כִּי אֵין לוֹ פֶּה לְדַבֵּר וְכוּ' כַּנ"ל, אֲזִי "צֶדֶק תְּדַבְּרוּן", אֲזִי יִפְתַּח פִּיו וַיְדַבֵּר, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ מְקַיֵּם (מְשָׁלִי לא, ח): "פִּתּוּחַ פִּיךָ לְאֱלֹם". זֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת ד, יא): "מִי שֶׁם פֶּה לְאָדָם אוֹ מִי יְשׁוּם אֱלֹם", 'אֱלֹם' דִּיקָא, הֵינּוּ מִי שְׂמֵשִׁים עֲצָמוֹ כְּאֱלֹם, כִּי עַל-יְדֵי הַשְׂתִּיקָה וְהַבּוֹשָׁה, שֶׁהִיא שְׂפִיכוֹת דְּמִים, עַל-יְדֵי-זֶה גִּתְתַּקֵּן אַחֲרֵי אֶהְיֶ"ה, שֶׁהוּא גַּמְטָרִיא דָם וְנַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ דוּם לֵה' וְכוּ' כַּנ"ל. וְעַל-יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת אָדָם, (כְּמוֹ שְׂכַתוּב שֵׁם, עֵין שֵׁם) וְגִדְרַת הָאָדָם הוּא מְדַבֵּר. נִמְצָא, שְׂעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצָמוֹ יוֹצֵא מִבְּחִינַת בְּהֶמָּה לְבְחִינַת אָדָם מְדַבֵּר.

וְזֶה בְּחִינַת מִי שֵׁם פֶּה. 'מִי' דִּיקָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת בִּינָה (זֵהר חֶלֶק ב' קטו, קיז, קכד, קלט), בְּחִינַת 'אֶהְיֶ"ה' שְׂנִתְגַּלָּה

לקוטי הלכות ספירה א' ארחתיים תריא

על-ידי בחינת אדם, דהינו הדמימה והשתיקה כנ"ל, ועל-ידי-זה בעצמו נעשה הפה לדבר, כי על-ידי-זה נעשה בחינת אדם שהוא מדבר כנ"ל.

ועל-כן בשבועות מקריבין שתי הלחם שהם באין מחטים שהוא מאכל אדם, שהוא מדבר גם חטה הוא בגימטריא כ"ב אתון, פמובא. כי אזי נתתקן הדמים על-ידי ימי הספירה כנ"ל ואז זוכין לבחינת אדם כנ"ל. ועל-כן מפטירין בשבועות: "ועל הכסא דמות כמראה אדם" וכו', כי אזי בשבועות נשלם בחינה זו כנ"ל וכמובא. וזה בחינת "עמר התנופה" — 'תנופה', כי על-ידי-זה בעצמו נעשה הפה לדבר כנ"ל, כי על זה מורה התנופה בעצמה שמניפין ומרימין את העמר שעורים, שהם בחינת בהמה, להעלותם למדרגת אדם מדבר, שזה בחינת כל הקרבנות להעלות מבחינת בהמה לאדם, פמובא. וגם שתי הלחם של חטים שבאין בשבועות טעונין תנופה גם כן להעלותם גם כן למעלה מן הדבור, דהינו לבחינת שתיקה, שהוא למעלה מן הדבור, שהוא בחינת פתור, בחינת (אבות ג, יג): 'סיג לחכמה שתיקה' (כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה שם). שזהו תכלית השלמות.

כי יש שני מיני שתיקות, יש שתיקה מחמת שאינו יכול לדבר, דהינו מחמת בושה מחטאיו שאין לו פה

לְדַבֵּר כַּנִּל, וְאִם שָׁזָה תְּקוּנוֹ כַּנִּל עִם כָּל זֶה עֵקֶר תְּקוּנוֹ
הוּא הַדְּבֹר, דְּהִינוּ שְׁעַל-יְדֵי-זֶה זֹכָה שְׂיִהְיֶה לוֹ פֶּה
לְדַבֵּר כַּנִּל, כִּי בּוֹדָאי אֵינוֹ מַעֲלָה שִׁישְׂאָר הָאָדָם
בְּשִׂתְיָקָה חֵס וְשָׁלוֹם, רַק עֵקֶר תְּקוּנוֹ שְׂיִזְכָּה לְדְבֹר
בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (הוֹשֵׁעַ יד, ג): "קָחוּ עִמָּכֶם
דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֵל ה'". אָבֵל אַחַר כֶּף כְּשִׁזְזוּכָה לְשִׁלְמוֹת
הַדְּבֹר, אֲזִי תְּכָלִית הַשְּׁלֵמוֹת, תְּכָלִית הַהֲשָׁגָה הוּא
בְּבַחֲנֵת שְׂתִיקָה, שֶׁהוּא לְמַעֲלָה מִן הַדְּבֹר, שָׁזָה בְּחִינַת
כְּתָר, בְּחִינַת "כְּתָר לִי זָעַר", שְׁשֵׁם נֶאֱמַר: 'בַּמִּכְלָא מִמֶּדָּ
אֵל תְּדַרְשׁ וְכוּ' (חֲגִיגָה יג. וְעֵין תְּקוּנֵי זְהַר יב. וּפְרָדֵס כג, ג). וְהוּא
תְּכָלִית הַהֲשָׁגָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת 'הַמִּתֵּן וְאֵל תְּסַתְּכַל לְפָנִים
מִמִּחֲצִתֶּדָּ', שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּתָר, שֶׁהוּא הָאִי פְּרִיטָא,
בְּחִינַת הַמְּסֻדָּר וְהַמֵּיִשָּׁב שֶׁל הַמַּחֲזִין, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה עֵקֶר
הַהֲשָׁגָה בְּבַחֲנֵת (יְחֻזְקָא א, יד): "וְהַחֲיוֹת רָצוּא וְשׁוֹב"
(כְּמוֹבָא בְּמֵאֵר "אֲמַצְעוֹתָא דְעֵלְמָא" סִימָן כד וְהֵבֵן):

ג) וְזֶה בְּחִינַת שְׁבוּעוֹת, שְׁאֵז זֹכִינַן לְסִתְרֵי תוֹרָה,
לְבַחֲנֵת (מִשְׁלֵי כה, ב): "כְּבֹד אֱלֹקִים הִסְתָּר
דְּבָר", בְּחִינַת מַעֲשֵׂה מְרַכְכָּה, כִּי אֵז נַעֲשֵׂה בְּחִינַת כְּתָר
כַּנִּל, וְעַל-כֵּן נִקְרָא עֲצָרַת בְּחִינַת (אִיּוֹב ד, ב) "עֲצוֹר
בְּמַלְיָן", בְּחִינַת שְׂתִיקָה שְׁלֵמַעֲלָה מִן הַדְּבֹר כַּנִּל, אָבֵל
חַג הַמִּצּוֹת נִקְרָא "פֶּסַח" — פֶּה-סָח (פְּרִי עֵץ חַיִּים, שְׁעַר חַג
הַמִּצּוֹת, פֶּרֶק ו'), כִּי אֲזִי בַתְּחִלַּת הַתְּשׁוּבָה עֵקֶר הַתְּקוּן

לקוטי הלכות ספירה א' ארחהיים תריג

לזכות לדבור כנ"ל. ועל-כן שתי הלחם באין מחמץ דיקא ובפסח אוכלין מצה דיקא. כי חמץ ומצה הם בחינת בהמה ואדם, (כמובא בדברי רבנו זכרוננו לברכה, במאמר "שאלו את ר' יוסי בן קיסמא", סימן נז). שחמץ בחינת אין לו פה, שעל זה מרמז החית של חמץ, בחינת (בראשית ב, יט): "חית השדה", אבל מצה, שהיא בה', היא בחינת ה' מוצאות הפה. והכל תלוי בדעת, כי הדבור תלוי בדעת, כמובא דהינו האדם שיש לו דעת יש לו דבור ולהפך בהמה.

וחמץ הוא בחינת חמוץ המחשבה, בחינת פגם הדעת, על-כן הוא בחינת פגם הדבור, בחינת בהמה, אבל מצה הוא דעת, בחינת ה' הדעת, שהוא בחינת הדבור ה' מוצאות הפה, בחינת אדם.

ועל-כן בפסח, שהוא תחלת התשובה, אזי עקר התקון הוא מצה, דהינו לצאת מחמץ למצה, מבהמה לאדם, לתקן הדבור, לתקן הדעת לבלי להחמיץ המח חס ושלום, כי בתחלת התשובה שצריך לצאת מן הסטרא אחרא, עקר התקון לבלי להחמיץ המח חס ושלום, במחשבות רעות, בהרהורים ותאוות רעות שמתגברין עליו אז על-ידי שלא נטהר עדין, ותקונו שישבר החמץ, דהינו חמוץ המחשבה ולברח משם ולזכות למצה, שהוא תקון הדעת, תקון הדבור כנ"ל,

אבל אחר כך כשנטהרין ונתקדשין לגמרי על-ידי תשובה פתקונו, שזה בחינת ספירה, אזי זוכין לשבועות לתכלית ההשגה בחינת פתח. ואזי עקר התקון בבחינת רץ לאחוריה' (עין ספר יצירה, פרק א'), בבחינת המתן, שזה בחינת פתח פנ"ל, ושם בחינת חמץ הוא בחינת עקר התקון, דהינו להחמיץ המח דיקא ולשהות ולעמד לבלי לרוץ, שלא לצאת לפניו ממחצתו, שזה בחינת המסדר והמישב של המחין שצריך לשהות ולהמתין, כדי שלא יתבטל במציאות, שזה בחינת חמץ, שהוא על-ידי שהיה וזה צריכין בשבועות דיקא פנ"ל.

אבל מצה היא דיקא על-ידי חפזון, שצריכין למהר שלא תחמיץ, כמו שכתוב (דברים טז, ג): "שבעת ימים תאכל מצות, כי בחפזון יצאת ממצרים". כי כשיוצאין מן הסטרא אחרא צריכין לחפזון גדול לברח מחמוץ המחשבה שלא יתחמץ מחשבתו, חס ושלום, בהרהורים וכיוצא, שבא מן הסטרא אחרא שרודפת אחריו בתחלת התשובה, אבל אחר כך כשזוכה לתקון ומכניע הסטרא אחרא לגמרי, ואזי זוכה להשגה, אזי תקונו דיקא על-ידי בחינת חמוץ המחשבה, על-ידי שהיה ששוהה, ואינו ממהר לרוץ לפניו בבחינת המתן, בחינת פתח פנ"ל; ועל-פן בשבועות מקריבין חמץ

לקוטי הלכות ספירה א' ארבע-חיים תרטו

דיקא פנ"ל:

ד) ועל-כן ימי הספירה הם שבע שבתות, בחינת תשובה. שהיא בחינת שבת. כמו שכתוב (דברים ד, ל): "ושבת עד ה' אלקיך". כמו שכתוב שם. ועל-כן צריכין ז' שבתות, כי צריך לעשות תשובה על תשובה, (כמו שכתוב שם, עין שם). ועקר התשובה הוא בחינת שבת פנ"ל, שעל-ידי שבת נתתקנין ימי החול, כי יום השביעי שהוא שבת, הוא בחינת תשובה שמתקן כל שבעת הימים ועל-כן כל השבעה ימים שבת אחת. ועל-כן כפשוטן לזכות לתשובה בשלמות, דהינו לעשות תשובה על תשובה, צריכין שבע שבתות דיקא, שהם בחינת שבת אחר שבת, תשובה אחר תשובה עד שזוכין לתשובה שלמה, עד שנעשין כל השבתים כל התשובות בבחינת ששת ימים, עד שזוכין לעשות עליהם תשובה, בחינת שבת שהוא יום השביעי שמתקן הכל, דהינו שבת השביעית, שהיא תשובה על התשובות שמתקן כל התשובות ואזי התשובה בשלמות בבחינת תשובה על תשובה ואזי זוכין לשבועות בחינת כתר פנ"ל.

וזו שנזכר שבת בתחלת הספירה ובסופה, כמו שכתוב (ויקרא כג, טו): "וספרתם לכם ממחרת השבת וכו' עד ממחרת השבת תספרו". בחינת ב' שבתות הנ"ל,

בְּחִינַת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה כַּנ"ל, וְעַל-כֵּן תִּכְרַךְ בְּשָׁבוּעַ
הָאֶחָד שֶׁל סְפִירָה זָכוּ לְשַׁבֵּת, כִּי שַׁבַּת בְּמָרָה נִצְטוּוּ
(סְנֵהֲדָרִין נו:), וְהֵם בָּאוּ לְמָרָה תִּכְרַךְ אַחַר קָרִיעַת יַם סוּף
שֶׁהָיָה בְּשָׁבִיעֵי שָׁל פֶּסַח (סֵדֶר עוֹלָם, פָּרָק ו'); וְאַחַר כֵּן חָזְרוּ
וְנִצְטוּוּ עַל הַשַּׁבָּת בְּשָׁבוּעוֹת בְּעֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת, הֵינּוּ
בְּחִינַת ב' שַׁבָּתִים, בְּחִינַת ב' הַתְּשׁוּבוֹת שֶׁזָּכוּ יִשְׂרָאֵל
כַּנ"ל. שַׁבַּת הָרֵאשׁוֹן נַעֲשֶׂה מִז' יָמִים, הֵינּוּ הַתְּשׁוּבָה
הָרֵאשׁוֹנָה וְשַׁבַּת שְׁנִיָּה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי בְּחִינַת שִׁבְעַת
שַׁבָּתוֹת, עַל-יְדֵי בְּחִינַת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה כַּנ"ל, עַד
שֶׁזּוֹכִין לְתַכְלִית הַהֲשָׁגָה שֶׁהִיא תַכְלִית הַתְּשׁוּבָה, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב שֶׁם וְאִזִּי זוֹכִין לַיּוֹם הַחֲמִשִּׁים, שֶׁהוּא בְּחִינַת
יּוֹבֵל (תְּקוּנֵי-זִהָר עו: זִהָר חֶלֶק ג' צו:), שֶׁבָּא אַחַר שִׁבְעַת שַׁבָּתוֹת
שָׁנִים גַּם כֵּן, שֶׁהוּא בְּחִינַת שַׁבַּת הָעֲלִיּוֹן תַכְלִית הַהֲשָׁגָה
שֶׁשֶׁם בְּתַכְלִית עֶקֶר הַתְּקוּן בְּבְחִינַת הַמְּתָן, בְּחִינַת כְּתוּר,
בְּחִינַת 'תַכְלִית הַיְדִיעָה אֲשֶׁר לֹא נִדְעָ כַּנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת שְׁנֵי שַׁבָּתִים שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבָרְכָה
(שַׁבַּת קִיח:): 'אֶלְמָלֵא שָׁמְרוּ יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת מִיַּד
הָיּוּ נִגְאָלִין'. כִּי הִגְאָלָה תְלוּיָה בְּתְשׁוּבָה (עִינַן יוֹמָא פו:
סְנֵהֲדָרִין צו:), כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה נט, כ): 'וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל
וְלִשְׁבִי פִשַׁע". וְשִׁלְמוֹת הַתְּשׁוּבָה עַל-יְדֵי בְּחִינַת שְׁנֵי
שַׁבָּתִים, דִּהְיֵנוּ תְשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה כַּנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת
(תְּהִלִּים יב, ז): "מִזְזָקָן שִׁבְעָתִים" שִׁבְעַת פְּעָמִים שִׁבְעַת (עִינַן

לקוטי הלכות ספירה א' ארח"חיים תריז

שׁוֹחֵר טוֹב שֵׁם, וְרֹאשׁ הַשָּׁנָה כֹּא (:), בְּחִינַת (שְׁמוֹת לֹא, טו): "שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן", דְּהֵינּוּ שְׁעוֹשִׁין תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה עַד שְׁעוֹשִׁין שַׁבַּת לְשַׁבְּעָה שַׁבְּתִים כְּמוֹ הַשַּׁבַּת הָרִאשׁוֹן שֶׁהוּא לְשַׁבְּעָה יָמִים כַּנ"ל. וְזֶהוּ תַכְלִית הַזְקוּק וְהַצְרוּף, תַכְלִית הַתְּשׁוּבָה כַּנ"ל:

שִׁיר לְעִיל:

וְעַל-כֵּן בְּגֹאֲלָה אַחֲרוֹנָה כְּתִיב (יִשְׁעִיָּה נב, יב): "כִּי לֹא בְּחַפְזוֹן תִּצְאוּ וְכוּ' כִּי הוֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם ה' וּמֵאַסְפְּכֶם אֶלְקֵי יִשְׂרָאֵל". כִּי בְּמִצְרַיִם שְׁלֹא הָיָה הַתְּקוּן בְּשִׁלְמוֹת וְעֵדִין רְדְפוּ הַמִּצְרַיִם וְהַסְטָרָא אַחְרָא אַחְרֵיהֶם אֲזִי הִצְרָכוּ לְצֵאת בְּחַפְזוֹן, לְבָרַח וּלְהַמְלִיט מִשֵּׁם מְהֵרָה, שְׁזָה בְּחִינַת אֶסוּר חֲמִץ שְׁלֹא לְהַחְמִיץ הַמַּח כַּנ"ל, אֲבָל לְעֵתִיד לָבֹא שְׁנִזְכֶּה לְתַכְלִית הַתְּקוּן בְּשִׁלְמוֹת וְאֲזִי יִהְיֶה הַכְּנַעַת הַסְטָרָא אַחְרָא בְּשִׁלְמוֹת וְאֲזִי יִזְכּוּ לְתַכְלִית הַהַשְׁגָּה, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (שֵׁם יא, ט): "וּמִלֵּאָה הָאָרֶץ דַּעַה" וְכוּ', אֲזִי כִּי לֹא בְּחַפְזוֹן תִּצְאוּ, 'לֹא בְּחַפְזוֹן' דִּיקָא, כִּי בְּתַכְלִית הַהַשְׁגָּה שֶׁהוּא הַדַּעַת שְׁיִתְגַּלֶּה לְעֵתִיד עֶקֶר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַמְתָּן כַּנ"ל.

וְזֶהוּ "כִּי הוֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם ה' וּמֵאַסְפְּכֶם אֶלְקֵי יִשְׂרָאֵל", הֵינּוּ לִפְנֵימֵי מְרַדִּיפַת הַמַּחְשָׁבָה, כְּבִיכּוֹל, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֶצְמוֹ הַמְּאַסֵּף וּמְקַבֵּץ אֶת הַמַּחְשָׁבָה שְׁלֹא תִתְפַּשֵּׁט חוּץ לְמַחְצָה וְהוּא גַם כֵּן בְּחִינַת הַתְּגִלוֹת

אלקותו יתברך, דהינו בחינת אלקים, שהוא בחינת צמצום הקדוש, שעל-ידי-זה עקר ההשגה כנ"ל. ועל-כן לא בחפזון תצאו, 'לא בחפזון' דיקא, כי זה עקר ההשגה בבחינת המתן כנ"ל, כי אין רודף אחר המחשבה בחינת מצרים וסטרא אחרא שאזי צריך לחפזון לברח כנ"ל, רק השגתם בשלמות בבחינת ה' אלקים, בבחינת רצוא ושוב בבחינת המתן כנ"ל, שזה יזכו לעתיד שאזי יתגלה בחינת שם מלא, שהוא ה' הוא האלקים. ברוך השם לעולם, אמן ואמן:

הלכה ב

ענין ספירת העמר וחסג השבועות על-פי המאמר "בחצוצרות וקול שופר" בסימן ה וכו', עין שם כל המאמר כלו מרישא לסיפא:

ובקצור, כי חייב כל אדם לומר: בשבילי נברא העולם (סנהדרין לו.). ועל-כן צריך לראות ולעין בתקון העולם וכו' ולהתפלל בעבורם. והתפלה היא בשני פנים, הינו קדם גזר דין מתפללין כסדר התפלה וכו', אבל לאחר גזר דין צריך להלביש התפלה בספורים וכו', ולידע בין קדם גזר דין לאחר גזר דין הוא על-ידי המצוות שאנו עושין ודוקא כשעושין המצוות בשמחה גדולה כל כף, עד שאין רוצה בשום שכר עולם הבא,

לקוטי הלכות ספירה ב' ארבע-חיים תריט

אֵלָא הוּא רוּצָה שִׁיזְמִין לוֹ הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ מִצְוֵה אַחֲרַת
בְּשֹׁכֵר מִצְוֵה, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוּרָנִים לְבִרְכָה (אבות
ד, ב): "שֶׁשֹּׁכֵר מִצְוֵה מִצְוֵה" וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת נְבוֹאָת
מִשָּׁה, בְּחִינַת אֲסִפְקָלְרִיא הַמְּאִירָה וְכוּ' (יְבָמוֹת מ"ט); אֲבָל
מִי שֶׁעוֹשֶׂה הַמִּצְוֵה בְּשִׁבִיל שְׂכָר עוֹלָם הֵבֵא, זֶה בְּחִינַת
אֲסִפְקָלְרִיא שְׁאִינָה מְאִירָה וְכוּ' (ש"ס); וּמִי שֶׁעוֹשֶׂה
הַמִּצְוֵה בְּשִׂמְחָה מִהַמִּצְוֵה בְּעֶצְמָה, הוּא נִכְנָס בְּשִׂמְחַת
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכוּ' וְעַל-יְדֵי-זֶה יָכוֹל לִידַע בֵּין קֶדֶם
גִּזְרֵי דִין לְאַחַר גִּזְרֵי דִין, כִּי הַמִּצְוֹת הֵם מְחִיין כָּל הַקּוּמוֹת
עוֹלָם שָׁנָה נֶפֶשׁ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. וְזֶהוּ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ,
זְכוּרָנִים לְבִרְכָה, בְּשִׁבְתָּ (מְכִילְתָּא יְתֵרוֹ פ"ז; וְעֵינֵי בִּיצָה טז):
'זְכוּרָהוּ מֵאַחַד בְּשִׁבְתָּ', הֵינּוּ שִׂמְחַת וְתַעֲנוּג עוֹלָם הֵבֵא,
שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁבְתָּ, יִרְגִישׁ בְּשִׁשְׁתַּיִם יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, שֶׁהֵן
בְּחִינַת מַעֲשֶׂה הַמִּצְוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרְאוּ עוֹלָם, שָׁנָה, נֶפֶשׁ
וְכוּ'. וְלִבְּא לְשִׂמְחָה הוּא עַל-יְדֵי רַעְמִים. וְרַעְמִים הוּא
בְּחִינַת הַקּוֹל שֶׁאָדָם מוֹצִיא בְּכַח גְּדוּלַת בְּתַפְלָתוֹ, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ (תְּלָק ג' ו'לה): 'כִּד נִפְיָק הָאִי קָלָא
וְאַעְרָא בְּעֵבִי' וְכוּ'. וְעַקֵּר הַרַעְמִים הֵם מִגְּבוּרֹת וְכוּ'
וְהֵם פּוֹגְעִים בַּמַּחֲ וְכוּ'. אֲבָל צְרִיף לְפָנֹת הַמַּחֲ מִחֲכָמוֹת
חִיצוֹנִיּוֹת וּמִמַּחֲשָׁבוֹת זְרוֹת, מִחֲמֵץ — שֶׁלֹּא יִחְמִיץ אֶת
חֲכָמָתוֹ בְּחֲכָמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וּבְתַאוֹת וְכוּ'. גַּם יִשְׁמֹר
יִרְאֵתוֹ שֶׁמִּמֶּנּוּ תוֹצְאוֹת הַקּוֹל, שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ יִרְאָה
חִיצוֹנִיּוֹת. וְעַקֵּר לְשִׁמּוֹר מִחוּ שֶׁלֹּא יִחְמִיץ, שֶׁלֹּא יִהְרָהר

בהרהורים רעים, שהם בחינת חמץ סטרא דמותא. ואזי כששומר מחו ויראתו כנ"ל, על-ידי-זה נעשה קולו בבחינת רעמים, ועל-ידי-זה זוכה לשמחה הנ"ל. וצריך לשתף הגבורות בחסדים וכן האהבה עם היראה, כדי שיתעבד רעמים וזה: 'מסטרא דימינא מחא חורא ככספא'. וזה (שמות יד, כז): "וישב הים לפנות בקר לאיתנו" וכו' (עין שם כל זה היטב היטב):

(א) וזה בחינת שבועות — קבלת התורה, פי עקר קבלת התורה הנה לזכות לזה השלמות לעשות המצוות בשמחה גדולה כל כך עד שלא ירצה בשום שכר עולם הבא, רק שירצה לזכות למצוה אחרת בשכר מצוה זאת, כי העולם הבא שלו הוא מהמצוה בעצמה כנ"ל, שזהו בחינת אספקלריא המאירה. וישראל במעמד הר סיני שזכו לקבל התורה על-ידי משה, זכו לזה השלמות, שזהו בחינת אספקלריא המאירה, כמו שכתוב (דברים ה, ד): "פנים בפנים דבר ה' עמכם". 'פנים בפנים' זה בחינת אספקלריא המאירה. ועל-כן קבלו התורה על ידי משה רבנו דיקא, כי הוא זכה לאספקלריא המאירה ועל ידו זכו כל ישראל גם כן בשעת קבלת התורה לבחינת אספקלריא המאירה כנ"ל שזהו בחינת שמחה של המצוה בעצמה כנ"ל.

וזהו בחינת השמחה של שבועות, כמובא בדברי רבותינו,

לקוטי הלכות ספירה ב' ארח-חיים תרכא

זכרונם לברכה (עין פסחים סב:), גדל השמחה של שבועות, כמובא ברב יוסף וכיוצא, כי אז זוכין לשמחה אמיתית, שמחה של הקדוש ברוך הוא, כביכול, הינו השמחה מהמצוה בעצמה בחינת אספקלריא המאירה כנ"ל.

וזה בחינת מה שהקדימו ישראל נעשה ונשמע, שזהו בחינת שמחה, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (שבת פח.) על פסוק (ישעיה לה, י): "ושמחת עולם על ראשם", (כמובא בדברי רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר ולקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כב). כי לכאורה תמוה: איך אפשר להקדים עשייה לשמיעה, ובפרט שמקרא מלא דבר הכתוב: "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע". נמצא, שמבאר בפסוק שהעשייה הוא אחר שידבר ה', ואם כן איך הקדימו עשייה לשמיעה? אך אפשר לפרש על-פי הנ"ל, שזכו אז לשמחה הנ"ל עד שלא רצו בשום שכר עולם הבא בשכר המצוה, רק שיזמין להם השם יתברך מצוה אחרת בשכר מצוה זאת. וזהו נעשה ונשמע, הינו שיעשו כל אשר ידבר ה', ועקר מגמתם וקבול שכרם הוא, ונשמע, שיזכו לשמע מצוה אחרת בשכר עשיית מצוה זאת. ועל-כן קראו רבותינו זכרונם לברכה נעשה ונשמע בשם שמחת עולם כנ"ל, כי זהו עקר שלמות השמחה שיש לו שמחה מהמצוה בעצמה עד שאין רוצה בשום שכר עולם הבא, רק לזכות לשמע מצוה אחרת בשכר מצוה זאת, שזהו בחינת שמחת הקדוש ברוך הוא כנ"ל, ועל-כן נקרא

תרכב לקוטי הלכות ספירה ב' ארח-חיים

"שמחת עולם", כי השם יתברך, כביכול, חי לעד וקיים לנצח, ועל-כן השמחה מהמצוה בעצמה, שהוא שמחת השם יתברך, כביכול, הוא שמחת עולם.

ולבא לשמחה זו הוא על-ידי רעמים, שהם בחינת קול שופר, (כמבאר במאמר הנ"ל). וזהו בחינת הרעמים וקול השופר של מתן תורה, כמו שאומרים (במוסף דראש השנה): "בקולות וברקים עליהם נגלית ובקול שופר עליהם הופעת". והשופר של מתן תורה היה שופר של איל של יצחק, שהוא בחינת גבורות, בחינת רעמים הנ"ל, (כמבאר במאמר הנ"ל), כי על-ידי רעמים וקול השופר של מתן תורה נפשט עקמימיות שבלב וזכו לשמחה הנ"ל, אבל צריך לפנות את המח ממחשבות חיצוניות מהרהורים, שזהו בחינת חמץ, גם צריך לשמר היראה וכו' כנ"ל:

ב) וזהו בחינת מ"ט ימי הספירה שבהם יוצאין מטמאה לטהרה כדי להיות ראויים לקבלת התורה. ועקר הטהרה הוא לטהר עצמו מטמאת מצרים. ועקר גלות מצרים היה שהיה הדעת בגלות כמובא (פרי עץ חיים, שער חג המצות פ"א), שזהו בחינת פגם הברית. ובמ"ט ימי הספירה עקר פגנות הטהרה הוא לטהר עצמו מפגם הדעת, שהוא פגם הברית, שזהו טמאת מצרים, בחינת חמץ ועל-ידי-זה שמטהרין הדעת בימי הספירה מטמאת מצרים, שהוא

לקוטי הלכות ספירה ב' ארבע-חיים תרכג

בְּחִינַת פֶּגֶם הַדַּעַת וְאִזִּי נַעֲשֶׂה הַמַּחַ נְקִי וְנֹף מֵהֲרַהוּרִים וְכוּ', אִזִּי נִשְׁמָעִין קוֹל הָרַעְמִים שֶׁל קְבֻלַּת הַתּוֹרָה וְזוֹכִין לְשִׁמְחָה הַנִּלְכָּד כַּנִּלְכָּד. גַּם צָרִיךְ לְשַׁמֵּר הַיִּרְאָה וְכוּ' כַּנִּלְכָּד.

וְזֶהוּ בְּחִינַת עֵמָר שְׁעוּרִים שְׁמַנִּיפִין מִמַּחֲרַת הַפֶּסַח, כִּי אֵיתָא בְּפִתְּבִים (שם שער ספירת העמר פ"ד), 'ש'שְׁעָרָה' גִּימַטְרִיָּא תַקְעָה, וְהֵם ב' פְּעָמִים מִנְצַפֵּף וּמִנְצַפֵּף הֵם גְּבוּרֹת, בְּחִינַת יִרְאָה וְעַל-יְדֵי הַנֶּפֶת עֵמָר שְׁעוּרִים, עַל-יְדֵי-זֶה מְנִיפִין כָּל הַיִּרְאוֹת הַנְּפוּלוֹת לְשָׂרָשָׁם. וְזֶהוּ בְּחִינַת תַּקוּן הַיִּרְאָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת תַּקִּיעוֹת שׁוֹפָר כַּנִּלְכָּד. וְזֶהוּ 'ש'שְׁעָרָה' עִם הַכּוֹלֵל בְּגִימַטְרִיָּא 'תַּקְעָה' בְּחֻדְשׁ שׁוֹפָר, הֵינּוּ בְּחִינַת תַּקִּיעַת שׁוֹפָר, שֶׁהוּא בְּחִינַת יִרְאָה (עֵינִי תַקְוִי-זֶהר י'), שְׁמָשָׁם עֵקֶר בְּחִינַת הָרַעְמִים, (כַּמְבָּאָר שֶׁם בַּמֶּאמָר הַנִּלְכָּד, עֵינִי שָׁם):

א) וְעַל-כֵּן בְּיוֹם הַנֶּפֶת הָעֵמָר שְׁעוּרִים מִתְחִילִין לְסַפֵּר סְפִירַת הָעֵמָר, כִּי עֵקֶר הוּא לְשַׁמֵּר מִחוּ לְטַהֵר הַדַּעַת כַּנִּלְכָּד, אֲבָל הַהִתְחַלָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת מִיִּרְאָה, כִּי יִרְאָה קוֹדֶמֶת לְעוֹלָם, כִּי עֵקֶר בְּרוּר הַדַּעַת הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת אֲהָבָה, בְּחִינַת חֶסֶד, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ (בְּבֵא בַתְּרָא עג): 'מִסְטָרָא דִּימִינָא מִחָא חוֹרְתָא כְּכִסְפָּא כַּנִּלְכָּד. וְיִרְאָה קוֹדֶמֶת לְאֲהָבָה, כְּמוֹ שְׁאֲמָר שָׁם רַבְּנֵינוּ, זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה, בַּמֶּאמָר הַנִּלְכָּד עַל מֶאמָר רַבָּא בַר חֲנָנִי (בְּבֵא בַתְּרָא עג): 'וְכִי שָׂדָא פְּרִשָּׂא גִירָא קֹדְמָא לִיהּ אִיהִי'. כִּי יִרְאָה קוֹדֶמֶת, כִּי בַעַל

אַבְדָּה מְחֹזר עַל אַבְדָּתוֹ (קדושין ב.). נִמְצָא, שְׁצָרִיךְ תָּמִיד לְהִתְחִיל מִירָאָה וְעַל־יְדֵי הִירָאָה מִמִּילָא נִמְשָׁךְ אַהֲבָה וְעַל־יְדֵי־זֶה יְכוּלִין לְטַהַר הַמַּח, כִּי בְּאַמַּת בְּתַחֲלַת הַהִתְקַרְבוֹת שְׂרוּצִין לְכַנֵּס בְּעִבּוּדַת ה', לְקַדֵּשׁ וּלְטַהַר עֲצָמוֹ, עֶקֶר הַהִתְחַלָּה הוּא מִירָאָה, וְעַל־יְדֵי הִירָאָה זוֹכֵה לְאַהֲבָה וְלִדְעַת לְטַהַר מֵחוֹ וְדַעְתוֹ בְּשִׁלְמוֹת.

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁרוּצִין לְצֵאת מִטְּמֵאת מְצָרִים וְלִזְכוֹת לְקַבֵּלַת הַתּוֹרָה, מִתְחִילִין מִהֲנַפֵּת הָעֶמֶר שְׁעוֹרִים, שֶׁהִיא תִקּוּן הִירָאָה, שֶׁהִיא קוֹדֶמֶת. וְאִזּוֹ סוּפְרִין הַיָּמִים וְכָל יוֹם יוֹם סוּפְרִין אֶל הָעֶמֶר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "יוֹם אֶחָד לְעֶמֶר", וְכֵן כָּלֵם. וְעַל־יְדֵי־זֶה מִמְּשִׁיכִין עַל עֲצָמָן תִּקּוּן הִירָאָה בְּכָל יוֹם יוֹם עַל־יְדֵי שְׁסוּפְרִין אֶל הָעֶמֶר שְׁעוֹרִים וְעַל־יְדֵי הִירָאָה מִמִּילָא נִמְשָׁךְ הָאַהֲבָה, כִּי 'בַּעַל אַבְדָּה מְחֹזר עַל אַבְדָּתוֹ' כַּנ"ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְטַהְרִין הַמּוֹחִין בְּבַחֲיַנַּת מְסֻטָּרָא דִּימִינָא מִחָא חוּוּרָא כְּכִסְפָּא. וְזֶהוּ עֶקֶר הַטְּהָרָה שְׂיוּצָאִין מִטְּמֵאת מְצָרִים, מִפְּגַם הַדְּעַת, לְטְהָרַת וּקְדוּשַׁת הַדְּעַת כַּנ"ל, רַק שֶׁהִתְחַלָּה הוּא מִירָאָה כַּנ"ל.

וְאִזּוֹ כְּשֶׁמְטַהְרִין עֲצָמָן בְּמ"ט יְמֵי הַסְּפִירָה וּמִתְקַנְיִן הִירָאָה וְהַמַּח, אִזִּי נִשְׁמָעִין הָרַעְמִים בְּיוֹם קַבֵּלַת הַתּוֹרָה, וְאִזּוֹ זוֹכִין לְשִׁמְחָה שֶׁל שְׁבוּעוֹת, בְּחִינַת "שְׂמִיחַת עוֹלָם", בְּחִינַת אֶסְפֵּקְלָרְיָא הַמְּאִירָה, דְּהֵינּוּ הַשְׂמִיחָה מִהַמְצוּהָ בְּעֲצָמָה כַּנ"ל שְׂיִרְגִישׁ עֲנָג שְׁבַת, דְּהֵינּוּ הָעוֹלָם

לקוטי הלכות ספירה ב' ארבע-חיים תרכה

הבא בהמצוה בעצמה כנ"ל. ואז פשוטה לשמחה זו, ואז יכול להמתיק כל הדינים, כי יודע בין קדם גזר דין לאחר גזר דין כנ"ל. ואז יכול לומר: 'בשבילי נברא העולם' כנ"ל, כי הוא יכול לתקן העולם כנ"ל.

וזהו בחינת קבלת התורה בשבועות, שהוא ששי בסיון, שאז נתבסס העולם שהיה תלוי עד ששה בסיון וכו' (שבת פח.). נמצא, שבששה בסיון שקבלו ישראל את התורה אז יכלו כל ישראל לומר בשבילי נברא העולם. וזהו על-ידי בחינת השמחה הנ"ל כנ"ל, שעל-ידי-זה יכולין לומר בשבילי נברא העולם כנ"ל:

ד) וזה בחינת שסופרין שבע שבתות, כי על-ידי הספירה זוכין לקבלת התורה ואז זוכין לשמחה הנ"ל, דהינו להרגיש העולם הבא, שהוא בחינת שבת, בהמצוה בעצמה. וזה בחינת 'זכרהו מאחד בשבת' כנ"ל. וזהו בחינת שסופרין שבע שבתות ממחרת השבת עד ממחרת השבת, כדי להמשיך בחינת שבת על כל ימי הספירה, כדי לזכות לשמחה הנ"ל, שהוא בחינת 'זכרהו מאחד בשבת', כי שבע שבתות הם פנגד שבעת ימי בראשית שבהם נברא העולם. ועקר הבריאה על-ידי המצוות כנ"ל. וצריך להרגיש בחינת שבת, שהוא העולם הבא, בכל יום ויום, דהינו בעשית המצוות, שהם קיום שבעת ימי בראשית.

וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְסַפֵּר שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת כְּדֵי שְׁפֹל יוֹם וַיּוֹם
 מִשְׁבַּעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית יִהְיֶה נִכְלָל בְּשַׁבָּת, כִּי
 בְּשַׁבָּעָה שָׁבוּעוֹת יֵשׁ ז' שַׁבָּתִים וְאִזִּי נִכְלָל כָּל יוֹם
 מִשְׁבַּעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית בְּשַׁבָּת, הֵינּוּ לְהִרְגִישׁ בְּחִינַת שַׁבָּת
 שֶׁהוּא עוֹלָם הַבָּא בְּמַעֲשֵׂה הַמַּצּוּוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁבַעַת
 יְמֵי בְּרֵאשִׁית שֶׁנִּבְרְאוּ עַל-יְדֵי הַמַּצּוּוֹת כַּנִּלְל.

כִּי אֶפְלוּ יוֹם הַשְּׁבִיעִי, שֶׁהוּא בְּעֶצְמוֹ שַׁבָּת קֹדֶשׁ, צָרִיכִין
 קֹדֶם מִתֵּן תּוֹרָה גַּם כֵּן לְסַפֵּר כַּנִּגְדוּ שָׁבוּעַ אֶחָד, כְּדֵי
 שְׂיִהְיֶה נִכְלָל בְּיוֹם שְׁפֹלוֹ שַׁבָּת, כִּי בְּאַמַּת שַׁבָּת הוּא
 מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא, אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן יָכוֹל לְהִיּוֹת
 שְׂאֶפְלוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת יִהְיֶה הַכּוֹנֵנָה בְּשָׁבִיל שְׂכַר עוֹלָם
 הַבָּא מִמָּשׁ, וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְהִזְדַּבֵּק בְּיְמֵי הַסְּפִירָה לְזַכֵּךְ
 כָּל שְׁבַעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, וְאֶפְלוּ יוֹם שַׁבָּת קֹדֶשׁ, כְּדֵי
 לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא יוֹם שְׁפֹלוֹ שַׁבָּת, כְּדֵי
 לְזַכּוֹת לְהִרְגִישׁ בְּעוֹלָם הַבָּא בְּכָל שְׁבַעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית,
 דְּהֵינּוּ בְּכָל מַעֲשֵׂה הַמַּצּוּוֹת עַד שֶׁלֹּא יִרְצֶה שׁוֹם עוֹלָם
 הַבָּא כָּלֵל, רַק יִהְיֶה שֶׁמִּתְחַתּוֹ מִהַמַּצּוּהַ בְּעֶצְמָה כַּנִּלְל:

(ה) וְזֶה בְּחִינַת (וַיִּקְרָא כג, טז): "תְּסַפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם", וְלֹא
 נֶאֱמַר מ"ט יוֹם, כִּי עַקֵּר הַסְּפִירָה בְּשָׁבִיל יוֹם
 הַחֲמִשִּׁים, שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹבֵל הַגְּדוּל, בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא
 כַּמוֹבָא (עֵין זֵהר חֶלֶק ג', דף צו), הֵינּוּ לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת יוֹם

לקוטי הלכות ספירה ב' ארח-חיים תרכז

החמשים על כל מ"ט ימי הספירה, דהינו להרגיש העולם הבא שכלו שבת (סוף תמיד), שהוא בחינת יום החמשים, בכל השבועה שבועות, שהם בחינת שבועת ימי בראשית, שהם בחינת המצוות כנ"ל. כי זה עקר התכלית והשלמות שזוכין על-ידי הספירה, ביום קבלת התורה כנ"ל. ועל-ידי הספירה, שעל-ידי-זה, זוכין לקבלת התורה, דהינו לשמחה הנ"ל, אז יכולין להלביש התפלה בספורי דברים. ועל שם זה נקרא ספירה, כי על-ידי-זה יכולין להלביש התפלה בספורי דברים, כי באמת ספירה, שהוא לשון מנין וספור דברים, הם בחינה אחת. ועל-כן נקראים בשם אחד.

כי כל ספורי דברים שבעולם, שהם כלל העולם, עקר יניקתם מבחינת ספירת המנין, כי המנין הוא בחינת אחר הבריאה, כי לפני אחד מה אתה סופר' (ספר יצירה, פרק א'). וזהו בחינת קדם הבריאה. נמצא, שכל הבריאה כלה וכל הספורי דברים של זה העולם יניקתם מבחינת ספירת מנין, שזהו בחינת אחר הבריאה. ועל-כן על-ידי הספירה, על-ידי-זה זוכין להלביש התפלה בספורי דברים, כי על-ידי הספירה זוכין לטהר המח וזוכין לשמחה הנ"ל, שעל-ידי-זה יכולין להלביש התפלה בספורי דברים (כמבאר במאמר הנ"ל).

כי דיקא כשזוכין לשמחה הנ"ל, אז דיקא יכולין

להלביש התפלה בספורי דברים, כי כשזוכה לשמחה הנ"ל, דהינו שיש לו שמחה מהמצה בעצמה, שהוא שמחת הקדוש ברוך הוא, נמצא שנכלל בהשם יתברך על-ידי המצה וכל העולם נכלל עמו בהשם יתברך, כי המצוות הם מקימי העולם כנ"ל, וכשנכלל על-ידי המצה בהשם יתברך, נמצא שנכלל גם כל העולם, שקיומו על-ידי המצוות, בהשם יתברך, ואזי כשכל העולם כלו נכלל בהשם יתברך, אזי בודאי יכולין לעשות מכל הספורי דברים — תפלות, ולהלביש התפלה בספורי דברים. מאחר שכל העולם נכלל בו יתברך.

ועל-כן אז דיקא יכולין לומר בשבילי נברא העולם, כי בודאי נברא העולם בשבילו מאחר שעל ידו נכלל העולם בו יתברך. וזהו שדקדק רבנו זכרוננו לברכה וכתב בסוף המאמר הנ"ל על פסוק (תהלים צח, ח): "יחד הרים ירגנו", שעל-ידי השמחה יכולין הצדיקים להלביש תפלתם בספורים יחד, כי על-ידי השמחה דיקא, שעל-ידי-זה נכללין עם כל העולם כלו בו יתברך יכולין להלביש תפלתם בספורים יחד כנ"ל והבן. ברוך השם לעולם, אמן ואמן:

שיך לעיל

בא שבת בא מנוחה (עין רש"י בראשית ב, ב), כמו שכתוב (שם): "ויכל אלקים ביום השביעי". ועל-כן שיך

לקוטי הלכות ספירה ב' ארח-חיים תרכט

לומר גם על שבת: 'שבו נברא העולם', כי המנוחה הוא קיום העולם פנ"ל:

ו) על-פי המאמר הנ"ל יתבאר ענין המצוה של דין שומר שֶׁכָּר שְׁחֵיב בְּגִנְבָה וְאֲבָדָה וּפְטוּר בְּאוֹנְסִין; כי לְכָל דָּבָר יֵשׁ שְׂרָשׁ בַּתּוֹרָה. וְהִנֵּה עֲנִין שׁוֹמֵר חָנָם וְשׁוֹמֵר שְׁכָר לְפִי הַנִּרְאָה הֵם בְּבַחֲיַנְתָּ שְׁנֵי עֲבוּדוֹת הַנֶּאֱמָרִים בַּמֶּאֱמָר הַנִּלְ, דִּהְיִנוּ בְּחִינַת הָעוֹבֵד בְּשִׂמְחָה שְׁאִינוּ רוֹצֵה בְּשׁוּם שְׁכָר עוֹלָם הָבֵא וְכוּ' פֶּנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת שׁוֹמֵר חָנָם שְׁאִין רוֹצֵה בְּשׁוּם שְׁכָר וְשׁוֹמֵר שְׁכָר הוּא בְּחִינַת הָעוֹבֵד עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס. וְזֶה בְּחִינַת שׁוֹמֵר שְׁכָר שְׁרוֹצֵה שְׁכָר. וְעַל-כֵּן חִלּוּקִים בְּדִינֵיהֶם, כִּי שׁוֹמֵר חָנָם פְּטוּר בְּכָל וְשׁוֹמֵר שְׁכָר חֵיב בְּגִנְבָה וְאֲבָדָה וּפְטוּר בְּאוֹנְסִין.

כִּי לְבֵא לְבַחֲיַנְתָּ שְׂמִיחָה הַנִּלְ, דִּהְיִנוּ שְׂלֵא יִרְצֵה בְּשׁוּם שְׁכָר עוֹלָם הָבֵא וְכוּ' פֶּנ"ל, הוּא עַל-יְדֵי רַעְמִים וְכוּ' לְזֶה צְרִיכִין לְפָנּוֹת הַמַּחֲזִין מַחְמֵץ, דִּהְיִנוּ מִמַּחְשָׁבוֹת זְרוֹת, מִהֲרָהוּרִים וְכוּ', וְגַם צְרִיכִין לְשַׁמֵּר הַיִּרְאָה שְׂלֵא יִהְיֶה לוֹ יִרְאוֹת נְפוּלוֹת וְכוּ', וְאִזּוֹ יְכוּלִין לְשַׁמֵּעַ קוֹל הָרַעְמִים וְאִזּוֹ זוֹכִין לְשִׂמְחָה הַנִּלְ, דִּהְיִנוּ שְׂלֵא יִרְצֵה שׁוּם שְׁכָר עוֹלָם הָבֵא בְּשִׂמְחָה הַנִּלְ וְכוּ' פֶּנ"ל.

וְהִנֵּה הַשׁוֹמֵר חָנָם שְׁבַחֲיַנְתּוֹ הוּא בְּחִינָה זוֹ, דִּהְיִנוּ בְּחִינַת הָעוֹבֵד שְׁאִינוּ רוֹצֵה בְּשׁוּם שְׁכָר וְכוּ', וְעַל-כֵּן מֵאַחַר שֶׁהוּא מְבַחֲיַנָּה זוֹ, עַל-כֵּן הוּא פְּטוּר בְּכָל, כִּי

מֵאַחַר שֶׁהוּא מִבְּחִינָה זוֹ וְלִבְחִינָה זוֹ אֵי אֶפְשֶׁר לְזַכּוֹת
כִּי אִם כְּשֶׁמִּתְקַנֵּין וּמְטַהְרִין הַמַּח וְהִירָאָה. וּכְשֶׁהַמַּח,
דְּהֵינּוּ הַדַּעַת וְהִירָאָה מִתְקַנֵּין, אַזִּי אֵין שׁוּם הֶזֶק וְגַזֵּק,
כִּי יֵשׁ שְׁנֵי מִינֵי הַזְּקוֹת, וְהֵם: גְּנֵבָה וְאַבְדָּה וְאוֹנְסִין.

וְהֵנָּה גְּנֵבָה וְאַבְדָּה הוּא עַל־יְדֵי פְגַם הַדַּעַת, כִּי כָּל
הַגְּנֵבוֹת וְאַבְדוֹת הֵם עַל־יְדֵי הַסְּתַלְקוֹת הַדַּעַת. כִּי
עַקֵּר הַגְּנֵבָה הוּא בְּלִי יְדִיעַת הָאָדָם וְכֵן הָאַבְדָּה. נִמְצָא,
שֶׁגְּנֵבָה וְאַבְדָּה הֵם עַל־יְדֵי הַסְּתַלְקוֹת הַדַּעַת, עַל־יְדֵי
בְּחִינַת פְּגַם הַדַּעַת, אֲבָל אוֹנְסִין, דְּהֵינּוּ לְסֻטִּים מְזִינֵין אוֹ
חֲזִיהַ רְעָה הֵם בִּידִיעַת הָאָדָם, רַק שְׂאִינוּ יָכוֹל לְהַתְּגַבֵּר
עֲלֵיהֶם, אֲךָ הֵם בָּאִים עַל־יְדֵי פְגַם הִירָאוֹת הַנְּפוּלוֹת, כִּי
מִי שְׂאִין מַעְלָה כָּל הִירָאוֹת הַנְּפוּלוֹת לְשֶׁרֶשֶׁן, דְּהֵינּוּ
לִירָאָה עֲלִיוֹנָה, אַזִּי הוּא מִתְּיָרָא מְכַל דְּבַר, כְּגוֹן
מְלֻסְטִים אוֹ מִחֲזִיהַ רְעָה וְכִיּוֹצֵא וְהֵם יְכוּלִים לְהַתְּגַבֵּר
עֲלָיו, כִּי כָּל אֵלוֹ הָאוֹנְסִין מְלֻסְטִים וְכוּ', כְּלָם הֵם
מִבְּחִינַת הִירָאוֹת הַנְּפוּלוֹת שֶׁנִּתְּלַבְּשׁוּ בְּזֵה הַדְּבַר כִּידוּעַ.
וּמִי שֶׁזוֹכֵה לְתַקֵּן הִירָאָה עֲלִיוֹנָה בְּשִׁלְמוֹת וּמַעְלָה כָּל
הִירָאוֹת הַנְּפוּלוֹת לְשֶׁרֶשֶׁן, אַזִּי אֵין מִתְּיָרָא מִשׁוּם דְּבַר,
הֵן מְגַזְּלֵן אוֹ מִחֲזִיהַ רְעָה וְכִיּוֹצֵא, מֵאַחַר שֶׁמַּעְלָה הִירָאָה
לְשֶׁרֶשֶׁה וְאַזִּי כְּשֶׁמַּעְלָה הִירָאָה לְשֶׁרֶשֶׁה אֵין לָהֶם שׁוּם
כֹּחַ לְהַתְּגַבֵּר עֲלָיו. וְעַקֵּר מַה שֶׁמִּתְּיָרָא מֵהֶם וּמַה שֶׁיְכוּלִים
לְהַתְּגַבֵּר עֲלָיו הוּא רַק מִחֲמַת שְׂאִין מַעְלָה הִירָאָה
לְשֶׁרֶשֶׁה וּמִחֲמַת זֶה מִתְּיָרָא מֵהֶם וְיְכוּלִים לְהַתְּגַבֵּר עֲלָיו.

נמצא, שגנבה ואבדה בא מפגם דעת, ואונסין באים מפגם היראה ומי ששומר הדעת והיראה בשלמות, הוא נצול מכל הזק, דהינו מגנבה ואבדה ואונסין. ועל-כן השומר חנם ששרשו מבחינה הנ"ל, דהינו שאין רוצה בשום שָׁכר וכו' פנ"ל ולבחינה זו אי אפשר לבא פי אם על-ידי תקון הדעת והיראה פנ"ל. ואזי כשהדעת והיראה מתקנין, אזי נצל מכל הזק ונזק מגנבה ואבדה ואונסין פנ"ל. ועל-כן השומר חנם פטור בכל, פי כל ההזקות הבאים הן גנבה ואבדה או אונסין, בודאי לאו בגירא דיליה באו, פי מצדו אין שום הזק ונזק, מאחר שהוא בבחינת שלמות הדעת והיראה פנ"ל, שעל-ידי-זה נצולין משני מיני הזקות הנ"ל. ועל-כן אלו ההזקות אינם באחריותו רק באחריות המפקיד, פי מצדו אין הזק ונזק ובודאי מזל דמפקיד גרם וכנ"ל.

אבל השומר שָׁכר, שזהו בחינת העובד על מנת לקבל פָּרַס, והעובד על מנת לקבל פָּרַס זהו בחינת העובד מיראה, פי העובד מיראה נמצא עבודתו תלוי בדבר, פי אין מרגיש התענוג בהמצוה בעצמה רק עבודתו מחמת היראה שמתירא, וזה בחינת העובד על מנת לקבל פָּרַס שעבודתו תלוי בשָׁכר עולם הבא שמתירא שלא יאבד השָׁכר הטוב. נמצא, שהעובד על מנת לקבל פָּרַס זה בחינת העובד מיראה, פי העובד מאהבה, שזהו בחינת שלמות הדעת, פי דעת תלוי

באהבה, כי מסטרא דימינא מחא חוורא ככספא, ואזי כשעבודתו באהבה ודעת, אזי אין רוצה בשום שְכָר, ואין עבודתו תלוי בשום דְבָר, רק מחמת אהבה ודבקות ושמחה שמשמח בהמצוה בעצמה, ומרגיש התענוג בהמצוה בעצמה, ואין רוצה שום שְכָר כּנ"ל.

ועל-כן השומר שְכָר, שהוא מבחינת העובד על מנת לקבל שְכָר. שזהו בחינת העובד מיראה ומאחר שלא תקן כי אם את היראה והדעת לא תקן עדין, כי אם היה מתקן גם את הדעת, לא היה רוצה בשום שְכָר כּנ"ל, ומאחר שרוצה שְכָר, שזה בחינת העובד על מנת לקבל שְכָר, שזהו בחינת עובד מיראה, והדעת אינו בשלמות עדין, על-כן השומר שְכָר חייב בגנבה ואבדה ופטור באונסין, כי גנבה ואבדה, שהם באים מפגם הדעת, הוא חייב בהם, כי הם באים מצדו מאחר שלא תקן את הדעת בשלמות, שעל-ידי-זה באים גנבות ואבדות, על-ידי פגם הדעת כּנ"ל. אבל באונסין הוא פטור, כי אין האונסין מצדו, מאחר שזכה לבחינת יראה, כי השומר שְכָר הוא מבחינת העובד מיראה כּנ"ל, וכשזוכין ליראה נצולין מאונסין כּנ"ל. ועל-כן אין האונסין מגירא דיליה, ועל-כן פטור באונסין כּנ"ל, ברוך השם לעולם, אמן ואמן: